

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

KC

5820

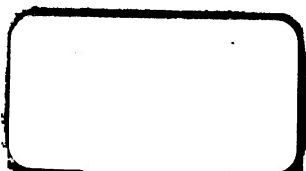

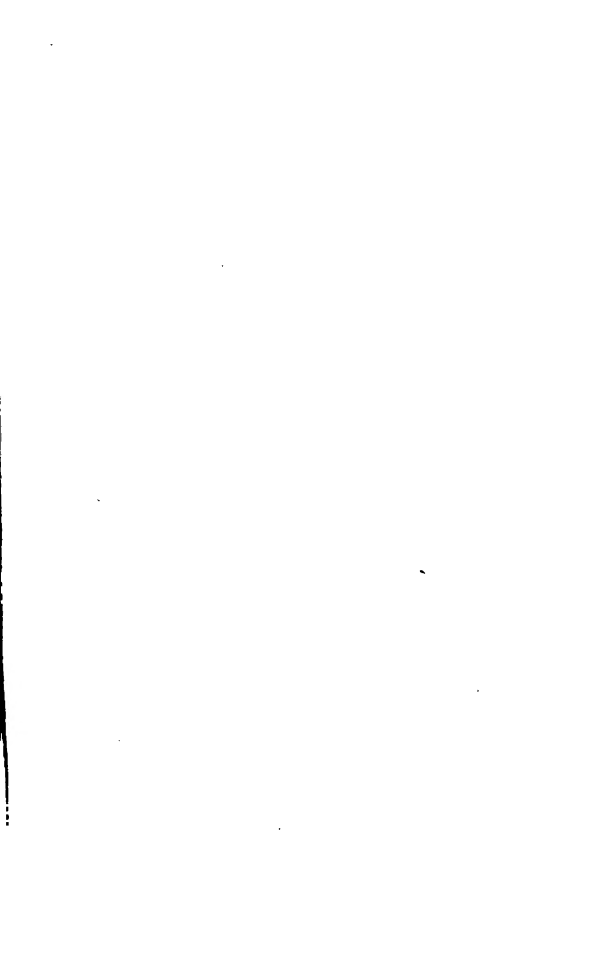
HN 5X6C A

KC 15820
~~Gh 44.152~~

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

ἩΡΟΔΟΤΟΥ

ἈΛΙΚΑΡΝΗΣΣΕΩΣ

ἹΣΤΟΡΙΩΝ ΛΟΓΟΙ Θ'.

• HERODOTI •

HALICARNASSEI

HISTORIARUM LIBRI IX.

TEXTUS WESSELINGIANUS PASSIM REFICTUS

OPERA

FRID. VOLG. REIZII.

TOMUS II.

LONDINI,

IMPENSIS N. BLISS.

1823.

KC 15820

~~Gk 44.152~~
✓

Gift of Robert W. Sayles

6684
41-15
71

ἩΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ἈΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΣ ἹΣΤΟΡΙΩΝ ΠΕΜΠΤΗ

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΤΕΡΨΙΧΟΡΗ.

Οἱ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν Περσίων καταλειφθέντες ὑπὸ
Δαρείου, τῶν ὁ Μαγάβας ἤρχε, πρῶτους μὲν Περσίδους
Ἑλλησποντίων, οὐ βουλομένους ὑπηκόους εἶναι Δαρείου,
κατιεγρίψαντο, περιφθίντας πρότερον καὶ ὑπὸ Παίωνων
τρηχίως. οἱ γὰρ ὧν ἀπὸ Στρυμόνος Παῖονες, χρήσαντες
τοῦ Διὸς στρατεύεσθαι ἐπὶ Περσίδους, καὶ ἦν μὲν ἀντικα-
τιζόμενοι ἐπικαλίσσονται σφίσι οἱ Περσίδαι, οὐνομαστὶ
βώσαντες, τοὺς δὲ ἐπιχειροῦν· ἦν δὲ μὴ ἐπιβώσονται, μὴ
ἐπιχειροῦν· ἱποῖουν οἱ Παῖονες ταῦτα. ἀντικατιζομένων
δὲ τῶν Περσίδων ἐν τῇ προαστείῃ, ἰνδαῦτα μουνομαχίῃ
τρίφασίῃ ἐκ προκλήσιός σφι ἰγίνετο· καὶ γὰρ ἄνδρα ἄν-
δρῃ καὶ ἴππον ἴππῳ συνίσταλον, καὶ κύνα κυνί. νεκρῶντων
δὲ τὰ δύο τῶν Περσίδων, ὡς ἐπαιώνιζον πιχαρηκότας,
συνίσταλον οἱ Παῖονες τὸ χρηστήριον αὐτὸ τοῦτο εἶναι·
καὶ εἰπὼν που παρὰ σφὶν αὐτοῖσι, “Νῦν ἂν εἴη ὁ χρη-
“ σμός ἐπιτελιόμενος ἡμῖν, νῦν ἡμέτερον τὸ ἔργον.” οὕτω
τοῖσι Περσίδουσι παμνίσκας ἐπιχειροῦσι οἱ Παῖονες, καὶ
πολλόν τε ἐκράτησαν, καὶ ἔλιπον σφίων ὀλίγους.

2. Τὰ μὲν δὴ ἀπὸ Παιόνων πρότερον γινόμενα, ὥδε ἰχύντο· τότε δὲ Ἀνδρῶν Ἀγαθῶν περὶ τῆς ἰλιουδρείης γινομένων τῶν Περινθίων, οἱ Πέρσαι τε καὶ ὁ Μιγάβραζος ἐπικρώτησαι πλῆθει. ὥς δὲ ἰχαιρώθη ἡ Πέρινθος, ἤλαυνε τὸν στρατὸν ὁ Μιγάβραζος διὰ τῆς Θρηίκης, πᾶσαν πόλιν καὶ πᾶν Ἴδιος τῶν ταύτης εἰκημένων ἡμερόμινος βασιλῆϊ· ταῦτα γὰρ οἱ ἐντίταλτο ἐν Δαρείου, Θρηίκην καταστρέφισθαι.

3. ΘΡΗΙΚΩΝ δὲ Ἴδιος μίγιστόν ἐστι, μετὰ γι' Ἰνδοὺς, πάντων Ἀνδρῶπων. εἰ δὲ ὑπ' ἱνὸς ἄρχοιτο, ἢ φρονίῳ κατὰ ταῦτό, ἄμαχόν τ' εἴη, καὶ πολλῇ κρείττετον πάντων ἱθίων, κατὰ γνώμην τὴν ἰμήν· ἀλλὰ γὰρ τοῦτο ἄπορόν σφι καὶ ἀμήχανον μή ποτε ἰγγίνηται· εἰσὶ δὲ κατὰ τοῦτο Ἀσθενεῖς· οὐνίματα δὲ πολλὰ ἔχουσι κατὰ χώρας ἱκασται· νόμοισι δὲ οὗτοι παραπλησίῳσι πάντες χρίνται κατὰ πάντα, πλὴν Γατίων, καὶ Τραυσῶν, καὶ τῶν κατὰ περὶ Κρηστωναίων εἰκίστων.

4. Τούτων δὲ τὰ μὲν Γέναι οἱ Ἀθανατίζοντες ποιῶσι, εἰρηταί μοι. Τραυσοὶ δὲ τὰ μὲν ἄλλα πάντα κατὰ ταῦτα τοῖσι ἄλλοιςι Θρηῆξι ἱπιτιλίευσσι, κατὰ δὲ τὸν γινόμενόν σφι καὶ ἀπογινόμενον, ποιῶσι τοιάδε· τὸν μὲν γινόμενον περιϋζόμενοι οἱ προσήκοιτες ἐλαφύρονται, ἵσα μιν δεῖ, ἱππὶ τε ἰγύντο, ἀναπλῆσαι κακὰ, ἀπηγύμνασι τὰ Ἀνδρωπήϊα πάντα πάδια· τὸν δ' ἀπογινόμενον, παίζοντίς τε καὶ ἡδόμενοι γῇ κρύπτουσι, ἐπιλέγοντες ὅσων κακῶν ἔκαστα λαχθῶς, ἵσται ἐν πάσῃ εὐδαιμονίῃ.

5. Οἱ δὲ κατ' ὑπερθε Κρηστωναίων, ποιῶσι τοιάδε. ἔχαι γυναικας ἱκαστος πολλὰς· ἱππῶν ὅν τις αὐτίων ἀποθάνῃ, κρείσσι γίνεται μεγάλη τῶν γυναικῶν, καὶ φίλων σπουδαὶ ἰσχυρεὶ περὶ ταῦδε, ἥτις αὐτίων ἰφιλίετο μάλιστα ὑπὸ τοῦ ἀνδρός. ἢ δ' εἴη περιθῇ καὶ τιμηθῇ, ἰγκυμμεσθῆῖσα

ὑπὸ τι ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, σφάζεται ἰς τὸν τάφον ὑπὸ τοῦ οἰκηνοτάτου ἰωῦτῆς· σφαχθῆῖσα δὲ, συνθάπτεται τῷ ἀνδρί. αἱ δὲ ἄλλαι συμφερόντι μεγάλην ποιῶνται· ὄντιδος γὰρ σφι τοῦτο μέγιστον γίνεταί.

6. Τῶν δὲ δὴ ἄλλων Θρηίκων ἰστί ὅδε ὁ νόμος. πω-
λιῦσι τὰ τέκνα ἢ ἐξαγωγῇ. τὰς δὲ παρθένους οὐ φυλάσ-
σουσι, ἀλλ' ἰῶσι εἰσι αὐταὶ βούλονται ἀνδράσι μίσγισθαι·
τὰς δὲ γυναῖκας ἰσχυρῶς φυλάσσουσι. καὶ ὠνίονται τὰς
γυναῖκας παρὰ τῶν γονέων χρημάτων μεγάλων. καὶ τὸ
μὴν ἰστίχθαι, εὐγινὲς κίερεται· τὸ δ' ἄστικτοι, ἀγινές.
ἀργὸν εἶναι, κάλλιστον· γῆς δὲ ἐργάτην, ἀτιμότεστον. τὸ
ζῆν ἀπὸ πολέμου καὶ ληϊστούς, κάλλιστον. οὗτοι μὲν
σφισιν οἱ ἐπιφανίσταται νόμοι εἰσὶ.

7. Θεοὺς δὲ σέβονται μούους τοῦσδε, Ἄρια, καὶ Διό-
ισον, καὶ Ἀρετιμν. οἱ δὲ βασιλῆες αὐτίων, πᾶριξ τῶν
ἄλλων πολιητέων, σέβονται Ἐρμῆν μάλιστα Διῶν· καὶ
ὀμνύουσι μούτοι τοῦτοι, καὶ λήγουσι γιγονέιναι ἀπὸ Ἐρμῖον
ἰωῦτούς.

8. Ταφαὶ δὲ τοῖσι εὐδαίμοσι αὐτίων εἰσι αἷδι· τρεῖς μὲν
ἡμέρας προτιθίαισι τὸν νεκρόν καὶ παντοῖα σφάζαντες
ἐρῆια, εὐωχίονται, προπλεύσαντες περὶτον· ἴππιστα δὲ
θάπτουσι πατακύνσαντες, ἢ ἄλλως γῇ κρύψαντες· χῶ-
μα δὲ χίαντες, ἀγῶνα τιθίσι παντοῖον, ἢ τῷ τὰ μέγιστα
ἄεθλα τίθεται κατὰ λόγον μουνομαχίης. ταφαὶ μὲν δὴ
Θρηίκων εἰσι αἷδι.

9. Τὸ δὲ πρὸς βορίῳ ἔτι τῆς χώρας ταύτης, οὐδὲς ἔχει
φράσαι τὸ ἀτρεπὲς οἰτίνης εἰσι ἀνθρώπων οἱ οἰκόντες αὐ-
τήν· ἀλλὰ τὰ πύρην ἤδη τοῦ Ἰστρου ἐρῆμος χώρα φαί-
νεται ἰούσα καὶ ἄπειρος. μούους δὲ δύναμαι πυθίσθαι
οἰκόντας πύρην τοῦ Ἰστρου ἀνθρώπους, τοῖσι οὐτομα εἶναι
Σιγύντας, ἰσθῆτι δὲ χρεωμένους Μηδικῇ. τοὺς δὲ ἴππους

αὐτῶν εἶναι λασίους ἄπαν τὸ σῶμα, ἐπὶ πέντε δακτύλους τὸ βάθος τῶν τριχῶν· μικροὺς δὲ καὶ σιμῶς καὶ ἀδυνάτους ἄνδρας φέριεν· ζυγνυμένους δὲ ὑπ' ἄρματα, εἶναι ὄξυτάτους· ἄρματηλατίειν δὲ πρὸς ταῦτα τοὺς ἐπιχωρίους. πατήκειν δὲ τουτῶν τοὺς οὖρους ἀγχοῦ Ἐπειτῶν τῶν ἐν τῇ Ἀδρίῃ. εἶναι δὲ Μήδων σφίαις ἀποίκους λίγους· ὅπως δὲ οὗτοι Μήδων ἄποικοι γιγόντασι, ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω ἐπιφράσασθαι· γίνονται δ' ἂν πᾶν ἐν τῇ μακρῇ χρόνῳ. [Σιγόντας δ' ὦν καλῶσι Λίγους οἱ ἄνω ὑπὲρ Μασσαλῆς οἰκίσοντες, τοὺς παπήλους· Κύπριοι δὲ, τὰ δόρατα.]

10. Ὡς δὲ Θρήϊκας λίγους, μέλινσαι πατήχουσαι τὰ πέρην τοῦ Ἰστρου εἰσὶ· καὶ ὑπὸ τουτῶν οὐκ εἶναι διαλθῆναι τοσπροσωτίρῳ. ἱμοὶ μὲν νυν, ταῦτα λίγοντες, δοκίμους λίγειν οὐκ οἰκότα· τὰ γὰρ ζῶα ταῦτα φαίνονται εἶναι δύσριγα· ἀλλὰ μοι τὰ ὑπὸ τὴν ἄρκτην ἀείπητα δοκίμει εἶναι διὰ τὰ ψύχια. ταῦτα μὲν νυν τῆς χώρας ταύτης πέρει λίγισται. τὰ παραθαλάσσια δ' ὦν αὐτῆς Μεγάλαζος Περσίων κατήκοα ἱποίει.

11. ΔΑΡΕΙΟΣ δὲ ὡς διαβὰς τάχιστα τὸν Ἑλλήσποντον, ἀπῆκτο ἐς Σάρδεις, ἐμνήσθη τῆς ἐξ Ἰστιάου τοῦ Μιλησίου εὐεργιστής, καὶ τῆς παλαιότητος τοῦ Μιτυληναίου Κῶιν· μεταπιμψάμενος δὲ σφίαις ἐς Σάρδεις, ἰδίδου αὐτοῖσι αἴρσιν. ὁ μὲν δὲ Ἰστιάης, ἅτε τυραινεύων τῆς Μιλήτου, τυρακνίδος μὲν οὐδιμῆς προσεχρήϊζε· αἰτίμῃ δὲ Μύρκινον τὴν Ἠδωνίδα, βουλόμενος ἐν αὐτῇ πόλιν κτίσαι· οὗτος μὲν δὲ ταύτην αἰρείται. ὁ δὲ Κῶης, εἰάει οὐ τύραννος, δημότης τι εἶναι, αἰτίμῃ Μιτυλήνης τυραινέυσαι. τιλιωθέντων δὲ ἀμφοτέρωσι, οὗτοι μὲν κατὰ τὰ εἰλοντο ἱεράποντο.

12. Δαρεῖον δὲ συνήντικε, πρῆγμα τοιόνδε ἰδόμενον, ἐπισυμῆσαι ἐντείλασθαι Μεγαλάζῳ, Παίονας ἰλέοντα ἀνα-

σπάστους ποιῆσαι ἐκ τῆς Εὐρώπης ἐς τὴν Ἀσίην. ἦν Πίγρης καὶ Μαντύης, ἄνδρες Παιόνες· ὃ ἱππὶ τι Δαρειὸς δίδω ἐς τὴν Ἀσίην, αὐτοὶ ἰθὺλοντες Παιόνων τυραννίδειν, ἀπικινοῦνται ἐς Σάρδεις, ἅμα ἀγόμενοι ἀδελφιὴν μεγάλην τι καὶ ἰσχυράν. φυλάξαντες δὲ Δαρεῖον προκατιζόμενον ἐς τὸ προκαστήϊον τὸ τῶν Λυδῶν, ἰποίησαν τοιόδε· σκυάσαντες τὴν ἀδελφιὴν ὡς εἶχον ἄριστα, ἐπ' ὕδωρ ἱπιμπον, ἄγγος ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἔχουσιν, καὶ ἐκ τοῦ βραχίονος ἵππον ἐκίλκουσαν καὶ κλώδουσιν λίθων. ὡς δὲ παρῆλθον ἡ γυνή, ἱπιμιλὲς τῷ Δαρείῳ ἐγένετο· οὗτε γὰρ Περσικὰ ἦν οὗτε Λυδία τὰ ποιούμενα ἐκ τῆς γυναικὸς, οὗτε πρὸς τῶν ἐκ τῆς Ἀσίης οὐδαμῶν. ἱπιμιλὲς δ' ὡς οἱ ἐγένετο, τῶν δορυφόρων τινὰς πρίμπει, κελύων φυλάξαι ὃ, τι χρεῖσται τῷ ἵππῳ ἡ γυνή. οἱ μὲν δὲ ὀπισθεν εἴποντο· ἡ δὲ ἱππὶ τι ἐτίκειτο ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ἤρσει τὸν ἵππον ἄρσασα δὲ, καὶ τὸ ἄγγος τοῦ ὕδατος ἐμπλησαμένη, τὴν αὐτὴν ὁδὸν παρῆλθον, φέρουσα τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἐκίλκουσα ἐκ τοῦ βραχίονος τὸν ἵππον, καὶ στρίφουσα τὸν ἄτρακτον.

13. Θωυμάζων δὲ ὁ Δαρειὸς τὰ τι ἤκουσε ἐκ τῶν κατασπόρων, καὶ τὰ αὐτὸς ὦρα, ἄγειν αὐτὴν ἐκίλει ἰωῦτῳ ἐς ἔψιν. ὡς δὲ ἄχθη, παρῆσαν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς, οὐκ πρὸς σκεπὴν ἔχοντες τουτίων. εἰρωτῶντες δὲ τοῦ Δαρείου ἐποδάπῃ εἶη, ἔφασαν οἱ νηϊστικοὶ εἶναι Παιόνες, καὶ ἐκείνην εἶναι σφίσι ἀδελφιὴν. ὁ δ' ἀμείβετο, τίνες δὲ οἱ Παιόνες ἄνθρωποι εἰσι, καὶ κοῦ γῆς οἰκημῖνοι, καὶ τί κῆνοι ἰθὺλοντες ἔλθουσιν ἐς Σάρδεις. οἱ δὲ οἱ ἔφραζον, ὡς ἔλθουσιν μὲν ἐκείνην δάσκοντες σφίσι αὐτούς· εἶη δὲ ἡ Παιονίη ἐπὶ τῷ Στρυμόνι ποταμῷ πεπολισμένη· ὁ δὲ Στρυμὼν οὐ πρὸς τοῦ Ἑλλησπόντου· εἶησαν δὲ Τιυκρῶν τῶν ἐκ Τροίης ἄποικοι. οἱ μὲν δὲ αὐτὰ ἔκαστα ἔλισγον. ὁ δὲ

ειρώταρι καὶ πᾶσαι εἶησαν αὐτόθι αἱ γυναῖκες οὕτω ἐργάτιδες. οἱ δὲ καὶ τοῦτο ἔφασαν πρᾶδύμως οὕτω ἔχουσιν αὐτοῦ γὰρ ὦν τούτου εἶναι καὶ ἰσχύειτο.

14. Ἐνθαῦτα Δαρίῳ γράφει γράμματα πρὸς Μεγαβάζον, τὸν ἔλπει ἐν τῇ Θρηίκῃ στρατηγόν· ἐπιλλόμενος ἐξαιαστῆσαι ἐξ ἡθίων Παίονας, καὶ παρ' ἰωῦτὸν ἀγαγεῖν καὶ αὐτοὺς καὶ τίνα τι καὶ γυναῖκας αὐτῶν. αὐτίκα δὲ ἰσχυρὸς ἦν φέρων τὴν ἀγγελίην ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον· περαιωθεὶς δὲ, διδοῖ τὸ βιβλίον τῷ Μεγαβάζῳ. ὁ δὲ, ἐπιλιζόμενος, καὶ λαβὼν ἡγεμόνας ἐκ τῆς Θρηίκης, ἰσ-
τρατεύετο ἐπὶ τὴν Παιονίαν.

15. Πυθόμενοι δὲ οἱ Παῖονες τοὺς Πέρσας ἐπὶ σφίας ἵναι, ἀλισθίνετες ἐξιστρατεύσαντο πρὸς θαλάσσης· δοκίοντες ταύτῃ ἐπιχειρήσειν τοὺς Πέρσας ἐμβάλλοντας. οἱ μὲν δὲ Παῖονες ἦσαν ἱστοῖμοι τὸν Μεγαβάζου στρατὸν ἐπιόντα ἐρύκειν. οἱ δὲ Πέρσαι πυθόμενοι συναλίσθαι τοὺς Παίονας, καὶ τὴν πρὸς θαλάσσης ἰσβολὴν φυλάσσοντας, ἔχοντες ἡγεμόνας, τὴν ἄνω ὁδὸν τρέπονται· λαθόντες δὲ τοὺς Παίονας, ἰσπίπτουσι ἐς τὰς πόλιας αὐτῶν, ἰούσας ἀνδρῶν ἐρήμους· οἷα δὲ κινῆσι ἐπιπιδόντες, εὐπετίως κατίσχον. οἱ δὲ Παῖονες ὥς ἐπύθοντο ἰχομίνας τὰς πόλιας, αὐτίκα διασπιδασθίνετες, κατ' ἰωῦτοὺς ἵκαστοι ἰτρέποντο, καὶ παριδίδουσιν σφίας αὐτοὺς τοῖσι Πέρσῃσι. οὕτω δὲ Παιόνων Σιροπαϊονεῖς τε καὶ Παιόπλαι καὶ οἱ μέχρι τῆς Πρασιάδος λίμνης, ἐξ ἡθίων ἐξαιαστάντες ἤγοντο ἐς τὴν Ἀσίην.

16. Οἱ δὲ περὶ τὸ Πάγγαλον ὄρεος, καὶ Δόβηρας, καὶ Ἀγριᾶνας, καὶ Ὀδομάντους, καὶ αὐτὴν τὴν λίμνην τὴν Πρασιάδα, οὐκ ἐχιστῶσαν ἀρχὴν ὑπὸ Μεγαβάζου. ἐπι-
ρῆθη δὲ καὶ τοὺς ἐν τῇ λίμνῃ κατοικημένους ἐξαιρεῖν ὥδε. ἰκρία ἐπὶ σταυρῶν ὑψηλῶν ἰζευγμένα ἐν μίσῃ ἴσσηκε τῇ

λίμνη, ἴσθμον ἐν τῆς ἡπείρου στυγὴν ἔχοντα μὴ γιφύρη. τοὺς δὲ σταυροὺς τοὺς ὑπιστιῶντας τοῖσι ἱκρίοισι τὸ μῖνον ἀρχαῖον ἴσθησαν κοινῇ πάντες οἱ πολιοῖται· μετὰ δὲ, νόμῳ χριώμενοι ἴσθῃσι τοιῷδι· κομίζοντες ἐξ οὐρίος, τῷ οὐνομά ἐστι Ὀρβηλος, κατὰ γυναῖκα ἱκίστην ὃ γαμίων τρεῖς σταυροὺς ὑπίσθησι· ἄγεται δὲ ἱκαστος συχιάς γυναικας. οἰκιῦσι δὲ τοιοῦτον τρόπον· κρατίων ἱκαστος ἐπὶ τῶν ἱκρίων καλύψεως τι ἐν ᾗ διαιτᾶται, καὶ θύρης καταπακτῆς διὰ τῶν ἱκρίων κάτω φερούσης ἐς τὴν λίμνην. τὰ δὲ νήπια παιδιὰ δέουσι τοῦ ποδὸς σπάρτη, μὴ κατακυλισθῇ διμαίνοντες. τοῖσι δὲ ἱπποῖσι καὶ τοῖσι ὑποζυγίοισι παρέχουσι χόρτον ἰχθῦς. τῶν δὲ πληθὺς ἐστὶ τοσοῦτον, ὥστε ὅταν τὴν θύρην τὴν καταπακτὴν ἀνακλίῃ, πατιῇ σχοίνῳ σπυρίδα κεινὴν ἐς τὴν λίμνην· καὶ οὐ πολλόν τινα χρόνον ἱπισχῶν, ἀνασπᾷ πλήρη ἰχθύων. τῶν δὲ ἰχθύων ἐστὶ γίνια δύο, τοὺς καλίουσι πάπρακας τι καὶ τίλωνας.

17. Παίονων μὲν δὴ οἱ χειρωθέντες ἦγοντο ἐς τὴν Ἀσίην. Μαγάζαρος δὲ ὡς ἰχειρώσατο τοὺς Παίονας, πέμπει ἀγγέλους ἐς Μακεδονίην, ἄνδρας ἰπτάς Πέρσας, οἱ μιστ' αὐτὸν κινῶν ἴσαι δοκιμώτατοι ἐν τῷ στρατοπέδῳ. ἱπόμενοντο δὲ οὗτοι παρ' Ἀμύντην, αἰτήσαντες γῆν τι καὶ ὕδωρ Δαρείῳ βασιλεῖ. ἐστὶ δὲ ἐν τῆς Περσιᾶδος λίμνης σύντομος πάρα ἐς τὴν Μακεδονίην. πρῶτον μὲν γὰρ ἔχεται τῆς λίμνης τὸ μέταλλον, ἐξ οὗ ὕστερον τραυτίων τέλειτον ἀργυρίου Ἀλιζάνδρῳ ἡμίρης ἱκίστης ἰφοίτα· μετὰ δὲ τὸ μέταλλον, Δύσωρον καλιόμενοι οὐρος ὑπερβάντα εἶναι ἐν Μακεδονίῃ.

18. Οἱ ὦν Πέρσαι οἱ περιφθίντες οὗτοι παρὰ τὸν Ἀμύντην ὡς ἀπίκοντο, αἵτισιν, ἰλθόντες ἐς ἔψιν τὴν Ἀμύντιω, Δαρείῳ βασιλεῖ γῆν τι καὶ ὕδωρ. ὃ δὲ ταῦτά τι ἰδί-

δου, καί σφιας ἐπὶ ξυνία καλίει· παρασκευασάμενος δὲ διΐπνον μεγαλοπρεπές, ἰδύνετο τοὺς Πέρσας φιλοφρόνως. ὥς δὲ ἀπὸ διΐπνου ἰγύνοντο, διαπνέοντες εἶπαν οἱ Πέρσαι τάδε, “ Ξεῖνε Μακεδῶν, ἡμῖν νόμος ἔστί τοῖσι Πέρσῃσι, “ ἱππῶν διΐπνον προσιθώμεθα μέγα, τότε καὶ τὰς παλ-
 “ λακὰς καὶ τὰς κουριδίας γυναῖκας ἐσάγισθαι παρὶ-
 “ δρους· σύ γιν, ἱππὶ περ προθύμως μὲν ἰδίξας, μεγάλως
 “ δὲ ξινίξεις, διδοῖς τι βασιλεῖ Δαρείῳ γῆν τι καὶ ὕδωρ,
 “ ἵππιο νόμῳ τῷ ἡμετέρῳ.” εἶπε πρὸς ταῦτα Ἀμύντης,
 “ ὦ Πέρσαι, νόμος μὲν ἡμῖν γὰρ ἔστι οὐκ οὗτος, ἀλλὰ
 “ πιχωρῆσθαι ἄνδρας γυναικῶν· ἱππὶ τι δὲ ὑμῖς ἰόντες
 “ διασπύται προσηχρῖζετε τουστίων, παρίσται ὑμῖν καὶ
 “ ταῦτα.” εἶπας τοσαῦτα ὁ Ἀμύντης μιστιπέμψατο τὰς
 γυναῖκας· αἱ δ’ ἱππὶ τι παλιόμιναι ἦλθον, ἱπιξῆς ἀντίαι
 ἦζοντο τοῖσι Πέρσῃσι. ἰνθαῦτα οἱ Πέρσαι ἰδόμεναι γυναῖκας
 εὐμόρφους, ἔλιγον πρὸς Ἀμύντην φάμενοι τὸ ποιηθὲν
 τοῦτο οὐδὲν εἶναι σοφόν· κρίσσει γὰρ εἶναι ἀρχῆθαι μὴ
 ἰλθεῖν τὰς γυναῖκας, ἢ ἰλθεύσας καὶ μὴ παριζομένας,
 ἀντίαι ἦζισθαι, ἀλγυθόνας σφι ὀφθαλμῶν. ἀναγκάζομαι-
 νος δὲ ὁ Ἀμύντης ἐκίλει παρίζειν· πυθομένηων δὲ τῶν
 γυναικῶν, αὐτίκα οἱ Πέρσαι μαστῶν τι ἔπτοιντο, οἷα
 πλύνας εἰνωμένοι, καὶ κού τις καὶ φιλῆειν ἱπυρᾶτο.

19. Ἀμύντης μὲν δὴ ταῦτα ὀρίων, ἀτρέμας εἶχε, καί-
 περ δυσφορίων, οἷα ὑπερδυμαίνων τοὺς Πέρσας. Ἀλέ-
 ξανδρος δὲ ὁ Ἀμύντιω, παριῶν τι καὶ ὀρίων ταῦτα, ἄτε
 νόος τι ἰὼν καὶ κακῶν ἀπαθῆς, οὐδαμῶς ἔτι κατέχιν εἰός
 τ’ ἦν· ὅστις δὲ βαρέως φίρων, εἶπε πρὸς Ἀμύντια τάδε,
 “ Σὺ μὲν, ὦ πάτερ, εἶπε τῇ ἡλιπίῃ, ἀπιών τι ἀναπαύειο,
 “ μὴδὲ λιπάρει τῇ πόσει· ἐγὼ δὲ προσμένω αὐτοῦ τῇδε,
 “ πάντα τὰ ἱππεῖα παρίξω τοῖσι ξείνοισι.” πρὸς ταῦτα
 συνίς ὁ Ἀμύντης ὅτι νιώτετα πρῆγματα πρῆξιν μίλλει

Ἀλέξανδρος, λέγει, “ὦ παῖ, σχιδὸν γὰρ σιυ ἀνακαίω-
 “ μένου συνήμι τοὺς λόγους, ὅτι ἰδίλεις ἱμὶ ἐκπέμψας
 “ ποιῶν τι νώτερον· ἰγὼ ᾧ σιυ χρητίζω μηδὲν νοχμῶ-
 “ σαι κατ’ ἄνδρας τούτους, ἵνα μὴ ἱξεργάσῃ ἡμίας· ἀλλὰ
 “ ἀνέχσι ὀρίων τὰ ποιούμενα· ἀμφὶ δὲ ἀπόδῃ τῇ ἱμῇ
 “ πείσομαι τοι.”

20. Ὡς δὲ ὁ Ἀμύντης χρητῖσας τούτων οἰχώκει, λέ-
 γει ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς Πέρσας, “ Γυναικῶν τουτέων,
 “ ὦ ξῖνοι, πολλή ἐστι ὑμῖν εὐπιστία, καὶ εἰ πάσῃσι βού-
 “ λισθε μίσγισθαι, καὶ ὁπόσῃσι ᾧν αὐτέων τούτου μὲν
 “ περὶ αὐτοὶ ἀποσημανίεσι. νῦν δὲ, σχιδὸν γὰρ ἤδη τῆς
 “ κοίτης ὥρη προσέρχεται ὑμῖν, καὶ καλῶς ἔχοντας
 “ ὑμίας ὀρίω μίθης, γυναικας ταύτας, εἰ ὑμῖν φίλον ἐστὶ,
 “ ἄφῃτε λούσασθαι· λουσαμίνας δὲ, ὁπίσω προσδέκισθε.”
 εἶπας ταῦτα, συνίπαινοι γὰρ ἴσαν οἱ Πέρσαι, γυναικας
 μὲν ἱξελθούσας ἀπίπιμπει ἐς τὴν γυναικῆν· αὐτοὶ δὲ ὁ
 Ἀλέξανδρος ἴσους τῇσι γυναιξὶ ἀριθμὸν ἄνδρας λιογενί-
 ους τῇ τῶν γυναικῶν ἱεθῆτι σκυάσας, καὶ ἰγχιριδία
 δοὺς, παρῆγι ἴσαν· παράγων δὲ τούτους, ἔλιγε τοῖσι Πέρ-
 σῃσι τάδε, “ὦ Πέρσαι, οἶκατι παυδαίῃσι τιλήῃ ἐστι-
 “ ῆσθαι. τά τε γὰρ ἄλλα ὅσα ἔχομεν, καὶ πρὸς, τὰ οἰά-
 “ τε ἦν ἱξυρόντας παρήχιν, πάντα ὑμῖν πάρισι· καὶ
 “ δὴ καὶ τόδε τὸ πάντων μίγιστον, τὰς τε ἰωῦτῶν μητί-
 “ ρας καὶ τὰς ἀδελφιάς ἐπιδαψιλεύομεθα ὑμῖν· ὥς παν-
 “ τιλίως μάθῃτε τιμιώμενοι πρὸς ἡμῶν τῶνπέρ ἐστι
 “ ἄξιοι· πρὸς δὲ, καὶ βασιλίῳ τῷ πῆμψαντι ἀπαγγί-
 “ λῃτι, ὥς ἀνὴρ Ἑλλην Μακεδόνων ὑπαρχος εὐ ὑμίας
 “ ἰδίξατο καὶ τραπίζῃ καὶ κοίτῃ.” ταῦτα εἶπας Ἀλέ-
 ξανδρος, παρίξιν Πέρσῃ ἀνδρὶ ἄνδρα Μακεδόνα, ὥς γυ-
 ναικας τῇ λόγῳ. οἱ δὲ, ἐπί τί σφιν οἱ Πέρσαι ψαύουσιν
 ἱπιρῶντο, διερχάζοντο αὐτούς.

21. Καὶ οὗτοι μὲν τούτῳ τῷ μόρῳ διφθάρησαν, καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ θειρακπητὴ αὐτίων ἵππιτο γὰρ δὴ σφι καὶ ὀχήματα, καὶ θираκποιτις, καὶ ἡ πᾶσα πολλὴ παρασκευή· πάντα δὲ ταῦτα, ἅμα πᾶσι κείνοις ἠφάνιστο. μετὰ δὲ, χρόνῳ οὐ πολλῷ ὕστερον, ζήτησις τῶν ἀνδρῶν τουτίων μεγάλη ἐκ τῶν Περσίων ἐγένετο· καὶ σφίσις Ἀλκιζανδρος κατέλαβε σοφίην, χρήματά τι δοὺς πολλὰ, καὶ τὴν ἰωῦτοῦ ἀδελφίην, τῇ οὐνομα ἦν Γυγαίη· δοὺς δὲ ταῦτα κατέλαβε ὁ Ἀλκιζανδρος Βουβάρην, ἀνδρὶ Πέρσῃ, τῶν διζημίων τοὺς ἀπολομένους τῷ στρατηγῷ. ὁ μὲν νυν τῶν Περσίων τουτίων θάνατος οὕτω καταλαμφθεὶς ἐσιγήθη.

22. Ἕλληνας δὲ τούτους εἶναι ἀπὸ Περδίκκω γεγονότας, κατὰπερ αὐτοὶ λήγουσι, αὐτός τι οὕτω συγχάτω ἐπιστάμινος, καὶ δὴ καὶ ἐν ταῖσι ὅπισθε λόγοις ἀποδείξω ὥς εἰσι Ἕλληνες· πρὸς δὲ, καὶ οἱ τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ δίοποιτις ἀγῶνα Ἑλλήνων οὕτω ἔγνωσαν εἶναι. Ἀλκιζάνδρου γὰρ ἀδελφεὺν ἱλομένω, καὶ καταβάντος ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, οἱ ἀντιδυσομένοι Ἑλλήνων ἐξῆργόν μιν, φάμινος οὐ βαρβάρων ἀγωνιστῶν εἶναι τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ Ἑλλήνων. Ἀλκιζανδρος δὲ, ἐπειδὴ ἀπίδιξι ὥς εἴη Ἀργεῖος, ἐπρίθη τι εἶναι Ἕλλην, καὶ ἀγωνιζόμενος στάδιον, συνελίπιντι τῷ πρώτῳ. ταῦτα μὲν νυν οὕτω κη ἐγένετο.

23. ΜΕΓΑΒΑΖΟΣ δὲ ἄγων τοὺς Παίονας, ἀπίνετο ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον· ἐνθιῦτιν δὲ διαπικραιωθείς, ἀπίνετο ἐς Σάρδεις. ἄτι δὲ τειχίοντος ἦδη Ἰστιαίου τοῦ Μιλησίου τὴν παρὰ Δαρείου αἰτήσας ἔτυχι [μισθὸν] δωρεὴν φυλακῆς τῆς σχιδίης· ἴοντος δὲ τοῦ χώρου τούτου παρὰ Στρυμόνα ποταμὸν, τῷ οὐνομά ἐστι Μύρκενος· μαθὼν δὲ ὁ Μεγάβαζος τὸ ποιούμενον ἐκ τοῦ Ἰστιαίου, ὥς ἦλθε τάχιστα ἐς τὰς Σάρδεις ἄγων τοὺς Παίονας, ἔλγει Δαρεῖον τάδε,

“ὦ βασιλεῦ, ποῖόν τι χρῆμα ἰποίησας, ἄνδρ’ Ἕλλησι;
 “διωγῇ τε καὶ σοφῇ δούς ἱγυτήσασθαι πόλιν ἐν Θρηῆσι;
 “ἵνα ἴδῃ τι ναυπηγήσιμός ἐστι ἄφθονος, καὶ πολλοὶ πω-
 “πίεις, καὶ μέταλλα ἀργύρεα· ἱμιλός τε πολλὸς μὲν
 “Ἕλλησι περιπικίει, πολλὸς δὲ βάρβαρος· οἱ προσητάων
 “ἐπιλαβόμενοι, ποιήσουσι τοῦτο τὸ ἄν κείνος ἐξηγήηται
 “καὶ ἡμίρης καὶ νυκτός. σὺ γὰρ τοῦτον τὸν ἄνδρα παῦσον
 “ταῦτα ποιῶντα, ἵνα μὴ εἰκητῇ πολέμῳ συνέχῃαι·
 “εὐρόπῃ δὲ ἡπίῳ μεταπιμψάμενος, παῦσον· ἵππῃ δὲ αὖ-
 “τὸν περιλάβῃς, ποιῶν ὅπως μηκέτι κείνος ἐς Ἕλληνας
 “ἀπίζιται.”

24. Ταῦτα λήγων ὁ Μαγάβαζος, ἐμπιστίως ἵππιδι Δα-
 ρεῖον, ὡς εὖ προσείων τὸ μέλλον γίνισθαι. μετὰ δὲ, ἀγγι-
 λαν πύμψας ὁ Δαρεῖος ἐς τὴν Μύρκετον, ἔλεγε τάδε, “Ἰσ-
 “τιαῖς, βασιλεὺς Δαρεῖος τάδε λέγει, Ἐγὼ φροντίζων ἐν-
 “ρίσκω ἑμοί τι καὶ τοῖσι ἑμοῖσι πρήγμασι οὐδὲνα εἶναι
 “σεῦ ἄνδρα ἐννοίστιρον· τοῦτο δὲ οὐ λόγῳ, ἀλλ’ ἔργῳ
 “οἶδα μαθόν. νῦν ὦν, ἱπποῖόν γὰρ πρήγματα μεγάλα
 “κατεργάσασθαι, ἀπικνίω μοι πάντως, ἵνα τοι αὐτὰ
 “ὑπερδίδωμαι.” τούτοις τοῖσι ἵππῳ πιστεύσας ὁ Ἰστι-
 αῖος, καὶ ἅμα μέγα ποιούμενος βασιλῆος σύμβουλος γε-
 νήσθαι, ἀπίκνιτο ἐς τὰς Σάρεις. ἀπικομένην δὲ οἱ ἔλεγε Δα-
 ρεῖος τάδε, “Ἰστιαιῖς, ἐγὼ σε μεταπιμψάμεν τῶνδε εἴτι-
 “κον· ἵππῳ τε τάχιστα ἐνίστηται ἀπὸ Σαρδίων, καὶ σὺ
 “μοι ἱγίσις ἐξ ἐφθαλμῶν, οὐδὲν πῶ ἄλλο χρῆμα οὕτω
 “ἐν βραχίῳ ἐπιζήτησα ὥς σὲ ἰδῶν· σε καὶ ἐς λόγους
 “μοι ἀπικίσθαι· ἱγνώσκω ὅτι πημάτων πάντων ἐστὶ
 “τιμωτάτοις ἀνὴρ φίλος, συντός τε καὶ εὖσιος· τὰ
 “τοι ἐγὼ καὶ ἀμφοτέρω συνιδὼς ἔχω μαρτυρεῖν ἐς πρή-
 “γματα τὰ ἑμέ. νῦν ὦν, εὖ γὰρ ἰποίησας ἀπικόμενος,
 “τάδε τοι ἐγὼ προτείνωμαι. Μίλητον μὲν ἔα, καὶ τὴν

“ νιόκτιστοι ἰν Θρηϊκῇ πόλιν· σὺ δ' ἱμοὶ ἰπόμενος ἰς Σοῦ-
 “ σα, ἔχει τάπιδε ἄν ἰγὼ ἔχω, ἱμός τι σύσσιτος ἰὼν καὶ
 “ σύμβουλος.”

25. Ταῦτα Δαριῶς εἶπας, καὶ καταστήσας Ἀρταφίρ-
 ρια, ἀδελφιδὸν ἰωῦτοῦ ὁμοπάτριον, ὕπαρχον εἶναι Σαρδίων,
 ἀπῆλauen ἰς Σοῦσα, ἅμᾳ ἀγόμενος Ἰστικίων· Ὅσάνια δὲ
 ἀποδίξας στρατηγὸν εἶναι τῶν παραθαλασσίων ἀνδρῶν,
 τοῦ τὸν πατέρα Σισάμην βασιλεὺς Καμβύσης, γινόμενον
 τῶν βασιλῆων δικαστίων, ὅτι ἐπὶ χρήμασι δίκην ἄδικον
 ἰδίκασι, σφάζας, ἀπίδειρε πᾶσαι τὴν ἀνδρωπητὴν· σπα-
 δίξας δὲ αὐτοῦ τὸ δέσμα, ἰμάντας ἐξ αὐτοῦ ἴταμι, καὶ
 ἐνίστειν τὸν θρόνον ἰς τὸν ἔζων ἰδίκαζι· ἐνταύσας δὲ ὁ
 Καμβύσης, ἀπίδιξε δικαστὴν εἶναι ἀντὶ τοῦ Σισάμειω,
 τὸν ἀποκτείνας ἀπίδειρε, τὸν παῖδα τοῦ Σισάμειω, ἐντα-
 λάμινός οἱ μίμνησθαι ἰν τῇ κατίζων θρόνῳ δικάζει.

26. Οὗτος ὦ ὁ Ὅσάνης ὁ ἐγκατιζόμενος ἰς τοῦτον τὸν
 θρόνον, τότε διάδοχος γινόμενος Μεγαβάζῳ τῆς στρατη-
 γίης, Βυζαντίους τε εἶλε καὶ Καλχηδονίους· εἶλε δὲ Ἀν-
 ταιδρον, τὴν ἰν τῇ Τρωάδι γῇ· εἶλε δὲ Ἀμπεώνιον· λα-
 βὼν δὲ παρὰ Λισβίων νείας, εἶλε Ἀῆμνόν τε καὶ Ἰμβρον,
 ἀμφοτέρως ἔτι τότε ὑπὸ Πιλασγῶν οἰκισμέναις.

27. Οἱ μὲν δὲ Ἀῆμνιοι ἔμαχίσαντο εὖ, καὶ ἀμυνόμενοι,
 ἀνὰ χρόνον ἱκανώθησαν. τοῖσι δὲ περιεῦσι αὐτίων οἱ Πέρσαι
 ὕπαρχον ἐπιστᾶσι Λυκάρητον, τὸν Μαιανδρίου τῷ βασιλεύ-
 σαντος Σάμου ἀδελφίον· οὗτος ὁ Λυκάρητος ἄρχων ἰν Ἀῆ-
 μνῳ, τιλιευτῇ. αἰτίη δὲ τούτου ἦδ'· πάντας ἠνδραποδίζετο
 καὶ κατιστρίφετο· τοὺς μὲν, λιπασστρατίης ἐπὶ Σκύθας
 αἰτιώμενος, τοὺς δὲ, σίνισθαι τὸν Δαρείου στρατὸν ἀπὸ
 Σκυθίων· ὅπισθ' ἀποκομιζόμενον. οὗτος μὲν νυν τοσαῦτα
 ἐξεργάσατο στρατηγήσας· μετὰ δὲ οὐ πολλὸν χρόνον
 ἄνωγας κακῶν ἦν.

28. ΚΑΙ ΗΡΧΕΤΟ τοδιούτερον ἐκ Νάξου τι καὶ Μιλήτου ἰωσι γίνεσθαι κακὰ. τοῦτο μὲν γὰρ, ἡ Νάξος εὐδαιμονίῃ τῶν ἡέτων προέφειρε· τοῦτο δὲ, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἡ Μίλητος αὐτῇ τι ἰωυτῆς μάλιστα δὴ τότε ἀκμάσασα, καὶ δὴ καὶ τῆς Ἰωνίης ἦν πρόσχημα· κατύπιρδι δὲ σπουδίων, ἐπὶ δύο γενεὰς ἀνδρῶν νοσήσασα ἰς τὰ μάλιστα στάσει, μίχρει οὐ μὲν Πάριοι κατήρτισαν· τούτους γὰρ καταρτιστῆρας ἐκ πάντων τῶν Ἑλλήνων ἱλοῖτο οἱ Μιλήσιοι.

29. Κατήλλαξαν δὲ σφίας ὧδε οἱ Πάριοι. ὡς ἀπίκοντο αὐτίκῃ ἀνδρες οἱ ἄριστοι ἰς τὴν Μίλητον, ὥριον γὰρ δὴ σφίας διπλῶς οἰκοφθορημένους, ἴφασαν αὐτίκῃ βούλισθαι διεξιλθεῖν τὴν χώραν. ποιῶντες δὲ ταῦτα, καὶ διεξιόντες πᾶσαν τὴν Μιλησίην, ὅπως τινα ἴδοιεν ἐν ἀνιστηκυίῃ τῇ χώρῃ ἀγρὸν εὐξιεργασμένον, ἀπιγραφίατο τὸ εὖνομα τοῦ διαπότιω τοῦ ἀγροῦ. διεξιλάσαντες δὲ πᾶσαν τὴν χώραν, καὶ σπανίως εὐροῖης τέτυς, ὡς τὰχιστα κατέβησαν ἰς τὸ ἄστυ, ἀλίην ποιησάμενοι, ἀπιδίξαν τούτους μὲν τὴν πόλιν ἵμειν, τῶν εὖρον τοὺς ἀγροὺς εὐξιεργασμένους· δοκίειν γὰρ ἴφασαν καὶ τῶν δημοσίων οὕτω δὴ σφίας ἐπιμελήσεσθαι ὥσπερ τῶν σφιστίων· τοὺς δὲ ἄλλους Μιλησίους τοὺς πρὶν στασιάζοντας, τούτων ἵταξαν πείθεσθαι. Πάριοι μὲν νυν οὕτω Μιλησίους κατήρτισαν.

30. Τότε δὲ ἐκ τούτων τῶν πολλῶν ὧδε ἤρχετο κακὰ γίνεσθαι τῇ Ἰωνίῃ. ἐκ Νάξου ἴφουγον ἄνδρες τῶν παχίων ὑπὸ τοῦ δήμου· φυγόντες δὲ ἀπίκοντο ἰς Μίλητον. τῆς δὲ Μιλήτου ἐτύγχανε ἐπίτροπος ἰὼν Ἀρισταγόρης ὁ Μολπαγόρειν, γαμβρὸς τι ἰὼν καὶ ἀνεψιὸς Ἰστιαίου τοῦ Λυσαγόρειν, τὸν ὁ Δαρεῖος ἐν Σούσοισι κατέϊχε· ὁ γὰρ Ἰστιαῖος τύραννος ἦν Μιλήτου, καὶ ἐτύγχανε τοῦτοι τὸν χρόνον ἰὼν ἐν Σούσοισι, ὅτε οἱ Νάξιοι ἤλθον, ξέντοι πρὶν ἰόντες τῇ Ἰο-

τιαίῃ. ἀπικόμενοι δὲ οἱ Νάξιοι ἐν τῇ Μίλητον, ἰδόντες τοῦ
 Ἀρισταγόρου, εἴ πως αὐτοῖσι παρασχοί δύναμιν εἶναι, καὶ
 κατέλθουσι εἰς τὴν ἰωῦτῶν. ὁ δὲ, ἐπιλιξάμενος ὥς ἦν δι'
 ἰωῦτοῦ κατέλθουσι εἰς τὴν πόλιν, ἄρξει τῆς Νάξου· σπῆψιν
 δὲ ποιούμενος τὴν ξεινίην τὴν Ἰστιαίου, τότε σφί λόγον
 προσφέρει, “ Αὐτοὶς μὲν ὑμῖν οὐ φερίγγυός εἰμι δύναμιν
 “ τοσαύτην παρασχεῖν, ὥστε κατὰ γιναι ἀκρόντων τῶν τῇ
 “ πόλιν ἐχόντων Νάξίων· πυνθάνομαι γὰρ ὀπτακισχιλίην
 “ ἄσπίδα Νάξιοις εἶναι, καὶ πλοῖα μακρὰ πολλὰ· μη-
 “ χανήσομαι δὲ, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος· ἐπινοῶ δὲ
 “ τῇδε. Ἀρταφέρνης μοι συγχάνει ἰὼν φίλος· ὁ δὲ, ἴ-
 “ στάσσω μὲν ἔστι πάϊς, Δαρείου δὲ τοῦ βασιλέως ἄδελ-
 “ φός· τῶν δ' ἐπιθαλασσίῳ τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἄρχι πάν-
 “ των, ἔχων στρατιὴν τι πολλὴν καὶ πολλὰς νῆας· τοῦ-
 “ τος ὦν δοκίω τὸν ἄνδρα ποιήσαι τῶν ἂν χρηρίζωμεν.”
 ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Νάξιοι, προσίδουσιν τῷ Ἀρισταγόρῃ
 πρήσσειν ἢ δύναίτο ἄριστα· καὶ ὑπείσχεσθαι δῶρα ἐπέ-
 λειον, καὶ δαπάνην τῇ στρατιῇ, ὥς αὐτοὶ διαλύσαντες·
 ἱλπίδας πολλὰς ἔχοντες, ὅταν ἐπιφανέσιν εἰς τὴν
 Νάξον, πάντα ποιήσιν τοὺς Νάξίους τὰ ἂν αὐτοὶ
 κελεύωσι· ὧς δὲ καὶ τοὺς ἄλλους νησιώτας· τῶν γὰρ
 νήσων τουτίων τῶν Κυκλάδων οὐδὲμία πῶ ἦν ὑπὸ Δα-
 ρείῳ.

31. Ἀπικόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρος εἰς τὰς Σάρδεις, λί-
 γι πρὸς τὸν Ἀρταφέρνηα, ὥς Νάξος εἴη νῆσος μεγάλη· μὲν
 οὐ μεγάλη, ἄλλως δὲ καλὴ τι καὶ ἀγαθὴ, καὶ ἀγχοῦ
 Ἰωνίης· χρήματα δ' εἶναι πολλὰ, καὶ ἀνδράποδα. “ Σὺ ὦν
 “ ἐπὶ ταύτῃ τὴν χώραν στρατηλάτεις, κατὰ γιναι εἰς αὐτὴν
 “ τοὺς φυγάδας ἐξ αὐτῆς. καὶ τοι ταῦτα ποιήσαντι,
 “ τοῦτο μὲν, ἔστι ἱστοῖμα παρ' ἡμοῖ χρήματα μεγάλα
 “ πᾶριξ τῶν ἐκτασιμωμάτων τῇ στρατιῇ· ταῦτα μὲν γὰρ

“ δίκαια ἡμῖας τοὺς ἄγοντας παρίχιν· τοῦτο δὲ, νήσους
 “ προσπυθήσαιο βασιλίῃ, αὐτὴν τι Νάξον, καὶ τὰς ἐκ ταύ-
 “ της ἡρτημῖνας, Πάρον τι καὶ Ἀνδρον καὶ ἄλλας τὰς
 “ Κυκλάδας καλυμνῖνας. ἰνδιῦνται δὲ ὀρμώμενοι, ὑπὸ
 “ σίως ἐπιθήσαιο Εὐβοίῃ, νήσῳ μεγάλην τι καὶ ὑδαίμονιν,
 “ οὐκ ἱλάσσοι Κύπρου, καὶ πᾶρτα ὑπὸ πτερί χιρῶδῆναι.
 “ ἀπαχρῶσι δὲ ἱκατὸν νῆας ταύτας πάσας χιρῶσασθαι.”
 ἰδὲ ἀμείβετο αὐτὸν τοῖσδε, “ Σὺ ἐς αἶποι τὸν βασιλῆος
 “ ἐξηγητὴς γίναιο πρηγμάτῳ ἀγαθῶν, καὶ ταῦτα εὖ
 “ παραινίσις πάντα, πλὴν τῶν νῶν τοῦ ἀριθμοῦ. ἀντὶ
 “ δὲ ἱκατὸν νῶν, δηκόσαιί τοι ἱταῖμοι ἴσονται ἄμα τῷ
 “ Ἰαρι. διὲ δὲ τούτοις καὶ αὐτὸν βασιλῆα συνίσπαινον γί-
 “ νηδαι.”

32. Ὁ μὲν δὲ Ἀρισταγόρης ὡς ταῦτα ἤκουσε, περι-
 χαρῆς ἔων, ἀπήϊε ἐς Μίλητον. ὁ δὲ Ἀρταφέρνης, ὡς οἱ
 πῖμπαντι ἐς Σοῦσα, καὶ ὑπερδίνει τὰ ἐκ τοῦ Ἀριστα-
 γόρειω λεγόμενα, συνίσπαινε καὶ αὐτὸς Δαρίῳς ἐγίνετο,
 παρισκυιάσατο μὲν διηκασίας τριήρας, πολλὸν δὲ πᾶρτα
 ὁμιλον Περσίων τι καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων· στρατηγὸν
 δὲ τούτων ἀπίδιξε Μιγαβάτην, ἄνδρα Πέρσῃν τῶν Ἀχαι-
 μινιδίων, ἰωῦτοῦ τι καὶ Δαρίου ἀνιψιόν· τοῦ Πausanias
 ὁ Κλειομρόσιω Λακιδαιμόνιος, εἰ δὲ ἀληθὴς γὰρ ὁ λόγος,
 ὑστέρῳ χρόνῳ τούτων ἡρμώσατο θυγατέρα, ἔρῳτα σχὼν
 τῆς Ἑλλάδος τύραννος γινέσθαι. ἀποδίδας δὲ Μιγαβά-
 τῃν στρατηγὸν Ἀρταφέρνης, ἀπίστικε τὸν στρατὸν παρὰ
 τὸν Ἀρισταγόρειον.

33. Παραλαβὼν δὲ ὁ Μιγαβάτης ἐκ τῆς Μιλήτου τόν
 τι Ἀρισταγόρειον καὶ τὴν Ἰάδα στρατιὴν καὶ τοὺς Ναξίους,
 ἔπλει πρὸφασιν ἐπ’ Ἑλλησπόντου· ἱππεί τι δὲ ἐγίνετο ἐν
 Χίῳ, ἴσχε τὰς νῆας ἐς Καύκασον, ὡς ἰνδιῦνται βορέῃ ἀνέμῳ
 ἐς τὴν Νάξον διαβάλοι. καὶ, οὐ γὰρ ἴδρι τούτῳ τῷ στόλῳ

Ναξίους ἀπολίσθαι, πρῆγμα τοιόνδε συνηίχθη γενέσθαι. περιϊόντος Μιγαδάτιω τὰς ἐπὶ τῶν νιῶν φυλακὰς, ἐπὶ νὺξ Μυδῆς ἔτυχε οὐδὲς φυλάσσειν· ὁ δὲ, δεινόν τι ποιησάμενος, ἐκίλιυσε τοὺς δορυφόρους ἐξευρόντας τὸν ἄρχοντα ταύτης τῆς νὺξ, τῷ εὐνομα ἦν Σπύλαξ, τοῦτον δῆσαι διὰ θαλαμῆς διελόντας τῆς νὺξ κατὰ τοῦτο· ἔξω μὲν κεφαλὴν ποιῶντας, ἔσω δὲ τὸ σῶμα. διδόντος δὲ τοῦ Σπύλακος, ἐξαγγίλλει τις τῷ Ἀρισταγόρῃ, ὅτι τὸν ξυνόν οἱ τὸν Μύδιον Μιγαδάτης δῆσας λυμαίνετο. ὁ δ' ἰλθὼν περαιεῖσθε τὸν Πέρσῃν· τυγχάνει δὲ οὐδὲν τῶν ἰδίωτο, αὐτοὺς ἰλθὼν ἔλυσαι. πυθόμενος δὲ, κάρτα δεινὸν ἐποιήσατο ὁ Μιγαδάτης, καὶ ἐσπέρχετο τῷ Ἀρισταγόρῃ. ὁ δὲ ἰπτε, “Σὺ δὲ καὶ τούτοις τοῖσι πρῆγμασι τί ἴσται; οὐ σὲ ἀπίσκει· ἴσται Ἀρταφέρνης ἰμίο πείθισθαι, καὶ πλείων τῇ ἂν ἰγὼ κελύω; τί πολλὰ πρήσεις;” ταῦτα ἰπτε Ἀρισταγόρης. ὁ δὲ, θυμωθεὶς τούτοις, ὡς νύξ ἰγίνετο, ἴσμεται ἐς Νάξον πλοῖφ ἄνδρας φράσσοντας τοῖσι Ναξίοις πάντα τὰ παριόντα σφι πρῆγματα.

34. Οἱ γὰρ ὧν Νάξιοι οὐδὲν πάντως προσιδέκοντο ἐπὶ σφίας τὸν στόλον τοῦτον ὁρμήσεισθαι. ἱπτε μὲν τοὶ ἰπύδοντο, αὐτίκα μὲν ἰσινείκοντο τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς τὸ τεῖχος, παρισπυιάσαντο δὲ ὡς πολιορκησόμενοι, καὶ σῖτα καὶ ποτὰ [καὶ τεῖχος] ἰσάξαντο. καὶ οὗτοι μὲν παρισπυιάδατο ὡς παριστομένου σφι πολέμου. οἱ δ' ἱπτε τί δίδεκαλον ἐκ τῆς Χίου τὰς νῆας ἐς τὴν Νάξον, πρὸς πιφραγμένους προσεφίροντο, καὶ ἰπολιόρκειον μῆνας τίσιςτας. ὡς δὲ τὰ τι ἔχοντες ἦλθον χρήματα οἱ Πέρσαι, ταῦτα καταδιδάπνητό σφι, καὶ αὐτῷ τῷ Ἀρισταγόρῃ προσαναισίμωτο πολλὰ, τοῦ πλειυτός τι ἰδίωτο ἢ πολιορκίῃ, ἰδανῶτα τίχια τοῖσι φυγάσι τῶν Ναξίων οἰκοδομήσαντες, ἀπαλλάσσειντο ἐς τὴν ἡπειρον, κακῶς πρήσσοιτες.

35. Ἀρισταγόρης δὲ οὐκ εἶχε τὴν ὑπέσχεσιν τῇ Ἀρ-
ταφίρῃ ἰκπληρῶσαι· ἅμα δὲ ἐπείξεται ἡ δαπάνη τῆς
στρατιῆς ἀπαιτιομένη, ἀρρώδιέ τι, τοῦ στρατοῦ περὶ ξαντος
καπῶς, καὶ Μιγαδάτῃ διαβιβλημένος· ἰδοὺσί τι τὴν βα-
σιλῆην τῆς Μιλήτου ἀπαιρήσεσθαι. ἀρρώδιον δὲ τουτίων
ἴασσα, ἰβουλεύετο ἀπόστασιν· συνίππτει γὰρ καὶ τὸν
ἰστιγμῖνον τὴν κεφαλὴν ἀπὶ χυδαίῃ Σουσίῳ παρ' Ἰστι-
αίου, σημαίνοντα ἀπίστασθαι Ἀρισταγόρῃ ἀπὸ βασιλῆος·
ὁ γὰρ Ἰστιαῖος βουλόμενος τῇ Ἀρισταγόρῃ σημεῖναι ἀπο-
στῆναι, ἄλλως μὲν οὐδαμῶς εἶχε ἀσφαλῆως σημεῖναι,
ὥστε φυλασσομένην τῶν ἐδῶν· ὁ δὲ, τῶν δούλων τὸν πι-
στότατον ἀποξυρῆσας τὴν κεφαλὴν, ἴστικε, καὶ ἀνίμειναι
ἀναφῶναι τὰς τρεῖς. ὥς δὲ ἀνίφυσαν τάχιστα, ἀπέ-
πιμπει εἰς Μίλητον, ἰντιλάμενος αὐτῇ ἄλλο μὲν οὐδὲν·
ἰσὶν δὲ ἀπίπεται εἰς Μίλητον, κελεύειν Ἀρισταγόρην ξυ-
ρῆσαι τὰς τρεῖς, κατιδίεσθαι εἰς τὴν κεφαλὴν· τὰ
δὲ στίγματα ἰσῆμαιναι, ὥς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ἀπό-
στασιν. ταῦτα δὲ ὁ Ἰστιαῖος ἰποῖσι, συμφορὴν ποιούμενος
μεγάλῃ τὴν ἰωῦτοῦ κατοχὴν τὴν ἐν Σούσοις· ἀποστά-
σις ὦν γινωμένης, πολλὰς εἶχε ἰλπίδας μετήσεσθαι ἐπὶ
θάλασσαν, μὴ δὲ νωτέρον τι ποιούσης τῆς Μιλήτου, οὐ-
δαμᾶ εἰς αὐτὴν ἤξουν ἴτι ἐλογίζετο.

36. Ἰστιαῖος μὲν νυν ταῦτα διανοούμενος, ἀπίπμπει τὸν
ἄγγιλον. Ἀρισταγόρῃ δὲ συνίππτει τοῦ αὐτοῦ χρόνου
πάντα ταῦτα συνιδόντα· ἰβουλεύετο ὦν μετὰ τῶν στα-
σιωτῶν, ἐκφῆνας τὴν τι ἰωῦτοῦ γνώμην καὶ τὰ παρὰ τοῦ
Ἰστιαίου ἀπιγμένα. οἱ μὲν δὲ ἄλλοι πάντες γνώμην κατὰ
τῷ τὸ ἐπιφύροντο, κελύοντες ἀπίστασθαι. Ἐκαταῖος δ'
ὁ λογοποιὸς πρῶτα μὲν οὐκ ἔα πόλιμον βασιλεῖ τῶν Περ-
σίων ἀκυρίεσθαι, καταλείγων τὰ τι ἴθια πάντα τῶν
ἔχει Δαρίῳ, καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ· ἐπεί τι δὲ οὐκ ἴπι-

Θι, διύττερα συνισθούλιν ποιίειν ὅπως ναυκράτιες τῆς θαλάσσης ἴσονται. ἄλλως μὲν νυν οὐδαμῶς ἔφη λίγων ἰσορᾶν ἰσόμενον τοῦτο· ἰπίσταςθαι γὰρ τὴν δύναμιν τὴν Μιλησίων ἰούσαν ἄσθινά· εἰ δὲ τὰ χρήματα παταριεθείη τὰ ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Βραγχίδῃσι, τὰ Κρεῖστος ὁ Λυδὸς ἀνέθῃκε, πολλὰς εἴχε ἱλασίδας ἱπικρατῆσαι τῆς θαλάσσης· καὶ οὕτω αὐτοὺς τι ἔξιν χρήμασι χρᾶσθαι, καὶ τοὺς πολίμους οὐ συλήσειν αὐτά· τὰ δὲ χρήματα ἦν ταῦτα μεγάλα, ὥς διδῆλωταί μοι ἐν τῇ πρώτῃ τῶν λόγων. αὕτη μὲν δὴ οὐκ ἴνικα ἡ γνώμη· ἰδόντι δὲ ὅμως ἀπίσταςθαι· ἵνα τι αὐτίων πλώσαντα ἐς Μυῦντα ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ ἀπὸ τῆς Νάξου ἀπειλθόν, ἰὸν ἰθαῦτα, συλλαμβάνειν περιᾶσθαι τοὺς ἐπὶ τῶν νεῶν ἱπικλίοντας στρατηγούς.

37. Ἀποπιμφθίντος δὲ Ἰητραγόρειω κατ' αὐτὸ τοῦτο, καὶ συλλαβόντος δόλῳ Ὀλίαντον Ἰβανώλιος Μυλασσία, καὶ Ἰστιαῖον Τύμνιω Τερμιρία, καὶ Κώνη Ἐρξάνδρειω, τῇ Δαρειῷς Μιτυλήνην ἰδωρήσατο, καὶ Ἀρισταγόρην Ἡρακλειδίω Κυμαῖον, καὶ ἄλλους συχινούς· οὕτω δὲ ἐκ τοῦ ἱμφανίος ὁ Ἀρισταγόρης ἀπιστήκει, πᾶν ἐπὶ Δαρειῷ μηχανώμενος. καὶ πρῶτα μὲν λόγῳ μιτιῖς τὴν τυραννίδα, ἰσονομίην ἱποίει τῇ Μιλήτῃ, ὥς ἂν ἰκόντις αὐτῇ οἱ Μιλήσιοι συναπιστάατο· μετὰ δὲ, καὶ ἐν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίῃ τῶν τοῦτο ἱποίει, τοὺς μὲν ἑξιλαύνων τῶν τυράννων, τοὺς δ' ἱλαβε τυράννους ἀπὸ τῶν νεῶν τῶν συμπλευσασίων ἐπὶ Νάξον, τούτους δὲ φίλα βουλόμενος ποιίεσθαι τῇσι πόλισι, ἑξειδίδου, ἄλλον ἐς ἄλλην πόλιν παραδιδούς, ὅθιν εἴη ἱκαστος.

38. Κώνη μὲν νυν Μιτυληναῖοι, ἱαί τι τάχιστα παρίλαβον, ἑξαγαγόντες κατέλιυσαν· Κυμαῖοι δὲ τὸν σφίτιρον αὐτίων ἀπῆκαν· ὥς δὲ καὶ ἄλλοι οἱ πλειῆνις ἀπί-

σαν. τυράννων μὲν νυν κατὰ παύσεις ἰγίνετο ἀνὰ τὰς πό-
 λιας. Ἀρισταγόρης δὲ ὁ Μιλήσιος ὡς τοὺς τυράννους
 κατίπαυσε, στρατηγὸς ἐν ἐκείτῃ τῶν πολλῶν πειλίσας
 ἐκείστους καταστῆσαι, δεύτερα αὐτὸς ἐς Λακιδάιμονα
 τριήρῃ ἀπόστολος ἰγίνετο· ἴδιαι γὰρ δὴ συμμαχίης τινός
 εἰς μεγάλης ἔξυριθῆναι.

39. ΤΗΣ ΔΕ ΣΠΑΡΤΗΣ Ἀναξανδρίδης μὲν ὁ Λίοντος
 οὐκίτι περιων ἐκασίλιαι, ἀλλὰ ἰτιτιλιουτήπαι· Κλει-
 μίης δὲ ὁ Ἀναξανδρίδιω ἔχει τὴν βασιληίην, οὐ κατὰ
 ἀνδραγαδίην σχὼν, ἀλλὰ κατὰ γένος. Ἀναξανδρίδῃ
 γὰρ ἔχοντι γυναῖκα ἀδιλφίης ἰωῦτοῦ θυγατέρα, καὶ ἰού-
 σης ταύτης οἱ καταδυμίης, παῖδες οὐκ ἰγίνοντο. τοῦτου
 δὲ τοιούτου ἰόντος, οἱ ἔφοροι εἶπαν, ἱπικαλιστάμεινοι αὐτὸν,
 “Ἐῖ τοι σύ γε σιωῦτοῦ μὴ προσεῖς, ἀλλ’ ἡμῖν τοῦτό
 “ἴσται οὐ περιωπτίον, γένος τὸ Εὐρυσεδίνος γενέσθαι
 “ἔξῃτηλον. σύ νυν τὴν μὲν ἔχεις γυναῖκα, ἱπεί τί τοι
 “οὐ τίςτις, ἔξιο, ἄλλην δὲ γῆμον καὶ ποίειν ταῦτα,
 “Σπαρτιήτῃσι ἀδήσεις.” ὁ δ’ ἀμείβετο φὰς τουτίων οὐ-
 δίτιρα ποιήσιν· ἐπείνους τε οὐ καλῶς συμβουλεύειν, πα-
 ραιπίοντας, τὴν ἔχει γυναῖκα, ἰούσαν ἀναμάρτητον ἰωῦτῃ,
 ταύτῃ ἀπίστα, ἄλλην ἰσαγαγέσθαι· οὐδέ σφι πείσει-
 σθαι.

40. Πρὸς ταῦτα οἱ ἔφοροι καὶ οἱ γέροντες βουλευσά-
 μιναι, προσέφειρον Ἀναξανδρίδῃ τάδε, “Ἐπὶ τοίνυν περι-
 “χόμενόν σε ὀρίομεν τῆς ἔχεις γυναικός, σὺ δὲ ταῦτα
 “ποίει, καὶ μὴ ἀντίβαινε τούτοις, ἵνα μή τι ἄλλοῖον
 “πρὶ σιῷ οἱ Σπαρτιῆται βουλεύσωνται. γυναικὸς μὲν
 “τῆς ἔχεις οὐ προσδιόμαδά σιυ τῆς ἔξίσιοις· σὺ δὲ ταύ-
 “τῃ τι πάντα ὅσα νῦν παρείχῃς πάρεχε, καὶ ἄλλην
 “πρὸς ταύτῃ ἰσάγαγε γυναῖκα τικνοποιόν.” ταῦτά
 αὖτε λιγύτων, συνιχώρησε ὁ Ἀναξανδρίδης· μετὰ δὲ, γυ-

ναῖκας ἔχων δύο, διξὰς ἰστίαις οἴκῃς, παίων οὐδαμᾶ Σπαρτιακά.

41. Χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος, ἡ ισύστιρον ἐπιλθοῦσα γυνὴ τίκεται τὸν δὴ Κλισμίνια τοῦτον. καὶ αὕτη τε ἱβιδρον βασιλία Σπαρτιήτῃσι ἀπέφαινε· καὶ ἡ προτέρη γυνὴ τὸν πρότερον χρόνον ἄτοκος ἰούσα, τότε πως ἐκύσει, συντυχίῃ ταύτῃ χρησαμένη. ἔχουσιν δὲ αὐτὴν Ἀληθίῃ λόγῳ, οἱ τῆς ἐπιλθούσης γυναικὸς οἰκήϊον πυθόμενοι ὥχλιον, φάμενοι αὐτὴν καμπύειν ἄλλως, βουλομένην ὑπεκαλίσθαι. διὰ δὲ ποιούντων αὐτίαν, τοῦ χρόνου συντάμιντος, ὑπ' ἀπιστίας οἱ ἴφοροι τίκτουςαν τὴν γυναῖκα περιϋζόμενοι ἐφύλαξαν. ἡ δὲ ὥς ἔσκε Δωρία, ἰδίως ἴσχει Λιωνίδην· καὶ μετὰ τοῦτον, ἰδίως ἴσχει Κλισμύροτον· οἱ δὲ καὶ διδύμους λίγουσι Κλισμύροτόν τε καὶ Λιωνίδην γινέσθαι. ἡ δὲ Κλισμίνια τιποῦσα καὶ τοδιώτεροι ἐπιλθοῦσα γυνὴ, ἰούσα θυγάτηρ Περικτῆδεω τοῦ Δημαρμίνου, οὐκ ἐτι ἔτιπτε τοδιώτερον.

42. Ὁ μὲν δὴ Κλισμίνης, ὥς λίγεται, ἦν τε οὐ φρενῆρης, ἀπρομανὲς τε· ὁ δὲ Δωριεύς ἦν τῶν ἡλίκων πάντων πρῶτος· εὖ τε ἐπίστατο κατ' ἀνδραγαδίην αὐτὸς σχήσαν τὴν βασιληίην. ὥσπερ ὦν οὕτω φρονίον, ἐπιιδὴ ὅ, τι Ἀταξανδρίδης ἀπέθανε, καὶ οἱ Λακιδαιμόνιοι χριώμενοι τῇ νόμῳ, ἐστήσαντο βασιλῆα τὸν πρεσβύτατον Κλισμίνια, ὁ Δωριεύς δεινὸν τε ποιούμενος, καὶ οὐκ ἀξίων ὑπὸ Κλισμίνιος βασιλεύεσθαι, αἰτήσας ληόν, Σπαρτιήτας ἄγχι ἐς ἀποικίην· οὔτε τῷ ἐν Δελφοῖσι χρηστηρίῳ χρησάμενος, ἐς ἥντινα γῆν κτίσων εἰρή, οὔτε ποιήσας οὐδὲν τῶν νομιζόμενων. οἷα δὲ βαρίως φέρον, ἀπίει ἐς τὴν Λιδύην τὰ πλοῖα· κατηγίοντο δὲ οἱ ἄνδρες Θηραῖαι. ἀπικόμενος δ' ἐς Κίτυσα, οἴκισι χῶρον κάλλιστον τῶν Λιδύων παρὰ ποταμὸν· ἐξελθὼς δὲ ἐνδιῦτεν εἰς τὴν ἔτι ὑπὸ Μακίον

τι καὶ Λιθύων καὶ Καρχηδονίων, ἀπίπτετο ἐς Πιλοπόννη-
σον.

43. Ἐνθαῦτα δὲ οἱ Ἀντιχάρης, ἀπὴρ Ἐλιώνιος, συ-
νιούλευσι ἐκ τῶν Καίου χρησμῶν, Ἑρακλήτην τὴν ἐν Σι-
πιλίῃ κτίζειν, φᾶς τὴν Ἑρμῆος χώραν πᾶσαν εἶναι Ἑρα-
κληϊδίων, αὐτοῦ Ἑρακλῆος κτησαμένου. ὁ δὲ, ἀκούσας
ταῦτα, ἐς Διλφούς οἵχεται χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ, εἰ
αἰεὶ ἐπ' ἣν στέλλεται χώραν ἢ δὲ Πυθίῃ οἱ χρεῖα αἰρή-
σιν. παραλαβὼν δὲ ὁ Δωριεὺς τὸν στόλον, τὸν καὶ ἐς Λι-
θύην ἦγε, ἐκομίζετο παρὰ τὴν Ἰταλίην.

44. Τὸν χρόνον δὲ τοῦτον, ὥς λίγουσι Συβαρῖται,
σφίς τι αὐτοὺς καὶ Τῆλυν τὸν ἰωῦτῶν βασιλῆα ἐπὶ Κρό-
τωνα μίλλειν στρατεύεσθαι· τοὺς δὲ Κροτωνιήτας περι-
δείας γινομένους, διηδῆναι Δωρίους σφίσι τιμωρῆσαι, καὶ
τυχεῖν διηδίντας· συστρατεύεσθαι τι δὴ ἐπὶ Σύβαριν
Δωρία, καὶ συνελθεῖν τὴν Σύβαριν. ταῦτα μὲν νυνὶ Συβα-
ρῖται λίγουσι ποιῆσαι Δωρία τι καὶ τοὺς μὲν αὐτοῦ.
Κροτωνιῆται δὲ οὐδένα σφίσι φασὶ ξεῖνον προσπιλαβέσθαι
τοῦ πρὸς Συβαρίτας πολέμου, εἰ μὴ Καλλίην πᾶν Ἰα-
μίδιον μάντιν Ἥλιον μῶνον· καὶ τοῦτον τρόπῳ τεισῶδι
παρὰ Τήλως τοῦ Συβαριτίων τυράννου ἀποδράντα ἀπι-
εῖναι παρὰ σφίας, ἐπὶ τῇ οἱ τὰ ἰρὰ οὐ προιχάρι
χρηστὰ θυομένη ἐπὶ Κρότωνα. ταῦτα δὲ ὦν οὗτοι λί-
γουσι.

45. Μαρτύρια δὲ τούτων ἰκότεροι ἀποδεικνύουσι τά-
δε. Συβαρῖται μὲν τίμινός τι καὶ νῆας ἰόντα παρὰ τὸν
ξηρὸν Κραδίην, τὸν ἰδρύσασθαι συνιόντα τὴν πόλιν Δω-
ρία λίγουσι Ἀθηναίῃ ἐκωνύμῳ Κραδίῃ· τοῦτο δὲ, αὐ-
τοῦ Δωρίου τὸν θάνατον μαρτύριον μίγιστον ποιῶνται,
ὅτι παρὰ τὰ μίμαντιυμῖνα ποίῳν διφθάρα· εἰ γὰρ δὴ

μὴ παρίσκηξεν μηδὲν, ἵπ' ὃ δὲ ἰστάλη ἱπποῖσι, ἵλι δὲ τὴν Ἑρυνίην χώραν, καὶ ἱλὼν κατίσχε, οὐδ' ἂν αὐτός τι καὶ ἡ στρατιὴ διφθάρη. οἱ δ' αὖ Κροτωνιῆται ἀποδιπνῶσι Καλλίῃ μὲν τῇ Ἥλειῳ ἔχαιρτα ἐν γῇ τῇ Κροτωνιήτιδι πολλὰ δαδίντα, τὰ καὶ ἐς ἡμῖ ἴτι ἐνέμοντο οἱ Καλλίῳ ἀπόγονοι· Δωριεῖ δὲ καὶ τοῖσι Δωριεῖς ἀπογόνουσι, οὐδὲν· καὶ τοι εἰ συνεπιλάβετό γε τοῦ Συβαριτικοῦ πολέμου Δωριεὺς, δοθῆναι ἂν οἱ πολλαπλήσια ἢ Καλλίῃ. ταῦτα μὲν οὖν ἰπότεροι αὐτῶν μαρτύρια ἀποφαίνονται· καὶ πᾶρισι ὁποτέρουσι τις πείθεται αὐτῶν, τούτοις προσχωρεῖν.

46. Συνίπλιον δὲ Δωριεῖ καὶ ἄλλοι συγκρίσται Σπαρτιητῶν, Θισσαλὸς καὶ Παραϊβάτης καὶ Κιλίης καὶ Εὐρυλίων· οἱ ἱππῖ τι ἀπίνοντο πᾶσι στόλῳ ἐς τὴν Σικελίην, ἀπιδάιον μάχῃ ἰσσωδίντες ὑπὸ τι Φοινίκων καὶ Ἑγισταίων· μῦθος δὲ γε Εὐρυλίων τῶν συγκριστῶν περιγίγντο τούτου τοῦ πάθους. συλλαβὼν δὲ οὗτος τῆς στρατιῆς τοὺς περιγινομένους, ἴσχε Μινώην τὴν Σιλινοῦσίῳ ἀποικίῃ· καὶ συνιλιυδίρου Σιλινοῦσίους τοῦ μουνάρχου Πειθαγόρου. μιστὰ δὲ, ὡς τοῦτον κατεῖλε, αὐτὸς τυραννίδα ἐπιχίρησε Σιλινοῦντος, καὶ ἱμουνάρχῃσι χρόνον ἵπ' ὀλίγον· οἱ γάρ μιν Σιλινοῦσιοι ἱπαναγστάντες ἀπέκτειναν καταφυγόντα ἱπὶ Διὸς ἀγοραίου βωμόν.

47. Συνίσπιτο δὲ Δωριεῖ καὶ συναπιδαν Φίλιππος ὁ Βουτανίδει, Κροτωνιῆτης ἀνὴρ· ὃς ἀρμοςάμενος Τήλους τοῦ Συβαρίτιω θυγατέρα, ἔφυγε ἐκ Κρότωνος· ψυσθίς δὲ τοῦ γάμου, οἴχιστο πλείων ἐς Κυρήνην· ἐκ ταύτης δὲ ὀρμιώμενος συνίσπιτο οἰκητῇ τι τριήρῃ καὶ οἰκητῇ ἀνδρῶν δεκάτῃ, ἰὼν τι Ὀλυμπιονίκης καὶ κάλλιστος Ἑλλήνων

τῶν κατ' ἰωῦτόν. διὰ δὲ τὸ ἰωῦτοῦ κάλλος ἐνείπατο παρὰ
 Ἑγισταίων τὰ οὐδαίς ἄλλος· ἐπὶ γὰρ τοῦ τάφου αὐτοῦ
 ἠρώϊον ἰδρυσάμενοι, θυσίῃσι αὐτὸν ἱλάσκονται.

48. Δωριεὺς μὲν νυν τρέφῃ τειοῦτῃ ἰταλιότησι· εἰ δὲ
 ἠνίσχιστο βασιλευόμενος ὑπὸ Κλειομένιος, καὶ κατίμινε ἐν
 Σπάρτῃ, ἐκασίλει αἱ Λακιδαιμόνες· οὐ γὰρ τινα πολλὸν
 χρόνον ἦρξε ὁ Κλειομένης, ἀλλ' ἀπίθανι ἅπαις, θυγατέρα
 μούνη λισπῶν τῇ οὔνομα ἦν Γοργώ.

49. ΔΙΠΙΚΝΕΤΑΙ δ' ὦν ὁ Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτεω
 τύραννος ἐς τὴν Σπάρτην, Κλειομένης ἔχοντος τὴν ἀρχήν·
 τῇ δὲ ἐς λόγους ἦις, ὡς Λακιδαιμόνιοι λίγουσι, ἔχων χάλ-
 κισι πύνακα, ἐν τῇ γῆς ἀπάσης περιόδος ἐνιτίμητο,
 καὶ θάλασσά τε πᾶσα καὶ ποταμοὶ πάντες. ἀπικνιό-
 μιστος δὲ ἐς λόγους ὁ Ἀρισταγόρης, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν
 ταῦτε, “Κλιόμενις, σπουδὴν μὲν τὴν ἐμὴν μὴ θωυμάσης
 “τῆς ἐνθαῦτα ἀπίζεις· τὰ κατήκοντα γὰρ ἔστι ταιαῦτα.
 “Ἰώνων παῖδας δούλους εἶναι ἀντ' ἰλιυθίρων, θνιδος καὶ
 “ἄλγος μίγιστον μὲν αὐτοῖσι ἡμῖν, ἔτι δὲ τῶν λισπῶν
 “ὁμῖν, ὅσην πρσιστίαται τῆς Ἑλλάδος. οὖν ὦν πρὸς θιῶν
 “τῶν Ἑλληνίων ῥύσασθι Ἰωνας ἐν τῆς δουλοσύνης, ἀν-
 “δρας ὁμαίμενας· εὐπαιτίως δὲ ὁμῖν ταῦτα χωρεῖν οἶά
 “τί ἐστι. οὔτε γὰρ οἱ βάεβαροι ἄλκιμοί εἰσι, ὁμῖς τε τὰ
 “ἐς τὸν πόλεμον, ἐς τὰ μίγιστα ἀνήκειν ἀριτῆς πύρι·
 “ἢ τι μάχη αὐτίκω ἔσσι τοιήδε, τίξω, καὶ αἰχμὴ βρα-
 “χία· ἀναξυριδας δὲ ἔχοντες ἔρχονται ἐς τὰς μάχας,
 “καὶ κυρσασίας ἐπὶ τῇσι πιθαλῇσι· οὔτω εὐπαιτίως χιι-
 “ρωθῆναι εἰσι. ἔστι δὲ καὶ ἀγαθὰ τοῖσι τὴν ἡπείρου ἐπί-
 “την νιομίνουσιν, ἔσα οὐδὲ τοῖσι συνάπασιν ἄλλοις ἀπὸ
 “χρυσοῦ ἀρξαιμένοις, ἀργυροῦ, καὶ χαλκός, καὶ ἰσθῆς
 “παικίλη, καὶ ὑποζύγιά τε καὶ ἀνδράποδα· τὰ θυμῷ
 “βουλόμενοι, αὐτοὶ αἱ ἔχουσι. κατοίπηνται δὲ ἀλλήλων

“ ἰχόμενοι, ὥς ἐγὼ φράσω. Ἰώνων μὲν τῶνδε οἶδε Λυδαί,
 “ οἰκίσταί τε χώραν ἀγαθὴν καὶ πολυαργυρώταται
 “ ἴοντες.” Δικνὺς δὲ ἔλαγε ταῦτα ἐς τὴν τῆς γῆς περιό-
 “ δον, τὴν ἰφέρειτο ἐν τῷ πίναι· ἐνταυτημίην. “ Λυδῶν δὲ,”
 “ ἔφη λίγων ὁ Ἀρισταγόρης, “ οἶδε ἔχονται Φρύγῃς· οἱ
 “ πρὸς τὴν ἡῶ, πολυπροβάτῳτατοί τε ἴοντες ἀπάντων
 “ τῶν ἐγὼ οἶδα καὶ πολυκαρπώτατοι. Φρυγῶν δὲ ἔχον-
 “ ται Καππαδόκαι, τοὺς ἡμῖς Συρίους καλίσμι· τοῦ-
 “ ταισι δὲ πρόσσυροι Κίλικις, κατήκοιτις ἐπὶ Θάλασσαν
 “ τήνδε, ἐν ᾗ ἦδε Κύπρος νῆσος κίετα· οἱ πενταπόσια τέ-
 “ λαντα βασιλῆϊ τὸν ἐπίτιμον φόρον ἐπιτιλιῦσι. Κιλί-
 “ κων δὲ τῶνδε ἔχονται Ἀρμένιοι οἶδε, καὶ οὗτοι ἴοντες
 “ πολυπρόβατοι. Ἀρμενίων δὲ, Μαθηνοὶ, χώραν τήνδε
 “ ἔχουσι. ἔχεται δὲ τούτων γῆ ἦδε Κισσίη, ἐν τῇ δὲ
 “ παρὰ ποταμὸν τόνδε Χαάσσια κίμινά ἐστι τὰ Σοῦσα
 “ ταῦτα, ἵνδα βασιλεύς τε μέγας δίαται· ποιεῖται, καὶ
 “ τῶν χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἰνδαυτὰ εἰσι· ἰλόντις δὲ
 “ ταύτην τὴν πόλιν, θαρσύνουσι ἤδη τῇ Διὶ πλούτου
 “ περὶ ἐρίζεσι. ἀλλὰ περὶ μὲν χώρας ἄρα οὐ πολλῆς,
 “ οὐδὲ εὖτω χρηστῆς, καὶ οὕρων σμικρῶν, χειρῶν ἐστι
 “ ὑμῖας μάχας ἀναβάλλισθαι πρὸς τι Μισσηνίους ἰόν-
 “ τας ἰσοπαλίας, καὶ Ἀρκάδας τε καὶ Ἀργείους· τοῖσι
 “ οὔτε χρυσοῦ ἰχόμενόν ἐστι· οὐδὲν, οὔτε ἀργύρου, τῶν περὶ
 “ καὶ τινα ἐνάγει προθυμίῃ μαχόμενοι ἀποθνήσκουσιν·
 “ παρίχον δὲ τῆς Ἀσίας πάσης ἄρχιν ἐνταυτίως, ἄλλο
 “ τι αἰρήσεισθε;” Ἀρισταγόρης μὲν ταῦτα ἔλαξε. Κλιο-
 “ μίνης δὲ ἀμειβόμενος τοῖσδε, “ ὦ ξῖνι Μιλήσι, ἀναβάλ-
 “ λομαί· ται ἐς τρίτην ἡμέραν ἀποκρίσειςθαι.”

50. Τότε μὲν ἐς τοσοῦτον ἤλασαν. ἐπεὶ τε δὲ ἡ περὶ
 ἡμέρη ἐγένετο τῆς ἀποκρίσεως, καὶ ἦλθον ἐς τὸ συγκρίμι-
 νον, εἶρετο ὁ Κλιομίνης τὸν Ἀρισταγόρην, ὁποσίων ἡμε-

ρίων ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἰώνων ὁδὸς εἴη παρὰ βασιλῆα·
 ὁ δὲ Ἀρισταγόρης, τᾶλλα ἰὼν σοφὸς, καὶ διαβάλλων ἐπι-
 ῖν εἶ, ἐν τούτῳ ἐσφάλη. χρεὼν γάρ μιν μὴ λίγινι τὸ ἰὸν,
 βουλόμενόν γε Σπαρτιήτας ἔξαγαγῖν ἐς τὴν Ἀσίην, λί-
 γινι δ' ὦν, τριῶν μηνῶν φᾶς εἶναι τὴν ἄνοδον. ὁ δὲ, ὑπαρ-
 πάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον, τὸν δ' Ἀρισταγόρης ἄρμητο
 λίγινι περὶ τῆς ὁδοῦ, εἶπαι, “ὦ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀπαλ-
 “ λάσσειο ἐκ Σπάρτης πρὸ δύντος ἡλίου οὐδένα γὰρ λό-
 “ γον ὑπιστία λίγινις Λακιδαιμονίοισι, ἰθὺλὼν σφίεας ἀπὸ
 “ θαλάσσης τριῶν μηνῶν ὁδὸν ἀγαγῖν.” ὁ μὲν δὲ Κλιο-
 μίνης ταῦτα εἶπας, ἥϊε ἐς τὰ οἰκία.

51. Ὁ δὲ Ἀρισταγόρης λαβὼν ἱκετηρίην, ἥϊε ἐς τοῦ
 Κλιομίνιος· ἰσιλθὼν δὲ εἶπαι, ἄντι ἱκετεύων, ἱπακοῦσαι
 ἐκίλει τὸν Κλιομίνια, ἀποπέμψαντα τὸ παιδίον παρ-
 ιστήσαι γὰρ δὴ τῷ Κλιομίνιῳ ἡ θυγάτηρ, τῇ οὔνομα ἦν
 Γεργώ· τοῦτο δὲ οἱ καὶ μοῦνον τέκνον ἐτύγγανι ἰὸν ἐτίων
 οὐτὼ ἢ ἰνεία ἡλικίην. Κλιομίνης δὲ λίγινι μιν ἐκίλει
 τὰ βούλειται, μηδὲ ἱπισχιῖν τοῦ παιδίου εἶναι. ἐνθαῦτα
 δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἄρχετο ἐκ δέκα ταλάντων ὑπισχινέ-
 μινος, ἦν οἱ ἱπιστελίσῃ τῶν ἰδίωτο. ἀνανεύοντος δὲ τοῦ Κλιο-
 μίνιος, προΐβαντι ταῖσι χρήμασι ὑπερβάλλων ὁ Ἀριστα-
 γόρης· ἐς δ' ὡντήκοντά τι τάλαντα ὑποδίδικτο, καὶ τὸ
 παιδίον ἠὲ ἀνάξατο. “Πάτερ, διαφθερίει σι ὁ ξεῖνος, ἦν μὴ
 “ ἀποστὰς ἴης.” ὁ τε δὲ Κλιομίνης ἡσθεῖς τοῦ παιδίου
 τῇ παραινέσει, ἥϊε ἐς ἴταρον οἶκημα, καὶ ὁ Ἀρισταγόρης
 ἀπελλάσσειτο τοσπαράπαν ἐκ τῆς Σπάρτης, οὐδέ οἱ ἐξε-
 γίνετο ἱπισχίον ἔτι σημῆναι περὶ τῆς ἀνόδου τῆς παρὰ
 βασιλῆα.

52. Ἐχει γὰρ ἀμφὶ τῇ ὁδῷ ταύτῃ ὦδε. σταθμοί τε
 πανταχῇ εἰσὶ βασιλῆϊοι, καὶ καταλύσεις πάλλισται· διὰ
 οἰκιομίνης τε ἡ ὁδὸς ἄπασα καὶ ἀσφαλὲς. διὰ μὲν γε Λυ-

δῖης καὶ Φρυγίης σταθμοὶ τίοντες ἰκασί εἰσι, παρα-
 σάγγαι δὲ τίσσιρις καὶ ἰννιήκοντα καὶ ἥμισυ. ἰκδικεῖται
 δ' ἐν τῇς Φρυγίης ὁ Ἄλυς ποταμὸς, ἐπ' ᾧ πύλαι τι
 ἵππῃσι, τὰς διξιλάσαι πᾶσα ἀνάγκη, καὶ οὕτω διακπερῆ
 τὸν ποταμόν· καὶ φυλακτῆριον μέγα ἐπ' αὐτῷ. διαβάντι
 δὲ ἐς τὴν Καππαδοκίην, καὶ ταύτῃ πορευομένην μέχρι οὖ-
 ρων τῶν Κιλικίων, σταθμοὶ δεῶν δέοντες εἰσι τριήκοντα,
 παρασάγγαι δὲ τίσσιρις καὶ ἑκατόν· ἐπὶ δὲ ταῖσι τούτων
 οὖρῃσι διξᾶς τι πύλας διξιλάς, καὶ διξὰ φυλακτῆρια
 παραμύψαι. ταῦτα δὲ διξιλάσαντι, καὶ διὰ τῇς Κιλι-
 κίης ὁδὸν ποιουμένην, τρεῖς εἰσὶ σταθμοὶ, παρασάγγαι δὲ
 πιντικαίδικα καὶ ἥμισυ. οὗρος δὲ Κιλικίης καὶ τῇς Ἀρ-
 μεινίης ἐστὶ ποταμὸς ἡνυσὶ πλεητὸς, τῷ ὄνομα Εὐφρήτης.
 ἐν δὲ τῇ Ἀρμενίῃ σταθμοὶ μὲν εἰσι καταγωγίων πιντι-
 καίδικα, παρασάγγαι δὲ ἑξ καὶ πιντήκοντα καὶ ἥμισυ·
 καὶ φυλακτῆριον ἐν αὐτοῖσι. ποταμοὶ δὲ ἡνυσὶ πλεητοὶ
 τίσσιρις διὰ ταύτης ῥέουσι, τοὺς πᾶσα ἀνάγκη διαπορθ-
 μιῦσαί ἐστι· πρῶτος μὲν, Τίγρις· μετὰ δὲ, διύτιρός τι
 καὶ τρίτος αὐτὸς ὀνομαζόμενος, οὐκ αὐτὸς ἰὼν ποταμὸς,
 οὐδὲ ἐν τοῦ αὐτοῦ ῥέον· ὁ μὲν γὰρ πρῶτος ἀντίων κα-
 ταλιχθὺς, ἐξ Ἀρμενίων ῥέει· ὁ δ' ὕστερον, ἐν Ματινηῶν·
 ὁ δὲ τρίτος τῶν ποταμῶν ὄνομα ἵχει Γύνθης, τὸν Κῦρος
 δίαβας ποτιῖς ἐς διώρυχας ἐξήκοντα καὶ τριηκοσίας. ἐν
 δὲ ταύτῃ τῇς Ἀρμενίης ἐσβάλλονται ἐς τὴν Ματινηνὴν γῆν,
 σταθμοὶ εἰσι τίσσιρις· ἐν δὲ ταύτῃ ἐς τὴν Κισσίην χώ-
 ρην μεταβαίνοντι, ἑνδεκα σταθμοὶ, παρασάγγαι δὲ δύο
 καὶ τισσεράκοντα καὶ ἥμισυ ἐστὶ ἐπὶ ποταμὸν Κοάσπην,
 ἰόντα καὶ τοῦτοι ἡνυσὶ πλεητόν· ἐπ' ᾧ Σοῦσα πόλις πι-
 πόλισται. οὗτοι οἱ πάντες σταθμοὶ εἰσι ἑνδεκα καὶ ἑκα-
 τόν. καταγωγὰ μὲν νυν σταθμῶν τοσαῦταί εἰσι ἐν Σαρ-
 δίων ἐς Σοῦσα ἀναβαίνοντι.

53. Εἰ δὲ ὀρῶς μαμίσσεται ἡ ὁδὸς ἢ βασιλῆϊ τοῖσι παρασάγγῃσι, καὶ ὁ παρασάγγης δύναται τριήκοντα στάδια, ὥσπερ οὗτός γε δύναται ταῦτα, ἐκ Σαρδίων στάδιά ἐστι ἐς τὰ βασιλῆϊα τὰ Μιμνόνια καλούμενα, πινταπίσια καὶ τρισχίλια καὶ μύρια, παρασαγγίων ἰόντων πιντήκοντα καὶ τετρακοσίων. πιντήκοντα δὲ καὶ ἑκατὸν στάδια ἔσ' ἡμίρη ἐκάστη διεξιῶσι, ἀναισιμαῦνται ἡμίραι ἀπαρτὶ ἰνιήκοντα.

54. Οὕτω τῇ Μιλησίῃ Ἀρισταγόρῃ, ἔπαισι πρὸς Κλιαμίνα τὸν Λακιδαιμόνιον, εἶναι τριῶν μηνῶν τὴν ἄνοδον ἐν παρα βασιλῆα, ὀρῶς ἔλθοιτο. εἰ δέ τις τὸ ἀκριστοτερον τουτῶν ἔτι δίζηται, ἰγὼ καὶ τοῦτο σημαίνω τὴν γὰρ ἐξ Ἐφίσου ἐς Σάρδεις ὁδὸν διῷ πρὸς λογισασθαι ταύτη. καὶ δὴ λίγω στάδιους εἶναι τοὺς πάντας ἀπὸ θαλάσσης τῆς Ἑλληνικῆς μέχρι Σούων, τοῦτο γὰρ Μιμνόνιον ἔστω καλῖται, τισσιράκοντα καὶ τετρακισχίλιους καὶ μυρίους· οἱ γὰρ ἐξ Ἐφίσου ἐς Σάρδεις εἰσὶ τισσιράκοντα καὶ πινταπίσιοι στάδιοι· καὶ οὕτω τρις ἡμίρησι μηκύνεται ἡ τρίμηνος ὁδός.

55. Ἀσιλαυνόμενος δὲ ὁ Ἀρισταγόρης ἐκ τῆς Σπάρτης, ἥϊ ἐς τὰς Ἀθήνας, γινομένης ᾧδε τυράννων ἰλιυδίας.

ΕΠΕΙ Ἰππάρχου τὸν Πυσιστράτου, Ἰππίου δὲ τοῦ τυράννου ἀδελφίδν, ἰδόντα ὅψιν ἰνυπνίου τῇ ἰωῦτου πάδι ἰσχυριστάτην, κτείνουσι Ἀριστογείτων καὶ Ἀρμόδιος, γίνεσθαι ἰόντες τὰ ἀνίκαντι Γιφυραῖοι, μετὰ ταῦτα ἰσχυρανύοντο Ἀθηναῖοι ἔσ' ἔτια τίσσερα οὐδὲν ἥσσον, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἢ πρὸ τοῦ.

56. Ἡ μὲν γὰρ ὅψις τοῦ Ἰππάρχου ἰνυπνίου ἦν ἥδε. ἐν τῇ πρὸ τῆς νυκτὸς τῶν Παναθηναίων ἰδόντες ὁ Ἰππάρ-

χος ἄνδρα οἱ ἐπιστάνατα μίγαν καὶ εὐειδέα αἰνίσσασθαι
τάδε τὰ ἴπια,

Τλῆθι λίων ἄτλητα παθὼν τιτλήοτι θυμῷ.

Οὐδεις ἀνθρώπων ἀδικῶν τίσιν οὐκ ἀποτίσει.

ταῦτα δὲ, ὡς ἡμέρη ἐγένετο τάχιστα, φανερὸς ἦν ὑπερτι-
δίμενος ὀνυροπόλοισι· μετὰ δὲ, ἀπειπάμενος τὴν ὄψιν,
ἔπιμπε τὴν πομπήν, ἐν τῇ δὲ τιλιυτῇ.

57. Οἱ δὲ Γεφυραῖοι, τῶν ἴσαν οἱ φοίνεις οἱ Ἰππάρχου,
ὡς μὲν αὐτοὶ λέγουσι, ἐγιγόνισαν ἐξ Ἑριτρίης τὴν ἄρ-
χήν· ὡς δὲ ἐγὼ ἀναπυνθαιόμενος εὐρίσκω, ἴσαν Φοίνικις
τῶν σὺν Κάδμῳ ἀπικομένων Φοινίκων ἐς γῆν τὴν νῦν Βοιω-
τίην καλειομένην· οἶκιον δὲ τῆς χώρας ταύτης ἀπολα-
χόντες τὴν Ταναγρικὴν μοίρην. ἐνθιῦται δὲ Καδμείων
πρότερον ἐξαιαστάντων ὑπ' Ἀργείων, οἱ Γεφυραῖοι οὗτοι
διύτερα ὑπὸ Βοιωτῶν ἐξαιαστάντες ἐτράποντο ἰπ' Ἀθη-
νίων. Ἀθηναῖοι δὲ σφιας ἰπὶ ῥητοῖσι ἰδίξαντο σφίων αὐ-
τῶν εἶναι πολλήτας, πολλῶν τίων καὶ οὐκ ἀξιασηγῆτων
ἱπιδάξαντες ἔργισθαι.

58. Οἱ δὲ Φοίνικις οὗτοι οἱ σὺν Κάδμῳ ἀπικομένοις, τῶν
ἴσαν οἱ Γεφυραῖοι, ἄλλα τι πολλὰ, οἰκήσαντες ταύτην
τὴν χώραν, ἐσθήγαγον διδασκάλια ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ
δὴ καὶ γράμματα, οὐκ ἴόντα πρὶν Ἕλλησι, ὡς ἰμοὶ δε-
κίειν. πρῶτα μὲν τούτοις ἐχρίωντο, κατὰ πτε καὶ ἄπαν-
τες χρίωνται Φοίνικις· μετὰ δὲ, χρίων προβαίνοντος, ἅμα τῇ
φωνῇ μετίβαλον καὶ τὸν ῥυθμὸν τῶν γραμμάτων. περι-
οίειν δὲ σφιας τὰ πολλὰ τῶν χωρίων τοῦτον τὸν χρεῖος
Ἑλλήνων Ἴωνες· οἱ παραλαβόντες διδαχῇ παρὰ τῶν
Φοινίκων τὰ γράμματα, μεταῤῥυθμίσαντες σφίων ὀλίγα,
ἐχρίωντο· χριώμενοι δὲ, ἰφάτισαν, ὥσπερ καὶ τὸ δίκαιον

ἴφρι, ἰσαγαγόντων Φοινίκων ἐς τὴν Ἑλλάδα, Φοινικήϊα
 πεπλῆσθαι. καὶ τὰς βύβλους διφθίρας καλίουσι ἀπὸ τοῦ
 παλαιοῦ οἱ Ἴωνες, ὅτι ποτὶ ἐν σπάνι βύβλων ἰχρίωντο
 διφθίρας αἰγίησί τε καὶ οἰήσι· ἴτι δὲ καὶ τὸ κατ' ἐμὲ
 πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐς τοιαύτας διφθίρας γράφουσι.

59. Ἴδον δὲ καὶ αὐτοὺς Καδμήϊα γράμματα ἐν τῇ ἱερῇ
 τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἰσμηνίου ἐν Θήβῃσι τῇσι Βοιωτῶν,
 ἐπὶ τρίποσί τισι ἰγκυκλοαμμένα, τὰ πολλὰ ἰμοῖα ἰόντα
 ταῖσι Ἴωνικοῖσι. ὁ μὲν δὲ ἐξ τῶν τριπόδων ἐπίγραμματα
 ἔχου,

Ἀμφιτρύων μ' ἀνέθηκεν, ἰὼν ἀπὸ Τηλιβοῶν.

ταῦτα ἡλικίην ἂν εἴη κατὰ Λαῖον τὸν Λαερτιάδου τοῦ Πο-
 λυδάρεος τοῦ Κάδμου.

60. Ἔτερος δὲ τρίπους ἐν ἱεραμίτρῳ τόφῳ λείγει,

Σκαῖος πυγμαχίῳ με ἐπηβόλῳ Ἀπόλλωνι

Νικήσας ἀνέθηκε τίτῳ περικαλλὲς ἄγαλμα.

Σκαῖος δ' ἂν εἴη ὁ Ἰπποκόωντος· εἰ δὲ οὗτός γ' ἴστί ὁ
 ἀναθίς, καὶ μὴ ἄλλος τῷ οὖνομα ἔχων τῇ Ἰπποκό-
 οντος· ἡλικίην κατὰ Οἰδίπουν τὸν Λαῖου.

61. Τρίτος δὲ τρίπους λείγει καὶ οὗτος ἐν ἱεραμίτρῳ,

Λαοδάμας τρίποδ' αὐτὸν ἑυσκόπῳ Ἀπόλλωνι

Μουσικρίῳ ἀνέθηκε τίτῳ περικαλλὲς ἄγαλμα.

ἐπὶ τούτῳ δὲ τοῦ Λαοδάμαντος τοῦ Ἐπιοκλῆος μουσι-
 κρίωντος ἱεραιστιάται Καδμῖοι ὑπ' Ἀργείων, καὶ τρίπου-
 νται ἐς τοὺς Ἑγχέλιους. οἱ δὲ Γεφυραῖοι ὑπολειφθέντες
 ἔντιρον ὑπὸ Βοιωτῶν ἀναχωρεῖν ἐς Ἀθήνας· καὶ ἐφί-
 ῖρά ἐστι ἐν Ἀθήνῃσι ἰδρυμένα, τῶν οὐδὲν μίττα ταῖσι λοι-
 πῶσι Ἀθηναίοισι, ἀλλὰ τι πεχωρισμένα τῶν ἄλλων
 ἱερῶν, καὶ δὲ καὶ Ἀχαιῆς Δήμητρος ἱερὸν τε καὶ ὄργια.

62. Ἡ μὲν δὴ ὄψις τοῦ Ἰσπάρχου ἰσπανίου, καὶ οἱ Γισφραῖοι ὄθιν ἰγυγόνεσαν, τῶν ἴσαν οἱ Ἰσπάρχου φερίεις, ἀπήγηταί μοι διὶ δὲ πρὸς τούτοις ἴτι ἀναλαβεῖν τὸν κατ' ἀρχὰς ἦϊα λῖξον λόγον, ὥς τυράννων ἰλιυθιρέθησαν οἱ Ἀθηναῖοι. Ἰσπίῳ τυραννιῦντος καὶ ἱμπικραινομένου Ἀθηναίοισι διὰ τὸν Ἰσπάρχου θάνατον, Ἀλκμαιωνίδαι, γίνεσθ' ἰόντες Ἀθηναῖοι, καὶ φεύγοντες Πισιστρατιδας, ἐπὶ τὴν σφί ἄμα ταῖσι ἄλλοις Ἀθηναίων φυγάσι πωριωμένοι κατὰ τὸ ἰσχυρὸν οὐ πρὸς χώρει ἢ πάτοδες, ἀλλὰ προσίπτατον μεγάλως, πωριῶμενοι κατεῖναι τι καὶ ἰλιυθιροῦν τὰς Ἀθήνας, λιψύθρισι τὸ ὑπὲρ Πάρηθρος τειχίσαντες, ἰνδαῦτα οἱ Ἀλκμαιωνίδαι πᾶν ἐπὶ τοῖσι Πισιστρατιδῇσι μηχανώμενοι, παρ' Ἀμφικτυόνων τὸν νηὸν μισθοῦνται τὸν ἐν Διλφοῖσι, τὸν νῦν ἰόντα, τότε δὲ οὐκῶν, τοῦτον ἔξοικοδομῆσαι. οἷα δὲ χρημάτων εὐήκοντες, καὶ ἰόντες ἄνδρες δόκιμοι ἀνέπαθιν ἴτι, τὸν τι νηὸν ἔξιστράσαντο τοῦ παραδείγματος κάλλιον, τὰ τι ἄλλα, καὶ συγκειμένου σφί παρίου λίθου ποίειν τὸν νηὸν, Παρίου τὰ ἱμπερεσθὶν αὐτοῦ ἔξισποίησαν.

63. Ὡς ὦν δὴ οἱ Ἀθηναῖοι λῖγουσι, οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐν Διλφοῖσι κατήμενοι ἀνέπειθον τὴν Πυθίην χρήμασι, ὅπως ἔλθοιεν Σπαρτιατῶν ἄνδρες, εἴτι ἰδίῳ στόλῳ εἴτι δημοσίῳ χρησόμενοι, προσφίρειν σφί τὰς Ἀθήνας ἰλιυθιροῦν. Λακιδαιμόνιοι δὲ, ὥς σφί αἰὶν τῶν τὸ πρὸς φαντον ἰγίνετο, πώμπουσι Ἀγχιμόλιον τὸν Ἀστίριος, ἰόντα τῶν ἀστῶν ἄνδρα δόκιμον, σὺν στρατῷ, ἔξιλῶντα Πισιστρατιδας ἐξ Ἀθηναίων, ὅμως καὶ ξεινίους σφί ἰόντας ταμάλιστα· τὰ γὰρ τοῦ Διὸς πρὸς δύστηρα ἰποιεῦντο ἢ τὰ τῶν ἀνδρῶν· πώμπουσι δὲ τούτους κατὰ θάλασσαν πλοίοισι. ὁ μὲν δὲ προσσχὼν ἐς Φάληρον, τὴν στρατὴν ἀπέβησιν· οἱ δὲ Πισιστρατιδαὶ πρὸς πυρρῶνται· ταῦτα, ἰπικαλίοντο ἐν

Θισσαλῆς ἱπικουρίην· ἱπποσίητο γάρ σφι συμμαχίην
 πρὸς αὐτούς. Θισσαλαὶ δὲ σφι διομένοισι ἀπίπαρψαν,
 ποιῇ γνώμῃ χρεώμενοι, χιλίην τε ἵππον, καὶ τὸν βασι-
 λῆα τὸν σφίτιρον Κινίην, ἄνδρα Κοιναιῶν τοὺς ἱππῖ τε
 ἴσχον συμμαχοὺς οἱ Πισιστρατίδαι, ἱμηχανίατο τοιάδε.
 κίραιντες τῶν Φαληρίων τὸ πιδίον, καὶ ἱππάσιμον ποιή-
 σαιτες τοῦτον τὸν χῶρον, ἱπῆκαν τῷ στρατοσίδῳ τὴν
 ἵππον· ἱμπισοῦσα δὲ δίεφθιρι ἄλλους τε πολλοὺς τῶν
 Λακιδαιμόνιων, καὶ δὴ καὶ τὸν Ἀγχιμέλιον τοὺς δὲ πι-
 ριγιομένους αὐτίων ἐς τὰς νῆας κατέρξαν. ὁ μὲν δὴ πρῶ-
 τος στόλος ἐκ Λακιδάιμονος οὕτω ἀπῆλλαξε· καὶ Ἀγ-
 χιμελίου εἰς ταφαι τῆς Ἀττικῆς Ἀλωπικῆσι, ἀγχοῦ
 τοῦ Ἡρακλήου τοῦ ἐν Κυνοσάργῳ.

64. Μιστὰ δὲ, Λακιδαιμόνιοι μίζῳ στόλον στείλαντες,
 ἀπίπαρψαν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, στρατηγὸν τῆς στρατιῆς
 ἀποδίδαντες βασιλῆα Κλειμένεια τὸν Ἀναξανδρίδιον, οὐ-
 κίτι κατὰ θάλασσαν στείλαντες, ἀλλὰ κατ' ἥπυρον.
 τοῖσι δὲ ἐσβαλοῦσι ἐς τὴν Ἀττικὴν χώραν ἢ τῶν Θισσα-
 λῶν ἵππος πρῶτη προσίμιξι, καὶ οὐ μιστὰ πολὺ ἱερέ-
 πτο· καὶ σφίσι ἵππων ὑπὲρ τισσερέπειτα ἄνδρες· οἱ δὲ
 περιγινόμενοι, ἀπαλλάσσοντο ὥς ἴχον ἰθὺς ἐπὶ Θισσα-
 λῆς. Κλειμένης δὲ ἀπικόμενος ἐς τὸ ἄστυ, ἄμα Ἀθη-
 ναίων τοῖσι βουλομένοισι εἶναι ἐλευθέροις ἐπολιόρπει
 τοὺς τυράντους, ἀπειργμένους ἐν τῷ Πιλασγικῷ τεί-
 χῳ.

65. Καὶ οὐδὲν τι πάντως ἂν ἐξιῶλον τοὺς Πισιστρα-
 τίδας οἱ Λακιδαιμόνιοι· οὕτε γὰρ ἐπιδρην ἱπποσίον ποιή-
 σασθαι, οἳ τε Πισιστρατίδαι σίτοισι καὶ ποταῖσι εὖ
 παρισκυδάτο· πολιορκήσαντές τε ἂν ἡμέρας ὀλίγας,
 ἀπαλλάσσοντο ἐς τὴν Σπάρτην. νῦν δὲ συντυχίῃ τοῖσι
 μὲν κακὴ ἐπιγίγντο, τοῖσι δὲ, ἢ αὐτὴ αὕτη σύμμαχος·
 ἱπικτιδίμενοι γὰρ ἔξω τῆς χώρας οἱ παῖδες τῶν Πισι-

στρατιῶν ἤλυσαν. τοῦτο δὲ ὥς ἰγίνετο, πάντη αὐτῶν τὰ πρήγματα συντιτάρετο· παρίστησαν δὲ ἐπὶ μισθῷ τοῖσι τέκνοις, ἐπ' οἷς ἐβούλοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ὥστε ἐν πέντε ἡμέρῃσι ἐχωρῆσαι ἐκ τῆς Ἀττικῆς. μετὰ δὲ, ἐξίχθησαν ἐς Σίγιον τὸ ἐπὶ τῷ Σκαμάνδρῳ, ἄρξαντες μὲν Ἀθηναίων ἐπ' ἔτια ἕξ τι καὶ τριήκοντα, ἴοντες δὲ καὶ οὗτοι ἀνέπαδιν Πύλιοί τι καὶ Νηλεῖδαι, ἐκ τῶν αὐτῶν γιγνόμετοι καὶ οἱ ἀμφὶ Κόδρον τι καὶ Μίλανθον· ὁ πρότερος ἐπ' ἡλύδις ἴοντες, ἰγίνετο Ἀθηναίων βασιλῆες. ἐπὶ τούτου δὲ καὶ τῷ αὐτῷ οὐνομα ἀπειρημόμενος Ἰπποκράτης τῷ παιδὶ θίσθαι τὸν Πισίστρατον, ἐπὶ τοῦ Νέστορος Πισιστράτου ποιούμενος τὴν ἰκωνομίην. οὗτω μὲν Ἀθηναῖοι τυράννων ἀπαλλάχθησαν· ὅσα δὲ ἱλευθερωθέντες ἔρξαν ἢ ἱπαθὸν ἀξίόχρεια ἀπηγήσεις, περὶ ἧ Ἰωνίην τι ἀποστῆναι ἀπὸ Δαρείου, καὶ Ἀρισταγόρεα τὸν Μιλήσιον ἀπικόμενον ἐς Ἀθήνας χρηῖσθαι σφίν βοηθείην, ταῦτα πρῶτα φράσω.

66. Ἀθῆναι, ἰοῦσαι καὶ περὶ μεγάλας, τότε ἀπαλλάχθεισαι τυράννων, ἰγίνετο μίζους· ἐν δὲ αὐτῇσι δύο ἄνδρες ἰδυάστυον, Κλεισθένης τε, ἀπὸ Ἀλκμαίωνιδης, ὅσπερ δὴ λόγον ἔχει τὴν Πυθίην ἀνάπεισαι, καὶ Ἰσαγόρης ὁ Τισάνδρου, οἰκίης μὲν ἰὼν δοκίμου, ἀτὰρ τὰ ἀνέπαδιν οὐκ ἔχω φράσαι· θύουσι δὲ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ Διὶ Καρίῳ. οὗτοι οἱ ἄνδρες ἰσχυρίσασαν περὶ δυνάμεις· ἰσχυόμενοι δὲ ὁ Κλεισθένης τὸν δῆμον προσιταιρίζεται· μετὰ δὲ, τιστραφύλους ἴοντας Ἀθηναίους, δικαφύλους ἱπαίησι, τῶν Ἰωνος παιδῶν, Γελέοντος καὶ Αἰγινόριος καὶ Ἀργάδιω καὶ Ὀσλητος, ἀπαλλάξας τὰς ἰκωνυμίας· ἐπιχωρίων δ' ἰτίρων ἡρώων ἰκωνυμίας ἐξευρὼν, πᾶσιξ Αἴαντες· τοῦτον δὲ, ἄντι ἀστυγίσιον καὶ σύμμαχον ξυῖον ἴοντα, προσίδετο.

67. Ταῦτα δὲ, δοκίειν ἡμῶι, ἱμμίετο ὁ Κλεισθένης οὗ-

τοις τὸν ἰωῦτοῦ μητροπάτορα Κλεισθένη τὸν Σικυῶνος
 τύραννον. Κλεισθένης γὰρ Ἀργείοισι πολέμησας, τοῦτο
 μὲν, βασιλεύουσι ἴπασσε ἐν Σικυῶνι ἀγωνίζεσθαι τῶν Ὀμη-
 ρείων ἱπίων εἴνεκα, ὅτι Ἀργεῖοί τε καὶ Ἀργος τὰ πολλὰ
 πάντα ὑμνέσται· τοῦτο δὲ, ἡρώϊον γὰρ ἦν καὶ ἴσσι ἐν
 αὐτῇ τῇ ἀγορῇ τῶν Σικυωνίων Ἀδρήστου τοῦ Τυλάου,
 τοῦτον ἱπιδύμεσι ὁ Κλεισθένης ἰόντα Ἀργεῖον, ἐκβαλεῖν
 ἐκ τῆς χώρας. ἐλθὼν δὲ ἐς Δειφούς, ἐχρησθηριάζετο εἰ
 ἐκάλει τὸν Ἀδρήστον· ἡ δὲ γε Πυθίη χρεῖα οἱ φῆσα,
 Ἀδρήστον μὲν εἶναι Σικυωνίων βασιλῆα, ἐκείνον δὲ λυ-
 στήρα. ἱπεί δὲ ὁ θεὸς τοῦτό γε οὐ παριδίδου, ἀπειλῶν
 ἱπίσω, ἱφρόντιζε μηχανὴν τῇ αὐτὸς ὁ Ἀδρήστος ἀπαλ-
 λάττεται. ὥς δὲ οἱ ἐξυρῆσθαι ἰδοῖσι, πῆμψας ἐς Θήβας
 τὰς Βοιωτίας, ἴφθ θίλειν ἱπαγαγίσθαι Μελάνιππον τὸν
 Ἀστακοῦ· οἱ δὲ Θηβαῖοι ἴδουσαν. ἱπαγαγόμενος δὲ ὁ Κλει-
 σθένης τὸν Μελάνιππον, τίμιός οἱ ἀπιδίξε ἐν αὐτῇ τῇ
 περυστηνῇ, καὶ μιν ἴδρυσεν ἰνδαῦτα ἐν τῇ ἰσχυροτάτῃ.
 ἱσηγάγετο δὲ τὸν Μελάνιππον ὁ Κλεισθένης, καὶ γὰρ
 τοῦτο διῷ ἀπηγήσασθαι, ὥς ἱχθιστοὶ ἰόντα Ἀδρήστον· ὅς
 τόν τι ἀδελφίον οἱ Μηκιστῖα ἀπικτόνι, καὶ τὸν γαμβρὸν
 Τυδία. ἱπί τε δὲ οἱ τὸ τίμιος ἀπιδίξε, θυσίας τε καὶ
 ἱρτάς Ἀδρήστου ἀπειλόμενος, ἴδωκε τῷ Μελανίππῳ. οἱ
 δὲ Σικυῶνοι ἰώθισαν μεγαλωσὶ πάστα τιμῇ τὸν Ἀδρή-
 στον· ἡ γὰρ χώρα ἦν αὕτη Πολύβοιο· ὁ δὲ Ἀδρήστος ἦν
 Πολύβοιο θυγατρὶδός· ἀπαις δὲ Πόλυβος τελευτῶν διδοῖ
 Ἀδρήστῃ τὴν ἀρχήν. τά τε δὴ ἄλλα οἱ Σικυῶνοι ἱτίμων
 τὸν Ἀδρήστον, καὶ δὴ πρὸς, τὰ πάδια αὐτοῦ τραγικοῖσι
 χοροῖσι ἱγίραιον· τὸν μὲν Διόνυσον οὐ τιμίωσιν, τὸν δὲ
 Ἀδρήστον. Κλεισθένης δὲ χοροὺς μὲν τῷ Διονύσῳ ἀπέ-
 δωκε, τῇ δὲ ἄλλῃ θυσίῃ τῷ Μελανίππῳ. ταῦτα μὲν
 ἐς Ἀδρήστον οἱ πεποίητο.

68. Φυλὰς δὲ τὰς Δωριέων, ἵνα δὴ μὴ αἱ αὐταὶ ἴωσι τοῖσι Σικυωνίοισι καὶ τοῖσι Ἀργείοισι, μετίβαλιν ἐς ἄλλα οὐνόματα. Ἰνδα καὶ πλεῖστον κατιγίλασι τῶν Σικυωνίων· ἐπὶ γὰρ ὅς τε καὶ ὄνου καὶ χοίρου τὰς ἰππωνμίας μετακτιθίης, αὐτὰ τὰ τελευταῖα ἐπίθῃσι, πλὴν τῆς ἰωυτοῦ φυλῆς· ταύτη δὲ τὸ οὔνομα ἀπὸ τῆς ἰωυτοῦ ἀρχῆς ἴδιτο. οὗτοι μὲν δὴ Ἀρχίλαοι ἰκαλίοιντο· ἴτιροι δὲ, ἴτῳται· ἄλλοι δὲ, Ὀνιῶται· ἴτιροι δὲ, Χοιριῶται. τούτοις τοῖσι οὐνόμασι τῶν φυλῶν ἰχρίωντο οἱ Σικυῶνιοι, καὶ ἐπὶ Κλεισθίνῳς ἄρχοντος, καὶ ἐκείνου τιθιναῶτος, ἴτι ἐπ' ἴτια ἐξήκοντα· μετίπιντα μίνται λόγον σφίσι δόντες, μετίβαλον ἐς τοὺς Ἑλλήας καὶ Παμφύλους καὶ Δαρμανιάτας· τιτάρτους δὲ αὐτοῖσι προσέιδυντο ἐπὶ τοῦ Ἀδρήστου πατρὸς Αἰγιάλιος, τὴν ἰππωνμίην ποιεύμενοι πεκληῆσθαι Αἰγιάλιος.

69. Ταῦτα μὲν νυν ὁ Σικυῶνιος Κλεισθίνης ἐπιποιήκει. ὁ δὲ δὴ Ἀθηναῖος Κλεισθίνης, ἰὼν τοῦ Σικυωνίου τούτου θυμαριδίου, καὶ τὸ οὔνομα ἐπὶ τούτου ἔχων, δοκίμῳ ἑμὶ, καὶ οὗτος ὑπεριδὼν Ἴωνας, ἵνα μὴ σφίσι αἱ αὐταὶ ἴωσι φυλαὶ καὶ Ἴωσι, τὸν ὁμώνυμον Κλεισθίναν ἑμιμήσατο. ὥς γὰρ δὴ τὸν Ἀθηναίων δῆμον πρότερον ἀπυσμένον πάντων, τότε πρὸς τὴν ἰωυτοῦ μοίρην προσεθήκατο, τὰς φυλὰς μετανόμασι, καὶ ἰποιήσι πλεῖνας ἐξ ἑλασσόνων· δέκα τε δὴ φυλάρχους ἀντὶ τισσέων ἰποιήσι, δέκα δὲ καὶ τοὺς δῆμους κατένειμι ἐς τὰς φυλὰς· ἦν τι τὸν δῆμον προσθήμενος, πολλὰ κατύπειθε τῶν ἀντιστασιωτῶν.

70. Ἐν τῷ μέρει δὲ ἰσσεύμενος ὁ Ἰσαγόρης ἀντιτιχνοῦται τὰδε. ἰπικαλίοιται Κλειομίναν τὸν Λακιδαιμόνιον, γινόμενον ἰωυτῶ ξυῖνον ἀπὸ τῆς Πεισιστρατιδίων παλιολήης. τὸν δὲ Κλειομίναν εἴχει κίτιν φοιτᾶν παρὰ τοῦ

Ἰσαγόρειον τὴν γυναῖκα. τὰ μὲν δὲ πρῶτα πύμπων ὁ Κλισμίνης ἰς τὰς Ἀθήνας κήρυκα, ἐξίβαλε Κλισιδίνια, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους πολλοὺς Ἀθηναίωιν, τοὺς ἱαγίας ἐπιλείγων. ταῦτα δὲ πύμπων, ἔλιγε ἐκ διδασχῆς τοῦ Ἰσαγόρειου. οἱ μὲν γὰρ Ἀλκμαιωνίδαι καὶ οἱ συστασιῶνται αὐτίωιν ἔχον αἰτίην τοῦ φόνου τούτου· αὐτὸς δὲ οὐ μετιῆχε, οὐδ' οἱ φίλοι αὐτοῦ.

71. Οἱ δ' ἱαγίαις Ἀθηναίων ὥδε ἀνομάσθησαν. ἦν Κύλων τῶν Ἀθηναίων ἀνὴρ Ὀλυμπιονίκης. εὖτος ἐπ' τυραννίδι ἐκόμησε· προσωποθεσάμιτος δὲ ἱταριετὴν τῶν ἡλικιωτῶν, καταλαβὼν τὴν ἀκρόπολιν ἐπιερέθη· οὐ δυνάμιτος δὲ ἐπιπρασῆσαι, ἐκείτης ἔζητο πρὸς τῷγαλμα. τούτους ἀνίστάσι μὲν οἱ πρυτάνεις τῶν Ναυκρέων, οἵπερ ἦσαν τότε τὰς Ἀθήνας, ὑπειγγύους πλὴν θανάτου· φονεῦσαι δὲ αὐτοὺς αὐτὴν ἔχει Ἀλκμαιωνίδας. ταῦτα πρὸ τῆς Πεισιστράτου ἡλικίης ἐγένετο.

72. Κλισμίνης δὲ ὡς πύμπων ἐξίβαλε Κλισιδίνια καὶ τοὺς ἱαγίας, Κλισιδίνης μὲν αὐτὸς ὑπεξίσχε· μετὰ δὲ, οὐδὲν ἴσσον παρῆν ἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Κλισμίνης, οὐ σὺν μεγάλῃ χιρρί· ἀπικόμιτος δὲ ἀγηλατίει ἐπαπῶσια ἐπίστια Ἀθηναίων, τὰ οἱ ὑπείδιστο ὁ Ἰσαγόρης. ταῦτα δὲ ποιήσας, δεύτερον τὴν βουλὴν καταλύειν ἐπειρεῖτο· τρηπείσας δὲ τοῖσι Ἰσαγόρειοι συστασιώταις τὰς ἀρχὰς ἐπιχιρρί. ἀντισταθείσης δὲ τῆς βουλῆς, καὶ οὐ βουλομένης πείσθαι, ὃ, τι Κλισμίνης καὶ ὁ Ἰσαγόρης καὶ οἱ συστασιῶται αὐτοῦ καταλαμβάνουσι τὴν ἀκρόπολιν. Ἀθηναίων δὲ οἱ λοιποὶ τὰ αὐτὰ φρονήσαντες, ἐπολιόρκειον αὐτοὺς ἡμέρας δύο· σὴ δὲ τρίτῃ ὑπόσπονδοι ἐξέρχονται ἐκ τῆς χώρας, ὅσοι ἴσαν αὐτίωιν Λακεδαιμόνιοι. ἐπιτελείτο δὲ τῷ Κλισμίνει ἡ φήμη· ὡς γὰρ ἀνέβη ἰς τὴν ἀκρόπολιν, μίλλων δὲ αὐτὴν κατασχέσων, ἦν ἰς τὸ

ἔδουτον τῆς θειῆς, ὥς προσερίων· ἡ δὲ ἱερὴ ἔκαστα ἔαπεσθαι ἐκ τοῦ θρόνου, πρὶν ἢ τὰς θύρας αὐτὸν ἀμειψαί, εἶπε, “^τΩ “^ξῆτε Λακιδαιμόνιοι, πάλιν χώρει, μὴδ’ ἔσιθι ἐς τὸ ἱερόν “^{οὐ} γὰρ θιμωτὸν Δωριῆα παρίναι ἐνθαῦτα.” ὁ δὲ εἶπε, “^τΩ γύναι, ἀλλ’ οὐ Δωριεύς εἰμι, ἀλλ’ Ἀχαιοός.” ὁ μὲν δὴ τῇ κληδόνι οὐδὲν χριώμενος, ἐπιχείρησέ τε, καὶ τότε πάλιν ἐξέπιπτε μετὰ τῶν Λακιδαιμονίων. τοὺς δὲ ἄλλους Ἀθηναῖοι κατέδησαν τὴν ἐπὶ θανάτῳ· ἐν δὲ αὐτοῖσι, καὶ Τιμησίδιον τὸν Δελφόν, τοῦ ἔργου χιρῶν τε καὶ λήματος ἔχον· ἃν μέγιστα καταλίξαι. οὗτοι μὲν οὖν διδιδίμηνον ἰταλιύτῃσαν.

73. Ἀθηναῖοι δὲ μετὰ ταῦτα Κλεισθίνα καὶ τὰ ἱστανόσια ἐπίσταντα τὰ διωχθίνα ὑπὸ Κλειομένους μεταπιμψάμενοι, πῆμπουσι ἀγγέλους ἐς Σάρδεις, συμμαχίην βουλόμενοι ποιήσασθαι πρὸς Πέρσας· ἡπιστάτο γὰρ σφι πρὸς Λακιδαιμονίους τε καὶ Κλειομένεια ἐκπιπολιμῶσθαι. ἀπικομίνων δὲ τῶν ἀγγέλων ἐς τὰς Σάρδεις, καὶ λιγόντων τὰ ἐνταταλμένα, Ἀρταφέρνης ὁ Τετάρσιος, Σαρδίαν ὑπαρχος, ἐπιερώτα τίνας ἰόντας ἄνθρωποι, καὶ πῇ γῆς οἰκημένοι, διοίκατο Περσίων σύμμαχοι γινίσθαι. πυρόμενος δὲ πρὸς τῶν ἀγγέλων, ἀπικερύφου σφι τάδε· εἰ μὲν διδοῦσι βασιλείᾳ Δαρίῳ Ἀθηναῖοι γῆν τε καὶ ὕδωρ, ὁ δὲ συμμαχίην σφι συντίθεται· εἰ δὲ μὴ διδοῦσι, ἀπαλλάσσασθαι αὐτοὺς ἐκίλει. εἰ δὲ ἀγγελοι ἐπὶ σφίων αὐτίων βαλόμενοι, δίδοναι ἔφασαν, βουλόμενοι τὸν συμμαχίην ποιήσασθαι. οὗτοι μὲν δὴ ἀπειλόντες ἐς τὴν ἰουῦτων, αἰτίας μεγάλας ἔχον.

74. Κλειομένης δὲ ἡπιστάμενος περιῦξέσθαι ἔπειτα καὶ ἔργοισι ὑπ’ Ἀθηναίων, συνέλγει ἐκ πάσης Πελοποννήσου στρατὸν, οὐ φράζων ἐς τὸ συλλέγει· τίσασθαι τε ἰδέλων τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἰσαγόρεια βουλόμενος τύ-

φανον παμπαστῆσαι· συνεξῆλθε γάρ οἱ οὗτος ἐκ τῆς ἀρεπόλιος. Κλισμίνης τι δὴ στόλῳ μεγάλῳ ἰσίδεαλε ἐς τὴν Ἑλευσῖνα, καὶ οἱ Βοιωτοὶ ἀπὸ συνδήματος Οἰνόνην αἰρίουσι, καὶ Ῥοῖαες, δῆμους τοὺς ἐσχάτους τῆς Ἀττικῆς· Χαλκιδίαις τι ἐπὶ τὰ ἱερεῖα ἰσίνοντο, ἐπιόντες χώρους τῆς Ἀττικῆς. Ἀθηναῖοι δὲ, καίπερ ἀμφιβολίῃ ἰχέμενοι, Βοιωτῶν μὲν καὶ Χαλκιδίων ἰσυστῖρον ἱμιλλον μνήμην ποιήσεσθαι, Πειλοπονησίῳσι δὲ ἰούσι ἐν Ἑλευσῖνι ἀντία ἴδντο τὰ ὄπλα.

75. Μελλόντων δὲ συνάψιν τὰ στρατόπειδα ἐς μάχην, Κορίθιοι μὲν πρῶτοι σφὶ αὐτοῖσι δόντες λόγον ὥς οὐ ποιοῦν τὰ δίκαια, μιτιβάλλοντό τι καὶ ἀπαλλάσσοντο· μιτὰ δὲ, Δημέρητος ὁ Ἀρίστωνος, ἰὼν καὶ οὗτος βασιλεὺς Σπαρτιητίων, καὶ συνεξαγαγὼν τι τὴν στρατιὴν ἐκ Λακιδαιμόνων, καὶ οὐκ ἰὼν διάφορος ἐν τῇ πρόσθεν χρόνῳ Κλισμίνῃ. ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς διχοστασίης ἐτίθη νόμος ἐν Σπάρτῃ, μὴ ἱξίναι ἱπισθαι ἀμφοτέρους τοὺς βασιλῆας, ἱξιούσης τῆς στρατιῆς· τίως γὰρ ἀμφοτέρωι εἶποντο· παραλυομένου δὲ τούτων τοῦ ἱτέρου, καταλείπεσθαι καὶ τῶν Τηνδαριδίων τὸν ἱερεῖον· πρὸ τοῦ γὰρ δὴ καὶ οὗτοι ἀμφοτέρωι, ἐπίκλητοί σφιν ἰόντες, εἶποντο. τότε δὲ ἐν τῇ Ἑλευσῖνι ὀρίωντες οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων τοὺς τι βασιλῆας τῶν Λακιδαιμόνων οὐκ ὁμολογίοντας, καὶ Κορίθίους ἐκλιπόντας τὴν τάξιν, εἴχοντα καὶ αὐτοὶ ἀπαλλάσσόμενοι.

76. Τίταρτοι δὲ τοῦτο ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ἀπικόμενοι Δωμῆες, δῖς τι ἐπὶ πολέμῳ ἰδβαλόντες, καὶ δις ἐπ' ἀγαθῇ τοῦ πλῆθους τῶν Ἀθηναίων· πρῶτον μὲν, ὅτι καὶ Μίγαρα πατοίπισαν, οὗτος ἁ στόλος ἐπὶ Κόδρου βασιλεύοντος Ἀθηναίων, ἐρθῶς ἂν καλίοιτο· δεύτερον δὲ καὶ τρίτον, ὅτι ἐπὶ Πεισιστρατιδίων ἱξίλασιν ὀρμηθίντες, ἐκ

Σπάρτης ἀπίκοντο· τίταρτον δὲ τότε, ὅτι ἐς Ἑλισσίνα Κλισμίνης ἄγων Πελοποννησίους ἐσίκαλε· οὕτω τίταρτον τότε Δωριεὺς ἐσίκαλον ἐς Ἀθήνας.

77. Διαλυθίντος ὦν τοῦ στόλου τούτου ἀκλιῶς, ἐν-
θαῦτα Ἀθηναῖοι τίνυσθαι βουλόμενοι, πρῶτα στρατηγὴν
ποιῶνται ἐπὶ Καλκιδίᾳς. Βιωτοὶ δὲ τοῖσι Καλκιδιῦσι
βοηθίους ἐπὶ τὸν Εὐρίπον. Ἀθηναίοισι δὲ ἰδούσι τοὺς
Βιωτοὺς, ἴδοξε πρῶτον τοῖσι Βιωτοῖσι ἢ τοῖσι Καλ-
κιδιῦσι ἐπιχειρεῖν. συμβάλλουσι τι δὴ τοῖσι Βιωταῖσι
οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ πολλὰ ἐκράτησαν· κέρτα δὲ πολλοὺς
φονεύσαντες, ἱστακισίους αὐτίων ἐζώγησαν. τῆς δὲ αὐ-
τῆς ταύτης ἡμέρης οἱ Ἀθηναῖοι διαβάντες ἐς τὴν Εὐβοίαν,
συμβάλλουσι καὶ τοῖσι Καλκιδιῦσι· νικήσαντες δὲ καὶ
τούτους, τιτρακισχιλίους κληρούχους ἐπὶ τῶν ἱπποβο-
τίων τῇ χώρῃ λίπυσσι· οἱ δ' ἱπποβόται ἐκαλίοντο οἱ
παχίς τῶν Καλκιδίων. ὅσους δὲ καὶ τούτων ἐζώγη-
σαν, ἅμα τοῖσι Βιωτῶν ἐζωγρημένοισι εἶχον ἐν φυλακῇ,
ἐν πύλαις δῆσαντες· χροῖον δὲ ἔλυσαν σφίσις διμῶς ἀπο-
τιμησάμενοι. τὰς δὲ πύλας αὐτίων, ἐν τῇσι ἰδιδίατο, ἀν-
κρίμασαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν· αἵτις ἔτι καὶ ἐς ἡμῶν ἴσαν
περιβοῦσαι, περιβάμεναι ἐν τειχίῳ περιπιφλισμένων πυρὶ
ὑπὸ τοῦ Μήδου, ἀντίον δὲ τοῦ μεγάρου τοῦ πρὸς ἱστίην
τιτραμμένον. καὶ τῶν λύτρων τὴν δικάστην ἀνίστηκαν,
ποιησάμενοι τίθριππον χάλκιον· τὸ δὲ, ἀριστερῆς χειρὸς
ἴσσηκε πρῶτα ἐσιόντι ἐς τὰ προπύλαια τὰ ἐν τῇ ἀκρί-
πόλει· ἐπιγύγνεται δὲ οἱ τάδε,

Ἔθνια Βιωτῶν καὶ Καλκιδίων δαμάσαντες
Παῖδες Ἀθηναίων ἱερμασιν ἐν πολέμῳ,
Δισμῶ ἐν ἀχλυσίντι σιδηρεῖα ἱερίσαν ὕβριν·
Τῶν ἱππους δικάστην Παλλὰδι τάσδ' ἔδισαν.

78. Ἀθηναῖοι μὲν νυν ἠϋξήσαντο δηλοῖ δὲ οὐ κατ' ἰν
 μοῦνον, ἀλλὰ πανταχῇ ἢ ἰσηγορίῃ ὥς ἔστι χρεῖμα σπου-
 δαῖον, εἰ καὶ Ἀθηναῖοι τυραννιζόμενοι μὲν, οὐδαμῶν τῶν
 σφίας περιιοικιόντων ἔσαν τὰ πολέμια ἀμείνους, ἀπαλ-
 λαχθίντες δὲ τυράννων, μακρῷ περῶτοι ἰγίνοντο· δηλοῖ
 ὦν ταῦτα, ὅτι κατιχόμενοι μὲν, ἰδιλοπάκειν, ὥς δισπότῃ
 ἐργαζόμενοι, ἰλιυθιρωθίντων δὲ, αὐτοὺς ἱκαστος ἰωῦτῃ
 προθυμείτο κατιεργάζεσθαι. οὗτοι μὲν νυν ταῦτα ἱκρησ-
 σιν.

79. Θεβαῖοι δὲ μετὰ ταῦτα ἐς Διὸν ἱπιμποι, βαυλό-
 μιναι τίσασθαι Ἀθηναίους. ἡ δὲ Πυθίη ἀπὸ σφίων μὲν
 αὐτῶν οὐκ ἔφη αὐτοῖσι εἶναι τίσιν, ἐς πολύφημοι δὲ ἱξι-
 νίκαντας ἐκίλει τῶν ἄγχιστα δίδσθαι. ἀπειλδόντων δὲ
 ὦν τῶν Δισπρόπων, ἐξίφειρον τὸ χρηστήριον, ἀλίην ποιη-
 σάμενοι· ὥς ἱπυιδάοντο δὲ λιγόντων αὐτῶν τῶν ἄγχι-
 στα δίδσθαι, εἶπαν οἱ Θεβαῖοι ἀκούσαντες τουτίων, “Οὐκ
 “ ὦν ἄγχιστα ἡμῶν οἰκίους Ταταγραῖοί τι καὶ Κορω-
 “ ναῖοι καὶ Θισπίεις, καὶ οὗτοί γι ἄμα ἡμῖν αἰὶλ μαχέ-
 “ μιναι, προθύμως συνδιαφίρουσι τὸν πόλεμον; τί διῷ
 “ τούτων γι δίδσθαι; ἀλλὰ μᾶλλον μὴ οὐ τοῦτο ἢ τὸ
 “ χρηστήριον.”

80. Τοιαῦτα δὲ ἱπιλιγομίνων, εἶπι δὴ ποτι μαθάν-
 τες, “Ἐγὼ μοι δοκίω συνίμαι τὸ ἰδίλει λίγειν ἡμῖν τὸ
 “ μαντήϊον. Ἀσωποῦ λίγονται γινέσθαι θυγατήρις
 “ Θήβῃ τι καὶ Αἰγίνα· τουτίων ἀδελφῶν ἰουσίην, δοκίω
 “ ἡμῖν Αἰγινητίων δίδσθαι τὸν Διὸν χρεῖσαι τιμωρησῆσαν
 “ γινέσθαι.” καὶ, οὐ γάρ τις γνώμη ταύτης ἀμείνων
 ἰδόκει φαίνεσθαι, αὐτίκα πῆμψαντες ἰδίοντο Αἰγινητίων,
 ἱπικαλιόμενοι κατὰ τὸ χρηστήριόν σφι βοηθῆειν, ὥς ἰόντων
 ἄγχιστίων· οἱ δὲ σφι αἰτίουσι ἱπικουρίην τοὺς Αἰακίδας
 συμπέμπειν ἴφασαν.

81. Πυρρσαμίνων δὲ τῶν Θηβαίων κατὰ τὴν συμμαχίην τῶν Λιακιδίων, καὶ τρηχίως περιρριφίντων ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, αὐτοὶ οἱ Θηβαῖοι πῆμψαντες, τοὺς μὲν Λιακίδας σφί ἀπιδίδουσι, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἰδίοιτο. Αἰγινῆται δὲ, ὑδαίμονή τι μεγάλη ἱπαρθίντες, καὶ ἰχθυῖας παλαιῆς ἀναμνησθίντες ἰχθύσης ἐς Ἀθηναίους, τότε Θηβαίων διηθίντων, πόλιμον ἀκήρυκτον Ἀθηναίοισι ἱπίζουσι. ἱπικαιμίνων γὰρ αὐτίων Βοιωτοῖσι, ἱπικλώσαντες μακρῆσι νηυσὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν, κατὰ μὲν Ἴσυραν Φάληρον, κατὰ δὲ τῆς ἑλλης παραλίας πολλοὺς δήμους· ποιῶντες δὲ ταῦτα, μεγάλως Ἀθηναίους ἱσνίοιτο.

82. Ἡ δὲ ἰχθυῖς ἡ προσφιλομένη ἐς Ἀθηναίους ἐκ τῶν Αἰγινητίων, ἐγίνετο ἐξ ἀρχῆς τοιῆσδε. Ἐπιδαυρίοισι ἡ γῆ καρπὸν οὐδένα ἀνιδίδου. περὶ ταύτης ὦν τῆς συμφορῆς οἱ Ἐπιδάυριοι ἰχρίωντο ἐν Δελφοῖσι· ἡ δὲ Πυθίη σφίαις ἐπέλειε Δαμῖης τι καὶ Αὐξησίης ἀγάλματα ἰδρύσασθαι καὶ σφί ἰδρυσάμενοις ἔμμιτοι συνοίσισθαι. ἱπικρώτιον ὦν οἱ Ἐπιδάυριοι πότιρα χαλκοῦ ποιῶνται τὰ ἀγάλματα, ἡ λίθου· ἡ δὲ Πυθίη οὐδέτιμα τούτων ἴα, ἀλλὰ ξύλου ἡμίρης ἱλαίης. ἰδίοιτο ὦν οἱ Ἐπιδάυριοι Ἀθηναίων ἱλαίην σφί δοῦναι ταμίεσθαι, ἰρωτάτας δὲ κείνας νομίζοντες εἶναι· λίγισται δὲ καὶ ὥς ἱλαῖαι ἴσαν ἄλλοθι γῆς οὐδαμοῦ κατ' ἐπιῶν τῶν χρόνων, ἡ Ἀθήνησι. οἱ δὲ ἐπὶ τοῖσδε δώσειν ἴφασαν, ἱπ' ᾧ ἀπάξουσι ἴτιος ἐκάστου τῇ Ἀθηναίῃ τῇ Πολιάδι ἱρὰ, καὶ τῇ Ἐριχθίδι· καταινίσαντες δ' ἐπὶ τούτοις οἱ Ἐπιδάυριοι, τῶν τι ἰδίοιτο ἱτυχον, καὶ ἀγάλματα ἐκ τῶν ἱλαίων τουτίων ποιησάμενοι, ἰδρύσαντο· καὶ ἡ τι γῆ σφί ἴφισι, καὶ Ἀθηναίοισι ἱπικίλιον τὰ συνίδουσι.

83. Τοῦτον δ' ἴτι τὸν χρόνον, καὶ προτοῦ, Αἰγινῆται Ἐπιδαυρίων ἤκουον, τὰ τι ἄλλα, καὶ δίκας, διαβαίνοντες

ἰς Ἐπίδαυρον, ἰδίδοσάν τι καὶ ἱλάμεσθαι παρ' ἀλλήλων οἱ Αἰγινῆται. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε, νῆάς τι πηξάμενοι, καὶ ἀγνωμοσύνη χρησάμενοι, ἀπίστησαν ἀπὸ τῶν Ἐπίδαυρίων. ἄτι δὲ ἰόντες διάφοροι, δηλίοιτο αὐτοὺς, ὥσπερ δὴ θαλασσοπράτορες ἴοντες, καὶ δὴ καὶ τὰ ἀγάλματα ταῦτα τῆς τι Δαμῖνης καὶ τῆς Αὐξησίης ὑπαίριονται αὐτίων· καὶ σφια ἐκόμισάν τι καὶ ἰδρύσαιντο τῆς σφίτινης χώρας ἰς τὴν μισόγαιαν, τῇ Οἷῃ μὲν ἴσσι εὐνομα, σταδία δὲ μάλιστά κη ἀπὸ τῆς πόλεως ὡς εἴπαι ἀπὶ χυι. ἰδρυσάμενοι δὲ ἐν τούτῃ τῇ χώρῃ, θυσίησί τί σφια καὶ χοροῖσι γυναικῆσι περτόμοισι ἱλάσκοντο, χορηγῶν ἀποδυκνυμένων ἐκατίρη τῶν δαιμόνων δίκαια ἀνδρῶν κακῶς δὲ ἡγόρευον οἱ χοροὶ ἄνδρα μὲν οὐδίνα, τὰς δὲ ἰπικωρίας γυναικας. ἴσαν δὲ καὶ τοῖσι Ἐπίδαυρίοις αἱ τριαῦται ἱερογίαι· ἰσι δὲ σφια καὶ ἄρρητοι ἱερογίαι.

84. Κλειθρίων δὲ τῶνδε τῶν ἀγαλμάτων, οἱ Ἐπίδαυριοι τοῖσι Ἀθηναίοις τὰ συνίδντο, οὐκ ἰπιτίλινον. πῖμψαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐμήνιον τοῖσι Ἐπίδαυρίοις· οἱ δὲ ἀπίφαινον λόγῳ ὥς οὐκ ἀδικοῖν· ὅσον μὲν γὰρ χρέος εἶχον τὰ ἀγάλματα ἐν τῇ χώρῃ, ἰπιτιλῖν τὰ συνίδντο· ἰπι δὲ ἰστίρησθαι αὐτίων, οὐ δίκαιοι εἶναι ἀπεφίρειν ἴσι, ἀλλὰ τοὺς ἴχοντας αὐτὰ Αἰγινήτας πρήσσεισθαι ἐπίλινον. πρὸς ταῦτα Ἀθηναῖοι, ἰς Αἴγιαν πῖμψαντες, ἀπαίτιον τὰ ἀγάλματα· οἱ δὲ Αἰγινῆται ἴφασιν σφίσι τι καὶ Ἀθηναίοις εἶναι οὐδὲν πρῆγμα.

85. Ἀθηναῖοι μὲν νυνὶ λείγουσι, μετὰ τὴν ἀπαίτησιν ἀποσταλῆναι τριήρι' μιῇ τῶν ἀστῶν τούτους, οἱ ἀποπιμψθέντες ἀπὸ τοῦ κοινοῦ, καὶ ἀπικόμενοι ἰς Αἴγιαν, τὰ ἀγάλματα ταῦτα, ὡς σφίτιρον ξύλων ἰόντα, ἰπιρῶντο ἐκ τῶν βάρων ἱξαιασπῶν, ἴνα σφια ἀνακαμίσωνται. οὐ δυναμίους δὲ τούτῃ τῇ τρέφῃ αὐτίων κρατῆσαι,

περιβαλόντας σχοινία ἴλκιν τὰ ἀγάλματα. καὶ σφι ἴλκουσι, βροντάν τι, καὶ ἄμα τῇ βροντῇ σισμὸν ἰσχυγίνεσθαι· τοὺς δὲ τριηρίτας τοὺς ἴλκοντας, ὑπὸ τουτίων ἀλλοφρονῆσαι· παθόντας δὲ τοῦτο, κτίινιν ἀλλήλους ἄτι πολυμίους· ἱς δὲ ἐκ πάντων ἱνα λιφθίντα, ἀνακομισθῆναι αὐτὸν ἐς Φάληρον.

86. Ἀθηναῖοι μὲν νυν οὕτω λίγουσι γινέσθαι. Αἰγινῆται δὲ, οὐ νηϊ μὴ ἀπεινέσθαι Ἀθηναίους· μῆνι μὲν γὰρ, καὶ ὀλίγη πλειῶνας μιῆς, καὶ εἴ σφι μὴ ἴτυχοι ἐοῦσαι νῆες, ἀπαμύνεσθαι ἂν ἐναιτίως· ἀλλὰ πολλῆσι νησὶ ἱσιπλείιν σφι ἐπὶ τὴν χώραν· αὐτοὶ δὲ σφι εἴξαι, καὶ οὐ διανουμαχῆσαι. οὐκ ἴχουσι δὲ τοῦτο διασημῆναι ἀτρικίως, οὔτε εἰ ἴσσοις συγγινωσκόμενοι εἶναι τῇ ναυμαχίῃ, κατὰ τοῦτο εἴξαν, οὔτε εἰ βουλόμενοι ποιῆσαι οἷόν τι καὶ ἱποιήσαν. Ἀθηναίους μὲν νυν, ἱππὶ τί σφι οὐδὲς ἐς μάχην κατίστατο, ἀποδάντας ἀπὸ τῶν νῶν, τραπίεσθαι πρὸς τὰ ἀγάλματα· οὐ δυναμίους δὲ ἀνασπάσαι ἐκ τῶν βάρειν αὐτὰ, οὕτω δὲ περιβαλομένους σχοινία, ἴλκιν, ἱς δὲ ἱλκόμενα τὰ ἀγάλματα ἀμφοτέρω τῶντὸ ποιῆσαι ἡμεῖς μὲν οὐ πιστὰ λίγοιτις, ἄλλω δὲ τι· ἐς γούστα γὰρ σφι αὐτὰ πεισίιν, καὶ τὸν ἀπὸ τούτου χρόνον διατελείιν οὕτω ἴχοντα. Ἀθηναίους μὲν δὲ ταῦτα ποίειν· σφίαις δὲ Αἰγινῆται λίγουσι πυδομένους τοὺς Ἀθηναίους, ὥς μίλλαιιν ἐπὶ σφίαι στρατιεύεσθαι, ἱτοιμέους Ἀργείους ποίεσθαι. τοὺς τι δὲ Ἀθηναίους ἀποδιδάναι ἐς τὴν Αἰγιναιήν, καὶ παρῆναι βοηθίοντάς σφι τοὺς Ἀργείους· καὶ λαθῶν τι ἐξ Ἐπιδαύρου διαδάντας ἐς τὴν νῆσον, καὶ οὐ προσηκηκόσι ταῖσι Ἀθηναίοις ἱπισπίιν ὑποταμαμένους τὸ ἀπὸ τῶν νῶν ἄμα τι ἐν τούτῳ τὴν βροντὴν τι γινέσθαι καὶ τὸν σισμὸν αὐταῖσι.

87. Αἰγινῆται μὲν νυν ὅς Ἀργείων τι καὶ Αἰγινητίων

τάδε. ὁμολογίται δὲ καὶ ὑπ' Ἀθηναίων ἵνα μῦθοι τὸν ἀποσωθίντα αὐτίων ἐς τὴν Ἀττικὴν γινίσθαι· πλὴν Ἀργεῖοι μὲν λίσσονται, αὐτίων τὸ Ἀττικὸν στρατόπεδον διαφθειράντων, τοὶ ἵνα τοῦτοι περιγινίσθαι· Ἀθηναῖαι δὲ, τοῦ δαιμονίου περιγινίσθαι μίντοι οὐδὲ τοῦτοι τὸν ἵνα, ἀλλ' ἀπολίσθαι τρόπῳ τειῆδι. κομισθεῖς γὰρ ἐς τὰς Ἀθήνας, ἀπήγγειλε τὸ πάθος· πυθομένηας δὲ τὰς γυναῖκας τῶν ἐπ' Αἴγιναν στρατιωσάμενων ἀνδρῶν, διυόντες ποισαμένηας κῦνοι μῦθοι ἐξ ἀπάντων σωθῆναι, πείριξ τὸν ἄνθρωπον τοῦτοι λαβούσας, καὶ κινεύσας τῆσι περιόησι τῶν ἱματίων, ἐρωτᾶν ἐκάστην αὐτίων ὅση εἴη ὁ ἰωυτῆς ἀνῆρ· καὶ τοῦτοι μὲν οὕτω διαφθαρήναι. Ἀθηναῖοι δὲ ἴτι τοῦ πάθους διυότερόν τι δόξαι εἶναι τὸ τῶν γυναικῶν ἔργον. ἄλλο μὲν δὲ οὐκ ἔχουσιν ὅτιω ζημιώσουςι τὰς γυναῖκας, τὴν δὲ ἰσθῆτα μιτίεαλον αὐτίων ἐς τὴν Ἰάδα· ἐφόριον γὰρ δὴ πρὸ τοῦ αἰ τῶν Ἀθηναίων γυναικίς ἰσθῆτα Δωρίδα, τῇ Κορινθίῃ παραπλησιωτάτην· μιτίεαλον δὲ ἐς τὸν λίσιον κιθῶνα, ἵνα δὴ περιόησι μὴ χρίσεται.

88. Ἔστι δὲ, ἀληθὺς λόγῳ χριωμένοις, οὐκ ἴαες αὕτη ἡ ἰσθῆς τοπαλαιὸν, ἀλλὰ Κάμρα· ἐπεὶ ἦγε Ἑλληνικὴ ἰσθῆς πᾶσα ἡ ἀρχαίη τῶν γυναικῶν, ἡ αὕτη ἦν, τὴν νῦν Δωρίδα καλῶμεν. τοῖσι δὲ Ἀρχείοις καὶ τοῖσι Αἰγινήτησι, καὶ πρὸς ταῦτα ἴτι τῶδε ποιῆσαι νόμον εἶναι παρὰ σφὶ ἱκατέρωσι, τὰς περιόνας ἡμιολίας ποιέσθαι τοῦ τότε κατιστιῶτος μίτρου, καὶ ἐς τὸ ἔρὸν τῶν θιῶν τωτίων περιόνας μέλιστα ἀνατιθέναι τὰς γυναῖκας· Ἀττικὸν δὲ μήτε τι ἄλλο προσφίρειν πρὸς τὸ ἔρὸν, μήτε κίραμον, ἀλλ' ἐκ χυτρίδων ἐπιχωρίων νόμον τολαιπὸν αὐτόθι εἶναι πίνυν. Ἀργείων μὲν νυν καὶ Αἰγινήτων

αἱ γυναῖκες ἴκ τε τόσου κατ' ἴρι τῶν Ἀθηναίων, πε-
ρόνας ἴτι καὶ ἰς ἰμὶ ἰφόριον μίζοντας ἢ προτοῦ.

89. Τῆς δὲ Ἰχθυησ τῆς πρὸς Αἰγινήτας Ἀθηναίοισι
γινομένης ἀρχὴ κατὰ τὰ ἰρηται ἰγίνετο. τότε δὲ Θη-
βαίων ἰπικαλιόμενων, πρεθύμως τῶν περὶ τὰ ἀγάλματα
γινομένων ἀσπαιμνησκόμοιο οἱ Αἰγινήται ἰσοῦσιον τοῖσι
Βοιωτοῖσι. Αἰγινήται τε δὲ ἰδῆιουν τῆς Ἀττικῆς τὰ πα-
ραθαλάσσια καὶ Ἀθηναίοισι ἰρμιωμένοισι ἰπ' Αἰγίνης
στρατιεύσθαι, ἦλθε μαντήϊον ἰκ Διλφῶν, ἰπισχόντας
ἀπὸ τοῦ Αἰγινήτιων ἀδικίου τριήκοντα ἴτια, τῷ ἰνὶ καὶ
τριηπισσῷ, Αἰακῷ τίμιος ἀποδίξαντας, ἀρχισθαι τῷ
πρὸς Αἰγινήτας πολέμου καὶ σφι χωρῆσαι τὰ βούλον-
ται ἦν δὲ αὐτίκα ἰπισστρατιεύονται, πολλὰ μὲν σφίσι
ἰν τῷ μιταξὺ τοῦ χρόνου πείσθαι, πολλὰ δὲ καὶ ποιή-
σιν· εἰλος μίντοι καταστρέψασθαι. ταῦτα ὡς ἀπι-
νιχθίντα ἄκουσαν οἱ Ἀθηναῖοι, τῷ μὲν Αἰακῷ τίμιος
ἀπιδίξαν τοῦτο τὸ ἰν ἰπὶ τῆς ἀγορῆς ἰδρυται τριήκοντα
δὲ ἴτια οὐκ ἀνίσχοντο, ἀκούσαντες ἰπως χριὼν ἰπῃ ἰπι-
σχῶν πεισινδότας πρὸς Αἰγινήτιων ἀνάρσια.

90. Ἐς τιμωρίην δὲ παρασπιναζομένοισι αὐτοῖσι, ἰκ
Λακιδαιμονίαν πρῆγμα ἰγυρόμενοι, ἰμπόδιον ἰγίνετο.
πυδόμοιο γὰρ οἱ Λακιδαιμόνιοι τὰ ἰκ τῶν Ἀλκραιωνι-
δίων ἰς τὴν Πυθίην μιμηχανημίνα, καὶ τὰ ἰκ τῆς Πυ-
θίης ἰπὶ σφίσι τε καὶ τοὺς Πεισιστρετίδας, συμφορῇ
ἰποιῶντο διπλῆν, ἰτι τε ἄνδρας ξείνους σφι ἰόντας ἰξιλη-
λάκισαν ἰκ τῆς ἰκτινῶν, καὶ ἰτι ταῦτα ποιήσας χάρσι
οὐδιμῇ ἰφκίνετο πρὸς τῶν Ἀθηναίων. ἴτι τε πρὸς τοῖ-
ταισι ἰπῆγόν σφίσι οἱ χρησμοὶ, λίγοντες πολλὰ τε καὶ
ἀνάρσια ἴσισθαι αὐτοῖσι ἰξ' Ἀθηναίων, τῶν πρῶτον μὲν
ἴσαν ἀπάσις, τότε δὲ, Κλιομένιος κομίσαντος ἰς Σπάρτην,

ἔξιμαθον. ἐκτέσαστο δὲ ὁ Κλισμίνης ἐκ τῆς Ἀθηναίων ἀκροπόλεως τοὺς χρησμοὺς, τοὺς ἔκτεστο πρῶτον μὲν οἱ Πεισιστρατίδαι, ἔξλαυνόμενοι δὲ ἱλίπον ἐν τῇ ἱρῇ καταλειφθέντας δὲ ὁ Κλισμίνης ἀνέλαβι.

91. Τότε δὲ ὡς ἀνέλαβον οἱ Λακιδαιμόνιοι τοὺς χρησμοὺς, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἰώριον αὐξομένους, καὶ οὐδαμῶς ἰτοίμους ἰόντας πείθισθαί σφι, νόψ λαβόντες ὡς ἱλιούθρον μὲν ἰδὼν τὸ γίγναι τὸ Ἀττικὸν, ἰσόβροπον τῇ ἰωῦτῶν ἂν γίνοιτο, κατεχόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ τυραννίδι, ἀσθιδὲς καὶ πειθαρχίεσθαι ἰτοῖμον· μαθόντες δὲ τουτίων ἱκαστα, μιτιπόμενοντο Ἰσπίην τὸν Πεισιστράτου ἀπὸ Σογίου τοῦ ἐν Ἑλλησπόντῃ, [ἔς δὲ καταφύγουσι οἱ Πεισιστρατίδαι.] ἱπεί τι δὲ σφι Ἰσπίης καλιόμενος ἦπι, μιταπιμψάμενοι καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ἀγγίλους, ἱλιγόν σφι Σπαρτιῆται τάδε, “Ἄνδρες σύμμαχοι, συγγνώσκομι ἀυτοῖσι ἡμῖν οὐ ποιήσασι ὀρθῶς· ἱπκρ-
“ θίντες γὰρ κισθῆλοισι μαντητοῖσι, ἄνδρας ξείνους ἰόντας
“ ἡμῖν ταμάλιστα, καὶ ἀναδικαμένους ὑποχιρίας πα-
“ ρίξιν εἰς Ἀθήνας, τούτους ἐκ τῆς πατρίδος ἔξιλάσα-
“ μιν, καὶ ἱπυτα ποιήσαντες ταῦτα, δῆμῳ ἀχαρίστη
“ παριδῶκαμιν τὴν πόλιν· δε ἱπεί τι δὲ ἡμίας ἱλιοδι-
“ ρυδις ἀνέκυψι, ἡμίας μὲν καὶ τὸν βασιλῆα ἡμίων
“ περιῦξίρας ἔξιλασι, δόξαν δὲ φύσας αὐξάνεται· ὥστι
“ ἱπριμαθήκασι μάλιστα μὲν οἱ περιόικοι αὐτίων Βοιω-
“ τὰ καὶ Χαλκιδίς, τάχα δὲ τις καὶ ἄλλος ἱπμαθή-
“ ρεται ἀμαρτῶν. ἱπεί τι δὲ ἱκυῖα ποιήσαντες ἡμάρτε-
“ μιν, νῦν πειρησέμιθά σφιας ἅμα ὑμῖν ἀκίόμενοι εἶσα-
“ σθαι· αὐτοῦ γὰρ δὴ τοῦδε εἴνικι τόνδε τι τὸν Ἰσπίην
“ μιτιπιμψάμεθα καὶ ὑμίας ἀπὸ τῶν πολίων, ἱνα
“ κοιῷ τι λόγῳ καὶ κοιῷ στόλῳ ἱσαγαγόντες αὐτὸν
“ ἔς τὰς Ἀθήνας, ἀποδῶμι τὰ καὶ ἀπιδόμεθα.”

92. Οἱ μὲν ταῦτα ἴλιγον· τῶν δὲ συμμάχων τὸ πλῆθος οὐκ ἐνιδίκετο τοῦς λόγους. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι ἡσυχίην ἤγον· Κορίνθιος δὲ Σωσιπλῆς ἴλιξε τὰς· “Ἡ δὲ ἔ, τι
 “ οὐρανὸς ἵσταται ἱερῶς τῆς γῆς, καὶ ἡ γῆ μετίωρος ὑπὲρ
 “ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οἱ ἄνθρωποι νομὸν ἐν θαλάσῃ ἵκνυνται,
 “ καὶ οἱ ἰχθύες τὸν πρῶτον ἄνθρωπον, ὅτι γὰρ ὑμεῖς, ὦ
 “ Λακωνικοὶ, ἰσοκρατίας καταλύοντες, τυραννίδας ἐς
 “ τὰς πόλεις κατὰ γυνὴν παρασκευάζετε· τοῦ οὗτοι ἀδι-
 “ κώτερον οὐδὲν ἔστι παρ’ ἀνθρώπων, οὗτοι μάλιστα κτείνονται.
 “ εἰ γὰρ δὴ τοῦτό γινοίμην ὑμῖν εἶναι χρηστὸν, ὥστε
 “ τυραννίσθαι τὰς πόλεις, αὐτοὶ πρῶτοι οὐρανὸν κα-
 “ ταστησάμενοι παρὰ σφίσι αὐτοῖσι, οὕτω καὶ τοῖσι
 “ ἄλλοις διζήσθαι κατιστάμεναι· νῦν δὲ, αὐτοὶ ἄπειραν ἰν-
 “ τες τυράννων, καὶ φυλάσσετε διωκτάτα τοῦτο ἐν
 “ τῇ Σπάρτῃ μὴ γινέσθαι, παραχρῆσθαι ἐς τοὺς συμ-
 “ μάχους· εἰ δὲ αὐτοὶ ἄπειραν ἔασι, κατὰ πῦρ ἡμεῖς, ἐ-
 “ χεῖν ἂν περὶ αὐτοῦ γνώμης ἀμείνων συμβάλλεισθαι
 “ ἡμεῖς νῦν. Κορινθίοις γὰρ ἦν πόλις κατὰστασις
 “ τοιῇδε. ἦν ἐλιγαρχία, καὶ οὗτοι βαρχειῶναι παλαιόμην
 “ ἱμεῖς τὴν πόλιν ἰδίῳσιν δὲ καὶ ἤγοντο ἐξ ἀλλήλων.
 “ Ἀμφίονι δὲ ἰόντι τοῦτῳ τῶν ἀνδρῶν, γίνεται θυγάτηρ
 “ χολή· οὐνομα δὲ οἱ ἦν Λάβδα. ταύτην, βαρχειῶν
 “ γὰρ οὐδὲς ἦν γῆμαι, ἴσχετο Ἡσιῶν ὁ Ἐχιπράτης·
 “ δήμου μὲν ἐκ Πίτρης ἰὼν, ἀτὰρ τὰ ἀνίκανδρον Λακωνίης
 “ ἐκ καὶ Κανίδης. ἐκ δὲ οἱ ταύτης τῆς γυναικὸς, οὐδ’
 “ ἐξ ἄλλης, παῖδες ἐγένοντο· ἰσάλας δὲ ἐκ Διλοφῶς περὶ
 “ γένου. ἰσάλας δὲ αὐτὸν ἰδίως ἡ Πυθία προσαγορεύει
 “ τοιῇδε τοῖσι ἱππῶσι,
 “ Ἡσιῶν, οὗτοι σὲ τίμω πολύτῳ ἴοντα.
 “ Λάβδα κύνη, τίξιν δ’ ὀλοοῖτορον· ἐν δὲ πιστεύεται
 “ Ἀνδράσι μουνάρχαισι, δικαιοσύνη δὲ Κόρινθον.

“ ταῦτα χρησθέντα τῇ Ἡσιῶνι, ἔξαγγίλλεται πως
 “ τοῖσι Βακχιάδῃσι, τοῖσι τὸ μὲν πρότερον γινόμενον
 “ χρησθήριον ἐς Κόρινθον ἦν ἄσημον, φέρον τι ἐς ταῦτα
 “ καὶ τὸ τοῦ Ἡσιῶντος, καὶ λίγον ᾄδει,

“ Αἰστὸς ἐν πίτερσι κύει· τίξει δὲ λίσοντα

“ Καρτερεὶν, ὠμηστέην· πολλῶν δ' ὑπὸ γούνατα λύσει.

“ Ταῦτά νυν εὖ φράζεσθι Κορίνθιοι, οἳ περὶ καλὴν

“ Πιερίην οἰκίῃσι καὶ ὀφρυεύοντα Κόρινθον.

“ Τοῦτο μὲν δὴ τοῖσι Βακχιάδῃσι πρότερον γινόμενον,
 “ ἦν ἀτίμαρτον· τότε δὲ τὸ τῇ Ἡσιῶνι γινόμενον ὥς
 “ ἰσθύνοντο, αὐτίκα καὶ τὸ πρότερον συνῆκαν, ἰὸν συνῆδον
 “ τῇ Ἡσιῶντος. συνίντες δὲ καὶ τοῦτο, εἶχον ἐν ἡσυχίῃ,
 “ ἰδίλοντες τὸν μίλλοντα Ἡσιῶνι γινέσθαι γόνιν δια-
 “ φθίρειν. ὥς δ' ἴταιε ἡ γυνὴ τάχιστα, σίμπουσι σφίων
 “ αὐτίων δίκα ἐς τὸν δῆμον ἐν τῇ κατοίκητο Ἡσιῶν,
 “ ἀποκτινίσσας τὸ παιδίον. ἀπικόμιντο δὲ οὗτοι ἐς τὴν
 “ Πίτερην, καὶ παρελθόντες ἐς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἡσιῶντος,
 “ αἶτιον τὸ παιδίον· ἡ δὲ Δάδδα, εἰδυῖά τι οὐδὲν τῶν
 “ εἴηκα ἐκίῃνοι ἀπεισείατο, καὶ δοκίμυσά σφιας φιλοφρε-
 “ σύνης τοῦ πατρὸς εἴηκα αἰτίειν, φέρουσα ἐπιχείρισι
 “ αὐτίων ἐνί. τοῖσι δὲ ἄρα ἐβισούλιτο κατ' ἰδὸν, τὸν
 “ πρῶτον αὐτίων λαβόντα τὸ παιδίον· παρεσυνδίσκει. ἰπεί
 “ τι ὦν ἴδωκε φέρουσα ἡ Δάδδα, τὸν λαβόντα τῶν ἀνδρῶν
 “ θύμῃ τύχῃ προσεγίλασε τὸ παιδίον· καὶ τὸν, φρα-
 “ σθέντα τοῦτο, οἶκός τις ἴσχει ἀποκτινίει· πατσιπεί-
 “ ρας δὲ παραδιδὼι τῇ διευτέρῃ· ὁ δὲ, τῇ τρίτῃ· οὕτω δὲ
 “ διαξῆλθι διὰ πάντων τῶν δίκα παραδιδόμενον, οὐδινὸς
 “ βουλομένου διεργάσασθαι. ἀποδόντες ὦν ὅπισω τῇ τι-
 “ κούσῃ τὸ παιδίον, καὶ ἐξιλθόντες ἔξω, ἰστυῶντες ἰπὶ
 “ τῶν θυρίων, ἀλλήλων ἀπαιτῶντο πατσιπείων· καὶ

“ μάλιστα τοῦ πρώτου λαβόντος, ὅτι οὐκ ἰσίοῃσι κατὰ
 “ τὰ διδογμένα· ἰς δὲ δὴ σφι χρόνου ἰγγισμένον, ἴδαξι
 “ αὐτὶς παρελθόντας πάντας τοῦ φόου μετίσχυον. Ἐδὶ
 “ δὲ ἐκ τοῦ Ἡσιόωνος γόνου Κορίνθου κατὰ ἀναβλαστῶν.
 “ ἡ Λάβδα γὰρ πάντα ταῦτα ἤκουε ἰστιῶσα πρὸς αὐ-
 “ τῇσι τῇσι θύρῃσι· δίσσασα δὲ, μὴ σφι μεταδόξῃ, καὶ
 “ τοδιούτερον λαβόντις τὸ παιδίον ἀποκτείνωσι, φέρουσα
 “ κατακρύπτει ἰς τὸ ἀφραστότατόν οἱ ἰφαίνετο εἶναι, ἰς
 “ κυψίλην· ἰπισταμένη ὡς εἰ ὑποστρέψαντις ἰς ζήτησιν
 “ ἀπικοίετο, πάντα ἱριυήσιν μίλλουιν· τὰ δὲ καὶ ἰγί-
 “ νιτο. ἰλδοῦσι δὲ καὶ διζημένοισι αὐτοῖσι ὡς οὐκ ἰφαίνετο,
 “ ἰδόκει ἀπαλλάσσισθαι, καὶ λίγειν πρὸς τοὺς ἀποπύμ-
 “ ψαντας, ὡς πάντα ποιήσιναι τὰ ἰκύνει ἰναιτίλατο.
 “ οἱ μὲν δὲ ἀπειλδόντις, ἴλιγον ταῦτα. Ἡσιόωνι δὲ μετὰ
 “ ταῦτα ὁ πάϊς αὐξάνετο· καὶ οἱ διαφυγόντι τοῦτον τὸν
 “ κίνδυνον, ἀπὸ τῆς κυψίλης ἰπωνυμῆν Κύψιλος αὐτομα-
 “ ἰτίθη. ἀνδρωθέντι δὲ καὶ μαντινομίῃ Κυψίλῳ ἰγένετο
 “ ἀμφιδίξιον χρηστήριον ἐν Διλφοῖσι, τῇ πύσσινος γυνόμι-
 “ νος, ἰπιχείρησέ τι καὶ ἰσχι Κορίνθον. ὁ δὲ χρησμὸς ὅδε
 “ ἦν·

“ Ὀλβιος οὗτος ἀνὴρ, ὅς ἐμὸν δόμοι ἰσκατακαίνει,

“ Κύψιλος Ἡσιόδης, βασιλεὺς κλεινῆς Κορίνθου·

“ Αὐτὸς, καὶ παῖδες, παῖδων γὰρ μὲν οὐκίτι παῖδες.

“ τὸ μὲν δὲ χρηστήριον τοῦτο ἦν. τυραννίσας δὲ ὁ Κύψι-
 “ λος, τοιοῦτος δὴ τις ἀνὴρ ἰγένετο· πολλοὺς μὲν Κοριν-
 “ θίῳ ἰδίωξι, πολλοὺς δὲ χρημάτων ἀπιστήρησι, πολλῶ
 “ δ’ ἴτι πλείστους τῆς ψυχῆς. Ἀρξάντος δὲ τούτου
 “ ἰπὶ τρήποντα ἴτια, καὶ διακλίξαντος τὸν βίον αὐτόν, διὰ
 “ δοχὸς οἱ τῆς τυραννίδος ὁ παῖς Περίανδρος γίνεσθαι. ὁ
 “ τοῖνον Περίανδρος κατ’ ἀρχὰς μὲν ἦν ἡπιώτερος τοῦ
 “ πατρὸς· ἰπὶ τι δὲ ὠμίλῃσι δι’ ἀγγίλων Θρασυβούλῳ

“ τῷ Μιλήτῳ τυράνῳ, πολλῶ ἴτι ἰγύνιτο Κυνψίλου
 “ μαιφονώτερος. πῖμψας γὰρ παρὰ Θρασύβουλον κή-
 “ ρυκα, ἰπυιδάνιτο ὄντινα ἂν τρέπον ἀσφαλίστατον
 “ καταστησάμενος τῶν πρηγμάτων, κάλλισσα τὴν πό-
 “ λιν ἱπιτροπιύοι. Θρασύβουλος δὲ τὸν ἰλδόντα παρὰ
 “ τοῦ Περιάνδρου ἱξῆγι ἱξω τοῦ ἄστιος· ἰσῶς δὲ ἱς
 “ ἄρουραν ἰσπαρμίνην, ἄμα τε διῆξις τὸ λήϊον, ἱπιτρω-
 “ τῶν τε καὶ ἀναποδίζων τὸν κήρυκα κατὰ τὴν ἀπὸ Κο-
 “ ρίνθου ἄπειν· καὶ ἰκόλουι αἰὶδ ἱκως τινὰ ἴδοι τῶν
 “ ἄσταχύων ὑπὲρῆχοντα· κολούων δὲ, ἱβρίπτει· ἱς δὲ τοῦ
 “ λήϊου τὸ κάλλιστόν τε καὶ βαθυτάτον διῆφθιρι τρέπων
 “ τσιούτῳ· διῆξιλδὼν δὲ τὸ χωρίον, καὶ ὑποδόμενος ἱκως
 “ οὐδὲν, ἀποπύμπει τὸν κήρυκα. νοστήσαντος δὲ τοῦ κή-
 “ ρυκος ἱς τὴν Κόρινθον, ἦν πρέθυμος πυνιδάνισθαι τὴν
 “ ὑποθήκην ὁ Περιάνδρος· ὁ δὲ οὐδὲν οἱ ἱφη Θρασύβουλον
 “ ὑποδέσθαι· θωυμάζειν τε αὐτοῦ, παρ’ οἷον μιν ἄνδρα
 “ ἀποπύμπει, ὥς παραπληγὰ τε καὶ τῶν ἰωυτοῦ σινά-
 “ μορον· ἀπηγιόμενος τάπειρ πρὸς Θρασυβούλου ὁπάπτει.
 “ Περιάνδρος δὲ, συνίσις τὸ ποιηθὲν, καὶ ἰόφ ἱσχωι ὄς
 “ οἱ ὑπετίδαιτο Θρασύβουλος τοὺς ὑπειρόχους τῶν ἄστῶν
 “ φονεύειν, ἰνθαῦτα δὲ πᾶσαν κακότητα ἱξίφαισι ἱς
 “ τοὺς πολιήτας. ὅσα γὰρ Κύνψιλος ἀπίλιπι κτίειων τε
 “ καὶ διώκων, Περιάνδρος σφια ἀπιτίλει. μῆ· δὲ ἡμίρη
 “ ἀτίδουσι πᾶσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας, διὰ τὴν ἰωυ-
 “ τοῦ γυναῖκα Μίλισσαν. πῖμψαντι γὰρ οἱ ἱς Θισπρω-
 “ τοὺς ἱπ’ Ἀχίρειντα ποταμὸν ἀγγύλους ἱπ’ τὸ νεκυ-
 “ μαντήϊον παρακαταθήκης πῖρι ξινικῆς, οὔτι σημα-
 “ νίειν ἱφη ἡ Μίλισσα ἱπιφανῖσα, οὔτι πατιρίειν ἱν τῷ
 “ κίεται χώρῳ ἡ παρακαταθήκη· ῖριγυν τε γὰρ, καὶ
 “ ἱῖναι γυμνή· τῶν γὰρ οἱ συγκατίθαψι ἱμάτων ὄφιλος
 “ ἱῖναι οὐδὲν, οὐ κατακαυδίστων· μαρτύριοι δὲ οἱ ἱῖναι

“ ὥς ἀληθία ταῦτα λίγυ, ὅτι ἐπὶ ψυχρὸν τὸν ἱππὶν
 “ Περιάνδρους τοὺς ἄρτους ἐπίβαλε. ταῦτα δὲ ὥς ἐπίστω
 “ ἀπηγγέλλου τῷ Περιάνδρῳ, πιστὸν γάρ οἱ ἦν τὸ συμ-
 “ βόλαιον, ὃς νεκρῷ ἰούσῃ Μελίσσῃ ἱμῖγα, ἰδίως δὲ μετὰ
 “ τὴν ἀγγελίην ἀέρουγμα ἱσαίεσκατο, ἐς τὸ Ἑραῖον ἔξιεναι
 “ πάσας τὰς Κορινθίων γυναῖκας. αἱ μὲν δὲ, ὥς ἐς ὅρτην
 “ ἦσαν πόσῃ τῇ καλλίστῃ χρειώμενας· ὃ δ’ ὑποστήσας
 “ τοὺς δευφύρους, ἀπιδυσί σφιας, πάσας ὁμοίως τάς τ’
 “ ἰλιυδίρας καὶ τὰς ἀμφισόλους· συμφορήσας δὲ ἐς
 “ ἔρουγμα, Μελίσσῃ ἱπυχόμοις κατίκαν. ταῦτα δὲ οἱ
 “ ποιήσαντι, καὶ τοδείυτιρον πῖμπαντι, ἴφρασι τὸ εἴ-
 “ δωλον τὸ Μελίσσης ἐς τὸν κατίδηναι χῶρον τοῦ ξείνου
 “ τὴν παρακαταθήκην. τοιοῦτο μὲν ἵστί ὅμῃν ἡ τυραννίς,
 “ ὃ Λακιδαιμόνιοι, καὶ τοιούτων ἔργων· ἡμῖας δὲ τοὺς
 “ Κορινθίους· τότε αὐτίκα θάῤῥμα μίγα εἴχι, ὅτι ὁμῖας
 “ εἶδαμιν μεταπιμπόμενους Ἰσπίνῃ· νῦν τι δὲ καὶ μεζόνως
 “ θωῤῥμάζομεν λίγοντας ταῦτα· ἱπικαυτερέμειδά τι
 “ ἱπικαλιόμενοι ὅμῃν θιοὺς τοὺς Ἑλληνίους, μὴ πατι-
 “ στάναι τυραννίδας ἐς τὰς πόλεις. οὐκῶν ἦν μὴ παύ-
 “ σθησι, ἀλλὰ πειρήσθησι παρὰ τὸ δίκαιον κατὰγοντις
 “ Ἰσπίνῃ, ἵστί ὅμῃν Κορινθίους γι οὐ συναινέοντας.”

93. Σωσιπλῆς μὲν ἀπὸ Κορίνθου περισβύων ἔλιξε
 τάδε. Ἰσπίνης δὲ αὐτὸν ἀμείβεται, τοὺς αὐτοὺς ἱπικα-
 λίσας θιοὺς πίνῃ, ἥ μὲν Κορινθίους μάλιστα πάντων
 ἱπικοθήσων Πεισιστρατίδας, ὅταν σφί ἤκωσι ἡμέραι αἱ
 πόρραι ἀνιῶσθαι ὑπ’ Ἀθηναίων. Ἰσπίνης μὲν τούτοις
 ἀμείψατο, οἳ τι τοὺς χρησμοὺς ἀτρεκέιστα ἀνδρῶν
 ἐξισιστάμενος. οἱ δὲ λοιποὶ τῶν συμμάχων τίως μὲν
 εἴχον ἐν ἡσυχίᾳ σφίας αὐτούς· ἱπῖ τι δὲ Σωσιπλῆος
 ἤκουσαν ἱπαντες, ἰλιυδίρως ἅπας τις αὐτίων φωνὴν ῥή-
 ξας, αἰρίετο τοῦ Κορινθίου τὴν γνώμην· Λακιδαιμόνιοις

τι ἱεμαρτυροῦντο, μὴ ποίειν μηδὲν νώτιον περὶ πόλιν
'Ελλάδα. οὕτω μὲν ταῦτα ἱπαύσθη.

94. Ἰσπὴ δὲ ἰδυῖτιν ἀτιλαυαμένη, ἰδὼσα μὲν
'Αρμόντης ὁ Μακεδὼν 'Ανθιμοῦντα, ἰδὼσαν δὲ Θισσαλαὶ
'Ιωλκόν. ὁ δὲ τρυτίῳ μὲν οὐδέν τινα αἰρίτω, ἀνιχώρει δὲ
ὀπίσω ἰς Σίγῳιν, τὸ εἶλε Πυσιστράτος αἰχμῇ παρὰ
Μισυληναίων· κρατήσας δὲ αὐτοῦ, κατίστανει τῶρατον
ἵναί παῖδα τὸν ἰωῦτοῦ ἰάδον 'Ηγησίστρατον, γιγονότα
ἰξ 'Αργείης γυναικός· δε οὐκ ἀμαχητὶ εἶχε τάπητι Ἰλασι
παρὰ Πυσιστράτου. ἱπολίμειον γὰρ, ἵν τι 'Αχιλλῆϊον
πόλιος ἱερμώμειοι καὶ Σιγίσιου, χρέοντο ἰπὶ συχίον, Μισυ-
ληναῖοί τι καὶ 'Αθηναῖοι· οἱ μὲν, ἀπαιτίοντες τὴν χώραν,
'Αθηναῖοι δὲ, οὔτε συγγινωσόμενοι, ἀποδεικνύοντες τι
λόγῳ οὐδὲν μᾶλλον Διοκλῆσι μετιὸν τῆς 'Ιλιάδος χώρας,
ἢ οὐ καὶ σφὶ καὶ τοῖσι ἄλλοις, ὅσοι 'Ελλήνων συνεπρή-
ξαντο Μινίλει τὰς 'Ελίνης ἀπαγωγάς.

95. Πολιμνόμεντοι δὲ σφῶν, πανταῦα καὶ ἄλλα ἰγίνετο
ἰν τῆσι μάχῃσι· ἰν δὲ δὴ καὶ 'Αλκαῖος ὁ ποιητής, συμ-
βολῆς γινόμενης, καὶ νικῶντων 'Αθηναίων, αὐτὸς μὲν
φύγων ἐκφυύγει, τὰ δὲ οἱ ἴπλα ἴσχεισι 'Αθηναῖοι, καί
σφῖα ἀνιπρέμασαν πρὸς τὸ 'Αθήναιον τὸ ἰν Σιγίσι. ταῦτα
δὲ 'Αλκαῖος ἰν μίλιι ποιήσας, ἱπτιδι ἰς Μισυλήνην,
ἰκαγγιλλόμενος τὸ ἰωῦτοῦ πάθος Μελανίππῳ ἀνδρὶ ἰτά-
ρῳ. Μισυληναῖους δὲ καὶ 'Αθηναῖους κατήλλαξε Περὶ-
άνδρος ὁ Κυψίλου· τούτῳ γὰρ διαίτητῇ ἱπτιγράποντο
κατήλλαξε δὲ ὦδι· νίμισθαι ἱπτιέρους τὴν ἴχουσι. Σί-
γῳιν μὲν νυν οὕτω ἰγίνετο ὅπ' 'Αθηναῖοις.

96. Ἰσπὴ δὲ ἱπὶ τι ἀπίετο ἰν τῆς Λακιδαίμονος
ἰς τὴν 'Ασίην, πᾶν χρῆμα ἰκίει, διαβάλλων τι τοὺς
'Αθηναῖους πρὸς τὸν 'Αρταφίρην, καὶ ποίειν ἄπαντα
ἵκως αἱ 'Αἴῃται γινώετο ὅπ' ἰωῦτῳ τι καὶ Δαρείῳ.

Ἰσπίνης τι δὴ ταῦτα ἱερῆσαι, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πυθέ-
 μιναι ταῦτα, πείπτουσι ἐς Σάρδεις ἀγγέλους, οὐκ ἴσοντας
 τοὺς Πέρσας, πείθουσθαι Ἀθηναίων ταῖσι φηγάσι. ὁ δὲ
 Ἀρταφέρνης ἐπέλυσέ σφιας, εἰ βουλοίατο σόει εἶναι, κατα-
 δίκασθαι ὁπίσω Ἰσπίνην. οὐκ ἔστι δὲ ἐνιδίκουτο τοὺς λό-
 γους ἀποφιστομένους Ἀθηναῖοι· οὐκ ἐνιδικομίνουσι δέ σφι,
 ἰδίδεκετο ἐκ τοῦ φανερῷ τοῖσι Πέρσῃσι πωλεμίους εἶναι.

97. NOMIZOTΣΙ δὴ ταῦτα, καὶ διαβεβλημένους ἐς
 τοὺς Πέρσας, ἐν τούτῳ δὴ τῷ καιρῷ ὁ Μιλήσιος Ἀριστα-
 γόρης ὑπὸ Κλειομίνου τοῦ Λακεδαιμονίου ἐξιλαθείς ἐκ
 τῆς Σπάρτης, ἀπῆλθε ἐς Ἀθήνας· αὕτη γὰρ ἡ πόλις
 τῶν Λαιπίων ἰδυάσσειται μέγιστα. ἰσπελθὼν δὲ ἐπὶ τὸν
 δῆμον ὁ Ἀρισταγόρης, ταῦτα ἔλιγε τὰ καὶ ἐν τῇ Σπάρ-
 τη, περὶ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ τοῦ πολέμου
 τοῦ Περσικοῦ, ὡς οὕτως ἄσπετα οὕτως δόρυ νομίζουσι, εὐπι-
 τίς τι χιμερῶδηαι εἶησαν. ταῦτά τι δὴ ἔλιγε, καὶ πρὸς
 τοῖσι τάδε, ὡς οἱ Μιλήσιοι τῶν Ἀθηναίων ἐσὶ ἄπειροι,
 καὶ οἰκός σφιας εἴη ῥύσθαι δυναμένους μέγα· καὶ οὐδὲν
 ὅ, τι οὐκ ὑπῴσχετο, οἷα πάρετα δόμενος· ἐς δ' ἀνέπεσε
 σφιας. πολλοὺς γὰρ οἶκε εἶναι εὐπρεπέστερον διαβάλ-
 λειν ἢ ἴνα, εἰ Κλειομίνια μὲν τὸν Λακεδαιμόνιον μόνον οὐκ
 οἷός τι ἐγίνετο διαβαλλεῖν, τρεῖς δὲ μυριάδας Ἀθηναίων
 ἱποίησι τοῦτο. Ἀθηναῖοι μὲν δὲ ἀναπαισθίνοντες, ἐψη-
 φίσαντο εἶπεσι νίκας ἀποστίλλαι βοηθούς Ἴωσι, στρατηγὸν
 ἀποδείξαντες αὐτίαν εἶναι Μελάνθιον, ἄνδρα τῶν ἀστῶν,
 ἴοντα τὰ πάντα δόκιμον. αὐταὶ δὲ αἱ νῆες, ἀρχὴ κα-
 κῶν ἐγίνοντο Ἑλλήσι τι καὶ βαρβάροις.

98. Ἀρισταγόρης δὲ προπλώσας, καὶ ἀπικόμενος ἐς
 τὴν Μίλητον, ἐξιστρὼν βούλιμα ἀπ' οὗ Ἴωσι μὲν ἱμελλε
 οὐδὲ μὴ ὠφελίᾳ ἴσασθαι, οὐδ' ὦν οὐδὲ τούτου εἶναι καὶ ἱποίησι,
 ἀλλ' ὅπως βασιλῆα Δαρειὸν λυπήσει, ἱππεύει ἐς τὴν

Φρυγίην ἄνδρα ἐπὶ τοὺς Παίονας, τοὺς ἀπὸ Στρυμόνης ποταμοῦ αἰχμαλώτους γινόμενους ὑπὸ Μιγαλάζου, αἰκνίστας δὲ τῆς Φρυγίης χῶρὸν τι καὶ νόμην ἐπ' ἰωνῶν· ὅς ἐπαίει τι ἀπείκαστο ἐς τοὺς Παίονας, ἔλεγε τάδε, “ Ἄνδρες Παίονες, ἱταμψέ με Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήτου τύρηνες, σωτηρίην ὑμῖν ὑποδησόμενοι, ἥτις βούλησθαι παίδισθαι. νῦν γὰρ Ἰωνίη πᾶσα ἀπίσθηκε ἀπὸ βασιλῆος, καὶ ὑμῖν παρέχου σάζεσθαι ἐπὶ τὴν ὑμετέραν αὐτίων· μέχρι μὲν θαλάσσης, αὐτοῖσι ὑμῖν, τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, ἡμῖν ἤδη μιλήσει.” ταῦτα δὲ ἀκούσαντες οἱ Παίονες, κέρτα τι ἀσπαστὸν ἐποίησαντο, καὶ ἀναλαβόντες παῖδάς τι καὶ γυναῖκας, ἀπιδιδρηνσκον ἐπὶ θάλασσαν· οἱ δὲ τινες αὐτίων καὶ κατέμειναν ἀρρῶδῆσαντες αὐτοῦ. ἐπαίει τι δὲ οἱ Παίονες ἀπικνίστατο ἐπὶ θάλασσαν, ἰνδιῶντες ἐς Χίον δίδεσκον. ἰόντων δὲ ἤδη ἐν Χίῳ, κατὰ πόδας ἐληλύθει Περσίων Ἰππος πολλή, διώκουσα τοὺς Παίονας. ὥς δὲ οὐ κατέλαβον, ἐπηγγύλλοντο ἐς τὴν Χίον τοῖσι Παίοισι, ὅπως ἂν ὀπίσω ἀπέλθοιεν· οἱ δὲ Παίονες τοὺς λόγους οὐκ ἠνδίκηοντο· ἀλλ' ἐν Χίῳ μὲν Χίοί σφας ἐς Αἰόλον ἤγαγον, Αἰόλοι δὲ ἐς Δορίσκον ἐκέλευσαν· ἰνδιῶντες δὲ πηλὴ κομιζόμενοι ἀπικνίστατο ἐς Παιονίαν.

99. Ἀρισταγόρης δὲ, ἰπισθὲν οἷ τι Ἀθηναῖοι ἀπικνίστατο ἵπποσι νηυσὶ, ἅμα ἀγόμενοι Ἑριτρίων πίντε τρήρας, οἱ οὐ τὴν Ἀθηναίων χάριν ἰσπρατιύοντο, ἀλλὰ τὴν αὐτίων Μιλησίων, ὀφειλόμενά σφι ἀποδιδόντες· οἱ γὰρ δὴ Μιλήσιοι πρότερον τοῖσι Ἑριτριῦσι τὸν πρὸς Καλκιδίης πόλεμον συνδύνεικαν, ἵτασις καὶ Καλκιδίσι ἀντία Ἑριτρίων καὶ Μιλησίων Σάμιοι ἱσοῦντο· οὗτοι ὦν ἐπαίει τί σφι ἀπικνίστατο, καὶ οἱ ἄλλοι σύμμαχοι παρεῖσαν· ἰποιόντο στρατητὴν ὁ Ἀρισταγόρης ἐς Σάρδεις· αὐτοὺς μὲν δὲ οὐκ ἰσπρατιύετο, ἀλλ' ἔμεινε ἐν Μιλήτῳ.

στρατηγοὺς δὲ ἄλλους ἐπέδειξε Μιλησίων ὕμναι, τὸν ἰαυ-
τοῦ τε ἀδελφὸν Χαροπῖνον, καὶ τῶν ἄλλων ἀστῶν, Ἐρ-
μόφαινον.

100. Ἀπικόμενοι δὲ τῇ σόλῃ τούτῃ Ἴωνες ἐς
Ἔφισον, πλοῖα μὲν κατέλιπον ἐν Κορήσῳ τῆς Ἐφι-
σίης· αὐτοὶ δὲ ἀνίσταντο χερὶ πολλῇ, πωιόμενοι Ἐφι-
σίους ἡγεμόνας. πορευόμενοι δὲ παρὰ ποταμὸν Καῦ-
στριον, ἐνδιῶντι ἰστίῃ τε ὑπερβάντες τὸν Τμῶλον ἀπίου-
το, αἰρίουσι Σάρδεις, οὐδενὸς σφί ἀντιωθέντος· αἰρίουσι
δὲ χωρὶς τῆς ἀεροπόλου τᾶλλα πάντα· τὴν δὲ ἀκρόπολιν
ἰρρύετο αὐτὸς Ἀρταφέρνης, ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν ἑκατόν.

101. Τὸ δὲ μὴ ληλατῆσαι ἰλόντας σφίς ἐν πύ-
λιν, ἔσχε τῷδε. ἴσαν ἐν τῇσι Σάρδεσι οἰκίαι, αἱ μὲν
πλινυις, καλᾶμιναι· ὅσαι δ' αὐτίῳ καὶ πλίνθιναι
ἴσαν, καλᾶμυ ἵχον τὰς ἱεροφάς. ἐνταῦθα δὲ μένη τῶν τις
στρατιωτῶν ὡς ἐνέπρησι, αὐτίκα ἀπ' οἰκίης ἐς οἰκίην ἰὼν
τὸ πῦρ, ἱπινόμετο τὸ ἄστυ ἅπαν. καιερίων δὲ τοῦ ἄσ-
τιος, οἱ Λυδοὶ τε καὶ ὅσοι Περσίων ἐνῆσαν ἐν τῇ πόλει, ἀπε-
λαμφθίντες πάντοδιν, ἄσπευτὰ τὰ περιστάματα νικομένην
τοῦ πυρὸς, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐξήλυσιν ἐκ τοῦ ἄστιος, συνῆλ-
θον ἐς τι τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Παπτωλὸν ποταμὸν,
ὅς σφί ψῆγμα χρυσοῦ καταφορίων ἐκ τοῦ Τμῶλου, διὰ
μίσους τῆς ἀγορῆς ῥέει, καὶ ἴππετα ἐς τὸν Ἑρμεν ποτα-
μὸν ἐκδιδού, ὃ δὲ, ἐς θάλασσαν ἐπὶ τούτῳ δὴ τὸν Πα-
πτωλὸν καὶ ἐς τὴν ἀγορὴν ἀθροίζονται οἱ τε Λυδοὶ καὶ
οἱ Πέρσαι, ἡσυχάζοντες ἀμύνεσθαι. οἱ δὲ Ἴωνες ὀρίον-
τες ταῦς μὲν τῶν πολέμων ἀμυνόμενους, ταῦς δὲ, σὺν
πλήθει πολλῇ προσφερομένους, ἐκπεχώρησαν δίσσαν-
τες πρὸς τὸ εὖρος τὸ Τμῶλον καλιόμεναι· ἐνδιῶσαν δὲ
ὑπὸ νύκτι ἀπαλλάσσονται ἐπὶ τὰς ἡμέρας.

102. Καὶ Σάρδεις μὲν ἐνέπρησθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἰρὸν
ἱπικωρίας Διὸς Κυβέλης· τὸ σκηπτόμενοι οἱ Πέρσαι, ὕστερον

ἀντιπερίπαρσαι τὰ ἐν Ἑλλήσι ἱρά· τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ
 ἱντὲς Ἄλφειο ποταμοῦ ἱεροὺς ἔχοντες, περπονθαίμενοι
 ταῦτα, συνηλίζοντο καὶ ἰσοκίδιον τοῖσι Λαδοῖσι. καὶ πως
 ἐν μὲν Σάρδεσι εὐκίετι ἰόντας τοὺς Ἴωνας εὐρίσκειν
 ἰπόμενοι δὲ κατὰ στίβον, αἰρίουσι αὐτοὺς ἐν Ἑλίῳ. καὶ
 ἀντιτάχθησαν μὲν οἱ Ἴωνες, συμβαλόντες δὲ, πολλὰν
 ἰσοκίδισαν. καὶ πολλοὺς αὐτίω οἱ Πέρσαι φονεύουσι,
 ἄλλους τε οὐνομαστοὺς, ἐν δὲ δὴ καὶ Εὐκλιδίᾳ στρατη-
 γίστα Ἐριτρίῳ, στιφανηφόρους τε ἀγῶνας ἀναρριπ-
 νότα, καὶ ὑπὸ Σιμωνίδῳ τοῦ Κηίου πολλὰ αἰνείντα.
 οἱ δὲ αὐτίω ἀπίθουσι τὴν μάχην, ἰσχυράσθησαν ἀνὰ
 τὰς πύλας.

103. Τότε μὲν δὴ οὕτω ἡγωνίσαντο· μετὰ δὲ, Ἀθη-
 ναῖοι μὲν τοπαράπαν ἀπολιπόντες τοὺς Ἴωνας, ἱπι-
 καλιεμένου σφίσι πολλὰ δὲ ἀγγίλων Ἀρισταγόρῳ, εὐκ
 ἴφασαν τιμωρήσαντες σφίσι. Ἴωνες δὲ τῆς Ἀθηναίων
 συμμαχίης στερηθέντες, (οὕτω γὰρ σφι ὑπῆρχε πιστοιη-
 μένα ἐς Δαρῖον,) οὐδὲν δὴ ἴσεν τὸν πρὸς τὸν βασιλῆα
 πύλιμον ἰσχυράζοντο. πλώσαντες δὲ ἐς τὸν Ἑλλάσπον-
 τον, Βυζάντιόν τι καὶ τὰς ἄλλας πύλας ἀπάσας τὰς
 ταύτην, ὑπ' ἰωῦταῖσι ἱποιήσαντο· ἱππλώσαντες τι ἔξω
 τὸν Ἑλλάσποντον, Καρίας τὴν πολλὴν περσιπτήσαντο
 σφίσι σύμμαχον εἶναι· καὶ γὰρ τὴν Καῦιον πρῶτον
 οὐ βουλομένην συμμαχίῃν, ὥς ἰσχυρῶσαν τὰς Σάρδεις,
 τότε σφι καὶ αὕτη περσιγίγντο.

104. Κύπριοι δὲ ἰδιλοῦνται σφι πάντες περσιγίγντο,
 πλὴν Ἀμαθουσίῳν· ἀπίσταντες γὰρ καὶ οὗτοι ὦδε ἀπὸ
 Μήδων. ἦν Ὀθήσιλος, Γόργου μὲν τοῦ Ξαλαμινίου βασιλῆος
 ἀδελφεὸς κώτιρος, Χέρσιος δὲ τοῦ Σιρῶμου τοῦ Εὐβλάδοντος
 πάσι. οὗτοι ὥτῃε πολλὰς μὲν καὶ πρῶτον τὸν Γόργου
 παρηγορεῖτο ἀπίστανθαι ἀπὸ βασιλῆος· τότε δ' ὥς καὶ

τοὺς Ἴωνας ἐπύθιντο ἀπιστάναι, πᾶγχυ ἐπιεικίμους ἐνῆγε. ὥς δὲ οὐκ ἐπιιδε τὸν Γόργον, ἐνθαυτὰ μιν φυλάξας ἐξειλθόντα τὸ ἄστυ τὸ Σαλαμινίων ὁ Ὀνήσιλος, ἅμα ταῖσι ἰωυτοῦ στασιώτῃσι, ἀπικλήσει τῶν πυλίων. Γόργος μὲν δὴ στηριθεὶς τῆς πόλιος, ἴφρυγε ἐς Μῆδους· Ὀνήσιλος δὲ ἤρχει Σαλαμίους, καὶ ἀνέπειθε πάντας Κυπρίους συναπίσταςθαι. τοὺς μὲν δὴ ἄλλους ἀνέπεισι· Ἀμαθουσίους δὲ οὐ βουλομένους οἱ πείθεσθαι, ἐπολιόρκει πρὸς πατήμους.

105. Ὀνήσιλος μὲν νυν ἐπολιόρκει Ἀμαθῶντα. βασιλίῃ δὲ Δαριίῳ ὥς ἐξαγγέλθη Σάρδεις ἀλούσας ἱμυπερῆσθαι ὑπὲρ τι Ἀθηναίων καὶ Ἰώνων, τὸν δὲ ἡγιμόνα γινέσθαι τῆς συλλογῆς, ὥσπερ ταῦτα συνυφανθήσεται, τὸν Μιλήσιον Ἀρισταγόρην, πρῶτα μὲν λίγεται αὐτὸν, ὥς ἐπύθιντο ταῦτα, Ἴωνων οὐδὲνα λόγοι ποιησάμηναι, εὖ εἰδότες ὥς οὐτοί γε οὐ καταπεριῖχονται ἀπιστάντις, εἰρεσθαι οἷσπερ εἶναι οἱ Ἀθηναῖοι· μετὰ δὲ, πυθόμενοι, αἰτήσασθαι τὸ εἶναι λαβόντα δὲ καὶ ἐπιδόντα οἷσπερ, ἔγωγε ἐς τὸν οὐρανὸν ἀπειναι· καὶ μιν ἐς τὸν ἥϊρα βαλόντα, εἰπὼν, “ὦ Ζεῦ, ἐλθέ· γινέσθαι μοι Ἀθηναίους τίσασθαι.” εἰπαντα δὲ ταῦτα, προστάξαι ἐνὶ τῶν θιραπόντων, δίκην προσημίνου αὐτῶν, ἐς τρεῖς ἐκάστωτι εἰπὼν, “Δίσποτα, μέμνηο τῶν Ἀθηναίων.”

106. Προστάξας δὲ ταῦτα, εἶπε, καλίστας ἐς ὄψιν Ἰστιάων τὸν Μιλήσιον, τὸν δὲ Δαριῶς πατιῖχεi χρέοντι ἤδη πολλόν, “Πυνθάνομαι, Ἰστιαῖ, ἐπίτροπον τὸν σὸν, τῷ σὺ Μίλητον ἐπίτρεψας, νῶτιστα ἐς ἐμὴν πεποιθήσασθαι· πρὸς γὰρ μοι ἐκ τῆς ἐτίξης ἡπίερος ἔσται γαγών, καὶ Ἴωνας σὺν αὐτοῖσι, τοὺς δάσοντας ἐμὴν δίκην τῶν ἐποίησαν, τοὺς ἀναγνώσας ἅμα ἐκείνοισι· ἴπιδεθαι, Σαρδίων μοι ἀπιστήρης. νῦν ὦν πῶς εἰ

“ φαίνεται ταῦτα ἔχουσιν καλῶς ; πῶς δ’ ἔστιν τῶν σῶν βου-
 “ λειυμάτων τοιοῦτόν τι ἐπρήχθη ; ὅρα μὴ ἐξ ὑστέρης σι-
 “ ωῦτόν ἐν αἰτήῃ σχῆς.” εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ Ἰστιάϊος,
 “ Βασιλεῦ, ποῖον ἐφθίγξαι ἵππος, ἐμὶ βουλευσάμενος περὶ γαμα,
 “ ἐκ τοῦ σοί τι ἢ μίγα ἢ σμικρὸν ἔμελλε λυπηρὸν ἀνα-
 “ σχῆσαι ; τί δ’ ἂν ἐπιδιζήμενος ποίωμι ταῦτα ; τὴν δὲ
 “ ἰνδιῆς ἰών ; τῇ πάρα μὲν πάντα ὅσαπτε σοί, πάντων
 “ δὲ πρὸς σίῳ βουλευμάτων ἱπακούειν ἄξιόν ἐστι. ἀλλ’
 “ εἴπτε τι τοιοῦτον οἷον σὺ εἴρηκας πρήσσει ὁ ἱμὸς ἐπίτρο-
 “ πος, ἴσθι αὐτὸν ἱπ’ ἰωῦτοῦ βαλλόμενον πισπρηχίνα.
 “ ἀρχὴν δὲ ἔγωγε εὐδὲ ἰνδίζομαι τὸν λόγον, ὅπως τι Μιλή-
 “ σιοι καὶ ὁ ἱμὸς ἐπίτροπος νιώτιρον πρήσσεισι περὶ πρή-
 “ γματα τὰ σά· εἰ δ’ ἔρα τι τοιοῦτο ποιῶσι, καὶ σὺ τὸ ἴδν
 “ ἀπήκας, ὦ βασιλεῦ, μάθι οἷον περὶ γαμα ἐργάσας, ἐμὲ
 “ ἀπὸ θαλάσσης ἀνάσπαστον ποιήσας.” Ἰωνες γὰρ οἴκασιν,
 “ ἱμιῦ ἐξ ὀφθαλμῶν σφί γινομένου, ποιῆσαι τῶν πάλαι
 “ ἱμερον ἔχον· ἱμίο δ’ ἂν ἰόντες ἐν Ἰωνίῃ εὐδεμήν πόλιν
 “ ὀπιπίνῃσι. νῦν ὦν ὡς τάχος με ἄπτε πορευθῆναι ἐς Ἰω-
 “ νίην, ἵνα τοι κινῶ τι πάντα καταρτίσω ἐς τῶντ’, καὶ
 “ τὸν Μιλήτεον ἐπίτροπον τοῦτον τὸν ταῦτα μνηχανη-
 “ σάμενον, ἐγχερίδιτον παρεῖδῶ. ταῦτα δὲ κατὰ νόον
 “ τὸν σὸν ποιήσας, Διοὺς ἐπέμνυμι τοὺς βασιληῖτους, μὴ μὲν
 “ πρότιρον ἐπύσασθαι τὸν ἔχον κινῶνα καταλέξομαι ἐς
 “ Ἰωνίην, περὶ δ’ ἂν τοι Σαρδῶν ἦσσι τὴν μεγίστην δασμοφίρον
 “ ποιῆσω.”

107. Ἰστιάϊος μὲν δὴ λίγων ταῦτα, δίδουσι· Δαρῖος
 δὲ ἐπιδίδωτο, καὶ μιν ἀπίει, ἰντυλάμενος, ἱππὶν τὰ ὑπί-
 σχιτό οἱ ἐπισιτία ποιήσῃ, παρεγίνεσθαι οἱ ἐπίσω ἐς τὰ
 Σῶσα.

108. Ἐν ᾧ δὲ ἡ ἀγγελίῃ τι περὶ τῶν Σαρδίων παρεῖ
 βασιλῆα ἀνήϊ, καὶ Δαρῖος τὰ περὶ τὸ τόξον ποιήσας,
 Ἰστιάϊον ἐς λόγους ἤλθει, καὶ Ἰστιάϊος μιμιτιμάνους ὑπὸ

Δαρίῳ, ἱκαμίζετο ἐπὶ θάλασσαν· ἐν τούτῳ πάντῃ τῷ χρόνῳ ἰγνίτο τάδε. πολιορκίοντι τῷ Σαλαμυνίῳ Ὀπσίλῳ Ἀμαθουσίους ἔξαγγίλλεται, ἡγεστὴν πολλὰν ἄγοντα Περσικὴν Ἀρτύειον, ἄνδρα Πέρσῃ, προσδόμενον ἐς τὴν Κύπρον εἶναι. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ὀνήσιλος, κέρυναι δίδωμψι ἐς τὴν Ἰωνίην, ἱπποκαλύμινος σφίσι. Ἴωνες δὲ οὐκ ἐς μακρὴν βουλευσάμενοι, ἦκου πολλὰ τέλη. Ἴωνες τε δὴ παρήσαν ἐς τὴν Κύπρον, καὶ οἱ Πέρσαι ἡγεστὴν διαβάντες ἐκ τῆς Κιλικίης, ἦσαν ἐπὶ τὴν Σαλαμυνά περὶ τῆς δὲ ἡγεστὴς οἱ Φοίνικες παρίπλων τὴν ἄκρην, αἱ παλιῦνται Κληίδες τῆς Κύπρου.

109. Τούτου δὲ καιοῦτου γινομένου, ἔλιξαν οἱ τύραννοι τῆς Κύπρου, συγκαλίσαιτες τῶν Ἰώνων τῶς στρατηγοὺς, “Ἄνδρες Ἴωνες, αἴρεσιν ὑμῖν διδομεν ἡμῖς οἱ Κύπριοι, ἐποτίρῃσι βούλειδι προσφίεσθαι, ἢ Πέρσῃ, ἢ Φοίνεϊ. εἰ μὲν γὰρ περὶ βούλειδι ταχθῆντες Περσίων διαπειρᾶσθαι, ὅρη ἂν εἴη ὑμῖν, ἐκδάντας ἐκ τῶν νῶν, τᾶσσισθαι περὶ, ἡμῖας δὲ ἐς τὰς νῆας ἱμβαίνου τὰς ὑμιτέρας, Φοίνεϊ ἀνταγωνισμένους· εἰ δὲ Φοίνικων μᾶλλον βούλειδι διαπειρᾶσθαι, ποιῶν χρεῖαν ἐστὶ ὑμῖας. ἀκόντες ἂν δὲ ταυτίων ἴλησθαι, ἔκως τὸ κατ’ ὑμῖας ἔσται ἢ τε Ἰωνίη καὶ ἡ Κύπρος ἰλευθέρη.” εἶπαν οἱ Ἴωνες πρὸς ταῦτα, “Ἡμῖας ἀπίπτωμψι τὸ ποινὸν τῶν Ἰώνων φυλάξοντας τὴν θάλασσαν, ἀλλ’ οὐκ ἴνα Κυπρίοις τὰς νῆας παραδόντες, αὐτοὶ Πέρσῃσι περὶ προσφίεσθαι. ἡμῖς μὲν νυνὶ ἐπ’ οὐ ἰτάχθημεν, ταύτην πειρησόμεθα εἶναι χρηστοί· ὑμῖας δὲ χρεῖαν ἐστὶ ἀναμνησθῆντας οἷα ἐπάσχετε δουλιύοντες πρὸς τῶν Μήδων, γίνεσθαι ἄνδρας ἀγαθοὺς.” Ἴωνες μὲν τούτοις ἀμείψαντο.

110. Μετὰ δὲ, ἀκόντων ἐς τὸ πιδίον τὸ Σαλαμυνίων τῶν Περσίων, δίδωσσαν οἱ βασιλεῖς τῶν Κυπρίων, τοὺς

μὲν ἄλλους Κυπρίους κατὰ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἀντι-
τάσσοντες· Σαλαμινίων δὲ ἔξ Σολίων ἀπολίσσιντες τὸ ἄρι-
στον, ἀντίτασσαν Πύρρῳ. Ἀρτυσίῳ δὲ τῷ στρατηγῷ τῶν
Περσῶν ἰδιαιτοῦς ἀντιτάσσεται Ὀνήσιλος.

111. Ἦλκον δὲ ἴππον ὁ Ἀρτύσιος διδιδασμένον πρὸς ἐπλί-
την Ἰστιάδα ὀρθόν. πυθόμενος ὦν ταῦτα ὁ Ὀνήσιλος, ἦν
γὰρ οἱ ὑπασπιστὴς γένος μὲν Κᾶρ, τὰ δὲ περὶ μελέην κάρτα
δόκιμος, καὶ ἄλλως λήματος πλῆεις, εἶπε πρὸς τοῦτον,
“ Πισθάνομαι τὸν Ἀρτυσίου ἴππον ἰστάμενος ὀρθόν, καὶ
“ πρὸς ἔσθματι κατιργάζεσθαι πρὸς τὸν ἄνθρωπον χιθῶν.
“ εὖ ὦν βουλομένης, αὐτίκα εἰπὲς ὑπὸ τὸν βούλειαι
“ φράξας πλῆξαι, εἶπε τὸν ἴππον, εἶπε αὐτὸν Ἀρτύ-
“ σιον.” εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ Ὀνήσιλος αὐτοῦ, “ ὦ βασιλεῦ,
“ ἰταῖμος μὲν ἐγὼ εἰμι ποίειν καὶ ἀμφοτέρω, καὶ εὖ ἴτι-
“ ρον ἀντίων, καὶ πάντως τὸ ἄνθρωπον ἀντίσσειν σύ· ὡς μὲν-
“ τοι ἔμοιγε δοκέει εἶναι τοῖσι σῶσι πρήγμασι προσφίσει-
“ ρον, φράσω. βασιλῆα μὲν ἔξ στρατηγὸν χρεῶν εἶναι φημι
“ βασιλεῖ τι καὶ στρατηγῷ προσφίρεσθαι· ἦν τι γὰρ κατ-
“ ἴλης ἄνθρωπον στρατηγὸν, μίγα τοι γίνεται· καὶ δεύτερον,
“ ἦν σὺ ἱκνῶς, τὸ μὴ γίνετο, ὑπὸ ἀξίῳ χρεῶν καὶ ἀποδα-
“ νῶν ἡμίση συμφορῇ· ἡμῶς δὲ τὸς ὑπηρέτας ἰτέροισί τι
“ ὑπηρετήσιν προσφίρεσθαι, καὶ πρὸς ἴππον τοῦ σὺ τὰς
“ μηχανὰς μηδὲν φοβηθῆς· ἐγὼ γὰρ δὴ τοι ὑποδίσκομαι
“ μὴ μὲν ἀνδρὸς ἴτι γι μηδινὸς εἴσεσθαι ἰκαντοῖν.”

112. Ταῦτα εἶπε, καὶ μεταυτίκα συνίμισε τὰ στρατό-
παιδα περὶ, καὶ νηυσί. νηυσὶ μὲν τὴν ἰωνίαν ἀκροὺς γινόμενοι,
ταύτην τὴν ἡμίσην ὑπεριβάλλοντο τὸς Φοίνικας· ἔξ αὐτῶν
Σάμιοι ἡρίευσαν. περὶ δὲ, ὡς συνῆλθοι τὰ στρατόπαιδα,
συμπιπτόμενα ἰμάχοντο. κατὰ δὲ τὸς στρατηγὸς ἀμφοτέρω
τάδε ἰγένετο. ὡς προσφίρετο πρὸς τὸν Ὀνήσιλον ὁ Ἀρτύ-
σιος ἐπὶ τῷ ἴππῳ κατήμενος, ὁ Ὀνήσιλος, κατὰ τὰ συν-
ῳδάκατο τῷ ὑπασπιστῇ, παῖσι προσφερόμενον αὐτὸν τὸν

Ἄρτυσιον· ἐπιβαλόντας δὲ τοῦ Ἰππου τοὺς πόδας ἐπὶ τὴν Ὀνησίλου ἀσπίδα, ἰνδαῦτα ὁ ἰππῶν δριπᾶν πλάξας, ἀπαράσσει τοῦ Ἰππου τοὺς πόδας. Ἄρτυσιος μὲν δὴ ὁ στρατηγὸς τῶν Περσίων ὁμῶς τῷ Ἰππῳ πίπτει αὐτοῦ ταύτη.

113. Μαχομένοιων δὲ καὶ τῶν ἄλλων, Στησήνωρ, τύραννος ἰὼν Κουρίου, προδιδῶν ἔχων δύναμιν ἀνδρῶν περὶ ἰωτὸν ἢ σμικρὴν· οἱ δὲ Κουρίαις οὗτοι λέγονται ἵπται Ἀργίων ἄποικοι. προδόντων δὲ τῶν Κουρίων, αὐτίκα καὶ τὰ Σαλαμινίωι πολιορκιῆται ἄρματα τούτῳ τοῖσι Κουρίοις ἰπποῖσιν. γινομένων δὲ τούτων, κατυπέρτριμι ἴσαν οἱ Πέρσαι τῶν Κυρίων. τιτραμμένου δὲ τοῦ στρατοπίδου, ἄλλου τι ἵππῳσι πολλοὶ, ἔθ' δὲ ἔθ' Ὀνησίλος τε ὁ Χέρσιος, ὅσπερ τὴν Κυρίων ἀπόστασιν ἱερῆξι, καὶ ὁ Σολίων βασιλεὺς Ἀριστόκυρος, ὁ Φιλοκύπρου· Φιλοκύπρου δὲ τούτου, τὸν Σόλων ὁ Ἀθηναῖος ἀπικόμενος ἐς Κύπρον, ἐν ἵπποις αἴνισι τυράννῳι μάλιστα.

114. Ὀνησίλου μὲν νυν Ἀμαδοῦσιοι, ὅτι σφίας ἱπολιόρησι, ἀποταμόντες τὴν κεφαλὴν, ἐκόμισαν ἐς Ἀμαδοῦντα· καὶ μιν ἀνικρέμασαν ὑπὲρ τῶν πυλίων. κριμαμένης δὲ τῆς κεφαλῆς, καὶ οὔσης ἤδη κοίλης, ἰσμός μιλισσίῳ ἰσθὺς ἐς αὐτὴν, κηρίῳ μιν ἐνέπλησαν. τούτῳ δὲ γινομένου τιοῦτου, ἐχρίωντο γὰρ περὶ αὐτῆς οἱ Ἀμαδοῦσιοι, ἱμαντιύθη σφι, τὴν μὲν κεφαλὴν κατῆλόντας θάψαι, Ὀνησίλῳ δὲ θύειν ὡς ἥρωϊ ἀνὰ πᾶν ἔτος καὶ σφι ποιῶσι ταῦτα, ἄμεινον εὐνοίεσθαι. Ἀμαδοῦσιοι μὲν νυν ἵπποισι ταῦτα καὶ τὸ μέχρις ἡμῶν.

115. Ἴωνες δὲ οἱ ἐν Κύπρῳ ναυμαχῆσαντες, ἐπεὶ τι ἱμαθὸν τὰ περήγματα τὰ Ὀνησίλου διαφθαρμένα, καὶ τὰς πόλιας τῶν Κυρίων πολιορκιυμένης τὰς ἄλλας, πλὴν Σαλαμῖνος, ταύτην δὲ Γόργῳ τῷ προτίρῳ βασιλεῖ τοὺς Σαλαμινίους παραδόντας, αὐτίκα μαθόντες οἱ Ἴωνες ταῦτα, ἀπίπλων ἐς τὴν Ἴωνίην. τῶν δὲ ἐν Κύπρῳ

πολλῶν ἀντίσχι χρόνον ἐπὶ πλεῖστον πολιορκουμένη Σόλῳ, τὴν πύριξ ὑπερύσσουσιν τὸ τεῦχος, πέμπτω μηνὶ εἶλον οἱ Πέρσαι.

116. Κύριοι μὲν δὴ ἱναιυτὸν ἱλιούθιοι γινόμενοι, αὖτις ἐκ νύκτας κατιδιδούλῳτο. Δαυρίσης δὲ ἔχων Δαρείου θυγατέρα, καὶ Ἑτρίης τε καὶ Ὀτάνης, καὶ ἄλλοι Πέρσαι στρατηγοὶ ἔχοντες καὶ οὗτοι Δαρείου θυγατέρας, ἐπιδιώξαντες τοὺς ἐν Σάρδεσι στρατιυσαμένους Ἰώνων, καὶ ἰσαράξαντίς σφας ἐς τὰς νύκτας, τῇ μάχῃ ὥς ἐπιτεκράτησαν, τοινιδιῶται ἐπιδιελόμενοι τὰς πόλεις ἐπύρριον.

117. Δαυρίσης μὲν τραπόμενος πρὸς τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ πόλεις, εἶλε μὲν Δάρδατον, εἶλε δὲ Ἀβυδὸν τε καὶ Περσέστην, καὶ Δάμφακον καὶ Παισὸν ταύτας μὲν ἐπ' ἡμέρας ἐκείσσης αἵρει. ἀπὸ δὲ Παισεὺς ἱλαύνοντί οἱ ἐπὶ Πάριον πόλιν, ἥλθε ἀγγαλίη, τοὺς Κᾶρας ταῦτόν Ἰωσι φρονήσαντας, ἀπιστάναι ἀπὸ Περσίων. ἀποστρέψας ὦν ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου, ἤλαυνε τὸν στρατὸν ἐπὶ τὴν Καρίην.

118. Καὶ πως ταῦτα τοῖσι Κερσὶ ἐξαγγίλθη πρότερον πρὶν ἢ τὸν Δαυρίσην ἀπιπίσθαι. πυθόμενοι δὲ οἱ Κᾶρες, συνελίγοντο ἐπὶ Λευκάς τε Στήλας καλιομένας, καὶ ποταμὸν Μαρσύην· ὅς ῥίον ἐκ τῆς Ἰδριάδος χώρας, ἐς τὸν Μαίανδρον ἐκδιδόι. συλλιχθέντων δὲ τῶν Κερσῶν ἰδούτα, ἐγίνετο βουλαὶ ἄλλαι τε πολλαί, καὶ ἀρίστη γινομένησα εἶναι ἡμοὶ Πιξοδάρου τοῦ Μανσώλου, ἀνδρὸς Κινδύιος, ὅς τοῦ Κιλίκων βασιλῆος Συντίσιος εἶχε θυγατέρα. τούτῳ τοῦ ἀνδρὸς ἡ γυνὴ ἔφερε, διαβάντας τὸν Μαίανδρον τοὺς Κᾶρας, καὶ κατὰ ἰώτου ἔχοντας τὸν ποταμὸν, οὕτω συμβάλλειν ἵνα μὴ ἔχοντες ὀπίσω φύγῃν οἱ Κᾶρες, αὐτοῦ τε μίνιν ἀναγκαζόμενοι, γινοίετο

ἔτι ἀμείνονες τῆς φύσεως. αὕτη μὲν νυν οὐκ ἰνίπα ἡ γνώμη, ἀλλὰ τοῖσι Πέρησι κατὰ νότον γίνεσθαι τὸν Μαίανδρον μᾶλλον ἢ σφίσι· δηλαδὴ ἦν φυγὴ τῶν Περσίων γίνεσθαι, καὶ ἰσσωθῆναι τῇ συμβολῇ, ὡς οὐκ ἀποιοσθήσευσι ἰς τὸν ποταμὸν ἰσπίνοντες.

119. Μιστὰ δὲ, παριόντων καὶ διαβάντων τὸν Μαίανδρον τῶν Περσίων, ἰδυῦντα ἐπὶ τῇ Μαρσύῃ ποταμῷ συνίσταλόν τι τοῖσι Πέρησι οἱ Κᾶρις, καὶ μάχην ἱμαχίσαντο ἰσχυρῆν, καὶ ἐπὶ χρόνῳ πολλόν· τέλος δὲ ἰσσωθῆσαν διὰ πλῆθος. Περσίων μὲν δὲ ἦσαν οἱ ἄνδρες ἐς διαχιλίους, Κερῶν δὲ, ἰς μυρίους. ἰδυῦνται δὲ οἱ διαφυγόντες αὐτῶν κατυλήθησαν ἐς Λάβρανδα, ἐς Διὸς Στρατίου ἱερὸν, μίγα τι καὶ ἄγιον ἄλλος πλαταγίστων· μῦνοι δὲ, τῶν ἡμῶν Ἰθμιν, Κᾶρις οἶσι οἱ Διὶ Στρατίῳ θυσίας ἀνάγουσι. κατυληθέντες δὲ ὡς οὕτως ἰδυῦντα, ἰσουλίσαντο περὶ σωτηρίας, ὁπότις ἢ παραδόντες σφίσι αὐτοὺς Πέρησι, ἢ ἐκλιπόντες τοπαρέσων τὴν Ἀσίην, ἀμυνεὺς πρέξουσι.

120. Βουλινομένοισι δὲ σφι ταῦτα παραγίνονται βοηθόντες Μιλήσιοί τι καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν. ἰδυῦντα δὲ, τὰ μὲν πρότερον οἱ Κᾶρις ἰσουλίσαντο, μετῆκαν, οἱ δὲ αὖτις πολέμιον ἐξ ἀρχῆς ἡρτίοντο καὶ ἰπιοῦσί τι τοῖσι Πέρησι συμβέλλουσι, καὶ μαχισάμενοι ἐπὶ πλεῶν ἢ πρότερον, ἰσώθησαν· πινόντων δὲ πολλῶν, Μιλήσιοι μάλιστα ἐπλήγησαν.

121. Μιστὰ δὲ, τοῦτο εὖ τρυῖμα ἀνίστατό τι καὶ ἀνμαχίσαντο οἱ Κᾶρις. ποδόμενοι γὰρ ὡς στρατεύεσθαι ἐρμίστασι οἱ Πέρσαι ἐπὶ τὰς πόλεις σφίων, ἰλόχησαν τὴν ἐν Πηδάσῳ ἰδὲν· ἐς τὴν ἱμπισόντες οἱ Πέρσαι νυντὸς, διφθάρησαν, καὶ αὐτοὶ, καὶ οἱ στρατηγοὶ αὐτῶν, Δαυρίσης καὶ Ἀμόργης καὶ Σισιμάκης· σὺν δὲ σφὶ ἐπίδαναι καὶ Μόρ-

τος ὁ Γύγισ. τοῦ δὲ λόχου τούτου ἡγεμὸν ἦν Ἡρακλείδης Ἰκανώλιος, ἀπὸρ Μυλασσεύς. οὗτοι μὲν νυν τῶν Περσίων οὕτω διαφάρεσαν.

122. Ὑμῖς δὲ καὶ αὐτοὶ ἰὼν τῶν ἐπιδιωξάντων τοὺς ἐς Σάρδεις στρατιωσάμενους Ἰώνων, τραπέμεινους ἐς τὴν Προποντίδα, εἰς Εἰὸν τὴν Μυσίην. ταύτην δὲ ἔξιλόν, ὡς ἰσχύειτο τὸν Ἑλλήσποντον ἐκλεισπύσαι Δαυρίην, καὶ στρατιώσθαι ἐπὶ Καρίης, καταλιπὼν τὴν Προποντίδα, ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἦγε τὸν στρατὸν καὶ εἰς μὲν Αἰολίας πάντας, ἴσσι τὴν Ἰλιάδα νέμονται, εἰς δὲ Γίργιδας, τοὺς ὑπολιπφίντας τῶν ἀρχαίων Τιμηρῶν· αὐτοὶ τε Ὑμῖς αἰρίων ταῦτα τὰ ἴδια, νούσῃ σιλιυτᾷ ἐν τῇ Τρωάδι. οὗτος μὲν δὴ οὕτω ἐτιλιύτησι.

123. Ἀρταφέρνης δὲ ὁ Σαρδῖον ὑπαρχος, καὶ Ὀτάνης ὁ τρίτος στρατηγός, ἐτάχθησαν ἐπὶ τὴν Ἰωνίην, καὶ τὴν περσιχίαν Αἰολίδα στρατιύσθαι. Ἰωνίης μὲν νυν, Κλαζμενῶς αἰρίουσι· Αἰολίων δὲ, Κύμην.

124. Ἀλισκομενίων δὲ τῶν πολίων, ἦν γὰρ δὴ, ὡς διέδιξε, Ἀρισταγόρης ὁ Μιλήσιος ψυχὴν οὐκ ἄρκος, εἰς τὰ ῥάξας τὴν Ἰωνίην, καὶ ἰγκιρασάμενος πρήγματα μεγάλα, δρησμὸν ἐκούλιει, ὀρίων ταῦτα· πρὸς δὲ οἱ καὶ ἀδύνατα ἰφαίνετο βασιλῆα Δαρεῖον ὑπερβαλίσθαι· πρὸς ταῦτα δὲ ὦν συγκαλίσας τοὺς ευστασιώτας, ἐκούλιετο, λίγων ὡς ἄμεινόν σφι εἶη κρησφύγιτόν τι ὑπάρχειν εἶναι, ἦν ἄρα ἐξωδίνονται ἐκ τῆς Μιλήτου· εἴτε δὴ ὦν ἐς Σαρδὸν ἐκ τοῦ τόπου τούτου ἄγοι ἐς ἀποικίην, εἴτε ἐς Μύρκεινον τὴν Ἠδωνῶν, τὴν Ἰστιαῖος ἐνείχει παρὰ Δαρείου δαυρὶν λαζών. ταῦτα ἰκυρώτα ὁ Ἀρισταγόρης.

125. Ἐκαταίου μὲν νυν τοῦ Ἠγησάνδρου, ἀνδρὸς λογοποιῶ, τουτῶν μὲν ἐς οὐδιτίρην στίλλαιν ἴφριε ἡ γνώμη, ἐν Δίρῳ δὲ τῇ νήσῳ τιῦχος οἰκοδομησάμενος ἡσυχίην ἄγειν,

ἦν ἐκπίση ἐκ τῆς Μιλήτου· ἴσχυται δὲ ἐκ ταύτης ὀρμιώ-
 μινον, κατελιύσειθαι ἐς τὴν Μίλητον. ταῦτα μὲν δὲ
 Ἑκαταῖος συνισθούσιν.

126. Αὐτῇ δὲ Ἀρισταγόρῃ ἡ πλείστη γνώμη ἦν ἐς τὴν
 Μύρμιον ἀπάγειν. τῇ μὲν δὲ Μίλητον ἐπιφέρει Πυθα-
 γόρην, ἀνδρὶ τῶν ἀστῶν δοκίμῳ· αὐτὸς δὲ παραλαβὼν
 πάντα τὸν βουλόμινον, ἔπει ἐς τὴν Θρηίκην, καὶ ἴσχυ
 τὴν χώραν ἐπ' ἣν ἰστάλη. ἐκ δὲ ταύτης ὀρμιώμινος,
 ἀπόλλυται ὑπὸ Θρηίκων αὐτός τε ὁ Ἀρισταγόρης, καὶ ἰ-
 στρατὸς αὐτοῦ πόλιν περιπατήμινος, καὶ βουλομίνων τῶν
 Θρηίκων ὑποσπόνδων ἰξίίται.

ἩΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ἈΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΣ ἹΣΤΟΡΙΩΝ ἙΚΤΗ

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΕΡΑΤΩ.

ΑΡΙΣΤΑΓΟΡΗΣ μὲν νυν Ἰωνίην ἀποστήσας, οὕτω τι-
λιυτῷ. Ἰστιάδης δὲ ὁ Μιλήτου τύραννος μιμητιμῆνος ὑπὸ
Δαρείου, παρεῖν ἐς Σάρδεις. ἀπειγμένον δὲ αὐτὸν ἐκ τῶν
Σούων, ἤρξατο Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίων ὑπαρχος, κατὰ
κοῖον τι δοκίμιον Ἰωνας ἀπιστάναι. ὁ δὲ οὕτω ἰδὼναι ἴφην,
ἰδούμαζι τι τὸ γιγονὸς, ὥς οὐδὲν δῆδιν τῶν παριόντων
πρηγμάτων ἐπιστάμινος· ὁ δὲ Ἀρταφέρνης ὀρίων αὐτὸν
τιχιάζοντα, ἱππὶ, ἰδὼς τὴν ἀτρεκίην τῆς ἀποστάσεως,
“Οὕτω τοι, Ἰστιάδι, ἔχου κατὰ ταῦτα τὰ πρήγματα·
“τοῦτο τὸ ὑπόδημα ἱββαψας μὲν σὺν, ὑπιδήσατο δὲ Ἀρι-
“σταγόρης.”

2. Ἀρταφέρνης μὲν ταῦτα ἐς τὴν ἀπίστασιν ἔχοντα
ἱππὶ. Ἰστιάδης δὲ, δίσας ὡς συνιόντα Ἀρταφέρνηα, ὑπὸ
τὴν πρώτην ἐπιλθοῦσαν νύκτα ἀπὸ τῆς ἐπὶ θάλασσαν,
βασιλῆα Δαρείου ἐξηπατηκώς· ὁ δὲ Σαρδὼν ἦσαν τὴν μι-
γίστην ὑποδιζήμενος κατεργάσασθαι, ὑπιδυνὶ τῶν Ἰώνων
τὴν ἡγίμοσιν τοῦ πρὸς Δαρείου πολέμου. διαβὰς δὲ ἐς
Χίον, ἰδὼν ὑπὸ Χίων, καταγνωσθεὶς πρὸς αὐτῶν νώ-

τις πρήσσειν πρήγματα ἐς ἑαυτοὺς ἐκ Δαρείου. μα-
 θόντες μὲντοι οἱ Χῆοι τὸν πάντα λόγον, ὥς πολέμιος εἴη
 βασιλεῖ, ἔλυσαν αὐτόν.

3. Ἐνθαῦτα δὴ ἰερωτιώμιος ὑπὸ τῶν Ἰώνων ὁ Ἰστι-
 αῖος, κατότι προθύμως οὕτω ἐπίστυλι τῇ Ἀρισταγόρῃ
 ἀπίσταςθαι ἀπὸ βασιλῆος, καὶ κακὸν τοσοῦτον εἴη Ἴωνας
 ἀξίργασμίνοις, τὴν μὲν γινόμενῃ αὐτοῖσι αἰτίνῃ οὐ μάλα
 ἐξίφαινε, ὁ δὲ ἔλεγέ σφι, ὥς βασιλεὺς Δαρείος ἐβουλιώετο
 Φοίνικας μὲν ἔκτανσθῆσαι, ἐν τῇ Ἰωνίῃ κατοικίσαι, Ἴων-
 ας δὲ, ἐν τῇ Φοινίῃ· καὶ τουτίων ἱνικὰ ἐπιστύλιεν.
 οὐδὲν τι πάντως ταῦτα βασιλῆος βουλευσαμένου, ἰδιωμά-
 του τοὺς Ἴωνας.

4. Μιτὰ δὲ, ὁ Ἰστιαῖος δὲ ἀγγέλου ποιούμενος Ἐρ-
 μίππου, ἀνδρὸς Ἀταρενίτιω, τοῖσι ἐν Σάρδεσι ἰοῦσι Περ-
 σίαν ἱερμπε βυβλία, ὥς προλελεσχηκυμένῃ αὐτῇ ἀπο-
 στάσις ᾤρι. ὁ δὲ Ἐρμιππος πρὸς τοὺς μὲν ἀπαπέμφθη,
 οὐ δίδοι, φέρον δὲ ἐνχειρίσι τὰ βυβλία Ἀρταφέρνη. ὁ δὲ,
 μαθὼν ἅπαν τὸ γινόμενον, ἐκέλευε τὸν Ἐρμιππον τὰ μὲν
 παρὰ τοῦ Ἰστιαίου, δοῦναι φέροντα τοῖσι περ ἴφρι, τὰ
 δὲ ἀμοιβᾶν τὰ παρὰ τῶν Περσέων ἀντιπρωπόμενα
 Ἰστιαίῳ, ἑαυτῷ δοῦναι. τουτίων δὲ γινόμενων φανερῶν,
 ἀπὲκτεινε ἐνθαῦτα πολλοὺς Περσέων ὁ Ἀρταφέρνης.

5. Περὶ Σάρδεσι μὲν δὴ ἐγένετο ταραχή. Ἰστιαῖον δὲ,
 ταύτης ἀποσφαλίντα τῆς ἐλπίδος, Χῆοι κατήγαγον ἐς
 Μίλητον, αὐτοῦ Ἰστιαίου δεηθέντες. οἱ δὲ Μιλήσιοι, ἁρ-
 μῖνοι ἀπαλλαχθέντες καὶ Ἀρισταγόρῃ, οὐδαμῶς πρέθυ-
 μοι ἴσαν ἄλλοι τύραννοι δίκασθαι ἐς τὴν χώραν, οἷά τι
 ἑλιουδρίης γινεσάμενοι. καὶ δὴ, ἰουκτὸς γὰρ ἰούσης βίῃ
 ἱπυρᾶτο κατιῶν ὁ Ἰστιαῖος ἐς τὴν Μίλητον, τιτρώσπεται
 τὸν μηρὸν ὑπὸ τινι τῶν Μιλησίων. ὁ μὲν δὴ ὥς ἀπωστὸς
 τῆς ἑαυτοῦ γίνεσθαι, ἀπικνίεται ὅπλῳ ἐς τὴν Χίον ἐν-

Θεῖναι δὲ, οὐ γὰρ ἴσμεν τοὺς Χίους ἄσπερ ἑαυτῶν δοῦναι
 νῆας, δίδωμι ἐς Μιτυλήνην, καὶ ἴππους Λισβίους δοῦναι αἰ
 νῆας. οἱ δὲ, πληρώσαντες ὅκτ' ἑπτάριες, ἴππους ἅμα
 Ἰστυαίῳ ἐς Βυζάντιον ἰδανῦτα δι' ἰζόμενοι, τὰς ἐκ τῷ
 Πόντῳ ἐκπλωούσας τῶν νηῶν ἐλάμβανον, πλὴν ἥ ἕσπερ αὐ-
 τῶν Ἰστυαίῳ ἴφασαν ἰστοῖμοι εἶναι πείσασθαι.

6. Ἰστυαῖος μὲν νῦν καὶ Μιτυληναῖοι ἰποῖναι ταῦτα.
 ἐπὶ δὲ Μίλητον αὐτὴν ναυτικὸς πολλὰς καὶ πηλὸς ἦν
 στρατὸς προδίδικμος· συστραφίντες γὰρ αἱ στρατηγαὶ
 τῶν Περσίων, καὶ ἐν ποιήσαντες στρατόπιδον, ἤλαυνον
 ἐπὶ τὴν Μίλητον, τὰ ἄλλα πολέσματα περὶ ἐλάσσονος
 ποιησάμενοι. τοῦ δὲ ναυτικοῦ Φοίνικες μὲν ἔσαν προθυ-
 μότατοι· συνιστρατεύοντο δὲ καὶ Κύπριοι, νηυσὶ κατι-
 στραμμένοι, καὶ Κίλικές τε καὶ Λιγύπτιαι.

7. Οἱ μὲν δὲ ἐπὶ τὴν Μίλητον καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην
 ἰσχυράτιον. Ἴωνες δὲ, πωδανόμενοι ταῦτα, ἴππους προ-
 βούλους σφίον αὐτῶν ἐς Πανιώνιον. ἀπικομίνεσι δὲ τού-
 τῳ ἐς τοῦτον τὸν χώρον, καὶ βουλευομένοι, ἰδοὺ πηλὸν
 μὲν στρατὸν μὴ συλλέγειν ἀντιῆκον Πέρσῃσι, ἀλλὰ
 τὰ τεῖχη ῥύσασθαι αὐτοὺς Μιλησίους· τὸ δὲ ναυτικὸν
 πληροῦν, ὑπελιπομένους μηδὲ μὴν τῶν νηῶν· πληρώσαν-
 τας δὲ, συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λάδην, προσημα-
 χήσαντας Μιλήτην. ἡ δὲ Λάδη ἐστὶ νῆσος σμικρὴ ἐπὶ
 τῇ πᾶσι τῇ Μιλησίῳ κειμένη.

8. Μετὰ δὲ ταῦτα, πεπληρωμένησι τῇσι νηυσὶ παρῆ-
 σαν οἱ Ἴωνες· σὺν δὲ σφί, καὶ Αἰολῖοι αἱ Λίσσον ἔμμενται·
 ἑτάσσοντο δὲ ὧδε. τὸ μὲν πρὸς τὴν Ἰω εἶχον πύρας αὐτὰς
 Μιλήται, νῆας παρεχόμενοι ὀγδώκοντα· εἶχοντο δὲ του-
 σῶν Περσῆς δώδεκα νηυσὶ, καὶ Μυούσιοι τριὰς νηυσί·
 Μυουσίων δὲ Τήϊοι εἶχοντο ἑπτακαίδεκα νηυσί· Τήϊων δὲ
 εἶχοντο Χίοι ἑκατὸν νηυσί· πρὸς δὲ τούτοις, Ἐρεθραῖοι

τε ἰτάσσοντο καὶ Φωκαῖς· Ἐρυθραῖον μὲν, ὑπὸ νῆας
 παριχόμενοι, Φωκαῖς δὲ, τρεῖς· Φωκαῖον δὲ εἵχοντο
 Λίσβιοι ἡσὶ ἰσδομήστοι. τιλιυταῖον δὲ ἰτάσσοντο
 ἱχοντες τὸ πρὸς ἰσπύρην κίρας Σάμιοι, ἰξήκοντα ἡσὶ.
 πασίων δὲ τουσίων ὁ σύμπας ἀριθμὸς ἰγίνετα, τρεῖς καὶ
 πιντήκοντα καὶ τριηκόσιαι τριήρεις. αὐταὶ μὲν Ἰώνων
 ἴσαν.

9. Τῶν δὲ βαρβάρων τὸ πλεῖθος τῶν νῶν ἴσαν ἰξαπέ-
 σιαι. ὡς δὲ καὶ αὐταὶ ἀπίκατο πρὸς τὴν Μιλησίην, καὶ ὁ
 πιζός σφι ἅπας παρῆν, ἰσθαῦτα οἱ Περσίων στρατηγοὶ
 πυθέμενοι τὸ πλεῖθος τῶν Ἰάδων νῶν, καταβρόδυσαν μὴ
 οὐ δυνατοὶ γίνονται ὑπερβαλίσθαι, καὶ οὕτω οὔτε τὴν
 Μίλητον οἶόν τι ἴωσι ἰξελεῖν, μὴ οὐκ ἰόντες ναυκράτορες,
 πρὸς τι Δαρείου κινδυνύσας· κακόν τι λαβεῖν. ταῦτα
 ἰπυλιγόμενοι συλλέξαντες τῶν Ἰώνων τοὺς τυράντους, οἱ
 ὑπ' Ἀρισταγόρου μὲν τοῦ Μιλησίου καταλυθέντες τῶν
 ἀρχίων, ἴφρυγον ἰς Μήδους, ἰτύγχατοι δὲ τότε συστρα-
 τιεύμενοι ἰπὶ τὴν Μίλητον, τουσίων τῶν ἀνδρῶν τοὺς πα-
 ριόντας συγκαλίσαντες, ἱλιγόν σφι τάδε· “Ἄνδρες Ἰο-
 νες, νῦν τις ὑμῶν εὖ ποιήσας φανήτω τὸν βασιλῆος οἶκον·
 “ τοὺς γὰρ ἰωῦτοῦ ἱπαστος ὑμῶν πολήτας πειράσθω
 “ ἀποσχίζων ἀπὸ τοῦ λοιποῦ συμμαχικοῦ. προῖσχόμενοι
 “ δὲ ἰπαγγεῖλασθαι τάδε, ὡς ποιήσονται· τι ἄχαρι οὐδὲν
 “ διὰ τὴν ἀπίστασιν, οὐδέ σφι οὔτε τὰ ἰρὰ οὔτε τὰ ἴδια
 “ ἱμπατρήσονται, οὐδὲ βιαιότιρον ἱξουσι οὐδὲν, ἢ πρῶτιρον
 “ εἶχον· οἱ δὲ ταῦτα μὲν οὐ ποιήσουσι, οἱ δὲ πάντως διὰ
 “ μάχης ἱλύσονται, τάδε σφι λίγιτε ἱσηριάζοντες, τὰ
 “ πικρὰ σφίας κατίζει, ὡς ἰσσωθέντες τῇ μάχῃ, ἱξανδρα-
 “ ποδιῦνται, καὶ ὡς σφίων τοὺς παῖδας ἱστομίας ποιή-
 “ σομιν, τὰς δὲ παρθέτους ἀνασπάστους ἰς Βάντρα, καὶ
 “ ὡς τὴν χώραν ἄλλοισι παραδώσομιν.”

10. Οἱ μὲν δὲ ἔλγουν ταῦτα· τῶν δὲ Ἰώνων οἱ τύραννοι δίσκωμποι νεκτὲς ἱκαστος ἐς τοὺς ἰωῦτοῦ ἐξαγγιλλόμενοι. οἱ δὲ Ἴωνες, ἐς τοὺς καὶ ἀπίκοντο αὐταὶ αἱ ἀγγιλίαι, ἀγνωμοσύνη τι διεχρίωντο, καὶ οὐ προσέιντο τὴν προδοσίην· ἰωῦτοῖσί τι ἱκασται ἰδοῦσι μούνοισι ταῦτα τοὺς Πέρσας ἐξαγγίλλεσθαι. ταῦτα μὲν νυν ἰδίως ἀπικομμένων ἐς τὴν Μίλητον τῶν Περσίων ἔγινετο.

11. Μετὰ δὲ, τῶν Ἰώνων συλλιχθέντων ἐς τὴν Δάδην, ἐγίνοντο ἀγοραί· καὶ δὴ καὶ σφί καὶ ἄλλο ἡγορέοντο, ἐν δὲ δὴ καὶ ὁ Φωκαιοὺς στρατηγὸς Διονύσιος, λίγων τὰδε·
 “ Ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς ἔχεται ἡμῖν τὰ πρήγματα, ἂν-
 “ ὄρεις Ἴωνες, ἢ εἶναι ἰλιυδίροισι ἢ δούλοισι, καὶ τούτοις
 “ ὥς δεηπίτῃσι· νῦν ἂν ὑμεῖς, ἢν μὲν βούλησθαι ταλαι-
 “ πωρίας ἰνδύεσθαι, τὸ παραχερῆμα μὲν πόντος ὑμῖν
 “ ἴσται, οἷοί τι δὲ ἴσισθαι, ὑπερβαλλόμενοι τοὺς ἰναιτίους,
 “ εἶναι ἰλιυδίροι· εἰ δὲ μαλακίῃ τι καὶ ἀταξίῃ διαχρή-
 “ σισθαι, οὐδὲμίην ὑμῶν ἔχω ἰλπίδα μὴ οὐ δώσειν ὑμῖας
 “ δίκην τῷ βασιλεῖ τῆς ἀποστάσεως. ἀλλ’ ἡμεῖς τι πωτί-
 “ θισθαι, καὶ ἡμεῖς αὐτοὺς ἐπιτρέψαται· καὶ ὑμῖν
 “ ἰγὰρ, θιῶν τὰ ἴσα νιμόντων, ὑποδίομαι ἢ οὐ συμμίζω
 “ τοὺς πολέμιους, ἢ συμμίσγοντας, πολλὸν ἱλασώσε-
 “ σθαι.”

12. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Ἴωνες ἐπιτρέπουσι σφίας αὐτοὺς τῷ Διονυσίῳ. ὁ δὲ, ἀνάγων ἱκαστοτεὶ ἐπὶ κίρας τὰς νῆας, ὅπως τοῖσι ἐρίτῃσι χρῆσασαιτο, δίσκωλον ποιούμι-
 νος τῆσι νηυσὶ δι’ ἀλληλίων, καὶ τὸς ἐπιβάτας ἐπλίσσει, τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρης τὰς νῆας ἔχισκε ἐπ’ ἀγνωρίων· πα-
 ρεῖχε τι τοῖσι Ἴωσι πόντος δι’ ἡμέρης. μέχρι μὲν νυν ἡμερίων ἱστὰ ἐπιίδοντό τι καὶ ἱπείουν τὸ κελιδόμενον·
 τῇ δὲ ἐπὶ ταύτῃσι, οἱ Ἴωνες, οἷα ἀπαθῆς ἰόντες πόντων τοιούτων, τιτρυμένω τι ταλαιπωρήσιν τι καὶ ἡλίοφ, ἔλι-

ξαν πρὸς ἰωῦτους τάδε, “Τίνα δαιμόνιον παραβάντις,
 “τάδε ἀκωπύμεσθαι, αἵτινες παραφρονήσαντες, καὶ
 “ἐκπλώσαντες ἐν τοῦ νόου, ἐνὲρ Φωκαίῃ ἀλαζύνει, πα-
 “ριχομένης νίκης τρεῖς, ἐπιτρέψαντες ἡμίας αὐτοὺς ἔχο-
 “μεν; ἃ δὲ, παραλαβὼν ἡμίας, λαμβάνεται λύμησι ἀνη-
 “κίστοις· καὶ δὲ πολλὰ μὲν ἡμίας ἐς τοὺς αὐτοὺς πεπτώ-
 “κασι, πολλοὶ δὲ ἐπίδοξοι τούτῳ τοῦτο πείσασθαι εἰς·
 “πρὸς ταῦτάων τῶν παλαιῶν, ἡμῶν γὰρ κρίσσει καὶ ὀτιῶν
 “ἄλλο παλαιοῦ ἐστὶ, καὶ τὴν μίλλουσαι δουλητήν ὅπα-
 “μῖναι, ἥ τις ἴσται, μᾶλλον ἢ τῇ παρούσῃ συνέχισθαι.
 “φίρετι, τοῦ λοιποῦ μὴ παιδάμιθα αὐτῶν.” ταῦτα
 ἔλεξαν καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα πείσασθαι οὐδὲς
 ἤθιλε, ἀλλ’ οἷα στρατιῇ, σκηπᾶς τι ψηξάμενοι ἐν τῇ
 νήσῳ, ἐκκητρεφίσκοντο, καὶ ἰσθαίνον οὐκ ἰθάλλισται ἐς τὰς
 νίκας, οὐδ’ ἀκωπύσθαι.

13. Μαθόντες δὲ ταῦτα τὰ γινόμενα ἐν τῶν Ἰώνων οἱ
 στρατηγοὶ τῶν Σαμίων, ἰδόντες δὲ παρ’ Αἰάκῃς τοῦ
 Συλοσῶντος, κείνους τοὺς πρότερον ἱπποπύ λόγους Αἰ-
 άκης, κλινομένων τῶν Περσίων, διόμινός σφιν ἐκλαμπῶν
 τὴν Ἰώνων συμμαχίην· οἱ Σάμιοι δὲ, ὁρῶντες ἅμα μὲν
 ἰοῦσαι ἀταξίην πολλὴν ἐν τῶν Ἰώνων, ἰδόντες τοὺς λό-
 γους· ἅμα δὲ κατιφαίνετό σφιν εἶναι ἀδύνατα τὰ βασιλῆος
 πρήγματα ὑπερβαλίσθαι· οὐ τι πιστάμενοι ὥς εἰ καὶ τὸ
 παρὶόν καυτικὸν ὑπερβαλοῖατο τοῦ Δαρίου, ἄλλο σφί
 παρίσταται πινυταπλήμων· προφάσιος ὦν ἐπιλαβόμενοι,
 ἐπὶ τοῖς τάχιστα ἰδοὺ τοὺς Ἰωνίους ἀρριμύτους εἶναι χρυ-
 σσοὺς, ἐν κέρδει ἱππομῶντο περιποιῆσαι τὰ τι ἐκ τὰ σφί-
 τερα καὶ τὰ ἴδια. οἱ δὲ Αἰάκης, παρ’ ὅτι τοὺς λόγους
 ἰδόντες, παῖς μὲν ἦν Συλοσῶντος τοῦ Αἰάκιος, τύραννος
 δὲ τῶν Σάμων, ὑπὸ τοῦ Μηληαίου Ἀριστογόρου ἀπιστί-
 ρητο τὴν ἀρχὴν, κατὰπερ οἱ ἄλλοι τῆς Ἰωνίης τύραννοι.

14. Τότε ἂν ἱππὶ ἱσίωνται οἱ Φοίνικες, οἱ Ἴωνες ἀνταῖον καὶ αὐτοὶ τὰς νῆας ἱπὶ κέρως. ὥς δὲ καὶ ἀγχοῦ ἰγίνοντο, καὶ συνίμωγον ἀλλήλοισι, τοινοῦντιν εὖν ἔχω ἀκριπίως συγγράψαι, οἵτινες τῶν Ἴωνων ἰγίνοντο ἀνδρες πακοὶ ἢ ἀγαθοὶ ἐν τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ· ἀλλήλους γὰρ παταισιῶνται. λίσσονται δὲ Σάμιοι ἰνθαῦσα, κατὰ τὰ συγκείμενα πρὸς τὸν Αἰάκεια, ἀειρέμενοι τὰ ἱστία, ἀποπλῶσαι ἐκ τῆς τάξεως ἐς τὴν Σάμον, πλὴν ἰδιεα νῶν. τουτίων δὲ οἱ τριήραρχοι παρίμενοι καὶ ἱναυμάχιοι, ἀνηκουστήσαντες τοῖσι στρατηγοῖσι· καὶ σφι τὸ κοινὸν τῶν Σαμίων ἰδὼκε διὰ τοῦτο τὸ πρῆγμα, ἐν στήλῃ ἀναγραφῆναι πατρίδιν, ὥς ἀνδράσι ἀγαθοῖσι γινομένοισι· καὶ ἴσται αὖτε ἡ στήλη ἐν τῇ ἀγορῇ. ἰδόμενοι δὲ καὶ Αἰεβίοι τοὺς προσιχίας φεύγοντας, τῶνδ' ἱποίουν τοῖσι Σαμίοισι· ὥς δὲ καὶ οἱ πλιῦντες τῶν Ἴωνων ἱποίουν τὰ αὐτὰ ταῦτα.

15. Τῶν δὲ παραμεινάντων ἐν τῇ ναυμαχίῃ περιέφθασαι τρηχύτατα Χῖοι, ὥς ἀποδικνύμενοί τι ἔργα λαμπρὰ καὶ εὖν ἰδιλοκακίοντες. παρίχοντο μὲν γὰρ, ὥσπερ καὶ πρῶτον ἐβῆθη, νῆας ἱκατόν, καὶ ἱπ' ἱκάνους αὐτίων ἀνδρας τισσεράκοντα τῶν ἀστῶν λογάδας ἱκισατιύοντας· ἰρίοντες δὲ τοὺς πολλοὺς τῶν συμμάχων περιδιδόντας, εὖν ἰδιπαίουν γινέσθαι τοῖσι πακοῖσι αὐτίων ὁμοῖα, ἀλλὰ μὲν ὀλίγων συμμάχων μιμουσμένοι, διακπλώνοντες ἱναυμάχιοι, ἐς δ' τῶν πωλείων ἰλόντες νῆας συχὰς, ἀπίεαλοι τῶν σφιστέρων νῶν τὰς πλιῦνας. Χῖοι μὲν δὲ τῆσι λυπῆσι τῶν νῶν ἀποφύγουσι ἐς τὴν ἰωῦτῶν.

16. Ὅσοισι δὲ τῶν Χίων ἀδύνατοι ἴσαν αἱ νῆες ὑπὲρ τρωμάτων, οὗτοι δὲ ὥς ἰδιώποντο, καταφυγάουσιν πρὸς τὴν Μυκάλην. νῆας μὲν δὲ αὐτοῦ ταύτῃ ἱποκίλαντες πατίλιπον, οἱ δὲ πιζῇ ἱκομίζοντο διὰ τῆς ἡπίερος. ἱππὶ δὲ ἰσίστα-

λον ἐς τὴν Ἑφισίην νομιζόμενοι οἱ Χῖοι, τυπτός τι ἀπινίατο ἐς αὐτήν, καὶ ἰόντων τῆσι γυναῖξιν αὐτάθι θισμοφορίων, ἰδυῦσα δὴ οἱ Ἑφίσιοι, οὔτε προσηκουότις ὥς εἴχει περὶ τῶν Χίων, ἰδόντες τι στρατὸν ἐς τὴν χώραν ἰσθίβληντά, πᾶγχυ σφίας καταδόξαντες εἶναι πλώπας, καὶ εἶναι ἐπὶ τὰς γυναῖκας, ἱξιβοήθιον παιδημαὶ, καὶ ἱπτινον τοὺς Χίους. οὗτοι μὲν νυν τοιαύτης περιέπιπτοι τύχῃσι.

17. Διονύσιος δὲ ὁ Φωκαεὺς, ἰπεί τι ἱμαδι τῶν Ἰώνων τὰ πρήγματα διφθαερίνα, νίας ἰλῶν τρεῖς τῶν πολεμίων, ἀπίπλιν ἐς μὲν Φώκαιαν εὐπίτι, εὐ εἰδὼς ὥς ἀνδραποδιῦται σὺν τῇ ἄλλῃ Ἰωνίᾳ· ὁ δὲ ἰδίως ὥς εἴχει, ἱπλιν ἐς Φαινίαν· γαύλους δὲ ἰδυῦσα καταδύσας, καὶ χρήματα λαβὼν πολλὰ, ἱπλιν ἐς Σικελίην· ὁρμώμενος δὲ ἰδυῖται, ληϊστῆς πατιστήκει Ἑλλήνων μὲν οὐδινὸς, Καρχηδονίων δὲ καὶ Τυρσηνῶν.

18. Οἱ δὲ Πέρσαι ἰπεί τι τῇ ναυμαχίᾳ ἰνίκων τοὺς Ἴωνας, τὴν Μίλητον πολιορκίοντες ἐκ γῆς καὶ θαλάσσης, καὶ ὑπερύσσοντες τὰ εἰχία, καὶ παντοίας μηχανὰς προσφύροντες, αἰρίουσι πατ' ἄκρης, ἐν τῇ ἱπτῇ ἱπεί ἀπὸ τῆς ἀπιστάσεως τῆς Ἀρισταγόρου καὶ ἠνδραποδίσαντο τὴν πόλιν, ὥσπερ συμπαίσιον τὸ πᾶθος τῷ χρηστηρίῳ τῷ ἐς Μίλητον γινεμένῳ.

19. Χρωμένοισι γὰρ Ἀργείοις ἐν Δελφοῖσι περὶ συτηρίας τῆς πόλιος τῆς σφισίρης, ἱχερήσθῃ ἱπίκαντοι χρηστήριον τὸ μὲν ἐς αὐτοὺς τοὺς Ἀργίους φύρον, τὴν δὲ παριουθήκην ἱχερσι ἐς Μιλησίους. τὸ μὲν νυν ἐς αὐτοὺς Ἀργίους ἱχον, ἰπικὴν κατὰ τοῦτο γίνωμαι τοῦ λόγου, τότε μνησθήσομαι· τὰ δὲ τοῖσι Μιλησίοις οὐ παριούσα ἱχερσι, ἱχου ὦδι,

Καὶ τότε δὴ, Μίλητι, κακῶν ἐπιμήχανι ἔργων,
 Πολλοῖσι διῷπνόν τι καὶ ἀγλαὰ δῶρα γινήσει·
 Σαὶ δ' ἄλοχοι πολλοῖσι πόδας νίψουσι κομήταις·
 Νηοῦ δ' ἡμετέρου Διδύμοις ἄλλοισι μιλήσει.

τότε δὴ ταῦτα τοὺς Μιλησίους πατιλάμβανι, ὅτι γὰρ ἄνδρες μὲν οἱ πωλιῆναις ἐκτείνοντο ὑπὸ τῶν Περσίων ἰόντων κομητίων, γυναῖκες δὲ καὶ τέκνα ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ἰγίνοντο· ἰρὸν δὲ τὸ ἐν Διδύμοις, ὁ κῆρς τι καὶ τὸ χρηστήριον, συληθίντα ἐνεπίμπρατο. τῶν δ' ἐν τῇ ἰρῇ τούτῳ ζημιώτων πολλὰς μνήμην ἰτέρῳ τοῦ λόγου ἐποιήσαμην.

20. Ἐκδιῶτιν οἱ ζωγρηθέντες τῶν Μιλησίων ἦγοντο ἐς Σοῦσα. βασιλεὺς δὲ σφίας Δαρεῖος, κακὸν οὐδὲν ἄλλο ποιήσας, πατοίσις ἐπὶ τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσῃ, ἐν Ἀμπερῷ πάλι, παρ' ἣν Τίγρης ποταμὸς παραρρίων, ἐς θάλασσαν ἵκνται. τῆς δὲ Μιλησίας χώρας αὐτοὶ μὲν οἱ Πέρσαι εἶχον τὰ περὶ τὴν πόλιν καὶ τὸ πιδίον, τὰ δὲ ὑπερέκρια ἴδσαν Κασοὶ Πηδασιοῦσι ἐκτεῖσθαι.

21. Παθοῦσι δὲ ταῦτα Μιλησίοισι πρὸς Περσίων, οὐκ ἀπίδσαν τὴν ὁμοίην συλαρίται, οἳ Ἄσιν τι καὶ Σπιδρον οἶκισιν, τῆς πόλεως ἀπιστισημένοι· Συλάριος γὰρ ἀλούσης ὑπὸ Κροτωνησίων, Μιλήσιοι πάντες ἤκηδὸν ἀπειρίσαντο τὰς κεφαλὰς, καὶ πίνθος μύγα προειθήκοντο· πόλις γὰρ αὐταὶ μάλιστα δὴ τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ἀλλήλοισι ἰξυνώθησαν· οὐδὲν ὁμοίως καὶ Ἀθηναῖοι. Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ δῆλον ἐποίησαν ὑπεραχθισθίντες τῇ Μιλήτου ἀλώσει, τῇ τε ἄλλῃ πολλαχῇ, καὶ δὴ καὶ ποιήσαντι Φρυγίῃ δρεῦμα Μιλήτου ἄλωσιν, καὶ διδάξαντι, ἐς δάκρυά τι ἵπσις τὸ θῆητρον, καὶ ἰζημίωσάν μιν, ὡς ἀναμνήσαντα οἰκῆμα κακὰ, χιλίησι δραχμῇσι· καὶ ἰπτεύαν μνηκίτι μνηδὴνα χρεῖσθαι τούτῳ τῷ δράματι.

22. Μίλητος μὲν νυν Μιλησίων ἐρήμωτο. Σαμίων δὲ τοῖσί τι ἔχουσι, τὸ μὲν ἐς τοὺς Μήδους ἐκ τῶν στρατηγῶν τῶν σφιστέρων ποιηθὲν, οὐδαμῶς ἥρισκε· ἰδοὺ δὲ μετὰ τὴν ναυμαχίην αὐτίκα βουλευομένοι-
σι, πρὶν ἢ σφί ἐς τὴν χώραν ἀπικέσθαι τὸν τύραννον Αἰάκεια, ἐς ἀπεικίην ἐκπλείειν, μηδὲ μένοντας, Μήδοισί τι καὶ Αἰάκει δουλεύειν. Ζαγκλαῖοι γὰρ οἱ ἀπὸ Σικελίης τὸν αὐτὸν χρόνον ταῦτον πώμποντες ἐς τὴν Ἰωνίην ἀγγί-
λους, ἐπικαλίοιτο τοὺς Ἴωνας ἐς Καλὴν Ἀκτὴν, βουλό-
μενοι αὐτόθι πώλιν κτίσαι Ἰώνων· ἡ δὲ Καλὴ Ἀκτὴ αὕτη καλαιομένη, ἔστι μὲν Σικελῶν, πρὸς δὲ Τυρσηνίην τι-
τραμμένη τῆς Σικελίης· τουτέων ὦν ἐπικαλαιομένων, οἱ Σάμιοι μῦνοι Ἰώνων ἐστάλησαν, σὺν δὲ σφί Μιλησίων οἱ ἐπιφυγότις.

23. Ἐν ᾧ τοιόνδε δὴ τι συνήνικε γινέσθαι. Σάμιοι γὰρ κομιζόμενοι ἐς Σικελίην, ἐγίνοντο ἐν Δοκρεῖσι τοῖσι Ἐπιξιφυρείοις, καὶ Ζαγκλαῖοι, αὐτοῖ τι καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτίων, τῷ οὐνομα ἦν Σκύθης, περιεπατίατο πώλιν τῶν Σικελῶν ἱξιλιῖν βουλόμενοι. μαθὼν δὲ ταῦτα ὁ Ῥηγίον τύραννος Ἀναξίλιος, ὥσπερ ἰὼν διάφορος τοῖσι Ζαγκλαῖοις, συμμίζας τοῖσι Σαμίοις, ἀναπίθαι ὡς χρεῖων εἴη Καλὴν μὲν Ἀκτὴν ἐπ' ἣν ἔπλισιν, ἱᾶν χαίρειν, τὴν δὲ Ζάγκλην σχεῖν, ἰοῦσαν ἐρήμοι ἀνδρῶν. πειδομένων δὲ τῶν Σαμίων, καὶ σχόντων τὴν Ζάγκλην, ἰνδαῦτα οἱ Ζαγκλαῖοι ὡς ἐπύθοντο ἔχομένην τὴν πώλιν ἰωυτῶν, ἰσοθήειον αὐτῇ, καὶ ἐπικαλίοιτο Ἰπποκράτεια τὸν Γίλῃς τύραννον· ἦν γὰρ δὴ σφί οὗτος σύμμαχος. ἐπεί τι δὲ αὐτοῖσι καὶ ὁ Ἰπποκράτης σὺν τῇ στρατιῇ ἦκε βοηθίῳ, Σκύθην μὲν τὸν μούναρχον τῶν Ζαγκλαίων, ἀποβαλόντα τὴν πώλιν, ὁ Ἰπποκράτης πιδήσας, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Πυθογίνια, ἐς Ἴνυκοι πώλιν ἀπίσιμψι· τοὺς δὲ λοιποὺς

Ζαγκλαίους, κοινολογησάμενος τοῖσι Σαμίοις, καὶ ὄρε-
 κους δοὺς καὶ διξάμενος, προΐδωκε. μισθὸς δὲ οἱ ἦν
 εἰρημίνος ὅδι ὑπὲρ τῶν Σαμίων, πάντων τῶν ἐπίπλων
 καὶ ἀνδραποδῶν τὰ ἡμίση λαβεῖν τῶν ἐν τῇ πόλει· τὰ
 δ' ἐπὶ τῶν ἀγρῶν πάντα, Ἰπποκράτεια λαγχάνειν. τοὺς
 μὲν δὴ πωλεῖνας τῶν Ζαγκλαίων αὐτὸς ἐν ἀνδραποδῶν
 λόγῳ εἶχε δῆσας· τοὺς δὲ κορυφαίους αὐτίκω τριηκοσί-
 οους, ἴδωκε τοῖσι Σαμίοις κατασφάξαι· οὐ μὲν τοι οἷ
 γι Σάμιοι ἰποίησαν ταῦτα.

24. Σπύθης δὲ ὁ τῶν Ζαγκλαίων μούναρχος, ἐκ
 τῆς Ἰούπου ἐκδιδρῆσκει ἐς Ἱμίρην· ἐκ δὲ ταύτης, παρῇν
 ἐς τὴν Ἀσίην, καὶ ἀπῆλθε παρὰ βασιλῆα Δαρειὼν καί
 μιν ἐνόμισε Δαρειῶς πάντων ἀνδρῶν δικαιοτάτην εἶναι,
 ὅσῃ ἐκ τῆς Ἑλλάδος παρ' ἑαυτὸν ἀγίχθσαν. καὶ γὰρ
 παραιτησάμενος βασιλῆα, ἐς Σικελίην ἀπῆλθε· καὶ αὐτίς
 ἐκ τῆς Σικελίης ἐπίσω παρὰ βασιλῆα, ἐς τὴν γῆραϊ μίγα
 ὄλβιος ἰὼν ἰταλιύτῃσι ἐν Πέρσῃσι.

25. Σάμιοι δὲ ἀπαλλαχθέντες Μήδων, ἀπονητὶ πό-
 λιν καλλίστην Ζάγκλην περιεβαλίσαντο. μετὰ δὲ τὴν
 ναυμαχίην τὴν ὑπὲρ Μιλήτου γινομένην, Φοίνικας, κε-
 λισσάντων Περσίων, κατήγον ἐς Σάμον Αἰάκεια τὸν
 Συλοσῶντος, ὡς πολλοῦ τι ἄξιον γινόμενόν σφισι, καὶ
 μεγάλα κατιεργασάμενον· καὶ Σαμίοις μούνοισι τῶν
 ἀποστάντων ἀπὸ Δαρείου διὰ τὴν ἱκλιψιν τῶν νηῶν τῶν
 ἐν τῇ ναυμαχίᾳ, οὔτε ἡ πόλις, οὔτε τὰ ἐρὰ ἐπιπρήσθη.
 Μιλήτου δὲ ἀλούσης, αὐτίκα Καρὴν ἔσχον οἱ Πέρσαι·
 τὰς μὲν ἰθιλοντὴν τῶν πωλίων ὑποκυψάσας, τὰς δὲ
 ἀνάγκῃ προσηγάγοντο. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω ἐγένετο.

26. Ἰστιάῳ δὲ τῷ Μιλησίῳ ἰόντι περὶ Βυζάντιον, καὶ
 συλλαμβάνοντι τὰς Ἰώνων ὀλκάδας ἐκπλωύσας ἐκ τοῦ
 Πόντου, ἐξαγγίλλεται τὰ περὶ Μίλητον γινόμενα. τὰ

μὲν δὲ περὶ Ἑλλήσποντον ἔχοντα πρήγματα ἱπικράτου Βισάλην Ἀπολλοφάνιος παῖδ' Ἀδυνηῶν· αὐτὸς δὲ ἔχων Λισβίους, ἐς Χίον ἱπλιν· καὶ Χίον Φρουρῇ οὐ προσημείνη μιν, συνίβαλε ἐν Κοίλοισι καλιομένιοις τῆς Χίης χώρης. τούτων τι δὴ ἐφόνιυσε συχνοῦς, καὶ τῶν λοιπῶν Χίων, οἳ δὲ πεκαπωμένων ἐκ τῆς ναυμαχίης, ὁ Ἰστιαῖος ἔχων τοὺς Λισβίους ἱπικράτησε, ἐκ Πολίχνης τῆς Χίων ἐρμιάμινος.

27. Φιλίει δὲ πως προσημαίνειν, εὔτ' ἂν μίλλῃ μεγάλη κακὰ ἢ πόλις ἢ Ἱθνίῳ ἴσισθαι· καὶ γὰρ Χίοισι περὶ τούτων σημήϊα μεγάλα ἐγένετο. τοῦτο μὲν σφι πέψασι ἐς Διλφούς χερὸν νηινίῳν ἱκατὸν, δύο μῶνοι τούτοις ἀπειρόστησαν, τοὺς δὲ οὕτω τι καὶ ἐνιηήκοντα αὐτίκω λαίμους ὑπολαβὼν ἀπήνικε· τοῦτο δὲ, ἐν τῇ πόλει τὸν αὐτὸν ταῦτοι χερόναι, ὀλίγοι περὶ τῆς ναυμαχίης, παιοὶ γράμματα διδασκαμένοις ἐνέπισι ἢ στίγῃ, ὅστις ἀπ' ἱκατὸν καὶ ἱκοσι παίδων εἰς μῶνος ἀπέφυγε· ταῦτα μὲν σφι σημήϊα ὁ θεὸς προείδει. μετὰ δὲ ταῦτα, ἡ ναυμαχίη ὑπολαβοῦσα, ἐς γένε τὴν πόλιν ἔλαβε· ἐπὶ δὲ τῇ ναυμαχίῃ ἱπικράτησε Ἰστιαῖος Λισβίους ἄγων· πεκαπωμένων δὲ τῶν Χίων, καταστρεφὴν ὑπεντίως αὐτίκω ἱπικράτησε.

28. Ἐνθιῦτιν δὲ ὁ Ἰστιαῖος ἱστρατεύετο ἐπὶ Θάσσει, ἄγων Ἰώνων καὶ Αἰολίων συχνοῦς. περιπατημένῳ δὲ αἱ Θάσσει ἦλθε ἀγγελίη, ὡς οἱ Φοίνικες ἀναπλώουσι ἐκ τῆς Μιλήτου ἐπὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην. πυθόμενος δὲ ταῦτα, Θάσσει μὲν ἀπέρθηται λείπει, αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Λέσβον ἠπείγεται ἄγων πᾶσαι τὴν στρατιήν. ἐκ Λέσβου δὲ, λεμαιούσης οἱ τῆς στρατιῆς, πύρην διαβάειν, ἐκ τοῦ Ἀταρνίος ὡς ἀμῆσαν τὴν σῖτον, τὸν τι ἐνθιῦτιν, καὶ τὸν ἐκ Καίκου πεδίου τὸν τῶν Μυσῶν. ἐν δὲ τούτοις τοῖσι χα-

ρίοις ἐτύγχανε ἰὼν Ἀρπαγος, ἀνὴρ Πέρσης, στρατηγὸς στρατιῆς οὐκ ἐλίγης· ὃς οἱ ἀποβάντι συμβαλὼν, αὐτόν τι Ἰστιαῖον ζωνγρή ἔλαβε, καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ τὸν πλῆν διέφθαιρε.

29. Ἐζωνγρήθη δὲ ὁ Ἰστιαῖος ὧδε. ὡς ἰμάχοντο οἱ Ἕλληνες τοῖσι Πέρσησι ἐν τῇ Μελήνῃ τῆς Ἀταρνεΐτιδος χώρας, οἱ μὲν συνίστασθαι χρέοντο ἐπὶ πολλὰν, ἡ δὲ Ἰσπας ὕστιστον ὁρμηθῆναι ἐπιπίπτει τοῖσι Ἕλλησι· τότε δὲ ἔργον τῆς Ἰσπας τοῦτο ἐγένετο. καὶ τιτραμμένῳ τῶν Ἑλλήνων, ὁ Ἰστιαῖος ἰλπίζων οὐκ ἀπολείσθαι ὑπὸ βασιλῆος διὰ τὴν παρικοῦσαι ἀμαρτάδα, φιλοψυχίῃν τοιήδε τιτὰ ἀναιρίσσει. ὡς φεύγων τι κατιλαμβάνετο ὑπ' ἀνδρὸς Πέρσιω, καὶ ὡς καταιριόμινος, ὑπ' αὐτοῦ ἱμιλλῇ συγκινετηθήσεται, Περσίδα γλῶσσαν μετις, καταμηνίῳ ἰωῦτόν, ὡς εἴη Ἰστιαῖος ὁ Μιλήσιος.

30. Εἰ μὲν νυν, ὡς ἐζωνγρήθη, ἄχθη ἀγόμενος παρὰ βασιλῆα Δαρεῖον, ὁ δὲ οὗτ' ἂν ἔπαθε κακὸν οὐδὲν, δοκίμῳ ἰμῶ, ἀπῆκε τ' ἂν αὐτῇ μὴν αἰτήν. νῦν δέ μιν, αὐτίκω τι τουτῆϊον εἶναι, καὶ ἴνα μὴ διαφυγὼν, αὐτίς μέγας παρὰ βασιλῆϊ γένηται, Ἀρταφέρνης τι ὁ Σαρδίων ὑπαρχος, καὶ ὁ λαβὼν Ἀρπαγος, ὡς ἀπίκετο ἀγόμενος ἐς Σάρδεις, τὸ μὲν αὐτοῦ σῶμα αὐτοῦ ταύτῃ ἀνισταύρωσαν, τὴν δὲ κεφαλὴν παρὶχούσαντες, ἀνήνεκον παρὰ βασιλῆα Δαρεῖον ἐς Σοῦσα. Δαρεῖος δὲ πυθόμενος ταῦτα καὶ ἐπαιτησάμενος τοὺς ταῦτα ποιήσαντας, ὅτι μιν οὐ ζώοντα ἀτήγαγον ἐς ὄψω τὴν ἰωῦτοῦ, τὴν κεφαλὴν τὴν Ἰστιαίου λούσαντάς τι καὶ περιστεύλαιντας εἰς ἐπιτίλας θάψαι, ὡς ἀνδρὸς μεγάλως ἰωῦτῷ τι καὶ Πέρσησι ἐνεργέτω, τὰ μὲν περὶ Ἰστιαῖον οὕτω ἔσχι.

31. Ὁ δὲ ναυτιλὸς στρατὸς ὁ Περσίων, χυμειόσας περὶ Μίλητον, τῇ διωτρίῃ ἔτι ὡς ἀνέπλωσε, αἰεὶς ἐνπι-

τίως τὰς νήσους τὰς πρὸς τῇ ἡπείρῳ κυμίνας, Χίον καὶ Λίσσον καὶ Τίνιδον. ὅπως δὲ λάβοι τινὰ τῶν νήσων, ὥς ἐκαστην αἰρίοντις οἱ βάρεαροι ἱσαγάνουσιν τοὺς ἀνθρώπους· σαγηνεύουσι δὲ τόνδε τὸν τρόπον. ἀνὴρ ἀνδρὲς ἀψάμειος τῆς χυρὸς, ἐκ θαλάσσης τῆς βορείης ἐπὶ τῇ νοτίῃ διήκουσι, καὶ ἔπειτα διὰ πάσης τῆς νήσου διέρχονται ἐκθηριώνοντες τοὺς ἀνθρώπους. αἶριον δὲ καὶ τὰς ἐν τῇ ἡπείρῳ πόλεις τὰς Ἰάδας κατὰ τὰ αὐτά· πολλὴν οὖν ἱσαγάνουσιν τοὺς ἀνθρώπους· οὐ γὰρ οἶά τ' ἦν.

32. Ἐνθαῦτα Περσίων οἱ στρατηγοὶ οὐκ ἐψεύσαντο τὰς ἀπυλὰς τὰς ἐπηπειίλησαν τοῖσι Ἴουσι στρατοπεδούμενοις ἰκαντρία σφίσι. ὥς γὰρ δὴ ἐπεκράτησαν τῶν πολλῶν, παῖδάς τι τοὺς ἐνιδιστάτους ἐκλιγόμενοι ἐξίταμνον, καὶ ἰποῖον ἀντὶ τοῦ εἶναι ἐνόρχιας ἐνούχους· καὶ παρδίνους τὰς καλλιστινύσας, ἀνασπαστοὺς παρὰ βασιλῆα· ταῦτά τι δὴ ἰποῖον, καὶ τὰς πόλεις ἐπιέμπρασαι αὐτοῖσι τοῖσι ἱεοῖσι. οὕτω δὴ τοτρίτοι Ἴωνες κατιδουλώθησαν· πρῶτον μὲν, ὑπὸ Λυδῶν, δις δὲ ἐπιεῖς τότε ὑπὸ Περσίων.

33. Ἀπὸ δὲ Ἰωνίης ἀπαλλασσόμενος ὁ ναυτικὸς στρατός, τὰ ἐπ' ἀριστιρὰ ἱσπλίοιτι τοῦ Ἑλλησπόντου, αἶρει πάντα· τὰ γὰρ ἐπὶ διεξία αὐτοῖσι τοῖσι Πέρσῃσι ὑποχίρεια ἦν γιγνόμενα κατ' ἡπείρον. εἰσὶ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ αἰδοί τοῦ Ἑλλησπόντου, Χερσόνησός τι, ἐν τῇ πόλει συχναὶ Ἴνισι, καὶ Πέρηνδες, καὶ τὰ τεύχια τὰ ἐπὶ Θρηίκης, καὶ Σηλυβρίη τι καὶ Βυζάντιον. Βυζάντιοι μὲν νυν καὶ οἱ πέρηθιν Χαλκηδόνιοι, οὐδ' ὑπείμιναν· ἐπιπλίοοντας τοὺς Φοίνικας, ἀλλ' οἴχοντα ἀπολιπόντες τὴν ὀφίτιρην, ἔσω ἐς τὸν Εὐξείνιον πόντον· καὶ ἐνθαῦτα πόλιν Μισαμβρίην οἰκίσαν. οἱ δὲ Φοίνικες κατακαύσαντες ταύτας τὰς χώρας τὰς καταλιχθείσας, τράπονται ἐπὶ τι Προκόννησον, καὶ

Ἀρτάκην· πυρὶ δὲ καὶ ταύτας νίμματαίς, ἔπλωον αὐτοὶς ἐς τὴν Χερσόνησον, ἐξαίρησάντες τὰς ἐπιλοίσους τῶν πολλῶν, ὅσας πρότερον προσσχόντες οὐ κατίσχυαν. ἐπὶ δὲ Κυζικον οὐδὲ ἔπλωσαν ἀρχὴν· αὐτοὶ γὰρ Κυζικηνοὶ ἴτι πρότερον τοῦ Φαινίκου ἔσπλου, ἐγγιγόνεσαν ὑπὸ βασιλείῃ, Οἰζάρῳ τῷ Μεγαβάζου ὁμολογήσαντες, τῇ ἐν Δασκυλίῃ ὑπάρχῃ. τῆς δὲ Χερσονήσου, πλὴν Καρδίας πόλιος, τὰς ἄλλας πάσας ἐχειρώσαντο οἱ Φοίνικες.

34. ΕΤΤΡΑΝΝΕΤΕ δὲ αὐτίκῃ μίχρι τότε Μιλτιάδης ὁ Κίμωνος τοῦ Στρεσάγοριω, κτησαμένου τὴν ἀρχὴν ταύτην πρότερον Μιλτιάδιω τοῦ Κυψίλου, τρέφῃ τειῇδι. ἰσχυοὶ Δόλογοι Θρηήκις τὴν Χερσόνησον ταύτην. οὗτοι ὦν οἱ Δόλογοι πεισθέντες πολέμῳ ὑπὸ Ἀψινθίων, ἐς Διληφούς ἔπειμψαν τοὺς βασιλῆας περὶ τοῦ πολέμου χρησόμενους. ἡ δὲ Πυθίῃ σφι ἀνέλε οἰκιστὴν ἐπάγεισθαι ἐπὶ τὴν χώραν τοῦτον, ὅς ἐν σφίας ἀπείντας ἐκ τοῦ ἱεροῦ πρῶτος ἐπὶ ξίνια καλίσῃ. ἴοντες δὲ οἱ Δόλογοι τὴν ἱερὴν ὁδόν, διὰ Φωκίων τι καὶ Βοιωτῶν ἦσαν καὶ σφίας ὡς οὐδὲς ἐκάλες, ἐκτρέπονται ἐκ' Ἀθηναίων.

35. Ἐν δὲ τῇσι Ἀθήνησι σθητικαῦτα εἶχε μὲν τὸ πᾶν κρέατος Πεισίστρατος, ἀτὰρ ἰδυιάσκει καὶ Μιλτιάδης ὁ Κυψίλου, ἰὼν οἰκίῃς τιθριπποτρέφου· τὰ μὲν ἀνέκαθεν, ἐκ' Αἰακοῦ τι καὶ Αἰγίνης γιγνόνες, τὰ δὲ νεώτερα, Ἀθηναῖος, Φιλαίου, τοῦ Ἀλάντος παῖδες, γινομένου πρῶτου τῆς οἰκίῃς ταύτης Ἀθηναίου. οὗτος ὁ Μιλτιάδης, κατήμιμος ἐν τοῖσι προθύροισι τοῖσι ἰωυτοῦ, ὀρίων τοὺς Δολόγους παριόντας, ἰσθῆτα οὐκ ἐγχαρήν ἔχοντας, καὶ αἰχμὰς, προσεβόασατο· καὶ σφι προσελθοῦσι, ἐπηγγίλατο καταγωγήν καὶ ξίνια. οἱ δὲ διξάμενοι, καὶ ξινισθέντες ὑπ' αὐτοῦ, ἐξίφαινον πᾶν οἱ τὸ μαντήϊον ἐκφήκισσι· δὲ, ἰδίοντο αὐτοῦ τῇ θειᾷ μιν πείθισθαι. Μιλτιά-

δια δὲ ἀκούσονται, παρανομία ἴσται ὁ λόγος, ὥτα ἀχ-
θόμενοι τε τῇ Πισιστράτῃ ἀρχῇ, καὶ βουλέμενοι ἐπα-
δὸν εἶναι. αὐτίκα δὲ ἰστάλη ἐς Διλφοὺς, ἱππευσόμενος
τὸ χρηστότερον, εἰ παυοίη τά περ αὐτοῦ οἱ Δίλογχοι προ-
σιδίοντο.

36. Κιλισούσης δὲ καὶ τῆς Πεθίης, οὕτω δὲ Μιλτιά-
δης ὁ Κερσίλου Ὀλύμπια ἀνηρευὼς πρότις τευτίων τι-
θρίσῃ, τότε παραλαβὼν Ἀθηναίῳ πάντεσσι τὸν βουλό-
μενος μετίχων τοῦ στάλου, ἴππῃ ἅμα τοῖσι Δολόγχοις,
καὶ ἴσχει τὴν χώραν. καὶ μὴ οἱ ἱππαγαγόμενοι εὐρανοὶ
κατιστήσονται. ὁ δὲ προῦτος μὲν ἀπειτίχωνι τὸν ἰσθμὸν
τῆς Χερσονήσου, ἐκ Κερθίης πόλιος ἐς Πανεύνην, ἵνα μὴ
ἴχνην σφίσι οἱ Ἀψιδῖοι δηλείσθαι ἰσθάλλοντες ἐς τὴν
χώραν. ἰσθμὸς δὲ οὗτοι στάδιοι ἕξ τε καὶ τριήκοντα τοῦ
ἰσθμοῦ· ἀπὸ δὲ τοῦ ἰσθμοῦ τούτου ἡ Χερσονήσος εἶσα
πᾶσα ἵσται σταδίων εἴκοσι καὶ τετρακοσίων τὸ μῆκος.

37. Ἀποτιχίσας ὦν τὸν αὐχένα τῆς Χερσονήσου ὁ
Μιλτιάδης, καὶ τοὺς Ἀψιδίους τρέσῃ τοιῷδε ὡσάμηναι,
τῶν λοιπῶν πρώτοις ἐπολέμησε Λαμψακηνοῖσι. καὶ μὴ
οἱ Λαμψακηνοὶ λοχόσαντες αἰρίουσι ζωγρίῃ. ἦν δὲ ὁ Μιλ-
τιάδης Κρεῖσθ τῇ Λυδῇ ἐν γιάνῃ γιγνοῖς· παθόμενος
ὦν ὁ Κρεῖστος ταῦτα, πέμπων προηγόρευε τοῖσι Λαμψα-
κηνοῖσι μετιῆναι Μιλτιάδῃ· εἰ δὲ μὴ, σφίσι πόντους τρέ-
πον ἀπειλίη ἐκτρέψιν. πλανωμένων δὲ τῶν Λαμψακητῶν
ἐν τοῖσι λόγοις, εἰ θίλει τὸ ἵππος εἶναι τό σφι ἀπειλήσῃ
ὁ Κρεῖστος, πόντους τρέπον ἐκτρέψιν, μόγις ποτὲ μαθὼν
τῶν τις περισυτέρων, εἴπε τὸ ἰόν, ἴτι πόντους μόνον δι-
δρῶν πάντων ἐκποπῆσα, βλαστὸν οὐδένα μετιῆναι, ἀλλὰ
πανώλιδρος ἐξαπόλλυται. δίσσαντες ὦν οἱ Λαμψακηνοὶ
Κρεῖσιν, λύσαντες μετῆκαν Μιλτιάδῃ.

38. Οὗτος μὲν δὲ διὰ Κρεῖσιν ἐκφύγει· μετὰ δὲ, τι-

λιυτᾷ ἄπαις, τὴν ἀρχὴν τι καὶ τὰ χρήματα παραδούς
 Στησαγόρῃ τῷ Κίμωνος ἀδελφιοῦ παιδὶ ὁμομητρίου. καὶ
 οἱ τιλυτῆσαντι Χερσωνησῖται θύουσι, ὡς νόμος οἰκιστῇ,
 καὶ ἀγῶνα ἱστικόν τι καὶ γυμνικὸν ἱπιστᾶσι, ἐν τῷ
 Λαμψακηῶν οὐδὲν ἰγγίνεται ἀγωνίζισθαι. πολέμου δὲ
 ἰόντος πρὸς Λαμψακηοὺς, καὶ Στησαγόρῃα κατέλαβι
 ἱπποθαιῖν ἄπαιδα, πλεονέκτα τὴν κεφαλὴν πιλίκεϊ ἐν
 τῷ περυσανίῃ, πρὸς ἀνδρὸς αὐτομόλου μὲν τῷ λόγῳ, πο-
 λιμίου δὲ καὶ ὑποθιρμότηρεν τῷ ἔργῳ.

39. Τιλυτῆσαντος δὲ καὶ Στησαγόρειν τρέψῃ τοιῷδι,
 ἰνθαῦτα Μιλτιάδεια τὸν Κίμωνος, Στησαγόρειν δὲ τοῦ τι-
 λυτῆσαντος ἀδελφιδόν, καταλαμφόμενοι τὰ πρήγματα,
 ἐπὶ Χερσονήσου ἀποστέλλουσι τριήρει' οἱ Πεισιστρατίδαι
 οἳ μιν καὶ ἐν Ἀθήνῃσι ἱπείνου εὖ, ὡς οὐ συνιδότες δῆδεν
 τοῦ πατρὸς Κίμωνος αὐτοῦ τὸν θάνατον, τὸν ἰγὼ ἐν ἄλλῃ
 λόγῳ σημαίω ὡς ἰγίνεται. Μιλτιάδης δὲ ἀπικόμενος ἐς
 τὴν Χερσονήσον, εἴχε κατ' οἴκους, τὸν ἀδελφιδὸν Στησα-
 γόρῃα δηλαδὴ ἱπιτιμίω. οἱ δὲ Χερσωνησῖται πυνθατόμι-
 νοι ταῦτα, συνελίχθησαν ἀπὸ πασίων τῶν πολίων οἱ δυ-
 ναστεύοντες πάντοδιν' κοινῷ δὲ στόλῳ ἀπικόμενοι ὡς
 συλλυπηθισόμενοι, ἰδίθηναι ὑπ' αὐτοῦ. Μιλτιάδης τι
 δὴ ἰσχυρὴν τὴν Χερσονήσον, πυνταποσίους βόσκων ἱπικεύρους,
 καὶ γαμίει Ὀλάρου τοῦ Θρηίκων βασιλῆος θυγατέρα
 Ἑγησιπύλην.

40. Οὗτος δὲ ὁ Κίμωνος Μιλτιάδης τιωστὶ μὲν ἰληλύ-
 θει ἐς τὴν Χερσονήσον, κατελάμβανι δέ μιν ἰλθόντα ἄλλα
 τῶν κατιχόντων περηγμάτων χαλιπώτερα. τρίτῃ μὲν
 γὰρ ἱτιῖ τουτίων, Σκύθας ἱπφιύγει. Σκύθαι γὰρ οἱ
 νομάδες ἱριθισθίντις ὑπὸ βασιλῆος Δαρείου, συνιστρέ-
 φησαν καὶ ἤλασαν μέχρι τῆς Χερσονήσου ταύτης. τούτους
 ἱπίνοντας οὐκ ὑπομείνας ὁ Μιλτιάδης, ἱφυγει ἀπὸ Χερσονή-

σου· ἰς δ' οἳ τι Σπύδαι ἀπαλλάχθησαν, καί μιν οἱ Δόλογχοι κατήγαγον ἐπίσω. ταῦτα μὲν δὴ τρίτῃ ἡμέρᾳ πρέ-
τερον ἰγίγονι τῶν τότε μιν κατεχόντων.

41. Τότε δὲ πυνδαρόμενος εἶναι τοὺς Φοίνικας ἐν Τι-
νίδῳ, πληρώσας χρημάτων τριήρεις πέντε τῶν παριόν-
των, ἀπέπλει ἰς τὰς Ἀθήνας. καὶ ὅσπερ ὠρμήθη ἐκ
Καρδίας πόλιος, ἔπλει διὰ τοῦ Μίλανος κόλπου· παρα-
μίσσεται τὴν Χερσόνησον, καὶ οἱ Φοίνικες οἱ περιπίπτουσι
τῆσι νηυσί. αὐτοὺς μὲν δὴ Μιλτιάδης σὺν τῇσι τέσσερι
τῶν νιῶν καταφύγει ἰς Ἰμβρον, τὴν δὲ οἱ πέμπτη τῶν
νιῶν κατεῖλον διώκουσι οἱ Φοίνικες· τῆς δὲ νιὸς ταύτης
ἔτυχι τῶν Μιλτιάδιδω παίδων ὁ πρὸς τὸν ἄρχον Μη-
τίοχος, οὐκ ἐκ τῆς Ὀλόρου τοῦ Θρήϊκος ἰὼν θυγατρὸς,
ἀλλ' ἐξ ἄλλης· καὶ τοῦτον ἄμα τῇ νηὶ εἶλον οἱ Φοίνικες.
καί μιν πυθόμενοι ὡς εἴη Μιλτιάδιδω παῖς, ἀτήγαγον
παρὰ βασιλῆα, δοκίοντες χάριτα μεγάλην καταθέσει-
ναι· ὅτι δὴ Μιλτιάδης γνώμην ἀπιδίξατο ἐν ταῖσι Ἰωσι,
πίθισθαι πλείων τοῖσι Σπύδῃσι, ὅτι οἱ Σπύδαι πρὸς-
δίδοντο, λύσαντας τὴν σχιδίην, ἀποπλείν ἰς τὴν ἰωνυῶν.
Δαριῖος δὲ, ὡς οἱ Φοίνικες Μητίοχον τὸν Μιλτιάδιδω ἀτή-
γαγον, ἰποίησι κακὸν μὲν οὐδὲν Μητίοχον, ἀγαθὰ δὲ
συχνά· καὶ γὰρ οἶκον καὶ πτῆσιν ἰδῶσι, καὶ Περσίδα γυ-
ναῖκα, ἐκ τῆς οἱ τέκνα ἰγίνετο, τὰ ἰς Πέρσας πεποσμία-
ται.

42. Μιλτιάδης δὲ ἐξ Ἰμβρου ἀπικνίσταται ἰς τὰς Ἀθή-
νας.

ΚΑΙ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκ τῶν Περσίων οὐδὲν ἔτι
πλείον ἰγίνετο τουτῶν, ἰς νῆκος φέρον Ἰωσι, ἀλλὰ τὰδε
μὲν χρήσιμα κάρτα τοῖσι Ἰωσι ἰγίνετο τούτου τοῦ ἔτους.
Ἀρταφέρνης ὁ Σαρδίων ὑπαρχος, μεταπιμψάμενος ἀγγέ-
λους ἐκ τῶν πολλῶν, συνθήκας σφίσι αὐτοῖσι τοὺς Ἰωνας

ἠνάγκασι ποιεῖσθαι, ἵνα δωσίδιποι ἴιν, καὶ μὴ ἀλλήλους
 φέροιν τι καὶ ἄγοιν. ταῦτά τι ἠνάγκασι ποιεῖν, καὶ
 τὰς χώρας σφίων μιτρήσας κατὰ παρασάγγας, τοὺς
 καλείουσι οἱ Πέρσαι τὰ τριήκοντα στάδια· κατὰ δὴ τού-
 τους μιτρήσας, φόρους ἵταξι ἐκάστοις, οἳ κατὰ χώραν
 διατελείουσι ἔχοντες ἐκ τούτου τοῦ χρόνου αἰὶ καὶ ἴτι ἐς
 ἡμῖν, ὡς ἱτάχθησαν ἐξ Ἀρταφέρνηος· ἱτάχθησαν δὲ σχιδὸν
 κατὰ τὰ αὐτὰ τὰ καὶ πρότερον ἴχον. καὶ σφι ταῦτα
 μὲν εἰρηναῖα ἦν.

43. Ἀμα δὲ τῷ ἴαρι τῶν ἄλλων καταλιγμένῳ στρα-
 τηῶν ἐκ βασιλῆος, Μαρδόσιος ὁ Γωβρύειος κατίβαινε ἐπὶ
 θάλασσαν, στρατὸν πολλὸν μὲν κάρτα πιζὸν ἄμα ἀγό-
 μιος, πολλὸν δὲ ναυτικόν· ἡλικίην τε νίος ἰὼν, καὶ νω-
 στή γιγαμηκῶς βασιλῆος Δαρίου θυγατέρα Ἀρτοζώ-
 στρην. ἄγων δὲ τὸν στρατὸν τοῦτον ὁ Μαρδόσιος, ἐπὶ τε
 ἐγίνετο ἐν τῇ Κιλικίᾳ, αὐτὸς μὲν ἐπιβὰς ἐπὶ νίος, ἐκομί-
 ζετο ἄμα τῇσι ἄλλῃσι νηυσὶ, στρατιὴν δὲ τὴν πιζὴν ἄλ-
 λοι ἡγέμονες ἦγον ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον. ὡς δὲ παρα-
 πλῖν τὴν Ἀσίην ἀπίκετο ὁ Μαρδόσιος ἐς τὴν Ἰωνίην, ἐν-
 θαῦτα μέγιστον θάῦμα ἐρίω τοῖσι μὴ ἀποδικομίνοις τῶν
 Ἑλλήνων, Περσίων τοῖσι ἵπτα Ὀτάνια γνώμην ἀποδί-
 ξασθαι, ὡς χρὴν εἴη δημοκρατίεσθαι Πέρσας· τοὺς γὰρ
 τυράνους τῶν Ἰώνων καταπαύσας πάντας ὁ Μαρδόσιος,
 δημοκρατίας κατίστα ἐς τὰς πόλεις. ταῦτα δὲ ποιήσας,
 ἡπείγετο ἐς τὸν Ἑλλήσποντον· ὡς δὲ συνιέχθη μὲν χρῆ-
 μα πολλὸν νῆων, συνιέχθη δὲ καὶ πιζὸς στρατὸς πολ-
 λός, διαβάντες τῇσι νηυσὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ἐπορεύοντο διὰ
 τῆς Εὐρώπης· ἐπορεύοντο δὲ ἐπὶ τε Ἑρίτριαν καὶ Ἀθήνας.

44. Αὗται μὲν ἂν σφι πρόσχημα ἴσαν τοῦ στόλου·
 ἅτῃ ἐν νόμῳ ἔχοντες ὅσας ἂν πλείστας δύναιντο κατα-
 τρέφειν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, τοῦτο μὲν δὴ, τῇσι

νησι Θασίους οὐδὲ χιῤρας ἀνταρμαίνους, κατιστρίψαν-
 το· τοῦτο δὲ, τῇ πιζῷ Μακεδόνας πρὸς τοῖσι ὑπάρχουσι
 δούλους προσιπτήσαντο· τὰ γὰρ ἐντὸς Μακεδόνων ἴδιαι
 πάντα σφι ἦδη ἢ ὑποχιρία γιγνόμενα. ἐκ μὲν δὲ Θάσου
 διαβελόντες πύρην, ὑπὸ τὴν ἡπειρον ἐκομίζοντο μίχρι
 Ἀκάνθου· ἐκ δὲ Ἀκάνθου ὀρμιάμηναι, τὸν Ἄδων περιέ-
 λαλλον. ἐπιπυσὼν δὲ σφι περιπλίουςι βερῆς ἄνημος, μέγας
 τι καὶ ἄπορος, κέρτα τρηχίως περίεπι πλῆθι πολλὰς
 τῶν νῶν ἐκβάλλον πρὸς τὸν Ἄδων. λίγισται γὰρ κατὰ
 τρηηκασίας μὲν τῶν νῶν τὰς διαφθαρείσας εἶναι, ὑπὲρ δὲ δύο
 μυριάδας ἀνθρώπων· ὥστι γὰρ θρηιδιστάτης ἰούσης τῆς
 θαλάσσης ταύτης τῆς περὶ τὸν Ἄδων, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν
 θηρίων διφθιρίζοντο ἀρπαζόμενοι· οἱ δὲ, πρὸς τὰς πύτραις
 ἀρσασόμενοι· οἱ δὲ αὐτῶν νίην οὐκ ἐπιστάτο, καὶ κατὰ
 τοῦτο διφθιρίζοντο· οἱ δὲ, ῥίγι. ὁ μὲν δὲ ναυτικὸς στρατὸς
 οὕτω ἔκρησσι.

45. Μακεδόνι δὲ καὶ τῇ πιζῷ στρατοπεδιυμένῃ ἐν
 Μακεδονίῃ, νυκτὸς Βρύγοι Θρήϊκες ἐπιχιήρησαν· καί
 σφίων πολλοὺς φονεύουσι οἱ Βρύγοι, Μακεδόνιοι δὲ αὐτὸν
 τραυματίζουσι. οὐ μίνται οὐδὲ αὐτοὶ δουλосύνην διέφυγον
 πρὸς Περσίων· οὐ γὰρ δὴ πρότερον ἐπανίστη ἐκ τῶν
 χωρίων τούτων Μακεδόνιος, πρὶν ἢ σφίαις ὑποχιρίους
 ἐποιήσατο. τούτους μίνται καταστριψάμενος, ἀπῆγι τὴν
 στρατιὴν ὀπίσω, ὅτι τῇ πιζῷ τι προσπταίσας πρὸς τοὺς
 Βρύγους, καὶ τῇ ναυτικῇ μεγάλως περὶ τὸν Ἄδων. οὗτος
 μὲν νυνὶ ὁ στόλος αἰσχερῶς ἀγωνισάμενος, ἀπαλλάχθη ἐς
 τὴν Ἀσίην.

46. Διυτίρῃ δὲ ἱταῖ τούτων ὁ Δαρῖος, πρῶτα μὲν
 Θασίους διαβληθέντας ὑπὸ τῶν ἀστυγιτόνων, ὥς ἀπό-
 στασιν μηχανοίατο, πῆμψας ἄγγιλον, ἐκίλευί σφίαις τὸ
 τιῤχος περιαιρίειν, καὶ τὰς νῆας ἐς Ἀθήνα κομίζειν. οἱ

γὰρ δὴ Θάσιοι, οἷα ὑπὸ Ἰστυαίου τε τοῦ Μηλησίου πολιορκηθίντες, καὶ προσδὼν ἰουσίῳ μεγαλίῳ, ἰχρίωντο τοῖσι χρήμασι, ναῦς τε ναυπηγύμενοι μακρὰς, καὶ τυῖχος ἰσχυρότεροι περιβαλλόμενοι. ἡ δὲ πρόσδοξ σφι ἐγένετο ἱπ τε τῆς ἠπείρου καὶ ἀπὸ τῶν μεταλλῶν. ἱπ μὲν γὰρ τῶν ἐν Σκαπτῆς ἑλκῆς τῶν χρυσίων μεταλλῶν, τοιπίπαν ὀγδώκοντα τέλαντα προσῆι. ἱπ δὲ τῶν ἐν αὐτῇ Θάσῳ, ἑλάσσω μὲν τουτίῳ, συχιά δὲ οὕτω, ὅσσι τοιπίπαν Θασίοισι, ἰούσι περπῶν ἀτιλίσι, προσῆι ἀπὸ τε τῆς ἠπείρου καὶ τῶν μεταλλῶν, ἵτιος ἑκάστω, διηκόσια τέλαντα· ὅτι δὲ τὸ πλεῖστον προσῆλθι, τριηκόσια.

47. Εἶδον δὲ καὶ αὐτὸς τὰ μέταλλα ταῦτα. καὶ μακρῇ ἦν αὐτῶν θυμωσιώτατα τὰ οἱ Φοίνικες ἀνιῦρον οἱ μὲτὰ Θάσου κτίσαντες τὴν νῆσον ταύτην, ἥτις νῦν ἐπὶ τοῦ Θάσου τούτου τοῦ Φοίνικος, τὸ οὖνομα ἴσχι· τὰ δὲ μέταλλα τὰ Φοινικικὰ ταῦτα, ἵστι τῆς Θάσου μεταξὺ Λινύρων τε χώρου καλιομίνου καὶ Κοινύρων, ἀντίον δὲ Σαμοθρητικῆς, ὅρος μίγα ἀνιστραμμένον ἐν τῇ ζητήσῃ. τοῦτο μὲν νῦν ἵστι τοιοῦτο.

48. Οἱ δὲ Θάσιοι τῇ βασιλείᾳ καλιύσαντι καὶ τὸ τιῖχος τὸ σφίτερον κατιῖλον, καὶ τὰς νίας τὰς πάσας ἐκόμισαν ἐς Ἀθήνηα. μετὰ δὲ τοῦτο ἀπιπυρᾶτο ὁ Δαρίῳς τῶν Ἑλλήνων ὅτι ἐν νόμῳ ἴχουιν, πότιρα πολιμίῳ ἰωῦτῇ, ἢ παραδιδόναι σφίας αὐτούς. διίπιμπε ὦν κήρυκας, ἄλλους ἄλλῃ τάξας, ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα, κελιύων αἰτίῳ βασιλίᾳ γῆν τε καὶ ὕδαρ. τούτους μὲν δὴ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἵτιμπε· ἄλλους δὲ κήρυκας διίπιμπε ἐς τὰς ἰωῦτοῦ δασμοφόρους πόλιας τὰς παραθαλασσίους, κελιύων νίας τε μακρὰς καὶ ἱππαγωγὰ πλοῖα ποίεσθαι.

49. Οὗτοί τε δὴ παρισκινάζοντο ταῦτα, καὶ τοῖσι ἤκουσι ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυξι, πολλοὶ μὲν ἠπειρωτίων

ἴδωσαν τὰ προΐσχιτο αἰτίων ὁ Πέρσης, πάντες δὲ νησιῶται, ἰς τοὺς ἀπικίατο αἰτήσονται. οἳ τι δὴ ἄλλοι νησιῶται διδοῦσι γῆν τι καὶ ὕδωρ Δαρίῳ, καὶ δὴ καὶ Αἰγινῆται. ποιήσασι δὲ σφί τε αὐτὰ, ἰδίως Ἀθηναῖοι ἱπαικέατο, δοκίοντες ἰπὶ σφίσι ἔχοντας τοὺς Αἰγινήτας διδωκέναι, ὥς ἅμα τῷ Πέρσῃ ἰπὶ σφίας στρατιύονται. καὶ ἄσμενοι προφάσις ἱπιλάβοιτο· φοιτούντίς τι ἰς τὴν Σπάρτην, κατηγόριοι τῶν Αἰγινητίων τὰ πεποιήκοιιν, προδόντες τὴν Ἑλλάδα.

50. Πρὸς ταύτην δὲ τὴν κατηγορίην Κλειμένης ὁ Ἀναξανδρίδιω, βασιλεὺς ἰὼν Σπαρτιητίων, δίδωι ἰς Αἰγιναν, βουλόμενος συλλαβῆν Αἰγινητίων τοὺς αἰτιωτάτους. ὥς δὲ ἱπικῶν συλλαμβάνων, ἄλλοι τι δὴ αὐτῇ ἰγίνοντο ἀντίξοοι τῶν Αἰγινητίων, ἐν δὲ δὴ καὶ Κρεῖος ὁ Πολυκρίτου μάλιστα· ὃς οὐκ ἔφη αὐτὸν οὐδένα ἄξιον χαίροντα Αἰγινητίων· ἄνιν γὰρ μιν Σπαρτιητίων τοῦ κοινῷ ποίειν ταῦτα, ὑπ' Ἀθηναίων ἀναγνωσθέντα χρήμασι· ἅμα γὰρ ἄν μιν τῷ ἑτέρῳ βασιλεῖ ἰλθόντα συλλαμβάνειν· ἔλιγι δὲ ταῦτα ἐξ ἐπιστολῆς τῆς Δημαρξίου. Κλειμένης δὲ ἀπειλαινόμενος ἐκ τῆς Αἰγίνης, εἴρειτο τὸν Κρεῖον, ὃς, τι οἱ εἴη τὸ οὔνομα· ὁ δὲ τὸ ἰὸν ἔφρασε οἱ· ὁ δὲ Κλειμένης πρὸς αὐτὸν ἔφη, “Ἦδὴ νῦν καταχάλπου, ὦ Κρεῖε, τὰ κέρια, ὥς συνοισόμενος μιγάλῳ κακῷ.”

51. Ἐν δὲ τῇ Σπάρτῃ τοῦτον τὸν χρόνον ὑπομένων Δημάρξτος ὁ Ἀρίστωνος, δίδωκε τὸν Κλειμένην, ἰὼν βασιλεὺς καὶ οὗτος Σπαρτιητίων, οἰκίης δὲ τῆς ὑποδιστήρης· κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν ὑποδιστήρης, (ἀπὸ γὰρ τοῦ αὐτοῦ γιγόνασι,) κατὰ πρὸςβυγινίην δὲ πως τιτίμηται μᾶλλον ἢ Εὐρεσθίνιος.

52. ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΟΙ γὰρ, ὁμολογίοντες οὐδενὶ ποιητῇ, λίγουσι αὐτὸν Ἀριστόδημον τὸν Ἀριστομάχου

τοῦ Κλισοδαίου τοῦ Ἰλλου βασιλεύοντα, ἀγαγιῦν σφίαις
 ἐς ταύτην τὴν χώραν τὴν νῦν ἐκτίεται, ἀλλ' οὐ τοὺς
 Ἀριστοδήμου παῖδας. μετὰ δὲ χρόνον οὐ πολλόν, Ἀρι-
 στοδήμῳ τιπεῖν τὴν γυναῖκα, τῇ οὐτομα εἶναι Ἀργεῖην·
 θυγατέρα δὲ αὐτὴν λέγουσι εἶναι Λύτισίανος, τοῦ Τισα-
 μειοῦ, τοῦ Θιρσάνδρου, τοῦ Πολυνείκιος· ταύτην δὲ τι-
 πεῖν διδυμα· ἐπιδόντα δὲ τὸν Ἀριστοδήμον τὰ τέκνα,
 ἰούσῃ τιλιυτᾶν. Λακιδαιμονίους δὲ τοὺς τότε ἰόντας,
 βουλεύσαι κατὰ νόμον βασιλῆα τῶν παίδων τὸν περισβύ-
 τιστον ποιήσασθαι· οὕκων δὲ σφίαις ἔχουσιν ὁπότις ἔλυν-
 ται, ὅτε καὶ ὁμοίων καὶ ἴσων ἰόντων· οὐ δυναμένους δὲ
 γινῶσθαι, ἢ καὶ πρὸ τούτου, ἐπιρρωτᾶν τὴν τιπεῦσαι. τὴν
 δὲ, οὐδὲ αὐτὴν φάναι διαγινώσκουσιν, εἰδυῖαν μὲν καὶ τὸ κέρ-
 τα λέγουσιν ταῦτα, βουλομένην δὲ εἴ πως ἀμφοτέρω γινοῖατο
 βασιλῆς. τοὺς ὧν δὲ Λακιδαιμονίους ἀπορίουν· ἀπορίον-
 τας δὲ, πῶς πῶς ἐς Διλφούς, ἐπιρησομένους δ', τι χρῆ-
 σονται τῇ περήγματι. τὴν δὲ Πυθίην πελεύουσιν σφίαις ἀμ-
 φότερα τὰ παῖδια ἡγήσασθαι βασιλῆας, τιμᾶν δὲ μᾶλλον
 τὸν γραιότερον. τὴν μὲν δὲ Πυθίην ταῦτά σφι ἀνιλεῖν·
 τοῖσι δὲ Λακιδαιμονίοισι ἀπορίουσιν οὐδὲν ἴσσαν ὅπως ἐξιύ-
 ρωσι αὐτίκων τὸν περισβύτιστον, ὑποθίσθαι ἄνδρα Μισσή-
 νιον, τῇ οὐτομα εἶναι Πανίτην· ὑποθίσθαι δὲ τοῦτον τὸν
 Πανίτην τάδε τοῖσι Λακιδαιμονίοισι, φυλάξαι τὴν γινα-
 μίνην, ὁπότις τῶν παίδων πρότεροι λούει καὶ σιτίζει·
 καὶ ἢ μὲν κατὰ ταῦτα φαίνεται αἰεὶ ποιεῦσα, τοὺς δὲ
 πᾶσι ἔχειν ὅσον τι καὶ δίζηται καὶ θίλειται ἐξουρῖν· ἢ δὲ
 πλαῦσται καὶ ἐκίνη, ἵναλλὰξ ποιεῦσα, δῆλὰ σφι ἴσισ-
 θαι ὥς οὐδὲ ἐκίνη πλῖον οὐδὲν οἶδε· ἵπ' ἄλλην τί σφίαις
 τρέψισθαι ὁδόν. ἰνδαῦτα δὲ τοὺς Σπαρτιάτας, κατὰ
 τὰς τοῦ Μισσηνίου ὑποθήκας, φυλάξαντας τὴν μητέρα

τῶν Ἀριστοθέμου παίδων, λαβὼν κατὰ ταυτὰ τιμᾶσαν
τὸν πρότερον καὶ σίτοισι καὶ λουτροῖσι, οὐκ εἰδυῖν τῶν
εἰναικιν ἱφυλάσσειτο. λαβόντας δὲ τὸ παιδίον τὸ τιμᾶμενον
πρὸς τῆς γυναικίης, ὥς ἰὸν πρότερον, τρίβειν ἐν τῇ δε-
μοσίῃ· καὶ οἱ οὐνομα τιθῆναι Εὐρυσθένης, τῇ δὲ νωτίρῃ,
Προκλία. τούτους ἀνδρωθέντας, αὐτοὺς τι ἀδελφίους ἰόν-
τας, λίγουσι διαφόρους εἶναι τὸν πάντα χρόνον τῆς ζῆς
ἀλλήλοισι, καὶ τοὺς ἀπὸ τούτων γινόμενους, ὡσαύτως δια-
τείλειν.

53. Δακιδαιμόνιοι μὲν ταῦτα λίγουσι μῦθοι Ἑλλάνων·
τάδε δὲ κατὰ τὰ λεγόμενα ὑπ' Ἑλλήνων, ἔγὼ γράφω.
τούτους γὰρ δὴ τοὺς Δωρίων βασιλῆας, μέχρι μὲν Περ-
σίου τοῦ Δανάης τοῦ Διὸς ἀπύοντος, καταλειγαμένους ἐρ-
θῶς ὑπ' Ἑλλήνων, καὶ ἀποδυνυνμένους ὥς εἰσι Ἑλληνες
ἤδη γὰρ σθηκαῦτα ἐς Ἑλλήνας οὗτοι ἰτίλιον. Ἰλιζα δὲ,
μέχρι Περσίου, τοῦδε εἶναι, ἀλλ' οὐκ ἀνίκαθεν ἔτι ἱλα-
σαι, ὅτι οὐκ ἔπισσι ἱππωνυμῇ Περσίϊ οὐδὲ μὴ πατρὸς Διη-
τοῦ, ὥσπερ Ἡρακλίϊ Ἀμφιτρεύων. ἤδη ὦν ἐρθῶ λόγῳ
χρειωμένῳ, μέχρι τοῦ Περσίου ἐρθῶς εἰρίαταί μοι· ἀπὸ δὲ
Δανάης τῆς Ἀκρίσιου καταλίγοντι τοὺς ἄνω αἰὲ πατέρας
αὐτίων, φαινοίατο ἂν ἰόντες οἱ τῶν Δωρίων ἡγιμόνες Αἰ-
γύπτιοι ἰθαγενεῖς. ταῦτα μὲν νυν κατὰ τὰ Ἑλληνες λί-
γουσι γιγνητολόγηται.

54. Ὡς δὲ ὁ Περσίων λόγος λίγεται, αὐτὸς ὁ Περ-
σιὺς ἰὼν Ἀσσύριοις, ἐγένετο Ἑλλην, ἀλλ' οὐκ οἱ Περσίοις
πρόγονοι· τοὺς δὲ Ἀκρίσιου γε πατέρας ὁμολογούντας
κατ' οἰκηϊότητα Περσίϊ οὐδὲν, τούτους δὲ εἶναι, κατὰ πῃ
Ἑλληνες λίγουσι, Αἰγυπτίους.

55. Καὶ ταῦτα μὲν νυν περὶ τούτων εἰρήσθω· ὅτι δὲ
ἰόντες Αἰγύπτιοι, καὶ ὁ, τι ἀποδιζάμενοι ἱλασον τὰς Δω-

ρίων βασιληῆας, ἄλλοισι γὰρ περὶ αὐτῶν ἱερῆται, ἰάσονται αὐτά· τὰ δὲ ἄλλα οὐ κατιλάσονται, τουτῶν μνήμην ποιήσομαι.

56. Γίγνεται δὲ δὴ τὰδε τοῖσι βασιλεῦσι Σπαρτιῆται διδάσκουσιν ἱερῶν δύν, Διὸς τε Λακιδάιμονος, καὶ Διὸς οὐρανίου καὶ πόλεμον γιῖν ἐκφίρειν ἐπ' ἢ ἂν βαύλωνται χώραν τούτου δὲ μνηδὲν εἶναι Σπαρτιησίων διακωλυτήν. εἰ δὲ μὴ, αὐτὸν ἐν τῇ ἄγῃ ἐνέχισθαι. στρατευομένων δὲ, πρώτους εἶναι τοὺς βασιλεῆς, ὑστάτους δὲ ἀπείναι· ἱκανὸν δὲ ἄνδρας λογάδας ἐπὶ στρατιῆς φυλάσσειν αὐτούς· προβάτοισι δὲ χρᾶσθαι ἐν τῇσι ἐξοδίῃσι, ὁπόσοις ἂν ὦν ἰδίῳσι· τῶν δὲ θυομένων ἀπάντων τὰ δέσματά τε καὶ τὰ ῥῶτα λαμβάνειν σφίας. ταῦτα μὲν τὰ ἱμνολόγια.

57. Τὰ δὲ ἄλλα τὰ ἱερῆα κατὰ τὰδε σφί δίδονται. ἢ θυσίῃσι τις δημοσιῇ ποιῆται, πρώτους ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἔξιν τοὺς βασιλεῆς· καὶ ἀπὸ τουτῶν πρῶτον ἀρχισθαι, διπλήσια νόμιστας ἱκαντέρῳ τὰ πάντα ἢ τοῖσι ἄλλοισι δαιτυμόνεσι· καὶ σπονδαρχίας εἶναι τουτῶν, καὶ τῶν τυθίντων προβάτων τὰ δέσματα· νομηνίας δὲ ἀνὰ πάσας καὶ ἐξδόμας ἱσταμένου τοῦ μηνὸς, δίδοσθαι ἐκ τοῦ δημοσίου ἱρήϊον τέλειον ἱκαντέρῳ ἐς Ἀπόλλωνος, καὶ μίδιμον ἀλφίτων, καὶ οἶνου τιτάρτην Λακωνικὴν· καὶ ἐν τοῖσι ἀγῶσι πᾶσι προεδρίας· ἔξαιρέτους· καὶ προξένους ἀποδεικνύναι τούτοις προσκῆσθαι τοὺς ἂν ἰδίῳσι τῶν ἀστῶν, καὶ Πυθίους αἰρεῖσθαι δύο ἑκάτερον· οἱ δὲ Πύθιοι εἰσὶ θυοπρόποι ἐς Δελφοὺς, σιτιόμενοι μετὰ τῶν βασιλέων τὰ δημόσια. μὴ ἰλθούσι δὲ τοῖσι βασιλεῦσι ἐπὶ τὸ δεῖπνον, ἀποπέμπισθαι σφί ἐς τὰ οἰκία ἀλφίτων τε δύο χοίνικας ἱκαντέρῳ, καὶ οἶνου ποτύλην· παριούσι δὲ διπλήσια πάντα δίδοσθαι· τῷτὸ δὲ τοῦτο καὶ πρὸς ἰδιωσίων κληθέντας

ἐπὶ διῖπνον τιμᾶσθαι. τὰς δὲ μαντηίας τὰς γινομένας, τούτους φυλάσσειν· συνιδίναί δι καὶ τοὺς Πυθίους. διπάζειν δὲ μούτους τοὺς βασιλῆας τισάδι μῦνα· πατρύχου τε παρθένου πῆρι, ἐς τὸν ἐκνέεται ἔχειν, ἥν μή περ ὁ πατὴρ αὐτὴν ἐγγυήσῃ· καὶ ἰδῶν δημοσίων πῆρι. καὶ ἥν τις θιτὸν παῖδα ποίισθαι. ἰθίλῃ, βασιλῆων ἐναντίον ποίισθαι. καὶ παρῖζειν βουλευούσι τοῖσι γέρουσι, ἰούσι δυνῶν δίουσι τρήποντα· ἥν δὲ μὴ ἔλθωσι, τοὺς μάλιστα σφι τῶν γιρόντων προσήκοντας ἔχειν τὰ τῶν βασιλῆων γέρεα, δύο ψήφους τιθιμένους, τρίτην δὲ, τὴν ἰωῦτῶν.

58. Ταῦτα μὲν ζῶσι βασιλιῦσι δίδονται ἐκ τοῦ ποῦνου τῶν Σπαρτητιῶν· ἀποθανούσι δὲ, τὰδι. ἱππῖες περιαγγύλλουσι τὸ γιγνὸς κατὰ πᾶσαι τὴν Λακωνικὴν κατὰ δὲ τὴν πόλιν γυναῖκες περιῖῶσαι, λίβητα προτίουσι. ἱππῖαν ὣν τοῦτο γίνηται τοιοῦτο, ἀνάγκη ἐξ οἰκίης ἐκείστης ἑλιυθίρους δύο καταμαίινεσθαι, ἄνδρα τε καὶ γυναῖκα· μὴ ποιήσασι δὲ τῷτο, ζημίαι μεγάλαι ἐπικίεται. νόμος δὲ τοῖσι Λακιδαιμονίοισι κατὰ τῶν βασιλῆων τοὺς θανάτους ἰστί ὡῦτὰς καὶ τοῖσι βαρβάρουσι τοῖσι ἐν τῇ Ἀσίῃ· τῶν γὰρ ὣν βαρβάρων οἱ πλιῦνις τῶῦτῃ νόμῳ χρέωνται κατὰ τοὺς θανάτους τῶν βασιλῆων. ἱππῖαν γὰρ ἀποθάῃ βασιλὺς Λακιδαιμονίων, ἐκ πάσης διῖ Λακιδάϊμονος, χωρεῖς Σπαρτητιῶν, ἀριθμῶ τῶν περιόικων ἀναγκαστοὺς ἐς τὸ κῆδος ἵναι. τουτίων ὣν καὶ τῶν ἰλωτίων ἱππῖαν συλλιχθίωσι ἐς τῶῦτὸ πολλαὶ χιλιάδες, σύμμιγα τῆσι γυναίξιν κόπτονταί τε προθύμως, καὶ οἰμωγῇ διαχρίωνται ἀπλῆτῃ· φάμιναι τὸν ὕστατον αἰὶ ἀπογενόμενος τῶν βασιλῆων, τοῦτον δὲ γινέσθαι ἄριστον. ὅς δ' ἔν ἐν πολέμῳ τῶν βασιλῆων ἀποθάῃ, τούτῳ δὲ ἰδῶλων σκυιάσαντις, ἐν κλίνῃ εὖ ἰστρωμένη ἐκφίρουσι. ἱππῖαν

δὲ θάψουσιν, ἀγορὴ δίκαια ἡμερίων οὐκ ἴσταται σφί, οὐδ' ἀρχαιερίῃ συνίξει, ἀλλὰ πειθίδουσι ταύτας τὰς ἡμέρας.

59. Συμφέρονται δὲ ἄλλο τῷδε τοῖσι Πέρσησι. ἱππὶν ἀποθανόντες τοῦ βασιλῆος ἄλλος ἐνίστηται βασιλεὺς, οὗτος ὁ ἐσιὼν ἱλιυθιροῖ ὅστις τι Σπαρτιητίων τῷ βασιλείῳ ἢ τῷ δημοσίῳ ᾤφιλιν· ἐν δ' αὖ Πέρσησι ὁ πατιστάμινος βασιλεὺς τὸν προοφιλόμινον φόρον μίτιν πάσῃσι τῇσι πόλεσι.

60. Συμφέρονται δὲ καὶ τὰδε Αἰγυπτίοισι Λακιδαιμόνιοι. οἱ κήρυκες αὐτίων καὶ αὐληταὶ καὶ μάγιστροι ἐκδίδονται τὰς πατρῷας τίχνας· καὶ αὐλητῆς τι αὐλητίῳ γίνεται, καὶ μάγιστρος μαγίρου, καὶ κήρυξ κήρυκα· οὐ κατὰ λαμπροφωνίην ἱππιτιθίμινοι ἄλλοι σφίας παρακληίουσι, ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια ἱππιτιλίουσι. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω γίνεται.

61. ΤΟΤΕ δὲ τὸν Κλισμίνια ἰόντα ἐν τῇ Αἰγίῳ, καὶ ποιῶν τῇ Ἑλλάδι ἀγαθὰ προσιεργαζόμενον, ὁ Δημάρητος διέβηκε, οὐκ Αἰγυπτίων οὕτω κηδόμινος, ὡς φθόνῳ καὶ ἄγῃ χριώμενος. Κλισμίνης δὲ νοστήσας ἀπ' Αἰγίης, ἐβούλετο τὸν Δημάρητον παῦσαι τῆς βασιληΐης, διὰ πρῆγμα τοιοῦτον ἐπίβασιν ἐς αὐτὸν ποιούμενος. Ἀρίστωνι βασιλεύοντι ἐν Σπάρτῃ, καὶ γήμαντι γυναικας δύο, παῖδες οὐκ ἐγένοντο. καὶ, οὐ γὰρ συνεγινώσκειτο αὐτὸς τούτου εἶναι αἷτιος, γαμίου τρίτην γυναικᾶ· ᾧ δὲ γαμίου. ἦν οἱ φίλος τῶν Σπαρτιητίων ἀνὴρ, τῷ προσηκίετο τῶν ἀστῶν μάλιστα ὁ Ἀρίστων. τούτῳ τῷ ἀνδρὶ ἐτύγχανε ἰοῦσα γυνὴ καλλίστη μακροῦ τῶν ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν καὶ ταῦτα μίντοι καλλίστη ἐξ αἰσχίστης γενομένη. ἰοῦσαν γὰρ μιν τὸ εἶδος φλαύρην, ἢ τροφὸς αὐτῆς, εἶα ἀνδρώπων τι ὀλβίαν θυγατέρα, καὶ δυσειδίαν

ἰούσαν, πρὸς δὲ καὶ ἰρίουσα τοὺς γυνῆας συμφορὴν τὸ εἶδος αὐτῆς ποιουμένης, ταῦτα ἱκαστα μαδιῶσα, ἐπιφράζεται τοιαῦτι. ἰφύρει αὐτὴν ἀνὰ πᾶσαι ἡμίρην ἐς τὸ τῆς Ἑλείνης ἰρὸν· τὸ δ' ἴσται ἐν τῇ Θιράκῃ καλιυμένη, ὕπαιρει τῷ Φοιβητίῳ ἰροῦ· ὅπως δὲ ἐνίπνιαι ἢ τροφὸς, πρὸς τι τῷ γαλμα ἴστα, καὶ ἰλίσσεται τὴν θιδὸν ἀπαλλάξαι τῆς δυσμερφίης τὸ παιδίον. καὶ δὴ ποτε ἀπιούσῃ ἐκ τῷ ἰροῦ τῇ τροφῇ γυναικῇ λίγεται ἐπιφανῆσαι· ἐπιφανῆσαν δὲ, ἐπιίρισθαι μιν ὃ, τι φέρι ἐν τῇ ἀγκάλῃ καὶ τὴν φράσαι, ὡς παιδίον φέρι· τὴν δὲ κελιῦσαι οἱ δέξαι· τὴν δὲ οὐ φάναι ἀπυρῆσθαι γάρ οἱ ἐκ τῶν γυναικῶν μηδεὶς ἐπιδιπνύσαι· τὴν δὲ πάντως ἰωῦτῇ κελιῦσαι ἐπιδίξαι ὀρῶσαν δὲ τὴν γυναικῇ περὶ πολλοῦ ποιουμένην ἰδίσθαι, οὕτω δὲ τὴν τροφὴν δέξαι τὸ παιδίον· τὴν δὲ καταψῶσαι τοῦ παιδίου τὴν κεφαλὴν, εἶπαι, ὡς καλλιστεύου πασίῳ τῶν ἐν Σπάρτῃ γυναικῶν· ἀπὸ μὲν δὲ ταύτης τῆς ἡμίρης μεταπισίειν τὸ εἶδος. γαμίου δὲ δὴ μιν ἐς γάμου ὥρην ἀπικομένην Ἀγῆτος ὁ Ἀλκιδιδῶ, οὗτος δὲ ὁ τοῦ Ἀρίστωνος φίλος.

62. Τὸν δὲ Ἀρίστωνα ἔκνιζι ἄρα τῆς γυναικὸς ταύτης ὁ ἰρος· μηχανᾶται δὲ τοιαῦτι. αὐτὸς τι τῇ ἰταίρῃ τοῦ ἦν ἢ γυνὴ αὕτη, ὑποδίσκονται δωτίην δάσειν τῶν ἰωῦτοῦ πάντων ἐν τὸ ἄν αὐτὸς ἐκίπναι ἴληται, καὶ τὸν ἰταῖρον ἰωῦτῇ ἐκίπναι ὡσαύτως τὴν ὁμοίην διδόναι. ὁ δὲ, οὐδὲν φοβηθεὶς ἀμφὶ τῇ γυναικί, ὀρίων ἰούσαν καὶ Ἀρίστων γυναικῇ, παταίνι ταῦτα· ἐπὶ τούτοις δὲ ὅρκους ἐπῆλασαν. μετὰ δὲ, αὐτὸς τι ὁ Ἀρίστων ἴδωκε τοῦτο, ὃ, τι δὴ ἦν, τὸ εἶλπε τῶν κυμηλίων τῶν Ἀρίστωνος ὁ Ἀγῆτης, καὶ αὐτὸς τὴν ὁμοίην ζητίων φέρισθαι παρ' ἐκείνου, ἰδαῦτε δὲ τοῦ ἰταίρου τὴν γυναικῇ ἐπυρᾶτο ἀπάγεισθαι.

ὁ δὲ, πλὴν τούτου μύθου τὰ ἄλλα ἔφη καταινίσαι ἀναγκαζόμενος μὴ τοι τῷ τι ἔρεα, καὶ τῆς ἀπάτης τῇ παραγωγῇ, ἀπειλῇ ἀπάγισθαι.

63. Οὕτω μὲν δὴ τὴν τρίτην ἰσηγάγιστο γυναιῖκα ὁ Ἀρίστων, τὴν διυτίρην ἀποπιμπάμενος. ἐν δὲ οἱ χρόνοι ἐλάσσονι, καὶ οὐ πληρώσασα τοὺς δίκαι μῆνας ἡ γυνὴ αὕτη, τίπτει τοῦτον δὴ τὸν Δημάρητον. καί τις οἱ τῶν οἰκεστίων ἐν θόλῃ κατημίει μετὰ τῶν ἰφόρων, ἔξαγγέλλει ὡς οἱ παῖς γίγνοι· ὁ δὲ, ἰπιστάμενός τι τὸν χρόνον τῷ ἠγάγιστο τὴν γυναιῖκα, καὶ ἐπὶ δακτύλων συμβαλλόμενος τοὺς μῆνας, εἶπε ἀπομόσας, “Οὐκ ἂν ἱμὸς εἴη.” τοῦτο ἤκουσαι μὲν οἱ ἴφοροι· περὶ γὰρ μίντοι οὐδὲν ἰποιήσαντο τοπαρευτικά. ὁ δὲ παῖς αὖξιστο, καὶ τῷ Ἀρίστωνι τὸ εἰρημίει μετίμιε· παῖδα γὰρ τὸν Δημάρητον ἐς τὰ μάλιστά οἱ ἰνόμισι εἶναι. Δημάρητον δὲ αὐτῷ οὖνομα ἔδειτο, διὰ τοῦ· πρότερον τουτίων, παιδῶν Σπαρτιῆται Ἀρίστωνι ὡς ἀνδρὶ εὐδοκίμοιεν διὰ πάντων δὴ τῶν βασιλῶν τῶν ἐν τῇ Σπάρτῃ γινομένων, ἀρὴν ἰποιήσαντο παῖδα γενέσθαι· διὰ τοῦτο μὲν οἱ τὸ οὖνομα Δημάρητος ἐτίθη.

64. Χρόνου δὲ προϊόντος, Ἀρίστων μὲν ἀπύθαι, Δημάρητος δὲ ἔσχι τὴν βασιλῆην. ἴδιε δὲ, ὡς εἰσι, ἀνάπυστα γινόμενα ταῦτα, καταπαῦσαι Δημάρητον τῆς βασιλῆης, διὰ τὰ Κλιομένη διελθήη μεγάλως, πρότερός τι ὁ Δημάρητος ἀπαγαγὼν τὴν στρατιὴν ἐξ Ἑλισσίου, καὶ δὴ καὶ τότε ἐπ’ Αἰγινήταιν τοὺς μηδίσαντας διὰ πάντας Κλιομένους.

65. Ὁρμηθεὺς ὦν ἀποτίνυσθαι ὁ Κλιομένης, συντίθεται Λευτυχίδῃ τῷ Μινάρειο τοῦ Ἄγιοι, ἴοντι οἰκίῃς τῆς αὐτῆς Δημαρήτης, ἐπ’ ᾧ τι, ἦν αὐτὸν καταστήσῃ βασιλῆα ἀντὶ Δημαρήτου, ἔψιταί οἱ ἐπ’ Αἰγινήτας. ὁ δὲ Λευτυχίδης ἦν ἐχθρὸς τῷ Δημαρήτῃ μάλιστα γιγνόνως διὰ

πρῆγμα τοιοῦδι. ἄρμουςαμίνου Λιυτυχιδῶν Πέρκαλον τὴν Χίλωνος τοῦ Δημαρμίνου θυγατέρα, ὃ Δημάρητος ἐπιβουλεύσας, ἀποστριῦ Λιυτυχιδῶν τοῦ γάμου, φθάσας αὐτὸς τὴν Πέρκαλον ἄρπάσας καὶ σχὼν γυναῖκα· κατὰ τοῦτο μὲν τῷ Λιυτυχίδῃ ἡ ἔχθρη ἡ ἐς τὸν Δημάρητον ἰγιγόνει. τότε δὲ ἐκ τῆς Κλιομίνιος προθυμίας ὁ Λιυτυχίδης κατόμνυται Δημαρήτου, φὰς αὐτὸν οὐκ ἰκνισμένως βασιλεύειν Σπαρτιησίῳ, οὐκ ἰόντα παῖδα Ἀρίστωνος. μετὰ δὲ τὴν κατωμοσίην, ἰδίῳσι ἀνασώζων ἐπιῖνο τὸ ἴσος τὸ εἶπαι Ἀρίστων τότε, ὅτι οἱ ἐξήγγιλι ὁ οἰκίτης παῖδα γιγόνειαι, ὃ δὲ, συμβαλλιόμενος τοὺς μῆνας, ἀπόμοσι, φὰς οὐκ ἰωῦτοῦ μιν εἶναι. τούτου δὲ ἐπιβατιύων τοῦ ῥήματος ὁ Λιυτυχίδης, ἀπίφαισι τὸν Δημάρητον οὔτε ἐξ Ἀρίστωνος γιγνοέτα, οὔτε ἰκνυμένως βασιλεύοντα Σπάρτης, τοὺς ἐφόρους μάρτυρας παριχόμενος πύτους, ὃ τότε ἴτυχον πάριδροί τιθέοντες καὶ ἀκούσαντες ταῦτα Ἀρίστωνος.

66. Τίλος δὲ, ἰόντων περὶ αὐτίων νεκίων, ἴδοξε Σπαρτιήτῃσι ἐπιέρισθαι τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖσι, εἰ Ἀρίστωνος εἴη παῖς ὁ Δημάρητος. ἀνωίστου δὲ γινομένου ἐκ προνοίας τῆς Κλιομίνιος ἐς τὴν Πυθίην, ἐνθαῦτα προσποιίεται Κλιομίνης Κόβωνα τὸν Ἀριστοφάντου, ἄνδρα ἐν Δελφοῖσι δυναστυύοντα μίγιστον. ὃ δὲ Κόβων Πιρίαλλαι τὴν πρὸμαντιν ἀναπαίδει τὰ Κλιομίνης ἐβούλιτο λίγισθαι, λίγιν. οὔτω δὲ ἡ Πυθίη, ἐπιμετάντων τῶν Διοπρόπων, ἔκρισι μὴ Ἀρίστωνος εἶναι Δημάρητον ταῖδα. ὑστέρῃ μίντοι χρένῃ ἀνάπυστα ἰγίνετο ταῦτα, καὶ Κόβων τι ἴφυγι ἐκ Δελφῶν, καὶ Πιρίαλλα ἡ πρὸμαντις ἰπαύσθη τῆς τιμῆς.

67. Κατὰ μὲν δὲ τὴν Δημαρήτου κατὰπαυσιν τῆς βασιληΐης οὔτω ἰγίνετο. ἴφθυγι δὲ Δημάρητος ἐκ Σπάρτης

ἰς Μῆδους ἐκ τοιῷδε ἐσιδίας. μετὰ τῆς βασιληΐης τὴν
κατάπαυσιν ὁ Δημάρητος ἤρχε αἰριθίς ἀρχήν. ἦσαν
μὲν δὴ γυμνοπαῖδιαι· θιωμίνου δὲ τοῦ Δημαρήτου, ὁ
Λευτυχίδης, γιγνὼς ἤδη αὐτὸς βασιλεὺς ἀντ' ἐκείνου,
πίμψας τὸν θιράποντα, ἐπὶ γίλωτί τι καὶ λάσθῃ εἰρώ-
τα τὸν Δημάρητον ὁκοῖόν τι εἴη τὸ ἀρχεῖν μετὰ τὸ βασι-
λεύειν. ὁ δὲ, ἀλγύσας τῷ ἐπιρωτήματι, εἶπε φᾶς, αὐτὸς
μὲν ἀμφοτέρων ἤδη σπιριρῆσθαι, κεῖνοι δὲ, οὔ· τὴν μάλιστα
ἐπιρωτήσιν ταύτην ἀρξέειν Λακιδαιμονίοισι ἢ μυρίης κα-
κότητος, ἢ μυρίης εὐδαιμονίης. ταῦτα δὲ εἶπας, καὶ κα-
τακαλυψάμενος, ἦϊε ἐκ τοῦ θιήτρου ἰς τὰ ἰωῦτοῦ οἰκία·
αὐτίκα δὲ παρυσκυασάμενος, εἶδυε τῷ Διτ' ὦν· θύσας
δὲ, τὴν μητέρα ἐκάλισι.

68. Ἀπικομένη δὲ τῇ μητρὶ ἰσθίς ἰς τὰς χιῤῥάς οἱ
τῶν σπλάγχχων, κατικίτιται, λέγων τοιάδε, “ὦ μητὴρ,
“θιῶν σε τῶν τι ἄλλων καταπτόμενος ἐπιστεύω, καὶ τῷ
“Ἐρπίου Διὸς τοῦδε, φράσαι μοι τὴν ἀληθειάν, τίς μιν
“ἰσὶ πατὴρ ὁρῶν λόγῳ. Λευτυχίδης μὲν γὰρ εἶφῃ ἐν
“τοῖσι νίκισι λέγων, κύουσάν σε ἐκ τοῦ προτέρου ἀν-
“δρὸς, οὕτω ἐλθεῖν παρὰ Ἀρίστων· οἱ δὲ καὶ τὸν μα-
“ταίότερον λόγον λέγουσι, φασί σε ἐλθεῖν παρὰ τῶν
“οἰκιστῶν τὸν ἐνοφορδόν, καὶ ἐμὲ εἶναι ἐκείνου παῖδα.
“ἰγὼ ὦν σε μετέρχομαι τῶν θιῶν, εἰπῶν τῶληθίς· οὕτε
“γὰρ, εἴπερ πισποίηκάς τι τῶν λεγομένων, μούνη δὴ πι-
“ποίηκας, μετὰ πολλίων δέ· ὃ, τι λόγος πολλὸς ἐν
“Σπάρτῃ, ὡς Ἀρίστων σπέρμα παιδοποιὸν οὐκ ἐστίν·
“τικεῖν γὰρ ἂν οἱ καὶ τὰς προτέρας γυναῖκας.” ὁ μὲν δὴ
τοιαῦτα ἔλιγι.

69. Ἡ δὲ ἀμείβετο τοῖσδε· “ὦ παῖ, ἐπεί τί με λιτῇ-
“σε μετέρχαι εἰπῶν τὴν ἀληθειάν, πᾶν εἰς σὲ κατιερέ-
“σιται τῶληθίς. ὥς με ἠγάγειτο Ἀρίστων ἰς ἰωῦτοῦ,

“ νυκτὶ τρίτῃ ἀπὸ τῆς πρώτης ἤλθι μοι φάσμα ἰδόμενον
 “ Ἀρίστων· συνινηθὲν δὲ, τοὺς στιφάνους οὐς εἶχι, ἱμοὶ
 “ πωρισιθίδι. καὶ τὸ μὲν οἰχώσαι, ἥτι δὲ μετὰ ταῦτα
 “ Ἀρίστων. ὡς δέ μοι εἶδε ἔχουσιν στιφάνους, ἐρώτα
 “ τίς εἴη ὁ μοι δεύς· ἐγὼ δὲ ἰθάμην ἱκεῖνον ὁ δὲ οὐκ ὕπι-
 “ δειπτο· ἐγὼ δὲ πατωμνύμην, φαμίην αὐτὸν οὐ καλῶς
 “ ποίειν ἀπαρνύμενον· ὀλίγον γάρ τι περὶ τερσιν ἰλθόντα
 “ καὶ συνινηθέντα, δεῦναί μοι τοὺς στιφάνους· ὀρίων δὲ
 “ μοι πατορνυμίην ὁ Ἀρίστων, ἱμαδι ὡς θύϊον εἴη τὸ
 “ περὶ γμα. καὶ τοῦτο μὲν, οἱ στιφάνοι ἰφάνησαν ἰόντες
 “ ἐκ τοῦ ἥρωϊο τοῦ παρὰ τῆσι θύρῃσι τῆσι αὐτλήῃσι
 “ ἰδρυμίον” (τὸ καλίουσι Ἀστραβάκου) “ τοῦτο δὲ, οἱ
 “ μάντιες τὸν αὐτὸν τοῦτον ἥρωα ἀναίριον εἶναι. οὕτω δὲ,
 “ ὦ παῖ, ἔχῃς πᾶν ὅσον τι καὶ βούλῃαι πυθίσθαι. ἡ
 “ γὰρ ἐκ τοῦ ἥρωος τούτου γίγναι, καὶ τοι πατήρ ἐστι
 “ Ἀστραβάκου ὁ ἥρω, ἡ Ἀρίστων· ἐν γὰρ σὶ τῇ νυκτὶ
 “ ταύτῃ ἀναιρίομαι. τῇ δὲ σὺ μάλιστα κατὰπτονται
 “ οἱ ἰχθῶν, λίγοντες ὡς αὐτὸς ὁ Ἀρίστων, ἵτι αὐτῷ ἐν
 “ ἡγγίλθης γιγνημίους, πολλῶν ἀκουόντων οὐ φήσι
 “ σὶ ἰωῦτοῦ εἶναι· τὸν χρόνον γὰρ, τοὺς δίκας μῆνας, οὐ-
 “ δίκω ἐξήκειν· ἀἰδρητῇ τῶν τοιούτων κῆνος τοῦτο ἀπὶ
 “ βίψι τὸ ἴσος. τίποτεσι γὰρ γυναῖκες καὶ ἰνιάμνηα καὶ
 “ ἱπτάμνηα, καὶ οὐ πᾶσαι δίκας μῆνας ἱπτελίσσασαι·
 “ ἐγὼ δὲ σὶ, ὦ παῖ, ἱπτάμνηον ἴσικον. ἴγων δὲ καὶ αὐ-
 “ τὸς ὁ Ἀρίστων οὐ μετὰ πολλὸν χρόνον, ὡς ἀγνοίῃ τὸ
 “ ἴσος ἰκτάλοι τοῦτο. λόγους δὲ ἄλλους περὶ γενέσεως τῆς
 “ σιωπτοῦ μὴ δίκω· τὰ γὰρ ἀληθίστατα πάντα ἀκῆ-
 “ κας. ἐκ δὲ ὀνοφερῶν αὐτῷ τι λιυτυχίδῃ καὶ ταῖσι
 “ ταῦτα λίγουσι τίποτεσι αἱ γυναῖκες παῖδας.” ἡ μὲν δὲ
 “ ταῦτα ἴλιγι.

70. Ὁ δὲ, πυθόμενός τι τὰ ἐβούλετο, καὶ ἐπῳδία λα-

ἔων, ἐπορεύετο εἰς Ἑλιν· τῇ λόγῃ φάε, ὡς εἰς Δειλοῦς
 χρῆσόμενος τῇ χρηστηρίῳ περιύεται. Λακιδαιμόνιοι δὲ,
 ὑποτοπηθέντες Δημάρητον δεσμῷ ἐπιχειροῦν, ἰδίῳκον.
 καὶ πως ἔφθη εἰς Ζάκυνθον διαβὰς ὁ Δημάρητος ἐκ τῆς
 Ἑλίδος· ἐπιδιαβάντες δὲ οἱ Λακιδαιμόνιοι, αὐτοῦ τι ἄπ-
 τοντο, καὶ τοὺς θιράποντας αὐτὸν ἀπαιροῦνται. μετὰ
 δὲ, οὐ γὰρ ἐξιδίδουσιν αὐτὸν οἱ Ζακύνθιοι, ἐνθιῦτιν δια-
 βαίνει εἰς τὴν Ἀσίην παρὰ βασιλῆα Δαρίῳν. ὁ δὲ ὑπιδί-
 ξασθό τι αὐτὸν μεγαλῶσι, καὶ γῆν τι καὶ πόλιν ἴδωκε.
 οὕτω ἀπίκετο εἰς τὴν Ἀσίην Δημάρητος, καὶ τοιαύτη χρῆ-
 σάμενος εὐχῇ· ἄλλα τι Λακιδαιμονίοισι συχνὰ ἔργοισί
 τι καὶ γνώμῃσι ἀπολαμπρυνθίς, ἐν δὲ δὴ καὶ Ὀλυμπιά-
 δα σφι ἀνιλόμενος τιθρίπῃ προσέβαλε, μοῦνος τοῦτο
 πάντων δὴ τῶν γινομένων βασιλῆων ἐν Σπάρτῃ ποιήσας.

71. Λευτυχίδης δὲ ὁ Μινάριος, Δημαρήτου καταπαυσ-
 θέντος, διιδίξατο τὴν βασιλιήν. καὶ οἱ γίνονται πᾶσι
 Ζευξίδημος, τὸν δὴ Σπαρτιατῶν μετιξίτιροι Κυρίσκον
 ἰκέλιον. οὗτος ὁ Ζευξίδημος οὐκ ἐκασίλυσεν Σπάρτης·
 πρὸ Λευτυχίδω γὰρ τιλιετῆ, λιπὼν παῖδα Ἀρχίδημον.
 Λευτυχίδης δὲ στερηθεὶς Ζευξιδήμου, γαμίει διυτίρην γυ-
 ναῖκα Εὐρυδάμην, ἰούσαν Μινίου μὲν ἀδελφίην, Διακτορί-
 δω δὲ θυγατρίᾳ· ἐκ τῆς οἱ ἔρσιν μὲν γίνονται οὐδὲν, θυ-
 γάτηρ δὲ Λαμπιτώ· τὴν Ἀρχίδημος ὁ Ζευξιδήμου γαμίει,
 δόντος αὐτῷ Λευτυχίδω.

72. Οὐ μὲν οὐδὲ Λευτυχίδης κατιγῆρα ἐν Σπάρτῃ,
 ἀλλὰ τίσιν τοιήνδε τινα Δημαρήτῃ ἐξίτισι. ἰστρατήγησε
 Λακιδαιμονίοισι εἰς Θισσαλίην· παρὸν δὲ οἱ ὑποχίρεια
 πάντα ποιήσασθαι, ἰδωρεδόκησι ἀργύριοι πολὺ. ἐπ' αὐ-
 τοφῶρ δὲ ἀλούς αὐτοῦ ἐν τῇ στρατοπέδῳ, ἐπικατήμενος
 χιρῖδι πλῆθι ἀργυρίου, ἔφυγε ἐκ Σπάρτης, ὑπὸ δικαστή-
 ριον ὑπαχθείς· καὶ τὰ οἰκία οἱ κατισκάφη· ἔφυγε δὲ εἰς

Τιγίην, καὶ ἰτιλιύτησι ἐν ταύτῃ. ταῦτα μὲν δὴ ἰγίνετο χρέον ὕστιστον.

73. Τότε δὲ ὡς τῷ Κλειομένει ἐνδῶδῃ τὸ ἐς τὸν Δημάρτην πρῆγμα, αὐτίκα παραλαβὼν Λευτυχίδα, ἥτις ἐπὶ τοὺς Αἰγινήτας, διυνοί τινα σφί ἔγκοπον διὰ τὸν περὶ πηλακισμόν ἔχων. οὕτω δὲ οὔτε οἱ Αἰγινήται, ἀμφοτέρων τῶν βασιλέων ἡκόντων ἐπ' αὐτοὺς, ἰδικαίουν ἔτι ἀντιβαίνειν, ἐκιννοί τε ἐπιλιζάμενοι ἄνδρας δίκᾳ Αἰγινήταιων τοὺς πλείστου ἀξίους καὶ πλούτους καὶ γίνετο, ἦγον καὶ ἄλλους, καὶ δὴ καὶ Κρεῖον τε τὸν Πολυκρέτου, καὶ Κάσαμβοι τὸν Ἀριστοκράτους, οἵπερ ἔσχον μέγιστον κράτος· ἀγαγόντες δὲ σφίας ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν, παραθήκην παρατίθενται ἐς τοὺς ἐχθίστους Αἰγινήταις Ἀθηναίους.

74. Μετὰ δὲ ταῦτα, Κλειομένηα, ἐπ' αἵστον γενόμενον κακοτιχνήσαντα ἐς Δημάρτην, δῆμα ἔλαβε Σπαρτιτίων, καὶ ὑπεξίσχισι ἐς Θισσαλίην. ἐνδιῦντι δὲ ἀπικόμενοις ἐς τὴν Ἀρκαδίην, νώτιον ἐπρησσε πρῆγματα, συνιστὰς τοὺς Ἀρκαδας ἐπὶ τῇ Σπάρτῃ, ἄλλους τε ὄρκους προσάγων σφί, ἥ μὲν ἵψισθαί σφίας αὐτῷ τῇ ἂν ἐξηγῆται· καὶ δὴ καὶ ἐς Νώνανκριν πόλιν πρὸ θυμὸς ἦν τῶν Ἀρκαδῶν τοὺς προιστιῶτας ἀγνίων, ἔξορκούν τὸ Στυγὸς ὕδωρ. ἐν δὲ ταύτῃ τῇ πόλει λίγεται εἶναι ὑπὸ τῶν Ἀρκαδῶν τὸ Στυγὸς ὕδωρ· καὶ δὴ καὶ ἔστι τοιόνδε τι· ὕδωρ ὀλίγον φαινόμενον, ἐκ πίττης στάζει ἐς ἄγκος· τὸ δὲ ἄγκος αἰμασίῃς τις περιθίει κύκλος. ἡ δὲ Νώνανκρις, ἐν τῇ ἡ περὶ αὕτη τυγχάνει ἐοῦσα, πόλις ἐστὶ τῆς Ἀρκαδίας πρὸς Φειῶ.

75. Μαθόντες δὲ Λακιδαιμόνιοι Κλειομένηα ταῦτα πρῆσσαντα, κατήγον αὐτὸν δίσαντες ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι ἐς Σπάρτην, τοῖσι καὶ πρότερον ἦρχε. κατιλθόντα δὲ αὐτὸν, αὐτίκα ὑπέλαβε μανίῃ νοῦσος, ἶόντα καὶ πρότερον

ὑπομαργότερον· ὅπως γὰρ τιμὴν ἐντύχοι Σπαρτιητίων, ἰνέχραυε ἰς τὸ πρόσωπον τὸ σκῆπτρον. ποιῶντα δὲ αὐτὸν ταῦτα, καὶ παραφρονήσαντα, ἴδυσαν οἱ προσήκοντες ἐν ξύλῳ· ὁ δὲ, διδούς, τὸν φύλακον μουνωθίοντα ἰδὼν τῶν ἄλλων, αἴτει μάχαιραν· οὐ βουλομένου δὲ ταπρῶτα τοῦ φυλάκου δίδοιαι, ἀπίλινε τά μιν αὐτίς ποιήσεις· ἰς ὃ δέσας τὰς ἀπυλὰς ὁ φύλακος, ἦν γὰρ τῶν τις εἰλωτίων, δίδωι οἱ μάχαιραν. Κλισομένης δὲ παραλαβὼν τὸν σίδηρον, ἄρχειτο ἐκ τῶν κτημίων ἰωῦτὸν λωβώμενος· ἐπιτάμνων γὰρ κατὰ μῆκος τὰς σάρκας, προῦσαι ἐκ τῶν κτημίων ἰς τοὺς μηρούς· ἐκ δὲ τῶν μηρῶν ἰς τι τὰ ἰσχία, καὶ τὰς λαπάρας· ἰς ὃ ἰς τὴν γαστέρα ἀπίκνιτο, καὶ ταύτην καταχορδιδύων, ἀπίθαι τρόπῳ τοιούτῳ· ὥς μὲν οἱ πολλοὶ λέγουσι Ἑλλήνων, ὅτι τὴν Πυθίην ἀνίγνωσε τὰ περὶ Δημάρητον γινόμενα λίγειν· ὥς δὲ Ἀθηναῖοι μῦθοι λέγουσι, διότι ἰς Ἐλευσίνα ἰσβαλὼν, ἔκπριε τὸ τίμιος τῶν θίων· ὥς δὲ Ἀργεῖοι, ὅτι ἐξ ἱεροῦ αὐτίων τοῦ Ἀργου, Ἀργείων τοὺς καταφυγόντας ἐκ τῆς μάχης καταγινίων, κατέκοπτε, καὶ αὐτὸ τὸ ἄλσος ἐν ἀλογίῃ ἔχων, ἰνίπρησι.

76. Κλισομένη γὰρ μαντιομένη ἐν Δελφοῖσι, ἐχρήσθη Ἀργος αἰρήσειν. ἐπεί τι δὲ Σπαρτιήτας ἄγων ἀπίκνιτο ἐπὶ ποταμὸν Ἐρασῖνον, ὃς λίγεται ῥεῖν ἐκ τῆς Συμφηλῆς λίμνης· τὴν γὰρ δὴ λίμνην ταύτην ἐς χάσμα ἀφανὲς ἐκδιδούσαν, ἀναφαίνισθαι ἐν Ἀργεῖ, τὸ ἐνθιῦται δὲ τὸ ὕδωρ ἤδη τοῦτο ὑπ' Ἀργείων Ἐρασῖνοι καλεῖσθαι· ἀπικόμιος δ' ὢν ὁ Κλισομένης ἐπὶ τὸν ποταμὸν τοῦτον, ἰσφαγιάζετο αὐτῷ· καὶ, οὐ γὰρ οὐδαμῶς ἐκαλλιέριε διαβαίνειν μιν, ἄγασθαι μὲν ἴφη τοῦ Ἐρασίνου οὐ προδιδόντος τοὺς πολλήτας, Ἀργεῖους μίντοι οὐδ' ὥς χαιρεήσειν. μετὰ δὲ ταῦτα ἐξαναχωρήσας, τὴν στρατιὴν κατήγαγε ἰς

Θυρίην σφαγιασάμενος δι τῇ θαλάσῃ ταῦτον, πλο-
ίῳ σφίσι ἤγαγε ἕς τε τὴν Τίρυνθίην χώραν καὶ Ναυ-
πλίην.

77. Ἀργεῖοι δ' ἰσθμίου, συνθανόμενοι ταῦτα, ἐπὶ θά-
λασσαν. ὥς δὲ ἀγχοῦ μὲν ἐγίνοντο τῆς Τίρυνθος, χώρα
δὲ ἐν τούτῳ τῷ κίεται Σήπιμα τοῦτομα, μεταίχμιον οὐ μέγα
ἀπολιπόντες, ἔχοντο ἀντίω τοῖσι Λακιδαιμονίοισι. ἐνθαῦτα
δὲ οἱ Ἀργεῖοι τὴν μὲν ἐκ τοῦ φανερῷ μάχης οὐκ ἰφοβίσι-
το, ἀλλὰ μὴ δόλῳ αἰριδίωσι. καὶ γὰρ δὴ σφι ἕς τοῦτο
τὸ πρῆγμα ὕχι τὸ χρηστήριον, τὸ ἰπικίονα ἔχρησι ἢ
Πυθίη τούτοις τε καὶ Μιλησίοισι, λίγοι ὦδε,

Ἄλλ' ὅταν ἡ θήλια τὸν ἄρσινά κησάσα
Ἐξιλάσῃ, καὶ πῦδος ἐν Ἀργείοισιν ἄρῃται,
Πολλὰς Ἀργείων ἀμφιδρυφίας τότε θήσει·
Ὡς ποτὶ τις ἱεῖς καὶ πισσομήνων ἀνδρῶπων,
Διυτὸς ὄφιν τρέιλικτος ἀπώλιτο δουρὶ δαμασδαίς.

ταῦτα δὲ πάντα συνελθόντα, τοῖσι Ἀργείοισι φόβον πα-
ρεῖχε. καὶ δὴ σφι πρὸς ταῦτα ἴδαξε τῷ κήρυκι τῶν πο-
λιμίων χρῆσθαι· δόξαν δὲ σφι, ἰποῖναι τοιόνδε· ὅπως ἡ
Σπαρτιήτης κήρυξ προσημαίνει τι Λακιδαιμονίοισι, ἰποῖναι
καὶ οἱ Ἀργεῖοι τῷ τὸ τοῦτο.

78. Μαθὼν δὲ ὁ Κλειμένης ποιῶντας τοὺς Ἀργεῖους
ὁκοῖν τι ὁ σφίτινος κήρυξ σημήναι, παραγγέλλει σφι
ὅταν σημήνῃ ὁ κήρυξ ποιῆσθαι ἄριστον, τότε ἀναλαβόν-
τας τὰ ἔπλα, χωρεῖν ἕς τοὺς Ἀργεῖους. ταῦτα καὶ ἐγί-
ναιτο ἰπικιλία ἐκ τῶν Λακιδαιμονίων· ἄριστον γὰρ ποιου-
μένοισι τοῖσι Ἀργείοισι ἐκ τοῦ κηρύγματος ἰπικίαντες
καὶ πολλοὺς μὲν ἰφόνισαν αὐτίων, πολλῶν δ' ἔτι πλιῦ-
νας ἕς τὸ ἄλσος τοῦ Ἀργεῖου καταφυγόντας περιϋζόμενοι
ἰφύλασσαν.

79. Ἐνθιῦται δὲ ὁ Κλισμίνης ἰποῖσι ταύροις. ἔχων αὐτομόλους ἄνδρας, καὶ πυρρηνόμινους τουτίων, ἱξικάλει πύρρῳν κήρυκα, ὀνομαστὶ λίγων τοὺς ἐν τῇ ἰρῇ ἀπειργαίοντες τῶν Ἀργείων· ἱξικάλει δὲ, φᾶς αὐτίων ἔχιν τε ἄπεινα· ἄπεινα δὲ ἔστι Πιλοπονησίαισι, δύο μνίαι τεταγμέναι κατ' ἄνδρα αἰχμάλωντον ἱπτίειν. κατὰ πυρρηνόμινους δὲ τῶν Ἀργείων ὡς ἱπαστοὺς ἱπκαλιύμινους ὁ Κλισμίνης ἱπτινι. ταῦτα δὲ πως γινόμενα ἱλιήθι τοὺς λαιποὺς τοὺς ἐν τῇ τιμίνῃ· ἄτι γὰρ πυρρῷ ἰόντος τοῦ ἄλσιος, οὐκ ἄρῳ οἱ ἐντὸς τοὺς ἐκτὸς, ὅ, τι ἱπρησσαν· πρὶν γοι δὴ αὐτίων τις ἀναδὰς ἐπὶ δύνδρος, κατιῦδι τὸ πωσιόμενον. οὕκων δὴ ἔτι καλιόμενοι ἱξήσαν.

80. Ἐνθαῦτα δὲ ὁ Κλισμίνης ἐπίλειπεν πάντα τινὰ τῶν εἰλωστίων περιτίειν ὕλην τὸ ἄλσιος· τῶν δὲ πυρρηνόμινων, ἐνίπρησεν τὸ ἄλσιος. καιομένου δὲ ἤδη, ἱπτίρειτο τῶν τινὰ αὐτομόλων, τίνος εἴη θιῶν τὸ ἄλσιος· ὁ δὲ ἱφῆ Ἀργυος εἶπας· ὁ δὲ, ὡς ἤκουσι, ἀναστινάξας μίγα, εἶπας, “ὦ Ἀπολλοὶ χρηστήρει, ἧ μεγάλως μὲ ἠπάτηκας, φάμινος Ἀργος αἰρήσειν· συμβάλλομαι δ' ἱξήκειν μοι τὸ “ χρηστήριον.”

81. Μετὰ δὲ ταῦτα, ὁ Κλισμίνης τὴν μὲν πλείω στρατιὴν ἀπῆκε ἀπίσαι ἐς Σπάρτην· χιλίους δὲ αὐτίων λαλῶν τοὺς ἀριστίας, ἦν ἐς τὸ Ἡραῖον θύων. βουλόμινον δὲ αὐτὸν θύειν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ὁ ἱεὺς ἀπηγόρευε, φᾶς οὐκ ὅσιον εἶναι ξείνῳ αὐτόθι θύειν. ὁ δὲ Κλισμίνης τὸν ἱρία ἐπίλειπεν τοὺς εἰλωτας ἀπὸ τοῦ βωμῷ ἀπάγοντας μαστιγῶσαι, καὶ αὐτὸς ἱδυσε· ποιήσας δὲ ταῦτα, ἀπῆκε ἐς τὴν Σπάρτην.

82. Νοστήσαντα δὲ μιν ὑπῆγον οἱ ἰχθῆροι ὑπὸ τοὺς ἰφίρους, φάμινός μιν δωροδοκήσαντα, οὐκ ἔλειπεν τὸ Ἀργος, παρὲν ἐνπεστίως μιν ἱλιῖν. ὁ δὲ σφι ἱλιξί, οὔτε ἰὶ ψευδό-

μινος, οὔτε εἰ ἀληθεία λίγων, ἔχω σαφηνίως εἶπαι· ἔλιξι δ' ὦν φάμινος, ἵππῃ τι δὴ τὸ τοῦ Ἄργου ἱρὸν εἶλε, δοκίμῃ αἰ ἐξηληλυθίαι ἐν χρησμὸν τοῦ θιού· πρὸς ὧν ταῦτα οὐ δικαιοῦν πειρᾶν τῆς πόλιος, πρὶν γι δὴ ἱροῖσι χρήσεται, καὶ μάθῃ, εἴτε οἱ ὁ θιὸς παραδίδωι, εἴτε οἱ ἱμποδὼν ἴσσηται. παλλισρευμίνῃ δὲ ἐν τῇ Ἡραίῳ, ἐκ τοῦ ἀγάλματος τῶν στηθίων φλόγα πυρὸς ἐκλάμψαι· μαθὼν δὲ αὐτὸς οὔτω τὴν ἀτρυπητὴν, ὅτι οὐκ αἰρίει τὸ Ἄργος· εἰ μὲν γὰρ ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀγάλματος ἐξέλαμψι, αἰρίειν αἶ κατ' ἄκρης τὴν πόλιν· ἐκ τῶν στηθίων δὲ λάμψαντες, πῶ οἱ πισποιῆσθαι ὅσον ὁ θιὸς ἰβούλετο γινέσθαι. ταῦτα δὲ λίγων, πιστά τι καὶ οἰκότα ἰδόντι Σπαρτιήτησι λίγιπ, καὶ ἀπίφυγι πολλὸν τοὺς διώκοντας.

83. Ἄργος δὲ ἀνδρῶν ἰχηρώδη οὔτω, ὥστε οἱ δοῦλοι αὐτῶν ἴσχον πάντα τὰ πρήγματα, ἄρχοντίς τι καὶ δίκοντες, ἐς δ' ἐπῆλθον οἱ τῶν ἀπολομένων παῖδες. ἱππικά σφιας οὔτοι, ἀνακτώμενοι ὀπίσω ἐς ἰωῦτοὺς τὸ Ἄργος, ἐξίβαλον· ἐξωδιύμενοι δὲ οἱ δοῦλοι, μάχῃ ἴσχον Τίρυνθα. τίως μὲν δὴ σφι ἦν ἄρθρια ἐς ἀλλήλους· ἱππικά δὲ ἐς τοὺς δούλους ἦλθε ἀνὴρ μάντις Κλείανδρος, γένος ἱὸν Φιγαλιὺς ἀπ' Ἀρκαδίας· οὔτος τοὺς δούλους ἀνίγνωσι ἐπιθίσθαι τοῖσι διασπότῃσι. ἐκ τούτου δὲ πόλιμός σφι ἦ ἐπὶ χρόνον συχρὸν, ἐς δὲ δὴ μόγις οἱ Ἀργεῖοι ἐπικράτησαν.

84. Ἀργεῖοι μὲν νυν διὰ ταῦτα Κλισμίνιά φασι μανίντα ἀπολίσθαι κακῶς. αὐτοὶ δὲ Σπαρτιῆταί φασι ἐν δαιμονίου μὲν οὐδινὸς μανῆναι Κλισμίνια, Ζεύδῃσι δὲ ὁμιλήσαντά μιν, ἀκρητοπότῃν γινέσθαι, καὶ ἐκ τούτω μανῆναι. Σκύδας γὰρ τοὺς νομάδας, ἵππῃ τί σφι Δαρειῶν ἰσχυαίῃ ἐς τὴν χώραν, μετὰ ταῦτα μεμονόναι μιν τίσασθαι· ὠμίψαντας δὲ ἐς Σπάρτην, συμμαχίῃν τι ποιεῖσθαι, καὶ συντίθισθαι, ὥς χρεῶν εἶη αὐτοὺς μὲν

τοὺς Σκύδας παρὰ Φᾶσιν ποταμὸν πειρᾶν εἰς τὴν Μηδικὴν ἰσθαλίην, σφίας δὲ τοὺς Σπαρτιήτας πιλιύειν ἐξ Ἐφέσου ὀρμιωμένους ἀναβαίνειν, καὶ ἔπιτα εἰς τῶντ' ἅπαντ' ᾶν. Κλιομένηα δὲ λείγουσι, ἡκόντων τῶν Σκυθίων ἐπὶ ταῦτα, ὁμιλείειν σφι μιζόντες· ὁμιλίοντα δὲ μᾶλλον τοῦ ἰκτιυμείου, μαθὺν τὴν ἀκρητοποσίην παρ' αὐτίων· ἐκ τούτου δὲ μανῆναί μιν νομίζουσι Σπαρτιῆται. ἔκ τι τοῦ, ὥς αὐτοὶ λείγουσι, ἐπὶ αὐτὸν ζωρότερον βούλωνται ποίειν, Ἐπισκύθισον λείγουσι. οὕτω δὲ Σπαρτιῆται τὰ περὶ Κλιομένηα λείγουσι· ἡμεῖς δὲ δοκίμῃ τίσιν ταύτην ὁ Κλιομένης Δημαρῆτην ἐκτίσαι.

85. Τελιυτῆσαντος δὲ Κλιομένηος, ὥς ἐπύδοντο Αἰγινῆται, ἔπιμποι εἰς Σπάρτην ἀγγέλους καταβυσομένους Λευτυχίδω περὶ τῶν ἐν Ἀθήνῃσι ὁμήρων ἰχομένων. Ἀκαπδαίμονι δὲ δικαστήριον συναγαγόντες, ἔγνωσαν περὶ βρῆσθαι Αἰγινῆτας ὑπὸ Λευτυχίδω· καὶ μιν κατέκριναν ἔκδοτον ἄγισθαι εἰς Αἴγινα ἀπὸ τῶν ἐν Ἀθήνῃσι ἰχομένων ἀνδρῶν. μιλλόντων δὲ ἄγειν τῶν Αἰγινητῶν τὸν Λευτυχίδα, ἰπὶ σφι Θιασίδης ὁ Λιωπρίπιος, ἰὼν ἐν τῇ Σπάρτῃ δόκιμος ἀνὴρ, “ Τί βούλειςθι ποίειν, ἄνδρες “ Αἰγινῆται, τὸν βασιλῆα τῶν Σπαρτιητῶν ἔκδοτον “ γινόμενον ὑπὸ τῶν πολιητῶν ἄγειν; εἰ νῦν ὀργῇ χριώ- “ μιναι ἔγνωσαν οὕτω Σπαρτιῆται, ὅπως ἐξ ὑστέρης μὴ τι “ ὑμῖν, ἢν ταῦτα πρήσσησι, πανώλιθρον κακὸν εἰς τὴν “ χώραν ἰσβάλῃσι.” ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Αἰγινῆται, ἔσχοντο τῆς ἀγωγῆς· ὁμολογίῃ δὲ ἐχρήσαντο τειῆδε, ἐπιστόμινον Λευτυχίδα εἰς Ἀθήνας, ἀποδοῦναι Αἰγινητῇσι τοὺς ἀνδρας.

86. Ὡς δὲ ἀπικόμενος Λευτυχίδης εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀπαίτει τὴν παρακαταθήκην, οἱ Ἀθηναῖοι προφάσιαις ἔλπον οὐ βουλόμενοι ἀποδοῦναι, φάντες δύο σφίας ἰόντας

βασιλῆας παραδίδομαι, καὶ οὐ δικαιοῦν τῷ ἱτέρῳ ἂν
 τοῦ ἱτέρου ἀποδιδόναι. οὐ φαμένων δὲ ἀποδώσειν τῶν
 Ἀθηναίων, ἱλιξί σφι Διευτυχίδης τάδε· “ ὦ Ἀθηναῖαι,
 “ ποίειτε μὲν ἐνότερα βούλισθαι αὐτοί· καὶ γὰρ ἀπα-
 “ δόντες, ποίειτε ὅσια· καὶ μὴ ἀποδιδόντες, τὰ ἱκαντὰ
 “ τούτων ἰκοῖον μίνοι τι ἐν τῇ Σπάρτῃ συνηπύχθαι
 “ γινίσθαι περὶ παρακασαθήκης, βούλομαι ὑμῖν εἶπαι.
 “ λίγομεν ἡμῖς οἱ Σπαρτιῆται γινίσθαι ἐν τῇ Λακιδαί-
 “ μωνι κατὰ τρίτην γυνὴν τὴν ἀπ’ ἡμῶ, Γλαῦκος Ἑπιπύ-
 “ διοις παῖδα. τοῦτον τὸν ἄνδρα φαμέν τά τι ἄλλα
 “ πάντα περιήκειν τὰ πρῶτα, καὶ δὴ καὶ ἀκούειν ἀριστα
 “ δικαιοσύνης πύρι, πάντων ὅσοι τὴν Λακιδαίμονα τοῦτον
 “ τὸν χρόνον οἴκων. συνηπύχθῃναι δὲ οἱ ἐν χρόνῳ ἴκων.
 “ μίνοι τάδε λίγομεν. ἄνδρα Μιλήσιον, ἀπικόμενον ἐς
 “ Σπάρτην, βούλισθαί οἱ ἱλθῆναι ἐς λόγους, πρῶτοςχόμι-
 “ νον τοιάδε· Εἰμὶ μὲν Μιλήσιος, ἦκα δὲ τῆς σῆς, Γλαῦ-
 “ κη, δικαιοσύνης βουλόμηνος ἀπολαῦσαι. ὥς γὰρ δὴ ἀπὸ
 “ παῖσαν μὲν τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, ἐν δὲ καὶ περὶ Ἰωνίῃ
 “ τῆς σῆς δικαιοσύνης ἦν λόγος πολλὸς, ἱμνωσθῆναι λόγους
 “ ἰδίδουν καὶ ὅτι ἱπικίνδυνός ἐστι αἰεὶ ποτὶ ἡ Ἰωνίῃ, ἡ δὲ
 “ Πελοπόννησος ἀσφαλῶς ἰδρυμένη· καὶ δίοτι χρήματα
 “ οὐδαμᾶ τοὺς αὐτοὺς ἐσσι ὄρῃν ἔχοντες. ταῦτά τι ἂν
 “ ἱπικινομένη, καὶ βουλευομένη, ἴδοξί μοι, τὰ ἡμίση
 “ πάσης τῆς εὐνίης ἔκαργυρώσαντα, δίδουαι παρὰ τοῖς
 “ σὺ, εὖ ἔξισσταμένη ὥς μοι κίμιναι ἴσται παρὰ τοῖς
 “ σόα. σὺ δὲ μοι καὶ τὰ χρήματα δίξαι, καὶ τάδε σύρ-
 “ βολα σῶξαι λαβών· δεῖ δ’ ἂν ἔχων ταῦτα ἀπαιτήη, τοῦ-
 “ τῳ ἀποδόναι. Ὁ μὲν δὲ ἀπὸ Μιλήτου ἦκων ξείνος το-
 “ σαῦτα ἱλιξί· Γλαῦκος δὲ ἰδίξατο τὴν παρακασαθήκην
 “ ἐπὶ τῷ ἱερῇμίνῳ λόγῳ. χρόνου δὲ πολλοῦ διελθόντος,
 “ ἤλθοι ἐς τὴν Σπάρτην τούτου τοῦ παραδιμένου τὰ

“*χρήματα οἱ παῖδες· ἰλθόντες δὲ ἰς λόγους τῷ Γλαύ-*
 “*κῳ, καὶ ἀποδιδύνοντες τὰ σύμβολα, ἀπαίτιον τὰ χρήμα-*
 “*τα. ὁ δὲ διωδίετο, ἀντυποκρινόμενος τοιαῦτα· Οὐτὶ μί-*
 “*νημαι τὸ πρῆγμα, οὔτε μὲν περιφέρει οὐδὲν ἰδῖναι του-*
 “*τίων τῶν ὑμῶς λέγεται· βούλομαι τι, ἀναμνησθεῖς, ποίειν*
 “*πᾶν τὸ δίκαιον· καὶ γὰρ εἰ ἔλαβον, ὀρθῶς ἀποδοῦναι·*
 “*καὶ εἴγε ἀρχὴν μὴ ἔλαβον, νόμοισι τοῖσι Ἑλλήνων χρή-*
 “*σομαι ἰς ὑμῶς. ταῦτα ὦν ὑμῖν ἀναβάλλομαι πυρώ-*
 “*σιν ἰς τίταρτον μῆνα ἀπὸ τοῦδε. Οἱ μὲν δὲ Μιλή-*
 “*σιοι συμφορὴν ποιούμενοι, ἀπαλλάσσοντο, ὥς ἀπιστι-*
 “*ρημῖνοι τῶν χρημάτων. Γλαῦκος δὲ ἰπορεύετο ἐς Διλ-*
 “*φους χρησόμενος τῷ χρηστηρίῳ. ἰππευτῶντα δὲ αὐτὸν*
 “*τὸ χρηστήριον εἰ ὄρεα τὰ χρήματα λήϊσται, ἢ Πυδίη*
 “*μιτέρχεται τοῖσδε τοῖσι ἵπποις,*

“*Γλαῦκ’ Ἐπικυδίδη, τὸ μὲν αὐτίκα κίρδιον οὔτω,*
 “*Ὅρεα νικῆσαι, καὶ χρήματα λήϊσασθαι.*
 “*Ὅμην· ἵππῃ θάνατός γε καὶ εὖορκον μῖνι ἄνδρα.*
 “*Ἄλλ’ Ὅρεα πᾶσις ἵστιν ἀνώνυμος, οὐδ’ ἵππῃ χιῖρις,*
 “*Οὐδὲ πῶδες· κραιπνὸς δὲ μιτέρχεται, εἰσόκει πᾶσιν*
 “*Συμμάρψας ὁλίσι γυνῇ, καὶ οἶκον ἄπαντα.*
 “*Ἄνδρὸς δ’ εὖορκου γυνὴ μιτόπισθιν ἀμείνων.*

“*ταῦτα ἀκούσας ὁ Γλαῦκος συγγνώμην τὸν Διὸν πα-*
 “*ραιτείετο αὐτῷ ἴσχειν τῶν ῥηδίντων. ἢ δὲ Πυδίη ἔφη,*
 “*τὸ πιερηθῆναι τοῦ Διοῦ, καὶ τὸ ποιῆσαι, ἴσον δύνασθαι.*
 “*Γλαῦκος μὲν δὲ μεταπιμπάμενος τοὺς Μιλησίους ξεί-*
 “*νους, ἀποδιδόῃ σφι τὰ χρήματα. τοῦ δὲ εἵνικα ὁ λόγος*
 “*ᾧδε, ᾧ Ἀθηναῖοι, ὠρμήθη λήγισθαι ἰς ὑμῶς, ἐρῆσινται.*
 “*Γλαύκου νῦν οὔτε τι ἀπόγοιόν ἵστι οὐδὲν, οὔτ’ ἵστίη*
 “*οὐδεμὴν νομιζομένη εἶναι Γλαύκου· ἐκτίτρεπταί τε*
 “*πρόρριζος ἐκ Σπάρτης. οὔτω ἀγαθὸν μηδὲ διανοέσθαι*

“ *περὶ παρακαταθήκης ἄλλο γι, ἢ ἀπαιτιόντων ἀπο-
“ δίδοναι.*” Λιτυχιῖδος μὲν εἶπας ταῦτα, ὥς οἱ οὐδὲ
οὕτω ἐσήκουον οἱ Ἀθηναῖοι, ἀπαλλάσσειτο.

87. Οἱ δὲ Αἰγινήται, πρὶν τῶν πρότερον ἀδικημάτων
δοῦναι δίκας, τῶν ἐς Ἀθηναίους ὕβρισαν, Θηβαίοισι χαριζέ-
μιναι, ἰποίησαν τοιόνδε. μιμνόμενοι τοῖσι Ἀθηναίοισι, καὶ
ἀξιούντες ἀδικεῖσθαι, ὥς τιμωρησόμενοι τοὺς Ἀθηναίους
παρισκινάζοντο. καὶ, ἣν γὰρ δὴ τοῖσι Ἀθηναίοισι πιντή-
ρης ἐπὶ Σουίῳ, λοχῆσαντες ὦν, τὴν θιωρίδα νῆα εἴλον
πλήρην ἀνδρῶν τῶν πρώτων Ἀθηναίων· λαβόντες δὲ τοὺς
ἄνδρας, ἴδυσαν.

88. Ἀθηναῖοι δὲ παθόντες ταῦτα πρὸς Αἰγινήται, οὐκ ἔτι ἀντεβάλλοντο μὴ οὐ τὸ πᾶν μηχανήσασθαι ἐπ’
Αἰγινήτῃσι. καὶ, ἣν γὰρ Νικόδρομος Κροΐδου καλιόμενος
ἐν τῇ Αἰγίνῃ ἀπὲρ δόκιμος, οὗτος μιμνόμενος μὲν τοῖσι
Αἰγινήτῃσι προτέρην ἰαυτοῦ ἐξίλασιν ἐκ τῆς νῆσου, μα-
θὼν δὲ τότε τοὺς Ἀθηναίους ἀναρτημένους ἱρδίην Αἰγινή-
τας κακῶς, συντίθεται Ἀθηναίοισι προδοσίην Αἰγίνης,
φράσας ἐν τῇ τι ἡμέρῃ ἐπιχειρήσει, καὶ ἐκείνους ἐς τὴν
ἡκίην διήσει βοηθίοντας. μετὰ ταῦτα, καταλαμβάνου
μὲν κατὰ τὰ συνιδήκατο ὁ Νικόδρομος Ἀθηναίοισι τὴν
παλαιὴν καλιομένην πόλιν.

89. Ἀθηναῖοι δὲ οὐ παραγίνονται ἐς δῖον οὐ γὰρ
ἔτυχον ἰοῦσαι νῆες σφι ἀξιόμαχοι τῇσι Αἰγινήταιων συμ-
βαλίειν· ἐν ᾗ ὦν Κορίνθιων ἰδίοντο χρῆσά σφι νῆας, ἐν
τούτῳ διεφθάρη τὰ πρῆγματα. οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἴσαι
γὰρ σφι τοῦτον τὸν χρόνον φίλοι ἐς τὰ μάλιστα, Ἀθηναί-
οισι διδοῦσι διαμένοισι εἰκοσι νῆας, διδοῦσι δὲ πινταδράχ-
μους ἀποδόμενοι· δωτινὴν γὰρ ἐν τῇ νόμῳ οὐκ ἔξῃν δοῦναι.
ταύτας τε δὴ λαβόντες οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὰς σφετέραις,
πληρώσαντες ἰσδομήκοντα νῆας τὰς ἀπάσας, ἔπλιν

ἐπὶ τὴν Αἴγιναν καὶ ὑστέρισαν ἡμέρῃ μιῇ τῆς συγκαί-
μινος.

90. Νικοδρόμος δὲ, ὥς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸν καιρὸν οὐ
περιγίνεστο, ἐς πλοῖον ἰσθὰς, ἐκδιδρῆσαι ἐκ τῆς Αἰγίνης·
σὺν δὲ οἱ καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν Αἰγινητίων ἴσαντο, ταῖσι
Ἀθηναῖοι Σούνιον οἰκῆσαι ἴδουσαν. ἐνδιῦται δὲ αὐτοὶ ὀρμιώ-
μινος ἱφιδρόν τι καὶ ἦγον τοὺς ἐν τῇ νήσῳ Αἰγινητάς. ταῦ-
τα μὲν δὴ ὕστερον γίνετο.

91. Αἰγινητίων δὲ οἱ παχίς, ἐπαναστάτως τοῦ δή-
μου σφι ἄμα Νικοδρόμῳ, ἐπιπράττησαν καὶ ἱπικτά σφίος
χειρσάμινος, ἐξῆγον ἀπολίοντες. ἀπὸ τούτου δὲ καὶ
ἄγος σφι γίνετο, τὸ ἐκθύσασθαι οὐκ οἶοί τι γίνετο ἐπι-
μηχανώμινος, ἀλλ' ἱφιδρῆσαν ἐπιστόντες πρότερον ἐκ τῆς
νήσου, ἣ σφι ἱλίων γινίσθαι τὴν θιόν. ἱπτακασίους γὰρ
δὴ τοῦ δήμου ζωγρήσαντες, ἐξῆγον ὥς ἀπολίοντες. εἰς δὲ
τις τευτίων ἐκφυγὼν τὰ δισμὰ, καταφύγει πρὸς πρῶδυ-
ρα Δήμητρος θειμοφόρου ἐπιλαμβανόμενος δὲ τῶν ἐπι-
σπαστήρων, εἶχιστο· οἱ δὲ, ἐπὶ τί μιν ἀποσπάσαι οὐκ οἶοί
τι ἀπίλκοντες γίνοντο, ἀποκόψαντες αὐτοῦ τὰς χιῶρας,
ἦγον αὐτῶ· χιῶρες δὲ κινῆαι ἐπιφυπυῖαι ἴσαν τοῖσι ἐπι-
σπαστήρσι.

92. Ταῦτα μὲν νυν σφίος αὐτοὺς οἱ Αἰγινῆται ἐργά-
σαντο. Ἀθηναίοισι δὲ ἦκουσι ναυμαχῆσαν νηυσὶ ἰσδομή-
κοντα· ἰσσωθίντες δὲ τῇ ναυμαχίῃ, ἐπιπαλίοντο τούτους
αὐτοὺς τοὺς καὶ πρότερον, Ἀργείους. καὶ δὴ σφι οὗτοι
μὲν οὐκέτι βοηθίουσι, μιμφόμενοι ὅτι Αἰγινῆται νῆες ἀνά-
γκῃ λαμβθεῖσαι ὑπὸ Κλειομένους, ἴσχωσι τι ἐς τὴν Ἀργο-
λίδα χώραν, καὶ συναπίθησαν Λακιδαιμονίοισι· συναπί-
θησαν δὲ καὶ ἀπὰ Σικυωνίων νηῶν ἄνδρες τῇ αὐτῇ ταύτῃ
ἰσθολῇ. καὶ σφι ὑπ' Ἀργείων ἐπιβλήθη ζημία, χίλια τέ-
λαυτα ἐκτίσαι, πεντακόσια ἑκατέρους. Σικυωνίοι μὲν

ουν συγγιγόντες ἀδικῆσαι, ὁμολόγησαν, ἰπασθὲν τάλαυτα ἱκτίσασιντες, ἀζήμιοι εἶναι· Αἰγινῆται δὲ οὔτε συνεγιγνώσκοντο, ἴσαι τι αὐθαδίστιροι. διὰ δὲ ὧν σφι ταῦτα διομίνουσι, ἀπὸ μὲν τοῦ δημοσίου οὐδὲς Ἀργείων ἴτι ἐβλήθη, ἰθιλονται δὲ ἐς χιλίους· ἦγε δὲ αὐτοὺς στρατηγὸς ἀνὴρ ᾧ οὔτομα Εὐρυβάτης, πινυτάθλον ἱπασκήσας. τουτίων οἱ πλιῦντες οὐκ ἀπεισέστησαν ὀπίσω, ἀλλ' ἰτιλιύτησαν ὅπ' Ἀθηναίων ἐν Αἰγίνῃ· αὐτὸς δὲ ὁ στρατηγὸς Εὐρυβάτης μυνισμαχίην ἱπασκίων, τρυῖς μὲν ἄνδρας τρέψῃ τισούτῃ κτείνει, ὑπὸ δὲ τοῦ τιτάρτου Σωφάνιος τοῦ Δικιλίος ἀποθνήσκει.

93. Αἰγινῆται δὲ, ἰούσι ἀτάκτοις Ἀθηναίοις συμβαλόντες τῇσι νηυσὶ, ἰνίκησαν· καὶ σφίων νίας τίσσερας αὐτοῖσι ἀνδράσι εἶλον. Ἀθηναίοις μὲν δὴ πόλεμος συνῆπτο πρὸς Αἰγινήτας.

94. Ὁ ΔΕ Πέρσης τὸ ἰωῦτοῦ ἱποίει, ὥσπερ ἀναμιμνήσκοντες τι αἰὶν τοῦ θιρέποντος, μιμνήσθαι μιν τῶν Ἀθηναίων, καὶ Πεισιστρατιδίων προσκατημένων καὶ διαβαλλόντων Ἀθηναίους· ἄμα δὲ βουλόμενος ὁ Δαρεῖος, ταύτης ἰχόμενος τῆς προφάσεως, κακαστρέφισθαι τῆς Ἑλλάδος τοὺς μὴ δόντας αὐτῇ γῆν τι καὶ ὕδωρ, Μαρδόνιον μὲν δὲ φλαύρως πρήξαντα τῷ στόλῳ, παραλύει τῆς στρατηγίης· ἄλλους δὲ στρατηγούς ἀποδίξας, ἀπίτυλι ἰπὶ τι Ἑρίτριαν καὶ Ἀθήνας, Δᾶτίν τι, ἰόντα Μῆδον γίνους, καὶ Ἀρταφέρνηα τὸν Ἀρταφέρνηος παῖδα, ἀδελφιδίον ἰωῦτοῦ· ἰντιλάμενος δὲ ἀπίπιμπε ἰξανδραποδίσαντας Ἀθήνας καὶ Ἑρίτριαν, ἄγειν ἰωῦτῳ ἐς ὅψιν τὰ ἀνδράποδα.

95. Ὡς δὲ οἱ στρατηγοὶ οὔτοι οἱ ἀποδιχθίντες πορευόμενοι παρὰ βασιλῆος, ἀπίκοιτο τῆς Κιλικίης ἐς τὸ Ἀλήιον πιδίον, ἄμα ἀγόμενοι πιζὸν στρατὸν πολλόν τι καὶ εὖ ἰσκιυάσμιον, ἰνθαῦτα στρατοπεδευόμενοις ἰπῆλ-

Οὐ μὲν ὁ ναυτικὸς πῶς στρατὸς ὁ ἰπποκρατοὺς ἐκόντασι
 παρρυγίοντο δὲ καὶ αἱ ἰππογαυαὶ νῆες, τὰς τῇ προτέρῃ
 ἴτι' προῖπτι τοῖσι ναυτοῦ δημοσφύρουσι Δαρειῶσι τοιμαζέουσιν
 ἰσθαλάμῃνοι δὲ τοὺς ἵππους ἐς ταύτας, καὶ τὸν πρὶν
 στρατὸν ἰσθιβάσαντες ἐς τὰς νῆας, ἱππῶν ἐξαποσείρουσι
 τριήρεσι ἐς τὴν Ἰωνίην. ἐνθαῦται δὲ οὐ παρὰ τὴν ἡμετέραν
 ἔχον τὰς νῆας ἰδὼν τοῦ τι Ἑλλησπόντου καὶ τῆς Θερσῆος,
 ἀλλ' ἐκ Σάμου ἐρμιαίμενοι, παρὰ τι Ἰνέριον καὶ διὰ νή-
 σων τὸν πλόον ἱπποιῦντο· ὥς μὲν ἡμεῖς δοκίμην, δίδοντες
 μάλιστα τὸν περίπλοον τοῦ Ἀθῶ, ὅτι τῇ προτέρῃ ἴτι'
 ποιούμενοι ταύτην τὴν πόμυδην, μεγάλως προσέπταταισαν·
 πρὸς δὲ, καὶ ἡ Νάξος σφίσις ἠνάγκασζε, πρῶτην οὖν
 ἀλαῦσα.

96. Ἐπὶ δὲ ἐκ τοῦ Ἰονίου πωλόντες προσφύονται
 προσίμεξαν τῇ Νάξῃ, ἐπὶ ταύτῃ γὰρ δὴ πρῶτην ἰαυ-
 χον στρατιώσθαι οἱ Πέρσαι μεμνημένοι τῶν πρῶτων, οἱ
 Νάξιοι πρὸς τὰ οὖρια εἶχοντο φύγοντες, οὐδὲ ὑπέρβαιναν·
 οἱ δὲ Πέρσαι ἀνδραποδισάμενοι τοὺς κατίλατον αὐτίων,
 ἐνίπρησαν καὶ τὰ ἐκ καὶ τὴν πάλιν· ταῦτα δὲ ποιήσαν-
 τες, ἐπὶ τὰς ἄλλας νῆους ἀνάγοντο.

97. Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἱποῖον, οἱ Δῆλιοι, ἐκλιπύ-
 ντες καὶ αὐτοὶ τὴν Δῆλον, εἶχοντο φύγοντες ἐς Τήνου. τῆς
 δὲ στρατιῆς καταπλιούσης, ὁ Ῥᾶντις προπλάσας, οὐκ ἔα
 τὰς νῆας πρὸς τὴν νῆσον προσερχέσθαι, ἀλλὰ πύρην ἐν
 τῇ Ῥαίῃ· αὐτοὶ δὲ πυθόμενοι ἵνα ἴσων οἱ Δῆλιοι, πύμ-
 πων κέρυκα, ἀγέριον σφί' τάδε· “Ἀνδρες ἱεῖς, τί φε-
 “ γοντες εἶχισθε, οὐκ ἐπιτήδεια καταγόντες κατ' ἡμεῖς
 “ ἔγω γὰρ καὶ αὐτοὶ ἴτι' ταῦτα φρονίως, καὶ μοι ἐκ βα-
 “ σιλῆος ὥδε ἐπίσταλται· ἐν ᾧ χώρῃ οἱ δύο διὰ ἐγένοντο,
 “ ταύτην μηδὲν σίνισθαι, μήτι αὐτὴν τὴν χώρην, μήτι
 “ τοὺς εὐμήταρας αὐτῆς. νῦν ἂν καὶ ἄπεισι ἐπὶ τὰ ὑπὲρ

“ τρεκα αὐτίων, καὶ τὴν νῆσον ἰμίσθαι.” ταῦτα μὲν ἱπποκρυπύσατο τοῖσι Δηλίοισι· μετὰ δὲ, λιβανωτοῦ τρυηκόσια τάλαντα κατανήσας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, ἰδυμίησι.

98. Δᾶσις μὲν δὴ ταῦτα ποιήσας, ἱππῆι ἅμα τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ἐρίτριαν περῶνα, ἅμα ἀγόμενος καὶ Ἴωνας καὶ Αἰολίας. μετὰ δὲ τοῦτον ἰδυῦντιν ἱξαναχθίντα, Δῆλος ἐκινήθη, ὡς ἱλιγοι οἱ Δῆλιοι, καὶ περῶνα καὶ ὕστατα μίχρι ἱμιῦ σισθίῃσα. καὶ τοῦτο μὲν καὶ τίρας ἀνδρώποισι τῶν μυλλόντων ἴσισθαι κακῶν ἴφθιι ὁ θεός. ἐπὶ γὰρ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπιοις, καὶ Ξέρξῳ τοῦ Δαρίου, καὶ Ἀρτοξέρξῳ τοῦ Ξέρξῳ, τριῶν τουτίων ἐπιξῆς γενέων, ἰγίνιστο πλῆν κακὰ τῇ Ἑλλάδι ἢ ἐπὶ εἰσοσι· ἄλλας γενεὰς τὰς περὶ Δαρείου γινομένης· τὰ μὲν, ἀπὸ τῶν Περσίων αὐτῇ γινόμενα, τὰ δὲ, ἀπ’ αὐτίων τῶν περὶφαιών περὶ τῆς ἀρχῆς πολυμιόντων. οὕτω οὐδὲν ἦν ἀίκαλις κινήσῃαι Δῆλον, τοσπερὶν ἰοῦσαν ἀκίνητον· καὶ ἐν χρησμῷ ἦν γιγραμμένον περὶ αὐτῆς ὧδε,

Κινήσω καὶ Δῆλον, ἀκίνητόν περ ἰοῦσαν.

[δύναται δὲ κατὰ Ἑλλάδα γλῶσσαι ταῦτα τὰ οὐνόματα, Δαρείος, ἱερείης· Ξέρξης, ἀρήϊος· Ἀρτοξέρξης, μέγας ἀρήϊος. τούτους μὲν δὴ τοὺς βασιλῆας ὧδε εἰς ὁρῶς κατὰ γλῶσσαι τὴν σφίτιν Ἑλληνισ καλίοισιν.]

99. Οἱ δὲ βάρβαροι ὡς ἀπῆραν ἐκ τῆς Δήλου, προσίσχον περὶ τὰς νήσους· ἰδυῦντιν δὲ στρατιὴν τι παραλάμβαναι, καὶ ὁμήρους τῶν νησιωτίων παῖδας ἱλάμβανον. ὡς δὲ περιπλίοιτες τὰς νήσους, προσίσχον καὶ ἐς Κάρυστον, οὐ γὰρ δὴ σφι οἱ Καρύστιοι οὔτε ὁμήρους ἰδίδοσαν, οὔτε ἴφασαν ἐπὶ πόλιν ἀστυγίτονας στρατεύεσθαι, λίγοντις Ἐρίτριάν τι καὶ Ἀθήνας, ἰδυῦντα τούτους ἱπο-

λαδρύνειόν τι καὶ τὴν γῆν σφίων ἱκυροί, ἰς δ' καὶ οἱ Καρύ-
σσιοι παρίστησαν ἰς τῶν Πέρσων τὴν γνώμην.

100. Ἐριτρίαις δὲ, πυνθανόμενοι τὴν στρατιὴν τὴν
Περσικὴν ἐπὶ σφίας ἐπιπλύνουσαν, Ἀθηναῖων ἰδιόθῃσαν
σφίσι βοηθοὺς γενέσθαι. Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἀπείπαντο
τὴν ἱπικουρίην, ἀλλὰ τοὺς τιτραπισχιλίους πληροῦχόν-
τας τῶν ἱπποβοτῶν Χαλκιδίων τὴν χώραν, τούτους σφι
διδούσι τιμωροὺς. τῶν δὲ Ἐριτρίων ἦν ἄρα οὐδὲν ὑγίης
βούλευμα· οἱ μιστιπύμποντο μὲν Ἀθηναῖους, ἰφρόνιον δὲ
διφασίας ἰδίας. οἱ μὲν γὰρ αὐτίων ἐβουλιόοντο ἐκλιπτῆν
τὴν πόλιν ἰς τὰ ἄκρα τῆς Εὐβοίης· ἄλλοι δὲ αὐτίων, ἴδια
πέρδια προσδικόμενοι παρὰ τοῦ Πέρσων οἰσισθαι, προδο-
σίην ἐσπιυάζοντο. μαθὼν δὲ τουτίων ἐκείτηρα ὡς ἔρχε-
ται Αἰσχίνης ὁ Νόθωνος, ἰὼν τῶν Ἐριτρίων τὰ πρῶτα, φρά-
ζει τοῖσι ἥκουσι τῶν Ἀθηναίων πάντα τὰ παρόντα σφι
πρήγματα· προσιδίετό τι ἀπαλλάσσεισθαι σφίας ἰς τὴν
σφισίτην, ἵνα μὴ προσεκόλυνται. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ταῦτα
Αἰσχίνη συμβουλεύσαντι πείθονται καὶ οὗτοι μὲν δια-
κάντες ἰς Ὀρωπὸν, ἴσωζον σφίας αὐτούς.

101. Οἱ δὲ Πέρσαι πλείοντες κατίσχοι τὰς νῆας τῆς
Ἐριτρικῆς χώρας κατὰ Ταμύνας, καὶ Χαιρίας, καὶ Αἰ-
γίλια· κατασχόντες δὲ ἰς ταῦτα τὰ χωρία, αὐτίκα ἱπ-
πους τι ἐξιστάλλοντο, καὶ παρισπιυάζοντο ὡς προσεισό-
μαιοι τοῖσι ἰχθυοῖσι. οἱ δὲ Ἐριτρίαις ἐπιξιλθῆναι μὲν καὶ
μάχισθαι οὐκ ἵκοντο βουλὴν, εἴ πως δὲ διαφυλάξαιεν
τὰς νῆας, τούτου σφι ἔμιλλε πύρι, ἐπεὶ τι ἐνίκη μὴ
ἐκλιπτῆν τὴν πόλιν. προσβολῆς δὲ γινομένης καρτερῆς
πρὸς τὸ τεῖχος, ἵππασιν ἐπὶ ἑξ ἡμέρας πολλοὶ μὲν ἀμ-
φοτέρων τῇ δὲ ἐβδόμῃ Εὐφορβός τις ὁ Ἀλκιμάχου, καὶ
Φίλαγρος ὁ Κυνίου, ἄνδρες τῶν ἀσπῶν δόκιμοι, προσδιδούσι
ταῖσι Πέρσῃσι. οἱ δὲ, ἐσιλθόντες ἰς τὴν πόλιν, τοῦτο μὲν,

τὰ ἱερὰ σολήσαντες ὑπέκρησαν, ἀποτινύμενοι τῷ ἐν Σάρ-
δισι κατακαυδίντων ἱερῷ· τοῦτο δὲ, τοὺς ἀνθρώπους ἡ-
δραποδίσαντο, κατὰ τὰς Δαρίον ἰστολάς.

102. Χειρσάμενοι δὲ τὴν Ἑβέρειαν, καὶ ἰσχυρόντες
ὀλίγας ἡμέρας, ἔπλειον ἐς τὴν Ἀττικὴν παύσαντες τε
πολλὰ καὶ δοθέντες ταῦτά τοις Ἀθηναίοις παύσαιιν τὰ
καὶ τοὺς Ἑριτρίους ἐποίησαν. καὶ, ἣν γὰρ ὁ Μαραθῶν
ἐπιτηδιώστωτο χωρίον τῆς Ἀττικῆς ἐκπύσαι, καὶ ἀγ-
χωτάτω τῆς Ἑριτρίης, ἐς τοῦτό σφι κατηγίστο Ἰωνίης ὁ
Πεισιστράτης.

103. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ἐνόησαν ταῦτα, ἰσχύοντες καὶ
αὐτοὶ ἐς τὸν Μαραθῶνα. ἦγον δὲ σφίσι στρατηγοὶ δέκα-
τῶν ὁ δέκατος ἦν Μιλτιάδης, τοῦ τὸν πατέρα Κίμωνος τὸν
Σησαγέριον παύλαβε φυγεῖν ἐξ Ἀθηναίων Πεισιστράτην
τὸν Ἰωνικράτην. καὶ αὐτῶν φύγοντι, ὀλυμπιάδα ἀνι-
λίσθαι τεθρίστων συνέλκῃ καὶ ταύτην μὲν τὴν πύκην ἀνι-
λόμενόν μιν, ταῦτόν ἐξισοίκασθαι τῇ ἐμποματρίῃ ἀδελφῇ
Μιλτιάδῃ. μετὰ δὲ, τῇ ὑστέρῃ ὀλυμπιάδι τῇσι αὐτῇσι
Ἰωνοῖσι νεκρῶν, παραδίδοι Πεισιστράτην ἀνακρηχθῆναι·
καὶ σὺν νίκῃ παρὶς ταύτῃ, κατήλθε ἐπὶ τὰ ἰωπτοῦ
ὑπέσπονδοι. καὶ μιν ἀνιλόμενοι τῇσι αὐτῇσι Ἰωνοῖσι ἄλ-
λην ὀλυμπιάδα, κατέλαβε ἀπαθανεῖν ὑπὸ τῶν Πεισι-
στράτου παιδῶν, οὐκ ἔτι περιόντος αὐτοῦ Πεισιστράτου
πτείνουσι δὲ οὗτοί μιν πρὸς τὸ πρυτανήϊον, νεκτὸς ὑπεί-
σαντες ἄνδρας. τίθασται δὲ Κίμων πρὸ τοῦ ἄστυος, πύ-
ρη τῆς διὰ Κοίλης καλισμένης ὁδοῦ· καταντίον δ' αὐτοῦ
αἱ Ἰωνοὶ τοθάφεται αὖται αἱ τρεῖς ὀλυμπιάδας ἀνιλό-
μεναι. ἐποίησαν δὲ καὶ ἄλλαι Ἰωνοὶ ἥδη ταῦτά τοῦτο
Εὐθαγέριον Δάκωνος· πλείω δὲ τουτίων, οὐδαμῃ. ὁ μὲν δὲ
περισσότερος τῶν παιδῶν τῇ Κίμωνι Σησαγέριος ἦν ση-
κηπῦτα παρὰ τῇ πάτρει Μιλτιάδῃ τριφόμενος ἐν τῇ

Χερσονήσῳ· ὁ δὲ νώτιος περ' αὐτῷ Κίμωνι ἐν Ἀθήνῃσι, τοῦτομα ἔχων ἀπὸ τοῦ οἰκιστῆς τῆς Χερσονήσου Μιλτιάδου, Μιλτιάδης.

104. Οὗτοι δὲ ὥν τότε ὁ Μιλτιάδης ἦσαν ἐν τῇς Χερσονήσου, καὶ ἐκτιφωγὰς διπλῶν θάνατον, ἰσχυράν γε Ἀθηναίων. ἅμα μὲν γὰρ, οἱ Φοίνικες αὐτὸν οἱ ἐπιδιώξαντες μέχρι Ἰμβρου, περὶ πολλοῦ ἐποιῶντο λαβεῖν τι καὶ ἱναγαγῶν παρὰ βασιλῆα· ἅμα δὲ, ἐκφυγόντα τι τούτους, καὶ ἀπικόμενον ἐς τὴν ἰωνοῦ, δοκίοντά τι εἶναι ἐν σωτηρίῃ, ἦδη τεταδιωτὸς μιν οἱ ἐχθροὶ ὑποδείξαντες, καὶ ὑπὸ διασπάρῃσι αὐτὸν ἀγαγόντες, ἰδιώξαν τετρατηδὸς τῆς ἐν Χερσονήσῳ. ἀποφυγὰς δὲ καὶ τούτους, στρατηγὸς οὗτω Ἀθηναίων ἀπιδέχθη, αἰεταῖς ὑπὸ τοῦ δήμου.

105. Καὶ πρῶτα μὲν, ἰόντες ἴτι ἐν τῇ ἄστυ οἱ στρατηγοὶ, ἀποπέμπουσι ἐς Σπάρτην κήρυκα Φειδιππίδην, Ἀθηναίων μὲν εἶδρα, ἄλλως δὲ ἡμεροδρόμον τι καὶ ταῦτο μιλεσῶντα. τῷ δὲ, ὡς αὐτός τι ἔλιγι Φειδιππίδης, καὶ Ἀθηναίοισι ἀπήγγελλε, περὶ τὸ Παρθίνιον οὖρον τὸ ὑπὲρ Τεγῆς ὁ Πᾶς περιείπτω. βῶσαντα δὲ τοῦτομα τοῦ Φειδιππίδου τὸν Πᾶνα, Ἀθηναίοισι κλιῦσαι ἀπαγγεῖλαι, διότι ἰωνοῦ οὐδὲ μιν ἐπιμέλειαν ποιῶνται, ἰόντες εἶναι Ἀθηναίοισι, καὶ πολλαχῇ γινόμενου ἦδη σφι χρυσίμου, τὰ δ' ἴτι καὶ ἰσομίνου. καὶ ταῦτα μὲν Ἀθηναῖαι, πρὸς σπάντων σφίσι εὖ ἦδη τῶν πρηγμάτων, πιστεύσαντες εἶναι ἀληθῆς, ἰδρύσαντο ὑπὸ τῇ ἀκροπόλει Πανὸς ἱερὸν, καὶ αὐτὸν ἀπὸ ταύτης τῆς ἀγγυλῆς θυσίῃσι ἐπιτιθήσκει καὶ λαμπάδι ἱλάσκονται.

106. Τόντι δὲ πεμφθὲς ὑπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ Φειδιππίδης οὗτος, ὅτι περὶ οἱ ἴφθ καὶ τὸν Πᾶνα φωνῆσαι, διωτράϊος ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄστυος ἦν ἐν Σπάρτῃ. ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ ἀρχοντος ἔλιγι· “ὦ Λακιδαιμόνι,

“ Ἀθηναῖοι ὑμῶν δέονται σφίσι βοηθῆσαι, καὶ μὴ περι-
 “ διῶν πόλιν ἀρχαιοτάτην ἐν τοῖσι Ἑλλήσι δουλοσύνη
 “ περιπιοῦσαι πρὸς ἀνδρῶν βαρβάρων· καὶ γὰρ Ἐρετρίᾳ
 “ εἰ νῦν ἡνδραπύδισται, καὶ πόλι λογίμῃ ἢ Ἑλλὰς γί-
 “ γοι ἀσθινοσίετη.” ὁ μὲν δὲ σφι τὰ ἰστυαλμίνα
 ἀπήγγιλε· τοῖσι δὲ ἴαδε μὲν βοηθεῖν Ἀθηναίοισι, ἀδύ-
 νατα δὲ σφι ἦν τοπαρευτίκα ποιεῖν ταῦτα, οὐ βουλομέ-
 νοισι λύειν τὸν νόμον. ἦν γὰρ ἰσταμῖνου τοῦ μηνὸς εἰνάτη·
 εἰνάτῃ δὲ οὐκ ἐξιλιώσθαι ἴφασαι, μὴ οὐ πλῆριος ἰόντος
 τοῦ κύκλου. οὗτοι μὲν νῦν τὴν παυσίλητον ἔμεινον.

107. Τοῖσι δὲ βαρβάροις κατηγίετο Ἰσπίης ὁ Πισι-
 στρατεύου ἐς τὸν Μαραθῶνα, τῆς παριχομῖνης νυκτὸς
 ὄψιν ἰδὼν ἐν τῇ ὕπνῳ τοιήνδε. ἰδόντι δὲ Ἰσπίης τῇ μητρὶ
 τῇ ἰωῦτοῦ συνιυτηθῆναι· συνιβάλλετο ὦν ἐκ τοῦ ὀνείρου,
 κατιλθὼν ἐς τὰς Ἀθήνας καὶ ἀνασυσάμινος τὴν ἀρχὴν,
 ταλιυτήσιν ἐν τῇ ἰωῦτοῦ γηραιός. ἐκ μὲν δὲ τῆς ὄψιος
 συνιβάλλετο ταῦτα. τότε δὲ κατηγίόμινος, τοῦτο μὲν,
 τὰ ἀνδράποδα τὰ ἐξ Ἐρετρίης ἀπείχετο ἐς τὴν νῆσον τὴν
 Στυρίων, καλιομῖνην δὲ Αἰγίλιαν· τοῦτο δὲ, καταγομέ-
 νας ἐς τὸν Μαραθῶνα τὰς νῆας ἄρμιζει οὗτος· ἐκβάντας
 δὲ ἐς τὴν γῆν τοὺς βαρβάρους δέεσσαι· καὶ οἱ ταῦτα
 δέπονται ἰπῆλδι πταρυῖν τι καὶ βῆξαι μιζόντως ἢ ὥς ἰώθει·
 οἳ δὲ οἱ περιεσπύεον ἰόντι, τῶν ὀδόντων οἱ πλειῦντες ἰσιί-
 οντο. τουτίων ὦν ἴπκ τῶν ὀδόντων ἐκβάλλει ὑπὸ βίης βῆ-
 ξας· ἐκπισόντος δὲ ἐς τὴν ψάμμον αὐτοῦ, ἰποίετο πολ-
 λὴν σπουδὴν ἐξιυρεῖν. ὥς δὲ οὐκ ἴφαινιτό οἱ ὁ ἰδὼν, ἀνα-
 σπινάξας, ἵπτι πρὸς τοὺς παριστιῶτας, “ Ἡ γῆ ἦδε οὐκ
 ἡμίτις ἐστι, οὐδέ μιν δυνησόμεθα ὑποχειρίην ποιήσα-
 “ σθαι· ὁπόσον δὲ τί μοι μέρος μετῆν, ὁ ἰδὼν μετίχει.”

108. Ἰσπίης μὲν δὲ ταύτῃ τὴν ὄψιν συνιβάλλετο ἐξι-
 ληλυθῆναι. Ἀθηναίοισι δὲ τιταγμῖναι ἐν τιμίνι Ἡρα-

πλῖος, ἱπῆλθον βοηθίοντις Πλαταιαῖς πανδημί· καὶ
 γὰρ καὶ ἰδιδώκισαν σφίης αὐτοὺς τοῖσι Ἀθηναίοισι οἱ
 Πλαταιαῖς, καὶ πῶους ὑπὲρ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι συχνοὺς
 ἦδη ἀναιρίατο. ἴδωσαν δὲ ᾧδι· πωριζόμενοι ὑπὸ Θεβαίων
 οἱ Πλαταιαῖς, ἰδίδωσαν πρῶτα παρατυχοῦσι Κλειομί-
 νι τε τῷ Ἀναξανδρίδιω καὶ Λακιδαιμονίοισι σφίης αὐ-
 τοὺς. οἱ δὲ, οὐ δικόμενοι, ἔλιγόν σφι τάδι· “Ἡμεῖς μὲν
 “ ἱκαστέρω τι οἰκίωμεν, καὶ ὑμῖν τοιήδι τις γίνεσθ’ ἂν ἱπι-
 “ κουρήν ψυχρή· φθαίητε γὰρ ἂν πολλάκις ἱξανδραπο-
 “ διαθέντες ἢ τινα πυθίσθαι ἡμῶν. συμβουλεύομεν δὲ
 “ ὑμῖν δοῦναι ὑμῖας αὐτοὺς Ἀθηναίοισι, πηλοισιχάροισι
 “ τι ἀνδράσι, καὶ τιμωρεῖν ἰούσι οὐ κακοῖσι.” ταῦτα συ-
 νισούλιον οἱ Λακιδαιμόνιοι, οὐ κατὰ εὐνοίην οὕτω τῶν
 Πλαταιαίων, ὥς βουλόμενοι, τοὺς Ἀθηναίους ἔχουν πῶους,
 συνιστιῶτας Βοιωτοῖσι. Λακιδαιμόνιοι μὲν νυν Πλαται-
 αῖσι ταῦτα συνισούλιον· οἱ δὲ οὐκ ἠπίστησαν, ἀλλ’
 Ἀθηναίων ἰρὰ ποιούντων τοῖσι δῶδیکا θείοισι, ἰκίται ἱζό-
 μιναι ἰπὶ τὸν βωμόν, ἰδίδωσαν σφίης αὐτούς. Θεβαῖοι δὲ
 πυθόμενοι ταῦτα, ἱστρατιεύοντο ἰπὶ τοὺς Πλαταιαίης·
 Ἀθηναῖοι δὲ σφι ἱσοθήδιον. μελλόντων δὲ συνάπτειν μά-
 χην, Κορίνθιοι οὐ περιῦδον παρατυχόντις δὲ, καὶ κα-
 ταλλάξαντις, ἱπιτριψάντων ἀμφοτέρων, οὕρισαν τὴν
 χώραν ἰπὶ τοῖσδε· ἱπὸν Θεβαίους Βοιωτῶν τοὺς μὴ βουλο-
 μένους ἰς Βοιωτοὺς τιλίειν. Κορίνθιοι μὲν δὲ ταῦτα
 γιόντες ἀπαλλάσσοιτο. Ἀθηναίοισι δὲ ἀπιοῦσι ἱπιθή-
 καντο Βοιωτοί· ἱπιθίμενοι δὲ ἱσώθησαν τῇ μάχῃ. ὑπερ-
 βάντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς οἱ Κορίνθιοι ἔθηκαν Πλα-
 τακοῖσι εἶναι οὕρους, τούτους ὑπερβάντες, τὸν Ἀσωπὸν
 αὐτὸν ἱποιήσαντο οὕρον Θεβαῖοις πρὸς Πλαταιαίης εἶναι
 καὶ Ὑσιᾶς. ἴδωσαν μὲν δὲ οἱ Πλαταιαῖς σφίης αὐτοὺς

Ἀθηναίοισι τρόπῳ τῇ εἰρημνῇ· ἥτοι δὲ τότε ἐς Μακεδῶνα βοηθήσιντις.

109. Ταῖσι δὲ, Ἀθηναῖοι στρατηγούσι ἰγύνωτο δίχα αἰ γυνῶμαι· τῶν μὲν, οὐκ ἴόντων συμβάλλειν· ὀλίγους γὰρ εἶναι στρατιῇ τῇ Μηδῶν συμβαλῆιν· τῶν δὲ, καὶ Μιλτιάδην, κλινούντων. ὥς δὲ δίχα τι ἰγύνωτο, καὶ ἵνα αἱ χεῖραι τῶν γυναικῶν, ἰδοῦντα, ἦν γὰρ ἰδέσθαιτος ψευδοφόρος ὁ τῇ περὶ λαχὼν Ἀθηναίων πολίμαρχος· τοπάλαιον γὰρ Ἀθηναῖοι ἐμύφηθον τὸν πολίμαρχον ἰπαιῶντο ταῖσι στρατηγούσι· ἦν δὲ τότε πολίμαρχος Καλλίμαχος Ἀφιδναῖος· πρὸς ταῦτον ἰλθὼν Μιλτιάδης, ἔλεγε τάδε· “Ἐν σοι νῦν, Καλλίμαχε, ἵσται ἡ καταδουλώσασθαι
 “ Ἀθάνας, ἣ ἰλαυδίας ποιήσαντα, μνημόσυνα λιπίσθαι
 “ ἐς τοὺς ἄπαντα ἀνδρώπων βίον, εἶα οὐδὲ Ἀρμυδιὸς τι
 “ καὶ Ἀριστογείτωι λίσσουσι. νῦν γὰρ δὴ ἐξ οὗ ἰγύνωτο
 “ Ἀθηναῖαι, ἐς κίνδυνον ἤκουσι μίγιστον. καὶ ἦν μὲν γε
 “ ὑπεκύνψασι τοῖσι Μηδαῖσι, δίδονται τὰ πείσονται πα-
 “ ραδιδόμενοι Ἰσπῆ· ἦν δὲ ποριγίνηται αὕτη ἡ πόλις,
 “ εἴη σὶ ἵσται πρῶτη τῶν Ἑλληνίδων πολίων γινέσθαι.
 “ καὶ ὥν δὴ ταῦτα εἶά τί ἵσται γινέσθαι, καὶ αὖς ἐς σὶ τι
 “ σουτέων ἀνῆκε τῶν πρηγμάτων τὸ κύρος ἔχειν, νῦν ἔρ-
 “ χομαι φράσων. ἡμῶν τῶν στρατηγῶν ἴοντων δίχα,
 “ δίχα γίνονται αἱ γυνῶμαι, τῶν μὲν, κλινούντων συμβα-
 “ λῆιν, τῶν δὲ, οὐ συμβαλῆιν. ἦν μὲν νῦν μὴ συμβάλω-
 “ μιν, ἔλπωμαι τίνα στάσειν μεγάλην ἱμπεριῶσαι διασί-
 “ σιν τὰ Ἀθηναίων φρονήματα, ὅσπερ μηδίας· ἦν δὲ
 “ συμβάλωμεν, πρὶν τι καὶ σαθεὶν Ἀθηναῖοι μετιξυτά-
 “ ρουσι ἰγγυτίσθαι, θιῶν τὰ ἴσα νηδύνων, αἶά τί εἶμεν
 “ περιγινέσθαι τῇ συμβολῇ. ταῦτα ὦν πάντα ἐς σε νῦν
 “ τίειν, καὶ ἐκ σὺς ἄρτηται· ἦν γὰρ σὺ γνώμη τῇ ἰμῇ

“ προσθῆ, ἴσθι τοι πατρίε τι ἐλευθέρη, καὶ πόλις πρώτη
 “ τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι· ἥν δὲ τῶν ἀποσπινδόντων τὴν συμ-
 “ βουλὴν ἔλῃ, ὑπάρξει τοι τῶν ἰγὰ κατέλιξεν ἀγαθῶν
 “ τὰ ἐναντία.”

110. Ταῦτα λέγων ὁ Μιλτιάδης, προσπαῖται τὸν
 Καλλίμαχος. προσγειομένης δὲ τοῦ πολέμαρχου τῆς
 γνώμης, ἐκινύοντο συμβάλλειν. μετὰ δὲ, οἱ στρατηγοί,
 τῶν ἢ γνώμη ἴφρι συμβάλλειν, ὡς ἐκείνου αὐτίων ἰγί-
 νου περὶ τὴν τῆς ἡμέρας, Μιλτιάδῃ παραδίδουσι· ὁ
 δὲ, δευόμενος, οὗτι καὶ συμβολὴν ἱπαίετο, πρὶν γὰρ δὴ αὐτοῦ
 περὶ τὴν ἰγίνοτο.

111. Ὡς δὲ ἐς ἐκείνου περὶ λῆθι, ἐνθαῦτα δὲ ἰσάσσοντο
 ὧδε Ἀθηναῖοι ὡς συμβαλόντες. τοῦ μὲν διζιῶν κίριος ἡγίετο
 ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος· ὁ γὰρ ἰόμος τότε ἴχευε ὕψος
 ταῖς Ἀθηναίαισι, τὸν πολέμαρχον ἔχον κίριος τὸ διζιῶν.
 ἡγεομένης δὲ τούτου, ἐξιδίκατο ὡς ἀριθροῖον αἱ φυλαὶ,
 ἰχόμεναι ἀλλήλων· τιλιωταῖαι δὲ ἰσάσσοντο, ἔχοντες τὸ
 εὐνοῖαν κίριος, Πλαταιαῖς. ἀπὸ ταύτης· γὰρ σφι τῆς
 μάχης, θυσίαν Ἀθηναίων ἀναγόντων καὶ πανηγύριος τὰς
 ἐν τῇσι πινυτιηρίσι γινόμενας, κατιύχεται ὁ κίριος ὁ Ἀθη-
 ναῖος, αἶμα τι Ἀθηναίοισι λέγων γίνεσθαι ἀγαθὰ καὶ
 Πλαταιαῖς. τότε δὲ τασσαμένης τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ
 Μαραθῶνι, ἐγίνοτο ταύτης τι. τὸ στρατόπεδον ἐξισύ-
 μιον τῇ Μηδικῇ στρατοπέδῳ, τὸ μὲν αὐτοῦ· μέσαι ἐγίνοτο
 ἐπὶ τάξις ἐλίγας, καὶ ταύτη ἦν ἀσθινίστατοι τὸ στρα-
 τόπεδον· τὸ δὲ κίριος ἐκείνου ἔβριτο πλήθει.

112. Ὡς δὲ σφι διπύκνυτο, καὶ τὰ σφάγια ἐγίνοτο
 καλὰ, ἐνθαῦτα ὡς ἀπείδησαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμον ἔπειτο
 ἐς τοὺς βαρβάρους. ἦσαν δὲ στάδιοι οὐκ ἑλάσσοντες τὸ
 μεταίχμιον αὐτίων, ἢ ὅκτω. οἱ δὲ Πέρσαι, ἐρίωντες δρόμον
 ὑπὸντας, παρισπυάζοντο ὡς διζόμενοι· μανίην τι τοῖσι

Ἀθηναίωσι ἐπιφίρει, καὶ πᾶν γυνὴν ἐλιδρῖν, ἐρίωντες αὐτοὺς ὀλίγους, καὶ τούτους δρόμῳ ἱππιγομένους, οὔτε ἴππου ὑπαρχούσης σφι, οὔτε τοξισμάτων. ταῦτα μὲν νυν οἱ βάρβαροι κατεΐκαζον. Ἀθηναῖοι δὲ, ἐπὶ τι ἀθροοὶ προσίμιζαν τοῖσι βαρβάροις, ἰμάχοντο ἄξιως λόγου. πρῶτοι μὲν γὰρ Ἑλλήνων πάντων τῶν ἡμῖς ἴδμεν, δρόμῳ ἐς πολίμους ἰχρήσαντο, πρῶτοι δὲ ἀνίσχοντο ἰσθμιά τε Μηδικὴν ἐρίωντες, καὶ τοὺς ἄνδρας ταύτην ἰσθμίους· τίως δὲ ἦν τοῖσι Ἕλλησι καὶ τὸ εὖνομα τὸ Μῆδων φόβος ἀποῦσαι.

113. Μαχομένων δὲ ἐν τῇ Μαραθῶνι, χρόνος ἰγνίετο πολλός· καὶ τὸ μὲν μῖσον τοῦ στρατοπέδου ἰνίκων οἱ βάρβαροι, τῇ Πέρσῃ τι αὐτοὶ καὶ Σάπῃ ἰτιτάχοντο. κατὰ τοῦτο μὲν δὴ ἰνίκων οἱ βάρβαροι, καὶ ῥῆξαντες, ἰδίῳ περὶ ἐτὴν μισόγυιαν· τὸ δὲ κίρας ἐκείτηρον ἰνίκων Ἀθηναῖοί τε καὶ Πλαταιεῖς. νικῶντες δὲ, τὸ μὲν τιτραμμένον τῶν βαρβάρων φύγειν ἴω· ταῖσι δὲ τὸ μῖσον ῥῆξαι αὐτίων, συναγαγόντες τὰ κίρια ἀμφοτέρω, ἰμάχοντο, καὶ ἰνίκων Ἀθηναῖοι. φύγουσι δὲ τοῖσι Πέρσῃσι εἵποντο πόπτοντες, ἐς ὃ ἰπὶ τὴν θάλασσαν ἀπικόμιναι, πῦρ τι αἴτισον, καὶ ἱπιλαμβάνοντο τῶν νικῶν.

114. Καὶ τοῦτο μὲν, ἐν τούτῳ τῇ πόλει ὁ πολέμαρχος Καλλίμαχος διαφθείρεται, ἀπὸ γινόμενος ἀγαθός· ἀπὸ δ' ἴθαι τῶν στρατηγῶν Σησίλιος ὁ Θρασύλιος· τοῦτο δὲ, Κυνίγιρος ὁ Εὐφορίωνος, ἰδούτα ἱπιλαβόμενος τῶν ἀφλάστων νηὸς, τὴν χιτῶνα ἀποκοπίς πελίκῃ, πίπτει· τοῦτο δὲ, ἄλλοι Ἀθηναίων πολλοὶ τι καὶ ὀνομαστοί.

115. Ἐπὶ μὲν δὴ τῶν νικῶν ἱπικράτησαν τρέφον τοιοῦτον Ἀθηναῖοι. τῇσι δὲ λοιπῇσι οἱ βάρβαροι ἱξανακρουσάμενοι, καὶ ἀναλαβόντες ἐκ τῆς νήσου, ἐν τῇ Ἰλίσσῳ, τὰ ἐξ Ἐριτρίης ἀνδράποδα, περιέπλων Σούνιον, βουλόμενοι φθῆναι τοὺς Ἀθηναίους ἀπικόμιναι ἐς τὸ ἄστυ. αἰτία δὲ ἰσχυ-

ἐν Ἀθηναίοις ἐξ Ἀλκμαιωνίδων μηχανῆς αὐτοὺς ταῦτα ἐπινοηθῆναι· τούτους γὰρ συνθεμένους ταῖσι Πέρσῃσι ἀναδείξαι ἀσπίδα, ἰούσι ἤδη ἐν τῇσι νηυσί.

116. Οὗτοι μὲν δὴ περιέπλωον Σύνιον. Ἀθηναῖοι δὲ ὥς ποδῶν εἶχον, τάχιστα ἰσοῦθιον ἐς τὸ ἄστυ· καὶ ἔφθασάν τε ἀπικόμοιοι, πρὶν ἢ τοὺς βαρβάρους ἦκειν, καὶ ἱστρατοπειδεύσαντο ἀπυγμῖνοι ἐξ Ἡρακλεῖτος τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἐν ἄλλῃ Ἡρακλεῖτος τῇ ἐν Κυνοσάργει. οἱ δὲ βάρβαροι τῇσι νηυσὶ ὑπεραιωρηθέντες Φαλήρου, τοῦτο γὰρ ἦν ἐπίγειον τότε τῶν Ἀθηναίων, ὑπὲρ τούτου ἀνακωχίσαντες τὰς νῆας, ἀπὲρ πλωον ἐπίσω ἐς τὴν Ἀσίην.

117. Ἐν ταύτῃ τῇ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ ἀπέναντι τῶν βαρβάρων κατὰ ἑκατισχιλίους καὶ τετρακοσίους ἄνδρας Ἀθηναίων δὲ, ἑκατὸν ἐννιήκοντα καὶ δύο. ἱππιοὶ μὲν ἀμφότερων τοσούτοι· συνήνικε δὲ αὐτόθι θάῦμα τοιόνδε γινέσθαι. Ἀθηναῖοι ἄνδρα Ἐπίζηλον τὸν Κυφαγόρειον ἐν τῇ συστάσει μαχόμενόν τι καὶ ἄνδρα γινόμενον ἀγαθόν, τῶν ἰμμάτων στρεφθῆναι, οὔτε πλεονέχοντα οὐδὲν τοῦ σώματος, οὔτε βληθέντα· καὶ τὸ λοιπὸν τῆς ζῆς διατελλεῖν ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου ἰόντα τυφλόν. λέγειν δὲ αὐτὸν ἦκουσα περὶ τοῦ πάθους τοιόνδε τινα λόγον. ἄνδρα οἱ δοκίμην ἐπλίστην ἀντιστῆναι μίγαν, τοῦ τὸ γένιον τὴν ἀσπίδα πᾶσαν σπιάζειν· τὸ δὲ φάσμα τοῦτο ἰωῦτόν μὲν παρεξελθεῖν, τὸν δὲ ἰωῦτοῦ παραστάτην ἀποκτεῖναι. ταῦτα μὲν δὴ Ἐπίζηλον ἰσχυρόμην λέγειν.

118. Δᾶτις δὲ πορευόμενος ἅμα τῇ στρατῇ ἐς τὴν Ἀσίην, ἐπὶ τι ἐγένετο ἐν Μυκόνῳ, εἶδε ὄψιν ἐν τῇ ὕπνῳ. καὶ ἦτις μὲν ἦν ἡ ὄψις, οὐ λίγιστας· ἐ δὲ, ὥς ἡμίση τάχιστα ἐπίλαμψε, ζήτησιν ἐποιεῖτο τῶν νεῶν. ἰδὼν δὲ ἐν Φοινίσσῃ καὶ ἄγαλμα Ἀπόλλωνος πεχυρωμένον, ἰσχυράναιτο ἐνόησε σφισλημένον εἶν· πυθόμενος δὲ ἐξ οὗ ἦν ἱεῶς, ἔπαιε τῇ

ἰωυτοῦ νηΐς ἐς Δῆλον. καὶ ἀπύκαστο γὰρ τευκαῦτα οἱ Δῆ-
λαιοι ἐπίσω ἐς τὴν νῆσον, κατατίθεται τε ἰς τὸ ἱερὸν τὸ
ἄγαλμα, καὶ ἐντίλλεται τοῖσι Δηλίοις ἀπαγαγεῖν τὸ
ἄγαλμα ἐς Δῆλον τὸ Θηβαίων τὸ δ' ἔστι ἐπὶ θαλάσῃ, Χαλ-
κίδος καταντίον. Δῶτες μὲν δὲ ταῦτα ἐντυλάμενος
ἀπέπλεε. τὸν δὲ ἐνδριάντα τοῦτον Δῆλιαι οὐκ ἀπήγαγον,
ἀλλὰ μιν δι' ἱσίων ἵπποσι Θηβαῖοι αὐτοὶ ἐκ Θιοκρατίου
ἐπαμίσαντο ἐπὶ Δῆλον.

119. Τοὺς δὲ τῶν Ἑριτρίων ἀνδραποδισμένους Δῶτες
τε καὶ Ἀρταφέρνης, ὡς προσέσχον ἐς τὴν Ἀσίην πλείον-
τες, ἀνήγαγον ἐς Σούσα. βασιλεὺς δὲ Δαρείος, πρὶν μὲν
αἰχμαλώτους γενέσθαι τοὺς Ἑριτρίας, ἐνὶ χεῖρσι δι-
νὸν χόλον, οἷα ἀρξάντων ἀδικίης πρῶτον τῶν Ἑριτρίων
ἰππὶ τι δὲ ὑδὲ σφίας ἀπαχθίντας παρ' ἰωυτὸν, καὶ ὑπε-
χυρίους ἰωυτῇ ἰόντας, ἰποῖησι πολλὸν ἄλλο οὐδὲ, ἀλλὰ
σφίας τῆς Κισσίας χώρας πατοῖκισι ἐν σταδμῷ ἰωυταῷ, τῇ
αὔριμά ἐστι Ἀρδύρικκα· ἀπὸ μὲν Σούσων δέκα καὶ δεκα-
σίους σταδίους ἀπέχοντι, τισσιράκοντα δὲ ἀπὸ τοῦ φρίατος,
τὸ παρέχεται τριφασίας ἰδίας. καὶ γὰρ ἀσφαλτος καὶ
ἄλας καὶ ἔλαιον ἀρύσσονται ἐξ αὐτοῦ τρέψῃ ταῦτι. ἀν-
τλείεται μὲν κηλονήφ, ἀντὶ δὲ γαυλαῦ, ἤμισυ ἄσπευ οἱ
προσδίδεται· ὑποτύψας δὲ τούτῃ, ἀντλείει, καὶ ἵππυτα ἐγ-
χίει ἐς διξαμένην· ἐκ δὲ ταύτης ἐς ἄλλο διαχιόμενος,
τρέπεται τριφασίας ὁδούς· καὶ ἡ μὲν ἀσφαλτος, καὶ οἱ
ἄλλοι πῆγνυνται παρακύντα, τὸ δὲ ἔλαιον ἐνθάγουσι ἐν
ἀγγύει, τὸ οἱ Πέρσαι καλίουσι ῥαδιάνην· ἔστι δὲ μέλαν,
καὶ ὁμὴν παρὲχόμενον βαρίαν. ἐνθαῦτα τοὺς Ἑριτρί-
ας πατοῖκισι βασιλεὺς Δαρεῖος, οἱ καὶ μίχρη ἱμίο εἶχον
τὴν χώραν ταύτην, φυλάσσοντες τὴν ἀρχαίην γλῶσσαν
τὰ μὲν δὲ περὶ Ἑριτρίας ἔσχει οὕτω.

120. Λακιδαιμονίων δὲ ἦσαν ἐς τὰς Ἀθήνας διαχιόμενοι

μετὰ τὴν παυσίλητον, ἔχοντες σπουδὴν πολλὴν καταλαβὼν οὕτω, ὥς τε τριταῖοι ἐκ Σπάρτης ἰγίνοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ. ὕψαροι δὲ ἀπικόμενοι τῆς συμβολῆς, ἰμείροντο ὁμως θύπασθαι τοὺς Μῆδους· ἰλθόντες δὲ ἐς τὸν Μαραθῶνα, ἰδοῦσάντες. μετὰ δὲ αἰνίσαντες Ἀθηναίους καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν, ἀπαλλάσσοντο ὀπίσω.

121. ΘΩΤΜΑ δὲ μοι, καὶ οὐκ ἐνδύνομαι τὸν λόγον, Ἀλκμαιωνίδας ἄν ποτε ἀναδίζαι Πέρσῃσι ἐκ συνδήματος ἀσπίδα, βουλομένους ὑπὸ βαρβάρους τι εἶναι Ἀθηναίους καὶ ὑπὸ Ἰσπῆ· οἵτινες μᾶλλον ἢ ὁμοίως Καλλίῃ τῇ Φαισίππῳ, Ἰσπανίου δὲ πατρὶ, φαίνονται μισοτύραννοι ἴοντες. Καλλίης σι γὰρ μῦθος Ἀθηναίων ἀπάντων ἐτόλμα, ὅπως Πισίστρατος ἐκπέσει ἐκ τῶν Ἀθηναίων, εὐὰ χρήματα αὐτοῦ κηρυσσόμενα ὑπὸ τοῦ δημοσίου ἀνίσσθαι, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἰχθίτα ἐς αὐτὸν πάντα ἐμνηχανῶτο.

122. [Καλλίῳ δὲ τούτου ἄξιον πολλαχοῦ μνήμην εἶναι πάντα τινὰ ἔχειν. τοῦτο μὲν γὰρ, εὐὰ περιελεγμένα, ὡς ἀπὸρ ἄκρος ἐλευθερῶν τὴν πατρίδα· τοῦτο δὲ, τὰ ἐν Ὀλυμπίῃ ἰποῖνσι, Ἰσπῇ νικήσας· τιθρίππῃ δὲ, δεύτερος θανόμενος. Πάσι δὲ πρότερον ἀνελόμενος, ἰφαιερᾶθαι ἐς τοὺς Ἕλληνας πάντας μεγίστησι δαπάνῃσι· τοῦτο δὲ, κατὰ τοὺς ἰωῦτοῦ θυγατέρας, ἰούσας τρεῖς, οἷς τις ἀπὸρ ἐγένετο. ἰσιπὴ γὰρ ἰγίνοντο γάμον ὠρεῖται, ἰδοκί σφι δωρεὴν μεγαλοπρεπείας, ἰαύησιν εὐχαρίσασθαι ἐκ γὰρ πάντων τῶν Ἀθηναίων τὸν ἰπᾶσθαι ἰδύλοι ἄνδρα ἰωῦτῇ ἐκλίξασθαι, ἰδοκί τούτῃ τῇ ἀνδρί.]

123. Καὶ οἱ Ἀλκμαιωνίδαι ὁμοίως, ἢ οὐδὲν ἴσσοι τοῦτου ἴσαι μισοτύραννοι. Δαῦμα ὦν μοι, καὶ οὐ προσιέμαι τὴν διαβολὴν, τούτους γε ἀναδίζαι ἀσπίδα, οἵτινες ἴφην γένει τὸν πάντα χρόνον τοὺς τυράντους, ἐκ μηχανῆς τι τῆς αὐτοῦ ἐξέλιπον οἱ Πισιστρατίδαι τὴν τυραννίδα. καὶ οὕτω

τὰς Ἀθήνας οὕτω ἴσαν οἱ ἰλιυθιεύσαντες πολλῶ μᾶλλον ἢ περ Ἀρμυδιός τε καὶ Ἀριστογίτων, ὥς ἰγὰ κρίνω. οἱ μὲν γὰρ ἐξηγρίωσαν τοὺς λοιποὺς Πεισιστρατιδίων Ἰσπαρχον ἀποκτείναντες, οὐδέ τι μᾶλλον ἴπασσαν τοὺς λοιποὺς τυραννιύοντας· Ἀλκμαιωνίδαι δὲ ἰμφανίως ἰλιυθίζωσαν, εἰ δὲ οὕτοί γι ἀληθείως ἴσω οἱ τὴν Πυθίην ἀναπίσαντες προσημαίνουσιν Ἀκκιδαιμοσίεσι ἰλιυθιερῶν τὰς Ἀθήνας, ὥς μοι πρότερον διδήλωται.

124. Ἀλλὰ γὰρ ἴσως τι ἱπμιμφομένοι τῶν Ἀθηναίων τῇ δῆμῳ προειδίδωσαν τὴν πατρίδα; εὐμὲν ἂν ἦσάν σφιν ἄλλαι δοκιμώτεραι ἢ γι Ἀθηναίοισι ἄνδρες, οὐδ' οἱ μᾶλλον ἱτιτιμιάτο. οὕτω οὐδὲ λόγος αἰρίῳ ἀναδixθῆναι ἢ γι ἂν ταύτων ἀσπίδα ἐπὶ τοιούτῳ λόγῳ. ἀνδixθη μὲν γὰρ ἀσπίς· καὶ τοῦτο οὐκ ἴσσι ἄλλως εἰπιῦν ἰγίνετο γὰρ δὲ μὲν τοὶ ἦν ὁ ἀναδixξας, οὐκ ἔχω προσωτέρω εἰπιῦν τουτῶν.

125. Οἱ δὲ Ἀλκμαιωνίδαι ἴσαν μὲν καὶ τὰ ἀνικαθὺν λαμπροὶ ἢ τῇσι Ἀθήνῃσι, ἀπὸ δὲ Ἀλκμαίωνος καὶ αὐτῆς Μιγακλίας ἰγίνετο καὶ πάντα λαμπροί. τοῦτο μὲν γὰρ, Ἀλκμαίων ὁ Μιγακλίας τοῖσι ἐκ Σαρδίων Λυδοῖσι παρὰ Κροίσου ἀπικομίνεσι ἐπὶ τὸ χρηστήριον τὸ ἐν Δελφοῖσι, συμπρέπταρ τι ἰγίνετο καὶ συνιλάμβανι προθύμως. καὶ μὲν Κροῖσος πυνθόμενος τῶν Λυδῶν τῶν ἐς τὰ χρηστήρια φαιζόντων ἰωῦτὸν εὖ ποιεῖν, μεταπίμπεται ἐς Σάρδις· ἀπικόμενοι δὲ δωρίζεται χρυσῶν, τὸν ἂν δύνῃται τῇ ἰωῦτοῦ σώματι ἐξενίκασθαι ἰσάπαξ. ὁ δὲ Ἀλκμαίων πρὸς τὴν δωρεὴν ἰούσαν ταιαύτην ταιάδε ἐπιτηδιύσας, προσέφειρε· ἰνδὺς κιθῶνα μέγαν, καὶ πόλπον πολὺν καταλιπέμενος τοῦ κιθῶνος, καθόριους τοὺς εὗρισκε εὐρυτάτους ἰόντας ὑποδησάμενος, ἦϊε ἐς τὸν Θησαυρὸν ἐς τὸν οἱ κατηγίοντο. ἰσπισῶν δὲ ἐς σωρὸν ψήγματα, πρῶτα μὲν παρίσσει

παρὰ τὰς κινήμας τοῦ χρυσοῦ ἴσοι ἰχώριοι οἱ κέδρονοι·
 μιστὰ δὲ, τὸν πόλεον πάντα πλησάμενος χρυσοῦ, καὶ ἐς
 τὰς τρήχας τῆς κεφαλῆς διαπάσας τοῦ ψήγματος, καὶ
 ἄλλο λαβὼν ἐς τὸ στόμα, ἐξῆλθε ἐκ τοῦ θησαυροῦ, ἱλκων
 μὲν μόγις τοὺς κοδόνους, παντὶ δὲ τιμῇ οἰκῶς μᾶλλον ἢ
 ἀνδρώπῃ τοῦ τό, τι στόμα ἐβίβυστο, καὶ πάντα ἐξέγκωτο.
 ἰδόντα δὲ τὸν Κροῖσον γέλως ἐσηλθε· καὶ οἱ πάντα τι
 ἐκίῳα δίδοι, καὶ πρὸς, ἱτιρε δωρεῖται, οὐκ ἐλάσσω ἐκίῳων.
 οὕτω μὲν ἐπλούτησι ἡ οἰκίη αὕτη μεγάλως· ἔ· ὁ Ἀλκμαίων
 οὕτως οὕτω τιθρίπποτροφῆσαι, Ὀλυμπιάδα ἀναιρέεται.

126. Μιστὰ δὲ, γυνὴ διυτίρη ὕστειρον, Κλεισθίνης μιν
 ὁ Σικυῶνος τύραννος ἐξήκει, ὥσπερ πολλῶν ὀνομαστοτί-
 ρην γενέσθαι ἐν ταῖσι Ἑλλήσι ἢ πρότερον ἦν. Κλει-
 σθίνῃ γὰρ τῇ Ἀριστωνύμου τοῦ Μύρωνος τοῦ Ἀνδρίω,
 γίνεται θυγάτηρ τῇ οὐνομα ἦν Ἀγαρίστη. ταύτην ἠθέ-
 λησι, Ἑλλήνων πάντων ἱξυρὼν τὸν ἀριστον, τούτῃ γυ-
 ναῖκα προσθῆναι. Ὀλυμπίῳ ὦν ἰόντων, καὶ νεῶν ἐν
 αὐτοῖσι τιθρίππῃ ὁ Κλεισθίνης, κήρυγμα ἐποιήσατο, ὅτις
 Ἑλλήνων ἱωυτὸν ἀξιοῖ Κλεισθίνιος γαμβρὸν γενέσθαι,
 ἦκειν ἐς ἱξυρὸν τὴν ἡμέραν, ἢ καὶ πρότερον, ἐς Σικυῶνα,
 ὡς πυρώσαντος Κλεισθίνιος τὸν γάμον ἐν ἱναυτῷ, ἀπὸ τῆς
 ἱξυρὸς τῆς ἀρχαίου ἡμέρης. ἐθαῦτα Ἑλλήνων ἴσοι σφί-
 σι τι αὐτοῖσι ἴσαι καὶ πάτερ ἱξυγκωμίνοι, ἱφοίτιον μνη-
 στῆρις· ταῖσι Κλεισθίνης καὶ δρόμοι καὶ παλαίστην
 ποιησάμενος ἐπ' αὐτῇ τούτῃ εἶχε.

127. Ἀπὸ μὲν δὴ Ἱταλίας ἦλθε Σμινδυρίδης ὁ Ἰσπα-
 κρέτιος Σύνδαριτης, ὅς ἐπὶ πλεῖστον δὴ χλιδῆς εἰς ἀνὴρ
 ἀπίκετο· ἡ δὲ Σύνδαρις ἤματι τοῦτον τὸν χρόνον μάλιστα·
 καὶ Σιρίτης Δάμασος Ἀμύριος τοῦ σοφοῦ λεγομένου πάνις·
 οὗτοι μὲν ἀπὸ Ἱταλίας ἦλθον. ἐκ δὲ τοῦ πόλεου τοῦ
 Ἰονίου, Ἀμφίμνηστος Ἐπιστρέφου Ἐπιδάμνιος· οὗτοι δὲ

ἐς τοῦ Ἰονίου πόλιν. Αἰνυλὸς δὲ ἦλθε, Τιτόρμου τῷ
 ὑπερφύοντος τοῦ Ἑλλήνας ἰσχυροῦ, καὶ φερόντος ἀνδρώπας
 ἐς τὰς ἰσχυρὰς τῆς Αἰτωλίδος χώρας, τοῦτον τοῦ Τι-
 τόρμου ἀδελφεὸς Μάλης. ἀπὸ δὲ Πελοποννήσου, Φεῖδωνος
 τοῦ Ἀργίου τυράννου πατρὸς Λισσάδης· Φεῖδωνος δὲ τῷ
 τῷ μίτρα παῖσιν Πελοποννησίαισι, καὶ ὀφείσαντες
 μάλιστα δὲ Ἕλληνας ἀπάσαν, ὡς ἐξαπατήσαντες τοὺς
 Ἕλληνας ἀγωνιστάς, αὐτὸς τὸν ἐκ Ὀλυμπίης ἀγῶνα
 ἴδμεν· τούτου τε δὴ πατρὶς, καὶ Ἀμύντος ἀποκέρχου Ἀργεῖος
 ἐκ Τρακιζῶντος, καὶ Ἀζῆος ἐκ Παιῶνος πόλιος Λαφάνης
 Εὐφορίανος, τοῦ δεξαμένης τε, ὡς λόγος ἐκ Ἀρκαδίας λήγι-
 ται, τοὺς Διοσκούρους σκιάσει, καὶ ἀπὸ τούτου ξυνοδοῦσα-
 σαι πάντας ἀνδρώπας, καὶ Ἑλλῆας Ὀνομαστὸς Ἀργαίων
 οὗτοι μὲν δὴ ἐκ αὐτῆς Πελοποννήσου ἦλθον. ἐκ δὲ Ἀθη-
 νῶν ἀπικέοντο Μεγακλῆς τε ὁ Ἀλκμαίωνος, τούτου τοῦ
 πατρὸς Κροῦτος ἀπικόμενου, καὶ ἄλλος Ἰπποκλῆδης Τι-
 σάνδρου, πλούτης καὶ εἰδὼς προφέρειν Ἀθηναίων. ἀπὸ δὲ
 Ἐριτρίας, ἀδιδύσης τοῦτον τὸν χρόνον, Λυσαιῆς οὗτος
 δὲ ἀπ' Εὐβοίας μόνος. ἐκ δὲ Θισσαλίας ἦλθε τῶν Σπο-
 ραδίων Διφκτορίδης Κρακούσιος. ἐκ δὲ Μελαεσσῶν, Ἀλκων
 τισσῶνται μὲν ἠγέοντο οἱ μνηστῆρες.

128. Ἀπικόμενοι δὲ τούτων ἐς τὴν προσημασμένην ἡμέ-
 ρην, ὁ Κλεισθένης πρῶτος μὲν οὗς πύργους τε αὐτῶν
 ἀπεπύκνωτο, καὶ γένος ἰσάστου μετὰ δὲ, κατὰ τὸν ἰσά-
 στὸν, διαπυρῆντο αὐτῶν τῆς τε ἀνδραγαθίας, καὶ τῆς ἀγῶνης,
 καὶ παιδιούσης τε καὶ τρέπου, καὶ ἐν ἰσάστῃ ἰὼν ἐς συ-
 νουσίην, καὶ συνάπαισι· καὶ ἐς γυμνάσιόν τε ἔξου· ἰὼν ἰσο-
 ῖσαν αὐτῶν νώτριοι, καὶ τό γι μάλιστα, ἐκ τῆς συνουσίας
 διαπυρῆντο· ὅσον γὰρ παύειν χρόνον αὐτοὺς, τοῦτον πᾶν-
 τα ἰσάσαι, καὶ ἄλλω ἐξίειν μεγαλοπρεπείας. καὶ δὴ πᾶν
 μάλιστα τῶν μνηστῆρων ἠρίσκοντο οἱ ἀπ' Ἀθηναίων ἀπικ-

γυμναῖοι, καὶ τρυφῶν μᾶλλον Ἰπποκλειδῆς ὁ Τισάνδρου, καὶ πᾶν ἄνδραγαθὸν ἐκρίνεται, καὶ ὅτι τὸ ἀνικάδην τοῖσι ἐν Κορίνθῳ Κερκυλαῖδῃσι ἦν προσήκων.

129. Ὡς δὲ ἡ κορίνη ἰγύνετο τῶν ἡμερῶν, τῆς τι κατὰ κλίσεις τοῦ γάμου, καὶ ἐφάσις αὐτοῦ Κλεισθίνος, τὸν πρίναι ἐκ πάντων, θύσας βούς ἱκανὸν ὁ Κλεισθίνης, εὐώχαι αὐτούς τι τοὺς μνηστῆρας καὶ τοὺς Σικυωνίους πάντας. ὡς δὲ ἀπὸ δείπνου ἰγύνετο, οἱ μνηστῆρες εἶχον ἔρην ἀμφὶ τι μουσικῇ καὶ τῇ λογομένῃ ἐς τὸ μῖσον. πρῶτος δὲ τῆς πόσεως, κατῆχον πολλοὶ τοὺς ἄλλους ὁ Ἰπποκλειδῆς, ἐπέλιπεν τὸν ἀνλητὴν ἀνλησάει οἱ ἡμετέριαι πινυμένῳ δὲ τοῦ ἀνλητῶ, ἐρχήσαστο. καὶ πως ἰωῦτῃ μὲν ἀρυστῶς ἐρχέσθαι· ὁ δὲ Κλεισθίνης ὀρίων ὄλον τὸ πρῆγμα, ὑπέπειθεν. μετὰ δὲ, ἐπισχῶν ὁ Ἰπποκλειδῆς χρέον, ἐπέλιπεν οἱ τινα τρέπιζαν ἰσχυῖναι. ἰσχυροῦς δὲ τῆς τραπέζης, πρῶτα μὲν ἐπ' αὐτῆς ἐρχήσαστο Λακωνικὰ σχηματῖα· μετὰ δὲ, ἄλλα Ἀττικὰ· τὸ τρίτον δὲ, τὴν πεφωλὴν ἐρίσας ἐπὶ τὴν τραπέζαν, τοῖσι σπείλῃσι ἰχυροτάμησι. Κλεισθίνης δὲ, τὰ μὲν πρῶτα καὶ τὰ διῦτιρα ἐρχομένου ἀποστρυγῶν γαμβρόν οἱ ἴτι γινέσθαι Ἰπποκλειδῆα διὰ τὴν τι ἐρχοσιν καὶ τὴν ἀναιδείην, κατῆχε ἰωῦτὸν, οὐ βουλόμενος ἐκρωγῆναι ἐς αὐτόν· ὡς δὲ εἶδε τοῖσι σπείλῃσι χυροταμήσαντα, οὐκίτι κατῆχεν δυνάμενος, εἶπε· “ὦ παῖ Τισάνδρου, ἀπορχήσασθαι γὰρ μὴν τὸν γάμον.” ὁ δὲ Ἰπποκλειδῆς ὑπολαβὼν εἶπε· “Οὐ φροντὶς Ἰπποκλειδῆ.” ἀπὸ τούτου μὲν τοῦτο οὐνομάζεσθαι.

130. Κλεισθίνης δὲ σιγὴν ποιησάμενος, ἔλκε ἐς μῖσον τῶν· “Ἄνδρες παῖδὸς τῆς ἡμῆς μνηστῆρες, ἰγὼ καὶ πάντας ὑμῖας ἰπαινῶ, καὶ πᾶσι ὑμῖν, εἰ οἶόν τ' εἴη, χαριζοίμην ἂν, μήτ' ἵνα ὑμῶν ἐξαίρετον ἀποκρίνων, μήτε σὺς λοιπὸς ἀποδοκιμάζων· ἀλλ' οὐ γὰρ εἶδ' τί

“ ἴσσι, μιῆς πύρι παρθέου βουλιύοντα, πᾶσι κατὰ νόον
 “ ποίειν. τοῖσι μὲν ὑμῖν ἀπικλυτομένοιςι τούδε τοῦ
 “ γάμου, τάλαντοι ἀργυρίου ἰάσση δωρεὴν δίδωμι τῆς
 “ ἀξιώσεως ὕψια τῆς ἐξ ἐμοῦ γῆμαι, καὶ τῆς ἐξ οἴκου
 “ ἀποδημίας· τῇ δὲ Ἀλκμαίωνος Μιγακλίδι ἰγγυῶ
 “ παῖδα τὴν ἱμὴν Ἀγαρίστην, νόμοισι τοῖσι Ἀθηναίοις.”
 φαμίνοιο δὲ ἰγγυᾶσθαι Μιγακλίδος, ἐκκύρωτο δὲ γάμος
 Κλισθίνῃ.

131. Ἀμφὶ μὲν κρίσιος τῶν μνηστήρων τούτων ἰγί-
 νιτο, καὶ οὕτω Ἀλκμαιωνίδαι ἐβόσθησαν ἀπὸ τὴν Ἑλ-
 λάδα. ταυτίων δὲ συνεικησάντων, γίνεται Κλισθίνης τι
 ὁ τὰς φυλάς καὶ τὴν δημοκρατίην Ἀθηναίοις καταστή-
 σαι, ἔχων τὸ οὖνομα ἀπὸ τοῦ μητροπάτορος τοῦ Σικων-
 νίου· οὗτός τι δὴ γίνεται Μιγακλίδι καὶ Ἰπποκράτης·
 ἐν δὲ Ἰπποκράτῃ, Μιγακλίδης τι ἄλλος, καὶ Ἀγαρίστη
 ἄλλη, ἀπὸ τῆς Κλισθίνης· Ἀγαρίστης ἔχουσα τὸ οὖνο-
 μα· ἣ συνεικησασά τι Ξανδίππῳ τῷ Ἀρίφροτος, καὶ
 ἔγκυος ἐοῦσα, εἶδε ὄψιν ἐν τῷ ὕπνῳ, ἰδέει δὲ λίοντα τι-
 κῆν· καὶ μιστ’ ἐλίγας ἡμίρας τίκτει Περιπλία Ξαν-
 Δίππῳ.

132. ΜΕΤΑ δὲ τὸ ἐν Μαραθῶνι τρώμα γινόμενος, Μιλ-
 τιάδης, καὶ πρότερον εὐδοκίμων παρὰ Ἀθηναίοις, τότε
 μᾶλλον αὐξήτο. αἰτήσας δὲ νῆας ἐβδόμηκοντα, καὶ στρα-
 τὴν τι καὶ χρήματα τοὺς Ἀθηναίους, οὐ φράσας σφί
 ἱπ’ ἣν ἰπιστρατεύεται χώραν, ἀλλὰ φὰς αὐτοὺς κατα-
 πλουτεῖν, ἣν οἱ ἰπῶνται· ἱπὶ γὰρ χώραν τοιαύτην δὴ
 σινα ἄξιον, ἴθιν χρυσὸν ἐπιτιμῶς ἀφθοστον εἶσονται λί-
 γων τοιαῦτα, αἴτιι τὰς νῆας. Ἀθηναῖοι δὲ τούτως
 ἱπαρθίνεσι, παρίδουσι.

133. Παραλαβὼν δὲ ὁ Μιλτιάδης τὴν στρατὴν, ἰπλῃ
 ἱπὶ Πάρῳ, πτόφασιν ἔχων ὡς οἱ Πάρῃοι ὑπῆρξαν πρότερον

στρατιτεύομενοι τριήριϊ ἐς Μαραθῶνα ἅμα τῇ Πέρσῃ. τοῦτο μὲν δὲ πρόσχημα λόγου ἦν, ἀτάρ τινα καὶ ἔγκοτον εἶχε τοῖσι Παρίοις διὰ Λυσαγόρια τὸν Τισίω, ἰόντα γένος Πάριον, διαβαλόντα μιν πρὸς Ἑλλάδα τὸν Πέρσῃ. ἀπικόμενος δὲ ἐς τὴν ἑπλὶς ὁ Μιλτιάδης τῇ στρατιῇ, ἰσχυροῦς Παρίους, κατυλημένους ἰντὸς τείχους· καὶ ἰσπύμπων κήρυκα, αἵτις ἱππὸν τάλαινα, φᾶς, ἦν μὴ οἱ δῶσι, οὐκ ἀπαναστήσιν τὴν στρατιήν, πρὶν ἢ ἐξίλησθαι. οἱ δὲ Πάριοι, ὅπως μὲν τι δώσουσι Μιλτιάδῃ ἀργυρίου, οὐδὲν δυναιῶντο· οἱ δὲ ὅπως διαφυλάξουσιν τὴν πόλιν, τοῦτο ἰμνηχαιῶντο· ἅλλα τε ἰπιφραζόμενοι, καὶ τῇ μάλιστα ἴσκι ἐκαστοὶ ἐπίμαχον τοῦ τείχους, τοῦτο ἅμα νυκτὶ ἐξήρτο διπλήσιον τοῦ ἀρχαίου.

134. Ἐς μὲν δὲ τοσοῦτο τοῦ λόγου οἱ πάντες Ἕλληνες λέγουσι· τὸ ἰδυῖν δὲ αὐτοὶ Πάριοι γινέσθαι ὥδε λέγουσι. Μιλτιάδῃ ἀπορίοντι ἰλθῖν ἐς λόγους αἰχμάλωτον γυναῖκα, ἰούσαν μὲν Πάριον γένος, οὖνομα δὲ οἱ εἶναι Τιμοῦν· εἶναι δὲ ὑποζάπορον τῶν χερσίων θιῶν. ταύτην δὲ ἰλθεῖσαν ἐς ὅψιν Μιλτιάδῃ, συμβουλευσά οἱ, εἰ περὶ πολλοῦ ποιεῖται Πάριον ἱλθῖν, τὰ αὖτὴ ὑπαθῆναι, ταῦτα ποιεῖν. μετὰ δὲ, τὴν μὲν ὑποθίσθαι· τὸν δὲ, ἀπικόμενον ἐπὶ τὸν κολωνὸν τὸν πρὸ τῆς πόλεως ἰόντα, τὸ ἔρκος Δισμοφόρου Δήμητρος ὑπερδορεῖν, οὐ δυνάμειον τὰς θύρας ἀνοῖξαι· ὑπερδορόντα δὲ, εἶναι ἐπὶ τὸ μέγαρον, ὅτιδὲ ποιήσονται ἰντὸς, εἴτε κινήσονται τι τῶν ἀκινήτων, εἴτε ὅτιδὲ ποτε πρήξονται· πρὸς τῇσι θύρῃσι τι γινέσθαι, καὶ πρὸκα τι φρίκης αὐτὸν ὑπελθούσης, ἰσίων, τὴν αὐτὴν ἰδὲν ἴσθαι· παταθρόσποντα δὲ τὴν αἵμασιν, τὸν μηρὸν σπασθῆναι· οἱ δὲ, αὐτὸν τὸ γόνυ προσπταῖσαι λέγουσι.

135. Μιλτιάδης μὲν νυκτὶ φλαύρης ἔχων, ἀπὸ πλὴν

ἰπίσω, οὔτι χρέματα Ἀθηναίισι ἄγων, οὔτε Ἡέρον
 προσκτησάμενοι, ἀλλὰ πολιορκήσας τι ἴξαι καὶ ἱπποὺς
 ἡμίρας, καὶ δηϊώσας τὴν νῆσον. Πάριαι δὲ, πυθόμεναι
 ὡς ἡ ὑποζάκτορος τῶν Διῶν Τιμῶν Μιλτιάδῃ κατηγήσαστο,
 βουλόμεναι μιν ἀντὶ τουτίων τιμωρῆσθαι, θεωρέοντας
 πίμπουσι ἐς Δελφοὺς, ὡς σφας ἡσυχίῃ τῆς πολιορκίης
 ἴσχυι. Ἰπριμποὶ δὲ ἐπιμετρουμένης εἰ κατωχρήσονται τὴν
 ὑποζάκτορον τῶν Διῶν, ὡς ἐξηγεσάμενοι τοῖσι ἰχθυροῖσι
 τῆς πατρίδος ἄλυσιν, καὶ τὰ ἐς Ἱερὴν γένον ἀῖρηται ἐκ
 ἐκφύλασσαν Μιλτιάδῃ. ἡ δὲ Πυθίη οὐκ ἴα, φῶσα οὐ Τε-
 μοῦν ἵσται τὴν αἰτίην τουτίων, ἀλλὰ, διὸ γὰρ Μιλτιάδης
 τελευτᾷ μὴ εὔ, φανῆναι αἱ τῶν παπῶν κατηγεμόνα.
 Παρίοισι μὲν δὴ ταῦτα ἡ Πυθίη ἔχρησι.

136. Ἀθηναῖοι δὲ ἐκ Πάρος Μιλτιάδῃ ἀπονεστήσαντα
 ἴσχυοι ἐς στόματι, εἴ τι ἄλλοι, καὶ μάλιστα Πάνδιππος
 ὁ Ἀρίφρονος, οἱ θανάτου ὑπαγαγὼν ἐκ τὸν δῆμον Μιλ-
 τιάδῃ ἰδίῳ τῆς Ἀθηναίων ἀπάτης εἶπεν. Μιλτιάδης
 δὲ, αὐτὸς μὲν παρὼν οὐκ ἀπιλογίζετο, ἦν γὰρ ἀδύνατος,
 ὥσπερ σηπτομένου τοῦ μηροῦ προσιμμένου δὲ αὐτοῦ ἐν
 κλίνῃ, ὑπερκαπλογοῦντο οἱ φίλοι, τῆς μάχης τι τῆς ἐν
 Μαραθῶνι πολλὰ ἱπριμνημένοι, καὶ τὴν Λήμνον αἵρουν
 ὡς ἰλὸν Λήμιόν τι καὶ τισάμενος τοὺς Πιλαργοὺς, πα-
 ρίδωναι Ἀθηναίισι. προσγινομένου δὲ τοῦ δάμου αὐτῷ
 κατὰ τῆς ἀλώσεως τοῦ θανάτου, ζημιώσαντας δὲ κατὰ
 τὴν ἀδικίην πινυθήσαστο τάλαστα, Μιλτιάδης μὲν μετὰ
 ταῦτα, σφαικίλισσιντια τι τοῦ μηροῦ καὶ σηπύτος, τι-
 λιστῇ τὰ δὲ πινυθήσαστο τάλαστα ἔξισιαι ὁ πάρις αὐ-
 τοῦ Κίμων.

137. ΔΗΜΝΟΝ δὲ Μιλτιάδης ὁ Κίμωνες ὥδε ἴσχυα.
 Πιλαργοί, ἱπύ τι ἱπύς Ἀττικῆς ὑπὸ Ἀθηναίων ἐξ-
 λάθησαν, εἴτι ὦν δὴ δικαίως, εἴτι ἀδίκως, ταῦτο γὰρ οὐκ

ἔχω φράσαι, πλὴν τὰ λεγόμενα, ὅτι Ἑκαταῖος μὲν ὁ Ἠγησάνδρου ἴφθις ἐν ταῖσι λόγοις λίγων ἀδίκως. ἐπεὶ τε γὰρ ἰδὼν τοὺς Ἀθηναίους τὴν χώραν, τὴν σφίσι ὑπὸ τὸν Ἑμπεδοκλῆν ἰῶσαν ἰδοῦσαν οἰκῆσαι, μισθὸν τοῦ τείχιος τοῦ περὶ τὴν ἀκρόπολιν ποτι ἠηλαμένον· ταύτην ὡς ἰδὼν τοὺς Ἀθηναίους ἐξεργασμένην εἶναι, τὴν πρότερον εἶναι παλαιὴν τε καὶ τοῦ μηδενὸς ἀξίην, λαβεῖν φθίσον τι καὶ ἴμερον τῆς γῆς, καὶ οὕτω ἐξαλαφύνειν αὐτοὺς οὐδεμίαν ἄλ- λην πρόσφατον προϊσχομένους τοὺς Ἀθηναίους. ὡς δὲ αὐ- τοὶ Ἀθηναῖοι λέγουσι, δίκαιως ἐξελάσαι. κατοιχημένους γὰρ τοὺς Πηλοπονησίους ὑπὸ τῷ Ἑμπεδοκλῆϊ, ἰδιούτιν ὀρμη- μένους, ἀδικίᾳ τάδε. φοιτᾷ γὰρ αἰὲν τὰς σφιστίρας Φοινικίρας ἐκ' Ἰθάκης ἐπὶ τὴν Ἑννεάκρουστον· οὐ γὰρ εἶναι παῦρον τὸν χρόνον σφίσι καὶ οὐδὲ τοῖσι ἄλλοις Ἑλλήσι οἰκίστας. ἔκως δὲ ἔλθουσιν αὐτοῖς, τοὺς Πηλοπονησίους ὑπὸ Ἰβηρῶν τε καὶ ἰλιγορῆς βιάσθαι σφίας. καὶ ταῦτα μί- νται σφίσι οὐκ ἀποχερῆς ποιῆιν, ἀλλὰ τίλος καὶ ἰπιδου- λίσοντας ἐπιχειρήσιν, ἐκ' αὐτοφώρῃ φαῖνται. ἰουτοὺς δὲ τραῦσθαι τούτων ἐκίνοι ἀνδρες ἀμείνονας, ὅσην παρὶν αὐτοῖσι ἀπανταῖται τοὺς Πηλοπονησίους, ἐπεὶ σφίας ἔλαβον ἰπιδουλίοντας, οὐκ ἰδιλῆσαι, ἀλλὰ σφι προσωπίῃ ἐκ τῆς γῆς ἐξίναι. τοὺς δὲ, οὕτω δὲ ἐκχωρήσαντας, ἄλλα τι σχεῖν χωρία καὶ δὴ καὶ Ἀῆμιον.

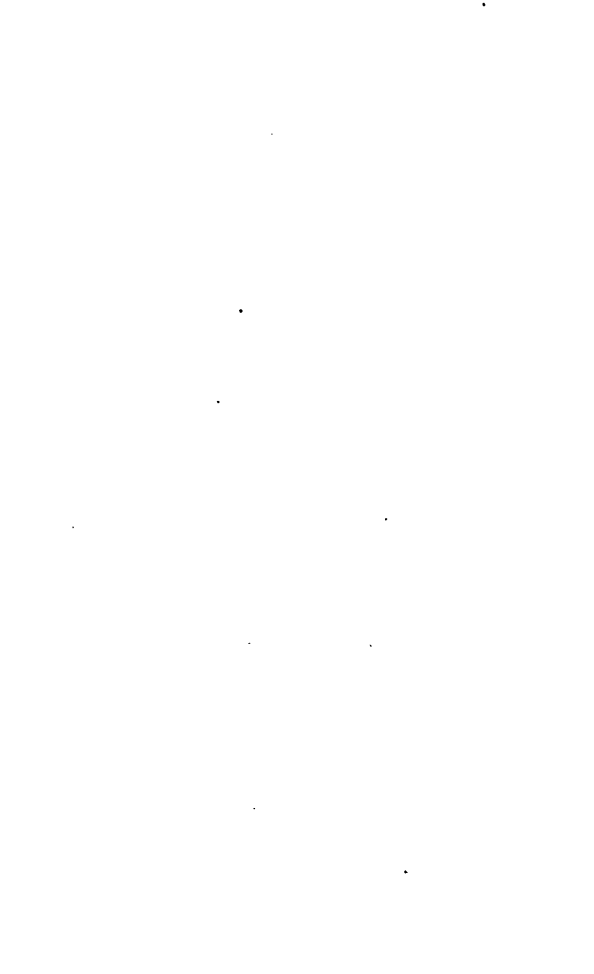
138. Ἐπειὶ μὲν δὴ Ἑκαταῖος ἔλιξι, ταῦτα δὲ Ἀθη- ναῖοι λέγουσι. οἱ δὲ Πηλοπονησίους οὗτοι, Ἀῆμιον τότε νιμέμε- ναι, καὶ βούλομενοι τοὺς Ἀθηναίους τιμωρήσασθαι, εἴ τι ἔξωσιστάμενοι τὰς Ἀθηναίων ὀρετάς, πινυτηνοτήρους στη- σάμενοι, ἐλόχησαν Ἀρτίμιδι ἐν Βραυρώνι ἀγούσας ὀρετὴν τὰς τῶν Ἀθηναίων γυναῖκας. ἰδιούτιν δὲ ἀρπάσαντες τούτων πολλὰς, οἷον ἀποσλίσοντες καὶ σφίας ἐς Ἀῆμιον ἀγαγόντες, παλλακὰς εἶχον. ὡς δὲ τίκων αὐτοῖς

αἱ γυναῖκες ὑπεπλήσθησαν, γλῶσσαι τε τὴν Ἀττικὴν καὶ τρέπουσιν τῶν Ἀθηναίων ἰδίδασκον τοὺς παῖδας. οἱ δὲ οὔτε συμμίσγεσθαι τοῖσι ἐκ τῶν Πιλασγίδων γυναικῶν παῖσι ἤθιλοι, εἴ τι εὐπτοῖτέ τις αὐτίκῃ ὑπ' ἐκείνων τινὲς, ἰσοθήδιόν τι πάντες, καὶ ἱτιμῶριον ἑλλήλοισι· καὶ δὴ καὶ ἄρχιν τι τῶν παίδων οἱ παῖδες ἰδικαίουν, καὶ πολλὸν ἐπιερέατιον. μαθόντες δὲ ταῦτα οἱ Πιλασγοί, ἰωῦτοῖσι λόγους ἰδίδασαν καὶ σφίσι βουλευομένοισι, διῶν τι ἰσίδουν, εἰ δὴ διαγινώσκουσιν σφίσι τι βοηθεῖν οἱ παῖδες πρὸς τῶν κουριδίων γυναικῶν τοὺς παῖδας, καὶ τούτων αὐτίκα ἄρχιν πειρήματα, τί δὴ ἀνδραδίτης δῆδιν ποιήσουσι; ἰθαῦτα ἰδοξί σφι κτείνουσιν τοὺς παῖδας τοὺς ἐκ τῶν Ἀττικῶν γυναικῶν. ποιῶσι δὲ ταῦτα· προσεπολλύουσι δὲ σφίων καὶ τὰς μητέρας. ἀπὸ τούτου δὲ τοῦ ἔργου, καὶ τοῦ προτέρου τούτων τὸ ἐργάσασθαι αἱ γυναῖκες, τοὺς ἅμα θόαντι ἄνδρας σφιστέρους ἀποκτείνασαι, νοόμεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα τὰ σχίστλια ἔργα πάντα, Λήμνια καλίσσθαι.

139. Ἀποκτείνασιν δὲ τοῖσι Πιλασγοῖσι τοὺς σφιστέρους παῖδας τε καὶ γυναῖκας, οὔτε γῆ καὶ πρὸς ἴφρι, οὔτε γυναικίς τε καὶ ποιῆσαι ἑμοίως ἴτιπτον καὶ προτοῦ. πιαζόμενοι δὲ λιμῶν τε καὶ ἀπαιδίῃ, ἐς Δελφοὺς ἴπιμπον, λύσιν τινὰ αἰτησόμενοι τῶν παριόντων πελοῶν. ἡ δὲ Πυθίη σφίρας ἐπίλινι Ἀθηναίωσι δίπας δίδοναι ταύτας τὰς ἂν αὐτοὶ Ἀθηναῖοι δικάσωσι. ἤλθον τε δὴ ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ Πιλασγοί, καὶ δίπας ἱπαγγέλλοντο βουλόμενοι δίδοναι πάντες τοῦ ἀδικήματος. Ἀθηναῖοι δὲ ἐν τῇ πρυτανίᾳ κλίην στρώσαντες, ὡς ἰῆχοι πάλλισται, καὶ τρέπιζαν ἱπιπλίην ἀγαθῶν πάντων παραδίνας, ἐπίλινον τοὺς Πιλασγοὺς τὴν χώραν σφίσι παραδίδοναι οὔτω ἴχουσαν. οἱ δὲ Πιλασγοὶ ὑπολαβόντες, εἶπαν “Ἐπὶ ἂν βε-

“ ῥῆν ἀνίμῳ αὐτημιγρὸν νηὺς ἱξαιύσῃ ἐκ τῆς ὑμιτέρης ἐς
 “ τὴν ἡμισίτην, τότε παραδώσομιν.” τοῦτο εἶπαν, ἐπι-
 στάμενοι τοῦτο εἶναι ἀδύνατον γινίσθαι· ἡ γὰρ Ἀττικὴ
 πρὸς νότον κίεται πολλὸν τῆς Λήμνου.

140. Τότε μὲν τοιαῦτα. ἔτισι δὲ κάρτα πολλοῖσι
 ὕστιρον τουτίων, ὡς ἡ Χερσόνησος ἢ ἐν Ἑλλησπόντῳ ἐγί-
 νατο ὑπ’ Ἀθηναίοισι, Μιλτιάδης δὲ Κίμωνος, ἰσησιῶν ἀνέ-
 μοι κατιστηκότων, νηὶ κατανύσας ἐξ Ἑλαιοῦντος τοῦ ἐν
 Χερσονήσῳ ἐς τὴν Λήμνον, προηγόρευι ἐξίθαι ἐκ τῆς νήσου
 τοῖσι Πιλαργοῖσι, ἀναμιμνήσκων σφίας τὸ χρηστήριον, τὸ
 οὐδαμᾶ ἥλπισαν σφίσι οἱ Πιλαργοὶ ἐπιτιλίεσθαι. Ἡ-
 φαιστίεις μὲν νυν ἐπαΐδοντο· Μυριναῖαι δὲ, οὐ συγγνω-
 σκόμενοι εἶναι τὴν Χερσόνησον Ἀττικὴν, ἐπολιορκίοντο, ἐς
 δὲ καὶ οὗτοι παρέστησαν. οὕτω δὲ τὴν Λήμνον ἔσχον
 Ἀθηναῖοί τε καὶ Μιλτιάδης.

ἩΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ἈΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΣ ἹΣΤΟΡΙΩΝ ἙΒΔΟΜΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΠΟΛΥΜΝΙΑ.

ΕΠΕΙ ΔΕ ἡ ἀγγυλὴ ἀπένειτο περὶ τῆς μάχης τῆς ἐν Μαραθῶνι γινομένης παρὰ βασιλῆα Δαρείου τὸν Ὑστάσπης, καὶ πρὶν μεγάλως πεχαραγμένοι τοῖσι Ἀθηναίοισι διὰ τὴν ἐς Σάρδεις ἰσχυρὰν, καὶ δὴ καὶ τότε πολλῶν τι δυνόταρα ἰποῖσι, καὶ μᾶλλον ὥρμητο στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. καὶ αὐτίκα μὲν ἰππηγύλλιστο, πύμων ἀγγύλους κατὰ πόλεις, ἰτοιμάζειν στρατιὴν, πολλῶν πλὴν ἰπποτάσεων ἰκάνεσθαι ἢ πρότερον παριῆχον, καὶ νῆας τι καὶ ἵππους, καὶ εἵτην, καὶ πλοῖα. τευτίων δὲ περιαγγυλλομένων, ἡ Ἀσίη ἰνδονείτο ἐπὶ τρία ἔτια. καταλιγομένω δὲ τῶν ἀρίστων ὡς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατιυσομένων, καὶ παρασκευαζομένων, τιστάρτη ἱστὶ Αἰγύπτωι ὑπὸ Καμβύσῳ δουλωθέντις, ἀπίστησαν ἀπὸ Περσίων. ἰνδαῦτα δὴ καὶ μᾶλλον ὥρμητο καὶ ἰπ' ἀμφοτέρους στρατεύεσθαι.

2. Στιλλομένω δὲ Δαρείου ἰπ' Αἰγυπτῶν καὶ Ἀθῆνας, τῶν παίδων αὐτοῦ στάσις ἐγένετο μεγάλη περὶ τῆς ἡγιομοῖης, ὡς δι' ἡμῖν ἀποδίξαντα βασιλῆα κατὰ τὸν

Περσίων νόμον, οὕτω στρατιεύσθαι. ἔσαν γὰρ Δαριῖφ καὶ πρῶτερον ἢ βασιλιῦσαι, γιγονότις τρεῖς παῖδες ἐκ τῆς πρῶτης γυναικὸς Γωβρύω θυγατρὸς· καὶ βασιλεύσονται, ἐξ Ἀτόσσης τῆς Κύρου ἵτερι τέσσαρις. τῶν μὲν δὲ πρῶτων ἐπρίσβιυι Ἀρτοβαζάνης, τῶν δὲ ἐπιγιννομένων, Ξέρξης· ἰόντις δὲ μητρὸς οὐ τῆς αὐτῆς, Ἰστασσίαζον· ὁ μὲν Ἀρτοβαζάνης, κατότι πρὶςβύτατός τε εἶη παντὸς τοῦ γόνου, καὶ ὅτι νομιζόμενα εἶη πρὸς πάντων ἀνδράπων, τὸν πρὶςβύτατον τὴν ἀρχὴν ἔχουσιν· Ξέρξης δὲ, ὡς Ἀτόσσης τε παῖς εἶη τῆς Κύρου θυγατρὸς, καὶ ὅτι Κύρος εἶη ὁ κτησάμενος τοῖσι Πέρσῃσι τὴν ἰλευθερίην.

3. Δαριῖου δὲ οὐκ ἀποδικοτυμῖνου καὶ γνώμῃ, ἐτύγχανε κατὰ τῶντὸ τούτοις καὶ Δημάρετος ὁ Ἀρίστανος ἀναβιβηκὼς ἐς Σοῦσα, ἱστειρημένος τε τῆς ἐν Σπάρτῃ βασιληΐης, καὶ φυγὴν ἐπιβαλὼν ἰωῦτῃ ἐκ Λακεδαιμόνος. οὗτος ἀνὴρ πυθόμενος τῶν Δαριῖου παίδων τὴν διαφορὴν, ἰλθὼν, ὡς ἡ φάτις μιν ἔχουσιν, Ξέρξῃ συνιδούλυσσε λέγειν πρὸς τοῖσι ἱλυσσι ἱππῖσι, ὡς αὐτὸς μὲν γίνετο Δαριῖφ ἢ δὲ βασιλιεύοιτο, καὶ ἔχουσι τὸ Περσίων κράτος, Ἀρτοβαζάνης δὲ, ἔστι ἰδιώτῃ ἰόντι Δαριῖφ· οὐκὼν οὐτ' εἰπὸς εἶη οὕτε δίκαιον, ἄλλον τινα τὸ γέρας ἔχουσιν πρὸ ἰωῦτου· ἱππὶ γὰρ καὶ ἐν Σπάρτῃ, ἔφη ὁ Δημάρετος ὑποτιθέμενος, οὕτω νομιζέσθαι, ἢν οἱ μὲν προγεγονότις ἴωσι πρὶν ἢ τὰν πατέρα σφίον βασιλιῦσαι, ὁ δὲ, βασιλιεύοιτο ἐψίγοντος ἐπιγίγηται, τοῦ ἐπιγιννομένου τὴν ἐκδίδειν τῆς βασιληΐης γινέσθαι. χρῆσαμένου δὲ Ξέρξῃ τῇ Δημαρήτου ὑποθήκῃ, γινὼς ὁ Δαριῖος ὡς λέγει δίκαια, βασιλῆᾶ μιν ἀπιδίδει. δοκέειν δ' ἰμοί, καὶ αὐτοῦ ταύτης τῆς ὑποθήκης βασιλιεύσαι ἐν Ξέρξης· ἡ γὰρ Ἀτοσσα εἶχε τὸ πᾶν κράτος.

4. Ἀποδίξας δὲ βασιλῆα Πέρσῃσι Δαριῖος Ξέρξῃ,

ὄρμητο στρατιεύσθαι. ἀλλὰ γὰρ μὲν ταῦτά τι καὶ Αἰγύπτου ἀπίστασιν, τῇ ὑστέρῳ ἰτιῷ παρασκευαζόμενοι συνήνικε αὐτὸν Δαρείον, βασιλεύσαντα τὰ πάντα ἰτιῷ ἔξ τι καὶ τριήκοντα, ἀποθανῖν· οὐδέ οἱ ἐξιγίνετο οὔτε τοὺς ἀπιστιῶτας Αἰγυπτίους οὔτε Ἀθηναίους τιμωρῆσθαι.

5. Ἀποθανόντος δὲ Δαρείου, ἡ βασιληΐη ἀνιχώρησι εἰς τὸν παῖδα τὸν ἐκείνου Πέρξια. ὁ τοῖον Πέρξης ἐπὶ μὲν τὴν Ἑλλάδα οὐδαμῶς πρόθυμος ἦν κατ' ἀρχὰς στρατεύσθαι, ἐπὶ δὲ Αἰγυπτὸν ἐποιεῖτο τὴν στρατιῆς ἄγιστον παριῶν δὲ καὶ δυνάμειος παρ' αὐτῇ μέγιστον Περσίων Μαρδόνιος ὁ Γωζρύσις, ὃς ἦν Πέρξης μὲν ἀνιψιός, Δαρείου δὲ ἀδελφίης παῖς, τσιούτου λόγου εἶχιστο, λίγων· “Δέσποτα, οὐκ εἰπὸς ἵσθι Ἀθηναίους ἐργασαμένους πολλὰ
 “ ἤδη κακὰ Πέρσας, μὴ οὐ δοῦναι δίκας τῶν ἐποίησαν.
 “ ἀλλὰ τὸ μὲν νῦν ταῦτα πρήσσεις τάτις ἰν χερσὶ ἔχουσ·
 “ ἡμερώσας δὲ Αἰγυπτοὶ τὴν ἐξυβρίσασαν, στρασηλάτεις
 “ ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἵνα λόγος τί σοι ἔχῃ πρὸς ἀνδρώπων
 “ ἀγαθός, καὶ τις ὑστέρῳ φυλάσσηται ἐπὶ γῆν τὴν σὴν
 “ στρατιεύσθαι.” οὗτος μὲν οἱ ὁ λόγος ἦν τιμωρός· τοῦδε δὲ τοῦ λόγου παρηνθήκην ποιήσκειτο τήνδε, ὡς ἡ Εὐρώπη περικαλλῆς χώρα, καὶ δένδρεα παντοῖα φέρει τὰ ἥμερα, ἀριστήν τι ἄκρη, βασιλίῃ τι μούνη θνητῶν ἀξίη ἐκτῆσθαι.

6. Ταῦτα δὲ ἴλιγι, οἷα νικτήρων ἔργων ἐπιθυμητῆς ἰὼν, καὶ θύλων αὐτὸς τῆς Ἑλλάδος ὑπαρχος εἶναι· χρέον δὲ κατιργάσαστό τι καὶ ἀνίπισσι Πέρξια, ὥστε ποιῆναι ταῦτα· συνίλαβι γὰρ καὶ ἄλλα οἱ σύμμυχα γινόμενα εἰς τὸ πείθισθαι Πέρξια. τοῦτο μὲν, ἀπὸ τῆς Θισσαλῆς παρὰ τῶν Ἀλκυαδίων ἀπιγμίοι ἀγγιλοὶ ἰσικαλίστο βασιλῆα, πᾶσαν προθυμίην παρικόμοιοι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· οἱ δὲ Ἀλκυάδα οὗτοι ἴσαν Θισσαλῆς βασιλῆης· τοῦτο δὲ, Πισιστρατιδίων οἱ ἀναβιζηκότις εἰς Σοῦσα, τῶν

τι αὐτίῳ λόγων ἰχόμενοι τῶν καὶ οἱ Ἀλιεῦνται, καὶ δὴ τι πρὸς τούτοις ἴτι πλείον προσαρμόζοντό οἱ, ἔχοντες Ὀνομάκριτοι, ἄνδρα Ἀθηναῖον χρησμολόγον τι καὶ διαθήτην χρησμῶν τῶν Μουσαίου. ἀναβιβήκισαν γὰρ τὴν ἰχθυήν προκαταλυσάμενοι· ἰξηλάσθη γὰρ ὑπὸ Ἰσπαρχοῦ τοῦ Πισιστρατιδίου ὁ Ὀνομάκριτος ἐξ Ἀθηνίων, ἵπ' αὐτοφώρῃ ἁλοῦς ὑπὸ Λάσου τοῦ Ἑρμιονίος ἱμπαίων ἐς τὰ Μουσαίου χρησμὸν, ὡς αἱ ἐπὶ Δήμιου ἱπικίμιναι νῆσοι ἀφανίζοιτο κατὰ τῆς θαλάσσης. διὸ ἰξηλάσθαι μιν ὁ Ἰσπαρχος, πρότερον χριώμενος ταμάλισσα· τότε δὲ συναισθῆς, ὅπως ἀπίκοιτο ἐς ὄψιν τὴν βασιλῆος, λιγόντων τῶν Πισιστρατιδίων περὶ αὐτοῦ σιμνούς λόγους, κατίλιγε τῶν χρησμῶν· εἰ μὴν τι ἐνὶ σφάλμα φέρει τῇ βασιλεύῃ, τῶν μὲν ἔλιγι οὐδὲν, ὁ δὲ τὰ εὐτυχίστατα ἐπιλιγόμενος, ἔλιγι τὴν τι Ἑλλήσποντος ὡς ζευχθῆναι χριῶν εἴη ὑπ' ἀνδρὸς Πέρσῃ, τὴν τι ἱλασθῆναι ἰξηγιέμενος. οὗτός τις δὲ χρησμοφθίων προσεφίρειτο, καὶ οἱ τι Πισιστρατιδαὶ καὶ οἱ Ἀλιεῦνται γνώμας ἀποδιδυνύμενοι.

7. Ὡς δὲ ἀνιγνώσθη Πέρξης στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἰθαῦτα διυτίρῃ μὲν ἴτι μὲν τὸν Δάριον Δαρείου, πρῶτα στρατηγὴν ποίεσθαι ἐπὶ τοῖς ἀπιδιῶτας. τούτους μὲν νυν καταστρεψάμενος, καὶ Αἴγυπτος πᾶσαν πολλὸν δουλοτῆρην ποιήσας ἢ ἐπὶ Δαρίῳ ἦν, ἱπικρίπει Ἀχαιμίνῃ, ἀδελφῇ μὲν ἰωῦτοῦ, Δαρείου δὲ πατρί. Ἀχαιμίνης μὲν νυν ἱπικροπιύοντα Αἰγύπτου, χρόνῃ μετίπαιτα ἰφόνισι Ἰνάρῳς ὁ Ψαμμιτίχου, ἀνὴρ Δίβης.

8. Πέρξης δὲ μετὰ Αἰγύπτου ἄλῃσιν, ὡς ἱμιλλῇ ἐς χιῦρας ἄξισθαι τὸ στρατεύμα τὸ ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, σύλλογον ἱπικλητον Περσίων τῶν ἀρίστων ἱποίετο, ἵνα γνώμας τι πύθηται σφίον, καὶ αὐτὸς ἐν πᾶσι εἴπῃ τὰ θέλει. Ὡς δὲ συνελίχθησαν, ἔλιξε Πέρξης τὰδε· “Ἄνδρες Πέρσαι, οὗτ' αὐτὸς κατηγήσομαι νόμον τόνδε ἐν ὑμῖν τιθεῖς, περὰ

“ διζήμενός τε, αὐτῷ χρήσομαι. ὥς γὰρ ἰγὼ πυνθάνομαι
 “ τῶν πρὶς τυτῶν, οὐδαμῶ καὶ ἡτρηθήσασιν, ἰππὶς τε
 “ παρειλόβοιεν τὴν ἡγεμονίην τῇδε παρὰ Μῆδων, Κύρου
 “ πατιλόντες Ἀστυάγια· ἀλλὰ θεὸς τε οὕτω ἄγχι, καὶ
 “ αὐτοῖσι ἡμῖν πολλὰ ἰππῶσι συμφέρεται ἰπὶ τὸ ἄμει-
 “ νον. τὰ μὲν νυνὶ Κύρος τε καὶ Καμβύσης πατὴρ τε ἱμὸς
 “ Δαρειὸς κατιργάσαντο καὶ προσεκλήσαντο Ἰθῖα, ἰπ-
 “ σταμῖνοισι εὐὲν ἂν τις λίγοι. ἰγὼ δὲ ἰππὶς τε παρὶ-
 “ λαζον τὸν θρόνον, τοῦτο ἰφρόντιζον, ὅπως μὴ λείψωμαι
 “ τῶν πρότερον γινομένων ἐν τιμῇ τῇδε, μηδὲ ἰλάσσω
 “ προσκλήσωμαι δύναμιν Πέρσης· φροντίζων δὲ εὐρίσκω,
 “ ἅμα μὲν κῦδος ἡμῖν προσγινόμενον, χάριν τε τῆς νῦν ἐκ-
 “ τήμεθα οὐκ ἰλάσσοιαι οὐδὲ φλαυροτέρην, παμφερωτέ-
 “ ρην δὲ ἅμα δὲ τιμωρίην τε καὶ τίσιν γινομένην. διὸ ὑμέ-
 “ ας νῦν ἰγὼ συνέλιξα, ἵνα τὸ νοῖω πρήσσειν, ὑπερβίωμαι
 “ ὑμῖν. Μίλλω, ζεύξας τὸν Ἑλλήσποντον, ἰλᾶν στρατὸν
 “ διὰ τῆς Εὐρώπης ἰπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἵνα Ἀθηναίους τι-
 “ μωρήσωμαι, ὅσα δὴ πεποιήκασι Πέρσας τε καὶ πατέρᾳ
 “ τὸν ἱμὸν. ὥρᾳ τε μὲν νυνὶ καὶ Δαρειὸν ἰθύνοντα στρατεύ-
 “ σθαι ἰπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους. ἀλλ’ ὁ μὲν τιτιλιύ-
 “ σθησι, καὶ οὐκ ἐξιγίνετό οἱ τιμωρήσασθαι· ἰγὼ δὲ ὑπὲρ τε
 “ ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων Περσῶν οὐ πρότερον παύσο-
 “ μαι, πρὶν ἢ ἴλω τε καὶ πυρώσω τὰς Ἀθήνας, αἱ
 “ γε ἱμὶ καὶ πατέρᾳ τὸν ἱμὸν ὑπῆρξαν ἄδικα ποιῦν-
 “ τες. πρῶτα μὲν, ἰς Σάρδεις ἰλθόντες ἅμα Ἀρισαγόρῃ
 “ τῷ Μιλησίῳ, δούλω δὲ ἡμετέρῳ, ἀπικόμενοι ἐνέπρηναν
 “ τὰ τε ἄλσεια καὶ τὰ ἰρά· δεύτερα δὲ, ἡμίας οἶα ἔρξαν
 “ ἐς τὴν σφιδέην ἀποβάνας, ὅτι Δῶτις τε καὶ Ἀρτα-
 “ φέρης ἰσρατήγιον, τὰ ἰππῶσθί σου πάντες. Του-
 “ τῶν μίντοι εἴνεκα ἀνάρτημαι ἰπ’ αὐτίους στρατεύσασθαι.
 “ ἀγαθὰ δὲ ἐν αὐτοῖσι τοσάδε ἀνιρίσκω λογιζόμενος, εἰ

“ τούτους τε καὶ τοὺς τούτοις πλησιοχώρους καταστρε-
 “ ψόμεθα, οἱ Πίλοπος τοῦ Φρυγῶς νίμονται χώραν· γῆν
 “ τὴν Περσίδα ἀποδίδομεν τῷ Διὸς αἰθίρῃ ἡμουρίου-
 “ σαν. οὐ γὰρ δὴ χώραν γε οὐδὲ μὴν κατόψεται ὁ ἥλιος
 “ ἡμουρίουσαν τῇ ἡμετέρῃ, ἀλλὰ σφίσι πάσας ἰγὰ ἄμα
 “ ὑμῖν μίαν χώραν θήσω, διὰ πάσης διεξιλθὼν τῆς Εὐρώ-
 “ πης. πυνθάνομαι γὰρ ὧδε ἔχειν· οὔτε τινὰ πόλιν ἀν-
 “ δρῶν οὐδὲ μὴν, οὔτε ἱνδὸς οὐδὲν ἀνδρώπων ὑπολείπεισθαι,
 “ τὸ ἡμῖν οἷόν τι ἴσται ἰλθῆν ἐς μάχην, τουτίων τῶν κα-
 “ τίλιξ, ὑπεξαραιρημίων. οὕτω οἱ τε ἡμῖν αἵτιαι ἔχουσι
 “ δούλιον ζυγόν, οἱ τε ἀναίτιοι. Ὑμεῖς δ’ ἄν μοι τάδε ποι-
 “ ῆσιντε χαρίζοισθε· ἱππῶν ὑμῖν σημήνω τὸν χρόνον, ἐς τὸν
 “ ἥκειν δεῖ, προθύμως πάντα τιὰ ὑμῶν χρήσει παρῆναι·
 “ ὅς ἂν δὲ ἔχων ἥκη παρὶσπυασμένοι στρατὸν κάλλιστα,
 “ δώσω οἱ δῶρα τὰ τιμιώτατα νομίζεται εἶναι ἐν ἡμετέρῳ.
 “ ποιητῆα μὲν νυν ταῦτά ἴσται οὕτω· ἵνα δὲ μὴ ἰδιοβου-
 “ λύνειν ὑμῖν δοκίω, τίθημι τὸ πρῆγμα ἐς μῖσον, γνώμην
 “ κελύων ὑμῶν τὸν βουλόμενος ἀποφαίνεσθαι.” ταῦτα
 εἶπας ἱπαύιστο.

9. Μιστ’ αὐτὸν δὲ Μαρδόνιος ἔλιγι· “ ὦ δέσποτα, ἐμέ-
 “ νοιῖς τῶν γινομένων Περσίων ἄριστος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰσο-
 “ μένων· ὅς τά τε ἄλλα λίγων ἱππίοις ἄριστα καὶ ἀλθίστατα,
 “ καὶ ἴωνας τοὺς ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατοικημένους οὐκ ἰάσεις
 “ καταγαλάσαι ἡμῖν, ἰόντας ἀναξίους. καὶ γὰρ δεῖνόν ἂν
 “ εἴη πρῆγμα, εἰ Σάπας μὲν καὶ Ἰνδὺς καὶ Αἰθίοπας καὶ
 “ Ἀσσυρίους, ἄλλα τε ἱθύναι πολλὰ καὶ μεγάλαι, ἀδική-
 “ σαι Πέρσας ὑδὲν, ἀλλὰ δύναμιν προσκταῖσθαι βου-
 “ λόμενοι, καταστρεψάμενοι δούλους ἔχομεν. Ἕλληνας δὲ,
 “ ὑπάρξαντας ἀδικήτας, οὐ τιμωρησόμεθα. τί δέισαντες;
 “ κοῖνῃ πλῆθιός σουτροφὴν; κοῖνῃ δὲ χρημάτων δύναμιν;
 “ Τῶν ἱππεύμεθα μὲν τὴν μάχην, ἱππεύμεθα δὲ τὴν δού-

“ τὰ μιν ἰούσαι ἀσθινία· ἴχομεν δὲ αὐτῶν παῖδας πατα-
 “ τρεψάμενοι, τούτους οἳ ἐν τῇ ἡμετέρῃ κατειρημέναι,
 “ Ἰωνίς τε καὶ Αἰολίης καὶ Δωριέας καλίσονται. ἱπυρήθην
 “ δὲ καὶ αὐτοὶ ἤδη ἱπελαύνων ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τούτους
 “ ὑπὸ πατρὸς τοῦ σοῦ κίλιουσθίης· καὶ μοι μίχρη Μαι-
 “ δονίης ἰλάσονται, καὶ ὀλίγον ἀπολιπόντι· ἐς αὐτὰς Ἄ-
 “ θήνας ἀπικίσθαι, ἔδωκε ἀντιώδῃ ἐς μάχην. Καὶ τοί γε
 “ ἰώθασι Ἑλληνες, ὥς πυνθάτομαι, ἀβουλότατα πολί-
 “ μους ἴσασθαι, ὑπὸ τι ἀγνωμοσύνης καὶ σκαιότητος.
 “ ἱππῶν γὰρ ἀλλήλοισι πόλιμον προΐκωσι, ἔξιυρόντες τὸ
 “ πᾶλλισον χωρίον καὶ λειότατον, ἐς τοῦτο κατιόντες μά-
 “ χονται ὥς ἐν κακῇ μεγάλῃ οἳ νεκρῶντες ἀπαλλάσ-
 “ σονται· περὶ δὲ τῶν ἰσσωμένων οὐδὲ λίγω ἀρχὴν, ἔξω-
 “ λισ γὰρ δὴ γίνονται. τοὺς χρεῖν, ἶόντας ὁμογλώσσους,
 “ κῆρυξί τε διαχωριμένους καὶ ἀγγέλοισι, καταλαμβάνειν
 “ τὰς διαφορὰς καὶ παντὶ μάλλον ἢ μάχῃσι· εἰ δὲ πάν-
 “ τως ἴδῃ πολέμῳ πρὸς ἀλλήλους, ἔξιυρίσκω χρεῖν τῇ
 “ ἐκᾶτερῃ εἰσι δυσχωριωτότατοι, καὶ ταύτῃ πειρῶν. τρέ-
 “ φῃ τοίνυν οὐ χρηστῇ Ἑλληνες διαχωριώμενοι, ἰμίο ἰλά-
 “ σαντος μίχρη Μαιδονίης γῆς, οὐκ ἦλθον ἐς ταύτου λόγον
 “ ὥς ἐ μάχισθαι. Σοὶ δὲ δὴ μέλλει τίς, ὦ βασιλεῦ, ἀντι-
 “ ὤσασθαι πόλιμον προσφίρων, ἄγοντι καὶ πλεῖστος τὸ ἐν
 “ τῇς Ἀσίῃς, καὶ νίαις τὰς ἀπάσας; ὥς μὲν ἐγὼ δοκίω,
 “ οὐκ ἐς τοῦτο θράσους ἀνέκει τὰ Ἑλλήνων πρῆγματ᾽
 “ εἰ δὲ ἄρα ἐγὼ γε ψευσθίην γνώμη, καὶ ἐκῆτοι ἱπαρ-
 “ θίντες ἀβουλήν ἔλθωμεν ἡμῖν ἐς μάχην, μάθωμεν ἂν ὥς ἐ-
 “ μιν ἀνθρώπων ἄριστοι τὰ πολέμῳ. ἴτω δ' ὦν μηδὲν ἀπί-
 “ ρητον· αὐτόματον γὰρ οὐδὲν, ἀλλ' ἀπὸ πίερης πάντα
 “ ἀνθρώποισι φιλίῃ γίνεσθαι.” Μαρδόκιος μὲν τσαῦτα
 ἱππὶλῆνας τὴν Εἰρξίω γνώμην, ἐπίπαυτο.

10. Σιωπῶντων δὲ τῶν ἄλλων Περσίων, ἔ' ὁ τοιμῶν-

των γνώμην ἀποδείκνυσθαι ἐντὶν τῇ προκειμένη, Ἀρτά-
 βανος ὁ Ἑτάσσιος, πάντως ἰὼν Ξέρξῃ, τῇ δὲ καὶ πρίντος
 ἰὼν, ἱλιγε ταῦδε· “ ὦ βασιλεῦ, μὴ λιχθισίων μὲν γνω-
 “ μίαν ἀντίων ἀλλήλησι, οὐκ ἔστι τὴν ἀμείνω αἰρεόμενον
 “ ἰλίσθαι, ἀλλὰ δεῖ τῇ ἐρημίῃ χρησθαι· λιχθισίων δὲ,
 “ ἔστι· ὥσπερ τὸν χρυσὸν τὸν ἀπῆρατον, αὐτὸν μὲν ἰπ’ ἰω-
 “ ὕτοῦ οὐ διαγιγνώσκουσιν, ἰπτιὰν δὲ παρὰ τρέψωμεν ἄλλω
 “ χρυσῷ, διαγιγνώσκουσιν τὸν ἀμείνω. ἰγὼ δὲ καὶ παρὰ τῷ
 “ σῷ, ἀδιλφίῳ δὲ ἰμῷ, Δαρίῳ, ἡγόρευον μὴ στρατεύεσθαι
 “ ἰπὶ Σκύθας, ἄνδρας οὐδαμῶς γῆς ἄστυ νίμοντας· ὁ δὲ,
 “ ἰλπίζων Σκύθας τοὺς Νομάδας κατατρέψισθαι, ἐμοί
 “ τι οὐκ ἰπιδίτο, στρατιυσάμενός τι, πολλούς τι καὶ
 “ ἀγαθοὺς τῆς στρατιῆς ἀποβαλὼν ἀπῆλθε. σὺ δὲ, ὦ
 “ βασιλεῦ, μίλλεις ἰπ’ ἄνδρας στρατεύεσθαι πολλὰν ἔστι
 “ ἀμείνοντας ἢ Σκύθας· οἱ κατὰ θάλασσαν τι ἔρχει καὶ
 “ κατὰ γῆν λέγονται ἵναι. τὸ δὲ αὐτοῖσι ἵναι θυτὸν, ἐμὲ
 “ σοι δίκαιόν ἐστι φράζειν. Ζιύξας φῆς τὸν Ἑλλήσποντον,
 “ ἰλῆν στρατὸν διὰ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἑλλάδα· καὶ δὴ
 “ συνήνικε ἢ τοι κατὰ γῆν ἢ καὶ κατὰ θάλασσαν ἰσσω-
 “ θῆναι, ἢ καὶ κατ’ ἀμφοτέρω· οἱ γὰρ ἄνδρες λέγονται
 “ ἵναι ἄλκιμοι· πᾶσι δὲ καὶ σταθμώσασθαι, εἰ στρατιὴν
 “ γιγνομένην σὺν Δάτι καὶ Ἀρταφέρνηϊ ἰλθοῦσαν εἰς
 “ τὴν Ἀττικὴν χώραν μῦνοι Ἀθηναῖοι διέφθειραν. οὐκ οὖν
 “ ἀμφοτέρῃ σφί ἐχώρησι· ἀλλ’ ἦν τῆς νηυσὶ ἐμβάλωσι,
 “ καὶ νικήσαντες ναυμαχίῃ, πλίωσι εἰς τὸν Ἑλλήσποντον,
 “ καὶ ἵππιτα λύσωσι τὴν γίφουραν, τοῦτο δὲ, βασιλεῦ, γί-
 “ νεται δεινόν. Ἐγὼ δὲ οὐδὲ μιῇ σοφίῃ εἰπῆν αὐτὸς συμ-
 “ βάλλομαι ταῦτα· ἀλλ’ οἷόν μοι ἤμεις ὀλίγου ἰδίησι
 “ καταλαβείν πάθος, ὅτι πατὴρ σὸς Ζιύξας Βόσπορον τὸν
 “ Θρηϊκίον, γίφουρας δὲ ποταμὸν Ἰστρον, διέβη ἰπὶ
 “ Σκύθας. τότε πάντοιοι ἰγίνοντο Σκύθαι, δίομνοι ἰώ-

“ων λῦσαι τὸν πόρον, τοῖσι ἐπιτίτραπτο ἡ φυλακὴ τῶν
 “γεφυρέων τοῦ Ἰστρου. καὶ τότε γὰρ Ἰστιάδης ὁ Μιλή-
 “του τύραννος εἰ ἐπίσπειτο τῶν ἄλλων τυράννων τῇ γνώ-
 “μῃ, μηδὲ ἠναντιώσθη, διέργαστο ἂν τὰ Περσίων πρήγ-
 “ματα. καὶ τοι καὶ λόγῳ ἀποῦσαι δεινὸν, ἐπεὶ ἀνδρὶ γὰρ
 “ἐνὶ πάντα τὰ βασιλῆος πρήγματα γιγινῆσθαι. Σὺ
 “ᾧ μὴ βέλιο ἐς κίνδυνον μηδεία ταῦτον ἀπικίεσθαι, μη-
 “δεμιῆς ἀνάγκης ἰούσης· ἀλλ’ ἐμοὶ πείθει. νῦν μὲν τὸν
 “σύλλογον τῶνδε διάλυσον· αὐτὶς δὲ ὅταν τοι δοκίῃ,
 “προσκιψάμενος ἐπὶ σιωῦταῦ, προαγόρευι τὰ τοι δοκίμῃ
 “εἶναι ἄριστα· τὸ γὰρ εὖ βουλευέσθαι, κίρδος μέγιστον
 “εὐρίσκω εἶν· εἰ γὰρ καὶ ἠναντιωθῇναί τι θίλει, βεβού-
 “λευται μὲν οὐδὲν ἴσσοι εἶ, ἴσσωται δὲ ὑπὸ τῆς τύχης τὸ
 “βούλιμα· ὁ δὲ βουλευσάμενος αἰσχερῶς, εἴ οἱ ἡ τύχη
 “ἐπίσπειτο, εὐρημα εὐρηκε, ἴσσοι δὲ οὐδὲν οἱ κακῶς βι-
 “βούλευται. Ὁρᾷς τὰ ὑπερίχοντα ζῶα ὡς κεραινοῖ ὁ
 “θιὸς, οὐδὲ ἐὰ φαντάζεσθαι, τὰ δὲ σμικρὰ οὐδὲν μιν κί-
 “ζει· ὁρᾷς δὲ ὡς ἐς αἰκήματα τὰ μέγιστα αἰεὶ καὶ δίν-
 “δρια τὰ τεκνύτ’ ἀποσκήπτει βίλια· φιλείει γὰρ ὁ θιὸς
 “τὰ ὑπερίχοντα πάντα κολούει. οὕτω δὲ καὶ στρατὸς
 “πολλὸς ὑπὸ ἐλίγῃ διαφθείρεται κατὰ τοιόνδε· ἐπιάνοφι
 “ὁ θιὸς φρονήσας φόβον ἐμβάλη, ἢ βροντῇ, δι’ ᾧ ἐφθά-
 “ρησαν ἀναξίως ἰαυτῶν. οὐ γὰρ ἐὰ φρονέειν ἄλλων μέγα ὁ
 “θιὸς ἢ ἰαυτόν. Ἐπειχθῆναι μὲν νυν πᾶν πρῆγμα, τίπτει
 “σφάλματα, ἐκ τῶν ζημίαι μεγάλαι φιλείουσι γίνεσθαι·
 “ἐν δὲ τῇ ἐπισχυῖν ἵενσι ἀγαθὰ, εἰ μὴ παρραυτίκα δοκί-
 “οντα εἶναι, ἀλλ’ ἀνὰ χρόνον ἱξιύροι τις ἂν. Σοὶ μὲν δὲ
 “ταῦτα, ὦ βασιλεῦ, συμβουλεύω. σὺ δὲ, ὦ παῖ Γωβρύω
 “Μαρδόνι, παῦσαι λίγων λόγους ματαίους περὶ Ἑλλή-
 “ων, οὐκ ἰόντων ἀξίων φλαύρως ἀποῦν. Ἕλληνας γὰρ
 “διαβάλλων, ἱπαίρεις αὐτὸν βασιλῆα στρατεύεσθαι· αὐ-

“ τοῦ δὲ τούτου εἶναι δοκίμους μοι πᾶσαι προθυμίην ἐκτεί-
 “ νειν. μή νυν αὖτω γίνηται. διαβολὴ γάρ ἐστι διενότατον·
 “ ἐν τῇ δύο μὲν εἰσι οἱ ἀδικίοντες, εἷς δὲ ὁ ἀδικιόμενος. ὁ
 “ μὲν γὰρ διαβάλλων, ἀδικίῃ, οὐ παρόντος κατηγορεύων
 “ ὁ δὲ ἀδικίῃ ἀναπειθόμενος πρὶν ἢ ἀτρεκέως ἐκμάθῃ· ὁ
 “ δὲ δὴ ἀπὼν τοῦ λόγου τάδε ἐν αὐτοῖσι ἀδικίεται, δια-
 “ βληθείς τε ὑπὸ τοῦ ἱτέρου καὶ νομισθεὶς πρὸς τοῦ ἱτέ-
 “ ρου κακὸς εἶναι. Ἄλλ’ εἰ δὴ δεῖ γι πάντως ἐπὶ τοῖς
 “ ἄνδρας τέτους στρατεύεσθαι, φίρι, βασιλεὺς μὲν αὐτὸς
 “ ἐν ἥθισι ταῖσι Περσίῳ μινίτω· ἡμῖν δὲ ἀμφοτέρων
 “ παραβαλλομένων τὰ τίνα, στρατηλάττει αὐτὸς σὺ
 “ ἐπιλιξάμενός τε ἄνδρας τοὺς ἰδίους, καὶ λαβὼν στρα-
 “ τὴν ἐκόντην τινὰ βούλειαι. καὶ ἦν μὲν τῇ σὺ λίγεις, ἀνα-
 “ βαινὴ βασιλίῃ τὰ πρήγματα, κτενίσθων οἱ ἡμεῖς παῖδες,
 “ πρὸς δὲ αὐτοῖσι, καὶ ἐγώ· ἦν δὲ τῇ ἐγὼ πρελείγων
 “ οἱ σοὶ ταῦτα πασχόντων, σὺν δὲ σφι καὶ σὺ, ἦν ἀπο-
 “ νοστήσης. εἰ δὲ ταῦτα μὲν ὑποδύνειν οὐκ ἰδιλήσεις, σὺ
 “ δὲ πάντως σεράτειμα ἀνάξεις ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀκού-
 “ σισθαί τινά φημι τῶν αὐτοῦ τῇδε ὑπολιπομένων,
 “ Μαρδόνιον μίγα τι κακὸν ἐξεργασμένον Πέρσας, ὑπὸ
 “ πυτῶν τε καὶ ἐρνίθων διαφορεύμενον, ἢ κου ἐν γῇ τῇ
 “ Ἀθηναίων, ἢ σὶ γι ἐν τῇ Λακιδαιμοσίων· εἰ μὴ ἄρα
 “ καὶ πρότερον κατ’ ὁδὸν, γιόντα ἐπ’ οἶους ἄνδρας ἀνα-
 “ γινώσκεις στρατεύεσθαι βασιλῆα.” Ἀρτάβανος μὲν
 ταῦτα ἔλεξε.

11. Πέρξης δὲ θυμωθεὶς ἀμείβεται τοῖσδε· “ Ἀρτάβαν,
 “ πατὴρ εἷς τοῦ ἡμεῶς ἀδελφίος· τοῦτό σε ῥύσεται μηδὲν
 “ ἄξιον μισθὸν λαβεῖν ἐπίων ματαίων· καὶ σοὶ ταύτην τὴν
 “ ἀτιμίην προστίθημι, ἰόντι κακῷ τε καὶ ἀθύμῳ, μήτε
 “ συστρατεύεσθαι ἡμοί γι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, αὐτοῦ τε
 “ μίνιν ἄμα τῇσι γυναιξί· ἐγὼ δὲ καὶ ἄνις σίῳ, Ἰσαπτε

“ ἴσπερ, ἱπιτιλία ποιήσω. μὴ γὰρ εἶην ἐκ Δαρείου τῷ
 “ Ἑσπέρου, τοῦ Ἀρσάμειος, τῷ Ἀρμυῶν, τοῦ Τίττωπος,
 “ τοῦ Κύρου, τοῦ Καμβύσιου, τοῦ Τίττωπος, τοῦ Ἀχαιμί-
 “ νιος γιγονῶς, μὴ τιμωρησάμενος Ἀθηναίους· εὖ ἱπι-
 “ σάμενος, ὅτι εἰ ἡμῖς ἡσυχίην ἄχομεν, ἀλλ’ οὐκ ἱππῖνοι
 “ ἀλλὰ καὶ μάλα στρατεύονται ἐπὶ τὴν ἡμετέραν, εἰ
 “ χρὴ σταθμώσασθαι τοῖσι ὑπαρχόμενοις ἐξ ἱππῶν· οἱ
 “ Σάρδεις τε ἐνέπρησαν, καὶ ἤλασαν ἐς τὴν Ἀσίην. οὐκ οὖν
 “ ἐξανταχωρεῖν οὐδὲ τίροις δυνατῶς ἔστι, ἀλλὰ ποιεῖν ἢ
 “ παθεῖν προκρίνεται ἀγών· ἵνα ἢ τὰδε πάντα ὑπὸ Ἑλ-
 “ λησι ἢ ἱππῖσι πάντα ὑπὸ Πέρσῃσι γίνηται· τὸ γὰρ μῖσον
 “ οὐδὲν τῆς ἔχθρας ἐστί. καλὸν ὦν προπαινοδότης ἡμῶς
 “ τιμωρεῖν ἥδη γίνονται, ἵνα καὶ τὸ δεινὸν, τὸ πείσομαι,
 “ τοῦτο μάθω, ἱλάσας ἐπ’ ἄνδρας τούτους, τοὺς γε καὶ
 “ Πίλοψ ὁ Φρυγὴς, ἰὼν πατέρων τῶν ἱμῶν δοῦλος, κα-
 “ τιστρέψατο οὕτω, ὥς καὶ ἐς τόδε αὐτοῖς τε ὠνδρῶποι
 “ καὶ ἡ γῆ αὐτίων ἱππῶντοι τοῦ παταστριψαμένου κα-
 “ λόνται.” ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτο ἐλέγιστο.

12. Μετὰ δὲ, εὐφρόνη τε ἐγένετο, καὶ Ξέρξης ἐκινεῖ ἢ
 Ἑσπέρου γινώμη· νυκτὶ δὲ βουλὴν δίδους, πᾶν γὰρ
 εὐρεσκέ οἱ οὐ πρῆγμα ἵνα στρατεύσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.
 διδογμένοι δὲ οἱ αὐτὶς τουτέων, κατύπνωσι· καὶ δὴ καὶ ἐν
 τῇ νυκτὶ εἶδε ὄψιν ταιήνδε, ὥς λέγεται ὑπὸ Περσίων. ἰδόντις
 ὁ Ξέρξης ἄνδρα οἰκιστὰντα μίγαν τε καὶ ἐνιδία ἐπιπῖν·
 “ Μετὰ δὲ βουλεύσας, ὦ Πέρσα, στρατεύματα μὴ ἄγιν ἐπὶ
 “ τὴν Ἑλλάδα, προείπας ἀλίζουσιν Πέρσῃσι στρατὸν·
 “ οὔτε ὦν μεταβουλιόμενος ποίεις εὖ, οὔτε ὁ συγγνωστό-
 “ μινός τοι πάρα· ἀλλ’ ὥσπερ τῆς ἡμέρης ἐβουλεύσας
 “ ποίειν, ταύτην ἴθι τῶν ὁδῶν.” τὸν μὲν, ταῦτα ἴσπαντα,
 ἰδόντις ὁ Ξέρξης ἀποπτάσθαι.

13. Ἑμῆρης δὲ ἐπιλαμπάσης, ἐνίρε μὲν τότε λόγον ὅ-

δίνα ἰπαίειτο, ὁ δὲ Πέρσιων συνελίσας τοὺς αὐτοὺς τοὺς ἔ-
 πρότερον συνίλιξε, ἱλιγί σφι τὰδε· “Ἄνδρες Πέρσαι,
 “ συγγνώμην μοι ἔχιντε ὅτι ἀγχίστροφα βουλευόμεαι·
 “ φρεῖν τι γὰρ ἐς τὰ ἱμενωτοῦ πρῶτα οὕτω ἀνῆκα,
 “ καὶ αἱ παρεγορεύμενοι κίνα ποίειν, ἐδίνα χρόνον μὲν
 “ ἀπύχονται. ἀκούσαντι μίνται μοι τῆς Ἀρταβάνου
 “ γνώμης, παρκαυτίκα μὲν ἡ νείτης ἐπιζισσι, ὥστε αἰκί-
 “ στρια ἀπορρίψαι ἔπια ἐς ἄνδρα πρσιούτερον ἢ χρεῖν·
 “ νῦν μίνται συγγινοὺς, χρεῖσομαι τῇ ἐκείνου γνώμῃ. ὥς
 “ ὦν μεταδιδογμίνοι μοι μὴ στρατιεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλ-
 “ λάδα, ἥσυχοί ἐσσι.” Πέρσαι μὲν, ὥς ἤκουσαν ταῦτα,
 παχαρηκότις προσικύνουσιν.

14. Νουπὸς δὲ γινομένης, αὐτὶς τῷτὸ ὄνειρον ἔλιξε
 σφ̄ Εἰρέξη κατυπωμένην ἱπιστάν· “ὦ παῖ Δαρεῖς,
 “ καὶ δὴ φαίνεται ἐν Πέρσῃσι τι ἀπιπάμινος τῇ στρατη-
 “ λασίῃ, καὶ τὰ ἱμὰ ἔπια ἐν οὐδινὶ ποιούμεινος λόγῳ, ὥς
 “ παρ’ οὐδινὸς ἀκούσας. εὔ νῦν τόδ’ ἴσθι, ἥντιρ μὴ αὐ-
 “ τίκα στρατηλατίης, τὰδε τοι ἐξ αὐτίων πρσιδῶκα
 “ ἀνασχῆσιν· ὥς καὶ μέγας καὶ πολλὰς ἱγίνισι ἐν ὀλίγῃ
 “ χρεῖν, οὕτω καὶ ταπεινὸς ὀπίσω πατὰ τάχος ἔσται.”

15. Εἰρέξης μὲν περιδιῆς γινομένης τῇ ὄψει, ἀνά τι
 ἴδραμι ἐν τῇς ποίτης, καὶ πίμπαι ἀγσίλοι ἐπὶ Ἀρτάβανον
 καλίοντα. ἀπιπομένην δὲ οἱ ἔλιγε Εἰρέξης τὰδε· “Ἀρτά-
 “ βαν, ἱγὰ τοπαρκαυτίκα μὲν οὐκ ἰσωφρόνεις, ἔπας ἐς
 “ σὲ μάταια ἔπια χρηστῆς εἵνικα συμβουλίας· μετὰ
 “ μίνται οὐ πολλὸν χρόνος μισίγνων· ἔγνω δὲ σαυτά μοι
 “ ποιητρία ἰόντα τὰ σὺ ὑπιδήκασα. οὕκων δυνατὸς σαι ἰμὶ
 “ ταῦτα ποίειν βουλόμενος· τιτραμμένην γὰρ δὴ καὶ
 “ μιστιγνωκότηϊ πειφιστῶν ὄνειρον φαντάζιταί μοι, οὐδαμῶς
 “ συνιπαινίον ποίειν με ταῦτα· νῦν δὲ καὶ διαπειλῆσαν
 “ οἴχεται, εἰ ὦν Διὸς ἐσσι ὁ ἐπιπίμπων, καὶ οἱ πάντως ἐν

“ ἡδονῇ ἰστί γινέσθαι στρατηλασίην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα,
 “ ἐπιπτήσεται καὶ σοὶ τῷτὸ ὄνειρον, ὁμοίως καὶ ἡμεῖς
 “ ἐντελλόμενοι. εὐρίσκω δὲ ὧδ' ἄν γινόμενα ταῦτα εἰ
 “ λάβοις τὴν ἑμὴν σκιὴν πᾶσαν, καὶ ἰνδὺς, μετὰ τοῦτο
 “ ἴζαιο ἐς τὸν ἑμὸν θρόνον, καὶ ἴπαιτα ἐν ποίτῃ τῇ ἑμῇ
 “ κατυπνώσεις.” Εἰρήξης μὲν ταῦτά οἱ ἔλιγι.

16. Ἀρτάβανος δὲ οὐ τῷ πρώτῳ οἱ κελύσματι πιπτό-
 μινος, οἷα οὐκ ἀξιόμινος ἐς τὸν βασιλῆϊον θρόνον ἴζεσθαι,
 τέλος ὡς ἡναγκάζετο, εἴπας τάδε, ἰποῖσι τὸ κελυμένον·
 “ Ἴσον ἐπιῖνο, ὦ βασιλεῦ, παρ' ἡμεῖς κίεῖται, φρονεῖν τι
 “ εἶδ', καὶ τῷ λίγοντι χρηστὰ ἰθίλειν πιθίεσθαι· τὰ σε
 “ καὶ ἀμφοτέρω περὶήκοντα, ἀνδρώπων κακῶν ὁμιλίας
 “ σφάλλουσι· κατὰπερ τὴν πάντων χρησιμωτάτην ἀν-
 “ θρώποισι θάλασσαν, πνεύματά φασι ἀνέμων ἐμπί-
 “ πτοιτα, οὐ περιεοῖαν φύσει τῇ ἰωυτῆς χρῆσθαι. ἡμεῖς δὲ
 “ ἀκούσαντα πρὸς σιῦ κακῶς, οὐ τοσοῦτον ἴδαμε λύπη,
 “ ὅσοι γνωμίω δὺο προκειμινίω Πέρσῃσι, τῆς μὲν, ὕβριν
 “ αὐξανούσης, τῆς δὲ, καταπαυούσης, καὶ λιγούσης ὡς
 “ κακὸν εἴη διδάσκειν τὴν ψυχὴν πλείον τι διζῆσθαι αἰεὶ
 “ ἔχειν τοῦ παριόντος· τουτίων προκειμινίω τῶν γνω-
 “ μίω, ὅτι τὴν σφαλιρωτέραν· σιωῦτῃ τι καὶ Πέρσῃσι
 “ ἀναίριο. Νῦν ἄν, ἐπειδὴ τίτραψαι· ἐπὶ τὴν ἀμείνω,
 “ φῆς τοι μετιέντι τὸν ἐπ' Ἑλληνας στόλον, ἐπιφοιτῶν
 “ ὄνειρον Διοῦ τινὸς πομπῇ, οὐκ ἰώντά σε καταλύειν τὸν
 “ στόλον. ἀλλ' οὐδὲ ταῦτά ἐστι Διῶ, ὦ παῖ. ἰνύπνια
 “ γὰρ τὰ ἐς ἀνθρώπους πιπλανημένα, τοιαῦτά ἐστι οἷά
 “ σε ἐγὼ διδάξω, ἵτισι σιῦ πολλοῖσι πρὸςβύτιρος ἰών·
 “ πιπλανῆσθαι αὐταὶ μάλιστα ἰώθασι αἱ ὄψεις τῶν
 “ ὀνειρέτων, τὰ τις ἡμέρης φροντίζει· ἡμεῖς δὲ τὰς προ-
 “ τοῦ ἡμέρας ταύτην τὴν στρατηλασίην καὶ τὸ πάρος
 “ εἰχομεν μετὰ χιῶρας. Εἰ δὲ ἄρα μὴ ἴσθι τοῦτο τοιοῦτο

“ οἷον ἰγὼν διαιρίω, ἀλλὰ τι τοῦ θιού ματίχον, σὺ πᾶν
 “ αὐτὸ συλλαβὼν εἴρηκας· φανήσεται γὰρ δὴ καὶ ἡμεῖς
 “ ὡς καὶ σοὶ διαπειλιόμενοι. φανῆναι δὲ οὐδὲν μᾶλλον μοι
 “ ἰφίλιμ ἔχοντι τὴν σὴν ἰσθῆτα, ἢ αὐτοὶ τὴν ἡμέαν· οὐδέ
 “ τι μᾶλλον ἐν ποίτῃ τῇ σῇ ἀναπαινώμεθα, ἢ οὐ καὶ ἐν
 “ τῇ ἡμῇ· εἴπτε γὰρ καὶ ἄλλως ἰθίλιμ φανῆναι. σὺ γὰρ δὴ
 “ ἐς τοσούτῳ γὰρ κήθις ἀνέκει τοῦτο ἃ, τι δὴ ποτί ἐστι
 “ τὸ ἐπιφαινώμενός τοι ἐν τῇ ὕπνῳ, ὥσπερ δέξαι, ἡμεῖς ἄρῳν,
 “ σὲ ὕπαι, τῇ σῇ ἰσθῆσι τιμωρόμενοι. εἰ δὲ ἡμεῖς μὲν ἐν
 “ οὐδανὶ λόγῳ ποιήσεται, οὐδὲ ἀξιόσω ἐπιφανῆναι, οὔτι
 “ ἦν τὴν ἡμὴν ἰσθῆτα ἔχῃ, οὔτι ἦν τὴν σὴν, σὲ δὲ ἐπι-
 “ φανῆσω τοῦτο, ματιτίον ἤδη ἔσται. εἰ γὰρ δὴ ἐπιφαι-
 “ τήσῃ γὰρ σονιχίως, φαίην ἃ καὶ αὐτὸς θιὼν εἶναι. εἰ
 “ δὲ τοι οὕτω διδάσκῃς γίνεσθαι, καὶ οὐκ οἶά τι αὐτὸν
 “ παρατρέψαι, ἀλλ’ ἤδη δὲ ἡμεῖς ἐν ποίτῃ τῇ σῇ παυ-
 “ πνῶσαι, φέρε, ταῦτά μοι ἐξ ἡμεῶν ἐπιτιλιμύμενοι, φανήτω
 “ καὶ ἡμεῖς. μίχρη δὲ ταύτου τῇ παριούσῃ γνώμῃ χρή-
 “ σασμαι.”

17. Τοσαῦτα ὕπαις Ἀρτάβανος, ἰλπίζων Πέρξια ἀπο-
 δέξιν λίγναιτα οὐδὲν, ἰπῶναι τὸ κειλιόμενον. ἰδὼς δὲ τὴν
 Πέρξια ἰσθῆτα, καὶ ἰζόμενος ἐς τοὺς βασιλῆϊον θρόνον, ὡς
 μετὰ ταῦτα ποῖτοι ἰπῶναιτα, ἤλθι οἱ κατυπνωμένη τῶντὸ
 ὄνειρος τὸ καὶ παρὰ Πέρξια ἰφίτα· ὑπὲρ τὰν δὲ τοῦ Ἀρ-
 ταβάνου, εἴπτε σάδι· “ Σὺ δὴ κίπνος εἰς ὃ ἀπασπυῖται
 “ Πέρξια στρατιώμεθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ὡς δὴ κηδόμε-
 “ νος αὐτοῦ; ἀλλ’ οὔτι ἐς τὸ μιστίπναιτα, οὔτι ἐς ταπα-
 “ ραυτίκα νῦν καταπροῖξαι ἀποτρέψων τὸ χρεῖον γινέ-
 “ σθαι. Πέρξια δὲ τὰ δὲ ἀνηκουστίοντα παθῆναι, αὐ-
 “ τῇ ἡμεῶν διδήλωται.”

18. Ταῦτά τι δὴ ἰδόντις Ἀρτάβανος τὸ ὄνειρον ἀπει-
 λῆναι, καὶ θιερμαῖσι σιδηρίαισι ἐκπαῖν αὐτοῦ μίλλων τοῦς

ὀφθαλμούς. καὶ ὅς, ἀμύσσει μάγα ἀναδρώσει, καὶ
 παριζόμενος Ξέρξη, ὡς τὴν ὄψιν οἱ τοῦ ἐνοπκίου διζήλθαι
 ἀπηγιόμιστος, διύτιρά οἱ λίγυ τάδι· “ Ἐγὼ μὲν, ὦ βα-
 “ σιλεῦ, οἷα ἄνθρωπος ἰδὼν ἤδη πολλὰ τι καὶ μεγάλῃ
 “ πεσόντα πρήγματα ὑπὸ ἐσόντων, οὐκ ἴστωσι τὰ πάντα
 “ τῇ ἡλικίῃ ἵκων· ἱπιστάμενος ὡς κακὸν εἴη τὸ πολλῶν
 “ ἐπιθυμίῃν· μισημένους μὲν τὸν ἐπὶ Μασσαγέτης Κό-
 “ ρου στόλοι ὡς ἱππεῖς, μισημένους δὲ καὶ τὸν ἐπ’ Αἰθίο-
 “ πας τοῦ Καμβύσιω, συστρατιώμενοι δὲ καὶ Δαρῖος
 “ ἐπὶ Σκύθας· ἱπιστάμενος ὦν ταῦτα, γνώμῃν εἴχων,
 “ ἀτρεμίζοντά σε μακαριστὸν εἶναι πρὸς πάντων ἀνθρώ-
 “ πων· ἐπὶ δὲ δαιμονίῃ τις γίνεται ὁρμῇ, καὶ Ἕλληνας,
 “ ὡς ἴσκει, φθορῇ τις καταλαμβάνει θεήλατος, ἐγὼ μὲν
 “ καὶ πύτος τρέπομαι, καὶ τὴν γνώμην μετατίθεμαι.
 “ σὺ δὲ σήμηνον μὲν Πέρσῃσι τὰ ἐκ τοῦ Διὸς πιμπόειναι,
 “ χρεῖσθαι δὲ κίλει· τοῖσι ἐκ σιῦ πρώτοιςι προαιρεμίνουσι
 “ ἐς τὴν παρὰ σκυθήν· ποῖσι δὲ εὐτὼ, ἴκως τοῦ Διὸς πα-
 “ ριδιδόντες, τῶν σῶν ἐνδιήντι μηδὲν.” τούτων δὲ λαχ-
 “ θέντων, ἰνδαῦτα ἱπερδίντες τῇ ὄψει, ὡς ἡμῖν ἐγένετο
 “ τάχιστα, Ξέρξης τι ὑπεριτίθετο ταῦτα Πέρσῃσι, καὶ
 “ Ἀρτάβατος, ὅς· πρότερον ἀπασπυῶν μοῦνος ἐφαίνετο,
 “ τότε ἱπισπυῶν φανερὸς ἦν.

19. Ὁρμημένῃ δὲ Ξέρξῃ στρατηλατῶν, μετὰ ταῦτα
 κρίτη ὄψις ἐν τῇ ὕπνῳ ἐγένετο, τὴν οἱ μάγαι ἔπεισαν
 ἀκούσαντες φέρειν τι ἐπὶ πᾶσαν γῆν, δουλιύειν τέ οἱ
 πάντας ἀνθρώπους. ἡ δὲ ὄψις ἦν ἡδε. ἰδόντι δὲ Ξέρξης
 ἐστιφανῶσθαι ἱλαίης θαλάτῃ· ἀπὸ δὲ τῆς ἱλαίης τοὺς
 πλάθους γῆν πᾶσαν ἱπισχιῖν· μετὰ δὲ, ἀφανισθῆναι περὶ
 τῇ πεφελῇ κείμενον τὸν στίφανον. κρινέντων δὲ, ταύτην
 τῶν μάγων, Περσῶν τι τῶν συλλεχθέντων αὐτίκα πᾶς
 ἀνὴρ ἐς τὴν ἀρχὴν τὴν ἰωῦτοῦ ἀσπλάγας, εἴχετο περὶ τοῦ

μήν πᾶσαι ἐπὶ τοῖσι ἱερμίνουσι, θύλων αὐτοὺς ἱκαστος ἐὰ προκείμενα δῶρα λαβεῖν· καὶ Εἰρένης τοῦ στρατοῦ οὕτω ἱπάγειρεν ποίεσθαι, χῶρον πάντα ἱριυνῶν τῆς ἡπείρου.

20. Ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου ἀλώσεις, ἐπὶ μὲν τέσσαρα ἔτια πλήρεια παραρτίετο στρατιήν τι καὶ τὰ πρόσφερα τῇ στρατιῇ· πέμπων δὲ ἱταῖ ἀνομίῃ Ἰσραηηλάται χεῖρ. μεγάλη πλῆθος. στόλων γὰρ τῶν ἡμῶς ἴδμεν πολλῇ δὴ μίγιστος οὗτος ἰγίνετο· ὥστε μήτε τὸν Δαρείου τὸν ἐπὶ Σκύθας παρὰ τοῦτον μηδὲ φαίνεσθαι, μήτε τὸν Σκυδικὸν, ὅτι Σκύθαι Κιρμιρίους διώκοντες, ἐς τὴν Μηδικὴν χώραν ἰμβαλόντες, σχιδὸν πάντα τὰ ἄνω τῆς Ἀσίης καταστρεψάμενοι, ἐνέμοντο· τῶν ἱνικιν ὕστερον Δαρμῶς ἱτιμωρέετο· μήτε κατὰ τὰ λιγόμενα τῶν Ἀτρεδίων ἐς Ἴλιον, μήτε τὸν Μυσῶν τι καὶ Τιυκρῶν, τὸν πρὸ τῶν Τρωϊκῶν γινόμενον· οἱ διαβάντες ἐς τὴν Εὐρώπην κατὰ Βόσπορον, τοὺς τι Θρηϊκας κατιστρέψαντο πάντας, καὶ ἐπὶ τὸν Ἴόνιον πόντον κατίσθηναν, μέχρι τι Πηνειοῦ ποταμοῦ. τοῦ πρὸς μισαμβρίας ἴλασαν.

21. Αὗται αἱ πᾶσαι, οὐδ' ἴτιραι πρὸς ταύτῃσι γινόμεναι στρατηλασίαι, μιῆς τῆσδε οὐκ ἄξιαι. τί γὰρ οὐκ ἤγαγε ἐκ τῆς Ἀσίης ἔθνος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Εἰρένης; ποῖον δὲ πινόμενόν μιν ὕδωρ οὐκ ἐπίλιπτι, πλὴν τῶν μεγάλων ποταμῶν; οἱ μὲν γὰρ νίαις παρίχοντο, οἱ δὲ ἐς πιζὸν ἱτιτάχατο, τοῖσι δὲ ἵππος προσιτίταντο, τοῖσι δὲ ἵππαγωγὰ πλοῖα, ἅμα στρατιυομένοισι· τοῖσι δὲ ἐς τὰς γιφύρας μακρὰς νίαις παρίχυν· τοῖσι δὲ σῖτά τι καὶ νίαις. καὶ τοῦτο μὲν, ὡς προσηπταίσαντων τῶν πρώτων περιπλιόντων περὶ τὸν Ἀθων, προειτοιμάζετο ἐκ τριῶν ἑτάων καὶ μάλιστα ἐς τὸν Ἀθων. ἐν γὰρ Ἑλαιοῦντι τῆς Χερσονήσου ἄρμιον τριήρεις· ἐνθιῦντι δὲ ὀρμιώμενοι, ἄρυσ-

σον ὑπὸ μαρστίγων παντοδαποὶ τῆς στρατιῆς, διάδοχον δ' ἰφθαίτων· ὤρουσσι δὲ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἄθων κατοικημένοι. Βουζάρης δὲ ὁ Μιγαδάζου, καὶ Ἀρταχαΐης ὁ Ἀρταίου, ἄνδρες Πέρσαι, ἰπιστάτιον τοῦ ἔργου.

22. Ὁ γὰρ Ἄθως ἰσὶ ὄρος μίγα τι καὶ οὐνομαστὸν, ἰς θάλασσαν κατῆπον, οἰκημένοι ὑπὸ ἀνθρώπων. τῇ δὲ τελευτᾷ ἰς τὴν ἥπειρον τὸ ὄρος, χειρσνησοιδὴς τί ἐστι, καὶ ἰσθμὸς ὡς δώδεκα σταδίων· πεδίον δὲ τοῦτο, καὶ πολλοὶ οὐ μεγάλοι ἐκ θαλάσσης τῆς Ἀκαιοῖων, ἐπὶ θάλασσαν τὴν ἑστίαν Τορώνης. ἐν δὲ τῇ ἰσθμῷ τούτῃ, ἰς τὸν τελευτᾷ ὁ Ἄθως, Σάνη πῶλις Ἑλλὰς οἴκηται. αἱ δὲ ἐντὸς Σάνης, ἴσω δὲ τοῦ Ἄθω οἰκημένοι, τὰς τότε ὁ Πέρσης νησιώτιδας ἀντὶ ἡπειρωτῶν ὥρμητο ποιῆειν, εἰς αἶδι, Δῖον, Ὀλόφυξος, Ἀκράθων, Θύσσοις, Κλειωναί. πῶλις μὲν αὖται αἱ τὸν Ἄθω ἐμονται.

23. Ὀρουσσι δὲ ὧδε· δασάμενοι τὸν χῶρον οἱ βάρβαροι κατὰ Ἰθνια, κατὰ Σάνην πῶλιν σχινοστίνες ποιησάμενοι· ἐπὶ δὲ ἰγίνετο βαθυῖα ἡ διώρυξ, οἱ μὲν, κατὰ τὰ ἐστιῶντες, ὤρουσσι· ἴτιροι δὲ, παριδίδουσι τὸν αἶψι ἐξορυσσόμενοι χῶν ἄλλοισι κατὰ πρὸς ἰσθμῶσι ἐπὶ βάθρων· οἱ δ' αὖ ἐκδικόμενοι, ἰτίροις, ἴως ἀπείκοντο ἰς τοὺς ἀνωτάτω· οὗτοι δὲ ἐξιφόριόν τε καὶ ἐξίβαλλον. τοῖσι μὲν νυν ἄλλοισι πλὴν Φοινίκων, καταρρηγνύμενοι οἱ κρημενοὶ τοῦ ὀρύγματος, πῶν διπλήσιον παρῆχον· ἄτε γὰρ τοῦ τε ἀνω στόματος καὶ τοῦ κάτω τὰ αὐτὰ μέτρα ποιουμένων, ἱμιλλί σφι τοιούτοι ἀποδῆσιν. οἱ δὲ Φοινίκες σοφὴν ἴν τε τοῖσι ἄλλοις ἔργοις ἀποδείκνυνται, καὶ δὴ καὶ ἐν ἐκείνῃ· ἀπολαχόντες γὰρ μέρειν ὅσον αὐτοῖς ἐπέβαλε, ἔρουσσι· τὸ μὲν ἀνω στόμα τῆς διώρυχος ποιῶντες διπλήσιοι ἢ ὅσον ἴδιαι αὐτὴν τὴν διώρυχα γένεσθαι· παρεκρίνοντες δὲ τοῦ ἔργου, συῆγον αἰεί· κάτω τε δὴ ἰγίνετο, καὶ

ἔξισυτο τοῖσι ἄλλοις ἐν ἔργῳ. ἰνδαῦτα δὲ λιμῶν ἴσθη, ἵνα σφί ἀγορή τι ἰγνώστω καὶ πρητῆρισ· σῖτας δὲ σφίσι πολλὰς ἰφοίτα ἐκ τῆς Ἀσίης ἀληθεύουσας.

24. Ὡς μὲν ἰμὶ συμβαλλόμενοι ἐνρίσκειν, μεγαλοφροσύνης εἶναι αὐτὸ Πέρξης ὀρύσσειν ἐκίλει, ἐθίλων τι δύναμιν ἀποδείκνυσθαι, καὶ μνημόσυνα λισέσθαι. παρὶν γὰρ, μηδὲνα πόνον λαβόντας, τὸν ἰσθμὸν τὰς τῆς διμερύσαι, ὀρύσσειν ἐκίλει διώρυχα τῇ θαλάσῃ ἰθὺς ὡς δύο τριήρας πλείν ὁμοῦ ἱλαστρούμενας. ταῖσι δὲ αὐτοῖσι τοῦτοισι τοῖσι περ καὶ τὸ ὄρυγμα, πρὸς τετέτακτο καὶ τὴν Στρυμόνα ποταμὸν ζεύξαντας γιγυρῶσαι.

25. Ταῦτα μὲν νυν οὕτω ἰποίει. παρεσκευάζετο δὲ καὶ Ἰππλὰς ἐς τὰς γιγύρας βύβλινά τι καὶ λιποκόπῃ, ἰπιτάξας Φοίνιξί τι καὶ Αἰγυπτίοισι· καὶ σιτία τῇ στρατιῇ καταβάλλειν, ἵνα μὴ λιμῆναι ἡ στρατιῇ, μηδὲ τὰ ὑποζύγια ἱλαυνόμενα ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι. ἀναπυθόμενοι δὲ τοὺς χώρους, καταβάλλειν ἐκίλει ἵνα ἰπιτηδιώτατον εἴη, ἄλλον ἄλλῃ ἀγινίσοντας ὀλκῶσι τι καὶ πορθηθῇσι ἐκ τῆς Ἀσίης πανταχόθεν. τὸν δὲ ὦν πλείοντος ἐς Αἰοκὴν Ἀπτήν καλσιόμην τῆς Θρηάκης ἀγίνισεν, οἱ δὲ, ἐς Τυρόδιζαν τὴν Περσίδιον, οἱ δὲ, ἐς Δορίσκον, οἱ δὲ, ἐς Ἡϊόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι, οἱ δὲ, ἐς Μακεδονίην διαστειγυρίσθη.

26. Ἐν τῷ δὲ οὕτω, τὸν προκειμένον πόνον ἐργάζοντα, ἐν τούτῳ ὁ περὶ τὸν ἄσπερ συλλελογμῆτος, ἄμα Πέρξη ἐπερίετο ἐς Σάρδεις, ἐκ Κριτάλων ὀρμηθῆς τῶν ἐν Καππαδοκίῃ· ἰνδαῦτα γὰρ εἶρητο συλλέγισθαι πάντας τὸν κατ' ἡπείρου μέλλοντα ἄμα αὐτῷ Πέρξη πορεύεσθαι στρατῷ. ὅς μὲν νυν τῶν ὑπάρχων στρατῶν πάλλιστα ἱσταλρίνι ἀγαγὼν, τὰ προκειμένα περὶ βασιλῆος ἱλαβὶ δῶρα, ὅπως ἔχω φράσαι· οὐδὲ γὰρ ἀρχὴν ἐς κρῖνον τούτου πτόρι ἱλ-

δόντας εἶδα. οἱ δὲ, ἰαί τι διαβάντες τὸν Ἄλυν ποταμὸν, ὁμίλῃσαν τῇ Φρυγίῃ, δι' αὐτῆς πορευόμενοι, παριγίνοντο εἰς Κιλαινὰς, ἵνα πηγὰς ἀναδιδούσι Μαιάνδρου ποταμοῦ, καὶ ἰτέρου οὐκ ἰλάσσοις ἢ Μαιάνδρου, τῷ οὐνομα τυγχάνει ἰὸν Καταρρήκτης· ὅς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγορῆς τῆς Κιλαινίῳ ἀνατίλλων, εἰς τὸν Μαιάνδρον ἐκδιδεῖ· ἐν τῇ καὶ ὁ τοῦ Σιληνοῦ Μαρσύῳ ἄσπὸς ἐν τῇ πόλει ἀνακρίμαται· τὸν ὑπὸ Φρυγῶν λόγος ἔχει ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἐκδάρντα ἀνακριμασθῆναι.

27. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὑποκπημένοις Πύθιος ὁ Ἄττος, ἀνὴρ Λύδης, ἐξείνισι τὴν βασιλῆος στρατιὴν πᾶσαν ξεινίοισι μεγίστοις, καὶ αὐτὸν Εἰρξίῳ χρήματά τι ἱπαγγέλλαιτο, βουλόμενος εἰς τὸν πόλεμον παρίχιν. ἱπαγγέλλομένου δὲ χρήματα Πυθίου, εἶριτο Εἰρξῆς Περσίῳ τοὺς παριόντας, τίς τι ἰὼν ἀνδρῶν Πύθιος, καὶ πόσα χρήματα κικτημένοι, ἱπαγγέλλαιτο ταῦτα. οἱ δὲ εἶπαν, “ὦ βασιλιῦ, οὗτός ἐστι, ὅς τοι τὸν πατέρα Δαρῖον ἰδωρῆσαιο τῇ πλατανίστῃ τῇ χρυσίῃ, καὶ τῇ ἀμπίλῃ· ὅς καὶ νῦν ἐστὶ πρῶτος ἀνδρώπων πλούτῃ τῶν ἡμῶς Ἰδμιν, μιτὰ σί.”

28. Θωμμάσας δὲ τῶν ἱπίων τὸ τιλιυταῖον Εἰρξῆς, αὐτὸς διύτιρα εἶριτο Πύθιον ἐκόσα οἱ εἶναι χρήματα. ὁ δὲ εἶπε· “ὦ βασιλιῦ, οὗτι σε ἀποκρύψω, οὗτι σνήψομαι· τὸ μὴ εἰδῆναι τὴν ἱμνωτοῦ οὐσίην, ἀλλ' ἐπιστάμενός τοι ἀτρεκίως καταλίξω. ἰαί τι γὰρ τάχιστα σε ἱπυθόρμην ἐπὶ θάλασσαν καταβαίνοντα τὴν Ἑλληνίδα, βουλόμενός τοι δοῦναι εἰς τὸν πόλεμον χρήματα, ἐξίμαθον, καὶ εὖρον λογιζόμενος, ἀργυρίου μὲν δύο χιλιάδας ἰούσας μοι ταλάντων, χρυσίου δὲ τιτρακοσίας μυριάδας στατήρων Δαρικῶν, ἱπιδιούσας ἑπτὰ χιλιαδίων. καὶ τούτοις σὺ ἐγὼ δωρίομαι· αὐτῷ δ' ἡμεῖς ἀπὸ ἀνδραπό-

ἔξουσιν τοῖσι ἄλλοις ἐν ἔργῳ. ἐνθαῦτα δὴ λιμῶν ἔστι, ἵνα σφί ἀγορή τι ἐγόνιτο καὶ χρητῆρις· σῖτος δὲ σφισι πολλὸς ἰφθίτα ἐκ τῆς Ἀσίης ἀηλισμύσας.

24. Ὡς μὲν ἰμὲ συμβαλλόμενοι ἐνρίσκουσιν μεγαλοφροσύνης εἵνεκα αὐτὸ Πέρξης ἐρύσσουσιν ἐπὶ λίμνῃ, ἐθίλῃσι τι δύναμιν ἀποδείκνυσθαι, καὶ μνημόσυνα ληΐσθαι. παριὸν γὰρ, μηδὲνα πόσιον λαβόντας, τὸν ἰσθμὸν τὰς νῆας διμερύσαι, ἐρύσσουσιν ἐπὶ λίμνῃ διώρυχα τῇ θαλάσῃ ἰδρὸς ὡς δύο τριήρεις πλέειν ὁμοῦ ἱλασπρυμέναις. τοῖσι δὲ αὐτοῖσι τούτοις τεῖσι περ καὶ τὸ ἔργον, προσιετίτακτο καὶ τὸν Στρυμόνα ποταμὸν ζεύξαντας γιγυρῶσαι.

25. Ταῦτα μὲν νυν οὕτω ἰποῖσι. παρκακισιάζοντο δὲ καὶ ὄπλα ἐς τὰς γιγύρας βύβλινά τι καὶ λιονοκλήου, ἱπιδάξας Φοίνιξί τι καὶ Αἴγυπτίῳσι· καὶ σιτία τῇ στρατιῇ καταβάλλειν, ἵνα μὴ λιμῇσι ἢ στρατιῇ, μηδὲ τὰ ὑποζύγια ἱλαυνόμενα ἐπὶ τῇ Ἑλλάδι. ἀνκνυδόμενοι δὲ τοὺς χώρους, καταβάλλειν ἐπὶ λίμνῃ ἵνα ἱπιδηδιώσωνται εἴη, ἄλλον ἄλλῃ ἀγινίοντας ἐλκῶσι τι καὶ περιθρηῆσαι ἐκ τῆς Ἀσίης πανταχόθεν. τὸν δὲ ὦν πλεῖστος ἐς Αἰοκὴν Ἀπτὴν καλίσμενον τῆς Θρηίκης ἀγίνισιν, οἱ δὲ, ἐς Τυρόδιζαν τὴν Περσιδίαν, οἱ δὲ, ἐς Δορίσκον, οἱ δὲ, ἐς Ἠϊόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι, οἱ δὲ, ἐς Μακεδονίην διαστεινυγμένοι.

26. Ἐν τῇ δὲ οὕτω τὸν προκείμενον πόσιον ἐργάζοντο, ἐν τούτῳ ὁ πιζὸς ἅπας συλλελεγμένος, ἔμμε Πέρξῃ ἰσπερίετο ἐς Σάρδεις, ἐκ Κριτάλων ὀρηκθὶς τῶν ἐν Κεκκαδοσίῃ· ἐνθαῦτα γὰρ εἴρητο συλλέγισθαι πάντες τὸν παντ' ἥπειρον μύλλοντα ἅμα αὐτῷ Πέρξῃ ποριεύσθαι στρατὸν. ὅς μὲν νυν τῶν ὑπάρχων στρατὸν κάλλιστα ἱσταλμένοι ἀγαγόν, τὰ προκείμενα παρὰ βασιλῆος ἱλαδί δῶρα, οὐκ ἔχω φράσαι· οὐδὲ γὰρ ἀρχὴν ἐς κρῖσις τούτου πύρι ἐλ-

Θόντας εἶδαι· οἱ δὲ, ἰππὶ τι διαβάντες τὸν Ἄλυν ποταμὸν, ὤμίλῃσαν τῇ Φρυγίῃ, δι' αὐτῆς πορευόμενοι, παρηγίνοντο εἰς Κιλαινὰς, ἵνα πηγὰς ἀναδιδούσι Μαιάνδρου ποταμοῦ, καὶ ἱτέρου οὐκ ἰλάσσοτος ἢ Μαιάνδρου, τῇ οὐνομα τυγχάνει ἰὼν Καταρρήκτης· ὅς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀγορῆς τῆς Κιλαινέων ἀνατίλλων, εἰς τὸν Μαιάνδρον ἐκδίδοι· ἐν τῇ καὶ ὁ τοῦ Σιληίου Μαρσύω ἄσπὸς ἐν τῇ πόλει ἀναπρίμαται· τὸν ὑπὸ Φρυγῶν λόγος ἔχει ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἐκδάρντα ἀναπριμασθῆναι.

27. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὑποκαπτήμενος Πύθιος ὁ Ἄττος, ἀπὸ τοῦ Δύδος, ἐξίνισι τὴν βασιλῆος στρατιὴν πᾶσαν ξινίοισι μεγίσταισι, καὶ αὐτὸν Εἰρξίῃ· χρήματά τι ἱπαγγέλλαιτο, βουλόμενος εἰς τὸν πόλεμον παρίχειν. ἱπαγγέλλομένου δὲ χρήμματα Πυθίου, ἔριτο Εἰρξῆς Περσίων τοὺς παριόντας, τίς τι ἰὼν ἀνδρῶν Πύθιος, καὶ πόσα χρήμματα πεκτημένους, ἱπαγγέλλαιτο ταῦτα. οἱ δὲ εἶπαν, “ὦ βασιλεῦ, οὗτός ἐστι, ὅς τοι τὸν πατέρα Δαρῆον ἰδωρῆσατο τῇ πλαταγίστῃ τῇ χρυσίῃ, καὶ τῇ ἀμπίλῃ· ὅς καὶ νῦν ἐστὶ πρῶτος ἀνδρώπων πλούτῃ τῶν ἡμῖν ἴδμιν, μιτὰ σί.”

28. Θωμμάσας δὲ τῶν ἱππῶν τὸ τιλιυταῖον Εἰρξῆς, αὐτὸς διύτιρα ἔριτο Πύθιον ὁπόσα οἱ εἴη χρήματα. ὁ δὲ εἶπε “ὦ βασιλεῦ, οὗτε σε ἀποκρύψω, οὗτε σκῆψομαι τὸ μὴ εἶδέναι τὴν ἱμνωτοῦ οὐσίην, ἀλλ' ἱπιστάμενός τοι ἄσπεκτως καταλίσσω. ἰππὶ τι γὰρ τάχιστα σε ἱκυθόμην ἰπὶ θάλασσαν καταβαίνοντα τὴν Ἑλληνίδα, βουλόμενός τοι δοῦναι εἰς τὸν πόλεμον χρήματα, ἐξίμαθον, καὶ εὖρον λογιζόμενος, ἀργυρίου μὲν δύο χιλιάδας ἰούσας μοι ταλάντων, χρυσοῦ δὲ τιτρακοσίας μυριάδας στατήρων Δαρικῶν, ἱπιδιούσας ἱπτὰ χιλιάδων. καὶ τοῦτοισί σε ἰγὰ δαρίομαι· αὐτῷ δ' ἐμοὶ ἀπὸ ἀνδραπό-

“δων τι καὶ γιωπίδων ἀρκίω ἐστὶ βίος.” ὁ μὲν ταῦτα ἔλεγεν.

29. Πέριξ δὲ ἡσθίς τοῖσι εἰρημίοισι, εἶπε· “Ξυ-
 “νι Λυδὲ, ἐγὼ ἵπαι τι ἐξῆλθον τὴν Περσίδα χώρην, οὐ-
 “δινὲ ἀνδρὶ συνίμιξα ἰς τὸδε, ὅστις ἡδέλῃσι ξείνια προ-
 “θῆναι στρατῷ τῷ ἱμῷ, οὐδὲ ὅστις ἐς ὄψιν τὴν ἱμὴν κα-
 “τατὰς, αὐτισπάγγιλτος ἰς τὸν πόλιμον ἱμοὶ ἡδέλῃσι
 “συμβαλίσθαι χρήματα, ἔξω σιῦ. σὺ δὲ καὶ ξείνισαι
 “μεγάλως στρατὸν τὸν ἱμὸν, καὶ χρήματα μεγάλα
 “ἵπαγγέλλαι. σοὶ ὦν ἐγὼ ἀντὶ αὐτίων γέρεα τιμᾶδι δι-
 “δωμι· ξυῖόν τί σε ποιῦμαι ἱμὸν, καὶ τὰς τιτρακασίας
 “μυριάδας τοι τῶν στρατῶν ἀποπλήσω παρ’ ἱμνω-
 “τοῦ, δούς τὰς ἱππὰς χιλιάδας· ἵνα μὴ τοι ἱπιδίεις
 “ἴωσι αἱ τιτρακασίαι μυριάδες ἱππὰς χιλιάδων, ἀλλ’ ἡ
 “τοι ἀπαρτιλογίῃ ὑπ’ ἱμίοις πληρωμένη· κίνησός τι
 “αὐτὸς τάπερ αὐτὸς ἐκθήσασθαι, ἱπίσταςό τι εἶναι αἰὶ
 “τοιοῦτος· οὐ γάρ τοι ταῦτα ποιῶντι, οὔτε ἰς τὸ πα-
 “ρεῖν, οὔτε ἰς χερόν μεταμιλήσει.”

30. Ταῦτα δὲ εἶπας, καὶ ἱππιτελία ποιήσας, ἵππορι-
 ετο αἰὶ τοσπόσω. Ἀναυα δὲ καλιομένην Φρυγῶν πόλιν
 παραμιθόμενος, καὶ λίμνην, ἐκ τῆς ἅλης γίνονται, ἀπί-
 κτο ἰς Κολοσσάς, πόλιν μεγάλην Φρυγίης, ἐν τῇ Λύκος
 ποταμὸς ἰς χάσμα γῆς ἐσβάλλων ἀφανίζεται· ἵππιτα
 διὰ σταδίων ὡς μάλιστα κη πίνετι ἀναφαιτόμενος, ἐκδιδεῖ
 καὶ οὗτος ἰς τὸν Μαίανδρον. ἐκ δὲ Κολοσσίων ὁρμιάμενος
 ὁ στρατὸς ἐπὶ τοὺς οὖρους τῶν Φρυγῶν καὶ τῶν Λυδῶν,
 ἀπίκτο ἰς Κύδραρα πόλιν· ἵνθα στήλη καταπισηγυῖα,
 σταθιῖσα δὲ ὑπὸ Κροίσου, καταμηνύει διὰ γραμμάτων
 τοὺς οὖρους.

31. Ὡς δὲ ἐκ τῆς Φρυγίης ἐσέβαλε ἰς τὴν Λυδίην,
 σχιζομένης τῆς ὁδοῦ, καὶ τῆς μὲν ἰς ἀριστιρὴν, ἐπὶ Καρίας

φειράσης, τῆς δὲ ἐς διζίην, ἐς Σάρδεις, τῇ καὶ πορευομένη διαβῆναι τὸν Μαίανδρον ποταμὸν πᾶσα ἀνάγκη γίνεται, καὶ ἵναι παρὰ Καλλάτηθεν πόλιν, ἐν τῇ ἄνδρες δημοεργοὶ ἐκ μυρίκης τε καὶ πυροῦ μέλι ποιῶσι· ταῦτην ἰὼν ὁ Ξέρξης τὴν ὁδὸν, εὖρι πλατάνιστον, τὴν κάλλιος εἵνικα δωρησάμενος κόσμῳ χρυσίῳ, ἔμειλιδων ἄθανάτῳ ἀνδρὶ ἐπιτρίψας, διωτὶρὴν ἡμίρην ἀπίκιστο ἐς τῶν Λυδῶν τὸ ἄστυ.

32. Ἀπικόμιμος δὲ ἐς Σάρδεις, πρῶτα μὲν ἀπίπιμπε κῆρυκας ἐς τὴν Ἑλλάδα, αἰτήσοντας γῆν τε καὶ ὕδωρ, καὶ προερίοντας διῖπνα βασιλεῖ παρασκιυάζειν· πλὴν οὕτε ἐς Ἀθήνας, οὕτε ἐς Λακιδαίμονα ἀπίπιμπε ἐπὶ γῆς αἴτησιν, τῇ δὲ ἄλλῃ πάντη. τῶν δὲ εἵνικα τοδιύτιρον ἀπίπιμπε ἐπὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ· ὅσοι πρότιρον οὐκ ἴδωσαν Δαρεῖον ψίμψαντι, τούτους πᾶγχυ ἰδοῖσι τότε δίσαντας δώσειν· βουλόμιμος ὦν αὐτὸ τοῦτο ἐμπαθεῖν ἀκριβῶς, ἴπιμπε.

33. Μιτὰ δὲ ταῦτα, παρισκιυάζετο ὡς ἰλῶν ἐς Ἀβυδον. οἱ δὲ ἐν τούτῳ τὸν Ἑλλήσποτον ἰζιόγυσαν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐς τὴν Εὐρώπην. ἴσται δὲ τῆς Χερσονήσου τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ, Σηστοῦ τε πόλιος μιταξὺ καὶ Μαδύτου, ἀπὸ τῆς τραχίας ἐς θάλασσαν κατήκουσα, Ἀβυδὸν καταντίον· ἔνθα μιτὰ ταῦτα, χρόνῳ ὕστιρον οὐ πολλῷ ἐπὶ Ξανδίππου τοῦ Ἀρίφροιο στρατηγοῦ, Ἀθηναίων, Ἀρσαύκῃν ἄνδρα Πέρσῃν λαβόντες Σηστοῦ ὕπαρχον, ζῶντα πρὸς σαινίδα διαπασσάλυσαν. ὁ καὶ ἐς τοῦ Πρωτισίλιω τὸ ἱερὸν τὸ ἐς Ἐλαιούντα ἀγινιόμιμος γυναῖκας, ἀθίμιτα ἱρδισκεῖ.

34. Ἐς ταύτην ὦν τὴν ἀπτὴν ἐξ Ἀβύδου ὁρμιάμενοι, ἰγιφύρουσι τοῖσι προσικείμετο· τὴν μὲν Λευκολίνου, Φοίνικες, τὴν δ' ἐσέρην τὴν βυβλίνην, Αἰγύπτιοι. ἴσται δὲ ἰπτά στάδια ἐξ Ἀβύδου ἐς τὴν ἀπαντίον. καὶ δὴ ἰζιυγμίνου

τοῦ πόρου, ἐπιγαρόμενος χιμῶν μίγας, συνίκοψέ τε ἐκείνη καὶ πάντα καὶ διίλυσε.

35. Ὡς δ' ἐπύθιστο Ξέρξης, δεινὰ ποιούμενος, τὸν Ἑλλήσποντον ἐπίλυσε τριηκοσίας ἐπικέσθαι μάστιγι πληγὰς, καὶ κατῴναι ἐς τὸ πύλαγος πιδίων ζιῦγος. ἤδη δὲ ἤκουσα ὡς καὶ στείγας ἄμα ταύταισι ἀπίστευψι στήζοντας τὸν Ἑλλήσποντον. ἐκτίλλετο δὲ ὦν ῥαπίζοντας λίγων βάρκαρά τε ἔκ ἀτάσθαλα. “ὦ πικρὸν ὕδωρ, διαπύσης τοι δίπην” ἐπιτιθεῖ τήδε, ὅτι μιν ἠδίκησας, σῦδεν πρὸς ἐκείνη ἀδικον “παθόν. καὶ βασιλεὺς μὲν Ξέρξης διαβήσεται σε, ἦν τι “σύ γε βούλῃ, ἦν τι μή” σοὶ δὲ κατὰ δίπην ἄμα σῶθις “ἀνθρώπων δύει, ὡς ἴοντι δολερῷ τι καὶ ἄλμυρῷ ποταμῷ.” τήν τι δὲ θάλασσαν ἐκτίλλετο τούτοις ζημιῶν, καὶ τῶν ἐπιστιώτων τῇ ζούζι τοῦ Ἑλλησπόντου ἀποταμίῳ τὰς πεφαλάς.

36. Καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἰποίοιεν τοῖσι προσκείμετο αἴσθη ἢ ἄχρεις τιμῇ. τὰς δὲ ἄλλοι ἀρχιτέκτονες ἐξεύγυνον ἐξεύγυνον δὲ ὦδι. πιντηκοτίρους καὶ τριήρεις συνδίνεις, ὑπὸ μὲν τὴν πρὸς τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἐξήκοντά τε καὶ τριηκοσίας, ὑπὸ δὲ τὴν ἰσθμὸν τισσερισκαίδικα καὶ τριηκοσίας· τοῦ μὲν Πόντου, ἐπιπαρασίας, τοῦ δὲ Ἑλλησπόντου, κατὰ ῥόον, ἵνα ἀνακωχὴν τὸν τόπον τῶν ὀπλων συνδίνεις δὲ, ἀγκύρας κασσηῆκαν περιμήκειας, τὰς μὲν πρὸς τοῦ Πόντου τῆς ἰσθμῆς, τῶν ἀνίμων εἴηκει τῶν ἰσμοθιν ἐκπινόντων, τῆς δὲ ἰσθμῆς τῆς πρὸς ἰσπύρας τι καὶ τοῦ Αἰγαίου, εὔρου τι καὶ νότον εἴηκα. δίσκωλον δὲ ὑπόφασιν κατίλιποι τῶν πιντηκοτίρων, καὶ τριχοῦ, ἵνα καὶ ἐς τὸν Πόντον ἔχῃ ὁ βουλόμενος πλέειν πλοίοισι λιπαστοῖσι, καὶ ἐκ τοῦ Πόντου ἔξω. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, κατίτινον ἐκ γῆς, στρεβλοῦντες ὄνοισι ζυλίοισι, τὰ ἴπλα οὐκίτι χωρεῖς ἐκείνους τάξοντες, ἀλλὰ δύο μὲν λιανολίνον

δασάμειοι ἐς ἱκασίην, τίςτις δὲ τῶν βυβλίων. πα-
χύτης μὲν ἦν ἡ αὐτὴ καὶ καλλοιή, κατὰ λόγον δὲ ἦν ἱμ-
κριδίστερα τὰ λίνια· τοῦ τέλειτον ὁ πῆχυς εἴλει.
ἐπειδὴ δὲ ἰγυφράθη ὁ πόρος, πορμαὺς ξύλων καταπρί-
σαντες, καὶ ποιήσαντες ἴσους τῆς σχιδίης τῷ ὑφρῷ, κόσμη
ἐπιτίθασαι κατόπιρδι τῶν ὀπλων τοῦ τόκου θίντος δι
ἐπεξῆς, ἰνδαῦτα αὐτῆς ἐπιζεύγνυν. ποιήσαντες δὲ ταῦ-
τα, ὕλην ἐπαφόρην· κόσμη δὲ θίντες καὶ τὴν ὕλην,
γῆν ἐπιφόρην· καταπλάξαντες δὲ καὶ τὴν γῆν, φραγ-
μὸν παρέρχοντο ἰνδῶν καὶ ἰνδῶν, ἵνα μὴ φοβίηται τὰ ὑπο-
ζύγια τὴν θάλασσαν ὑπερορῶντα, καὶ οἱ ἴσποι.

37. Ὡς δὲ τὰ τε τῶν γυφύων κατασκευάστω, καὶ τὰ
περὶ τὸν Ἄδων, οἳ τε χυτοὶ περὶ τὰ στόματα τῆς διώ-
ρυχος, οἳ τῆς ῥηχίης εἴναται ἐκασήθησαν, ἵνα μὴ πύμ-
πληται τὰ στόματα τοῦ ὀρύγματος, καὶ αὐτὴ ἡ διώρυξ
παντελῶς πισοιμήνη ἄγγιγτο, ἰνδαῦτα χυμίσας,
ἅμα τῷ ἱερὶ παρισπασμῆτος ὁ στρατὸς ἐκ τῶν Σαρδίων
ἄρματὸ ἐλὼν ἐς Ἄβυδον. ἄρμημένη δὲ οἱ, ὁ ἥλιος ἐκλιπὼν
τὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἴδρην, ἀφανὴς ἦν, αὐτ' ἐπιπείλων
ἰόντων, αἰθρίας τε τὰ μάλιστα· ἀπὸ ἡμίρας τε νύξ ἐγί-
ντο· ἰδόντι δὲ καὶ μαθόντι τοῦτο τῷ Πέρξῃ ἐπιμαλὶς
ἐγίνετο· καὶ εἰς τοὺς μάγους τὸ θίλει προφαίνειν τὸ
φάσμα. οἳ δὲ ἱθραζον ὡς Ἑλλήσι προδοιμένοι ὁ θιὸς
ἐκλειψεν τῶν πολλῶν· λίγοντες ἥλιοι εἶναι Ἑλλήνων προ-
δότορα, σιλήτην δὲ, σφίον. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Πέρ-
ξης, περιχαρὴς ἰὼν ἐποιείτο τὴν ἱλασιν.

38. Ὡς δ' ἐξήλαυνε τὴν στρατιήν, Πύθιος ὁ Ἀυδὸς
καταβῆσθαι τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ φάσμα, ἱπαρδύς τε
τοῖσι δωρήμασι, ἐλθὼν παρὰ Πέρξια, ἔλισγε τὰδε· “Ὡ
“ δέσποτα, χρήσαις ἄν τι τοῦ βουλομένη τυχεῖν, τὸ σοὶ
“ μὲν ἱλαφρὸν τυγχάνει ἔν ὑπερυγῆσαι, ἡμοὶ δὲ μίγα

“ γινόμενον; ” Είρξης δὲ πᾶν μᾶλλον δοκίων μιν χρησί-
 σιν ἢ τὸ ἰδιόθῃ, ἔφη τι ὑπουργήσιν, καὶ δὴ ἀγορεύειν
 ἐκίλει δέσιν δόιστο. ὁ δὲ, ἰαί τι ταῦτα ἤκουσι, ἔλεγε
 θαρσύνει τὰς. “ ὦ δέσποτα, συγγάμου μοι παῖδες
 “ ἰόντες πίνε, καὶ σφίσι καταλαμβάνει πάντας ἄμα
 “ σοὶ στρατεύσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. σὺ δὲ, ὦ βασιλεῦ,
 “ ἔμει ἐς τόδε ἡλικίης ἤκοντα οἰκτιρίας, τῶν μοι παίδων
 “ ἵνα παράλυσον τῆς στρατηγίας τὸν πρὸς ὑμᾶς, ἵνα
 “ αὐτοῦ τι ἔμει καὶ τῶν χρημάτων ἢ μελιδωτός· τοὺς δὲ
 “ τίσεις ἄγχι ἄμα σιωῦται· καὶ πρὸς τὰ νοίεις, νο-
 “ στήσεις ὀπίσω.”

39. Κάστα τι ἰδυμώθῃ ὁ Εἰρξης, καὶ ἀμείβεται
 τοῖσδε. “ ὦ κακὲ ἄνθρωπε, σὺ ἰτόλμησας ἔμει στρατι-
 “ ομένου αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἄγοντος παῖδας
 “ ἑμους καὶ ἀδελφίους καὶ οἰκητίους καὶ φίλους, μνήσα-
 “ σθαι περὶ εἰς παῖδες, ἰὼν ἑμὸς δούλος, τὸν χρῆν πα-
 “ νοικίῃ αὐτῇ γυναικὶ συνίπτεσθαι· εἰ νῦν τὸδ' ἔξιπ-
 “ στας, ὥς ἐν τοῖσι ὥσπερ τῶν ἀνθρώπων οἰκίῃ ὁ θυμός·
 “ ὅς ἐστι χρηστὰ μὲν ἀκούσας, τίρψιος ἑμπιπλῆς τὸ σῶμα·
 “ ὑπειαντία δὲ τουτέισι ἀκούσας, ἀνοιδίῃ. ὅτε μὲν νῦν
 “ χρηστὰ ποιήσας, ἔτιρε τοιαῦτα ἱππηγίλλιο, ὑπεργι-
 “ σήσει βασιλῆα οὐ καυχήσιν ὑπερβαλίσθαι· ἰαί τι δὲ
 “ ἐς τὸ ἀναιδίστιρον ἱεράειν, τὴν μὲν ἀξίην οὐ λάμψαι,
 “ ἱλάσσω δὲ τῆς ἀξίης. εἰ μὲν γὰρ καὶ τοὺς τίσεις
 “ τῶν παίδων ῥύεται τὰ ξίνια· τοῦ δὲ ἱόντος, τοῦ περὶ-
 “ χαι μάλιστα, τὴν ψυχὴν ζημιώσιν.” ὥς δὲ ταῦτα
 ὑπεκρίνατο, αὐτίκα ἐκίλει τοῖσι προσετίτακτο ταῦτα
 πρήσσειν, τῶν Πυθίου παίδων ἔξυρόντας τὸν πρὸς ὑμᾶς
 τον, μέσον διαταμιῶν διαταμένοντας δὲ, τὰ ἡμίτομα δια-
 θυῖναι, τὸ μὲν, ἐπὶ διζιὰ τῆς οδοῦ, τὸ δὲ, ἐπ' ἀριστιρά·
 καὶ ταύτη διεξίειναι τὸν στρατόν.

40. Πειθεσάντων δὲ τουτῶν τοῦτο, μετὰ ταῦτα διζήϊς ὁ στρατός. ἡγίοιτο δὲ πρῶτοι μὲν οἱ σπουφόροι τε καὶ τὰ ὑποζύγια· μετὰ δὲ τούτους, στρατὸς παντοίων ἰθύνων ἀναμῖξ, οὐ διακρινόμενοι· τῇ δὲ ὑπηρεμίσις ἴσαν, ἰσθαῦτα διελίλυπτο, καὶ οὐ συνίμισγον οὔτοι βασιλείϊ. προηγιῦντο μὲν δὲ ἰππότες χίλιοι, ἐκ Περσίων πάντων ἀπολειλιγμένοι· μετὰ δὲ, αἰχμοφόροι χίλιοι, καὶ οὔτοι ἐκ πάντων ἀπολειλιγμένοι, τὰς λόγχας κάτω ἐς τὴν γῆν τρίψαντες· μετὰ δὲ, ἱεοὶ Νισαῖοι καλεῖσθαι ἴπποι δίκαια, πεπονημένοι ὡς κάλλιστα. Νισαῖοι δὲ καλεῖσθαι ἴπποι ἐπὶ τοῦδ᾽. ἴσσι πιδίοι μίγα τῆς Μηδιπῆς τῷ οὐνομά ἐστι Νίσαισι. τοὺς ὧν δὴ ἴππους τοὺς μεγάλους φέρει τὸ πιδίον τοῦτο. ὅπισθιν δὲ τουτῶν τῶν δίκαια ἴππων, ἄρμα Διὸς ἱερὸν ἐπιτίτακτο, τὸ ἴπποι μὲν εἴλον λιυκοὶ ἐκτά. ὅπισθιν δὲ τῶν ἴππων εἴπιτο πιζῇ ἡνίοχος, ἰχόμενος τῶν χαλινῶν· οὐδὲις γὰρ δὴ ἐπὶ τοῦτον τὸν θρόνον ἀνθρόπων ἀναβαίνει. τούτου δὲ ὅπισθιν αὐτὸς Ξέρξης ἐπ' ἄρματος ἴππων Νισαίων· παραβιβήκει δὲ οἱ ἡνίοχος, τῷ οὐνομα ἦν Πατιράμφης, Ὀτάνιω παῖς, ἀνδρὸς Πίρσιω.

41. Ἐξήλασε μὲν δὴ οὗτω ἐκ Σαρδίων Ξέρξης· μετακρίνισκε δὲ, ἔκως μιν ὁ λόγος αἰρίοι, ἐκ τοῦ ἄρματος ἐς ἀρμάμαξαν. αὐτοῦ δὲ ὅπισθιν αἰχμοφόροι Περσίων οἱ ἄριστοί τε καὶ γενναϊότατοι, χίλιοι, κατὰ νόμον τὰς λόγχας ἔχοντες. μετὰ δὲ, ἴππος ἄλλη χιλίῃ ἐκ Περσίων ἀπολειλιγμένη· μετὰ δὲ τὴν ἴππον, ἐκ τῶν λοιπῶν Περσίων ἀπολειλιγμένοι μύριοι. οὗτος πιζὸς ἦν· καὶ τουτῶν χίλιοι μὲν ἐπὶ τοῖσι δόρασι ἀντὶ τῶν σφυρωτήρων ροιὰς εἶχον χρεσίας, καὶ πῆριξ συνικλήϊον τοὺς ἄλλους· οἱ δὲ εἰσπυσχίλιοι ἰντὸς τουτῶν ἰόντες, ἀργυρέας ροιὰς εἶχον. εἶχον δὲ χρεσίας ροιὰς καὶ οἱ εἰς τὴν γῆν τρίποντες τὰς

λόγχα, καὶ μῆλα, οἱ ἀγχιιστα ἰσόμενοι Πέρξης. τοῖσι δὲ μυρίοισι ἰατρίσασκετο ἴσπος Περσίων μυρία. μετὰ δὲ τὴν ἴσπον διαλίπισκε καὶ δύο σταδίους, καὶ ἴσπετα ὁ λαὸς ἔμιλλος ἦε ἀναμίξ.

42. Ἐπαίετο δὲ τὴν ἰδὸν ἐν τῇς Λυδίας ὁ στρατὸς ἐπὶ τι ποταμὸν Κάϊνον καὶ τὴν γῆν τὴν Μασίην· ἀπὸ δὲ Κάϊνον ὁρμώμενος, Κάτης ὄρος ἔχων ἐν ἀριστιρῇ, διὰ τοῦ Ἀναρίου ἐς Καρίην πόλιν. ἀπὸ δὲ ταύτης, διὰ Θήκης πεδίου ἰσπεύετο, Ἀσραμύττειόν τι πόλιν καὶ Ἀνταῶν τὴν Πιλασγίδα παραμειβόμενος. τὴν Ἰδὴν δὲ λαβὰν ἐς ἀριστιρὴν χίρην, ἦε ἐς τὴν Ἰλιάδα γῆν. καὶ πρῶτα μὲν αἱ ὑπὰ τῇ Ἰδῇ κύματα ἀναβαίναντι βρονταί τι καὶ πρηστῆρες ἰππισσίστασι, καὶ τινε αὐτοῦ ταύτῃ συχρὸν ὄμιλον διέφθιραν.

43. Ἀπυλομένην δὲ τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τὸν Σαμάωρον, ἐς πρῶτος ποταμῶν, ἰαί τι ἐν Σαρδίῳ ὀρηθόντες ἐπαχίρηνσαν τῇ ἰδῇ, ἐβίβαντο τὸ ρίεθρον, οὐδ' ἀπύχρησι τῇ στρατῇ τι καὶ τοῖσι πτόησι πινόμενοι· ἐπὶ τοῦτον δὲ τὸν ποταμὸν ὡς ἀπίετο Πέρξης, ἐς τὸ Πιράμου Πίργαμον ἀνίστη, ἴμιρον ἔχων διήσασθαι. διησάμενος δὲ, καὶ πυθόμενος κίον ἴκαστα, τῇ Ἀθηναίῃ τῇ Ἰλιάδι ἔδωκε βοῦς χιλίας· χαῖς δὲ οἱ μάγοι τοῖσι ἔρωςι ἰχίακτο. ταῦτα δὲ πωησαμένοισι, νυκτὸς φόβος ἐς τὸ στρατόπεδον ἐπέπεσε. ἅμα ἡμέρῃ δὲ ἰσπεύετο ἐνδιῶντο, ἐς ἀριστιρῇ μὲν ἀπύργων· ῥοίτιον πόλιν καὶ Ὀφρύνειον, καὶ Δάρεδανον, ἥτις δὲ Ἀλῶν ὁμοῦρος ἴσσι· ἐν δὲ τῇ δὲ, Γίργιδας Τυπραῖς.

44. Ἐπὶ δ' ἰγύνοντο ἐν Ἀλῶν, ἡθόλησι Πέρξης ἰδίσθαι πάντα τοὺς στρατὸν. καὶ, προειπωμένη γὰρ ἐπὶ πολωνοῦ ἰσότηδης αὐτῇ παύτῃ προεξίδρη λίθου λιυπεῦ ἰποίησαν δὲ Ἀλῶνιοι, ἐντυλαμένον πρότερον βασιλῆος· ἐνθαῦτα ὡς

ἔχετο, πατορῶν ἐπὶ τῆς ἡῖνος ἰθνηῖτο καὶ τὸν πιζὸν καὶ τὰς νίας· θυσίμεινος δὲ, ἐμάρθη τῶν κῶν ἀμιλλαν γινομένην ἰδίοθαι. ἐπεὶ δ' ἰγύνετό τι καὶ ἐνίκων Φοίνικες Σιδώνιοι, ἦοθη τε τῇ ἀμίλλῃ καὶ τῇ στρατιῇ.

45. Ὡς δὲ ἄρα πάντα μὲν τὸν Ἑλλάσποντον ὑπὸ τῶν νῶν ἀποκυκρυμμένοι, πάσαι δὲ τὰς ἀκτὰς καὶ τὰ Ἄδυ-
θητῶν πεδιάς ἐπὶ πλάκα ἀνδρῶπων, ἐνθαῦτα Πέρξης ἰωῦτὸν ἱμακαίρσει· μετὰ δὲ τοῦτα, ἰθάκεται.

46. Μαθὼν δὲ μὲν Ἀρτάβανος ὁ πάτριος, ὅς τοιγῶντον γνῶμην ἀπιδίξατο ἱλιυδίου οὐ συμβουλευόντων Πέρξης στρατιώσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· οὗτος ὢν ὡνὴρ φρασθίς Πέρξην θαυμάσαςτα, εἶρετο τάδε· “ὦ βασιλεῦ, ὥς πολὺ
“ ἀλλήλων πεχωρισμένα ἐργάσασιν οἱ καὶ ὀλίγη πρό-
“ τιον· μακαρίσαι γὰρ σιωῦτόν, θαυρούς.” ὁ δὲ ἵπσι·
“ Ἐπὶ λθὲ γάρ με λογασάμενον κατοικεῖναι ὥς βραχὺς
“ εἴη ὁ πῶς ἀνθρώπινος βίος, εἰ τουτίων γε ἴοντων τοσού-
“ των, οὐδὲς ἐς ἑκατοστὸν ἴτος περιίσταται.” ὁ δὲ ἀμείβετο
λέγων· “ Ἐτις τούτου περὶ τὴν ζῆν πεπείσθαι
“ οἰκτρότερα. ἐν γὰρ οὕτω βραχὺ βίῃ οὐδὲς οὕτω ἄν-
“ θρωπος ἔνν ἐυδαίμων πύφου, οὔτε τουτίων, οὔτε τῶν
“ ἄλλων, τῇ οὐ παρυστήσεται πολλάκις, καὶ οὐκ ἄπαξ,
“ τιθάναι βούλισθαι μᾶλλον ἢ ζῶιν. αἶ τε γὰρ συμ-
“ φοραὶ προσπίπτουσαι, καὶ αἱ νόσοι συνταράσσουσαι,
“ καὶ βραχὺν ἔντα, μακρὸν δοκίειν ἵσαι ποιῆσαι τὸν
“ βίον. οὕτω ὁ μὲν θάνατος, μοχθηρῆς ἐούσης τῆς ζῆς,
“ παταφυγῇ αἰριτωτάτη τῇ ἀνδρῶπι γίγναι· ὁ δὲ θιός,
“ γλυκὺν γιύσας τὸν αἰῶνα, φθιερὸς ἐν αὐτῇ ἐύρεσκειται
“ ἰῶν.”

47. Πέρξης δὲ ἀμείβετο λέγων· “ Ἀρτάβαν, βιοτῆς
“ μὲν νον ἀνθρωπότης πύρι, ἐούσης τοιαύτης οἴησις σὺ
“ διακρίσαι εἶναι, παυσώμεθα, μηδὲ πακῶν μιμνήμεθα,

“ χρηστὰ ἔχοντες πρὸς ἄνθρωπον ἐν χερσὶ φέρεται δὲ μοι
 “ τῶδε. εἴ τοι ἡ ὄψις τοῦ ἱπυπίου μὴ ἱσαρῆς οὕτω ἐφάνη,
 “ ἔχεις ἂν τὴν ἀρχαίην γνώμην, οὐκ ἰὼν μοι στρατεύεσθαι
 “ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἢ μετίστης ἂν; φέρε μοι τοῦτο ἀντι-
 “ κείως εἰπεί.” ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων· “ ὦ βασιλεῦ, ὄψις
 “ μὲν ἡ ἐπιφανὴς τοῦ ὀνείρου, ὡς βουλόμην ἀμφοτέρω
 “ τελευτήσῃ· ἰγὼ δ' ἴτι καὶ ἐς τῶδε διέμνησ' εἰμι ὀπ-
 “ πλιος, οὐδ' ἴντος ἱμνωτοῦ· ἀλλὰ τι πολλὰ ἐπιλεγόμε-
 “ νος, καὶ δὴ καὶ ὀρίων τοὶ δύο τὰ μέγιστα πάντων ἔοντα
 “ πολυμνώτατα.”

48. Ξέρξης δὲ πρὸς ταῦτα ἀμείβετο τοῖσδε· Δαριόμνι
 “ ἀνδρῶν, ποῖα ταῦτα λέγεις μοι εἶναι δύο πολυμνώτατα;
 “ πότιρρά τοι ὁ πιζὸς μεμπτός κατὰ τὸ πλῆθος ἔστι, καὶ
 “ τὸ Ἑλληνικὸν στρατεύμα φαίνεται· πολλαπλῆσι
 “ ἴσθαι τοῦ ἡμιτέρου; ἢ τὸ ναυτικὸν τὸ ἡμίτερον λεί-
 “ ψθαι τοῦ ἱππίνων; ἢ καὶ συναμφοτέρω ταῦτα; εἰ
 “ γὰρ τοι ταύτῃ ἰσθίς φαίνεται εἶναι τὰ ἡμίτερα
 “ πρὸς ἄνθρωπον, στρατοῦ ἂν ἄλλου τις τὴν ταχίστην
 “ ἄγειρσιν ποιῶτο.”

49. Ὁ δ' ἀμείβετο λέγων· “ ὦ βασιλεῦ, οὔτε στρατὸν
 “ τοῦτον ὅστις γε σύνοις ἔχει, μέμφοιτ' ἂν, οὔτε τῶν νῦν
 “ τὸ πλῆθος. Ἡ δὲ πλειῦνας συλλέξῃς, τὰ δύο· τοὶ τὰ
 “ λέγω, πολλῶ ἴτι πολυμνώτερα γίνονται. τὰ δὲ δύο
 “ ταῦτα, ἔστι γῆ τε καὶ θάλασσα. οὔτε γὰρ τῆς θα-
 “ λάσσης ἔστι λιμὴν τοσοῦτος οὐδαμῶς, ὡς ἰγὼ εἰπάω,
 “ ὅστις ἐγχερομένου χιμῶνος, διζάμενός σι τοῦτο τὸ
 “ ναυτικόν, φερίγγυος, ἔσται διασῶσαι τὰς νῆας. καὶ τοι
 “ οὐκ εἶνα αὐτὸν δι' εἶναι τὸν λιμένα, ἀλλὰ παρὰ πᾶσαν
 “ τὴν ἥπειρον, παρ' ἣν δὴ νομίζεις. οὐκ ἔστι δὲ ἰόντων τοι
 “ λιμένων ὑποδιζίων, μάθι ὅτι αἱ συμφοραὶ τῶν ἀνδρῶν
 “ ἄρχουσι, καὶ οὐκ ἂν ἄνθρωποι τῶν συμφορῶν. Καὶ δὴ

“ τῶν δύο τοι τοῦ ἱτέρου ἰερμένου, τὸ ἴτερον ἔρχομαι
 “ ἱρίων. γῆ δὲ πολιμῖν τῇδὲ τοι πατίσεται. εἰ ἰδίλι
 “ τοι μηδὲν ἀντίξουν καταστήναι, τοσοῦτῃ τοι γίνεσθαι
 “ πολυμυωτέρῃ, ὅσῃ ἂν προβαίνης ἱπαστέρῳ, τὸ πρόσθω
 “ αἰὶν πλεπτόμιμος· εὐπρηξίης γὰρ οὐκ ἔστι ἀνθρώποισι
 “ οὐδεμὴν πλεπτόμεν. καὶ δὴ τοι ὥς οὐδινὸς ἱκαντινυμίνου,
 “ λέγων τὴν χάρεν πλεῦνα ἐν πλεῦνι χρόνῳ γινομένην,
 “ λιμὸν τίξισθαι. ἀνὴρ δὲ οὗτῳ ἂν εἴη ἄριστος, εἰ
 “ βυλιόμενος μὲν, ἀρρωδίῳ, πᾶν ἐπιλιγόμενος πείσει·
 “ σθαι χρῆμα, ἐν δὲ τῇ ἔργῳ θρασὺς εἴη.”

50. Ἀμυίβεται Ξίρξης τοῖσδε· “ Ἀρτάβανι, εἰκότως
 “ μὲν σὺ γε τουτίων ἱπαστα διαιρίσαι· ἀτὰρ μήτι πάντα
 “ φοβέο, μήτι πᾶν ὁμοίως ἐπιλίγιο. Εἰ γὰρ δὴ βούλοιο
 “ ἐπὶ τῇ αἰὶ ἐπισφισμένην πρήγματι τὸ πᾶν ὁμοίως
 “ ἐπιλίγισθαι, πώπσειας ἂν οὐδαμῶς οὐδὲν· κρίσσει δὲ,
 “ πάντα θαρσύνοντα, ἥμισυ τῶν διωγῶν πᾶσχειν μᾶλλον, ἢ
 “ πᾶν χρῆμα προδειμαίνοντα, μηδαμᾶ μηδὲν παθεῖν. εἰ
 “ δὲ ἱρίων πρὸς πᾶν τὸ λιγόμενον, μὴ τὸ βίβαιοι ἀπο-
 “ δίξεις, σφάλλισθαι ὀφίλεις ἐν αὐτοῖσι ὁμοίως καὶ ὁ
 “ ὑπαντιτία τούτοις λίξας. τοῦτο μὲν νυνὶ ἐπίσης ἔχει.
 “ εἰδέναι δὲ ἀνδρωπον ἴοντα πῶς χρὴ τὸ βίβαιοι, δοκίμω μὲν
 “ οὐδαμῶς. τοῖσι τοίνυν βουλομένοις ποιέειν, ὥς τοιπύπαν
 “ φιλείη γίνεσθαι τὰ κέρδια· τοῖσι δὲ ἐπιλιγομένοιςί τι
 “ πάντα καὶ ἐκινῶσι, οὐ μάλα ἰδίλι. Ὁρᾷς τὰ Περσίων
 “ πρήγματα ἐς ὃ δυάμιος προσιχώρηκε; εἰ τοίνυν
 “ ἐκίνοι οἱ πρὸ ἱμιῦ γινόμενοι βασιλῆης γνώμησι ἰχρίωντο
 “ ὁμοίησι καὶ σὺ, ἢ μὴ χριώμενοι γνώμησι τωαύτης,
 “ ἄλλους συμβούλους εἶχον τοιούτους, οὐκ ἂν ποτε εἶδες
 “ αὐτὰ ἐς τοῦτο προσιλθόντα· νῦν δὲ κινδύνους ἀναρρίπ-
 “ τόντες, ἐς τοῦτό σφια προηγάγοντο. μεγάλα γὰρ
 “ πρήγματα μεγάλοις κινδύνοις ἰδίλι παταίριεσθαι.

“ ἡμῖς τοίνυν ὁμοιούμενοι πείναισι, ὥρην τι τοῦ ἔτιος παλ-
 “ λίστην ποριυόμεθα, καὶ καταστρεψάμενοι πᾶσαν τὴν
 “ Εὐρώπην, νοστήσομεν ἐπίσω, οὔτε λιμῇ ἐντυχόντες οὐ-
 “ δαμάδι, οὔτε ἄλλο ἄχαρι οὐδὲν παθόντες. τοῦτο μὲν
 “ γὰρ, αὐτοὶ πολλὴν φροσὴν φερόμενοι ποριυόμεθα· τοῦτο
 “ δὲ, τῶν δὲ καὶ ἐσιζίωμεν γῆν καὶ ἴθους, τούτων τὸν εἰ-
 “ τον ἔχομεν· ἐπ’ ἀρετῆρας δὲ καὶ οὐ νομάδας στρατιω-
 “ μεθα ἄνδρας.”

51. Αἰγυῖ Ἀρτάβανος μετὰ ταῦτα· “ ὦ βασιλεῦ,
 “ ἵπαι τι ἀβρώδεϊν οὐδὲν ἴαε πρῆγμα, σὺ δὲ μιν συμβου-
 “ λῆν ἴνδιδαι· ἀναγκαίως γὰρ ἔχουσιν περὶ πολλῶν πρη-
 “ γμάτων πλεῖστα λόγον ἐκτιῖναι. Κῦρος δὲ Καρχήσιον
 “ Ἰωνίην πᾶσαν πλὴν Ἀθηναίων καταστρέψας, δασμο-
 “ φόρον εἶναι Πέρσης. τούτους δὲ τοὺς ἄνδρας συμβου-
 “ λούμεν τοι μηδεμίῃ μηχανῇ ἄγειν ἐπὶ τοὺς πατέρας·
 “ καὶ γὰρ ἄριστος τοιούτων οἰοί· τί ἴμιν τῶν ἰχθυῶν κατυ-
 “ πέρτεροι γίνεσθαι. ἢ γὰρ σφίας, ἢ ἰπποντας, δι-
 “ ἀδικωτάτους γίνεσθαι, καταδουλουμένους τὴν μητρό-
 “ πολιν, ἢ δικαιοτάτους, συνελιευθεῖν. ἀδικώτα-
 “ τοι μὲν νυνὶ γινόμενοι, οὐδὲν κέρδος μέγα ἡμῖν προσβάλ-
 “ λουσι· δικαιοτάτοι δὲ γινόμενοι, οἰοί· τι δηλώσεσθαι
 “ μεγάλως τὴν σὴν στρατιὰν γίνεσθαι. ἐς θυμὸν δὲ
 “ βασιλεῦ καὶ τὸ παλαιὸν ἵππος, ὥς εἰ εἴρηται, τὸ μὴ
 “ ἄμα ἀρχῇ πᾶν τίλος καταφαίνεσθαι.”

52. Ἀμειβόμενος πρὸς ταῦτα Ξέρξης· “ Ἀρτάβανε, τῶν
 “ ἀπιφθόνων γνωρίων, σφάλλαις κατὰ ταύτην δὴ μάλιστα,
 “ ὅς ἴωνας φοβέσαι, μὴ μεταβάλλωσι· τῶν ἰχθυῶν
 “ γνωμα μίγιστον, τῶν σὺ τι μέρους γίνεαι, καὶ οἱ
 “ συστρατιωτάμενοι Δαρίω ἄλλοι ἐπὶ Σκύθας, ἴτι
 “ ἐπὶ τούτοις ἢ πᾶσα Περσικὴ στρατιὰ ἰγνίτο· δια-
 “ φθίρεαι καὶ περιποιῆσαι· οἱ δὲ δικαιοσύνην καὶ πιστό-

“ τῆσσι νείδωκεν, ἄχαρι δὲ οὐδὲν. πᾶριξ δὲ τούτου, ἐν τῇ
 “ ἡμετέρῃ καταλιπόντας τίκτω τε καὶ γυναῖκας καὶ
 “ χρήματα, οὐδ’ ἐπιλείψομαι χρὴ νώτιόν τι ποιήσιν.
 “ οὕτω μὲν δὲ εὖτε φοβέο, ἀλλὰ θυμὸν ἔχων ἀγαθὸν, σῶζε
 “ αἶψόν τε τὸν ἱμὸν, καὶ τυρανίδα τὴν ἱμῶν· σοὶ γὰρ
 “ ἰγὰ μόνῃ ἐκ πάντων σκῆπτρα σὰ ἱμὰ ἱκιστράτω.”

53. Ταῦτα εἶπας, καὶ Ἀρτάβατος ἀποστείλας ἐς
 Σούσα, δεύτερα μισιπέμψατο Πέρξης Περσίων τοὺς δοκι-
 μωτάτους· ἱππὶ δέ οἱ παρεῖσαν, ἱλαγί σφι τὰδε· “ ὦ
 “ Πέρσαι, τῶνδ’ ἰγὰ ὑμῶν χρεῖζω, στείλιξτε, ἄνδρες τε
 “ γίνεσθαι ἀγαθοὺς, καὶ μὴ κατασχύουσιν τὰ πρόσθεν
 “ ἱερασμένα Πέρσῃσι, ἴοντα μισγάλα τε καὶ πολλοῦ
 “ ἔξτε· ἀλλ’ ὡς τι ἴκαστος καὶ οἱ σύμπαντες προθυμίῃ
 “ ἔχωμεν· ξυὸν γὰρ τοῦτο πᾶσι ἀγαθὸν σπένδεται. τῶν
 “ δὲ ἱσικα προαγορεύω ἀντίχισθαι τῷ πολέμῳ ἰνιστα-
 “ μένως· ὡς γὰρ ἰγὰ ποιθάνομαι, ἴσ’ ἄνδρες στρατιού-
 “ μεθα ἀγαθοὺς· τῶν ἦν κρατήσωμαι, οὐ μὴ τις ἡμῖν
 “ ἄλλος σφετὸς ἀντιστῇ κατὰ ἀνδράπων. οὐν δὲ διαβαίω-
 “ μεν ἐπιζέμενοι τοῖσι Διῶσι, τοὶ Περσίδα γῆν λιλό-
 “ γηχοι.”

54. Ταῦται μὲν τὴν ἡμέρην παρασκευάζοντο ἐς τὴν
 διάβασιν· τῇ δὲ ὑστεραίῃ ἀνέμεινον τὸν ἥλιον, ἐθίλοντες
 ἰδεῖσθαι ἀνίσχοντα, θυμῆματά τε παντοῖα ἱπὶ τῶν
 γιφυρίων καταγίζοντες, καὶ μυρσίῃσι στορνύντες τὴν
 ὁδόν. ὡς δ’ ἱσάνετιλλαι ὁ ἥλιος, σπένδων ἐκ χρυσῆς φιάλης
 Πέρξης ἐς τὴν θάλασσαν, εὐχίτο πρὸς τὸν ἥλιον μηδε-
 μίαν οἱ συντυχίην σωμαύτην γινέσθαι, ἢ μιν παύσει κα-
 ταστρέψασθαι τὴν Εὐρώπην πρότερον ἢ ἱπὶ τέρεμασι
 τοῖσι λαιῶσι γίνηται. ἐζέμενος δὲ, ἰσέβαλε τὴν φιάλην
 ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ χρόσιον κρητῆρα, καὶ Περ-
 σικὸν ξίφος, τὸν ἀκινάκην καλίσουσι. ταῦτα οὐκ ἔχω

ἀτρεκέως διακρίναι, οὔτε εἰ τῇ ἡλίῳ ἀνατιθεὶς παύει ἐς τὸ πείλαγος, οὔτε εἰ μετιμίλησέ οἱ τὸν Ἑλλήσποντον μαστιγώσαντι, καὶ ἀντὶ τούτων τὴν θάλασσαν ἰδυρίετο.

55. Ὡς δὲ ταῦτά οἱ ἱσχυοίμεθα, δίδεικται κατὰ μὲν τὴν ἰτίρην τῶν γιφυρίων τὴν πρὸς τῷ Πόντῳ, ὁ πιζὸς τε καὶ ἡ ἴσπος ἅπασα· κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ Αἰγαῖον, τὰ ὑποζύγια καὶ ἡ θορακὴν. ἡγίοντο δὲ πρῶτα μὲν οἱ μύριοι Πέρσαι, ἱσχυομένοι πάντες· μετὰ δὲ τούτους, ὁ σύμμικτος στρατὸς παντοίων ἰθύνων. ταύτην μὲν τὴν ἡμίρην οὔτοι. τῇ δὲ ὑστερίῃ, πρῶται μὲν οἷ τε ἱσπότεαι, καὶ οἱ τὰς λόγχας κάτω τρίποντες· ἱσχυομένοι δὲ καὶ οὔτοι· μετὰ δὲ, οἷ τε ἴσποι οἱ ἱροί, καὶ τὸ ἄρμα τὸ ἱρόν· ἐπὶ δὲ, αὐτὸς τε Πέρξης καὶ οἱ αἰχμοφόροι, καὶ οἱ ἱσπότεαι οἱ χίλαιο· ἐπὶ δὲ τούτοις, ὁ ἄλλος στρατός. καὶ αἱ νῆες ἅμα ἀνήγοντο ἐς τὴν ἀπεικιντίον. ἤδη δὲ ἤκουσα καὶ ὕστατον διαβῆναι βασιλῆα πάντων.

56. Πέρξης δὲ ἐπὶ τε δίδεικται ἐς τὴν Εὐρώπην, ἰθύνειτο τὸν στρατὸν ὑπὸ μαστίγων διαβαίνοντα. δίδεικται δὲ ὁ στρατὸς αὐτοῦ ἐν ἱσπότεαι ἡμίρῃσι καὶ ἐν ἱσπότεαι εὐφρόνῃσι, ἰλνύσας οὐδὲνα χρόνον. ἰθαῦτα λίγεται, Πέρξῃ ἤδη διαβιβηκότος τὸν Ἑλλήσποντον, ἄνδρα εἰπεῖν Ἑλλησπόντιον, “ὦ Ζεῦ, εἰ δὴ ἀνδρὶ εἰδόμενος Πέρση, καὶ εὖνομα ἀντὶ Διὸς
“ Πέρξῃα θίμινος, ἀνάστατον τὴν Ἑλλάδα ἰθύνει ποι-
“ ἦσαι, ἄγων πάντας ἀνδράποδας· καὶ γὰρ ἄνι τούτων
“ ἔξῃ τῳ ποίειν ταῦτα.”

57. Ὡς δὲ δίδεικται πάντες, ἐς ὃδὸν ὠρμημένοις τέρας σφὶ ἐφάνη μέγα. τὸ Πέρξης ἐν οὐδὲν λόγῳ ἱσχυοίμεθα, καί-
περ ἐνσύμβλητον ἰόν· ἴσπος γὰρ ἴτις λαγόν. ἐνσύμβλη-
τοι δὲ τῇδε τοῦτο ἰγνίετο, ὅτι ἱμελλε μὲν ἰλνὴν στρατὸν
ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Πέρξης ἀγαυρότατα καὶ μεγαλοπρεπ-
στατα, ὀπίσω δὲ περὶ ἰωῦτῳ τρέχων ἤξειν ἐς τὸν αὐτὸν

χωρον. ἰγύνετο δὲ καὶ ἴτιρον αὐτῷ τέρας ἰόντι ἐν Σάρδεσι· ἡμίονος γὰρ ἴτις ἡμίονον διζὰ ἔχουσιν αἰδαῖα, τὰ μὲν, ἔρσενος, τὰ δὲ, θηλίας· κατύπερθε δὲ ἦν τὰ τοῦ ἔρσενος.

58. Τῶν ἀμφοτέρων λόγον οὐδὲνα ποιησάμενος, τοπρόσω ἐπορεύετο· σὺν δὲ οἱ ὁ πιζὸς στρατός. ὁ δὲ ναυτικός ἔξω τὸν Ἑλλήσποντον πλίων, παρὰ γῆν ἱκαρίζετο, τὰ ἔμπροσθεν πρήσσων τοῦ πιζοῦ. ὁ μὲν γὰρ πρὸς ἱσπέρην ἔπλεε, ἐπὶ Σαρπηδοῖνις ἄκρης τὴν ἄπειν ποιοῦμενος, ἐς τὴν αὐτῷ προείρητο ἀπικομένην περιμένειν· ὁ δὲ κατ' ἡπείρου στρατός πρὸς ἧν τι καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐπαύετο τὴν ὁδὸν διὰ τῆς Χερσονήσου ἐν διζιῇ μὲν ἔχων τὸν Ἑλλης τάφον τῆς Ἀθάμαντος, ἐν ἀριστερῇ δὲ Καρδίην πόλιν. διὰ μίσης δὲ πορευόμενος πόλιος, τῇ οὐνομα τυγχάνει ἰὸν Ἀγορῇ, ἐνθαῦτις δὲ κάμπτων τὸν κόλπον τὸν Μίλανα καλούμενον, καὶ Μίλανα ποταμὸν, οὐκ ἀντισχόντα τότε τῇ στρατιῇ τὸ ρίιθρον, ἀλλ' ἐπιλιπόντα, τοῦτο τὸν ποταμὸν διαβὰς, ἐπ' οὗ καὶ ὁ κόλπος οὗτος τὴν ἐκωνυμίην ἔχει, ἥτις πρὸς ἱσπέρην, Αἰόν τι πόλιν Αἰολίδα καὶ Στιντορίδα λίμνην παριζιών, ἐς δ' ἀπίκετο ἐς Δορίσκον.

59. Ὁ δὲ Δορίσκος ἔστι τῆς Θρηκῆς αἰγιαλός τι καὶ πιδίος μέγα· διὰ δὲ αὐτοῦ ρίι ποταμὸς μέγας Ἐβρος. ἐν τῷ εὐχός τι ἰδίδητο βασιλῆιον, τοῦτο τὸ δὴ Δορίσκος κέκληται, καὶ Περσίων φρουρὴ ἐν αὐτῷ κατιστήκει ὑπὸ Δαρείου ἐξ ἐκίνου τοῦ χρόνου, ἐπεί τι ἐπὶ Σκύθας ἱστρατεύετο. ἰδοξί ὦν τῷ Ξέρξῃ ὁ χωρὸς εἶναι ἐπιτήδιος ἐνδιατάξαι τι καὶ ἱναριθμῆσαι τὸν στρατὸν, καὶ ἱποιί ταῦτα. τὰς μὲν δὴ νίας τὰς πάσας ἀπικομίνας ἐς Δορίσκον, οἱ ναύαρχοι, κελύσαντος Ξέρξῃ, ἐς τὸν αἰγιαλὸν τὸν προσιχία Δορίσκῃ ἐκόμισαν· ἐν τῷ Σάλη τι Σαμοθρητικῇ πεπόλισται πόλις, καὶ Ζώνη· τελευταία δὲ αὐτοῦ, Σίρρι-

ον, ἄκρη ὀνομαστή. ὁ δὲ χῶρος οὗτος τὸ παλαιὸν ἦν Κιπίωνων. ἐς τοῦτον τὸν αἰγιαλὸν κατασχόντες, τὰς νῆας ἀνέψυχον ἀνιλκύναντες. ὁ δὲ ἐν τῇ Δορίσῃ τοῦτον τὸν χρόνον τῆς στρατιῆς ἀριθμὸν ἰσχύιστο.

60. Ὅσον μὲν ἔτι ἱκανοὶ παριῆχον πληθὺς ἐς ἀριθμὸν, οὐκ ἔχω εἶπαι τὸ ἀκριβές· οὐ γὰρ λίγινται πρὸς οὐδαμῶν ἀνδρώπων· σύμπαντες δὲ τοῦ στρατοῦ τοῦ περὶ τοῦ πληθὺς ἰφάνη ἰσδομένηοντα καὶ ἱκανὸν μυριάδης. ἐξηρίθμησαν δὲ ἐνδεὲς τὸν τρόπον. συναγαγόντες ἐς ἓνα χῶρον μυριάδα ἀνδρώπων, καὶ συνάξαντες ταύτην ὡς μάλιστα εἶχον, περιέγραψαν ἕξωθεν κύκλον περιγέραντες δὲ, καὶ ἀπέντα τοὺς μυρίους, αἵμασιν περιέβαλον κατὰ τὸν κύκλον, ὅψος ἀνέκουσαν ἀνδρὶ ἐς τὸν ὀμφαλόν. ταύτην δὲ ποιήσαντες, ἄλλους ἰσιζίζαζον ἐς τὸ περιοικοδομημένον· μέχρις ὅτ' πάντας τοῦτον τῷ τρόπῳ ἐξηρίθμησαν. ἀριθμήσαντες δὲ, κατὰ ἔθνη δίίτασσαν.

61. Οἱ δὲ στρατιώται, οἵτι ἴσαν. Πίρσαι μὲν, ὅτι ἰσχυασμένοι. περὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον τιάραις καλαιομένους, πόλους ἀπαγίας· περὶ δὲ τὸ σῶμα, κινῶνας χειρῶν τοὺς ποικίλους, λιπίδας σιδηρέας ὅψιν ἰχθυοειδούς· περὶ δὲ τὰ σκίλια, ἀναξυρίδας· ἀντὶ δὲ ἀσπίδων, γίρῃς ὑπὸ δὲ, φαιτριῶν ἐκρέμαντο· αἰχμὰς δὲ βραχίας εἶχον, τόξα δὲ μεγάλα, ὀϊστοὺς δὲ καλαμίνας· πρὸς δὲ, ἐγχειρίδια παρὰ τὸν διξιδὸν μηρὸν παραιωριύμενα ἐκ τῆς ζώνης. καὶ ἀρχοῦντα παρίχοντο Ὀτάνια τὸν Ἀμήστριος πατρίδα, τῆς Πέρξης γυναικός. ἱκαλίστο δὲ πάλαι ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων Κηφῆνες, ὑπὸ μάλιστα σφίον αὐτέων καὶ τῶν περιόπων, Ἀρταῖοι. ἱπτοὶ δὲ Περσῶν, ὁ Δανάης τε καὶ Διὸς ἀπίκιστο παρὰ Κηφία τὸν Βήλου, καὶ ἴσχει αὐτοῦ τὴν θυγατέρα Ἀνδρομίδην, γίνεται αὐτῇ πάσις τῇ οὔνομα Ἰθίτο

Πέρσῃν. τοῦτον δὲ αὐτοῦ καταλείπει· ἰούγγατο γὰρ ἄσπαις ἰὼν ἡ Κηφίῳ ἱερῖνος γόνιου. ἰπὶ τούτου δὲ τὴν ἰπποφυρίην ἔσχον.

62. Μῆδοι δὲ τὴν αὐτὴν ταύτην ἰσταλμίνοι ἰστρατιύοντες· Μηδικὴ γὰρ αὕτη ἡ σπουὴ ἴσται, καὶ οὐ Περσική. οἱ δὲ Μῆδοι ἄρχοντα μὲν παρῶχοντο Τιγράτην, ἄνδρα Ἀχαιμενίδην. ἰκαλίσοντο δὲ πάσαι πρὸς πάντων Ἀριοί· ἀπικομένης δὲ Μηδικῆς τῆς Κολχίδος ἐξ Ἀθηναίων εἰς τοὺς Ἀρίους τοῦτους, μιτίκαλοι καὶ οὗτοι τὸ οὔτομα. αὐτοὶ δὲ περὶ σφίων ὤδε λέγουσι Μῆδοι. Κίσσιοι δὲ στρατιούμενοι, τὰ μὲν ἄλλα παντάπτερ Πέρσαι ἰσκιυάδατο· ἀντὶ δὲ τῶν πύλων, μιτρηφόροι ἴσαν. Κωσίων δὲ ἦρχι Ἀνάφης ὁ Ὀτάσιω. Τρεπάνιοι δὲ, παντάπτερ Πέρσαι ἰσισάχατο, ἡγιμόνα παρικόμιναι Μιγάσαιοι, τὸν Βαβυλῶνες ὕστιστον τουτίων ἰπιτρεπιύσαντα.

63. Ἀσσύριοι δὲ στρατιούμεναι, περὶ μὲν τῆσι κεφαλῇσι ἔχον χάλασά τι κρήναι καὶ πιπλιγμένα τρέποντινὰ βάρβαραν οὐκ ἐναπήγητον· ἀσπίδας δὲ καὶ αἰχμὰς καὶ ἰγχιυρίδια παρὰπλήσια τῆσι Αἰγυπτίῃσι ἔχον· πρὸς δὲ, βόταλα ξύλων τιτυλαμμένα σιδήρεα, καὶ λινίους θώρηκας. ὧσσι δὲ ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων ἰκαλίσοντο Σύριοι, ὑπὸ δὲ τῶν βαρβάρων Ἀσσύριοι ἐκλήθησαν. τουτίων δὲ μεταξὺ, Χαλδαῖαι. ἦρχι δὲ σφίων Ὀτάσιω ὁ Ἀρταχάειν.

64. Βάκτροι δὲ περὶ μὲν τῆσι κεφαλῇσι ἀγχότατα τῶν Μηδικῶν ἔχοντες ἰστρατιύοντο, τόξα δὲ καλάρμιναι ἰπιχώρια, καὶ αἰχμὰς βραχίας. Σάκαι δὲ οἱ Σκύθαι περὶ μὲν τῆσι κεφαλῇσι κερασίας εἰς ἐξὺ ἀπηγμέναις ἐρθὰς ἔχον πιπηγυίας, ἀναξυρίδας δὲ ἰνδεδύκισαν· τόξα δὲ ἰπιχώρια, καὶ ἰγχιυρίδια, πρὸς δὲ, καὶ σπαγέρυς ἔχον. τοῦτους δὲ ἰόντας Σκύθας Ἀμυργίους, Σάκαις ἐκάλει· οἱ γὰρ Πέρσαι πάντας τοὺς Σκύθας καλίσσι Σάκαις. Βα-

πυρίων δὲ καὶ Σαυίων ἤρχε 'Τσαάσσης ὁ Δαρείου τι καὶ 'Ατόσσης τῆς Κύρου.

65. Ἴνδοι δὲ εἴματα μὲν ἰνδιδυκότες ἀπὸ ξύλων ποικιλημῖνα, τόξα δὲ καλάμινα ἔχον, καὶ δίστους καλαμίνους. ἐπὶ δὲ, σίδηροι ἦν. ἰσταλμῖνοι μὲν δὲ ἴσαν οὕτω Ἴνδοί. πρῆσιτιτάχατο δὲ συστρατιυόμενοι Φαρναζάδρη τῷ 'Αρταβάτιω.

66. Ἄριοι δὲ τόξοις μὲν ἰσκιυασμῖνοι ἴσαν Μηδιπαῖσι, τὰ δὲ ἄλλα, καὶ τὰ πτερὶ Βάντριοι. Ἄριων δὲ ἤρχε Σωάμνης ὁ 'Τδάριος. Πάρθοι δὲ καὶ Χοράσμοι, καὶ Σογδοί τι καὶ Γανδάριοι καὶ Δαδίται, τὴν αὐτὴν σκευὴν ἔχοντες τὴν καὶ Βάντριοι, ἰστρατιυόντο. τουτίων δὲ ἤρχον οἶδι. Πάρθων μὲν καὶ Χορασμίων, 'Αρτάβαζος ὁ Φαρνάκιω Σογδῶν δὲ, 'Αζάνης ὁ 'Αρταίου Γανδαρίων δὲ καὶ Δαδικίων, Αρτύφιος ὁ 'Αρταβάνου.

67. Κάσπιοι δὲ σισύριας τι ἰνδιδυκότες, καὶ τόξα ἐπιχώρια καλάμινα ἔχοντες καὶ ἀκινάκτας, ἰστρατιυόντο. οὗτοι μὲν οὕτω ἰσκιυάδατο, ἡγιμόνα περιχόμενοι Ἀριόμαρδον τὸν 'Αρτυφίου ἀδελφίον. Σαράγγαι δὲ, εἴματα μὲν βιβαμμῖνα ἔχοντες, ἐνίπριπον· ἐπίδιστα δὲ ἐς γόνυ ἀνατείνοντα ἔχον, τόξα δὲ καὶ αἰχμὰς Μηδικάς. Σαραγγίων δὲ ἤρχε Φερινδάτης ὁ Μιγαβάξ. Πάκτυες δὲ, σισυροφόροι τι ἴσαν, καὶ τόξα ἐπιχώρια ἔχον καὶ ἐγχειρίδια. Πάκτυες δὲ ἄρχοντα παρίχοντο Ἀρτύνην τὸν Ἰθαμάτριω.

68. Οὔτιοι δὲ καὶ Μύκοι τι καὶ Παρικάνιοι ἰσκιυασμῖνοι ἴσαν κατὰ πτερὶ Πάκτυες. τουτίων δὲ ἤρχον οἶδι. Οὔσιων μὲν καὶ Μύκων, 'Αρσαμίνης ὁ Δαρείου Παρικανίων δὲ, Σιρομίτης ὁ Οἰοβάξου.

69. Ἀράβιοι δὲ, ζιγρὰς ὑπεζωσμῖνοι ἴσαν· τόξα δὲ καλίντονα ἔχον πρὸς δεξιὰ, μακρά. Αἰθίοπες δὲ περδαλίας

τε καὶ λεοντίας ἱναμύνει· τόξα δὲ ἔχον ἐκ φοίνικος σπά-
 θης πεποιημένα μακρὰ, τετραπηχίῳ οὐκ ἰλάσσων· ἐπὶ δὲ
 καλαμίνους οἷσδ' ἐσμικρούς· ἀντὶ δὲ σιδήρεω ἱππὴν λίθος ἔξυς
 πεποιημένος, τῇ καὶ τὰς σφρηγίδας γλύφουσι· πρὸς δὲ,
 αἰχμὰς ἔχον ἐπὶ δὲ, κίρας δορυβάδος ἱππὴν ἔξυ πεποιημέ-
 νον, τρέπον λόγχης· ἔχον δὲ καὶ ῥόπαλα τυλωτά. τοῦ
 δὲ σώματος τὸ μὲν ἡμῖς ἐξηλείφοντο ἰόντις ἐς μάχην γύ-
 ψω· τὸ δ' ἴτριον ἡμῖς, μίλτω. Ἀραβίων δὲ καὶ Αἰθίο-
 πων τῶν ὑπὲρ Αἰγύπτου οἰκημένοις ἤρχε Ἀρσάμης ὁ Δα-
 ρίου καὶ Ἀρτυστάνης τῆς Κύρου θυγατὴρ· τὴν μάλιστα
 στήρξας τῶν γυναικῶν Δαρίῳς, εἰκὼ χρυσῇ σφυρήλατον
 ἰκασήσατο. τῶν μὲν δὲ ὑπὲρ Αἰγύπτου Αἰθίοπων καὶ Ἀ-
 ραβίων ἤρχε Ἀρσάμης.

70. Οἱ δὲ ἀπ' ἡλίου ἀνατολίων Αἰθίοπες, (διότι γὰρ
 δὴ ἰστρατιεύοντο,) προσιτιτάχατο τοῖσι Ἰνδοῖσι, διαλλάσ-
 σοντες· εἶδος μὲν οὐδὲν τοῖσι ἱτίρῃσι, φωνὴν δὲ καὶ τρίχωμα
 μῦνον. οἱ μὲν γὰρ ἀπ' ἡλίου Αἰθίοπες, ἰθύτριχες εἰσιν·
 οἱ δὲ ἐκ τῆς Αἰθύης, οὐλότατον τρίχωμα ἔχουσι πάντων
 ἀνθρώπων. οὗτοι δὲ οἱ ἐκ τῆς Ἀσίης Αἰθίοπες, τὰ μὲν
 πλῖον κατὰ πρὸς Ἰνδοὺ ἰσιτάχατο, προμιτωπίδια δὲ ἱπ-
 πων ἔχον ἐπὶ τῇσι κεφαλῇσι, σὺν τε τοῖσι ὥσὶ ἐκδιδαρμένα
 καὶ τῇ λοφίῃ· καὶ ἀντὶ μὲν λόφου, ἡ λοφίη κατέχρεα· τὰ
 δὲ ὅσα τῶν ἱππων, ὅρθα πιπρηγότα ἔχον· προβλήματα
 δὲ ἀντ' ἀσπίδων ἰποιοῦντο γιγάντων δοράς.

71. Αἰβυσι δὲ σκυτὴν μὲν σκυτὴν ἦσαν ἔχοντες,
 ἀποντίοισι δὲ ἱπικαύτοισι χριώμενοι. ἄρχοντα δὲ παρῆ-
 χοντο Μασσάγην τὸν Ὀαρίζου.

72. Παφλαγόσι δὲ ἰστρατιεύοντο, ἐπὶ μὲν τῇσι κεφα-
 λῇσι ἔχοντες κράνια πεπλεγμένα, ἀσπίδας δὲ σμικρὰς,
 αἰχμὰς, δὲ οὐ μεγάλας· πρὸς δὲ, ἀπόντια καὶ ἰγχι-
 ρίδια· περὶ δὲ τοὺς πόδας, πίδιλα ἱπχώρια ἐς μίσην

νόημα ἀποτίσσοντα. Λίγυις δὲ καὶ Μαθηνοὶ, καὶ Μαριαδοναί τι καὶ Σύροι, τὴν αὐτὴν ἔχοντες Παφλαγόσι, ἰσρατιεύοντο. αἱ δὲ Σύροι οὗτοι ὑπὸ Πέρσιων Κατωπαδίασι καλῶνται. Παφλαγῶν μὲν νυν καὶ Μαθητῶν Δῶτος ὁ Μεγασίδρου ἔρχε· Μαριαδονῶν δὲ καὶ Λιγῶν, καὶ Σύρων, Γωβρύης ὁ Δαρείου τι καὶ Ἀρτασσάτης.

73. Φρύγῃς δὲ ἀγχοτάτω τῆς Παφλαγοσιτικῆς σκιστὴν ἔχον, ἐλίγῃσι παραλλάσσοντες. αἱ δὲ Φρύγῃς, ὡς Μακεδόσις λίγῃσι, ἱκαλῶντο Βρύγῃς χρεῖον ὅσον Εὐρωπαϊῶσι ἰόντες εὐνοίαι ἴσαν Μακεδόσι· μεταβάλλοντες δὲ ἐς τὴν Ἀσίην, ἅμα τῇ χώρῃ καὶ τὸ εὖνομα μετέβαλον ἐς Φρύγας. Ἀρμένιοι δὲ κατὰ πτερ Φρύγῃς ἰσισάχατο, ἰόντες Φρυγῶν ἄποικοι. τούτων συνамφοτέρων ἔρχε· Ἀρτόχμης, Δαρείου ἔχων θυγατέρα.

74. Λυδοὶ δὲ ἀγχοτάτω τῶν Ἑλληνικῶν ἔχον ἔσλα. αἱ δὲ Λυδοὶ Μητίους ἱκαλιῦντο τῇ πάλαϊ· ἐπὶ δὲ Λυδοῦ τοῦ Ἄττος ἴσχοι τὴν ἰωνυμήν, μεταβαλόντες τὸ εὖνομα. Μυσοὶ δὲ ἐπὶ μὲν τῇσι πεφαλῇσι ἔχον πρᾶντα ἱπικώρια, ἀσπίδας δὲ σμικράς· ἀποτίσσει δὲ ἰχρῶντο ἱπικαύταισι. οὗτοι δὲ ἴσι Λυδῶν ἄποικοι· ἀπ' Οὐλύμπου δὲ οὗτος καλῶνται Οὐλυμπιηνοί. Λυδῶν δὲ καὶ Μυσῶν ἔρχε· Ἀρταφίρτης ὁ Ἀρταφίρτης, ὃς ἐς Μαραθῶνα ἰσέβαλε ἅμα Δᾶτι.

75. Θρηῖκις δὲ, ἐπὶ μὲν τῇσι πεφαλῇσι ἀλωντικίας ἔχοντες, ἰσρατιεύοντο, περὶ δὲ τὸ γῶμα, κιθῶνας· ἐπὶ δὲ, ζευγὲς περιβεβλημένοι ποικίλας· περὶ δὲ τοὺς πόδας τι καὶ τὰς πνήμας, πίδαλα νεβρῶν· πρὸς δὲ, ἀκόντια τι καὶ πέλτας, καὶ ἰγχυρίδια σμικρά. οὗτοι δὲ διαβάντες μὲν ἐς τὴν Ἀσίην, ἐκλήθησαν Βιδυνοί· τὸ δὲ πρότερον ἱκαλῶντο, ὥς αὐτοὶ λίγῃσι, Στρυμόσισι, οἰκίσοντες ἐπὶ Στρυμόνι· ἱκαναστῆναι δὲ φασὶ ἐξ ἡθίων ὑπὸ Τιμάρῳ

τι καὶ Μουσῶν. Θρηίκων δὲ τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἦρχι Βασ-
σάκης ὁ Ἀρταβάνου.

76. . . . ἄσπιδας δὲ ὠμοβοΐνας ἔχον σμικράς,
καὶ προβόλους δύο λυκιοιργίας ἱκαστος ἔχον· ἐπὶ δὲ τῆσι
κιφαλῇσι κρένια χάλκεια· πρὸς δὲ τοῖσι κρένισι, ὧτά τι
καὶ κίρια προσῆν βοὸς χάλκεια· ἐπῆσαν δὲ καὶ λόφος
τὰς δὲ πημάς ῥάκισι φοινικίοισι κατυλίχματο. ἐν τού-
τοις τοῖσι ἀνδράσι Ἀρείς ἐστι χρηστήριον.

77. Καβαλῆς δὲ οἱ Μηϊονες, Λασόνιοι δὲ καλιύμνιοι,
τὴν ἀσπὴν Κίλιξι ἔχον σπιυήν· τὴν ἰγὼν, ἱππῶν κατὰ
τὴν Κιλίκων τάξιν διῆξιν γίνεσθαι, τότε σημαίνω. Μι-
λόαι δὲ αἰχμὰς τι βραχίας ἔχον, καὶ ἵμματα ἱππιωρε-
πίατο· ἔχον δὲ αὐτῶν τόξα μιτιξίτιροι Λύπια· περὶ δὲ
τῆσι κιφαλῇσι ἐκ διφθιρίων πεποιημένας πυτίας. του-
τίων πάντων ἦρχι Βάδρης ὁ Τυτάνιος.

78. Μόσχοι δὲ περὶ μὲν τῆσι κιφαλῇσι πυτίας ξυλίνας
ἔχον, ἄσπιδας δὲ καὶ αἰχμὰς σμικράς· λόγχαι δὲ ἐπῆ-
σαν μεγάλαι. Τιβαρηνοὶ δὲ, καὶ Μάκρωνες, καὶ Μοσύνου-
ποι, κατὰπτε Μόσχοι ἰσχυασμένοι ἰσχυρατιύοντο. τούτους
δὲ συνίτασσαν ἄρχοντες εἶδον· Μόσχους μὲν καὶ Τιβαρηνοὺς,
Ἀριόμαρδος ὁ Δαρίου τι παῖς καὶ Πάρμνος τῆς Σμέρ-
δης τοῦ Κόρου· Μάκρωνας δὲ ἔξ Μοσυτοίκους, Ἀρταύκτης
ὁ Χιράσμιος, ὃς Σησπὸν τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ ἱπποτρόπει.

79. Μᾶρες δὲ ἐπὶ μὲν τῆσι κιφαλῇσι κρένια ἱππώρεια
πλεκτὰ ἔχον, ἄσπιδας δὲ διερματῖνας σμικράς, καὶ ἀπόν-
τια. Κόλχοι δὲ περὶ μὲν τῆσι κιφαλῇσι κρένια ξύλινα,
ἄσπιδας δὲ ὠμοβοΐνας σμικράς, αἰχμὰς τι βραχίας· πρὸς
δὲ, καὶ μαχαίρας ἔχον. Μαρεῶν δὲ καὶ Κόλχων ἦρχι
Φαρανδάτης ὁ Τιάνσιος. Ἀλαρῶδιοι δὲ καὶ Σάσπιρες,
κατὰπτε Κόλχοι ὀπλισμένοι ἰσχυρατιύοντο. τούτων δὲ
Μασίστιος ὁ Σιρεμίτις ἦρχι.

80. Τὰ δὲ νησιωτικὰ Ἰθνια τὰ ἐκ τῆς Ἐροθρῆς θαλάσσης ἰσόμενα, νέων δὲ ἐν τῇσι τοὺς ἀνασπάστους καλεσμένους κατακίζει βασιλεὺς, ἀγχοτάτω τῶν Μηδικῶν εἶχον Ἰσθιῆτά τι καὶ ὄπλα. τουτίων δὲ τῶν νησιωτίων ἦρχε Μαρδόντης ὁ Βαγαίου, ὃς ἐν Μυκάλη στρατηγίῳ διευτίρῃ ἔτι τοσούτων ἰτιλιύτησι ἐν τῇ μάχῃ.

81. Ταῦτα ἦν τὰ κατ' ἡπιροι στρατιυόμενά τι Ἰθνια, καὶ τιταγμίνα ἐς τὸ πιζόν. τούτου ὦν τοῦ στρατοῦ ἦρχον οὗτοι οἵπιν ἐρίεσθαι καὶ οἱ διατάξαντες καὶ ἐξαριθμήσαντες, οὗτοι ἔσαν καὶ χιλιάρχαι τι καὶ μυριάρχαι ἀποδίξαντες· ἑκατοντάρχαι δὲ καὶ δικάρχαι οἱ μυριάρχαι. τελίων δὲ καὶ ἰθίων ἔσαν ἄλλοι σημάντορες. ἔσαν μὲν δὴ οὗτοι, οἵπιν ἐρίεσθαι, ἄρχοντες.

82. Ἐστρατήγιον δὲ τουτίων τι καὶ τοῦ σύμπαντος στρατοῦ τοῦ πιζοῦ, Μαρδονίος τι ὁ Γαβρύειω, καὶ Τριτανταίχμης ὁ Ἀρταβάνου, τοῦ γνώμην θειμένου μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ Σμερδομήνης ὁ Ὀτάνιω, Δαρείου ἀμφοτέρω οὗτοι ἀδελφῶν παῖδες, Πίρξην δὲ ἰγίνοντο ἀνιψιό· καὶ Μασίστης ὁ Δαρείου τι καὶ Ἀτίσσης παῖς, καὶ Γίργης ὁ Ἀρίζου, καὶ Μιγάβυζος ὁ Ζωπύρου.

83. Οὗτοι ἔσαν στρατηγοὶ τοῦ σύμπαντος στρατοῦ πιζοῦ, χωρὶς τῶν μυρίων. τῶν δὲ μυρίων τουτίων Περσίων τῶν ἀπολιλιγμένων ἐστρατήγι μὲν Ἰθάρης ὁ Ἰθάρειος. ἱκαλίωντο δὲ ἀθάνατοι οἱ Πέρσαι οὗτοι ἐπὶ τοῦθι. εἴ τις αὐτίων ἐξίλιπε τὸν ἀριθμὸν, ἢ θανάτῳ βιηθείς, ἢ νόσῳ, ἄλλος ἀνὴρ ἀραίετο· καὶ ἰγίνοντο εὐδαμῶς οὗτε πωλιῶνις μυρίων, οὗτε ἱλάσσοις. κότμοι δὲ πωλιῶσιν παρίχοντο διὰ πάντων. Πέρσαι, καὶ αὐτοὶ ἄριστοι ἔσαν. σκυιὴν μὲν τοιαύτην εἶχον ἥπιρ ἐρηται· χωρὶς δὲ, χρυσόν τι πολλόν καὶ ἄφθονον ἔχοντες ἐνέπριπον. ἀρμαμάξαι τι ἄμα ἦγον.

το, ἐν δὲ, πελλακὰς καὶ θαραπητὴν, πολλήν τι καὶ εὖ
ἐκτετασμένην. εἴτα δὲ σφι, χωρὶς τῶν ἄλλων στρατιω-
τείων, κάμηλοί τι καὶ ὑποζύγια ἦγον.

84. Ἰαπυῖοι δὲ ταῦτα τὰ ἱθναῖα· πλὴν οὐ πάντα πα-
ρείχοντο ἵπποι, ἀλλὰ τσαῖδε μούνα. Πίρσαι μὲν, τὴν
αὐτὴν ἐκτετασμένοι καὶ ὁ πιζὸς αὐτίων· πλὴν ἐπὶ τῇσι
πιφελῆσι εἶχον μιτιξίτιροι αὐτίων καὶ χάλκεια καὶ σιδή-
ρεια ἐξεληλαμένα ποιήματα.

85. Εἰσὶ δὲ τινες νομάδες ἄνθρωποι Σαγάρτιοι καλιό-
μεινοι, ἱθνος μὲν Περσίδων καὶ Φωνῆ, σπιυὴν δὲ μεταξὺ
εἶχουσι· πεποιημένην τῆς τι Περσικῆς καὶ τῆς Πακτυϊκῆς·
οἱ παρείχοντο μὲν ἵπποι ὀκτακισχιλίην, ἔπλα δὲ οὐ νομί-
ζουσι· εἶχον οὐτε χάλκεια, οὐτε σιδήρεια, ἔξω ἐγχειριδίων·
χρεῖνται δὲ σιρῆσι πεπλαγμένῃσι ἐξ ἱμάτων. ταύτησι
πίστυοι ἔρχονται ἐς πόλιμον· ἡ δὲ μάχη τούτων τῶν
ἀνδρῶν ἦδε. ἱππῶν συμμίγῃσι τοῖσι πολιμίοις, βάλλουσι
τὰς σιρὰς, ἐπ' ἄκρῃ βρόχους ἰχούσας· ὅτι δ' ἂν τύχη,
ἦν τι ἵππου, ἦν τι ἀνθρώπου, ἐπ' ἰωῦτόν ἱλκεῖ· οἱ δὲ ἐν
ἔρπιδι ἐμπαλασσόμενοι διαφθείρονται. τούτων μὲν αὕτη
ἡ μάχη· καὶ ἱππιτάχατο ἐς τοὺς Πίρσαις.

86. Μῆδοι δὲ, τήνπιρ ἐν τῇ πιζῇ εἶχον σπιυὴν, καὶ
Κίσσιοι ὡσαύτως. Ἴνδοι δὲ σπιυῇ μὲν ἰσισάχατο τῇ αὐ-
τῇ καὶ ἐν τῇ πιζῇ, ἥλαυνοι δὲ κίλητας καὶ ἄρματα· ὑπὸ
δὲ τοῖσι ἄρμασι ὑπῆσαν ἵπποι καὶ ὄνοι ἄγριοι. Βάκτριοι
δὲ ἐκτετατάτω ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ πιζῇ, καὶ Κάσπιοι
ὁμοίως. Λίβυις δὲ καὶ αὐτοὶ κατὰπιρ ἐν τῇ πιζῇ·
ἥλαυνοι δὲ καὶ οὗτοι πάντες ἄρματα. ὥς δ' αὕτως Κά-
σπιοι καὶ Παρικάνιοι ἰσισάχατο ὁμοίως καὶ ἐν τῇ πιζῇ.
Ἀράβιοι δὲ σπιυὴν μὲν εἶχον τὴν αὐτὴν καὶ ἐν τῇ πιζῇ·
ἥλαυνοι δὲ πάντες καμήλους, ταχυτῆτα οὐ λειπομένης
ἵππων.

87. Ταῦτα τὰ Ἰθνια μῦνα ἵππιων. ἀριθμὸς δὲ τῆς ἵππου ἰγίνιτο ὅπῃ μυριάδεις, πᾶριξ τῶν καμήλων καὶ τῶν ἀρμάτων. οἱ μὲν νυν ἄλλοι ἵππους ἰσιτάχαστο κατὰ τίλια· Ἀράβιοι δὲ, ἴσχατοι ἰσιτιτάχαστο· ἄτι γὰρ τῶν ἵππων οὔτι ἀνιχομένων τὰς καμήλους, ὅσσοι ἰσιτάχαστο, ἵνα μὴ φοβίηται τὸ ἵππιόν.

88. Ἴππαρχοι δὲ ἦσαν Ἀρμαρίδης τε καὶ Τίδαιος, Δάστιος παῖδες. ὁ δὲ τρίτος σφι συνίππαρχος Φαρνύχης καταλίλιπτο ἐν Σάρδισι νοσίων. ὥς γὰρ ἐρμύωντο ἐν Σαρδίων, ἐπὶ συμφερόνῃ ἐνίππει ἀνιδίλητον. ἱλαθόντες γὰρ οἱ, ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἵππου ὑπὶδραμι κύων· καὶ ὁ ἵππος οὐ προϊδὼν, ἰφοβήθη τε καὶ στὰς ἐρῶδὲς ἀπιστίσαστο τὸν Φαρνύχια· πρὶν δὲ, αἰμὰ τε ἡμῖν, καὶ ἐς φθίσιν περιῆλθι ἡ νοῦσος. τὸν δὲ ἵππον ἀντίνα κατ' ἀρχὰς ἐποίησαν οἱ οἰκίται ὥς ἐκίλισ· ἐς τὸν χῶρον ἐν τῇπιε κατίβασι τὸν διστότια ἀπαγαγόντες, ἐν ταῖσι γούνασι ἀπένταμον τὰ σκέλια. Φαρνύχης μὲν οὕτω παρελύθη τῆς ἡγυμοσύνης.

89. Τῶν δὲ τριήρων ἀριθμὸς μὲν ἰγίνιτο ἵππῳ καὶ διηπόσει καὶ χίλια, παρέρχοντο δὲ αὐτὰς οἶδι. Φοίνικες μὲν, σὺν Συρίοις τοῖσι ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, τριηποσίαι, ὅθι ἱσχυοσμένοι. περὶ μὲν τῇσι πεφαιγῇσι κυνίας εἶχον ἀγχοτάτω πεπονημένας τρέπον τὸν Ἑλληνικόν ἰνδιδυνότις δὲ θώρηκας λινοὺς, ἀσπίδας δὲ ἴσους οὐκ ἰχούσας εἶχον, καὶ ἀκόντια. οὗτοι δὲ οἱ Φοίνικες τοπαλαῖδν εἴπουν, ὥς αὐτοὶ λίγουνσι, ἐπὶ τῇ Ἑρυθρῇ θαλάσῃ· ἰνδιῦται δὲ ὑπερβάντες τῆς Συρίας οἰκίουνσι τὰ πρὸς θάλασσαν. τῆς δὲ Συρίας τοῦτο τὸ χωρίον καὶ τὸ μέχρι Αἰγύπτου πᾶν, Παλαιστίνη καλεῖται. Αἰγύπτῳ δὲ νῆας παρέρχοντο διηποσίαι. οὗτοι δὲ εἶχον περὶ μὲν τῇσι πεφαιγῇσι κρᾶνα χηλυτὰ, ἀσπίδας δὲ κοίλας, τὰς ἴσους μεγάλαις ἰχούσας, καὶ δόρατά τι καύμαχα, καὶ τύπους μι-

γάλους. τὸ δὲ πλῆθος αὐτῶν, θωρηκοφόροι ἴσαν, μαχαίρας δὲ μεγάλας εἶχον. οὗτοι μὲν οὕτω ἵσταλάδατο.

90. Κύπριοι δὲ παρίχοντο νίας πινυτήκοντα καὶ ἱκανόν, ἱσχυασμένοι ὄδε. τὰς μὲν κεφαλὰς εἰλίχματο μίτρησι οἱ βασιλῆες αὐτῶν· οἱ δὲ ἄλλοι εἶχον κιδῶνας· τὰ δὲ ἄλλα κατὰπερ Ἕλληνες. τουτίων δὲ τοσάδε ἴθιιά ἐστι· οἱ μὲν, ἀπὸ Σαλαμῖνος καὶ Ἀθηνίων· οἱ δὲ, ἀπ' Ἀρκαδίας· οἱ δὲ, ἀπὸ Κύθιου· οἱ δὲ, ἀπὸ Φοινίκης· οἱ δὲ, ἀπὸ Αἰθιοπίας, ὡς αὐτοὶ Κύπριοι λέγουσι.

91. Κίλικες δὲ ἱκανὸν παρίχοντο νίας. οὗτοι δ' αὖ περὶ μὲν τῆσι κεφαλῇσι κράνια ἐπιχώρια, λαισήϊά τε εἶχον· ἔντ' ἄσπιδων, ὠμοβοίης πωποημένα, καὶ κιδῶνας εἰρινίους ἰνδιδυκότας· δύο δὲ ἀπόντια ἱκαστος καὶ ξίφος εἶχον, ἀγχοτάτω τῆσι Αἰγυπτίῃσι μαχαίρῃσι πωποημένα. οὗτοι μὲν τοπαλαιὸν Ἑπαχαιοὶ ἱκαλίσοντο· ἱπὶ δὲ Κίλικες τοῦ Ἀγήνορος, ἀνδρὸς Φοίνικος, ἴσχον τὴν ἱππωνυμῖν. Πάμφυλοι δὲ τριήκοντα παρίχοντο νίας, Ἑλληνικοῖσι ὅπλοισι ἱσχυασμένοι. οἱ δὲ Πάμφυλοι οὗτοι εἰσὶ τῶν ἐκ Τροίης ἀποσκιδασθέντων ἅμα Ἀμφιλόχῳ καὶ Κάλχαντι.

92. Λύκιοι δὲ παρίχοντο νίας πινυτήκοντα, θωρηκοφόροι τε ἰόντες καὶ πνημιδοφόροι· εἶχον δὲ τόξα κρανίϊνα, καὶ ὀϊστοὺς καλαμίνους ἀπείρους, καὶ ἀπόντια· ἱπὶ δὲ, αἰγὸς δέσματα περὶ τοὺς ὤμους αἰωριύμιν· περὶ δὲ τῆσι κεφαλῇσι πῖλους πετιροῖσι περισταφαναμένους· ἰγχιρίδια δὲ καὶ δρέπανα εἶχον. Λύκιοι δὲ, Τερμίλαι ἱκαλίσοντο ἐκ Κρήτης γιγονότας· ἱπὶ δὲ Λύκου τοῦ Παιδίστος, ἀνδρὸς Ἀθηναίου, ἴσχον τὴν ἱππωνυμῖν.

93. Δωριεῖς δὲ οἱ ἐκ τῆς Ἀσίας, τριήκοντα παρίχοντο νίας, ἴχοντίς τε Ἑλληνικὰ ὅπλα, καὶ γιγονότας ἀπὸ Πολοποννήσου. Κᾶρις δὲ, ἰσδομήκοντα παρίχοντο νίας, τὰ μὲν ἄλλα κατὰπερ Ἕλληνες ἵσταλμένοι· εἶχον δὲ καὶ

δρίπανα καὶ ἰγχιριδίδια. οὗτοι δὲ, οἵτινες πρότερον ἱκανίσαντο, ἐν τοῖσι πρώτοις τῶν λόγων εἴρηται.

94. Ἴωνες δὲ, ἱκαντὸν νῆας παρίχοντο, ἱκανασμένοι ὥς Ἕλληνες. Ἴωνες δὲ, ἔσαν μὲν χερόν ἐν Πειλοποννήσῳ εἵπουν τὴν νῦν καλειμένην Ἀχαιΐην, καὶ πρὶν ἢ Δανάον τε καὶ Ἡοῦδον ἀπιπείσθαι ἐς Πειλοπόννησον, ὥς Ἕλληνες λέγουσι, ἱκαλίσαντο Πιλαργοὶ Αἰγιαλῆς· ἐπὶ δὲ Ἴωνες τοῦ Ἡοῦδου, Ἴωνες.

95. Νησιῶται δὲ, ἰστακαίδεα παρίχοντο νῆας, ὥπλισμένοι ὥς Ἕλληνες· καὶ τοῦτο Πιλαργικὸν ἔθνος, ὕστερον δὲ Ἴωνικὸν ἐκλήθη κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ μὴ δυώδεκα πόλεις Ἴωνες οἱ ἀπ' Ἀθηναίων. Διολῆες δὲ, ἐξήκοντα νῆας παρίχοντο, ἱκανασμένοι τε ὥς Ἕλληνες, καὶ τοπάλαι καλούμενοι Πιλαργοί, ὥς Ἑλλήνων λόγος. Ἑλλησπόντιοι δὲ, πλὴν Ἀβυθηνῶν Ἀβυθνηῶσι γὰρ προσετίθειτο ἐκ βασιλῆος κατὰ χώραν μένουσι, φύλακας εἶναι τῶν γιφυρίων· οἱ δὲ λοιποὶ οἱ ἐκ τοῦ Πόντου στρατιούμενοι, παρίχοντο μὲν ἱκαντὸν νῆας, ἱκανασμένοι δὲ ἴσαν ὥς Ἕλληνες. οὗτοι δὲ, Ἰώνων καὶ Δωριέων ἄπαιες.

96. Ἐπιβάτιον δὲ ἐπὶ πασίν τῶν νιῶν Πέρσαι, καὶ Μῆδοι, καὶ Σάκαι. τούτων δὲ ἄριστα πλείους παρίχοντο νῆας Φοίνικες, καὶ Φοινίκων, Σιδώνιοι. τούτοις πᾶσι καὶ τοῖσι ἐς τὸν πικρὸν τιταγμένοις αὐτῶν ἰπῆσαν ἱπάστοις ἐπιχώριοι ἡγούμενοι· τῶν ἰγῶ, οὐ γὰρ ἀναγκαίη ἐξίργομαι ἐς ἱστορίας λόγον, οὐ παρὰ μίμηται. οὔτε γὰρ ἔθνος ἱπάστου ἰπάξιον ἴσαι οἱ ἡγούμενοι, ἢ τ' ἔθνη ἱπάστῳ ἔσαι πρὶν πόλεις, τοσοῦτοι καὶ ἡγούμενοι ἴσαν. ἔποντο δὲ ὥς οὐ στρατηγὸν, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἄλλοι στρατιούμενοι δοῦλοι. ἐπὶ στρατηγῷ, οἱ τὸ πᾶν ἔχοντες πρῶτοι, καὶ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν ἱπάστῳ, ἔσαι αὐτῶν ἴσαν Πέρσαι, εἰρίαταί μοι.

97. Τοῦ δὲ ναυτικοῦ ἱστρατήγειον εἶδε· Ἀριαβίγνης τε ὁ Δαρεῖον, καὶ Περζάσπης ὁ Ἀσπαθίνιω, καὶ Μιγάβαζος ὁ Μεγαβάτιω, καὶ Ἀχαιμίνης ὁ Δαρεῖον. τῆς μὲν Ἰάδος τε καὶ Καρικῆς στρατιῆς, Ἀριαβίγνης, ὁ Δαρεῖον τε παῖς καὶ τῆς Γωβρύω θυγατρός· Αἰγυπτίῳ δὲ ἱστρατήγει· Ἀχαιμίνης, Εἰρξίω ἰὼν ἀπ' ἀμφοτέρων ἀδελφείας· τῆς δὲ ἄλλης στρατιῆς ἱστρατήγειον οἱ δύο. τριηκόντιροι δὲ, καὶ πιντηκόντιροι, καὶ πέρκουροι, καὶ ἰσπαγωγὰ πλοῖα μακρὰ συνιλθόντα ἐς τὸν ἀριθμὸν ἰφάνη τρισχίλια.

98. Τῶν δὲ ἰσπλιόντων μιτά γε τοὺς στρατηγαὺς, οἶδε ἴσαν οἱ ὀνομαστότατοι· Σιδώνιος Τιστράμνηστος Ἀνύσου, καὶ Τύριος Μάπην Σιρώμου, καὶ Ἀράδιος Μέρβαλος Ἀγβάλου, καὶ Κίλιξ Σύνισις Ὠρομίδοντος, καὶ Λύκιος Κυβερνίσκος Σίκα· καὶ Κύπριοι, Γόργος τε Χίρσιος, καὶ Τιμόναξ ὁ Τιμαγόριω· καὶ Καρῶν, Ἰστιαῖός τε ὁ Τύμνω, καὶ Πίγρης ὁ Σιλδώμου, καὶ Δαμασίθυμος ὁ Κανθαύλιω.

99. Τῶν μὲν νυν ἄλλων οὐ παραμείνηται ταξιάρχων, ὥς οὐκ ἀναγκαζόμενος· Ἀρτιμισίης δὲ, τῆς μάλιστα θώμα ποιῦμαι, ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατευσαμένης γυναικός· ἥτις ἀποθανόντος τοῦ ἀνδρός, αὐτὴ τε ἔχουσα τὴν τυραννίδα, καὶ παῖδός ὑπάρχοντας νεηνίω, ὑπὸ λήματός τε καὶ ἀνδρητῆς ἱστρατεύετο, οὐδεμιῆς ἰούσης οἱ ἀναγκαίης. οὐνομα μὲν δὴ ἦν αὐτῇ Ἀρτιμισίη, θυγάτηρ δὲ ἦν Λυγδάμιος· γένος δὲ ἐξ Ἀλικαρνησοῦ, τὰ πρὸς πατρός, τὰ μητρόςιν δὲ, Κρήσσα. ἡγεμόνιν δὲ Ἀλικαρνησίων τε καὶ Κῶων καὶ Νισυρίων τε καὶ Καλυδόνων, πῶσις· νίας παριχομένη. καὶ συναπτάσης τῆς στρατιῆς, μιτά γε τὰς Σιδωνίων, νίας εὐδοξοτάτας παρίχιστο· πάντων δὲ τῶν συμμάχων γνώμας ἀρίστας βασιλεῖ ἀπειδίκατο. τῶν δὲ κατίλιξα πολίων ἡγεμονεύειν αὐτὴν, τὸ

Ἰθνος ἀποφαίνω πᾶν ἰδὼν Δωρικόν Ἀλικαρνησσοῦς μὲν, Τροιζηνίους, τοὺς δὲ ἄλλους, Ἐπιδαυρίους. ἐς μὲν τοσούτοις ὁ ναυτικὸς στρατὸς ἰζήται.

100. Πίρξης δὲ, ἰππὶ ἡριδμήθη τε καὶ διατάχθη ὁ στρατὸς, ἰπιδύμῃσι αὐτὸς σφιας διεξιλάσας θιήσασθαι. μετὰ δὲ, ἰποῖσι ταῦτα, καὶ διεξιλαύνων ἰπ' ἄρματος παρ' Ἰθνος. ἰν ἱκαστον, ἰπυθάνιτο καὶ ἀπὶ γραφον οἱ γραμματισταί· ἴως ἐξ ἰσχύων ἐς ἰσχατα ἀπίπτετο καὶ τῆς ἱππου καὶ τοῦ πιζοῦ. ὥς δὲ ταῦτά οἱ ἰπιποιήτο, τῶν νῶν κατιλκυσθισίων ἐς θάλασσαν, ἰνθαῦτα ὁ Πίρξης μετιπλάσας ἐκ τοῦ ἄρματος ἐς νῆα Σιδωνίην, ἴζητο ὑπὸ σκηπῇ χρυσῇ καὶ παρίπλει παρὰ τὰς πρῶρας τῶν νῶν, ἰπιρωτῶν τε ἰκάστας ὁμοίως καὶ τὸν πιζόν, καὶ ἀπογραφόμενος. τὰς δὲ νῆας οἱ ναύαρχοι ἀνταγαγόντες ὅσον τι εἴσοισα πλῆθρα ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ, ἀντιπῶχιον, τὰς πρῶρας ἐς γῆν τρίψαντες πάντες μετωπηδόν, καὶ ἰξοπλίσαντες τοὺς ἰπιβάτας ὥς ἐς πόλιμον. ὁ δ' ἰνθὰς τῶν πρῶρων πλῆων ἰδηῖτο καὶ τοῦ αἰγιαλοῦ.

101. Ὡς δὲ καὶ ταύτας διεξίπλωσι, καὶ ἰξίβη ἐκ τῆς νῆος, μετιπύμψατο Δημάρετον τὸν Ἀρίστωνος συστρατιώμενον αὐτῷ ἰπὶ τὴν Ἑλλάδα. καλίστας δ' αὐτὸν, εἶριτο, τὰδε· “ὦ Δημάρετι, νῦν μοί σε ἡδὺ ἵσται ἰπιεί· “ρεσθαι τὰ θείω. σὺ εἶς Ἑλλήν τε, καὶ, ὥς ἐγὼ πυν· “θάνομαι σὺ τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν ἱμοὶ ἐς “λόγους ἀπιπαμένων, πόλιος οὔτ' ἰλαχίστης, οὔτ' ἀσθε· “νιστάτης. νῦν ὦν μοι σῶδι φράσον, εἰ Ἑλληνες ὑπομει· “νίσουσι χεῖρας ἱμοὶ ἀνταειρόμενοι. σὺ γὰρ, ὥς ἐγὼ δο· “κίω, οὐδ' εἰ πάντες Ἑλληνες, καὶ οἱ λοιποὶ· οἱ πρὸς “ἰσπίρης οἰκίοντες ἄνδρες ποὶ συλλιχθείησαν, οὐκ ἀξίό· “μαχοί εἰσι ἱμὲ ἰπιόντα ὑπομειῖναι, μὴ ἰόντες ἄρδμεναι. “ἰθίλω μέντοι καὶ τὸ ἀπὸ σὺ, ὁποιόν τι λίγεις περὶ

“ αὐτίων, πυθίσθαι.” ὁ μὲν ταῦτα ἰρώτα. ὁ δὲ, ὑπο-
 λαβὼν ἴφη “ ὦ βασιλεῦ, πότιρα ἀληθινή χρῆσομαι
 πρὸς σέ, ἢ ἡδοῇ; ” ὁ δὲ μιν ἀληθινή χρῆσασθαι ἐπί-
 λειπ, φᾶς οὐδέιν οἱ ἀηδίστιρον ἴσθαι ἢ πρῶτιρον ἦν.

102. Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε Δημάρετος, ἴλιγι τὰδε·
 “ Βασιλεῦ, ἱπιδῆ ἀληθινή χρῆσασθαι πάντως με πι-
 “ λεύεις ταῦτα λέγοντα, τὰ μὴ ψευδόμειός τις ὕστιρον
 “ ὑπὸ σεῦ ἀλάσεται, τῇ Ἑλλάδι πινίη μὲν αἰῖς ποτε σύν-
 “ τραφός ἐστι· ἀριτὴ δὲ ἱπακτός ἐστι, ἀπὸ τι σοφίης κα-
 “ τεργασμένη καὶ νόμου ἰσχυροῦ· τῇ διαχρισμένη ἢ Ἑλ-
 “ λὰς, σὴν τι πινίην ἀπαμύνεται καὶ τὴν δισπασύνην.
 “ αἰνίω μὲν νυν πάντας τοὺς Ἕλληνας τοὺς περὶ κείνους
 “ τοὺς Δωριεὺς χώρους οἰκημένους· ἔρχομαι δὲ λίξων οὐ
 “ περὶ πάντων τούσδε τοὺς λόγους, ἀλλὰ περὶ Λαπιδαι-
 “ μονίαν μούναν· πρῶτα μὲν, ὅτι οὐκ ἔστι ὅπως ποτὶ
 “ σοὺς δίκονται λόγους δουλοσύνην φέροντας τῇ Ἑλλάδι·
 “ αὐτίς δὲ, ὡς ἀντιώσσεταιί τοι ἐς μάχην, καὶ ἦν οἱ ἄλλαι
 “ Ἕλληνες πάντες τὰ εὖ φρονίωσι. ἀριθμοῦ δὲ περὶ,
 “ μὴ πύδη ὅσαι τιπὲς ἰόντις ταῦτα ποίειν οἶοί τί εἰσι·
 “ ἦν τι γὰρ τύχῃσι ἱξιστρατιμῆναι χίλιοι, οὗτοι μα-
 “ χίσονταιί τοι, ἦν τι ἱλάσσοντες τουτίων, ἦν τι καὶ
 “ πλιῦνις.”

103. Ταῦτα ἀκούσας Ξέρξης, γιλᾶσας ἴφη· “ Δημά-
 “ ρητι, οἶον ἰφθίγξας ἴπας, ἄνδρας χιλίους στρατιῇ το-
 “ σῇδι μαχίσασθαι! ἄγε, εἰπέ μοι, οὐ φῆς τουτίων τῶν
 “ ἀνδρῶν αὐτοὺς βασιλεὺς γινίσθαι; σὺ ὦν ἰδιλήσεις αὐ-
 “ τίκα μάλα πρὸς ἄνδρας δίκα μάχισθαι; καί τοι εἰ
 “ σὸ πολιτικὸν ὑμῖν πᾶν ἴστί τοιούτοι οἶον σὺ διαιρίεις,
 “ σέ γε τὸν κείνων βασιλῆα πρέπει πρὸς τὸ διπλήσιον ἀν-
 “ τιστάσσεσθαι κατὰ νόμους τοὺς ὑμετέρους. εἰ γὰρ κεί-
 “ νων ἱκαστος δίκα ἀνδρῶν τῆς στρατιῆς τῆς ἑμῆς ἀντά-

“ ξίος ἴσται, σὶ δὲ γι δίξημαι ἱπποσι ἵναι ἀντάξιον· καὶ
 “ οὕτω μὲν ἔρθεῖτ’ ἄν ὁ λόγος ὁ παρὰ σιῦ εἰρημίνος. εἰ
 “ δὲ τοιοῦτοί τι ἰόντες, καὶ μεγάδια τοσοῦτοι οἶος σὺ τι
 “ καὶ οἷ παρ’ ἱμὶ φοιτῶσι Ἑλλήνων ἰς λόγους, αὐχῶτι
 “ τοσοῦτον, ὅρα μὴ μάτην κόμπος ὁ λόγος οὗτος ὁ εἰρη-
 “ μίνος εἴη. ἱππὶ φέρι ἴδω παντὶ τῷ εἰκότι· κῶς ἄν
 “ δυναίετο χίλιαι, ἢ καὶ μύριοι, ἢ καὶ πιντακισμύριοι,
 “ ἰόντες γι ἱλιούθιροι πάντες ὁμοίως, καὶ μὴ ὑπ’ ἑνὸς
 “ ἀρχόμενοι, στρατῷ τοσῶδε ἀντιστῆναι, ἱππὶ τοι πλει-
 “ υς παρὰ ἵνα ἱκανοὶ γινίμεθα, ἢ χίλιοι, ἰόντων κί-
 “ ιων πέντε χιλιάδων. ὑπὸ μὲν γὰρ ἑνὸς ἀρχόμενοι
 “ κατὰ τρόπον τὸν ἡμίτερον, γινώσκειτ’ ἄν, διμαίνοντες
 “ τοῦτον, καὶ παρὰ τὴν ἰαυτῶν φύσιν ἀμείνονες, καὶ τοῖον
 “ ἀναγκαζόμενοι μάστιγι ἰς πλειῦνας ἱλάσσεσθαι ἰόντες·
 “ ἀνιμῖνοι δὲ ἰς τὸ ἱλιούθιρον, οὐκ ἄν ποίειον τουτίων
 “ οὐδέ τινα. δοκίω δὲ ἴγωνι καὶ ἀνισωδίτας πλῆθει,
 “ χαλιπῶς ἄν Ἑλληνες Πέρσῃσι μύνοισι μάχεσθαι.
 “ ἀλλὰ παρ’ ἡμῖν τοῦτό ἴσται τὸ σὺ λέγεις· ἴσται γι μίν-
 “ τοι οὐ πολλὸν, ἀλλὰ σπάνιον. εἰσὶ γὰρ Περσῶν τῶν
 “ ἱμῶν αἰχμοφόρων, οἳ ἰθιλήσουσι Ἑλλήνων ἀνδράσι
 “ τρισὶ ὁμοῦ μάχεσθαι· τῶν σὺ ἰὼν ἄπειρος, πολλὰ
 “ φλυηρίεις.”

104. Πρὸς ταῦτα Δημάρετος λέγει· “ ὦ βασιλεῦ,
 “ ἀρχῇθιν ἠπιστάμεν ὅτι ἀληθινή χρῆόμενος, οὐ φί-
 “ λα τοι εἶμι. σὺ δὲ ἱππὶ ἠνάγκασας λέγειν τῶν λό-
 “ γων τοὺς ἀληθιστάτους, ἱλιγος τὰ κατήκοντα
 “ Σπαρτιάτησι. καίτοι ὥς ἰγὰ τυγχάνω τὰ νῦν τάδε
 “ ἱστοργῶς ἐκείνους, αὐτοὺς μάλιστα ἐξιπύσσαι, οἳ μὲν
 “ τιμὴν τι καὶ γέρεα ἀπιλόμενοι πατρώϊα, ἀπολὶν τι
 “ καὶ φυγάδα πιπιοίκασι· πατὴρ δὲ σὸς ὑποδιξάμενος,
 “ βίον τί μοι καὶ ἄκον δίδωκε. οὐκ οἶός ἐστι ἄνδρα τὸν

“ σάφρονα εὐνοίην φαινομένην διωθίεσθαι, ἀλλὰ στέργειν
 “ μάλισστα. ἰγὼ δὲ οὔτε δίκᾳ ἀνδράσι ὑπὸσχομαι οἷός τι
 “ εἶναι μάχισθαι, οὔτε δυοῖσι· ἰκάν τι εἶναι οὐδ’ αἶ μυνε-
 “ μαχέοιμι. εἰ δὲ ἀναγκαίη εἴη, ἥ μίγας τις ὁ ἱποστρένων
 “ ἀγών, μαχοίμην αἶν πάντων ἥδιστα ἐν τούτῳ τῶν
 “ ἀνδρῶν, οἳ Ἑλλήνων ἱκαστός φησι τριῶν ἄξιος εἶναι. ὡς
 “ δὲ καὶ Λακιδαιμόνιοι, κατὰ μὲν ἵνα μαχοίμενοι, οὐδαμῶν
 “ εἰς ἐκπίοντες ἀνδρῶν ἀλίς δὲ, ἄριστοι ἀνδρῶν ἀπάντων.
 “ ἑλεῦθεροι γὰρ ἰόντες, οὐ πάντα ἑλεῦθεροί εἰσι· ἴπιστα
 “ γὰρ ὑφὶ διασπότης, ὁ νόμος τὸν ὑποδειμαίνουσι πολλῶν
 “ ἔτι μᾶλλον, ἢ εἰ σοί, σί. ποιῶσι γὰρ τὰ αἶν ἱεῖντες
 “ ἀνάγῃ· ἀνάγει δὲ τῷ ὕτῳ αἰῖ, οὐκ ἰὼν φύγειν οὐδὲν
 “ πλῆθος ἀνδρῶπων ἐν μάχῃ, ἀλλὰ μένοντας ἐν τῇ
 “ τάξει, ἱπικρατεῖν ἢ ἀπόλλυσθαι. σοὶ δὲ εἰ φαίνομαι
 “ ταῦτα λέγων φλυαρεῖν, τᾶλλα σιγᾶν ἐθίλω τολαιπὸν·
 “ ὦν δὲ ἀναγκασθεὶς ἱλιζα. γένοιτο μέντοι κατὰ νόον τοι,
 “ βασιλεῦ.”

105. Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἀμείψατο. Ξέρξης δὲ ἐς γίλωτά
 τε ἱερέψατο, καὶ οὐκ ἰποήσατο ὀργὴν οὐδεμίαν, ἀλλ’ ἡπίως
 αὐτὸν ἀπιπέμψατο. τούτῳ δὲ ἐς λόγους ἰλθὼν Ξέρξης, καὶ
 ὑπαρχειν ἐν τῷ Δορίσκῳ τούτῳ καταστήσας Μασκάμην τὸν
 Μιγαδόστικω, τὸν δὲ ὑπὸ Δαρείου σταθίντα καταπαύσας,
 ἐξήλασεν τὸν στρατὸν διὰ τῆς Θρηίκης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.

106. Κατίλιπε δὲ ἄνδρα τοιόνδε Μασκάμην γενόμενον,
 τῷ μόνῳ Ξέρξης δῶρα πῆμπισκε, ὡς ἀριστεύοντι πάν-
 των ἄνδρες κατίσθησε αὐτὸς ἢ Δαρῖος ὑπάρχους· πῆμ-
 πισκε δὲ ἀνὰ πᾶν ἴτος· ὡς δὲ καὶ Ἀρτοξέρξης ὁ Ξέρξει
 τοῖσι Μασκαμείοις ἐκγόνοισι. κατίστασαν γὰρ ἔτι πρέ-
 τιρον ταύτης τῆς ἱλᾶσιος ὑπαρχειν ἐν τῇ Θρηίκῃ καὶ τοῦ
 Ἑλλησπόντου πωιταχῇ. οὗτοι ὦν πάντες, οἳ τι ἐκ Θρηί-
 κης καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, πλὴν τοῦ ἐν Δορίσκῳ, ὑπὸ

Ἕλλησιν ὕστερον ταύτης τῆς στρατηλασίης ἐξηρίθησαν. τὸν δὲ ἐν Δορίσκῃ Μασκάμην οὐδαμοί πο' ἰδυιάσθησαν ἱελαῖν, πολλῶν περιησαμένων. διὰ τοῦτο δὲ οἱ τὰ δῶρα πέμπεται παρὰ τοῦ βασιλεύοντος αἰὺ ἐν Πέρσῃσι.

107. Τῶν δὲ ἐξαιριθίντων ὑπὸ Ἑλλήνων οὐδὲνα βασιλὺς Ξέρξης ἐνόμισε εἶναι ἄνδρα ἀγαθόν, εἰ μὴ Βόγην μόνον τὸν ἐξ Ἡϊόνος. τοῦτον δὲ αἰνῶν οὐκ ἔπαύετο, καὶ τοὺς περιόντας αὐτοῦ ἐν Πέρσῃσι παῖδας ἐτίμα μάλιστα. ἐπὶ καὶ ἄξιος αἵου μεγάλου ἱγίνετο Βόγης· δς ἐπειδὴ ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ Ἀθηναίων καὶ Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου, παρὶν αὐτῷ ὑπέσπονδον ἐξελθεῖν καὶ νοστήσαι ἐς τὴν Ἀσίην, οὐκ ἐβίλησε, μὴ διελὴν δόξῃσι περιῦναι βασιλείῃ, ἀλλὰ διακαρτέρει ἐς τὸ ἰσχατον. ὥς δ' οὐδὲν ἔτι φοβῆς ἱστῆν ἐν τῇ σείχι, συνήσας πυρὴν μεγάλην, ἰσφαξί τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰς παλλακὰς, καὶ τοὺς οἰκίτας· καὶ ἔπειτα ἰσέβαλε ἐς τὸ πῦρ. μετὰ δὲ ταῦτα, τὸν χρυσὸν ἅπαντα τὸν ἐκ τοῦ ἄσματος καὶ τὸν ἄργυρον ἰσπυρε ἀπὸ τοῦ σείχους ἐς τὸν Στρυμόνα. ποιήσας δὲ ταῦτα, καὶ ἰωῦτόν ἰσέβαλε ἐς τὸ πῦρ. οὗτω μὲν οὗτος δικαίως αἰνίσται ἔτι καὶ ἐς τόδε ὑπὸ Περσίων.

108. Ξέρξης δὲ ἐκ τοῦ Δορίσκου ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· τοὺς δὲ αἰὶν γινομένους ἱμποδὼν, συστρατεύεσθαι ἐνάγκαζι. ἰδιδοῦλωτο γὰρ, ὥς καὶ πρότερόν μοι διδῆλωται, ἢ μέχρι Θισσαλῆς πᾶσα, καὶ ἦν ὑπὸ βασιλῆα δασμοφόρος, Μεγαβάζου τι καταστρεψαμένου, καὶ ὕστερον Μαρδονίου. παραμείβετο δὲ πορευόμενος ἐκ Δορίσκου, πρῶτα μὲν τὰ Σαμοδρητῖα τεῖχια, τῶν ἰσχύων πεπόλισται πρὸς ἰσπίρην πόλιν τῇ οὐνομία ἴσσι Μισσαμβρίη. ἔχεται δὲ ταύτης Θασίων πόλις, Στρυμὴ. διὰ δὲ σφίων τοῦ μίσου Δίσσης ποταμὸς διαρρίει· δς τότε

ὅν κ' ἀντίσχει τὸ ὕδωρ παρίχων τῇ Ξέρξει στρατῷ, ἀλλ' ἐπίλιπτε. ἡ δὲ χώρα αὕτη πάλαι μὲν ἱκαλίστο Γαλαϊκὴ, νῦν δὲ Βεραιντικὴ· ἴσθι μάλιστα τῇ δικαιοτάτῃ τῶν λόγων καὶ αὕτη Κικόνων.

109. Διαβὰς δὲ τοῦ Λίσσου ποταμοῦ τὸ ρίεθρον ἀποξηρασμένον, πόλεις Ἑλληνίδας τάσδε παρεμείβετο, Μαρώνειαν, Δικαίαν, Ἀβδηρα. ταύτας τε δὴ παριζήϊι, καὶ κατὰ ταύτας, λίμνας ὀνομαστὰς τάσδε· Μαρωνίης μὲν μεταξὺ καὶ Στρώμης κειμένην Ἰσμαρίδα· κατὰ δὲ Δικαίαν, Βιστονίδα, ἰς τὴν ποταμοὶ δύο ἰσῆσι τὸ ὕδωρ, Τραῦός τε καὶ Κόμφατος. κατὰ δὲ Ἀβδηρα, λίμνην μὲν οὐδεμίαν ἰούσαν ὀνομαστὴν παρεμείψατο Ξέρξης, ποταμὸν δὲ Νίστον, ρίοντα ἰς θάλασσαν. μετὰ δὲ ταύτας τὰς χώρας ἰὼν τὰς ἡπειρώτιδας πόλεις παρήϊι· τῶν ἐν μὲν λίμνῃ ἰούσα τυγχάνει ὥσι τριήκοντα σταδίων μάλιστά κη τὴν περίοδον, ἰχθυώδης τε καὶ κάρτα ἀλμυρὴ. ταύτην τὰ ὑποζύγια μούνα ἀρδόμενα ἀνιζήρησι. τῇ δὲ πόλι ταύτῃ οὐνομά ἴσθι Πίστυρος. ταύτας μὲν δὴ τὰς πόλεις τὰς παραθαλασσίας τε καὶ Ἑλληνίδας ἐξ εὐωνύμου χεῖρὸς ἀπέργων παριζήϊι.

110. Ἐθρία δὲ Θρηίκων, δι' ὧν τῆς χώρας ἔδδεν ἱποιόιστο, τοσάδι· Παῖτοι, Κίνοις, Βίστοις, Σαπαῖοι, Δερσαῖοι, Ἡδωνοὶ, Σάτραι. τουτίων οἱ μὲν παρὰ θάλασσαν κατοικημένοι ἐν τῇσι νηυσὶ ἔποντο· οἱ δὲ αὐτίων τὴν μεσόγαιαν οἰκίσοντες, καταλιχθίντες τε ὑπ' ἑμῷ, πλὴν Σατρίων, οἱ ἄλλοι πάντες, περὶ ἡ ἀναγκαζόμενοι ἔποντο.

111. Σάτραι δὲ οὐδενός κω ἀνθρώπων ὑπήκοοι ἐγίνοντο, ὅσον ἡμῖς ἴδμεν, ἀλλὰ διφτυλιῦσι τὸ μέγχι ἑμῷ αἰεὶ λέντες ἱλιύθιροι μοῦνοι Θρηίκων. οἰκίσουσὶ τε γὰρ οὐρία ὑψηλὰ, ἴδῃσι τε παντοίῃσι καὶ νηφάσι συνηριφία, καὶ εἰς τὰ πολέμια ἄκροι. οὗτοι οἱ τοῦ Διονύσου τὸ

μαντήϊά εἰσι ἐκτεμνόμεναι. τὸ δὲ μαντήϊον τοῦτο, ἔστι μὲν ἐπὶ τῶν οὐρέων τῶν ὑψηλοτάτων· Βησσοὶ δὲ τῶν Σατρίων εἰσὶ οἱ προφητεύοντες τοῦ ἱεροῦ, πρόμαντις δὲ ἡ χρέιυσα, κατὰπτερ ἐν Διλοφοῖσι, καὶ οὐδὲν ποικιλώτερον.

112. Παραμειψάμενος δὲ ὁ Ξέρξης τὴν εἰρημένην, διύτρεα τουτῶν παραμείβετο τείχια τὰ Πιέρων· τῶν δὲ ἐν Φάργης ἐστὶ οὐνομα, καὶ ἐτέρη Πίεργαμος. ταύτη μὲν δὴ παρ' αὐτὰ τὰ τείχια τὴν ὁδὸν ἰποιοῖτο, ἐκ διζιῆς χειρὸς τὸ Πάγγαιον οὖρος ἀπέργων, ἰὸν μίγναι τε καὶ ὑψηλὸν, ἐν τῇ χρύσειά τε καὶ ἀργύρεια ἐνί μίταλλα· τὰ τίμειται Πιέρεις τε καὶ Ὀδόμαντοι, καὶ μάλιστα Σάτραι.

113. Ὑπαικοινοῦντας δὲ τὸ Πάγγαιον πρὸς βορέῃ ἀέμου Παίονας, Δόσηράς τε καὶ Παιόπλους παριζιῶν ἥτε πρὸς ἰσπέρην· ἐς δ' ἀπίνετο ἐπὶ ποταμὸν τε Στρυμόνα καὶ πέλιον Ἡϊόνα, τῆς ἔτι ζωὸς ἰὼν ἤρχε Βόγης, τοῦπερ ἐλίγη πρῶτον λόγον ἰποιοῦμένη. ἡ δὲ γῆ αὐτῇ ἢ περὶ τὸ Πάγγαιον ὄρος, καλεῖται Φυλλίς, κατατείνουσα, τὰ μὲν πρὸς ἰσπέρην, ἐπὶ ποταμὸν Ἀγγίτην, ἐνδιδόντα ἐς τὸν Στρυμόνα· τὰ δὲ πρὸς μισαμβρίην, τείνουσα ἐς αὐτὸν τὸν Στρυμόνα, ἐς τὸν οἱ μάγοι ἐκαλλιρέοντο, σφάζοντες ἵππους λευκοὺς.

114. Φαρμακεύσαντες δὲ ταῦτα ἐς τὸν ποταμὸν, καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς πούταισι, ἐν Ἐνία Ὀδοῖσι τῆσι Ἡδωνῶν ἱπορεύοντα κατὰ τὰς γιφύρας, τὸν Στρυμόνα εὐρέντες ἐξωγκνέον. Ἐνία δὲ Ὀδοὺς πυνθανόμενοι τὸν χῶρον τοῦτον καλεῖσθαι, τοσοῦτους ἐν αὐτῇ παῖδάς τε καὶ παρδίνους ἀνδρῶν τῶν ἐπιχωρίων ζώοντας κατάρουσαι. Περσικὸν δὲ τὸ ζώοντας κατορύσσειν· ἐπεὶ καὶ Ἀμυστρὴν τὴν Πιέρειον γυναῖκα πυνθάνομαι γηρώσασαι δις ἐπὶ Περσίῳ παῖδας ἰόντων ἐπιφανίον ἀνδρῶν ὑπὲρ ἑαυτῆς τῇ ὑπὲρ γῇ λεγομένη εἶναι θεῶν ἀντιχαρίζεσθαι κατορύσσουσαν.

115. Ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ Στρυμόνος ἰσχυεύτο ὁ στρατὸς, ἐνθαῦτα πρὸς ἡλίου δυσμίον ἔστι αἰγιαλὸς, ἐν τῷ οἰκημένην Ἀργίλον πόλιν Ἑλλάδα παριζήϊ. αὕτη δὲ, καὶ ἡ κατ'ὕπερθε ταύτης, καλεῖται Βισαλτή. ἐνθαῦτιν δὲ πόλιν τὸν ἐπὶ Ποσιδηίου ἐξ ἀριστιεῖς χεῖρες ἔχων, ἥϊι διὰ Συλῖος πιδίου καλειομένου, Στάγειρον πόλιν Ἑλλάδα παραμειβόμενες. καὶ ἀπίκντο ἐς Ἀκάνθον, ἅμα ἀγόμενος ταυτίων ἱκαστοι τῷ ἐθνίῳ καὶ τῶν περὶ τὸ Πάγγαιον ὄρεα οἰκούντων, ἰμοίως καὶ τῶν πρότερον κατίλιζα· τοὺς μὲν παρὰ θάλασσαν ἔχων οἰκημένους ἐν νηυσὶ στρατιομένους, τοὺς δ' ὑπὲρ θαλάσσης, περὶ ἡ ἰσχυμένους. τὴν δὲ ὁδὸν ταύτην τῇ βασιλίδι Ξέρξης τὸν στρατὸν ἤλασε, οὔτε συγχίουςι Θρήικις, οὔτ' ἰκισπείρουσι, εἴδονταί τι μεγάλως τὸ μέχρι ἐμῷ.

116. Ὡς δὲ ἄρα ἐς τὴν Ἀκάνθον ἀπίκντο, ξυνίητι ἐ Πέρσης ταῖσι Ἀκάνθιοις προῖπι, καὶ ἰδωρήσαντό σφίας ἐσθῆτι Μηδικῇ· ἰκαίνοι τι, δρίων αὐτοὺς πρᾶδύμους ἰόντας ἐς τὸν πόλεμον, καὶ τὸ ὄρυγμα ἀκούων.

117. Ἐν Ἀκάνθῳ δὲ ἰόντος Ξέρξης, συνήνικε ὑπὸ νόου ἀπαθανῶν τὸν ἰπιστιῶτα τῆς διώρυχος Ἀρταχάην, δέκιμον ἰόντα παρὰ Ξέρξη, καὶ γίνος Ἀχαιμενίδην, μεγάλαι τι μέγιστον ἰόντα Περσίαν· ἀπὸ γὰρ πάντε πηχίων βασιλῆϊν ἀπὶλπι τίσειρας δακτύλους· φωνίοντά τι μέγιστον ἀνδρώων· ὥστι Ξέρξης, συμφορὴν παρησάμειον μεγάλην, ἔξενεκαί τι αὐτὸν κάλλιστα καὶ δάψαι ἰτυμβοχόει δὲ πᾶσα ἡ στρατιή. τούτῳ δὲ τῷ Ἀρταχάῃ θύουσι Ἀκάνθιοι ἐκ Διοπροπίου ὡς ἤραϊ, ἰσυναμάζοντες τὸ οὔνομα. βασιλὺς μὲν δὲ Ξέρξης, ἀπολαμίνου Ἀρταχάϊν, ἰποιίτο συμφορὴν.

118. Οἱ δὲ ὑποδιδόμενοι Ἑλλήνων τὴν στρατιάν, καὶ διωπίζοντες Ξέρξης, ἐς πᾶν κακοῦ ἀπικίατο, οὔτω ὥστε

ἀνάσταται ἐκ τῶν οἰκίων ἰγίνονται· ὅπου γὰρ Θασίοισι ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἡπείρῃ πολλῶν τῶν σφετέρων διξαμένοισι τὴν Ξέρξῃ στρατιὴν καὶ διωπίσασι, Ἀντίπατρες ὁ Ὀργίος ἀραιρημένοις τῶν ἀστῶν ἀνὴρ δόκιμος ὁμοῖα τῷ μάξιστα, ἀπιδίξι ἐς τὸ διῶπνον τετρακόσια τέλαντα ἀργυρίου τι-
τελισμένα.

119. Ὡς δὲ παραπλησίως καὶ ἐν τῇσι ἄλλῃσι πό-
λισι οἱ ἱππιστῶντες ἀπιδίπνυσαν τὸν λόγον. τὸ γὰρ διῶ-
πνον τοιόνδε τι ἰγίνετο, οἷα ἐκ πολλοῦ χρόνου προειρημίον
καὶ περὶ πολλοῦ ποιούμενον. τοῦτο μὲν, ὥς ἐπύθοντο
τάχιστα τῶν κηρύκων τῶν περιαγγελλόντων, δασάμενοι
οἶτον ἐν τῇσι πόλιν οἱ ἄστοι, ἔλιυρά τι καὶ ἔλφιντα
ἱππεῖν πάντες ἐπὶ μῆνας συχνοῦς· τοῦτο δὲ, κτήνια σι-
τιύσκον, ἱξυρίσκοιτες τιμῆς τὰ κάλλιστα, ἱτριφόν
τι ἔρνιδας χερσαίους καὶ λιμναίους, ἐν τι οἰκήμασι καὶ
λάγκοις, ἐς ὑποδοχὰς τοῦ στρατοῦ· τοῦτο δὲ, χρέυσιά τι
καὶ ἀργύρια ποσότητά τι καὶ κρήτηρας ἱποιῦντο, καὶ
τἄλλα ὅσα ἐπὶ τρέπιζαν τιθιάται πάντα. ταῦτα μὲν
δὴ αὐτῇ τι βασιλῇ καὶ τοῖσι ὁμοσίτοις μετ' ἱππίου ἱπι-
ποίητο· τῇ δὲ ἄλλῃ στρατιῇ, τὰ ἐς φορβὴν μοῦνα τας-
σόμενα. ὅπως δὲ ἀπίκειτο ἡ στρατιή, σκητὴ μὲν ἴσκι πι-
πηγυῖα ἱτοίμη, ἐς τὴν αὐτὸς σταθμὸν ποιίσκετο Ξέρξης·
ἡ δὲ ἄλλη στρατιή ἴσκι ὑπαίθριος. ὥς δὲ διῶπνον γίνετο
ἄρη, οἱ μὲν διπόμενοι ἱχισκον πόνοι, οἱ δὲ, ὅπως πλησθί-
ναις νύκτα αὐτοῦ ἀγάγουν, ἐν τῇ ὑστισαίῃ τῇ τι σκητὴν
ἀνασπᾶσαντες, καὶ τὰ ἱππικὰ πάντα λαβόντες, οὕτω
ἀπικαύουσιν, λείποντες οὐδὲν, ἀλλὰ φερόμενοι.

120. Ἐνθα δὲ Μεγακρίοντες ἀνδρὲς Ἀδνηρίτω ἴπος
εὖ εἰρημένον ἰγίνετο, δὲ συνελούλιον Ἀδνηρίτῃσι, παιδη-
μὲν, αὐτοὺς καὶ γυναῖκας, ἰλθόντας ἐς τὰ σφέτερα ἱρὰ,
ἴξισθαι ἰκίτας τῶν θιῶν, παραιτιομένους καὶ τὸ λοιπὸν

σφι ἀπαμύνιεν τῶν ἐπιόντων κακῶν τὰ ἡμέσια· τῶν τε παροικομένων ἔχιν σφι μεγάλην χάριν, ὅτι βασιλεὺς Ξέρξης οὐδὲς ἐκάστης ἡμέρης ἐνόμισε σῖτον αἰρίσθαι· παρέχιν γὰρ ἂν Ἀθηρίησι, εἰ καὶ ἄριστον προίρητο ὁμοῖα τῷ δαίπνῳ παρασπιυάζειν, ἢ μὴ ὑπομίνειν Ξέρξῃ ἐπιόντα, ἢ καταμείναντας, κάπιστα πάντων ἀνδρώπων διατριβῆσαι.

121. Οἱ μὲν δὲ πιζόμενοι, ὁμοίως τὸ ἐπιτασσόμενοι ἐπετίλειον. Ξέρξης δὲ ἐκ τῆς Ἀκάνδου ἐντυλάμεινος τοῖσι στρατηγῶσι τὸν ναυτικὸν στρατὸν ὑπομίνειν ἐν Θέρμῃ, ἀπῆκε ἀπ' ἰωυτοῦ τὰς νῆας πορεύεσθαι· Θέρμῃ δὲ τῇ ἐν τῷ Θερμαῖῳ κόλπῳ οἰκημένη, ἀπ' ἧς καὶ ὁ κόλπος οὗτος τὴν ἰππωνυμῖν ἔχιν· ταύτῃ γὰρ ἰπυιδάμετο συντομώτατον εἶναι. μίχρη μὲν γὰρ Ἀκάνδου ᾧδε τιταγμῖνος ὁ στρατὸς ἐκ Δορίσκου τὴν ὁδὸν ἰποιίετο. τρεῖς μοῖρας ὁ Ξέρξης δασάμεινος πάντα τὸν πιζὸν στρατὸν, μίαν αὐτίκῃ ἔταξε παρὰ θάλασσαν εἶναι ὁμοῦ τῷ ναυτικῷ· ταύτης μὲν δὴ ἰστρατήγιον Μαρδονίος τε καὶ Μασίστης. ἰτίρη δὲ τιταγμῖνῃ ἦεν τοῦ στρατοῦ τριτημορις τὴν μισόγαιαν, τῆς ἰστρατήγιον Τριτανταίχμης τε καὶ Γίργης. ἡ δὲ τρίτη τῶν μαρίων μὲν ἦς ἐπορεύετο αὐτὸς ὁ Ξέρξης, ἦεν μὲν τὸ μῖσον αὐτίκῃ, στρατηγοὺς δὲ παρέχοντο Σμιρδομίειά τε καὶ Μεγάβυζον.

122. Ὁ μὲν νυν ναυτικὸς στρατὸς, ὡς ἀπαίθη ὑπὸ Ξέρξῃ, καὶ διεξίπλωσε τὴν διώρυχα τὴν ἐν τῷ Ἀθῶ γεινομένην, δέχουσιν δὲ ἐς κόλπον ἐν τῷ Ἀσσῷ τε πόλιν καὶ Πύλωρος καὶ Σίγγος καὶ Χάρτη οἰκισται· ἐνδεῦτεν, ὡς καὶ ἐκ τουτίων τῶν πολλῶν στρατὸν παρέλαβε, ἔπλεε ἀπείμεινος ἐς τὸν Θερμαῖον κόλπον. κάμπτων δὲ Ἀμπελον τὴν Τρωαίην ἄκρην, παρεμύθετο Ἑλληνίδας

τάσδε πόλεις, ἐκ τῶν νείας τι καὶ στρατιὴν περιλάμβανει, Τορώνην, Γαληψὸν, Σιρμούλην, Μηθύβερναν, Ὀλυμπον. ἡ μὲν οὖν χώρα αὕτη, Σιδωνία καλεῖται.

123. Ὁ δὲ ναυτικὸς στρατὸς ὁ Πέρξιος, συντάμνων ἀπ' Ἀμφίλου ἄκρης ἐπὶ Καναστραίην ἄκρην, τὸ δὲ πᾶσις τῆς Παλλήνης ἀνέχῃ μάλιστα, ἰνδιῦτιν νείας τι καὶ στρατιὴν περιλάμβανει ἐκ Ποτιδαίης, καὶ Ἀφύτιας, καὶ Νήης Πόλιος, καὶ Αἰγῆς, καὶ Θιράμβω, καὶ Σπιώτης, καὶ Μίνδης, καὶ Σάνης. αὗται γάρ εἰσι αἱ τὴν νῦν Παλλήνην, πρῶτον δὲ Φλίγρην καλομένην νιμέμεναι. περαπλίων δὲ καὶ ταύτην τὴν χώραν, ἔπλει ἐς τὰ προειρημένον, παραλαμβάνων στρατιὴν καὶ ἐκ τῶν προσηχίων πολλῶν τῇ Παλλήνῃ, ὁμουργισίω δὲ τῇ Θερμαίῳ κόλπῳ· τῇσι οὐνόματά ἐστι τάδε, Λίσαξος, Κώμβρυα, Λίσαι, Γίγωνες, Κάμψα, Σμίλα, Αἴνισα. ἡ δὲ ταυτῶν χώρα, Κρυσσαίη ἔτι καὶ ἐς τόδε καλεῖται. ἀπὸ δὲ Αἰνείας, ἐς τὴν ἰτιλιύταν καταλόγων τὰς πόλεις, ἀπὸ ταύτης ἦδη ἐς αὐτόν τι τὸν Θερμαῖον κόλπον ἰγίνετο τῇ ναυτικῇ στρατῷ ὁ πλόος, καὶ γῆν τὴν Μυγδονίην. πλίων δὲ ἀπίνετο ἐς τι τὴν προειρημένην Θίρμην, καὶ Σινδόν τι πόλιν καὶ Χαλίστην, ἐπὶ τὸν Ἀἴον ποταμὸν, ὃς οὐρίζει χώραν τὴν Μυγδονίην τι καὶ Βοστιαῖδα· τῆς ἔχουσι τὸ περὶ τὴν θάλασσαν στυνὸν χωρίον πόλιν Ἰχναί τι καὶ Πίλλα.

124. Ὁ μὲν δὲ ναυτικὸς στρατὸς, αὐτοῦ περὶ Ἀἴον ποταμὸν, καὶ πόλιν Θίρμην, καὶ τὰς μεταξὺ πόλιν ταυτίων, περιμένων βασιλῆα, ἰστρατομειδίοντο. Πέρξης δὲ καὶ ὁ περὶ στρατὸς ἰποριεύετο ἐκ τῆς Ἀκάνθου, εὐὸς μισέγαιαν τάμνων τῆς ὁδοῦ, βουλόμινοις ἐς τὴν Θίρμην ἀπικίσθαι. ἰποριεύετο δὲ διὰ τῆς Παιονικῆς καὶ Κρηστανικῆς

ἰπὶ ποταμὸν Ἐχιδῶρον, ὃς ἐν Κρηστανναίων ἀρξάμενος, ῥίην διὰ Μυγδονίης χώρης, καὶ ἔξιπ' παρὰ τὸ ἴλος τὸ ἰπ' Ἀξίῳ ποταμῷ.

125. Πορευομένη δὲ ταύτη, λίοντις οἱ ἰπιθήκοντο τῇσι σιτοφόροις καμήλοισι. καταφαιτάντες γὰρ οἱ λίοντες τὰς νύκτας, καὶ λείποντες τὰ σφίτιρα ἥδια, ἄλλου μὲν οὐδενὸς ἄπτοντο οὔτε ὑποζυγίου, οὔτε ἀνδρώπου, οἱ δὲ τὰς καμήλους ἐκείρας μούνας. θωυμάζω δὲ τὸ αἶτιον, ὃ, τι κατὰ τῇν, τῶν ἄλλων τὸ ἀναγκάζει ἀποχομένους τοὺς λίοντας, τῇσι καμήλοισι ἰπιτίθισθαι· τὸ μῆτε πρότερον ἐπώπισαν θηρίον μὴτ' ἰπιπιρίατο αὐτοῦ.

126. Εἰςὶ δὲ κατὰ ταῦτα τὰ χωρία καὶ λίοντες πολλὰ, καὶ βόες ἄγριοι, τῶν δὲ κέρια ὑπερμειγμένα ἴσται, τὰ ἐς τοὺς Ἕλληνας φοιτίοντα. οὗρος δὲ τοιαῖς λίονσί ἴσται ὃ, τι δι' Ἀδδῆρων ῥίαν ποταμὸς Νίστος, καὶ ὁ δὲ Ἀκαρνανίης ῥίαν Ἀχιλῆος. οὔτε γὰρ τὸ πρὸς τὴν ἡμῶν Νίστου οὐδαμῶς πάσης τῆς ἔμπροσθεν Εὐρώπης ἴδαι τις ἂν λίοντα, οὔτε πρὸς ἱσπέρης τοῦ Ἀχιλῆος ἐν τῇ ὑπολοιπῇ ἡπείρῃ, ἀλλ' ἐν τῇ μεταξὺ τούτων τῶν ποταμῶν γίνονται.

127. Ὡς δὲ ἐς τὴν Θέρμην ἀπίκτο ὁ Ξέρξης, ἴδρυσεν αὐτῷ τὴν στρατιήν. ἰπίσχει δὲ ὁ στρατὸς αὐτοῦ στρατοπεδιώμενος τὴν παρὰ θάλασσαν χώραν τοσήνδε· ἀρξάμενος ἀπὸ Θέρμης πόλιος καὶ τῆς Μυγδονίης, μέχρι Δυδισίως ποταμοῦ καὶ Ἀλιάκμονος, ὃς οὐρίζουσι γῆν τὴν Βοστανικίδα σι καὶ Μακεδονίδα, ἐς ταῦτ' ῥέειδεν τὸ ὕδωρ συμμίσγοντες. ἱστρατοπεδιούντο μὲν δὲ ἐν τούτοις τοῖς χωρίοις οἱ βάρβαροι. τῶν δὲ καταλιχθέντων τούτων ποταμῶν, ἐν Κρηστανναίᾳ ῥίαν Ἐχιδῶρος μῦθος οὐκ ἀντίχρησι τῇ στρατῇ πινόμενος, ἀλλ' ἰπύλισσι.

128. Ξέρξης δὲ ἔρῳν ἐν τῇ Θέρμῃ οὖρια τὰ θισσα-

λιὰ, τόν τι Ὀλυμπος καὶ τὴν Ὀσσα, μεγάλῃ ὑπερμήκει
 ἰόντα, διὰ μίσου τι αὐτίων αὐλῶνα στεινὸν πυνθάνομαι
 εἶναι, δι' οὗ ῥίει ὁ Πηνιὸς, ἀκούων τι εἶναι ταύτη ὁδὸν ἐς
 Θισσαλίην φέρουσαν, ἐπιθύμῃσι πλώσας θιῆσασθαι τὴν
 ἐκβολὴν τοῦ Πηνειοῦ· ὅτι τὴν ἄνω ὁδὸν ἔμιλλαι ἱλῶν διὰ
 Μακεδόνων τῶν κατ' ὑπερθεοὺς οἰκημένων ἐς Περραιοὺς παρὰ
 Γόννοι πῶλιν· ταύτη γὰρ ἀσφαλίεσται ἐπυνθάνετο
 εἶναι. ὥς δὲ ἐπιθύμῃσι, καὶ ἱκοίε ταῦτα· ἐσθλὰς δ' ἐς
 Σιδωνίην νῆα, ἐς τήν περ ἐσέβαινε αἰλιόκως τι ἐδάλοι τοιοῦτο
 ποιῆσαι, ἀνίδειξι σημήϊον καὶ τοῖσι ἄλλοις ἀνάγισθαι,
 καταλιπὼν αὐτοῦ τὸν πειζὸν στρατόν. ἐπὶ δὲ ἀπίετο,
 καὶ ἰθιῆσατο Ξέρξης τὴν ἐκβολὴν τοῦ Πηνειοῦ, ἐν θωύματι
 μεγάλῃ ἰνίσχίτο. καλίσας δὲ τοὺς πατηγυμένους τῆς ὁδοῦ,
 εἶρετο εἰ τὸν ποταμόν ἐστι παρατρέψαντα, ἐτέρη ἐς
 θάλασσαν ἐξαγαγὼν.

129. Τὴν δὲ Θισσαλίην λόγος ἐστὶ τεσσαλαῖον εἶναι
 λίμνην, ὥς τι γι συγκειληῖσμίην πάντοθεν ὑπερμήκει
 οὖρισι. τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς πρὸς τὴν ἡμῶν ἔχοντα, τό, τι
 Πήλιον οὖρον καὶ ἡ Ὀσσα ἀποκληῖται, συμμίσγοντα τὰς
 ὑπωρείας ἀλλήλοισι· τὰ δὲ πρὸς βορείῳ ἀνέμου, Οὐλυμπος.
 τὰ δὲ πρὸς ἐσπέρην, Πίνδος· τὰ δὲ πρὸς μισαμβρίην τι
 καὶ ἄνιμοι νότοι, ἡ Ὀδρυς. τὸ μίσειν δὲ τουτίων τῶν λιχ-
 θίντων οὖρίων ἡ Θισσαλίη ἐστὶ, ἰούσα κοίλῃ. ὥς τι ὦν
 ποταμῶν καὶ ἄλλων συχίων ἐς αὐτὴν ἐσβαλλόντων, πίν-
 τι δὲ τῶν δοκίμων μάλιστα τῶνδε, Πηνειοῦ, καὶ Ἀπιδά-
 νοῦ, καὶ Ὀνοχώνου, καὶ Ἐσιπίος, καὶ Παμίσου· οἱ μὲν νυν
 ἐς τὸ πιδίον τοῦτο συλλεγόμενοι ἐκ τῶν οὖρίων τῶν πι-
 ρηπληθέντων τὴν Θισσαλίην οὐνομαζόμενοι, δι' ἐνὸς αὐλῶ-
 νος καὶ τούτου στεινοῦ, ἔκρουσ ἔχουσι ἐς θάλασσαν, προ-
 συμμίσγοντες τὸ ὕδωρ πάντες ἐς τῷσ'· ἱππῶν δὲ συμ-
 μιχθίωσι τάχιστα, ἐνδιῦσιν ἥδη ὁ Πηνιὸς τῇ οὐνόματι

καταπρατίων, ἀνώνυμους τοὺς ἄλλους ποιεῖν εἶναι. τὸ δὲ παλαιὸν λέγεται, οὐκ ἰόντος καὶ τοῦ αὐλῶνος καὶ διεκρέου τούτου, τοὺς ποταμούςς τούτους, καὶ πρὸς τοῖσι ποταμοῖσι τούτοις τὴν Βοιῶτιδα λίμνην, οὔτε ὀνομάζεσθαι κατάπιρ νῦν, ῥίειν τε οὐδὲν ἴσον ἢ νῦν· ῥέοντας δὲ, ποιεῖν τὴν Θισσαλίην πᾶσαν πύλαγον. αὐτοὶ μὲν νῦν Θισσαλοὶ φασὶ Ποσειδίῳ ναίειν καὶ τὸν αὐλῶνα, δι' οὗ ῥεῖ ὁ Πηνειὸς, εἰκότως λέγοντες. ὅστις γὰρ νομίζει Ποσειδίῳ τὴν γῆν σῆναι, καὶ τὰ διςτυῶτα ὑπὸ σεισμῷ, τοῦ Διὸς τούτου ἔργα εἶναι, καὶ ἂν ἐκείνῳ ἰδὼν φαίη Ποσειδίῳ ναίειν. ἴσται γὰρ σεισμῷ ἔργον, ὥς ἡμοὶ ἐφαίνετο εἶναι, ἢ διάστασις τῶν οὐρέων.

130. Οἱ δὲ κατηγιόμηναι, εἰρομίῃσι Ξέρξῳ εἰ ἴσται ἄλλη ἔξοδος εἰς θάλασσαν τῇ Πηνειῷ, ἐξίπιστα μὲν ἀντρίκως, εἶπον· “Βασιλεῦ, ποταμῷ τούτῳ οὐκ ἴσται “ ἄλλη ἐξήλυσις εἰς θάλασσαν κατήκυσσα, ἀλλ' ἥδε αὕτη· “ οὗρσι γὰρ περιμισθάνονται πᾶσα Θισσαλίη.” Ξέρξῳ δὲ λέγεται εἰπεῖν πρὸς ταῦτα· “Σοφοὶ ἄνδρες εἰσὶ Θισσαλοὶ. ταῦτ' ἄρα πρὸ πολλοῦ ἐφυλάξαντο γνωσιμα· “ χίοντες καὶ τᾶλλα, καὶ ὅτι χώραν ἄρα εἶχον ἐναίρετόν “ τε καὶ ταχυάλωτον. τὸν γὰρ ποταμὸν περὶ γῆμα ἂν “ ἦν μῦθον ἐπιπῆναι σφιν ἐπὶ τὴν χώραν, χώματι ἐκ τοῦ “ αὐλῶνος ἐκβιβάσκειντα, καὶ παρατρέψαντα δι' ὧν νῦν “ ῥεῖ ῥεῖθρον· ὅστις Θισσαλίην πᾶσαν ἴστω τῶν οὐρέων “ ὑπὸ βρυχῇ γενέσθαι.” ταῦτα δὲ ἔχοντα ἔλιγι εἰς τοὺς Ἀλιεύῳ παῖδας, ὅτι πρῶτοι Ἑλλήνων, ἰόντες Θισσαλοὶ, ἴδωσαν ἰωυτοὺς βασιλεῖ· δοκίμων δὲ Ξέρξης ἀπὸ παντός σφιας τοῦ ἱθινοῦ ἐπαγγέλλεσθαι φιλίην. εἶπας δὲ ταῦτα, καὶ θηροσάμινος, ἀπίπλεῖ εἰς τὴν Θίρμην.

131. Ὁ μὲν δὲ περὶ Πιερίην διέτριβε ἡμέρας συχνάς.

τὸ γὰρ δὴ οὗρος τὸ Μακεδονικὸν ἵππει τῆς στρατιῆς τρισημορεῖς, ἵνα ταύτῃ διεξίῃ ἄπασα ἡ στρατιὴ εἰς Περσικαῖς. οἱ δὲ δὴ κήρυκες οἱ ἀποσιμφοθίντις εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπὶ γῆς αἴτησιν, ἀπικίατο· οἱ μὲν, κινεοί, οἱ δὲ, φέροντες γῆν τι καὶ ὕδωρ.

132. Τῶν δὲ δόντων ταῦτα ἰγίνοντο οἶδε, Θισσαλοὶ, Δόλοπις, Ἐνιῆνις, Περσικοὶ, Λοκροὶ, Μάγνητις, Μηλῆις, Ἀχαιοὶ οἱ Φθιώται, καὶ Θηβαῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι Βιωτοὶ πλὴν Θισσίων τι καὶ Πλαταιίων. ἐπὶ τούτοις οἱ Ἕλληες ἴταμον ὄρεον, οἱ τῷ βαρβάρῳ πόλιμον ἀειράμενοι. τὸ δὲ ὄρειον ὥδε ἔχει· Ὅσοι τῷ Πέρσῃ ἴδουσαν σφίεας αὐτοὺς Ἕλληες ἴοντις, μὴ ἀναγκασθίντις, καταστέντων σφι εὐ τῶν περηγμάτων, τούτους διακατιῦσαι τῷ ἐν Διελφοῖσι θεῷ. τὸ μὲν δὴ ὄρειον ὥδε ἔχει τοῖσι Ἕλλησι.

133. Ἐς δὲ Ἀθήνας καὶ Σπάρτην οὐκ ἀπίμπησε ὁ Πέρσης ἐπὶ γῆς αἴτησιν κήρυκας, τῶνδε ἰνικα. πρότερον Δαρείου πῖμπαντες ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, οἱ μὲν αὐτίων, τοὺς αἰτίοντας εἰς τὸ βάραθρον, οἱ δὲ, εἰς φρέαρ ἰσκαλόντες, ἐκίλευν γῆν τι καὶ ὕδωρ ἐκ τουτίων φέριν παρὰ βασιλίαν. τουτίων μὲν ἰνικα οὐκ ἵπιμψι ἔβριξεν τοὺς αἰτήσαντας. ὁ, τι δὲ τοῖσι Ἀθηναίοις ταῦτα ποιήσας τοὺς κήρυκας συνήνικε ἀνιδίληστον γινέσθαι, οὐκ ἔχω εἶπαι, πλὴν ὅτι σφίων ἡ χώρα καὶ ἡ πόλις ἰδηϊώθη. ἀλλὰ τοῦτο οὐ διὰ ταύτην τὴν αἰτίην δοκίω γινέσθαι.

134. Τοῖσι δὲ ὦν Λακιδαιμονίοις μῆνις κατίσκηψε Τालθυβίη τῷ Ἀγαμέμνονος κήρυκος. ἐν γὰρ Σπάρτῃ ἐστὶ Τालθυβίου ἱρόν· εἰς δὲ καὶ ἀπόγονοι Τालθυβίου, Τालθυβιάδαι καλεόμενοι. τοῖσι αἱ κηρυκῆται αἱ ἐκ Σπάρτης πᾶσαι γίρας δίδονται. μετὰ δὲ ταῦτα, τοῖσι Σπαρτιάταις καλλιερεῖναι θυομένοισι οὐκ ἰδύκντο· τοῦτο δ' ἐπὶ χροίοις συχίον

ἢ σφι. ἀχθόμενων δὲ καὶ συμφορῇ χρεωμένων Λακιδαιμονίων, ἀλλίης τι πολλάκις συλλιγομένης, καὶ κήρυγμα τοιόνδε ποιευμένων, εἴ τις βούλοιτο Λακιδαιμονίων πρὸς τῆς Σπάρτης ἀποδηήσκειν, Σπειρδῆς τι ὁ Ἀθηρίστου καὶ Βούλῃς ὁ Νικόλιος, ἄνδρες Σπαρτιῆται, φύσει τι γιγονότις εἴ, καὶ χρήμασι ἀνήποτις ἰς τὰ πρῶτα, ἰδιλοῖνται ὑπιδύσαντων τίσιν Ξίρξῃ τῶν Δαρείου κηρύκων τῶν ἐν Σπάρτῃ ἀπολομένων. οὕτω Σπαρτιῆται τούτους ὡς ἀποθανομένους ἰς Μῆδους ἀπίπιμψαν.

135. Αὗτις τι ἡ τόλμα τουτίων τῶν ἀνδρῶν θαύματος ἀξίη, καὶ τὰδε πρὸς τούτοις τὰ ἴπια. παριύμενοι γὰρ ἰς Σοῦσα, ἀπικνίσονται παρὰ Ἑτάρια· ὁ δὲ Ἑτάρης ἦν μὲν γένος Πέρσης, στρατηγὸς δὲ τῶν παραθαλασσίων ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ· ὁ σφίας, ξένιος προδόμενος, ἰστία· ξιπίζων δὲ, εἰριτολίγων τὰδε· “Ἄνδρες Λακιδαιμόνιοι, τί δὴ φιύγιτε βασιλίῃ φίλοι γινέσθαι; ὀρᾷτε γὰρ ὡς ἐπίσταται βασιλεὺς ἄνδρας ἀγαθοὺς τιμᾶν, ἰς ἐμὲ τι καὶ τὰ ἐμὰ πρήγματα ἀποβλίποτις. οὕτω δὲ καὶ ὑμῖς εἰ δείητι ὑμῖας αὐτοὺς βασιλίῃ, διδῶσθε γὰρ πρὸς αὐτοῦ ἄνδρες εἶναι ἀγαθοὶ, ἴπαστος ἂν ὑμῶν ἄρχοι γῆς Ἑλλάδος, δόντος βασιλῆος.” πρὸς ταῦτα ὑπεκρίναντο τὰδε· “Ἑτάρης, οὐκ ἐξ ἴσου γίνιται ἡ συμβουλὴ ἢ ἰς ἡμῖας τίνουσα. τοῦ μὲν γὰρ πεπειρημένος συμβουλευίης, τοῦ δὲ ἄπειρος ἰών. τὸ μὲν γὰρ δοῦλος εἶναι ἐξέπίσται, ἰλευθιρῆς δὲ οὐκ ἰπυρῆθης, οὗτ’ εἰ ἴσται γλυκὺ, οὗτ’ εἰ μῆ. εἰ γὰρ αὐτῆς πειρῆσαι, οὐκ ἂν δόρασι συμβουλευίης ἡμῖν περὶ αὐτῆς μάχισθαι, ἀλλὰ καὶ πωλίεσι.” ταῦτα μὲν Ἑτάρια ἀμείψαντο.

136. Ἐνθιῶτιν δὲ ὡς ἀνέβησαν ἰς Σοῦσα, καὶ βασιλίῃ ἰς ὅψιν ἦλθον, πρῶτα μὲν, τῶν δορυφόρων πελιόν-

των, καὶ ἀνάγκη σφι προσφιλόντων προσκυνεῖν βασιλῆα
 προσπίπτοντας, οὐκ ἴφασαι, ὡς θιόμενοι πρὸς αὐτίων ἐπὶ
 κεφαλὴν, ποιήσιν ταῦτα οὐδαμὰ· οὔτε γὰρ σφι ἐν τάμῃ
 εἶναι ἀνδρωποι προσκυνεῖν, οὔτε κατὰ ταῦτα ἦπαι.
 ὥς δὲ ἀπιμαχίσαντο τοῦτο, δεύτερά σφι λέγουσι τάδε,
 καὶ λόγου τοιοῦδε ἰχόμενα· “Ὁ βασιλεῦ Μήδων, ἔστιμ-
 “ ψαι ἡμίας Λακιδαιμόνιοι ἀντὶ τῶν ἐν Σπάρτῃ ἀπαλο-
 “ μίνων κηρύκων, ποινὴν ἐκείνων τίσοντας.” λέγουσι δὲ
 αὐτοῖσι ταῦτα, Ξέρξης ὑπὸ μιγαλοφροσύνης, οὐκ ἔφη
 ὁμοῖος ἔσεσθαι Λακιδαιμονίοισι· κείνους μὲν γὰρ συγχίαι
 τὰ πάντων ἀνθρώπων νόμιμα, ἀποκτείναντας κήρυκας·
 αὐτὸς δὲ, τὰ κείνοισι ἐπιπλήσσει, ταῦτα οὐ ποιήσιν, οὐδ’
 ἀνταποκτείνας ἐκείνους, ἀπολύσειν Λακιδαιμονίους τῆς
 αἰτίας.

137. Οὕτω ἡ Ταλθυβίου μῆνις, καὶ ταῦτα πενησάντων
 Σπαρτιητίων, ἰπαύσατο σαπαραυτίκα, καί πινε ἀποστο-
 στησάντων ἐς Σπάρτην Σπιδρίω τι καὶ Βούλιος. Χρήν
 δὲ μετίπνιτα πολλῶ ἰσηγέρθη κατὰ τὸν Πίλοπεινησίην
 καὶ Ἀθηναίων πόλιμον, ὥς λέγουσι Λακιδαιμόνιοι. τοῦτό
 μοι ἐν τοῖσι θειότατοι φαίνεται γινίσθαι. ὅτι μὲν γὰρ
 κατίσκηψε ἐς ἀγγέλους ἡ Ταλθυβίου μῆνις, οὐδὲ ἰπαύ-
 σατο πρὶν ἢ ἐξῆλθαι, τὸ δίκαιοι οὕτω ἔφει· τὸ δὲ συμπι-
 στῖν ἐς τοὺς παῖδας τῶν ἀνδρῶν τουτίων τῶν ἀναβάντων ἐς
 βασιλῆα διὰ τὴν μῆνιν, ἐς Νικόλαν τι τὸν Βούλιος, καὶ
 ἐς Ἀνέριστον τὸν Σπιδρίω, ὃς εἴλε ἀλίως τοὺς ἐκ Τί-
 ρυνθος, ὀλκάδι καταπλώσας πλήρει ἀνδρῶν· δηλοῖ ὅτι
 μοι ὅτι θύον ἐγένετο τὸ πρῆγμα ἐκ τῆς μῆνης. οἱ γὰρ,
 πιμφθέντες ὑπὸ Λακιδαιμονίων ἄγγιλοι ἐς τὴν Ἀσίην,
 προδοθέντες δὲ ὑπὸ Σιτάλκιω τοῦ Τήριω, Θρηήκιω βα-
 σιλῆος, καὶ Νυμφοδώρου τοῦ Πύθειω ἀνδρὲς Ἀδθηρίτιω,

ἤλυσεν κατὰ Βισάνθην τὴν ἐν Ἑλλησπόντῃ, καὶ ἀπα-
 χθίνεις ἐς τὴν Ἀττικὴν, ἀπείθαιον ὑπὸ Ἀθηναίων.
 μετὰ δὲ αὐτῶν, καὶ Ἀριστίας ὁ Ἀδιμάντου, Κορίνθιος
 ἀνὴρ. ταῦτα μὲν νυν πολλοῖσι ἴτισι ὕστερον ἰγίνετο τοῦ
 βασιλῆος στόλου.

138. ΕΠΑΝΕΙΜΙ δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λόγον. ἡ δὲ στρα-
 τηλασίῃ ἡ βασιλῆος οὐνομα μὲν ἵχει ὡς ἐπ' Ἀθήνας ἰλαύ-
 νει, κατίετο δὲ ἐς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. πυνθανόμενοι δὲ
 ταῦτα πρὸ πολλοῦ οἱ Ἕλληνες, οὐκ ἐν ὁμοίῳ πάντες ἵποι-
 εῦντο. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν, δόντες γῆν τι καὶ ὕδωρ τῇ Πέρ-
 σῃ, εἶχον θάρσος ὡς οὐδὲν πυσόμενοι ἄχαρι πρὸς τοῦ βαρ-
 βάρου· οἱ δὲ, οὐ δόντες, ἐν δείματι μεγάλῃ κατίστασαν,
 αἶτι οὔτι νῶν ἰουσίων ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀγέθμῳ ἀξιομάχων
 δίκαιοι τὸν ἱππόντα, οὔτι βουλομένους τῶν πολλῶν ἀντά-
 πτισθαι τοῦ πολέμου, μηδιζόντων δὲ προθύμως.

139. Ἐνθαῦτα ἀναγκαίῃ ἐξίργομαι γνώμην ἀποδέ-
 ξασθαι, ἱπφθονοὶ μὲν πρὸς τῶν πλείων ἀνδρώπων, ὅμως
 δὲ, τῇ γ' ἰμοὶ φαίνεται ἵνα ἀληθῆς, οὐκ ἐπισχῆσω. εἰ
 Ἀθηναῖοι καταβρῦδῆσαντες τὸν ἱππόντα κίνδυνον, ἐξίλιπον
 τὴν σφίτην, ἢ καὶ μὴ ἐκλιπόντες, ἀλλὰ μίαντες, ἴδα-
 σαν σφίαις αὐτοὺς Πέρξῃ, κατὰ τὴν θάλασσαν οὐδαμὸν ἂν
 ἐπιερῶντο ἀντιύμιναι βασιλῆϊ. εἰ τοίνυν κατὰ τὴν θάλασ-
 σαν μηδεὶς ἠντιαῦτο Πέρξῃ, κατὰ γὰρ ἂν τὴν ἡπειρον τοιάδε
 ἰγίνετο. εἰ καὶ πολλοὶ τειχίῳ κιθῶνις ἦσαν ἰληλαμίνοι
 διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ Πιλοπονησίῳσι, προδοθίντες ἂν Δακί-
 θιμόνιοι ὑπὸ τῶν συμμάχων οὐκ ἱπόντων, ἀλλ' ὑπ' ἀναγ-
 καίης, κατὰ πόλιν ἀλισκομένων ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ στρα-
 τοῦ τῶν βαρβάρων, ἰμουνώθησαν μουναθίντες δὲ ἂν καὶ
 ἀποδιξάμιναι ἔργα μεγάλα, ἀπείθαιον γενναίως. ἢ ταῦτα
 εἰ ἴπαθον, ἢ πρὸ τοῦ, ἐρῶντες ἂν καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλλη-
 νας μηδιζοντες, ὁμολογίῃ ἂν ἐχρήσαντο πρὸς Πέρξῃ. καὶ

οὕτω ἂν ἐπ' ἀμφοτέρω ἡ Ἑλλὰς ἰγίνετο ὑπὸ Πέρσῃσι. τὴν γὰρ ὠφελίην τὴν τῶν τειχίων τῶν διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ ἱηλαμένων οὐ δύναμαι πυθίσθαι ἥτις ἂν ἦν, βασιλῆος ἐπιπρατίοντος τῆς θαλάσσης. νῦν δὲ Ἀθηναίους ἂν τις λίγων σωτῆρας γινέσθαι τῆς Ἑλλάδος, οὐκ ἂν ἀμαρτάνει τάληθός. οὗτοι γὰρ ἐπὶ ἐκότερα τῶν περηγμάτων ἐτρέποντο, ταῦτα ρίψιν ἱμιλλῇ. ἰλόμιναι δὲ τὴν Ἑλλάδα περιῖναι ἱλιυθίην, τοῦτο τὸ Ἑλληνικὸν πᾶν τὸ λοιπὸν ἄσσοι μὴ ἱμῆδισι, αὐτοὶ οὗτοι ἴσαν οἱ ἐπιγίγραντες, καὶ βασιλῆα μιτὰ γὰρ θεοὺς ἀνιστάμενοι· οὐδὲ σφίσι χρηστήρια φοβεῖα ἰλθόντα ἐκ Δελφῶν, καὶ ἐς διῆμα βαλόντα, ἱππῶσι ἐκλιπῶν τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καταμίναντες, ἀνίσχοντι τὸν ἰπνόντα ἐπὶ τὴν χώραν διξασθαι.

140. Πάμπαντες γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Δελφοὺς θισπρέπυς, χρηστηριάζεσθαι ἴσαν ἱτοιμοί. καὶ σφί ποιήσας πτερὰ τὸ ἱεὸν τὰ νομιζόμενα, ὡς ἐς τὸ μίγαρον ἰσιλθόντες ἴζοντο, χρεῶ ἢ Πυθίῃ, τῇ οὐνομα ἦν Ἀριστονίκη, τὰδε,

ὦ μίλιε, τί κάθησθαι λιπὼν φιῶν ἴσχατα γαίης
 δώματα, καὶ πόλιος τροχοιδίος ἄκρα κάρηνα.
 Οὔτε γὰρ ἡ κεφαλὴ μίνοι ἱμπίδον, οὔτε τὸ σῶμα,
 Οὔτε πόδες νίπτοι, οὔτ' ὦν χεῖρες, οὔτε τι μίσσης
 Αἰτίπται, ἀλλ' ἄζηλα πείλει. κατὰ γὰρ μεν ἐρείπει
 Πῦρ τι καὶ ἐξὺς Ἄρης, Συριηγινὶς ἄρμα διώκων.
 Πολλὰ δὲ πᾶλλ' ἀπολιῶ πυργώματα, καὶ τὸ σὲν αἶον
 Πολλοὺς δ' ἀθανάτων νηοὺς μαλιεῶν πυρὶ δώσει,
 Οἳ που νῦν ἰδρῶτι βιούμενοι ἰστήκασι,
 Δείματι παλλόμενοι. κατὰ δ' ἀκροτάτοις ἐρόφοισι
 Αἶμα μίλαν πίχυσται, προῖδὸν κακότητος ἀνάγκας.
 Ἀλλ' ἴτον ἐξ ἀδύτοις, κακοῖς δ' ἐπιπιδίνατι θυμὸν.

141. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ τῶν Ἀθηναίων θισπρέπυς,

συμφορῇ τῇ μεγίστῃ ἰχρίωντο. προσάλλουσι δὲ σφίεσ
αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ παπποῦ τοῦ πιχρησμένου, Τίμων ὁ Ἀνδρο-
βούλου, τῶν Διελφῶν ἀπὲρ δόκιμος ὁμοῖα τῷ μάλιστα,
συνεβούλιε σφί ικιτηρίας λαβοῦσι, διύτιρα αὐτίς ἰλθόντας
χεῖσθαι τῷ χρηστηρίῳ ὥς ἰκίτας. πυδομένοισι δὲ ταῦτα
τοῖσι Ἀθηναίοισι, καὶ λείγουσι, “ὦναξ, χρῆσον ἡμῖν
“ ἄμεινόν τι περὶ τῆς πατρίδος, αἰδισθίς τὰς ἰκιτηρίας
“ τὰςδε τὰς τοι ἤκομι φέροιτις· ἢ οὐ τοι ἄπιμι ἐκ
“ τοῦ ἀδύτου, ἀλλ’ αὐτοῦ τῇδε μινίομι, ἴστ’ ἂν καὶ
“ τιλευτήσωμι.” ταῦτα δὲ λείγουσι ἢ πρόμαντις χεῖρ
διύτιρα τὰδε,

Οὐ δύναται Παλλὰς Δι’ Ὀλύμπιον ἰξιάσασθαι,
Δισσεμένη πολλοῖσι λόγοις καὶ μῆτιδι πυκνῇ.
Σοὶ δὲ τοῦτ’ αὖτις ἵππος ἰρίω, ἀδάμαντι πιλάσσεας.
Τῶν ἄλλων γὰρ ἄλισκομίνων, ὅσα Κίερος οὐρος
ἔντ’ ἐχῃ, κλυθμών τε Κιθαριῶνος ζαδίσιο,
Τεῖχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ ἐνρύοπα Ζεὺς
Μοῦνον ἀπὲρθῆστον τελίδειν, τὸ σὲ τίνα τ’ ὀνήσι.
Μηδὲ σύ γ’ ἱπποσύνην τε μένειν καὶ πιζὸν ἰόντα
Πολλὸν ἀπ’ ἡπίρου στρατὸν ἥσυχος, ἀλλ’ ὑποχωρεῖν,
Νῶτον ἱπιστρέψας· ἴτι τοι ποτὶ κῆντίος ἴσση.
ᾧ Διὶ Σαλαμῆς, ἀπολιῖς δὲ σὺν τίνα γυναικῶν,
ἥ που σκιδναμένης Δημήτιρος, ἣ συνιούσης.

142. Ταῦτά σφί, ἡπιώτερα γὰρ τῶν προτέρων καὶ ἢ
καὶ ἰδοῖαι εἶναι, συγγραψάμενοι, ἀπαλλάσσονται ἐς τὰς
Ἀθήνας. ὥς δὲ ἐπιλθόντες οἱ Διοπρόπει ἀπήγγιλον
ἐς τὸν δῆμον, γινῶμαι πολλὰ καὶ ἄλλαι ἰγίνοντο, διζη-
μίων τὸ μαντήσιον, καὶ αἰδοῖ συνεστηκῶσαι μάλιστα. τῶν
πρεσβυτέρων ἴλιγον μετιξίτιροι, δοκίμην σφί τὸν Διὸν τὴν
ἀκρόπολιν χρῆσαι περιίσισθαι. ἢ γὰρ ἀκρόπολις τοπία.

λαι τῶν Ἀθηναίων ῥήχῃ ἐπίφρακτο. οἱ μὲν δὲ κατὰ τὸν
φραγμὸν συνιδάλλοντο τοῦτο τὸ ξύλινον τεῖχος εἶναι. οἱ
δ' αὖ ἱλιγον, τὰς νῆας σημαίνειν τοὶ θεοὶ, καὶ ταύτας
παρεκτείσσθαι ἐκίλινον, τὰ ἄλλα ἀπίντας. τοὺς ὦν δὲ
τὰς νῆας λίγοντας εἶναι τὸ ξύλινον τεῖχος, ἔσφαλλε τὰ
δύο τὰ τελευταῖα ῥηθίοντα ὑπὸ τῆς Πυθίης,

ᾧ Διὶ Σαλαμῖς, ἀπολιῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν,

ἥ που ἐκιδιαιμένης Δημήτρεος, ἥ συνιούσης.

κατὰ ταῦτα τὰ ἔπια συνίχοντο αἱ γυνῆες τῶν φαρμί-
νων τὰς νῆας τὸ ξύλινον τεῖχος εἶναι. οἱ γὰρ χρησμολόγοι
ταύτη ταῦτα ἐλάμβανον, ὡς ἀμφὶ Σαλαμῖνα διττὴ σφίας
ἴσσανθῆναι, ναυμαχίην παρασκευασαμένους.

143. Ἦν δὲ τῶν τις Ἀθηναίων ἀνὴρ ἐς πρῶτους νωστὶ
παριῶν, τῷ εὐνομα μὲν ἦν Θειμοστοκλῆς, παῖς δὲ Νεο-
κλῆς ἱκαλῆτο. οὗτος ὦν ἦρ οὐκ ἔφη πᾶν ἔρθῶς τοὺς
χρησμολόγους συμβάλλισθαι, λίγων τοιάδι, Εἰ ἐς Ἀθη-
ναίους εἴχει τὸ ἔπος εἰρημίνον ἰόντως, οὐκ ἂν οὕτω μιν δοκῇεν
ἠπίως χρησθῆναι, ἀλλὰ ὦδε, “ᾧ σχιτλή Σαλαμῖς,”
ἀντὶ τοῦ, “ᾧ Διὶ Σαλαμῖς,” εἴπερ γι ἐμιλλον οἱ οἰ-
κήτορες ἀμφ' αὐτῇ τελευτήσιν· ἀλλὰ γὰρ ἐς τοὺς πο-
λεμίους τῷ θεῷ εἰρησθαι τὸ χρηστήριον, συλλαμβάνοντι
κατὰ τὸ ἔρθῶν, ἀλλ' οὐκ ἐς Ἀθηναίους. παρασκευάζε-
σθαι ὦν αὐτοὺς ὡς ναυμαχήσοντας συνιδούλινε, ὡς τούτου
ἰόντος τοῦ ξυλίνου τεύχους. ταύτη Θειμοστοκλῆς ἀπο-
φαινομένου, Ἀθηναῖοι ταῦτά σφι ἔγνωσαν αἰρετώτερον
εἶναι μᾶλλον ἢ τὰ τῶν χρησμολόγων, οἳ οὐκ ἔων ναυμα-
χίην ἐρετίζειν· τὸ δὲ σύμπαν εἶναι, οὐδὲ χιῶρας ἀνταί-
ρισθαι, ἀλλὰ ἐκλιπόντας χώραν τὴν Ἀττικὴν, ἄλλην
τινὰ οἰκίζειν.

144. Ἐτίθη τε Θειμοστοκλῆϊ γνώμη ἔμπροσθε ταύτης

ἰς παιρὸν ἤριστιναι, ὅτι Ἀθηναίοισι γινομένων χρημάτων μελάγων ἰν τῷ κοινῷ, τὰ ἐκ τῶν μετὰλλων σφι προσῆλθε τῶν ἀπὸ Λαυριίου, ἱμιλλον λάξισθαι ἐρχηδὸν ἱκαστος δίκα δραχμαίς. τότε Θιμιστοκλῆς ἀνίγνωσι Ἀθηναίους, τῆς διαιρέσεως ταύτης παυσαμένους, νίας τουτίων τῶν χρημάτων ποιήσασθαι διηκοσίας ἰς τὸν πόλεμον, τὸν πρὸς Αἰγινήτας λίγων. οὗτος γὰρ ὁ πόλεμος συστάς, ἴσωςι τότε τὴν Ἑλλάδα, ἀναγκάσας θαλασσίους γενέσθαι Ἀθηναίους. αἱ δὲ ἰς τὸ μὲν ἱποκλήθησαν, οὐκ ἰχρήσθησαν, ἰς δίοι δὲ οὕτω τῇ Ἑλλάδι ἰγίνοντο. αὐταί τι δὴ αἱ νίαι τοῖσι Ἀθηναίοισι προσποιηθῆναι ὑπῆρχον, ἰτίρας τι ἴδιαι προσναυπηγείσθαι. ἴδοξί τί σφι μετὰ τὸ χρηστήριον βουλευομένοισι, ἰσίουσα ἰπὶ τὴν Ἑλλάδα τὸν βάρβαρον δίκισθαι τῆσι νηυσὶ παιδημῆι, τῷ Διῷ πυδόμενους, ἅμα Ἑλλήνων τοῖσι βουλομένοισι. τὰ μὲν δὴ χρηστήρια ταῦτα τοῖσι Ἀθηναίοισι ἰγυγόνει.

145. Συλλιγομένων δὲ ἰς τὰῦτὰ τῶν Ἑλλήνων τῶν περὶ τὴν Ἑλλάδα τὰ ἀμύνειν φρονούντων, καὶ διδόντων σφίσι λόγοι καὶ πίστιν, ἰνθαῦτα ἰδοκεὶ βουλευομένοισι αὐτοῖσι, πρῶτον μὲν χρημάτων πάντων καταλλάσσεισθαι τάς τι ἰχθρας καὶ τοὺς κατ' ἀλλήλους ἰόντας πολέμους. ἴσαν δὲ πρὸς τινας καὶ ἄλλους ἰγκιχρημίνοι ὁ δὲ ὢν μέγιστος, Ἀθηναίοισί τι καὶ Αἰγινήτησι. μετὰ δὲ, πυιδανόμενοι Πέρξια σὺν τῷ στρατῷ ἰῆναι ἰν Σάρδεσι, ἰβουλεύσαντο κατασκόπους πῆμπειν ἰς τὴν Ἀσίην τῶν βασιλείας πρηγμάτων ἰς Ἀργος τι ἀγγείλους, ὁμαιχμίην συνθησομένους πρὸς τὸν Πέρσην, καὶ ἰς Σικελίην ἄλλους πῆμπειν παρὰ Γέλωνα τὸν Δεινομήνους, ἴς τι Κέρκυραν, πειλύσαντας βοηθείην τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἰς Κρήτην ἄλλους φρονήσαντες ἰῆ πως ἰν τι γινούατο τὸ Ἑλλητικὸν, καὶ ἰῆ συγκύνψαντες τὰῦτὰ πρήσσοιεν πάντες,

ὡς δυνῶν ἐπιόντων ὁμοίως πᾶσι Ἕλλησι. τὰ δὲ Γίλωντος
πρήγματα μεγάλα ἐλέγγοτο εἶναι, οὐδαμῶν Ἑλληνικῶν
τῶν οὐ πολλὸν μίζω.

146. Ὡς δὲ ταῦτά σφι ἴδαξι, καταλυσάμενοι τὰς
ἰχθῦρας, πρῶτα μὲν κατασκόπους πείμπουσι ἐς τὴν
Ἀσίην ἄνδρας τρεῖς. οἱ δὲ, ἀπικόμενοί τε ἐς Σάρδεις καὶ
καταμαθόντες τὴν βασιλῆος στρατιήν, ὡς ἐπείσται ἐγί-
νοντο, βασανισθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν τοῦ πεζοῦ
στρατοῦ, ἀπήγοντο ὡς ἀπολιύμενοι. καὶ τοῖσι μὲν κατα-
κρίντο θάνατος. Ξέρξης δὲ ὡς ἐπύθεται ταῦτα, μεμ-
φθεῖς τῶν στρατηγῶν τὴν γνώμην, πείμπει τῶν τινας
δορυφόρων, ἐπιτιλάμενος, ἥν καταλάβωσι τοὺς κατασκό-
πους ζῶντας, ἄγεις παρ' ἑωυτέην. ὡς δὲ ἴσι περιέοντες
αὐτοὺς κατίλαβον, καὶ ἤγον ἐς ὄψιν τὴν βασιλῆος, τὸ ἐν-
θιῶντιν πυθόμενοι ἐπ' οἷσι ἦλθον, ἐπέλυσί σφίας τοὺς
δορυφόρους περιάγοντας ἐπιδείκνυσθαι πάντα τι τὸν πεζὸν
στρατὸν ἔχον ἵππον· ἐπὶ δὲ ταῦτα θηπέμενοι ἴωσι πλή-
ρεις ἀποτίμπω ἐς τὴν ἂν αὐτοὶ ἰθίλωσι χώραν Ἀσινίας.

147. Ἐπιλίγων δὲ τὸν λόγον τόνδε, ταῦτα ἐπιτέλλω,
ὡς εἰ μὲν ἀπώλοντο οἱ κατάσκοποι, οὗτ' ἂν τὰ ἑωυτοῦ
πρήγματα πρειπύθοντο οἱ Ἕλληνες ἰόντα λόγον μίζω,
οὗτ' ἂν τι τοὺς πολέμιους μέγα ἐσινίατο, ἄνδρας τρεῖς
ἀπολίσκεναι· νοστήσαντων δὲ τουτέων ἐς τὴν Ἑλλάδα,
δοκίμην ἔφη ἀκούσαντας τοὺς Ἕλληνας τὰ ἑωυτοῦ πρήγ-
ματα, πρὸ τοῦ στόλου τοῦ γιναιμένου παραδώσειν σφίας
τὴν ἰδίην ἰλιυθιρίην, καὶ οὕτω οὐδὲ διήσειν ἐπ' αὐτοὺς
στρατηλατῶντας πρήγματα ἴχθιν. εἶπε δὲ αὐτοῦ αὕτη
ἡ γνώμη τῇ γι ἄλλῃ. ἰὼν γὰρ ἐν Ἀβύδῳ ὁ Ξέρξης, εἶδε
πλοῖα ἐν τοῦ Πάντου σιταγωγὰ, διεπλώνοντα τὸν Ἑλ-
λήσποντον, ἔε τι Ἀἴγιαν καὶ Πιλοπόννησαν κομιζόμενα.
οἱ μὲν δὲ πᾶριδροι αὐτοῦ ὡς ἐπύθοντο πολέμια εἶναι τὰ

πλοῖα, ἱπποῖμοι ἴσαν αἰεῖν αὐτὰ, ἰσθλίοντες ἐς τὸν βασιλῆα, ὅπότι παραγγιλεί. ὁ δὲ Πέρξης εἶρετο αὐτοὺς ὅκη πλῆσιν· οἱ δὲ ἴσαν· “Ἐς τοὺς σοὺς πολεμίους, ὦ δῖος Πάρις, εἴπαι· ἄγοντες.” ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἔφη· “Οὐκ ἔστι καὶ ἡμῖς ἐκὶ πλῆσιν, Ἰθάκῃ καὶ οὗτοι, τοῖσί τι ἄλλοισι ἐξηρτυμένοι καὶ εἴτω. τί δῆτα ἀδίκησας οὗτοι, ἡμῖν σιτία παραπομίζοντες;” οἱ μὲν οὖν κατὰ σκοπεῖ οὕτω διησάμενοί τι καὶ ἀποσιμῶσιν, ἐνόστησαν ἐς τὴν Εὐρώπην.

148. Οἱ δὲ συνωμόται Ἕλλήνων ἐπὶ τῇ Πέρσῃ, μετὰ τὴν ἀπόσιμψιν τῶν κατασκόπων, διότερα ἱπποῖμοι ἐς Ἄργος ἀγγέλουσιν. Ἀργεῖοι δὲ λίσσονται τὰ κατ’ ἰωῦτοὺς γενέσθαι ὅδε. πυθέσθαι γὰρ αὐτίκα κατ’ ἀρχὰς τὰ ἐκ τοῦ βασιλέως ἰγυρόμενα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. πυθόμενοι δὲ, καὶ μαθόντες ὥς σφίσι οἱ Ἕλληνες περιήσονται παραλαμβάνοντες ἐπὶ τὸν Πέρσῃ, πύμψαι Διοσκόπους ἐς Δελφοὺς, τὸν Διὸς ἐπισησομένους ὥς σφίσι μίλλαι ἄριστον ποιῆσαι γενέσθαι· νῆστί γὰρ σφίσι τιθέναι ἱεραρχίους ὑπὸ Λακιδαιμονίων καὶ Κλειομένων τοῦ Ἀναξανδρίδου· τῶνδε δὲ ἵππια πέμπειν. τὴν δὲ Πυθίην ἐπιρωτῶσι αὐτοῖσι ἀπελπεῖν τάδε,

Ἐχθρὲ περιπτόνισσι, φίλ’ ἀθανάτοισι Διοῖσι,
 Εἶσω τὸν προβόλαιον ἔχων, πύμψαι μῆτις ἥσο,
 Καὶ πεφιλῆν πύμψαι· κέρη δὲ τὸ σῶμα σώσει.

ταῦτα μὲν τὴν Πυθίην χρῆσαι πρότερον. μετὰ δὲ, ὥς ἰλθῶσι τοὺς ἀγγέλους ἐς δὴ τὸ Ἄργος, ἰπιδεῖν ἐπὶ τὸ βουλευτήριο, καὶ λίσσονται ἰνσταλμένα. τοὺς δὲ πρὸς τὰ λεγόμενα ὑποκρίνασθαι, ὥς ἱπποῖμοι εἶσι Ἀργεῖοι ποίειν ταῦτα, τρήνοια ἔτι εἰρήνην σπυσάμενοι Λακιδαιμονίοισι, καὶ ἡγούμενοι κατὰ τὸ ἥμισυ πάσης τῆς συμμαχίας· καίτοι κατὰ γὰρ τὸ δίκαιον γίνεσθαι τὴν

ἡγιμονίην ἰωῦτῶν, ἀλλ' ὅμως σφι ἀποχερῆν κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγιμόνιοις.

149. Ταῦτα μὲν λήγουσι τὴν βουλὴν ὑποκρίνασθαι, καίπινε ἀπαγορεύοντός σφι τοῦ χρηστηρίου μὴ ποιεῖσθαι τὴν πρὸς τοὺς Ἕλληνας συμμαχίην. σπουδὴν δὲ ἔχουσ σποιδᾶς γίνεσθαι τριηκονταίτιδας, καίπινε τὸ χρηστήριον φοβούμενοι, ἵνα δὴ σφι οἱ παῖδες ἀνδρωδίωσι ἐν τούτοις ταῖσι ἴτισι· μὴ δὲ σποιδίῳν ἰουσίῳν, ἐπιλίγισθαι, ἣν ἄρα σφίαις καταλάβῃ πρὸς τῇ γιγνότητι κακῇ ἄλλο πταῖσμα πρὸς τὸν Πέρσην, μὴ τολοιπὸν ἴωσι τῶν Λακεδαιμονίων ὑπήκοοι. τῶν δὲ ἀγγέλων τοὺς ἀπὸ τῆς Σπάρτης πρὸς τὰ ῥηθύντα ἐκ τῆς βουλῆς ἀμείψασθαι ταῖσδε, περὶ μὲν σποιδίῳν ἀνείπειν ἐς τοὺς πλειῦτας, περὶ δὲ ἡγιμονίης, αὐτοῖσι ἐντιτάλλθαι ὑποκρίνασθαι, καὶ δὴ λήγειν, σφὶ μὲν εἶναι δύο βασιλῆας, Ἀργείοισι δὲ ἵνα· οὕκων δυνατὸν εἶναι τῶν ἐκ Σπάρτης οὐδέν τιρον παῦσαι τῆς ἡγιμονίης· μετὰ δὲ δύο τῶν σφιστέρων ἐμόψηφον τὸν Ἀργεῖον εἶναι, πωλύιν οὐδέν· οὕτω δὲ οἱ Ἀργεῖοί φασι οὐκ ἀνασχίσθαι τῶν Σπαρτιητίων τὴν πλειονίην, ἀλλ' ἑλίσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἄρχεσθαι, ἢ εἰ ὑπαιῖξαι Λακεδαιμονίοισι· προσιπύειν τι τοῖσι ἀγγέλοις, πρὸ δύντος ἡλίου ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ τῆς Ἀργείῳν χώρας· εἰ δὲ μὴ, περιέψισθαι ὡς πολεμίους.

150. Αὐτοὶ μὲν Ἀργεῖοι τοσαῦτα τοῦτίων πέρι λέγουσι. ἴσσι δὲ ἄλλος λόγος ληγόμενος ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ὡς Ξέρξης ἱππεψὶ κήρυκα ἐς Ἀργεὺς πρότερον ἥτιε ἐρμῆσαι στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. ἐλθόντα δὲ ταῦτον λέγεται εἶπαι· “Ἄνδρες Ἀργεῖοι, βασιλεὺς Ξέρξης τάδε “ ὑμῖν λέγει· Ἡμεῖς νομίζομεν Πέρσην εἶναι, ἀπ’ οὗ ἡμεῖς “ γιγνόμεν, παῖδα Περσίου τοῦ Δαναΐης, γιγνόμενα ἐκ “ τῆς Κηφίας θυγατρὸς Ἀνδρομέδης· οὕτω ἂν ὦν ἱήμεν

“ ὑμῖν τεροι ἀπόγονοι. οὔτε ὦν ἡμῖας οἰκὸς ἐπὶ τοὺς ἡμι-
 “ τέρους προγόνους στρατεύεσθαι, οὔτε ὑμῖας ἄλλοις
 “ τιμωρόντας, ἡμῖν ἀντιζόους γινίσθαι, ἀλλὰ παρ’
 “ ὑμῖν αὐτοῖσι ἡσυχίην ἔχοντας κατῆσθαι. ἦ γὰρ ἱμοὶ
 “ γίνηται κατὰ νόον, οὐδαμὸς μίξας ὑμῖν ἄξω.”
 ταῦτα ἀπούσαντας Ἀργίους λίγεται πρῆγμα ποιήσα-
 σθαι, καὶ παραχεῖν μα μὴ οὐδὲν ἐπαγγιλλομένους μι-
 ταιτίειν· ἐπὶ δὲ σφίς παραλαμβάνειν τοὺς Ἕλληνας,
 οὕτω δὲ ἐπισταμένους ὅτι οὐ μιταδώσουσι τῆς ἀρχῆς Λα-
 παιδαμόνιοι, μιταιτίειν, ἵνα ἐπὶ προφάσις ἡσυχίην ἔγῃσι.

151. Συμπιστῶν δὲ τούτοις καὶ τόνδε τὸν λόγον λί-
 γουσί τινες Ἑλλήνων, πολλοῖσι ἴσιν ὕστερον γινόμενον
 τουτέων. τυχεῖν ἐν Σούσοις τοῖσι Μιμονοίοις ἰόντας ἐτί-
 ρου πρήγματος εἶναι ἀγγέλους Ἀθηναίων, Καλλίην τε
 τὸν Ἰπποῖκου, καὶ τοὺς μετὰ τούτου ἀναβάντας. Ἀρ-
 γίους δὲ, τὸν αὐτὸν τοῦτον χρόνον πύμπαντας καὶ τού-
 τους ἐς Σοῦσα, ἀγγέλους, ἐρωτᾷ Ἀρταξέρξης τὸν Ξέρ-
 ξιν, εἴ σφι ἴτι ἱμῖν τὴν πρὸς Ξέρξιν φιλήν συνικιρά-
 σαντο, ἢ νομιζοίατο πρὸς αὐτοῦ εἶναι πολέμιοι. βασιλῆα
 δὲ Ἀρταξέρξης μάλιστα ἱμῖν φάναι, καὶ οὐδὲ μὴ νο-
 μίζειν πάλιν Ἀργίους φιλιωτέρην.

152. Εἰ μὲν νυν Ξέρξης τε ἀπίπισται ταῦτα λίγοντα
 πῆρυκα ἐς Ἀργούς, καὶ Ἀργίων ἄγγιλοι ἀναβάντες ἐς
 Σοῦσα ἱπαιρώτων Ἀρταξέρξης περὶ φιλήν, οὐκ ἔχω ἀτρι-
 κίως ἵπαι· οὐδὲ τίνα γνώμην περὶ αὐτίων ἀποφαίνομαι
 ἄλλην γὰρ ἢ τήντι αὐτοῖς Ἀργεῖοι λίγουσι. ἐπίσταμαι
 δὲ τοσοῦτο, ὅτι οἱ πάντες ἄνθρωποι τὰ οἰκῆα κακὰ ἐς
 μῖσος συνικιναίνουσι, ἀλλάξασθαι βουλόμενοι τοῖσι πλεσί-
 οισι, ἱγνύσαντες ἂν ἐς τὰ τῶν πύλλας κακὰ, ἀσπασίως
 ἱκαστοὶ αὐτίων ἀποφισοίατο ὀπίσω τὰ ἱκνίκαντο. οὕτω
 δὲ οὐκ Ἀργεῖοις ἀσχετὰ πιπύηται. ἱγὼ δὲ ὀφείλω

λίγιν τὰ λεγόμενα, πείθεσθαι γὰρ μὴν οὐ παντάπασι ὀφείλω· καὶ μοι τοῦτο τὸ ἴπος ἰχίτω ἰς πάντα τὸν λόγον. ἰπὺ καὶ ταῦτα λέγεται, ὡς ἄρα Ἀργεῖοι ἴσαι οἱ ἰπιαλιστάμειοι τὸν Πέρσῃ ἰπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἰπιδῆ σφι πρὸς τοὺς Λακιδαιμονίους κακῶς ἡ αἰχμὴ ἰστῆκε, πᾶν δὲ βουλόμενοί σφι εἶναι πρὸς τῆς ποροῦσης λύπης. τὰ μὲν περὶ Ἀργείων εἰρηται.

153. Ἐς δὲ τὴν Σικελίην ἄλλοι τι ἀπίπαστο ἄγγελοι ἀπὸ τῶν συμμάχων συμμίζοντες Γέλωνι, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ τῶν Λακιδαιμονίων Σύαγρος. τοῦ δὲ Γέλωντος τούτου πρόγονος, οἰκῆτορ ἰὼν Γέλῃς, ἦν ἐκ νήσου Τήλῃ τῆς ἐπὶ Τριπύῃ πεμίνης· ὅς πετιζομένης Γέλῃς ὑπὸ Διυδίων τι τῶν ἐκ Ῥόδου, καὶ Ἀντιφῆμου, οὐκ ἰλείφθη. ἀνὰ χρόνον δὲ αὐτοῦ οἱ ἀπόγονοι γινόμενοι ἰροφάνται τῶν χυδαίων Διῶν, διὰ τὸν ἰόντες, Τηλίην ἰός τι τῶν γεγονόνων κτησαμένην τρέφω τοῦδε. ἐς Μακτώριοι πόλιν τὴν ὅπερ Γέλῃς οἰαμένην ἴφθυγον ἄνδρες Γελῶνι, ἰσχυαίνοντες τάσι. τούτους ὦν ὁ Τηλίης κατήγαγε ἐς Γέλῃν, ἔχων οὐδεμίαν ἀνδρῶν δύναμιν, ἀλλ' ἰρὰ τουτῶν τῶν Διῶν. ὅθιν δὲ οὐτὰ ἴλαβε, ἡ αὐτὸς ἐκτῆσατο, τοῦτο οὐκ ἔχω ἰπαι. τούτοις δ' ὦν πύσυνος ἰὼν κατήγαγε, ἰπ' ᾧ τι οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ ἰροφάνται τῶν Διῶν ἴσονται. θάυμά μοι ὦν καὶ τοῦτο γίγνηται πρὸς τὰ πυνθάσσομαι κατιργάσασθαι Τηλίην ἔργον τοσούτων. τὰ τοιαῦτα γὰρ ἔργα οὐ πρὸς τοῦ ἀπαντος ἀνδρὸς νοόμενα γίνεσθαι, ἀλλὰ πρὸς ψυχῆς τι ἀγαθῆς καὶ βῶμης ἀνδρείης· ὁ δὲ λέγεται πρὸς τῆς Σικελίης τῶν οἰκητόρων τὰ ὑπιναντία τουτῶν πεφυκέναι θηλυδρείης τι καὶ μαλακώτερος ἀνὴρ. οὕτω μὲν νυν ἐκτῆσατο τοῦτο τὸ γίρας.

154. Κλειάνδρου δὲ τοῦ Παντάριος τελευτήσαντος τὸν βίον, ὅς ἐτυράνισσε μὲν Γέλῃς ἰπτὰ ἔτια, ἀπίθαι δὲ ὑπὸ

Σαβύλλου ἀνδρὸς Γιλών, ἰνθαῦτα ἀναλαμβάνει τὴν με-
νερχίην Ἰπποκράτης, Κλειάνδρου ἰὼν ἀδελφίος. Ἴχοντος
δὲ Ἰπποκράτης τὴν τυραννίδα, ὁ Γίλων ἰὼν Τηλίνω τοῦ
ἱεροφάντιω ἀπόγονος, πολλῶν μὲν ἄλλων καὶ Αἰνησιδήμου
τοῦ Πανταίπυ, τίως ἦν δαρυφόρος Ἰπποκράτης, μετὰ δὲ
οὐ πολλὸν χρόνον δι' ἀρετὴν ἀπιδίχθη πάσης τῆς Ἰππου
εἶναι Ἰππαρχος. πολιορκίοντος γὰρ Ἰπποκράτης Καλλι-
πολίτας τε καὶ Ναξίους, καὶ Ζαγκλαίους τε καὶ Λιοσιτί-
νους, καὶ πρὸς Συρηκουσίους τε καὶ τῶν βαρβάρων σπ-
χνοὺς, ἀνὴρ ἰφαίνεται ἐν τούτοις τοῖσι πολέμοις ἰὼν ὁ Γί-
λων λαμπρότατος. τῶν δὲ ἵππων πολίων, τουτίων, σλὴν
Συρηκουσίαν, οὐδὲ μὴν πίψινυι δουλοσύνην πρὸς Ἰπποκρά-
της. Συρηκουσίους δὲ Κορίνθιοί τε καὶ Κερκυραῖοι ἰβρύσαν-
το, μάχῃ ἰσσωθίντας ἐπὶ ποταμῷ Ἐλώρῳ. ἰβρύσαντο δὲ
οὗτοι ἐπὶ τοῖσδε καταλλάξαντες, ἐπ' ᾧ τε Ἰπποκράτῃ Κα-
μαρίαν Συρηκουσίους παραδούναι. Συρηκουσίαν δὲ ἦν Κα-
μαρίαν τοιερχαῖν.

155. Ὡς δὲ καὶ Ἰπποκράτια τυραννίσαντα ἴσα ἴτια
τῷ ἀδελφίῳ Κλειάνδρῳ κατίλαβε ἀποθανεῖν πρὸς πόλιν Ἐ-
βλη, στρατιωσάμενοι ἐπὶ τοὺς Σικελούς, οὕτω δὲ ὁ Γίλων
τῷ λόγῳ τιμωρίαν τοῖσι Ἰπποκράτης αἰσὶ Εὐκλείδῃ τε
καὶ Κλειάνδρῳ, οὐ βουλεμένων τῶν ποληγεῖν κατηγόων
ἴτι εἶναι, τῷ ἔργῳ, ὡς ἐπικράτησι μάχῃ τῶν Γιλών, ἤρ-
χε αὐτοὺς ἀποστρέψας τοὺς Ἰπποκράτης παῖδας. μετὰ
δὲ τούτῳ τὸ εὖρημα, τοὺς γαμύρους παλιεμένους τῶν Συ-
ρηκουσίων, ἐκπισόντας ὑπὸ τι τοῦδήμου, καὶ τῶν σφετέρων
δούλων, παλιεμένων δὲ Κυλλυρίων, ὁ Γίλων καταγαγὼν
τούτους ἐν Κασμίνης πόλιν ἐς τὰς Συρηκούσας, ἴσχυι καὶ
τιτύτας. ὁ γὰρ δῆμος ὁ τῶν Συρηκουσίων ἐπίοντι Γίλωνι
παραδίδωσι τὴν πόλιν καὶ ἑαυτόν.

156. Ὁ δὲ ἐπεὶ τι περὶ λαβεῖ τὰς Συρηκούσας, Γίλων

μὲν ἴσι κρατίων λόγον ἐλάσσω ἰποίειτο, ἱπποτρίψας αὐτὴν Ἰέρωνι ἀδελφίῳ ἰωῦτοῦ· ὁ δὲ τὰς Συρηκούσας ἱεράτευσι, καὶ ἴσαν οἱ πάντα αἱ Συρηκούσαι. αἱ δὲ παραυτίπ' ἀνά τ' ἰδραμον καὶ ἀνέβλαστον. τοῦτο μὲν γὰρ, Καμαριναίους ἀπαντας ἐς τὰς Συρηκούσας ἀγαγὼν, πολίητας ἰποίησι, Καμαρίνης δὲ τὸ ἄγνυ κατίσκαψε· τοῦτο δὲ, Γελῶνιν ὑπηρεμίσιαις τῶν ἀστῶν τῶντ' ἐταῖσι Καμαριναίοις ἰποίησι. Μιγαρίας τι τοὺς ἐν Σικελίῃ, ὡς πολιορκιόμενοι ἐς ὁμολογίην προσιχώρησαν, τοὺς μὲν αὐτίων παχίαις, αἰρησμένους τι πόλιμοι αὐτῶν, καὶ προσδοκίοντας ἀπολίεσθαι διὰ τοῦτο, ἄγων ἐς τὰς Συρηκούσας, πολίητας ἰποίησι· τοὶ δὲ δῆμον τῶν Μιγαρίων, οὐκ ἴοντα μιταίτιον τοῦ πολέμου τούτου, οὐδὲ προσδιπόμινον πακὸν οὐδὲν πείσεσθαι, ἀγαγὼν καὶ τούτους ἐς τὰς Συρηκούσας, ἀπίδοτο ἱπ' ἐξαγωγῇ ἐν Σικελίῃ. τῶντ' ἐπὶ τοῦτο καὶ Εὐβοίας τοὺς ἐν Σικελίῃ ἰποίησι διακρίνας. ἰποίει δὲ ταῦτα τούτους ἀμφοτέρους, νομίσας δῆμον εἶναι συνοίκημα ἀχαριτώτατον. τοιοῦτη μὲν τρέσφ' τύραννος ἐγγιγόνει μέγας ὁ Γέλων.

157. Τότε δ' ὡς οἱ ἄγγιλοι τῶν Ἑλλήνων ἀπίκατο ἐς τὰς Συρηκούσας, ἰλθόντες αὐτῶν ἐς λόγους, ἔλιγον τάδε·
 “Ἐπιμψαν ἡμίας Λακιδαιμόνιοι, καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ
 “τούτων σύμμαχοι, παραλαμψομένους σι πρὸς τὸν βάρβαρον
 “τὸν ἐπιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. πάντως γὰρ που
 “πυιδάναι, ὅτι Πέρσης ἀνὴρ μέλλει, ζυῖξας τὸν Ἑλλή-
 “σποντοι καὶ ἐπάγων πάντα τὸν ἥγον στρατὸν ἐν τῇ
 “Ἀσίῃ, στρατηλατήσῃ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα· πρόσχημα
 “μὲν ποιούμενος ὡς ἱπ' Ἀθήνας ἱλαύνει, ἐν ἰόφ' δὲ ἔχων
 “πᾶσαι τὴν Ἑλλάδα ὑπ' ἰωῦτῶν ποιήσασθαι. σὺ δὲ δυ-
 “νάμιός τι ἤπεις μεγάλης, καὶ μοῖρ' ἐγὼ τῇς Ἑλλάδος
 “οὐκ ἐλαχίστη μέγα, ἄρχοντί γε Σικελίης· βοήθει τι ταῖς
 “σι ἰλευθιρεῦσι τὴν Ἑλλάδα, καὶ συνιλευθίρου. ἀλὲς μὲν

“ γὰρ γυνομένη πᾶσα ἡ Ἑλλὰς, χυρὲς μεγάλη σανάγεται,
 “ καὶ ἀξιόμαχοι γινόμεθα τοῖσι ἰπιοῦσι· ἦν δὲ ἡμῶν οἱ
 “ μὲν καταπεροιδῶσι, οἱ δὲ μὴ θίλωσι τιμωρείην, τὸ δὲ
 “ ὕγαιᾶνον τῆς Ἑλλάδος ἢ ἄλῖγον, τοῦτο δὴ ἤδη διυδὸν γί-
 “ νεται, μὴ πίσῃ πᾶσα ἡ Ἑλλάς. μὴ γὰρ ἐλπίσης, ἦν
 “ ἡμῶς καταστρέψεται ὁ Πέρσης μάχῃ κρατήσας, ὥς
 “ οὐκ ἤξει παρὰ σέ γε, ἀλλὰ πρὸς τούτου φύλαξαι. βοη-
 “ θείων γὰρ ἡμῖν, σιωπῶν τιμωρείς· τῶν δὲ εὖ βουλευθῆντι
 “ πρήγματι τελευτῇ ὥς τοιπίπαν χρηστὴ θίλῃσι ἰπυγί-
 “ νισθαι.” οἱ μὲν ταῦτα ἔλιγον.

158. Γέλων δὲ πολλὰς ἐνέκλειτο λίγων τοιάδῃ· “ Ἄν-
 “ δρες Ἕλληνες, λόγον ἔχοντες πλειονέκτην, ἐτολμήσατε
 “ ἐμὲ σύμμαχον ἐπὶ τὸν βάρβαρον παρακαλίοντες ἰλθῆναι.
 “ αὐτοὶ δὲ, ἐμῷ πρότερον διηθίντος βαρβαρικοῦ στρατοῦ
 “ συνιστάψασθαι, ὅτι μοι πρὸς Καρχηδονίους νῆκος συ-
 “ νῆπτο, ἰσισκῆπτοντός τι τὸν Δωριέος τοῦ Ἀναξανδρίδου
 “ πρὸς Ἑγισταίων φόνον ἐκπρήξασθαι, ὑποτίθεντός τι
 “ τὰ ἐμπόρια συνελυθροῦν, ἅπ’ ἂν ὑμῖν μεγάλαί ὥφι-
 “ λῆαι τι καὶ ἱπυρείσεις γιγόναν· οὗτοι ἐμῷ ἱνῆκα ἤλ-
 “ θῃσι βοηθήσαντες, οὗτοι τὸν Δωριέος φόνον ἐκπρηξόμενοι·
 “ τὸ δὲ κατ’ ὑμῶς, τὰδε πάντα ὑπὸ βαρβάρῃσι νέμονται.
 “ ἀλλ’ εὖ γὰρ ἡμῖν καὶ ἐπὶ τὸ ἄμεινον κατίσται. νῦν δὲ
 “ ἰπειδὴ περιελήλυθε ὁ πόλεμος καὶ ἀπῖπται ἐς ὑμῶς,
 “ οὕτω δὴ Γέλωνος μῆσται γίγονι. ἀτιμῆς δὲ πρὸς ὑμῶ-
 “ ων πυρήσας, οὐκ ὁμοίωσμαι ὑμῖν, ἀλλ’ ἐτοῖμός εἰμι βο-
 “ ηθῆναι, παρεχόμενος διηποσίας τι τρήρειας, καὶ δισμυ-
 “ ρίους ἐπλίτας, καὶ δισχιλῖν ἴππον, καὶ δισχιλίους το-
 “ ξότας, καὶ δισχιλίους σφινδοιήτας, καὶ δισχιλίους ἰπ-
 “ ποδρόμους ψιλοῦς· εἴτ’ ὅν τι ἀπάσῃ τῇ Ἑλλήνων
 “ στρατῇ, ἴσ’ ἂν διαπολιμήσωμιν, ὑποδικομαι παρὶ-
 “ ξιν. ἐπὶ δὲ λόγῳ τοιῶδε τὰδε ὑπίσχομαι, ἰπ’ ᾧ στρα-

“ σηγός τι καὶ ἡγιμὸν τῶν Ἑλλήνων ἴσονται πρὸς τὸν
 “ βάρβαρον· ἵπ’ ἄλληθ’ ἀλ’ ὅτι οὐτ’ εἰ αὐτοὺς ἴδωμαι,
 “ οὐτ’ εἰ ἄλλους πείψαιμι.”

159. Ταῦτα ἀκούσας οὕτε ἠνίσχιστο ὁ Σύναγρος, ὑπὲρ
 τι τὰδε· “ Ἡ περὶ μίγ’ οἰμώζειν ὁ Πειλοπίδης Ἀγαμέμ-
 “ νων, πυθόμενος Σπαρτιήτας τὴν ἡγεμονίην ἀπαραιρῆ-
 “ σθαι ὑπὸ Γίλωνος τι καὶ Συρηκουσίῳ. ἀλλὰ τούτου
 “ μὲν τοῦ λόγου μηκέτι μετῴδῃς, ὅπως τὴν ἡγεμονίην τοι
 “ παραδώσωμι. ἀλλ’ εἰ μὲν βούλῃαι βοηθεῖν τῇ Ἑλλά-
 “ δι, ἴσθι ἀρξέμενος ὑπὸ Λακεδαιμονίων· εἰ δ’ ἄρα μὴ δι-
 “ καίοις ἀρχισθαι, σὺ δὲ μὴ βοηθεῖν.”

160. Πρὸς ταῦτα ὁ Γίλων, ἰπιδὴ ἄρα ἀπιστραμμέ-
 νους τοὺς λόγους τοῦ Σύναγρου, τὸν τελευταῖόν σφ’ ἐτόνδε
 ἐξίφηι λόγον· “ Ὡς ξεῖνι Σπαρτιῇτα, οἰσίδεα πατιόντα
 “ ἀνδρώπῃ, φίλῃ ἐπανάγειν τὸν θυμόν. σὺ μὲντοι ἀπο-
 “ διξάμενος ὕβρισματὰ ἐν τῇ λόγῃ, οὐ με ἱπείσας ἀσχή-
 “ μονα ἐν τῇ ἀμειβῇ γενέσθαι. ὅπου δὲ ὑμῖς οὕτω περιί-
 “ χισθε τῆς ἡγεμονίης, οἴκῳ καὶ ἐμὲ μᾶλλον ὑμῶν πι-
 “ ρέχισθαι, στρατιῇς τι ἰόντα πολλαπλασίης ἡγεμόνα,
 “ καὶ ἡτῶν πολλὸν πλείονων. ἀλλ’ ἱπεί τι ὑμῖν ὁ λόγος
 “ οὕτω προσάντης κατίσταται, ἡμῖς τι ὑπείξομεν τοῦ
 “ ἀρχαίου λόγου. εἰ τοῦ μὲν περιζοῦ ὑμῖς ἡγήσασθε, τοῦ
 “ δὲ ταυτικοῦ ἰγῶ· εἰ δὲ ὑμῖν ἡδονὴ τοῦ κατὰ θάλασσαν
 “ ἡγεμονεύειν, τοῦ περιζοῦ ἰγῶ θίλω. καὶ ἡ τούτοις ὁμίας
 “ χρεῖαν ἔστι ἀρκέσθαι, ἢ ἀπείναι συμμάχων τεινῶνδε
 “ ἱρήμους.” Γίλων μὲν δὴ ταῦτα προειπίνετο.

161. Φθάσας δὲ ὁ Ἀθηναῖον ἀγγιλος τὸν Λακεδαι-
 μονίων, ἀμειβιστόμην τοῖσδε· “ Ὡς βασιλεῦ Συρηκουσίῳ,
 “ οὐκ ἡγεμόνος διομένη ἡ Ἑλλὰς ἀπίπτεμψιν ἡμῖας πρὸς
 “ σὲ, ἀλλὰ στρατιῇς. σὺ δὲ ὅπως μὲν στρατιὴν πείψῃς
 “ μὴ ἡγεύμενος τῆς Ἑλλάδος, οὐ προφθαίνεις· ὥς δὲ στρα-

“ σπηγῆσις αὐτῆς, γλίχισαι. ἴσον μὲν νῦν πάντες τοῦ
 “ Ἑλλήνων στρατοῦ ἰδίου ἡγείσθαι, ἐξήκει ἡμῖν τοῖσι
 “ Ἀθηναίοις ἡσυχίην ἄγειν, πισταμένοις ὥς ὁ Λάκων
 “ ἱκανός τοι ἱμιλλῇ ἴσισθαι καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀπολο-
 “ γυόμενος· ἱππὶ τι δὲ ἀπάσης ἀπιλαυνόμενος, δίσαι τῆς
 “ ναυτικῆς ἀρχίῃ, οὕτω ἔχει τοι. οὐδ’ ἦν ὁ Λάκων ἰσῆ
 “ τοι ἀρχίῃ αὐτῆς, ἡμῖς ἰσῆσομεν· ἡμετέρη γὰρ ἴσος
 “ αὐτῇ γι μὴ αὐτίων βουλομένων Λακιδαιμονίων. τοῦτοισι
 “ μὲν ὦν ἡγείσθαι βουλομένοις οὐκ ἀντιτίθωμεν, ἄλλω
 “ δὲ παρήσομεν οὐδὲν ναυαρχίῃ. μάτην γὰρ αἶν’ ὦδε πᾶ-
 “ ραλον Ἑλλήνων στρατὸν πλεῖστον εἶημεν ἰστημένοι, εἰ
 “ Συρηκουσίῃσι ἰόντες Ἀθηναῖοι συγχωρήσομεν τῆς ἡγι-
 “ μοσύης, ἀρχαιότατον μὲν Ἰθιος παρικόμοιοι, μούνη δὲ
 “ ἰόντες οὐ μετανάσται Ἑλλήνων· τῶν καὶ Ὀμηροῦ ὁ
 “ ἱποποιὸς ἄνδρα ἀριστον ἴφθσι ἐς Ἴλιον ἀπικίσθαι, τάξαι
 “ τι καὶ διαπορῆσαι στρατὸν. οὕτω οὐκ ὄνειδος ἡμῖν
 “ ἴσσι οὐδὲν λίγαι ταῦτα.”

162. Ἀμύϊντο Γίλων τοῖσδε· “ Πῦνι Ἀθηναῖι, ὑμῖς
 “ αἴπατε τοὺς μὲν ἀρχοντας ἔχειν, τοὺς δὲ ἀρξομένους οὐκ
 “ ἔχειν. ἱππὶ τείνουσιν οὐδὲν ὑπείντες ἔχουσιν τὸ πᾶν ἰθίλιντε,
 “ οὐκ αἶν φθάνοιτε τὴν ταχίστην ὁπίσω ἀπαλλασσόμενοι,
 “ καὶ ἀγγέλλοντες τῇ Ἑλλάδι· ὅτι ἐκ τοῦ ἱναιυτοῦ τὸ
 “ ἱερ αὐτῇ ἐξαρκίηται.” [οὗτος δὲ ὁ νόος τοῦδε τοῦ ῥή-
 “ ματος, τὸ ἰθίλι λίγιν. δῆλα γὰρ ὥς ἐν τῇ ἱναιυτῇ
 “ ἴσσι τὸ ἱερ δοπιμώτατον· τῆς δὲ τῶν Ἑλλήνων στρατιῆς,
 “ τὴν ἰωῦτοῦ στρατιήν. στειρισκομένην δὲ τὴν Ἑλλάδα τῆς
 “ ἰωῦτοῦ συμμαχίης, ἱπαζε ὥς εἰ τὸ ἱερ ἐκ τοῦ ἱναιυτοῦ
 “ ἐξαριρημένον εἴη.]

163. Οἱ μὲν δὲ τῶν Ἑλλήνων ἄγγελοι, τοσαῦτα τῷ
 Γίλωνι χρηματίζεσθαι, ἀπίπλειον. Γίλων δὲ πρὸς
 ταῦτα, δίσας μὲν περὶ τοῖσι Ἑλλησι μὴ οὐ θυγίνονται

τὸν βάρβαρον ὑπερκαλίσθαι, δεινὸν δὲ καὶ οὐκ ἀκασχίτων
 ποιησάμενος, ἰλθὼν ἐς Πειλοπόννησον ἄρχισθαι ὑπὸ Λα-
 κιδαιμονίων, ἰὼν Σικελίης τύραννος, ταύτην μὲν τὴν ὁδὸν
 ἠμίλησι, ὃ δὲ ἄλλης εἶχίτο. ἱππὶ τι γὰρ τάχιστα ἰπύ-
 θειτο τὸν Πέρσῃ διαβιβηκότα τὸν Ἑλλήσποντον, πώμπει
 πινσηποντίροισι τρισὶ Κᾶδμον τὸν Σκύθῳ, ἄνδρα Κῶν,
 ἐς Δελφοὺς, ἔχοντα χρήματα πολλὰ καὶ φιλίους λόγους,
 παραδοκῆσαι τὴν μάχην, ἥ ποιεῖται· αἱ δὲ ἦν μὲν ὁ
 βάρβαρος καὶ, τά τε χρήματα αὐτῷ δίδουσι, καὶ γῆν τι
 καὶ ὕδωρ, τῶν ἄρχι οἱ Γέλων· ἦν δὲ οἱ Ἑλλήνεις, ὅπισθε
 ἀπάγειν.

164. Ὁ δὲ Κᾶδμος οὗτος, πρότερον τουτίων παραδιξά-
 μενος πατρὸς τὴν τυραννίδα Κῶν ἰὺ βιβηκυῖαν,
 ἰκάν τι εἶναι, καὶ δεινοῦ ἱπτόντος οὐδινός, ἀλλ' ἀπὸ δικαι-
 οσύνης, ἐς μῖσον Κῶσισι καταθίς τὴν ἀρχὴν, εἶχίτο ἐς
 Σικελίην. ἴδθα μὲν Σαμίων ἔσχι τι καὶ κατοίκησι πό-
 λιν Ζάγκλην τὴν ἐς Μισσηνὴν μεταβαλοῦσαν τὸ οὐτομα.
 τοῦτον δὲ ὦν ὁ Γέλων τὸν Κᾶδμον καὶ τοιοῦτ' ἄνθρωπον ἀπι-
 κόμειν, διὰ δικαιοσύνην, τὴν οἱ αὐτὸς ἄλλην συνῆδιε ἰούσαν,
 ἱπμπεῖ· ὅς ἐστι τοῖσι ἄλλοις δικαίῃσι τοῖσι ἐξ ἰωυτοῦ
 ἐργασμένοις, καὶ τότε οὐκ ἰλάχιστον τουτίων ἱλείπειτο.
 κρατήσας γὰρ μεγάλων χρημάτων τῶν οἱ Γέλων ἱπ-
 τράπειτο, παρὶόν κατασχίσθαι, οὐκ ἰθίλησι· ἀλλ' ἱππὶ
 οἱ Ἑλλήνεις ἱπικράτησαν τῇ ναυμαχίῃ, καὶ Ξέρξης οἰ-
 χῶκε ἀπὸ λαόνων, καὶ δὴ καὶ ἱπῆνος ἀπίπειτο ἐς τὴν Σι-
 κελίην ἀπαντα τὰ χρήματα ἔχων.

165. Λέγεται δὲ καὶ τὰδε ὑπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ οἰκημάτων,
 ὡς ὅμως καὶ μέλλων ἄρχισθαι ὑπὸ Λακιδαιμονίων ὁ Γέλων,
 ἰδοῦναι ὅτι οἱ τοῖσι Ἑλλήσι, εἰ μὴ ὑπὸ Θέρμανος τοῦ
 Αἰνησιδάρκου Ἀκραγαντίνων μουνάρχου ἐξῆλαθις ἐξ ἱμῆ-
 ρος Τήριλλος ὁ Κρινίππου, τύραννος ἰὼν ἱμῆρης, ἱπῆγε

ὕπ' αὐτὸν τὸν χρόνον τοῦτον, Φοίνικαν, καὶ Λιβύων, καὶ Ἰσθήρων, καὶ Λιγύων, καὶ Ἐλισύκων, καὶ Σαρδονίων, καὶ Κυρναίων τριήκοντα μυριάδας, καὶ στρατηγὸν αὐτίων Ἀμίλκαν τὸν Ἀνιωνος, Καρχηδονίων ἰόντα βασιλῆα· κατὰ ξεινίην τι τὴν ἰωῦτοῦ ὁ Τήριλλος ἀναγιώσας, καὶ μάλιστ' αὖθις διὰ τὴν Ἀναξίλιω τοῦ Κρητινίου προθυμίην, ὃς Ῥηγίου ἰὼν τύραννος, τὰ ἰωῦτοῦ τέκνα δούε ὁμήρους Ἀμίλκα, ἐπὶ γὰρ μὲν ἐπὶ τὴν Σικελίην, τιμωρίων τῇ πυνθιῶ. Τηρίλλου γὰρ εἴχε θυγατέρα Ἀναξίλιως, τῇ οὐτομία ἦν Κυδίππη. οὕτω δὲ οὐκ οἶόν τι γινόμενον βαρύνει τὸν Γίλωνα τοῖσι Ἕλλησι, ἀποστέμπειν ἐς Δελφοὺς καὶ χρήματα.

166. Πρὸς δὲ, καὶ τάδε λήγουσι, ὡς συνέβη τῆς αὐτῆς ἡμέρης ἔν τι τῇ Σικελίᾳ Γίλωνα καὶ Θέρωνα νικᾶν Ἀμίλκαν τὸν Καρχηδόνιον, καὶ ἐν Σαλαμῖνι τοὺς Ἕλληνας τὸν Πύρρην. τὸν δὲ Ἀμίλκαν, Καρχηδόνιον ἰόντα πρὸς πατρὸς, μητρώδην δὲ Συρηκούσιον, βασιλεύσαντά τι κατ' ἀνδραγαδίην Καρχηδονίων, ὡς ἡ συμβολή τι ἐγένετο, καὶ ὡς ἐσοῦτο τῇ μάχῃ, ἀφανισθῆναι πυνθάνομαι· οὔτε γὰρ ζῶντα, οὔτε ἀποθανόντα φαινῆναι οὐδαμοῦ γῆς· τὸ πᾶν γὰρ ἐπιξελεῖν διζήμενοι Γίλωνα.

167. Ἔστι δὲ ὑπ' αὐτίων Καρχηδονίων ὅδε ὁ λόγος λειγόμενος, εἰκότι χριωμένων, ὡς αἱ μὲν βάρεσσαι τοῖσι Ἕλλησι ἐν τῇ Σικελίᾳ ἐμάχοντο, ἐξ ἧους ἀρξάμενοι μέχρι δειλῆς ὀψίης· ἐπὶ τοσοῦτο γὰρ λίγεται ἰλκῦσαι τὴν σύστασιν· ὁ δὲ Ἀμίλκας ἐς ταύτην τῇ χρόνῳ μένων ἐν τῇ στρατοπέδῳ, ἰδύτο καὶ ἐκαλλιερίτο ἐπὶ πυρῆς μεγάλης σώματα ὅλα καταγίζων· ἰδὼν δὲ τροπὴν τῶν ἰωῦτοῦ γινόμενῃν, ὡς ἴσχυι ἐπισπίνδων τοῖσι ἱεῶσι, ὥς ἰωῦτὸν ἐς τὸ πῦρ· οὕτω δὲ κατακαυδίντα ἀφανισθῆναι. ἀφανισθίντι δὲ Ἀμίλκα τρόπῳ εἴτι τοιοῦτο, ὡς Φοίνικες λήγου-

σι, ὥς τε ἰστέον, ὡς Συρηνόυσι, Καρχηδόνιοι τοῦτο μὲν, οἱ Θούσιοι, τοῦτο δὲ, μνήματα ἰσποίησαν ἐν πάσῃσι τῇσι πό-
λισι τῶν Ἀπαικιδων, ἐν αὐτῇ τε μέγιστον Καρχηδόνι. τὰ
μὲν ἀπὸ Σικελίης, τοσαῦτα.

168. Κερκυραῖοι δὲ τὰδε ὑποκρινάμιναι τοῖσι ἀγγέ-
λοις, τοιάδε ἰποίησαν καὶ γὰρ τούτους περιλάμβανον
οἱ αὐτοὶ οἷπτε καὶ ἐς Σικελίην ἀπίκατο, λέγοντες τοὺς
αὐτοὺς λόγους τοὺς καὶ πρὸς Γέλωτα ἔλιγον. οἱ δὲ πα-
ρευρίκα μὲν ὑπὸσχοντο πύμψειν τε καὶ ἀμυνεῖν, φρά-
ζοντες ὡς οὐ σφί περὶοπτὴν ἴσσι ἢ Ἑλλάς ἀπολλυμένη
ἦν γὰρ σφαλῇ, σφίς γε οὐδὲν ἄλλο ἢ δουλεύουσιν τῇ
πρώτῃ τῶν ἡμερῶν· ἀλλὰ τιμωρητίον εἴη ἐς τὸ δυνα-
τώτατον. ὑπεκρίναντο μὲν οὕτω ὑπὲρσωπα. ἰπεὶ δὲ ἴδι
βοηθείην, ἄλλα νοῦντες, ἐπλήρωσαν νίης ἐξήκοντα· μόγις
δὲ ἀναχθέντες, προσέμειξαν τῇ Πιλοπονήσῃ, καὶ περὶ
Πύλον καὶ Ταίναρον γῆς τῆς Λακεδαιμονίων ἀντιπώχυσον
τὰς νίης, παραδοκίοντες καὶ οὗτοι τὸν πόλεμον, ἧ πωλεί-
σαι· ἀιλπίοντες μὲν τοὺς Ἑλλήνας ὑπερβαλίσθαι,
δοκίοντες δὲ τὸν Πέρσην, καταπρατήσασθαι πολλὸν, ἄρ-
ξιν πάσης τῆς Ἑλλάδος. ἰποῖον ὥς ἰσότηδες, ἵνα ἔχωσι
πρὸς τὸν Πέρσην λέγειν τοιάδε, “ὦ βασιλεῦ, ἡμεῖς πα-
“ ραλαμεινόντων τῶν Ἑλλήνων ἡμίας ἐς τὸν πόλεμον
“ τοῦτον, ἔχοντες δύναμιν οὐκ ἱλαχίστην, οὐδὲ νίης ἱλα-
“ χίστας παρασχόντες ἔν, ἀλλὰ πλείστας μετὰ γε
“ Ἀθηναίους, οὐκ ἰδιλήσασθιν τοι ἀντιῶσθαι, οὐδέ τι
“ ἀποδύμειν ποιῆσαι.” τοιαῦτα λέγοντες, ἤλπιζον πλείον
τι τῶν ἄλλων εἴσεσθαι· τάπτε ἔν καὶ ἰγίνετο, ὡς ἱμαί
δοκίει. πρὸς δὲ τοὺς Ἑλληνας σφί σπῆψις ἰσποίητο, τῇ-
πτε δὴ καὶ ἐχέσαντο. αἰσιωμένων γὰρ τῶν Ἑλλήνων ὅτι
οὐκ ἰσοήδιον, ἴφασαν πωληρῶσαι μὲν ἐξήκοντα τρεῖς, ὡς
ὡπὸ δὲ ἰσότητων ἀνέμων ὑπερβαλίσθαι Μολίην οὐκ οἶός τε

γινώσθαι· οὕτω οὐκ ἀπικίεσθαι ἐς Σαλαμῖνα, καὶ οὐδε-
μοῇ κακότητι λειψθῆναι τῆς ναυμαχίας. οὗτοι μὲν οὕτω
διεπερούσαντο τοὺς Ἕλληνας.

169. Κεῖται δὲ, ἐπὶ τί σφίς παριλάμβανον οἱ ἐπὶ
ταύτοις ταχθέντες Ἕλληνας, ἐποίησαν τοιοῦτοι. πτόμψαν-
τες ποιῇ θιοπρόπους ἐς Διλφοὺς, τὸν θιν ἐπιπρώτων, εἴ
σφι ἄριστοι γίνονται τιμωροῦσι τῇ Ἑλλάδι. ἡ δὲ Πυθίη
ὑπεπρίνατο· “ὦ πόποι, ἐπιμήμισθε ἴσα ὑμῖν ἐν τῶν
“ Μινίλει τιμωρημάτων Μίνως ἐπιμψι μηρίων δακρύμα-
“ τα· ὅτι οἱ μὲν οὐ συνεξηγέζαντο αὐτῷ τὸν ἐν Κάρικῳ
“ θάνατον γινόμενον, ὑμῖς δὲ κρίνοισι τὴν ἐκ Σπάρτης
“ ἀρπαχθῆσαι ὅπ’ ἀνδρὸς βαρβάρου γυναῖκα.” ταῦτα
οἱ Κεῖται ὡς ἀπινυχθίντα ἤκουσαν, ἴσχοντο τῆς τιμω-
ρίας.

170. Αἰγίσται γὰρ Μίνω πατὰ ζήτησιν Δαιδάλου
ἀπικόμενον ἐς Σοκαίην, τὴν νῦν Σικελίην καλιυμένην,
ἀποθανεῖν βιαίῳ θανάτῳ. ἀνὰ δὲ χρόνον Κεῖταις, Διοῦ
σφι ἰσοτρεύαντος, πάντας πλὴν Πολιχιντίων τι καὶ
Περαισίων, ἀπικομένους στόλῳ μεγάλῳ ἐς Σικαίην, πο-
λιορκίῳ ἐπ’ ἴτια πίντι πόλιν Κάρικον, τὴν κατ’ ἐμὲ
Ἀκρωγαντίνοι ἐνέμεινον· τίλοις δὲ, οὐ δυναμένους οὔτι
ἱλιῶν, οὔτι παραμένειν, λιμῷ συνιστιῶσας, ἀπολιπόντας
οἴχισθαι· ὡς δὲ πατὰ Ἰηφυγίην γινώσθαι πλώοντας,
ὑπολαβόντα σφίς χιμῶναι μέγαν ἐκβαλίειν ἐς τὴν γῆν.
συναρπαχθίντων δὲ τῶν πλοίων, οὐδεμίαν γὰρ σφι ἴτι νο-
μιδὴν ἐς Κρήτην φαίνισθαι, ἰδοῦντα Ἐτρίην πόλιν πτί-
σαντας, καταμεινῆναι τι καὶ μισακαλόντας, ἀντὶ μὲν
Κρητῶν, Ἰηφυγας Μισσαπίους γινώσθαι, ἀντὶ δὲ τοῦ εἶναι
νησιώτας, ἡπειρώτας. ἀπὸ δὲ Ἐτρίης πόλιος τὰς ἄλλας
οἰκίσαι, τὰς δὲ Ταραντίνοι χρόνῳ ὕστερον πολλῶ ἔξαι-
στάντες, προσίπταισιν μεγάλως· ὥσπερ φόνος Ἑλληνίδος

μήγιστος οὗτος δὴ ἐγίνετο πάντων τῶν ἡμῖς Ἰδμεν, αὐ-
τίων τε Ταραντίνων καὶ Ῥηγίνων· οἳ ὑπὸ Μικύδου τοῦ
Χοίρου ἀναγκαζόμενοι τῶν ἀστῶν, καὶ ἀπικόμενοι τιμα-
ρῶν Ταραντίνουσι, ἀπίθαισι τρισχίλιοι οὕτω· αὐτίων δὲ Τα-
ραντίνων οὐκ ἐπὶ τὴν ἀριθμός. ὁ δὲ Μίκυθος, οἰκίτης ἰὼν
Ἀναξίλειω, ἐπίτροπος Ῥηγίου καταλείλειπτο, οὗτος ἔσπερ
ἐπιστῶν ἐν Ῥηγίῳ, καὶ Ταγίῃ τὴν Ἀρκάδων οἰκήσας,
ἀνίθκει ἐν Ὀλυμπίῃ τοὺς πολλοὺς ἀνδριάντας.

171. Ἀλλὰ τὰ μὲν κατὰ Ῥηγίους τε καὶ Τα-
ραντίνους, τοῦ λόγου μοι παρηνθήκη γίγνοι. ἴς δὲ τὴν
Κρήτην ἱερημωθεῖσαι, ὡς λέγουσι Πραῖσιαι, ἰσοικίζεσθαι
ἄλλους τε ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα Ἑλλήνας. τρίτῃ δὲ
γενεῇ μετὰ Μίνω τιλιυτήσαντα, γινέσθαι τὰ Τρωϊκά.
ἐν τοῖσι οὐ φλαυροτάτους φαίνεσθαι ἰόντας Κρήτας τιμα-
ρῶς Μινίλειω. ἀντὶ τούτων δὲ σφι ἀπονοστήσασι ἐν Τρο-
ίῃς, λιμὸν τε καὶ λοιμὸν γινέσθαι καὶ αὐτοῖσι καὶ τοῖσι
προβάταισι· ἴς τε τοδιύτιον ἱερημωθείσης Κρήτης, μετὰ
τῶν ὑπολοίπων τρίτους αὐτῆς νῦν νίμεισθαι Κρήτας. ἡ
μὲν δὲ Πυθίη, ὑπαμνήσασα ταῦτα, ἔσχι βουλομένους
τιμαρῆσαι τοῖσι Ἑλλήσι.

172. Θισσαλοὶ δὲ ὑπὸ ἀναγκαίῃς τοπερῶτον ἰμῶδισαν,
ὡς διίδιξαν, ὅτι οὐ σφιν ἥδανε, τὰ οἱ Ἀλιυάδαι ἱμηχα-
νίωντο. ἐπεὶ τε γὰρ ἰπυθίατο τάχιστα μίλλοιτα δια-
βαίνω τὸν Πέρην ἴς τὴν Εὐρώπην, πίμπουσι ἴς τὸν
Ἰσθμὸν ἀγγέλους. ἐν δὲ τῷ Ἰσθμῷ ἔσαν ἀλισμῖνοι
πρόβουλοι τῆς Ἑλλάδος, ἀραιρημῖνοι ἀπὸ τῶν πολίων
τῶν τὰ ἀμῖνω φρονιουσίων περὶ τὴν Ἑλλάδα. ἀπικόμε-
νοι δὲ ἐπὶ τούτους τῶν Θισσαλῶν οἱ ἄγγιλοι, ἔλινγον·
“Ἄνδρες Ἑλλήνες, δεῖ φυλάσσεσθαι τὴν ἰσβολὴν τὴν
“Ὀλυμπικὴν, ἵνα Θισσαλίη τε καὶ ἡ σύμμαχος ἡ Ἑλλὰς
“ἐν σπείῃ τοῦ πολέμου. ἡμῖς μὲν νυνὶ ταῖμοί εἰμεν συμφω-

“ λάσσειν. πίμπειν δὲ χρηὴ καὶ ὑμῖας στρατιὴν πολ-
 “ λήν· ὥς εἰ μὴ πίμπῃσι, ἐπίστασθε ἡμῖας ὁμολο-
 “ γήσειν τῷ Πέρσῃ. οὐ γάρ τοι προκατημένους τοσοῦτο
 “ πρὸ τῆς ἑλλης Ἑλλάδος, μούρους πρὸ ὑμῶν δι’ ἀπο-
 “ λίσθαι. βοηθεῖν δὲ οὐ βουλόμενοι, ἀναγκαίην ἡμῖν
 “ οὐδεμίαν αἰοί τί ἐστι προσφέρειν· οὐδαμᾶ γὰρ ἄδυνα-
 “ σίης ἀνάγκη κρῖσσαν ἔφν. ἡμῖς δὲ πιεησόμεθα αὐτοί
 “ τινα σωτηρίην μηχανώμεθα.” ταῦτα ἔλιγον οἱ Θισ-
 σαλοί.

173. Οἱ δὲ Ἕλληνες πρὸς ταῦτα ἰσχυλεύσαντο ἐς
 Θισσαλίην πίμπειν κατὰ θάλασσαν πιζὼν στρατὸν
 φυλάζοντα τὴν ἰσβολήν. ὥς δὲ συνελίχθη ὁ στρατός,
 ἔπλει δὲ Εὐρύππου ἀπικόμενος δὲ τῆς Ἀχαιΐης ἐς Ἄλιν,
 ἀποβάς ἐπαρύντο ἐς Θισσαλίην, τὰς νῆας αὐτοῦ κατα-
 λιών. καὶ ἀπῆλτο ἐς τὰ Τίμπεια ἐς τὴν ἰσβολήν, ἥπερ
 ἀπὸ Μακεδονίης τῆς κάτω ἐς Θισσαλίην φέρι παρὰ
 Πηνειὸν ποταμὸν, μεταξὺ δὲ Οὐλύμπου τε οὐρεὶς ἰόντα
 καὶ τῆς Ὀσσης. ἰνθαῦτα ἰστρατοπιδεύοντο τῶν Ἑλλήνων
 κατὰ μυρίους ὀπλῖται συλλεγόντες· καὶ σφι προσῆν ἡ
 πῶν Θισσαλῶν ἵππος. ἰστρατήγει δὲ Λακιδαιμονίων μὲν,
 Εὐαίνιτος ὁ Καρήνου ἐκ τῶν πολιμέρχων ἀραιρημένος,
 γένιος μίντοι ἰὼν οὐ τοῦ βασιληΐου· Ἀθηναίων δὲ, Θειμι-
 στοκλῆς ὁ Νισκλῆς. ἔμειναν δὲ ὀλίγας ἡμέρας ἰνθαῦτα.
 ἀπικόμενοι γὰρ ἄγγιλοι παρὰ Ἀλιζάνδρου τοῦ Ἀμύντιω,
 ἀιδρὲς Μακεδόνες, συνισούλιόν σφι ἀπαλλάσσειναι,
 μηδὲ μένοντες ἐν τῇ ἰσβολῇ καταπατηθῆναι ὑπὸ τοῦ
 στρατοῦ τοῦ ἐπρότερος· σημαίνοντες τὸ πλεῆθος τῆς στρα-
 τῆς καὶ τὰς νῆας. ὥς δὲ οὗτοί σφι ταῦτα συνισούλιον,
 χρηστὰ γὰρ ἰδόντες συμβουλεύειν, καὶ σφι εὖτος ἰφαίνετο
 ἰὼν ὁ Μακεδὼν, ἐπείθοντο. δοκίειν δὲ μοι, ἀρρῶδιν ἦν τὸ
 πικρὸν, ὥς ἐπύθοντο καὶ ἄλλη ἐοῦσαν ἰσβολὴν ἐς Θισ-

σαλὺς πατὰ τὴν ἄνω Μακεδονίην διὰ Περραιῶν κατὰ Γόννοι πόλιν, τῇ περ δὴ καὶ ἰσέβαλε ἡ στρατιὴ ἡ Πιερίων. καταβάιντες δὲ οἱ Ἕλληνες ἐπὶ τὰς νῆας, ἐπίσω ἐπορεύοντο εἰς τὸν Ἰσθμόν.

174. Αὕτη ἐγένετο ἡ εἰς Θισσαλίην στρατιάν, βασιλῆος τι μίλλοντος διαβαίνων εἰς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ἰόντος ἤδη ἐν Ἀβυῷ. Θισσαλαὶ δὲ ἐκρημαίνοντες συμμάχων, οὕτω δὲ ἐμῆδισαν περὶ δούλους, οὐδ' ἔτι ἰδυασσάσθαι, ὥσπερ ἐν τοῖσι περήγμασι ἐφαίνοντο βασιλῆϊ ἄνδρες ἰόντες χρησιμώτατοι.

175. Οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπὶ τι ἀπίκαστο εἰς τὸν Ἰσθμόν, ἐβουλεύοντο πρὸς τὰ λιχθίστα ἐξ Ἀλιζάνδρου, ἥ τι στήσονται τὸν πόλεμον καὶ ἐν οἷσι χώρῃσι. ἡ νικῶσα δὲ γνώμη ἐγένετο, τὴν ἐν Θερμοπύλῃσι ἰσβολὴν φυλάττειν. στυιοσίρη γὰρ ἐφαίνετο ἰοῦσα τῆς εἰς Θισσαλίην, καὶ ἄμα ἀγχοσίρη τι τῆς ἰωῦσῶν. τὴν δὲ ἀτραπὸν δι' ἣν ἦλθον οἱ ἄλόντις Ἑλλήνων ἐν Θερμοπύλῃσι, οὐδὲ ἤδισαν ἰοῦσαν πρότερον ἤ περ ἀπικόμενοι εἰς Θερμοπύλας ἐπρόβοντο Τρηχινίων. ταύτην ὡς ἐβουλεύσαντο φυλάσσειν τὴν ἰσβολὴν, μὴ παρίσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν βάρβαρον, τὸν δὲ ναυτικὸν στρατὸν πλείων γῆς τῆς Ἰωνικαῖας ἐπὶ Ἀρτιμίσιον. ταῦτα γὰρ ἀγχοῦ τι ἀλλήλων ἴσσι, ὥσπερ πυνθάνεσθαι τὰ κατ' ἐκαστὸν ἰόντα.

176. Οἱ τι χώρῃ οὕτως ἔχουσι τοῦτο μὲν, τὸ Ἀρτιμίσιον, ἐκ τοῦ πελάγους τοῦ Θερμικίου ἐξ ἐνρίος συνάγεται εἰς στυινὸν πόρον, τὸν μεταξὺ ἰόντα ῥήσου τι Σπιάδος καὶ ἡπίρου Μαγνησίας· ἐκ δὲ τοῦ στυνοῦ, τῆς Εὐβοίας ἤδη τὸ Ἀρτιμίσιον ἐκδίσκεται αἰγιαλός· ἐν δὲ, Ἀρτίμιδος ἱόν. ἡ δὲ αὖ διὰ Τρηχίους Ἰσοδος ἐν τὴν Ἑλλάδα, ἴσσι, τῇ στυιοστάτῃ, ἡμίπλιδρον. οὐ μίντω κατὰ τοῦτό γ' ἴσσι τὸ στυιότατον τῆς χώρας τῆς ἄλλης, ἀλλ' ἔμπρο-

σθίν τε Θερμοπυλίων καὶ ὀπισθιν· κατὰ τε Ἀλφειοὺς
ὀπισθιν ἰόντας ἰούσα ἁμαξιτὸς μούνη, καὶ Ἰμπρεσθιν
κατὰ Φοίνικα ποταμὸν, ἀγχοῦ Ἀνθηλῆς πόλιος, ἁμα-
ξιτὸς ἄλλη μούνη. τῶν δὲ Θερμοπυλίων τὸ μὲν πρὸς
ἱσπέρης, ὄρος ἄβυσσόν τε καὶ ἀπόκρημνον, ὑψηλὸν, ἀνα-
τίκτον ἐς τὴν Οἶτην· τὸ δὲ πρὸς τὴν ἡῶ τῆς ὁδοῦ, θάλασσα
ὑποδίσκεται καὶ τινάγια. ἴσθι δὲ ἐν τῇ ἰσθμῷ ταύτῃ θερ-
μὰ λουτρὰ, τὰ Χύτρουε καλίσουσι οἱ ἱππῶχοι· καὶ βω-
μὸς Ἰδρυται Ἡρακλῆος ἐπ' αὐτοῖσι. ἰδίδητο δὲ τυῖχος
κατὰ ταύτας τὰς ἰσθμῶς· καὶ τό γε παλαιὸν πύλαι
ἐπῆσαν. Ἰδιμαν δὲ Φωκίης τὸ τυῖχος, δίσκοντες, ἐπὶ
Θισσαλοὶ ἦλθον ἐκ Θισπρωτῶν οἰκήσαντες γῆν τὴν Αἰο-
λίδαν, τήνπερ νῦν ἐκτίσται. ἄτι δὲ περὶ μῆκρον τῶν
Θισσαλῶν καταστρέφισθαι σφίσι, τοῦτο πρὸς φυλά-
ξαντο οἱ Φωκίης· καὶ τὸ ὕδωρ τὸ θερμὸν τότε ἐπῆσαν
ἐπὶ τὴν ἰσθμὸν, ὡς ἂν χαραδρωθῇ ὁ χώρος· πᾶν μη-
χανώμενοι ὅπως μὴ σφί ἰσθμῶν οἱ Θισσαλοὶ ἐπὶ τὴν
χώρην. τὸ μὲν νυν τυῖχος· τὸ ἀρχαῖον ἐκ παλαιῶν τε
ἰδίδητο, καὶ τὸ πλεον αὐτοῦ ἤδη ὑπὸ χρόνου ἔπι-
το. τοῖσι δὲ αὐτοῖς ὀρθώσαντι ἰδοῦσι ταύτην ἀπαμύνειν
ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος τὸν βάρβαρον. πόμῃ δὲ ἴσθι ἀγ-
χατάτω τῆς ὁδοῦ, Ἀλφειοὶ εὐνομα· ἐκ ταύτης δὲ ἐπισι-
τίσθαι ἰλογίζοντο οἱ Ἕλληνες.

177. Οἱ μὲν νυν χώροι οὗτοι τοῖσι Ἕλλησι εἶναι ἐφαί-
νοντο ἐπιτηδίοι. ἅπαντα γὰρ προσπιψάμενοι καὶ ἐπιλογι-
σθέντες, ὅτι οὗτοι πλῆθει ἔχουσι χρᾶσθαι οἱ βάρβαροι, οὗτοι
ἴππων, ταύτη σφί ἰδοῦσι δίσκον τὸν ἐπὶ τὴν Ἑλ-
λάδα. ὡς δὲ ἐπύθοντο τὸν Πέρσην ἰόντα ἐν Πιρίῃ, διαλυ-
θόντες ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ, ἰσχυραίνοντο αὐτίκων οἱ μὲν, ἐς
Θερμοπύλας πεζῇ, ἄλλοι δὲ, κατὰ θάλασσαν ἐπ' Ἀργε-
μίσιον.

178. Οἱ μὲν δὴ Ἕλληνες κατὰ τάχος ἰσοθήσιοι διαταχθέντες. Διελθοὶ δ' ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἰχρησθηριάζοντο τῇ θιῇ ὑπὲρ ἰωυτῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος καταρρώδης. καὶ σφι ἰχρήσθη ἀνέμοισι ὑχισθαι· μὴ γὰρ τούτους ἴσασθαι τῇ Ἑλλάδι συμμάχους. Διελθοὶ δὲ διεξέρχοντο τὸ μαιτηῖον, πρῶτα μὲν, Ἕλλησιν ταῖσι βουλομένοις ἔναι ἰλιυδίεσσι ἐξήγγιλαι τὰ χρεσδίντα αὐτοῖσι· καὶ σφι δυνῶς καταρρώδισαι τὸν βάρβαρον ἐξαγγίλαντες, χάριν ἀθάνατον κατίδιντο· μετὰ δὲ ταῦτα, οἱ Διελθοὶ ταῖσι ἀνέμοισι βωμόν τι ἀπιδίξαν ἐν Θυίῃ, τῇ περὶ τῆς Κηφισσοῦ θυγατρὸς Θυίης τὸ τίμειός ἐστι, ἵπ' ἧς καὶ ἰχῶρες οὗτος τὴν ἰπαιυμίην ἔχει, καὶ θυσιῇσιν σφαις μαιτήσαν. Διελθοὶ μὲν οὖν κατὰ τὸ χρεστήριον ἔτι καὶ οὖν τοὺς ἀνέμους ἰλάσονται.

179. Ο ΔΕ ναυτικὸς Ξέρξης στρατὸς ὀρεαώμενος ἐς Θέρμης πόλιν, παρέβαλε νηυσὶ τῇσι ἄριστα πλειούσῃσι δίκαια ἰσὺ Σιπιάδου· ἔνθα ἴσαν προφυλάσσουσας νῆες τρεῖς Ἑλληνίδες, Τροιζηνίη τε καὶ Αἰγιναιή καὶ Ἀττικὴ. πρῶτόν τις δὲ οὗτοι τὰς νῆας τῶν βαρβάρων, ἐς φυγὴν ὤρμησεν.

180. Τὴν μὲν δὴ Τροιζηνίην, τῆς ἤρχι Περξίνος, αὐτίκα αἰρίουσι ἱπποπόμοι οἱ βάρβαροι. καὶ ἴππυτα τῶν ἰπικατίων αὐτῆς τὸν καλλιστεύοντα ἀγαγόντες ἐπὶ τὴν πρῶτην τῆς νηὸς, ἴσφαξαν, διαδίξιν ποιεῦμενοι τὸν εἶλον τῇ Ἑλλήσιν πρῶτον καὶ κάλλιστον. τῇ δὲ σφαγιασθῆναι τούτῳ οὔτομα ἦν Δίων· τάχα δ' ἔν τι καὶ τοῦ οὐνόματος ἰπαύροιο.

181. Ἡ δὲ Αἰγιναιή τῆς ἱππικῆς Ἀσωνίδης, καὶ σφὶ θόρυβον παρέσχε, Πύθιον τοῦ Ἰσχυίδου ἱπικατεύοντος, ἀνδρὸς ἀρίστου γινώμενου ταύτην τὴν ἡμίσην· ὃς ἱπικὴν ἢ ναῦς ἡλίσκετο, ἐς τοῦτο ἀντιῆχε μαχόμενος, ἐς ὃ κατικρεουργήθη ἅπας. ὡς δὲ πρὶν οὐκ ἀπιδίαι, ἀλλ'

ἦν ἔμπροσθεν, οἱ Πέρσαι, οἵπερ ἐπιβάτειον ἐπὶ τῶν νεῶν, δὲ ἀριττὴν τὴν ἐκίνεον, περιπαυῆσαι μιν περὶ πλείστου ἵποιήσαντο, σμύρνην τε ἰώμιναι τὰ ἔλκισα, καὶ σινδόνας βυσσίνης τιλαμῶσι κατυλίσσουτες. καὶ μιν, ὥς ὀπίσω ἀπίκοντο εἰς τὸ ἰωῦτῶν στρατόπεδον, ἐπιδιέκινυσαν ἐκπαγλιόμενοι πάσῃ τῇ στρατιῇ, περιέποντες αὐτοὺς δὲ ἄλλους τοὺς ἔλαβον ἐν τῇ νηὶ ταύτῃ, περιεῖπον ὥς ἀνδράποδα.

182. Αἱ μὲν δὴ δύο τῶν νεῶν οὕτω ἰχυρώθησαν. ἡ δὲ τρίτη τῆς ἱερικῆς Φόρμος, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, φιύγουσα ἐξοκίλλει εἰς τὰς ἰμβολὰς τοῦ Πηνειοῦ καὶ τοῦ μὲν σκάφιος ἐκράτησαν οἱ βάρβαροι, τῶν δὲ ἀνδρῶν, οὐ. ὥς γὰρ δὴ τάχιστα ἐπώκειλαν τὴν νῆα οἱ Ἀθηναῖοι, ἀποδορόντες κατὰ Θισσαλίην πορευόμενοι ἐκομίσθησαν εἰς τὰς Ἀθήνας. ταῦτα οἱ Ἕλλησις οἱ ἐπ' Ἀρτιμισίῃ στρατοπεδιδυόμενοι πυρδάνονται παρὰ πυρσῶν ἐκ Σκιάδου. πυρδόμενοι δὲ καὶ καταβρῶδῆσαντες, ἀπὸ τοῦ Ἀρτιμισίου μεταρμίζοντο εἰς Καλπίδα, φυλάζοντες μὲν τὸν Εὐριπον, λείποντες δὲ ἡμεροσκόπους περὶ τὰ ὑψηλὰ τῆς Εὐβοίας.

183. Τῶν δὲ δέκα νεῶν τῶν βαρβάρων τρεῖς ἐπίλασαν περὶ τὸ ἔρμα τὸ μεταξὺ ἰὸν Σκιάδου τε καὶ Μαγνησίης, καλιόμενοι δὲ Μύρμηκα. ἐνθαῦτα οἱ βάρβαροι ἐπειδὴ στήλην λίθου ἐπίδηκαν, κομίσαντες ἐπὶ τὸ ἔρμα, ὀρμηδύντες αὐτοὶ ἐκ Θίρμης, ὥς σφι τὸ ἐμποδὼν ἰγυόντι παθαρὸν, ἐπίπλινον πάσῃσι τῇσι νηυσὶ, ἴνδικα ἡμίρας παρύντες μετὰ τὴν βασιλῆος ἐξέλασιν ἐκ Θίρμης. τὸ δὲ ἔρμα σφι κατηγήσατο ἰὸν ἐν πόρῳ μέλιστα Πάμμων Σπύριος. πανημιρὸν δὲ πλώνοντες οἱ βάρβαροι, ἔξανύουσι τῆς Μαγνησίης χώρας ἐπὶ Σηπτιάδα τε καὶ τὸν αἰγιαλὸν τὸν μεταξὺ Κασθαιαίης τε πόλιος ἰόντα καὶ Σηπιάδος ἀκτῆς.

184. Μέχρι μὲν νυν τούτου τοῦ χώρου καὶ Θερμοπυ-

λίῳν, ἀπαθήs τι κακῶν ἦν ὁ στρατός, καὶ πλῆθος ἦν
 τηνικαῦτα ἔτι, ὥς ἰγὰ συμβαλλιόμενος εὐρίσκω, τόσσον.
 τῶν μὲν ἐκ τῶν νῶν τῶν ἐκ τῆς Ἀσίης, ἰουσίῳν ἰπτά καὶ
 διηκοσίῳν καὶ χιλιῳν, τὸν μὲν ἀρχαῖον ἐπάστων τῶν
 ἰθύνῳν ἰόντα ὅμιλον, τίσσεiras καὶ ἑκκοσι μυριάδας, καὶ
 πρὸς, χιλιάδα τι καὶ σιτρακοσίους, ὥς ἀνὰ διηκοσίους
 ἄνδρας λογιζομένοισι ἐν ἐκάστη νηϊ. ἐπιβάτιον δὲ ἐπὶ
 τουτίῳ τῶν νῶν, χωρὶς ἐπάστων τῶν ἐπιχωρίων ἐπιβα-
 τίων, Περσίων τι καὶ Μήδων ἔ Σακίων, τρήποντα ἄνδρες.
 οὗτοι ἄλλος ὅμιλος γίνονται τρισμῦριοι, καὶ ἑκασιχίλιοι,
 καὶ πρὸς, διηκοσίοι τι καὶ δέκα. προσθήσω δ' ἔτι τούτῳ
 καὶ τῷ προτέρῳ ἀριθμῷ τοὺς ἐκ τῶν πεντηκοντίων,
 ποιήσας ὅ, τι πλείον ἦν αὐτίῳν ἢ ἔλασσον ἐν ἰγδῶποντα
 ἄνδρας ἱκίῳαι. συνλίχθη δὲ ταῦτα τὰ πλοῖα, ὥς καὶ
 πρότερόν μοι εἰρήθη, τρισχίλια. ἦδη ὦν ἐν ἦν ἐν αὐταῖσι
 τίσσερες μυριάδες καὶ ἑκκοσι. τοῦτο μὲν νυν τὸ ἐκ τῆς
 Ἀσίης ναυτικὸν ἦν, σύμπαν ἐν πεντήκοντα μυριάδες καὶ
 μία, χιλιάδες τι ἑκκοσι ἐπὶ ταύτῃσι ἰπτά, καὶ πρὸς, ἑκα-
 τοντάδες ἑξ, καὶ δεκάς. τοῦ δὲ πεζοῦ, ἰσδομήκοντα καὶ
 ἑκατὸν μυριάδες ἰγίνοντο· τῶν δὲ ἰππίῳν, ἑκατὸν μυριάδες.
 προσθήσω δ' ἔτι τούτοις τὰς καμήλους τοὺς ἑλαύνοντας
 Ἀραβίους, καὶ τοὺς τὰ ἄρματα ἰέβους, πλῆθος ποιήσας
 δισμυρίους ἄνδρας. ἔ δὴ τό, τι ἐκ τῶν νῶν καὶ τοῦ πεζοῦ
 πλῆθος συντιθίμινον, γίνεται διηκοσίαι τι μυριάδες καὶ
 τρήποντα καὶ μία, καὶ πρὸς, χιλιάδες ἰπτά, καὶ ἑκατον-
 τάδες ἑξ, καὶ δεκάς. τοῦτο μὲν δὴ τὸ ἐξ αὐτῆς τῆς Ἀσίης
 στρατεύμα ἑξαναχθὲν εἴρηται, ἅνυ τι τῆς Σιραπηῆς
 τῆς ἰσομίνης, καὶ τῶν σιταγωγῶν πλοίων, καὶ ὅσοι ἱνί-
 πλοιον τούτοις.

185. Τὸ δὲ δὴ ἐκ τῆς Εὐρώπης ἀγόμενον στρατεύμα
 ἔτι προσλογιστῆα τούτῳ παντὶ τῷ ἑξηριδμημίῳ· δόκησιν

δὲ δεῖ λίγιν. νῆας μὲν νυν οἱ ἀπὸ Θρηϊκῆς Ἕλληνες, καὶ ἐκ τῶν νήσων τῶν ἐπικειμένων τῇ Θρηϊκῇ, παρίχοντο εἴκοσι καὶ ἑκατόν. ἐκ μὲν νυν τουτίων τῶν νῶν, ἄνδρες τετραπυσχίλιοι καὶ δισμύριοι γίνονται. πιζοῦ δὲ, τὸν Θρηϊκῆς παρίχοντο, καὶ Παίονες, καὶ Ἑορδοὶ, καὶ Βοττιαῖοι, καὶ τὸ Χαλκιδικὸν γένος, καὶ Βρύγοι, καὶ Πίριες, καὶ Μακεδόνες, καὶ Περραιβοί, καὶ Ἐνῆνες, καὶ Δόλοπες, καὶ Μάγνητες, καὶ Ἀχαιοὶ, καὶ ὅσοι τῆς Θρηϊκῆς τὴν παραλίην ἵκονται· τουτίων τῶν ἰθιῶν, τρήκοντα μυριάδας δοκίμω γινίσθαι. αὗται ὧν αἱ μυριάδες κείνησι προστιθεῖσθαι τῇσι ἐκ τῆς Ἀσίης, γίνονται ἀνδρῶν αἱ πᾶσαι μάχιμοι μυριάδες διηκόσιαι καὶ ἑξήκοντα καὶ τίσσερις· ἴσσισι δὲ ταύτῃσι ἑκατοντάδεις ἑκαίδεκα, καὶ δικάς.

186. Τοῦ μαχίμου δὲ τούτου ἰόντος ἀριθμὸν τοσούτου, τὴν θιραπνῆν τὴν ἱομένην τούτοισι, καὶ τοὺς ἐν τοῖσι σιταγωγοῖσι ἀκάτοισι ἰόντας, καὶ μάλα ἐν τοῖσι ἄλλοισι πλοίοισι, τοῖσι ἅμα πλείουσι τῇ στρατιῇ, τούτους τῶν μαχίμων ἀνδρῶν οὐ δοκίμω εἶναι ἱλάσσοιαι, ἀλλὰ πλεῖνας. ἢ δὴ σφίαις ποιῶν ἴσους ἐκείνοις εἶναι, καὶ οὕτε πλεῖνας, οὕτε ἱλάσσοιαι οὐδὲν. ἑξισούμενοι δὲ οὗτοι τῷ μαχίμῳ, ἐκπληροῦσι τὰς ἴσας μυριάδας ἐκείνησι. οὕτω πιντηκοσίας τε μυριάδας καὶ εἴκοσι καὶ ἑκτὼ, καὶ χιλιάδας τρεῖς, καὶ ἑκατοντάδας δύο, καὶ δικάδας δύο ἀνδρῶν ἤγαγε Ξέρξης ὁ Δαρείου μίχρι Σηπιάδος καὶ Θερμοπυλίων.

187. Οὗτος μὲν δὴ τοῦ συνάπαντος στρατεύματος τοῦ Ξέρξω ἀριθμός. γυναικῶν δὲ σιτοποιῶν, καὶ παλλακίων, καὶ ἐνούχων, οὐδεὶς ἂν εἴποι ἀκριβείᾳ ἀριθμὸν· οὐδ' αὖ ὑποζυγίων τε καὶ τῶν ἄλλων κτηνίων τῶν ἀχθοφόρων, καὶ κυνῶν Ἰνδικῶν τῶν ἱομένων, οὐδ' ἂν τουτίων ὑπὸ πλῆθους οὐδεὶς ἂν εἴποι ἀριθμὸν. ὥστε οὐδὲν μοι δαῦμα παρίσταται προδοῦναι τὰ ρίιθρα τῶν ποταμῶν ἴσσι τῶν,

ἀλλὰ μᾶλλον ὅπως τὰ σιτία ἀντίχρησι θάωμά μοι μυ-
ριάσι τσσαύτησι. εὐρίσκω γὰρ συμβαλλιόμενος, εἰ χύοντα
πυρῶν ἕκαστος τῆς ἡμέρης ἐλάμβανε, καὶ μηδὲν πλείον,
Ἰνδικα μυριάδας μυδιμένων τελλιομένας ἰπ' ἡμέρῃ ἐπάστη,
καὶ πρὸς, τρηπασίους τε ἄλλους μυδιμένους καὶ τισσιρά-
κοντα. γυναῖξί δὲ καὶ εὐνούχοισι, καὶ ὑποζυγίοισι καὶ κυ-
σὶ, οὐ λογιζομαι. ἀνδράων δ' ἰουσίων τσσαυτίων μυριαδίων,
κάλλιός τε εἷνεα καὶ μεγάθιος οὐδὲς αὐτίων ἀξιουκό-
τιρες ἢ αὐτοῦ Ξέρξῳ ἔχουσιν τοῦτο τὸ κράτος.

188. Ὁ δὲ δὴ ναυτικὸς στρατὸς ἱππεί τε ὀρμηθεὺς ἔπαιε,
καὶ πατίσχει τῆς Μαγνησίνης χώρας ἐς τὸν αἰγυαλὸν τὸν
μεταξὺ Κασθαναίης τε πόλιος ἰόντα καὶ Σηπιάδος ἀκτῆς,
αἱ μὲν δὴ πρῶται τῶν νεῶν ἄρμιον πρὸς τῇ γῇ, ἄλλαι δ'
ἰπ' ἐπιίνῃσι ἰπ' ἀγκυρίων· ἅτε γὰρ τοῦ αἰγυαλοῦ ἰόντος
οὐ μεγάλου, πρόκροσσαι ὀρμίνοντο ἐς πόντον, καὶ ἰπὶ ὀκτὼ
νέας. ταύτην μὲν τὴν εὐφρόνην οὖτω. ἅμα δὲ ἄρδρα, ἐξ αἰ-
θρίας τε καὶ νηπιμίας τῆς θαλάσσης ζισάσης, ἐπίπασί
σφι χιμῶν τε μέγας καὶ πολλὰς ἀνεμοὶ ἀπηλιώτης, τὸν
δὲ Ἑλλησποντίνην καλίουσι οἱ περὶ ταῦτα τὰ χωρία εἰ-
κημίνοι. ὅσοι μὲν νυνὶ αὐτίων αὐξόμενον ἔμαθον τὸν ἀνεμον,
καὶ τοῖσι οὖτω εἴχει ὄρμου, οἱ δ' ἔφθησαν τὸν χιμῶνα
ἀνασπᾶσαντες τὰς νέας, καὶ αὐτοὶ τε περιῆσαν καὶ αἱ
νέες αὐτίων ὅσας δὲ τῶν νεῶν μεταρσίας ἔλαβε, τὰς μὲν
ἐξίφειρε πρὸς Ἴπνοὺς καλιομένους τοὺς ἐν Πηλίῳ, τὰς δὲ
ἐς τὸν αἰγυαλόν· αἱ δὲ περὶ αὐτὴν τὴν Σηπιάδα περιέπι-
πτον· αἱ δὲ ἐς Μελίβοιαν πόλιν, αἱ δὲ ἐς Κασθαναίην ἐξι-
βράσσοντο. ἦν δὲ τοῦ χιμῶνος χρῆμα ἀφόρητον.

189. Λέγεται δὲ λόγος ὡς Ἀθηναῖοι τὸν Βορρὴν ἐκ Διο-
προπίου ἐπιπαλίσσαντο, ἐλθόντος σφι ἄλλου χρηστηρίου,
τὸν γαμβρὸν ἐπίκουρον καλίσασθαι. Βορρῆς δὲ, κατὰ τὸν
Ἑλλήνων λόγον, ἔχει γυναῖκα Ἀττικὴν, Ὠρεϊθυίην τὴν

Ἐρεχθίδος. κατὰ δὴ τὸ μῆδος τῦτο οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς φά-
 ταις ἄερμῃται, συμβαλλόμενοι σφι τὸν Βορῆν γαμβρὸν εἴ-
 ναι, καὶ ναυλοχίοντες τῆς Εὐβοίης ἐν Καλκιδί, ὡς ἱμαθον
 αὐξόμενοι τὸν χιμῶνα, ἥ καὶ πρὸ τούτου, ἰδυόν τι καὶ
 ἐπεκαλλέοντο τόν τι Βορῆν καὶ τὴν Ὠρειδυίην, τιμωρῆσαι
 σφι καὶ διαφθιῦραι τῶν βαρβάρων τὰς νῆας, ὡς καὶ πρό-
 τερον περὶ Ἀθων. εἰ μὲν νυν διὰ ταῦτα τοῖσι βαρβάρουσι
 ὀρμίσουσι ὁ Βορῆς ἐπίπῃσι, οὐκ ἔχω ἱππαι· οἱ δ' ὦν Ἀθηναῖ-
 οἱ σφι λέγουσι βοηθήσασθαι τὸν Βορῆν πρότερον, καὶ τότε
 ἐπεινα κατιεργάσασθαι καὶ ἱρὸν ἀπειλόντες Βορίῳ ἰδρύ-
 σαντο παρὰ ποταμὸν Ἰλισσόν.

190. Ἐν τούτῃ τῇ πόνῃ νῆας οἱ ἱλαχίστας λίγουσι
 διαφθαρήναι, τιτραποσίῳν οὐκ ἰλάσσονας, ἄνδρας τι ἀνα-
 ριθμήτους, χρημάτων τι πλῆθος ἄφθονοι ὥσπερ Ἀμυνο-
 κλεῖ τῇ Κρητίνῳ, ἀνδρὶ Μάγνητι, γηοχίοντι περὶ Ση-
 πιάδα, μιγᾶλως ἡ ναυηγία αὕτη χρηστὴ ἐγίγνωτο· ὅς πελ-
 λὰ μὲν χρύσια ποτήρια ὑστέρῃ χρόνῳ ἐκδρασσόμενα ἀνί-
 λιστο, πολλὰ δὲ ἀργύρια· θησαυρούς τι τῶν Περσίων εἶδε,
 ἄλλα τι χρύσια ἄφρατα χρήματα περιεβάλλοντο. ἀλλ' ὁ
 μὲν, τᾶλλα οὐκ εὐτυχίῳν, εὐρήμασι μέγα πλοῦσιος ἐγί-
 νητο· ἦν γάρ τις καὶ τοῦτον ἄχαρις συμφορὴ λυπιῦσα
 παιδοφόνος.

191. Σιταγωνῶν δὲ ὀλκάδων, ἔ τῶν ἄλλων πλοίων δια-
 φθυρομένων, οὐκ ἐπὶν ἀριθμός· ὥσπερ διέσαντες οἱ στρατη-
 γὰ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ, μή σφι κεκακωμένοισι ἐπιθί-
 νονται οἱ Θισσαλοὶ, ἔρκος ὑψηλὸν ἐκ τῶν ναυηγίων περι-
 βάλλοντο. ἡμέρας γὰρ δὴ ἐχίμαζι τριῖς· τίλος δὲ, ἔντομά
 τι ποιῶντες, καὶ καταιίδοντες γόησι τῇ ἀνίμῳ οἱ μάγοι,
 πρὸς τι τούτοις, καὶ τῇ Θίτι καὶ τῇσι Νηρηΐσι δύοντες,
 ἵπασθαι τετάρτη ἡμέρη, ἥ ἄλλως πως αὐτοὺς ἰθίλων ἐπό-
 πασι. τῇ δὲ Θίτι ἰδυον, πυθόμεναι παρὰ τῶν Ἰώνων τὸν

λόγον, ὥς ἐκ τοῦ χώρου τούτου ἀρπασθεῖν ὑπὸ Πηληϊός, εἴη τι ἄπασα ἡ ἡκτὴ ἡ Σηπτιάς ἐκείνης τι καὶ τῶν ἄλλων Νηρηίδων. ὁ μὲν δὲ τιτάρτη ἡμέρῃ ἐπίπταυτο.

192. Τοῖσι δὲ Ἕλλησι οἱ ἡμεροσκόποι ἀπὸ τῶν ἄκρων τῶν Εὐβοϊκῶν καταδραμόντες διυτίρῃ ἡμέρῃ, ἀπ' ἧς ὁ χιμῶν περὶτος ἐγένετο, ἐσήμαιον πάντα τὰ γινόμενα περὶ τὴν ναυηγίην. οἱ δὲ, ὥς ἐπύθοντο, Ποσειδίῳ σωτῆρι ἐυχόμενοι, καὶ σπονδὰς προχέαντες, τὴν ταχίστην ὁπίσω ἡπίεγοντο ἐπὶ τὸ Ἀτιμίσιον ἐλπίσαντες ὀλίγας τινας σφί ἀντιξοῦς ἴσισθαι νῆας. οἱ μὲν δὲ τοδευτέρῳ ἐλθόντες, περὶ τὸ Ἀρτιμίσιον ἐναυλόχουν, Ποσειδῶνος σωτῆρος ἐκωυμῆν ἀπὸ τούτου ἔτι καὶ ἐς τὸδε νομίζουσιν.

193. Οἱ δὲ βάρβαροι, ὥς ἐπαύσατό τι ὁ ἄνιμος, καὶ τὸ πῦμα ἱστρωτο, κατασπάσαντες τὰς νῆας, ἔπλειον παρὰ τὴν ἥκυρον. κάμψαντες δὲ τὴν ἄκρην τῆς Μαγνησίης, ἰδυῖαν ἔπλειον ἐς τὸν κόλπον τὸν ἐπὶ Παγασίων φέροντα. ἔστι δὲ χῶρος ἐν τῷ κόλπῳ τούτῳ τῆς Μαγνησίης, ἔνθα λίγισται τὸν Ἡρακλῆα καταλειφθῆναι ὑπὸ Ἰήσονός τι καὶ τῶν συνεταίρων ἐκ τῆς Ἀργεῦς ἐκ' ὕδαρ πικροφθείτα, εὐτ' ἐπὶ τὸ πῶας ἔπλειον ἐς Αἴαν τὴν Κολχίδα. ἰδυῖται γὰρ ἔμειλλοι ὑδριεσάμενοι ἐς τὸ πύλαγος ἀφῆσιν. ἐπὶ τούτῳ δὲ τῷ χώρῳ οὖνομα γίγνεται Ἀφίται. ἐν τούτῳ ὦν ὄρεον οἱ Πέρσιαι ἐποιῦντο.

194. Πεντηκαίδεκα δὲ τῶν νηῶν τρυτίων ἔτυχόν τι ὕσταται πολλὸν ἐξαναχθεῖσθαι, καὶ πως παυεῖσθαι τὰς ἐκ' Ἀρτιμισίου τῶν Ἑλλήνων νῆας. ἰδοξάν τι δὲ τὰς σφιστίους εἶναι οἱ βάρβαροι, καὶ πλείοντες, ἔπισον ἐς τοὺς πολέμιους· τῶν ἱστρατήγει οὐκ ἀπὸ Κύμης τῇν Αἰαλίδος ὑπαρχος Σανδῶκης ὁ Θαμναῖος. τὸν δὲ πρότερον τρυτίων βασιλεὺς Δαρειὸς ἐκ' αἰτίῃ τοιῆδε λαβὼν, ἀνιστάμενος, λόντα τῶν βασιληῶν δικαστίων, ὅτι ὁ Σανδῶκης ἐπὶ χρε-

μασι ἄδικον δίκην ἰδίκασι. ἀνακριμασθέντος ἂν αὐτοῦ, λογιζόμενος ὁ Δαρεῖος, εὐρέοι πλείω ἀγαθὰ τῶν ἀμαρτημάτων πεποιημένα ἰς οἶκον τὸν βασιλῆϊον· εὐρὼν δὲ τοῦτο ὁ Δαρεῖος, καὶ γιούς ὡς ταχύτερα αὐτὸς ἢ σφώτερα ἐργασμένος εἴη, ἔλυσι. βασιλῆα μὲν δὴ Δαρεῖον οὕτω διαφυγῶν μὴ ἀπολίσθαι, περιῆν. τότε δὲ ἰς τοὺς Ἑλληνας καταπλώσας, ἱμιλλῇ οὐ τοδιύτερον διαφυγῶν ἔισθαι. ὡς γὰρ σφίαις ἰδὼν προσπλίνοντας οἱ Ἕλληνες, μαθόντες αὐτίων τὴν γινομένην ἀμαρτάδα, ἰπαναχθίντες, εὐπιστίως σφίαις ἔϊλον.

195. Ἐν τούτῳ μὴ Ἀρίδωλις πλείων ἦλω, τύραννος Ἀλαβείδων τῶν ἐν Καρίῃ. ἐν ἱτίρῃ δὲ, ὁ Πάφιος στρατηγὸς Πειθύλος ὁ Δημοπόου· ὃς ἦγε μὲν δυώδεκα νῆας ἐκ Πάφου, ἀποβαλὼν δὲ σφίαν τὰς ἑνδεκά τῇ χειμῶνι τῇ γινομένη κατὰ Σηπιάδα, μὴ τῇ περιγινόμενῃ καταπλίων ἰσ' Ἀρτιμίσιον ἦλω. τούτους οἱ Ἕλληνες ἐξιστορήσαντες τὰ ἐβούλοντο πυθίσθαι ἀπὸ τῆς Ξέρξεω στρατῆς, ἀποσέμπουσι διδιμένους ἰς τὸν Κορινθίον Ἰσθμόν.

196. Ὁ μὲν δὴ ναυτικὸς τῶν βαρβάρων στρατὸς, πᾶριξ τῶν πινυτικαίδεκα νῶν τῶν ἰσποιν Σαυδάκια στρατηγείν, ἀπίκιστο ἰς Ἀφίτας. Ξέρξης δὲ καὶ ὁ περὶ πόρον πορευθεὶς διὰ Θισσαλῆς καὶ Ἀχαιῆς, ἐσβεβληκὼς ἦν καὶ δὴ τριταῖος ἰς Μηλίας· ἐν Θισσαλὶ μὲν ἄμιλλαν ποιησάμενος ἱππων τῶν ἰωυτοῦ, ἀποπειρώμενος καὶ τῆς Θισσαλῆς ἱππου, πυθόμενος ὡς ἀρίστη εἴη τῶν ἐν Ἑλλήσι· ἔνθα δὲ αἱ Ἑλληνίδες ἱπποὶ ἐλίποντο πολλόν. τῶν μὲν οὖν ἐν Θισσαλὶ ποταμῶν, Ὀνόχωνος μεῦτος οὐκ ἀπέχρησε τῇ στρατῇ τὸ ρέειν, πινόμενος· τῶν δὲ ἐν Ἀχαιῇ ποταμῶν ρέοντων, οὐδὲ ὅστις μίγιστος αὐτίων ἔστι Ἡπιδανὸς, οὐδὲ οὗτος ἀντίσχι, εἰ μὴ φλαύρος.

197. Ἐς Ἄλιν δὲ τῆς Ἀχαιῆς ἀπικομίσθαι Πέρξην, οἱ πατηγισμένοι τῆς ὁδοῦ βουλόμενοι τὸ πᾶν ἐξηγίσθαι, ἱλιγός οἱ ἐπιχώριον λόγον, τὰ περὶ τὸ ἶρόν τοῦ Λαφροστίου Διός· ὡς Ἀδάμας ὁ Αἰόλου ἐμηχανήσατο Φερίξω μέρος σὺν Ἴνοϊ βουλεύσας· μετὰ δὲ, ὡς ἐκ Θιοπροπίου Ἀχαιοὶ προτιδιῷσι τοῖσι ἐκείνου ἀπογόνιοισι αἰθλους τοιοῦνδε· ὅς ἐστιν ἡ τοῦ γένους τούτου πρῶτοντος, τούτου ἐπιτάξαις ἔργισθαι τοῦ πρυτανήτου, αὐτοὶ φυλακὰς ἔχουσι· λήϊτον δὲ καλίουσι τὸ πρυτανήϊον οἱ Ἀχαιοί· ἦν δὲ ἰσιλθῆ, οὐκ ἔστι ὅπως ἔξεισι, πρὶν ἢ θύσισθαι μίλλῃ· ὥς ἔστι πρὸς τούτοις, πολλοὶ ἤδη τῶν μελλόντων τούτων θύσισθαι, δίσσαντες, εἶχοντο ἀποδράντες ἐς ἄλλαν χώραν· χρόνου δὲ παροῖοντες ὀπίσω κατιλθόντες, ἦν ἀλίσκωνται ἰσιλθόντες ἐς τὸ πρυτανήϊον, ὡς θύεταιί τι ἐξηγίοντο στίμῃσι πᾶς πυκασθεῖς, καὶ ὡς σὺν πομπῇ ἔξαχθεῖς. ταῦτα δὲ πάσχοι οἱ Κυτισσώρου τοῦ Φερίξου παῖδός ἀπόγονοι, διότι καθαρχὸν τῆς χώρας ποιουμένων Ἀχαιῶν ἐκ Θιοπροπίου Ἀδάμαντα τὸν Αἰόλου, καὶ μελλόντων μιν θύειν, ἀπικομίνους οὗτος ὁ Κυτίσσωρος ἐξ Αἴης τῆς Κολχίδος, ἰβρύσατο· ποιήσας δὲ τοῦτο, ταῖσι ἐπιγινόμενοις ἐξ ἑαυτοῦ μῆνιν τοῦ θιῶ ἰνίσταλι. Πέρξης δὲ ταῦτα ἀκούσας, ὡς κατὰ τὸ ἄλλος ἐγίνετο, αὐτός τι ἔργετο αὐτοῦ, καὶ τῇ στρατιῇ πάσῃ παρήγγιλλε· τῶν τι Ἀδάμαντος ἀπογόνων τὴν οἰκίην ὁμοίως καὶ τὸ τίμινος ἰσίδετο.

198. Ταῦτα μὲν τὰ ἐν Θισσαλίῃ, καὶ τὰ ἐν Ἀχαιῇ. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν χώρων ἦϊε ἐς τὴν Μηλίδαν παρὰ πόλιν Δαλάσσης, ἐν τῇ ἄμπατις τι καὶ ῥηχίη ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν γίνεταί. περὶ δὲ τὸν πόλιν τοῦτόν ἐστι χώρος πεδινός, τῇ μὲν, εὐρύς, τῇ δὲ, καὶ κάρτα στενός. περὶ δὲ τὸν χώρον τοῦτον οὖρια ὑψηλὰ καὶ ἄβυσσος πι-

ρεπλητῆι πᾶσαν τὴν Μηλίδα γῆν, Τρηχίναι πέτραι κα-
 λιόμεναι. πρώτη μὲν νυν πόλις ἐστὶ ἐν τῇ κόλπῳ, ἰόντι
 ἀπ' Ἀχαιῆς, Ἀντικύρη· παρ' ἣν ποταμὸς Σπιρχήϊος
 ῥέων ἐξ Ἐνιήων, ἐς θάλασσαν ἐκδίδοι. ἀπὸ δὲ τούτου,
 διὰ εἰκοσίου σταδίων ἄλλος ποταμὸς, τῷ οὐνομα κεῖται
 Δύρας, τὸν βοηθίοντα Ἡρακλῆϊ καιομένη λόγος ἐστὶ
 ἀναφανῆναι. ἀπὸ δὲ τούτου, δι' ἄλλων ἱκοσι σταδίων ἄλ-
 λος ποταμὸς ἐστὶ, ὃς καλεῖται Μίλας.

199. Τρηχίς δὲ πόλις ἀπὸ τοῦ Μίλανος τούτου πο-
 ταμοῦ πόσις στάδια ἀπέχει. ταύτῃ δὲ καὶ εὐρύτατόν
 ἐστὶ πᾶσης τῆς χώρας ταύτης ἐκ τῶν οὐρίων ἐς θάλασ-
 σαν, κατ' αὐτὴν Τρηχίς πεπλόλισται· διςχίλιά τι γὰρ καὶ
 δισμύρια πλῆθρα τοῦ πεδίου ἐστί. τοῦ δὲ οὐρίου, τὸ
 περικλήϊμι τὴν γῆν τὴν Τρηχινίην, ἔστι διασφάξ πρὸς
 μισαμβρίην Τρηχίνος. διὰ δὲ τῆς διασφάγος Ἀσωπὸς
 ποταμὸς ῥέει παρὰ τὴν ὑπώρειν τοῦ οὐρίου.

200. Ἔστι δὲ ἄλλος Φοίνιξ ποταμὸς οὐ μέγας πρὸς
 μισαμβρίην τοῦ Ἀσωποῦ· ὃς ἐκ τῶν οὐρίων τουτίων ῥέων,
 ἐς τὸν Ἀσωπὸν ἐκδίδοι. κατὰ δὲ τὸν Φοίνικα ποταμὸν
 στιννότατόν ἐστι· ἀμαξίτες γὰρ μίη μούνη δίδμεται.
 ἀπὸ δὲ τοῦ Φοίνικος ποταμοῦ πεντεκαίδεκα στάδια ἐστὶ
 ἐς Θερμοπύλας. ἐν δὲ τῇ μεταξὺ Φοίνικος ποταμοῦ καὶ
 Θερμοπυλείων κόμῃ τί ἐστὶ τῇ οὐνομα Ἀνθήλη κεῖται,
 παρ' ἣν δὴ παρὰ ῥέων ὁ Ἀσωπὸς, ἐς θάλασσαν ἐκδίδοι,
 καὶ χῶρος περὶ αὐτὴν εὐρύς, ἐν τῇ Δήμητρὸς τι ἱερὸν
 Ἀμφικτυονίδος ἱδρυται, καὶ ἱδραι εἰσι Ἀμφικτύοσι, καὶ
 αὐτοῦ τοῦ Ἀμφικτύονος ἱερὸν.

201. Βασιλεὺς μὲν δὴ Ξέρξης ἰστρατοπεδεύετο τῆς
 Μηλίδος ἐν τῇ Τρηχινίῃ· οἱ δὲ δὴ Ἕλληνες, ἐν τῇ διόδῳ.
 καλεῖται δὲ ὁ χῶρος οὗτος, ὑπὸ μὲν τῶν πλείων Ἑλλή-
 των, Θερμοπύλαι· ὑπὸ δὲ τῶν ἱπικωρίων καὶ περιόικων,

Πύλαι. ἱστρατοποιδιύοντο μὲν νυν ἰκάτιροι ἐν ταύταισι τοῖσι χωρίοισι. ἐπικράτει δὲ, ὃ μὲν, τῶν πρὸς βορρῇν ἄνιμιν ἰχόντων πάντων μίχρη Τρηχῖνος· οἱ δὲ, τῶν πρὸς νότον καὶ μισαμβρίην φερόντων ἐπὶ ταύτης τῆς ἡπείρου.

202. Ἔσαν δὲ οἷδε Ἑλλήνων οἱ ὑπομένοντες τὸν Πέρσῃ ἐν ταύτῃ τῇ χώρῃ. Σπαρτιητίων τε τριηκόσιοι ὀπλίται, καὶ Τειγινήων καὶ Μαντινίων χίλιοι, ἡμίσεις ἰκατίρων· ἐξ Ὀρχομενοῦ τε τῆς Ἀρκαδίας, ἑκασι καὶ ἰκατόν· καὶ ἐκ τῆς λοιπῆς Ἀρκαδίας, χίλιοι· τοσοῦτοι μὲν Ἀρκάδων. ἀπὸ δὲ Κορίνθου, τιτρακόσιοι· καὶ ἀπὸ Φλιοῦντες, διηκόσιοι· καὶ Μυκηναίων ὀγδώκοντα. οὗτοι μὲν ἀπὸ Πελοποννήσου παρῆσαν. ἀπὸ δὲ Βοιωτῶν, Θισπιάων τε ἑπτακόσιοι, καὶ Θηβαίων τιτρακόσιοι.

203. Πρὸς ταύτοισι ἐπὶ κληταὶ ἰγίνοντο Λακροί· τε αἱ Ὀπούντιοι παυστρατιῇ, καὶ Φωκίων χίλιοι. αὐτὰ γὰρ σφίας οἱ Ἕλληνες ἐπικαλίσαντο, λίγοντες δὲ ἀγγίλῃν, ὥς αὐτοὶ μὲν ἤποιεν πρόδρομοι τῶν ἄλλων, οἱ δὲ λοιπὴ τῶν συμμάχων, προσδόκιμοι πᾶσαν εἶν ἡμέρην· ἢ θάλασσαν τί σφι εἶη ἐν φυλακῇ, ὑπ' Ἀθηναίων τε φρουρομένη, καὶ Αἰγινήτιων, καὶ τῶν ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντων, καὶ σφι εἶη δεινὸν οὐδὲν· οὐ γὰρ θρεῖν εἶναι τὸν ἰσιόντα ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἀλλ' ἄνθρωπον· εἶναι δὲ θητὸν οὐδένα, οὐδὲ ἴσισθαι, τῇ κακὸν ἐξ ἀρχῆς γινομένην οὐ συνμίχθῃ· τοῖσι δὲ μίγιστοις αὐτίων, μέγιστα· ἰφίλειον ὦν καὶ τὸν ἰπελαύνοντα, ὥς ἰόντα θητὸν, ἀπὸ τῆς δόξης πιστεῖν ἄν. οἱ δὲ, ταῦτα πυνθανόμενοι, ἰσότητις ἐς τὴν Τρηχίνα.

204. Τούτοις ἴσαν μὲν νυν καὶ ἄλλοι στρατηγὸν πατὰ πόλιας ἰκάστων· ὃ δὲ θωῦμαζόμενος μέλιστα καὶ παντὸς τοῦ στρατιύματος ἡγούμενος, Λακιδαιμόνιος ἦν,

Λιωνίδης ὁ Ἀναξανδρίδιω, τοῦ Λίοντος, τοῦ Εὐρυπράτι-
διω, τοῦ Ἀναξάνδρου, τοῦ Εὐρυπράτιος, τοῦ Πολυδώρου,
τοῦ Ἀλκαμίνιος, τοῦ Τηλίκλου, τοῦ Ἀρχέλιω, τοῦ
Ἠγησίλιω, τοῦ Δορύσσου, τοῦ Λιωδότιω, τοῦ Ἐχι-
στράτου, τοῦ Ἠγίος, τοῦ Εὐρυσθένιος, τοῦ Ἀριστοδήμου,
τοῦ Ἀριστομάχου, τοῦ Κλιοδαίου, τοῦ Τλλου, τοῦ Ἡρα-
κλῆος· κτησάμενος τὴν βασιληίην ἐν Σπάρτῃ ἐξ ἀπροσδο-
κῆτος.

205. Διζῶν γὰρ εἰ ἰόντων περιουτίων ἀδελφῶν,
Κλιομίνιος τι καὶ Δωρίος, ἀπιλήλατο τῆς φροντίδος
περὶ τῆς βασιληΐας. ἀποθανόντος δὲ Κλιομίνιος ἄπαιδος
ἔρσανος γόνου, Δωρίος τι οὐκίτι ἰόντος, ἀλλὰ τιλιυτή-
σαντος καὶ τούτου ἐν Σικελίῃ, οὕτω δὲ ἰς Λιωνίδην ἀνί-
βαισι ἡ βασιληΐη· καὶ διότι πρότερος ἐγιγόνει Κλιομβρέ-
του, οὗτος γὰρ ἦν νιώτατος Ἀναξανδρίδιω παῖς, καὶ δὴ
καὶ εἶχε Κλιομίνιος θυγατέρα. ὅς τότε ἦν ἰς Θερμοπύ-
λας ἐπιλεξάμενος ἄνδρας τι τοὺς κατιστιῶτας τριηκοσί-
ους, καὶ τοῖσι ἐτύγχανον παῖδες ἰόντες. παραλαβὼν δὲ
ἀπίκετο καὶ Θηβαίων τοὺς ἰς τὸν ἀριθμὸν λογισάμενος
εἶπον, τῶν ἰστρατήγι Λιοντιάδης ὁ Εὐρυμάχου. τοῦδε δὲ
εἵνεκα τούτους σπουδὴν ἐποίησατο Λιωνίδης μούτους Ἑλ-
λήνων παραλαβῶν, ὅτι σφίον μεγάλως κατηγόρητο μη-
δίξειν. παρικόλιν ὦν ἰς τὸν πόλεμον, θίλων εἰδέναι εἶτε
συμπέμψουσι, εἶτε καὶ ἀπερίουσι ἐκ τοῦ ἱμφανίος τὴν Ἑλ-
λήνων συμμαχίην. οἱ δὲ, ἄλλοφρονέοντες, ἱπικμπον.

206. Τούτους μὲν τοὺς ἐμφὶ Λιωνίδην πρώτους ἀπί-
πιμψαν Σπαρτιῆται, ἵνα τούτους ὀρῶντες οἱ ἄλλοι σύμ-
μαχοι, στρατιῶνται, μηδὲ καὶ οὗτοι μηδίσωσι, ἦν αὐτοὺς
πυνθάνωνται ὑπερβαλλομένους· μετὰ δὲ, Κάρνεια γὰρ
σφι ἦν ἱμπεδὼν, ἱμιλλον ὀρτάσαντες, καὶ φυλακὰς λι-
πόντες ἐν τῇ Σπάρτῃ, κατὰ τάχος βοηθήσειν πανδημί.

ὧς δὲ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν συμμάχων ἐνέμυντο καὶ αὐτοὶ ἔτι-
ρα τοιαῦτα ποιήσιν· ἦν γὰρ κατὰ τὸ αὐτὸ Ὀλυμπιάς τού-
τοις τοῖς περήγμασι συμπίσσυσα. οὕκων δοκίοντες κατὰ
τάχος οὕτω διακριθῆσιν τὸν ἐν Θερμοπύλῃσι πύλι-
μοι, ἔπιμνον τοὺς περοδρόμους. οὗτοι μὲν δὴ οὕτω διένε-
μυντο ποιήσιν.

207. Οἱ δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι Ἕλληνες, ἱπιδὴ πύλας
ἐγίνετο τῆς ἰσουλῆς ὁ Πέρσης, καταβρώδιοντες, ἰβουλύ-
οντο περὶ ἀπαλλαγῆς. τοῖσι μὲν νυν ἄλλοις Πιλοπονη-
σίαισι ἰδοῦσι ἐλθούσι ἐς Πιλοπόνησον, τὸν Ἰσθμὸν ἔχουσιν
ἐν φυλακῇ· Λιωνίδης δὲ, Φωκίων καὶ Λοκρῶν περισπερ-
χίαν ἰόντων τῇ γνώμῃ ταύτῃ, αὐτοῦ τι μίμιν ἐψηφίζετο,
πίμπουσιν τι ἀγγίλους ἐς τὰς πύλας, κλισύοντάς σφι
ἰπιδονθῆναι, ὥς ἰόντων αὐτῶν ὀλίγων στρατὸν τῶν Μή-
δων ἀλλάξασθαι.

208. Ταῦτα βουλευομένων σφίον, ἔπιμπε Ξέρξης κα-
τάσκοπον ἰσπία, ἰδῆσθαι ὁπόσοι τί εἰσι, καὶ ὅ, τι ποίειν.
ἀκηκόει δὲ ἔτι ἰὼν ἐν Θισσαλίῃ, ὥς ἀλισμένη εἴη ταύτῃ
στρατιᾷ ὀλίγη, καὶ τοὺς ἡγεμόνας, ὥς εἴησαν Λακκεδαιμό-
νιοί τι καὶ Λιωνίδης ἰὼν γίνος Ἡρακληίδης. ὥς δὲ προσέ-
λασι ὁ ἰσπίης πρὸς τὸ στρατόπεδον, ἰδηϊτό τι καὶ κα-
τῶρα πᾶν μὲν οὐ τὸ στρατόπεδον· τοὺς γὰρ ἴσω τιταγ-
μένους τοῦ τείχους, τὸ ἀνορθώσαντες εἶχον ἐν φυλακῇ, οὐκ
οἶά τι ἦν κατιδίεσθαι· ὁ δὲ τοὺς ἔξω ἱμάνθαι, τοῖσι πρὸ
τοῦ τείχους τὰ ὅπλα ἔκρυπτο. ἔτυχον δὲ τοῦτον τὸν χρόνον
Λακκεδαιμόνιοι ἔξω τιταγμένοι. τοὺς μὲν δὴ ὥρα γυμναζο-
μένους τῶν ἀνδρῶν, τοὺς δὲ τὰς κόμας κτινίζομένους.
ταῦτα δὴ θιόμινος, ἰθουμάζι, καὶ τὸ πλῆθος ἱμάνθαι.
μαθὼν δὲ πάντα ἀτρεκίως, ἀπήλαυνε ὀπίσω κατ' ἡσυ-
χίην. οὔτε γὰρ τις ἰδίωκε, ἀλογίης τι ἐνιπύρησι πολλῆς.
ἀπειλθὼν δὲ, ἔλιγι πρὸς Ξέρξια τάπερ ὅπως πάντα.

209. Ἀκούων δὲ Ξέρξης, οὐκ εἴχε συμβαλίσθαι τὸ ἰόν, ὅτι παρασκευάζοντο ὡς ἀπολιύμινοί τι καὶ ἀπολίοντες κατὰ δύναμιν ἄλλ', αὐτῷ γιλοῖα γὰρ ἰφαίνοντο ποίειν, μετεπίμψατο Δημάρετον τὸν Ἀρίστανος ἰόντα ἐν τῇ στρατοπέδῳ. ἀπικόμενοι δὲ μιν εἰρώτα Ξέρξης ἵκαστα τουτίων, ἰδὲλων μαδίειν τὸ ποιούμενον πρὸς τῶν Λακιδαιμονίων. ὁ δὲ εἶπε· “Ἦκουσας μὲν μιν καὶ πρότερον, εὔτε ὀρμῶμεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, περὶ τῶν ἀνδρῶν τουτίων· ἀκούσας δὲ, γίλωτά με ἴδου, λίγοντα τάπιδ ὤρων ἐκδηρόμιστα πρήγματα ταῦτα. ἡμεῖς γὰρ τὴν ἀληθειάν ἀσπίειν ἀντία σιῦ, ὦ βασιλιῦ, ἀγὼν μίγιστός ἐστι· ἄκουσον δὲ καὶ νῦν. οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀπίκαται μαχισόμενοι ἡμῖν περὶ τῆς ἰσόδου, καὶ ταῦτα παρασκευάζονται. νόμος γὰρ σφι οὕτω ἔχων ἐστί· ἐπὶ ἀν μίλωνται. ἐπίστας δὲ, εἰ τούτους τι καὶ τὸ ὑπομένον ἐν Σπάρτῃ καταστρέψαι, ἔστι οὐδὲν ἕλλο ἴδιον ἀνδρώπων τό σοι, βασιλιῦ, ὑπομινίει χιῖρας ἀνταιρόμενον. νῦν γὰρ πρὸς βασιληίην τι καλλίστην τῶν ἐν Ἑλλήσει πρὸς φέριαι, καὶ ἄνδρας ἀρίστους.” Κέρτα τι δὴ ἄπιστα Ξέρξῃ ἰφαίνετο τὰ λιγόμενα εἶναι, καὶ διύτιρα ἱπιρώτα, ὅντινα τρόποι, τοσούτοι ἰόντες, οἷσι τί εἰσι τῇ ἰαυτοῦ στρατῷ μαχίσασθαι. ὁ δὲ εἶπε· “ὦ βασιλιῦ, ἡμεῖς χρᾶσθαι ὡς ἀνδρὶ ψιύστη, ἣν μὴ ταῦτά τοι ταύτη ἱκῆ, τῇ ἰγῶ λίγων.”

210. Ταῦτα λίγων, οὐκ ἔπειθε τὸν Ξέρξην. τίσις τις μὲν δὴ παριζῆκε ἡμέρας, ἐλπίζων αἰεὶ σφίας ἀποδρῆσθαι. πρίμπτη δὲ, ὡς οὐκ ἀπαλλάσσοντο, ἀλλὰ οἱ ἰφαίνοντο, ἀναιδιῇ τι καὶ ἀβουλίῃ διαχρῶμενοι, μίνειν, πρίμπτη ἰπ' αὐτοὺς Μῆδους τι καὶ Κισσίους θυμῶναις, ἰντι-

λάμινός σφιας ζωγρήσαντας ἄγειν ἐς ὄψιν τὴν ἰωῦτοῦ. ὥς δ' ἰππίστον φερόμενοι ἐς τοὺς Ἑλληνας οἱ Μῆδαι, ἱππίστον πολλοί· ἄλλοι δ' ἰπισθήϊσαν, καὶ οὐκ ἀπέλαυσον, καί τιρ μιγᾶλως προσπατοῦντες. δῆλον δ' ἰποῖσιν παντί τιρ, καὶ οὐκ ἤπιστα αὐτῷ βασιλεῖ, ὅτι πολλοὶ μὲν ἄνδρες ποιοὶ εἶναι, ἐλίγοι δὲ ἄνδρες. ἐγίνετο δὲ ἡ συμβολὴ δι' ἡμέρας.

211. Ἐπεὶ τι δὲ οἱ Μῆδαι τρηχίως περιέπαιοντο, ἰθαῦτα οὗτοι μὲν ὑπεξήϊσαν, οἱ δὲ Πέρσαι ἰνδιξάμενοι ἰπῆϊσαν, τῶς ἀθανάτους ἰκέλιε βασιλεὺς, τῶν ἥρχι Ἰθάρης, ὥς δὴ οὗτοί γε ὑπαιτίως πατιργασόμενοι. ὥς δὲ καὶ οὗτοι συνέμισγον τοῖσι Ἑλλήσι, οὐδὲν πλείον ἐφίροντο τῆς στρατιῆς τῆς Μηδικῆς, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ, ἅτι ἐν στεινοπόρῳ τι χώρῳ μαχόμενοι, καὶ δόρασι βραχυτέρῳσι χρεώμενοι ἥτιρ οἱ Ἕλληνες, καὶ οὐκ ἔχοντες πλῆθει χρῆσασθαι. Λακιδαιμόνιοι δὲ ἰμάχοντο ἀξίως λόγου, ἄλλα τι ἀποδινύμενοι ἐν οὐκ ἰπισταμένῳσι μάχισθαι ἰξισιστάμενοι, καὶ ὅπως ἰντρέψιαν τὰ νῶτα, ἀλίς φεύγοντες δῆδι. οἱ δὲ βάρβαροι ὀρίωντες φεύγοντας, βοῇ τι καὶ πατάγῃ ἰπῆϊσαν· οἱ δ' ἂν καταλαμβάνομενοι, ὑπίστρεφον ἀντίῳ εἶναι τοῖσι βαρβάροις· μεταστρεφόμενοι δὲ, κατέβαλλον πλῆθει ἀναριθμήτους τῶν Περσίων· ἱππίστον δὲ καὶ αὐτίων τῶν Σπαρτηγῶν ἰθαῦτα ἐλίγοι. ἰπῆι δὲ οὐδὲν ἰδυίατο παραλαβῆναι οἱ Πέρσαι τῆς ἰσόδου πυριώμενοι, καὶ κατὰ τίλια καὶ παντοίως προσβάλλοντες, ἀπήλκον ἐπίσω.

212. Ἐν ταύτῃσι τῇσι προσόδοις τῆς μάχης λήγεται βασιλῆα θηύμενον, τρεῖς ἀναδραμεῖν ἐκ τοῦ θρόνου, δίστατα περὶ τῇ στρατιῇ. τότε μὲν οὕτω ἡγωνίσαντο. τῇ δ' ὑστριαῇ οἱ βάρβαροι οὐδὲν ἄμεινον ἀέθλιον. ἅτι γὰρ ἐλί-

γων ἰόντων, ἰλπίσαντις σφιας κατατιτρωματίσθαι τι καὶ οὐκ οἶους τι ἴσινθαι ἴτι χιῖρας ἀνταίρασθαι, συνή-
 βαλλον. οἱ δὲ Ἕλληνες πατὰ τάξεις τι καὶ πατὰ ἰθυσια
 πικροσμημένοι ἴσαν, καὶ ἰν μίριϊ ἱκαστοι ἰμάχοντο, πλὴν
 Φωκίων· οὗτοι δὲ ἰς τὸ οὖρος ἰτάχθησαν, φυλάζοντες τὴν
 ἄτραπὸν. ὡς δὲ οὐδὲν εὖρισπον ἄλλοιότιροι οἱ Πίρσαι ἢ
 τῇ προτεραίῃ ἰνῶρων, ἀπήλαυον.

213. Ἀπορίοντος δὲ βασιλῆος ὃ, τι χρήσεται τῇ πα-
 ρέοντι πρήγματι, Ἐπιάλτης ὁ Εὐρυδῆμου, ἀνὴρ Μηλιῦς,
 ἦλθ' οἱ ἰς λόγους, ὡς μέγα τι παρὰ βασιλῆος δοκίαν
 οἴσινθαι· ἴφρασί τι τὴν ἄτραπὸν τὴν διὰ τοῦ οὖριος φέ-
 ρουσιν ἰς Θειροπούλας, καὶ διέφθιρι τοὺς ταύτη ὑπομί-
 ναντας Ἕλληνας. ὕστειρον δὲ δίσας Λακιδαιμονίους, ἴφου-
 γα ἰς Θισσαλίην· καὶ οἱ φυγόντι, ὑπὸ τῶν Πυλαγόρων,
 τῶν Ἀμφικτυόνων ἰς τὴν Πυλαίην συλλεγομένων, ἐργύ-
 ριον ἰπικηρέχθη. χρόνῳ δὲ ὕστειρον, κατῆλθε γὰρ ἰς
 Ἀντικύρην, ἀπὶ θανὶ ὑπὸ Ἀθηναίῳ, ἀνδρὸς Τρηχινίου.
 ὁ δὲ Ἀθηναῖος οὗτος ἀπίκτειν μὲν Ἐπιάλτια δι' ἄλλην
 αἰτίην, τὴν ἰγὰ ἰν τοῖσι ὅπισθε λόγοισι σημεῖων ἰσιμή-
 θη μίντοι ὑπὸ Λακιδαιμονίων οὐδὲν ἴσον. Ἐπιάλτης
 μὲν οὕτω ὕστειρον ταυτίων ἀπὶ θανὶ.

214. Ἔστι δὲ ἴτιρος λιγόμενος λόγος, ὡς Ὀνήτης τι
 ὁ Φαναγόρειος, ἀνὴρ Καρύστιος, καὶ Κορυθαλὸς Ἀντικυ-
 ρεύς, ἰσὶ οἱ εἴπαντες πρὸς βασιλῆα ταύτους τοὺς λόγους,
 καὶ περιηγησάμενοι τὸ οὖρος ταῖσι Πίρρησι· οὐδαμῶς
 ἰμοίγι πιστός. τοῦτο μὲν γὰρ, τῇδε χρὴ σταδμώσα-
 σθαι, ὅτι οἱ τῶν Ἑλλήνων Πυλαγόροι ἰπικηρέξαν οὐκ ἰπὶ
 Ὀνήτῃ τι καὶ Κορυθαλῷ ἐργύριον, ἀλλ' ἰπὶ Ἐπιάλτῃ
 τῇ Τρηχινίῳ, πάντως που τὸ ἀτρεκίστατον πυδόμενοι·
 τοῦτο δὲ, φεύγοντα τὸν Ἐπιάλτην ταύτην τὴν αἰτίην οἴ-
 δαμιν. ἰδίῃ μὲν γὰρ ἂν καὶ ἰὼν μὴ Μηλιῦς ταύτην τὴν

ἀτραπὸν Ὀνήτης, εἰ τῇ χώρῃ πολλὰ ὀμίληκός ἐστι· ἀλλ', Ἐπιάλτης γὰρ ἴσται ὁ περιηγησάμενος τὸ εὖρος κατὰ τὴν ἀτραπὸν, τοῦτον αἶτιον γράφω.

215. Πέρξης δὲ, ἐπὶ οἱ ἦρσι τὰ ὑπὸσχίτο ὁ Ἐπιάλτης κατιργάσσειν, αὐτίκα περιχαρὲς γινόμενος, ἔπειπε Ἰθάριον, καὶ τῶν ἰσπρατῆγι Ἰθάρης. ὥρμιατο δὲ περὶ λύχων ἀφὰς ἐκ τοῦ στρατοπέδου. τὴν δὲ ἀτραπὸν ταύτην ἐξῆρυν μὲν οἱ ἐπιχώριοι Μηλῖες· ἐξενρόντες δὲ, Θισσαλεῦσι κατηγήσαντο ἐπὶ Φωκίας, τότε ὅτι οἱ Φωκῖες φράζοντες τείχεϊ τὴν ἰσβολὴν, ἵσαι ἐν σάπη τῷ παλίμῳ· ἔκ τε τόσῳ δὴ κατιδίδακτο ἰούσα οὐδὲν χρηστὴ Μηλιῦσι.

216. Ἐχὺ δὲ ὥδε ἡ ἀτραπὸς αὕτη. ἄρχεται μὲν ἀπὸ τοῦ Ἀσωποῦ ποταμοῦ τοῦ διὰ τῆς διασφάγος ῥέοντος· οὐνομα δὲ τῇ αὔρῳ τούτῃ καὶ τῇ ἀτραπῇ σῶντο αὐταί, Ἀνόπαια· τίει δὲ ἡ Ἀνόπαια αὕτη κατὰ ῥάχιν τῷ εὖρει, λήγει δὲ κατὰ τὴν Ἀλφειὸν πόλιν, πρώτῃ ἰούσαν τῶν Λοκρῶν πρὸς τῶν Μηλίων, καὶ κατὰ Μεγαμυγῶν τε καλούμενον λίθον, καὶ κατὰ Κερκώπων ἵδρας· τῇ καὶ τὸ στενωπὸν ἴσται.

217. Κατὰ ταύτην δὲ τὴν ἀτραπὸν καὶ αὐτὴν ἔχουσαν οἱ Πέρσαι, τὸν Ἀσωπὸν διαβάτες, ἰσπεύοντο πᾶσαι τὴν νύκτα, ἐν διξιῇ μὲν ἔχοντες αὔρια τὰ Οἰτᾶϊον, ἐν ἀριστερῇ δὲ, τὰ Τρηχινίων. ὥς τε δὲ δῖφαινε, καὶ ἰγίνοντο ἐπ' ἀκρωτηρίῳ τοῦ εὖρους. κατὰ δὲ ταῦτα τοῦ εὖρους ἐφύλασσον, ὥς καὶ πρότερόν μιν διδῆλυνται, Φωκίων χίλιον ἐπλῖται, ῥυόμενοί τε τὴν σφιστῆρι χώρην, καὶ φρουρίοντι τὴν ἀτραπὸν. ἡ μὲν γὰρ πᾶσι ἰσβολὴ ἐφυλάσσεται ὑπὸ τῶν αἰρηται· τὴν δὲ διὰ τοῦ εὖρους ἀτραπὸν ἰδιόσται Φωκῖες ὑποδιζόμενοι Διονίδῃ ἐφύλασσαν.

218. Ἐμαθὸν δὲ σφισ οἱ Φωκῖες ὥδε ἀμειβεσθῆναι·

ἀναβαίνοντες γὰρ ἱλάνθανον οἱ Πέρσαι τὸ οὖρον, πᾶν
 ἐὼν δρυῶν ἐπίπλιον. ἦν μὲν δὴ νηιμίη, ψόφου δὲ γενομένου
 πολλοῦ, ὡς αἰπὸς ἦν, φύλλων ὑποκειχόμενων ὑπὸ ταῖσι
 ποσὶ, ἀνά τι ἴδραμον οἱ Φωκίαι, καὶ ἐνίδυνον τὰ ἔπλα·
 καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι παρήσαν. ὡς δὲ ἰδὼν ἄνδρας ἰν-
 δυομένους ἔπλα, ἐν θωύματι ἐγένοντο· ἐλπόμενοι γὰρ οὐ-
 δέν σφι φανήσθαι ἀντίξουν, ἐκπύρηνσαι στρατῷ. ἐνθαυ-
 στα Ἐδάρης καταβῆνθῆσας μὴ οἱ Φωκίαι ἴωσι Λακωνι-
 κόνιαι, ἔριτο τὸν Ἐπιδάλτια ποδαπὸς εἶη ὁ στρατός· πυ-
 θόμενος δὲ ἀτρεκέως, δέτασσε τοὺς Πέρσας ὡς ἐς μάχην.
 οἱ δὲ Φωκίαι, ὡς ἐβάλλοντο τοῖσι ταξιύμασι πολλοῖσι τε
 καὶ πυκνοῖσι, εἴχοντο φεύγοντες ἐπὶ τοῦ οὐριος τὸν κόρυμ-
 βον, ἐπιστάμεινοι ὡς ἐπὶ σφίαις ὠρμήθησαν ἀρχὴν, καὶ
 παρῆσαν ὡς ἀπολείμενοι. οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ἰφρέ-
 νιον. οἱ δὲ ἄμφι Ἐπιδάλτια καὶ Ἐδάρεια Πέρσαι Φωκίαν
 μὲν οὐδένα λόγον ἰποιῦντο, οἱ δὲ κατίβαινον τὸ οὖρον κατὰ
 τάχος.

219. Ταῖσι δὲ ἐν Θερμοπύλῃσι ἰοῦσι Ἑλλήνων, πρῶ-
 τον μὲν ὁ μάντις Μιγιστίνης ἰσιδὼν ἐς τὰ ἱερὰ, ἔφησεν τὸν
 μέλλοντα ἴσθαι ἅμα ἡοὶ σφι θάνατον· ἴπαιτιν καὶ αὐ-
 σόμολοι ἦσαν οἱ ἐξαγγείλαντες τῶν Περσίων τὴν περίο-
 δον· οὗτοι μὲν ἴτι νεκτὸς ἐσήμεναν· τρίτοι δὲ οἱ ἡμεροσκά-
 ποι, καταδραμόντες ἀπὸ τῶν ἄκρων, ἤδη διαφαινούσης
 ἡμέρας. ἐνθαῦτα ἐβουλεύοντο οἱ Ἕλληνες, καὶ σφίων ἰσ-
 χίζοντο αἱ γυνῶμαι. οἱ μὲν γὰρ οὐκ ἔων τὴν τάξιν ἐκλα-
 πύν· οἱ δὲ, ἀντίτιντοι. μετὰ δὲ ταῦτο διακρίθιντες, οἱ
 μὲν ἀπαλλάσσοντο, καὶ διασκιδασθίντες, κατὰ πόλιν
 ἱπαστοι ἐτράποντο· οἱ δὲ αὐτίαν ἅμα Λιωνίδῃ μέντοι αὐ-
 τοῦ παρῆσαν ὡς ἀπὸ τοῦ οὐριος.

220. Λίγεται δὲ ὡς αὐτός· σφίαις ἀπίπαιμψι Λιωνίδης,
 μὴ ἀπάλωνται κηδόμενος· αὐτῷ δὲ καὶ Σπαρτιατῶν ταῖσι
 παρῆσαι οὐκ ἔχον ὑπεριπείως ἐκλιπὶν τὴν τάξιν ἐς τὸν

ἤλθον φυλάζοντες ἀρχήν· ταύτη καὶ μᾶλλον τῇ γνώμῃ
 πλείους εἰμι, Λιωνίδην, ἐπεὶ τι ἤσθιτο τοὺς συμμάχους
 ἰόντας ἀπερδύμευς, καὶ οὐκ ἰδίλοντας συνδιακινδυνύειν,
 κελύσσαι σφίας ἀπαλλάσσεισθαι· αὐτῷ δὲ ἀπέναι οὐ κα-
 λῶς ἔχουσιν. μίνοντι δὲ αὐτοῦ, κλῖος μίγα ἱλείπειτο, καὶ ἡ
 Σπάρτης εὐδαιμονίῃ οὐκ ἔξηλείφιστο. ἐπὶ χρεστο γὰρ ὑπὸ
 τῆς Πυθίης τοῖσι Σπαρτιήτεσι χρεωμένοισι περὶ τοῦ
 πολέμου τούτου αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ἰγυρομένου, ἡ Λακ-
 δαίμονα ἀνάστατον γενέσθαι ὑπὸ τῶν βαρβάρων, ἡ τὴν
 βασιλῆᾶ σφίον ἀπολείσθαι. ταῦτα δὲ σφί ἐν ἴπποισι ἔξα-
 μίτροισι χρεῶ, λίγοντα ᾤδε,

Ἵμῖν δ', ὦ Σπάρτης οἰκήτορες ἐνρυχόροιο,
 Ἡ μίγα ἄστυ ῥικυδὶς ὑπ' ἀνδράσι Περσιίδῃσι
 Πέρθεται· ἡ τὸ μὲν οὐκί, ἀφ' Ἑρακλῆος δὲ γενέθλης
 Πινθήσει βασιλῇ φθίμηνον Λακιδαίμονος οὔρος.
 Οὐ γὰρ τὸν ταύρων σχήσει μῖνος οὐδὲ λιόντων
 Ἀντιγίην· Ζητὸς γὰρ ἔχει μῖνος· οὐδὲ ἰ φημί
 Σχήσισθαι, πρὶν τῶνδ' ἴτιροι διὰ πάντα δάσηται.

ταῦτά τι δὴ ἱππιλεγόμενον Λιωνίδην, καὶ βουλόμενον κλῖος
 καταθῆσθαι μῦθον Σπαρτιητίων, ἀποπέμψαι τοὺς συμ-
 μάχους μᾶλλον, ἢ γνώμῃ διανεχθίντας οὕτω ἀπόσμως
 οἴχισθαι τοὺς οἰχομένους.

221. Μαρτύριοι δὲ μοι καὶ τῶδε οὐκ ἱλάχιστοι τούτου
 πύρι γίγονι. οὐ γὰρ μῦθον τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ τὸν
 μάντιν δεῖ εἶπαι τῇ στρατιῇ ταύτῃ, Μιγιστίην τὸν Ἀπαρ-
 νῆνα, λεγόμενον εἶναι τὰ ἀνέκαθιν ἀπὸ Μελάμπεδος, τοῦ-
 ται εἶπαντα ἐκ τῶν ἱερῶν τὰ μέλλοντά σφί ἐκβαίνειν, φα-
 νερὸς ἔστι Λιωνίδης ἀποπέμπων, ἵνα μὴ συναπέληταί σφί.
 ὁ δὲ, ἀποπεμπόμενος, αὐτὸς μὲν οὐκ ἀπὶλείπειτο, τὸν δὲ
 παῖδα συστρατεύομενον, ἰόντα οἱ μυναιγινία, ἀπέπιμψε.

222. Οἱ μὲν νυν σύμμαχοι οἱ ἀποπεμπόμενοι, οἴχοντο

τι ἀπιδόντες, καὶ ἐπιδόντα Διωνίδη. Θισπίεις δὲ καὶ Θηβαῖοι πατίμηναι μούνοι παρὰ Λακιδαιμονίοισι. τουτῶν δὲ, Θηβαῖοι μὲν, αἰκοντες ἱμῖνοι, καὶ οὐ βουλόμηνοι· κατιῦχε γὰρ σφίας Διωνίδης, ἐν ἡμέρων λόγῳ ποιούμενος· Θισπίεις δὲ, ἐόντες μάλιστα· οἳ οὐκ ἔφασαν, ἀπολιπόντες Διωνίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, ἀπαλλάξισθαι, ἀλλὰ καταμείναντες συσπείδανον. ἰστρατῆγαι δὲ αὐτῶν Δημόφιλος Διαδρόμιω.

223. Ξέρξης δὲ, ἐπὶ ἡλίου ἱπανατιύλαντες σπονδὰς ἰποιήσαντο, ἰσισχὼν χρέονι, ἐς ἀγορῆς που μάλιστα πληθύνειν πρόσδοι ἰποιέτο· καὶ γὰρ ἰσίσταλτο ἐξ Ἑπιάλτιω αὐτῷ. ἀπὸ γὰρ τοῦ οὐρεὸς ἡ κατάκλισις συντομωτέρη τί ἐστι, καὶ βραχυτέρος ὁ χῶρος πολλὸν ἥπερ ἡ περιόδος τε καὶ ἀνάκλισις. οἳ τε δὴ βάρεαροι οἱ ἀμφὶ Ξέρξια προσήϊσαν, καὶ οἱ ἀμφὶ Διωνίδην Ἕλληνες, ὡς τὴν ἐπὶ θανάτῳ ἔξοδοι ποιούμενοι ἤδη πολλῷ μᾶλλον ἢ κατ' ἀρχὰς ἐπιξήϊσαν ἐς τὸ εὐρύτερον τοῦ αὐχίνος. τὸ μὲν γὰρ ἔρυμα τοῦ τείχους ἐφυλάσσειτο· οἳ δὲ ἀνὰ τὰς προτίρας ἡμέρας ὑπὲξόντες ἐς τὰ στινύπορα, ἰμάχοντο. τότε δὲ συμμίσγοντες ἔξω τῶν στινῶν, ἱππῶν πολλοὶ πολλοὶ τῶν βαρβάρων. ὅπισθε γὰρ οἱ ἡγιμένοι τῶν τιλίων ἔχοντες μάστιγας, ἰρράπιζον πάντα ἄνδρα, καὶ ἐς τὸ πρόσω ἵππορύνοντες. πολλοὶ μὲν δὲ ἰστίπτορ αὐτῶν ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ διφθειρόντο· πολλῷ δ' ἔτι πλεονες καταπατίοντο ζῶα ὑπ' ἀλλήλων· ἦν δὲ λόγος οὐδὲς τοῦ ἀπειλλυμένου. ἄτι γὰρ ἱπιστάμηναι τὸν μείλλοντά σφι ἴσισθαι θάνατον ἐκ τῶν περιϊόντων τὸ οὖρος, ἐπιδιέκυντο βώμης ὅσον εἶχον μίγιστον ἐς τοὺς βαρβάρους, παραχρῆμαί τι καὶ ἀτίοντες.

224. Δόρυκα μὲν νυν τοῖσι πλεόνισιν αὐτῶν σθηναῦτα ἐτύγχανε κατηγότα ἦδη, οἳ δὲ τοῖσι ξίφεσι διεργάζον-

τε τοὺς Πέρσας. καὶ Λιωνίδης τι ἐν τούτῳ τῇ πόσῃ πίπτει, αἰὲρ γενόμενος ἄριστος, καὶ ἴτιροι μετ' αὐτοῦ ὀνομαστοὶ Σπαρτιητίων, τῶν ἰγὰρ ὡς ἀνδρῶν ἀξίων γινομένων ἱπυθόμενι τὰ εὐνόματα· ἱπυθόμενι δὲ καὶ ἀπάντων τῶν τριηκοσίων. καὶ δὴ καὶ Περσίων πίπτουσι ἐνθαῦτα ἄλλοι τε πολλοὶ καὶ εὐνομαστοί, ἐν δὲ δὴ καὶ Δαρείου δύο παῖδες, Ἄξροκόμης τι καὶ Ὑπερέανδης, ἐκ τῆς Ἀρτάνειω θυγατρὸς Φραταγούνης γιγονότις Δαρείῳ· ὁ δὲ Ἀρτάνης, Δαρείου μὲν τοῦ βασιλῆος ἦν ἀδελφίδης, Ὑστάσπιος δὲ τοῦ Ἀρσάμειω πατρὸς· ὅς καὶ ἐκδιδοὺς τὴν θυγατέρα Δαρείῳ, τὸν οἶκον πάντας τὸν ἰωῦτοῦ ἐπιδωκε, ὡς μούνου οἱ ἐούσης ταύτης τίκνου.

225. Ξιζιῶ τι δὴ δύο ἀδελφοὶ ἐνθαῦτα πίπτουσι μαχόμενοι, καὶ ὑπὲρ τοῦ νεκροῦ τοῦ Λιωνίδειω Περσίων τι καὶ Λακιδαιμονίων ὤθισμὸς ἰγίνετο πολλός· ἰς δὲ τοῦτόν τι ἀρετῇ οἱ Ἕλληνες ὑπεξίευσαν, καὶ ἐτρέψαντο τοὺς ἱκανοὺς σιτράκις. τοῦτο δὲ συνιστῆκε μίχρη οὐ αἰσὺν Ἐπιάλτῃ παριγίνοντο. ὡς δὲ τούτους ἤκειν ἱπύθοοντο οἱ Ἕλληνες, ἐνδιῦντι ἤδη ἱτιροισῦντο τὸ νῆκος. ἴς τι γὰρ τὸ στεῖνον τῆς ὁδοῦ ἀνιχώριον ὀπίσω, καὶ παραμειψάμενοι τὸ τεῖχος, ἰλθόντες ἴζοντο ἐπὶ τὸν κολωνὸν πάντες ἄλλοι οἱ ἄλλοι πλὴν Θηβαίων. ὁ δὲ κολωνός ἐστι ἐν τῇ ἐσθρῇ ὅπου νῦν ὁ λίθινος λίων ἔστηκε ἐπὶ Λιωνίδῃ. ἐν τούτῳ σφίας τῇ χώρῃ ἀλιζομένους μαχαίρῃ, τοῖσι αὐτίκῃ ἐτύγχανον ἴτι περιεῦσαι, καὶ χερσὶ καὶ στόμασι, κατήχωνσαν οἱ βάρεαροι βάλλοντες, οἱ μὲν, ἔξ ἱκανότης πιστώμενοι, καὶ τὸ ἔρμα τοῦ τεύχους συγχώσαντες, οἱ δὲ, περιελθόντες πάντας περισταδόν.

226. Λακιδαιμονίων δὲ καὶ Θισπιῶν ταυούτων γινομένων, ὁμῶς λίγεται ἄριστος αἰὲρ γενέσθαι Σπαρτιήτης Διηϊκής. τὸν τῷδε φασὶ ἵσται τὸ ἴππος πρὶν ἢ συμμίξαι σφίας

τοῖσι Μῆδοισι, πυθόμενοι πρὸς τι τοῦ Τρηχινίων ὡς ἱπ-
 πων οἱ βάρβαροι ἀπείωσι τὰ τοξίσματα, τὸν ἥλιον ὑπὸ τοῦ
 πλήθους τῶν εἰστῶν ἀποκρύπτειν· τοσοῦτό τι πλήθος αὐ-
 τῶν εἶναι. τὸν δὲ, οὐκ ἐκπλαγίοντα τούτοισι, εἶπαι, ἐν
 ἀλογίῃ ποιούμενοι τὸ τῶν Μῆδων πλήθος, ὡς πάντα σφι
 ἀγαθὰ ὁ Τρηχίνιος ξείνος ἀγγέλλει, εἰ ἀποκρυπτόμενοι
 τῶν Μῆδων τὸν ἥλιον, ὑπὸ σκιῇ ἴσοιτο πρὸς αὐτοὺς ἡ μά-
 χη, καὶ οὐκ ἐν ἡλίῳ. ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα τοιοῦτότροπα
 ἱππικὰ φασὶ Διηνίπια τὸν Λακιδαιμόνιον λίσσασθαι μνημό-
 σιναι.

227. Μιστὰ δὲ τοῦτον ἀριστιῦσαι λέγονται Λακιδαιμό-
 νιοι δύο ἐδελφιοὶ, Ἀλφειός τι καὶ Μάρων, Ὁρσιφάντου παῖ-
 δες. Θισπείην δὲ εὐδοκίμει μάλιστα τῇ οὔνομα ἦν Διδύ-
 ραμβος, Ἀρματιδίῳ.

228. Θαφθῆϊσι δὲ σφι αὐτοῦ ταύτῃ τῇ περὶ ἱππικῶν, καὶ
 τοῖσι πρῶτον τιλευτήσασιν ἢ τοὺς ὑπὸ Λιονίδῳ ἀπο-
 πιεφθίνεσσι εἰχισθαι, ἐπιγίγρεσθαι γράμματα λέγον-
 τα τάδε,

Μυριάσιν ποτὶ τῇδε τριηκοσίαις ἱμάχοντο

Ἐκ Πελοποννήσου χιλιάδεις τίτορες.

ταῦτα μὲν δὴ τοῖσι πᾶσι ἐπιγίγρεσθαι· τοῖσι δὲ Σπαρ-
 τηέτησι ἰδίῃ,

ἽΩ ξεῖν', ἀγγέλλειν Λακιδαιμόνιαις ὅτι τῇδε

Κίμεθα, τοῖς κίων ῥήμασι πυθόμενοι.

Λακιδαιμόνιοι μὲν δὴ τοῦτο· τῇ δὲ μάντι, τόδε,

Μνήμα τόδε κλεινοῦ Μεγιστῖα, ὃν ποτὶ Μῆδοι

Σπινχεῖον ποταμὸν κτεῖναν ἀμειψάμενοι·

Μάντις, ὅς τότε Κῆρας ἐπιερχομένης σάφα εἰδὼς,

Οὐκ ἔτλη Σπάρτης ἡγεμόνας προλιπεῖν.

ἐπιγράμμασι μὲν νυν καὶ στήλῃσι, ἔξω ἢ τὸ τοῦ μάντιος ἐπίγραμμα, Ἀμφικτυόνες εἰσὶ σφίσι οἱ ἐπικοσμήσαντες· τὰ δὲ τοῦ μάντιος Μιγιστίω, Σιμωνίδῃς ὁ Λιωπρίπτιός ἐστι κατὰ ξυνίην ὁ ἐπιγράψας.

229. Δύο δὲ τούτων τῶν τριηκισίων λίσσεται Εὐρυτὸς τε καὶ Ἀριστόδημος, παριόν ἀντοῖσι ἀμφοτέρωσι, κοινῷ λόγῳ χρησαμένοισι, ἢ ἀποσωθῆναι ὁμοῦ ἐς Σπάρτην, ὡς μιμετιμῖνοι τι ἴσαν ἐκ τοῦ στρατοπέδου ὑπὸ Διωνίδῃ, καὶ κατεκίετο ἐν Ἀλπηνοῖσι ἰφθαλμιῶντες ἐς τὸ ἴσχατος ἢ εἴγε μὴ ἰεοῦντο νοστήσαι, ἀποθανεῖν ἅμα τοῖσι ἄλλοις παριόν σφι τούτων τὰ ἴτερα ποιοῖεν, οὐκ ἰδιλῆσαι ὁμοφρονεῖν· ἀλλὰ γνώμῃ διεισχυθέντες, Εὐρυτος μὲν πυθέμενος τὴν τῶν Περσίων περιόδοι, αἰτήσαντά τι τὰ ἔπλα καὶ ἰδύντα, ἄγειν αὐτὸν κελύσαι τὸν εἴλωτα ἐς τοὺς μαχομένους· ὅπως δὲ αὐτὸν ἦγαγε, τὸν μὲν ἀγαγόντα, εἴχισθαι φύγοντα, τὸν δὲ, ἰσπιστόντα ἐς τὸν ὄμιλον, διαφθάρῃται· Ἀριστόδημος δὲ, λιποψυχίῳ τε λιφθῆναι. εἰ μὲν νυν ἦν μοῦνοι Ἀριστόδημος ἀλγῆσεντα ἀπονοστήσαι ἐς Σπάρτην, ἢ καὶ ὁμοῦ σφίον ἀμφοτέρων τὴν κομιδὴν γινέσθαι, δοκίειν ἱμοῖ, οὐκ ἂν σφι Σπαρτιήτας μῆνιν οὐδεμίην προσθίσθαι· νυνὶ δὲ, τοῦ μὲν αὐτῶν ἀπολομένου, τοῦ δὲ, τῆς μὲν αὐτῆς ἰχομένου προφάσιος, οὐκ ἰδιλῆσαντες δὲ ἀποθνήσκουσιν, ἀναγκαίως σφι ἔχουσιν μνηῖσαι μεγάλως Ἀριστοδήμῳ.

230. Οἱ μὲν νυν οὕτω σωθῆναι λίγουσι Ἀριστόδημος ἐς Σπάρτην, καὶ διὰ πρέφασιν τοιήνδε· εἰ δὲ, ἄγγελον περιφθίντα ἐκ τοῦ στρατοπέδου, ἔξιδν αὐτῷ καταλαβῶν τὴν μάχην γινομένην, οὐκ ἰδιλῆσαι, ἀλλ' ὑπομείναντα ἐν τῇ ὁδῷ, περιγινέσθαι· τὸν δὲ, συνάγγελον αὐτοῦ, ἀπικόμενον ἐς τὴν μάχην, ἀποθανεῖν.

231. Ἀπονοστήσας δὲ ἐς Λακιδάιμονα ὁ Ἀριστόδημος,

ὄναιδός τε εἶχε καὶ ἀτιμίνῃ πάσχων δὲ τοιαῦτα, ἡτίμωτο· οὔτε οἱ πῦρ οὐδὲς ἴκναι Σπαρτιητίων, οὔτε διελίγντο, ὄναιδός τε εἶχε, ὁ τρεῖσας Ἀριστοδῆμος καλιόμιμος. ἀλλ' ὁ μὲν ἐν τῇ ἐν Πλαταιῇσι μάχῃ ἀνέλαβε πάσαι τὴν ἱπποχρηϊσάν οἱ αἰτίνῃ.

232. Λίγνεται δὲ καὶ ἄλλον ἀποσιμφθίντα ἄγγιλον ἐς Θισσαλὴν τῶν τριηκοσίων τουτίων, περιγινίσθαι, τῇ οὔνομα εἶναι Παντίτην· νοστήσαντα δὲ τοῦτον ἐς Σπάρτης, ὡς ἡτίμωτο, ἀπάγξασθαι.

233. Οἱ δὲ Θηβαῖοι, τῶν ὁ Λιοντιάδης ἰσρατήγει, τίως μὲν μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἰόντες ἱμάχοντο, ὑπ' ἀναγκαίης ἰχόμενοι, πρὸς τὴν βασιλῆος στρατιήν· ὡς δὲ εἶδον κατυπέρτερα τῶν Περσίων γινόμενα τὰ πρήγματα, οὔτω δὴ τῶν σὺν Λιοντίῃ Ἑλλήνων ἱππιγομένων ἐπὶ τὸν πολωνὸν, ἀποσχισθίντες τουτίων, χιῖράς τε προίτινον, καὶ ἦσαν ἄσσοι τῶν βαρβάρων· λίγοντες τὸν ἀληθίστατον τῶν λόγων, ὡς καὶ μὴδίζουσι, καὶ γῆν τε καὶ ὕδωρ ἐν πρῶτοις ἴδουσι βασιλείῃ, ὑπὸ δὲ ἀναγκαίης ἰχόμενοι, ἐς Θερμοπύλας ἀπικοίατο, καὶ ἀναίτιοι εἶν τοῦ τρώματος τῷ γιγνόμενῳ βασιλείῃ· ὥστε ταῦτα λίγοντες περιγίνοντο· εἶχον γὰρ καὶ Θισσαλοὺς τῶν λόγων τουτίων μάρτυρας. οὐ μίντοι τάγι πάντα εὐτύχησαν· ὡς γὰρ αὐτοὺς ἔλαβον οἱ βάρβαροι ἰλδόντας, τοὺς μὲν τινες καὶ ἀπίκτιναν προσιόντας, τοὺς δὲ πλιῦνας αὐτίων, κελεύσαντος Ξέρξῃ, ἵστιζον στίγματα βασιλήϊα, ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ στρατηγοῦ Λιοντιάδῃ· τοῦ τὸν παῖδα Εὐρύμαχον χρέον μετίπειτα ἰφόνυσαν Πλαταιαῖς, στρατηγήσαντα ἀνδρῶν Θηβαίων τετρακοσίων, καὶ σχόντα τὸ ἄστυ τὸ Πλαταιίων.

234. Οἱ μὲν δὴ περὶ Θερμοπύλας Ἕλληνες οὔτω ἡγωνίσαντο. Ξέρξης δὲ καλίσας Δημάρετον, εἰρώτα ἀρξάμενος ἐνδίνδι· “Δημάρητι, ἀνὴρ εἶς ἀγαθός. τιπ-

“μαίρομαι δὲ τῇ ἀληθείῃ· ὅσα γὰρ εἶπας, ἅπαντα ἐπίσθη
 “οὔτω. νῦν δὲ μοι εἰπὲ, πόσοι τινὲς εἰσι οἱ λοιποὶ Λακι-
 “δαιμόνιοι, καὶ τουτῶν ἑκότες τοιοῦτοι τὰ πολέμια, εἴτε
 “καὶ ἅπαντες.” ὁ δ’ εἶπε· “ὦ βασιλεῦ, πολλῶς μὲν
 “πάντων τῶν Λακιδαιμόνιων πολλόν, καὶ πόλεις πολλαί·
 “τὸ δὲ θύλεις ἱμαθείην, εἰδήσεις. ἔστι ἐν τῇ Λακιδαίμονι
 “Σπάρτη, πόλεις ἀνδρῶν ὀκτακισχιλίων μάλιστα κη.
 “οὔτοι πάντες εἰσὶ ἑμοῖοι τοῖσι ἰνθάδι μαχισαμένοι· οἱ
 “γὰρ μὴν ἄλλοι Λακιδαιμόνιοι, τοῦτοις μὲν οὐκ ἑμοῖοι,
 “ἀγαθοὶ δέ.” εἶπε πρὸς ταῦτα Πέρξης· “Δημέρητι,
 “εἴη τρέφῃ ἀπονητότατα τῶν ἀνδρῶν τουτῶν ἱππευ-
 “τήσομαι· ἴθι ἱξηγίο. σὺ γὰρ ἔχεις αὐτῶν τὰς διζύ-
 “δους τῶν βουλευμάτων, οἷα βασιλεὺς γινόμενος.”

235. Ὁ δ’ ἀμείβετο· “ὦ βασιλεῦ, εἰ μὲν δὴ συμφω-
 “λεύομαι προθύμως, δίκαιόν μὲ σοὶ εἶναι φράζειν τὸ ἔρι-
 “τον. εἰ τῆς ναυτικῆς στρατιῆς νῆας τριηποσίας ἀποστί-
 “λαιας ἰπὶ τὴν Λάκκαιαν χώραν. ἔστι δὲ ἰπ’ αὐτῇ νῆσος
 “ἱπικιμένη, τῇ οὐνομά ἐστι Κόθηρα· τὴν Χίλων, ἀνὴρ
 “παρ’ ἡμῖν σοφάτατος γινόμενος, κίρδος μίζον ἴφη εἶναι
 “Σπαρτιήτησι κατὰ τῆς θαλάσσης καταδιδυκίαι μάλ-
 “λον ἢ ὑπὲρ χεῖν, αἰεὶ τι προσδεκῶν ἀπ’ αὐτῆς τοιῦτο
 “ἔισθαι οἷόν τι ἐγὼ ἱξηγίμαι. οὔτι τὸν σὸν στόλον προ-
 “ιδῶς, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως φοβιόμενος ἀνδρῶν στόλον. ἐκ
 “ταύτης ὧν τῆς νήσου ὀρμιώμενοι, φοβιόντων τοὺς Λακιδαι-
 “μόνους. παροίκου δὲ πολέμου σφι ἰόντας οἰκηίου, οὐδὲν
 “δειοὶ ἔσονται σοι, μὴ τῆς ἄλλης· Ἑλλάδος ἀλίσκομένης
 “ὑπὸ τοῦ περσέως, βοηθίῳσι ταύτῃ. καταδουλωθείσης
 “δὲ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, ἀσθινὲς ἦδη τὸ Λακωνικὸν
 “μοῦνον λείπεται. ἦν δὲ ταῦτα μὴ ποιῆς, τάδε σοι
 “προσδόκα ἔισθαι. ἔστι τῆς Πελοποννήσου ἰσθμὸς
 “στεινός· ἐν τούτῃ τῇ χώρῃ πάντων Πελοποννησίων συνη-

“ μασάντων ἐπὶ σοί, μάχας ἰσχυροτέρους ἄλλας τῶν
 “ γυνομένων προσδίδω ἴσισθαί τοι. ἐπιῖνο δὲ ποιήσαντι,
 “ ἀμαχητὶ ὅ, τι ἰσθμὸς αὐτός καὶ αἱ πόλεις προσχωρή-
 “ σουσι.”

236. Αἶγυ μὶτὰ τοῦτον Ἀχαιμίνης, ἀδελφίης τε ἰὼν
 Ξέρξῃ. ὃ τοῦ ναυτικοῦ στρατοῦ στρατηγός, παρατυχὼν
 τε τῷ λόγῳ, καὶ δίσκας μὴ ἀναγνωσθῇ Ξέρξεος ποίειν
 ταῦτα· “ ὦ βασιλεῦ, ὄριον σὶ ἀνδρὲς ἰδιωκόμενοι λόγους,
 “ ὅς σε φθονίη τοι εὖ πρήσσειν, ἣ καὶ προδιδεῖ πρήγματα
 “ τὰ σά. καὶ γὰρ δὴ καὶ τρέποισι τοιούτοιςι χριώμενοι εἰ
 “ Ἕλληνες χαίρουσι τοῦ τε εὐτυχίῃν φθονίους, καὶ τὸ
 “ πρίσσοι στυγίεσι. εἰ δ' ἐπὶ τῇσι παρίεσθαι τύχησι, τῶν
 “ νῆες ναυπηγήκασι τιτρακέσσαι, ἄλλας ἐκ τοῦ στρατο-
 “ πίδου τρηπυροῦ ἀποπέμψῃς περιπλώειν Πειλοπόννησον,
 “ ἀξιόμαχοί τοι γίνονται εἰ ἀντίπαλοι· ἀλῆς δὲ ἰὼν ὁ
 “ ναυτικὸς στρατὸς, δυσμεταχείριστός τε αὐτοῖσι γίνεται,
 “ καὶ ἀρχὴν οὐκ ἀξιόμαχοί τοι ἴσεται· καὶ πᾶς ὁ ναυ-
 “ τικὸς τῷ πιζῷ, ἀρήξει, καὶ ὁ πιζὸς τῷ ναυτικῷ, ὁμοῦ
 “ παριόμενος· εἰ δὲ διασπάσεις, οὔτε σὺ ἴσαι κίνοισι
 “ χρήσιμος, οὔτε κίνοι σοί. τὰ σιωπῶντος δὲ τιθίμενος εἶ,
 “ γνώμην ἔχει τὰ τῶν ἀντιπολέμων μὴ ἐπιλίγισθαι
 “ πρήγματα, τῇ τε στήσονται τὸν πόλεμον, τὰ τε
 “ ποιήσουσι, ὅσοι τε πλεῖσθός εἰσι. ἱκανοὶ γὰρ ἐπιῖνοί γε
 “ αὐτοὶ ἰωῦτῃν πῆρι φροντίζουσιν ἰσὶ, ἡμῖς δὲ ἡμῶν
 “ ὡσαύτως. Λακιδαιμόνιοι δὲ, ἣν ἴωσι ἀντία Πέρσῃσι ἐς
 “ μάχην, οὐδὲν ἐλὼν παρὶν τρεῶμα ἀνιῶνται.”

237. Ἀμείβεται Ξέρξης τοῖσδε· “ Ἀχαιμίνης, εἶ
 “ τί μοι δοκίμης λήγειν, καὶ ποιήσω ταῦτα. Δημέρητος
 “ δὲ λήγει μὲν τὰ ἄριστα ἔλπιται εἶναι ἱμεῖ, γνώμη μὲν-
 “ τα ἴσσωται ὑπὸ σιῦ. οὐ γὰρ δὴ ἐπιῖνό γε ἰνδίζομαι,

“ ὅπως οὐκ ἐντοίῃ τοῖσι ἱμαῖσι πρήγμασι, τοῖσί τε λιγα-
 “ μίνοισι πρότερον ἐκ τούτου σταθμάμενος, καὶ τῇ
 “ ἰόντι, ὅτι πολίτης μὲν πολίτῃ εὖ πρήσσοντι φθοῖται,
 “ καὶ ἔστι δυσμειῆς τῇ σιγῇ· οὐδ’ ἂν συμβουλευομένου
 “ τοῦ ἀστοῦ, πολίτης ἀνὴρ τὰ ἀριστά οἱ δοκίοντα εἶναι
 “ ὑπαθίειτο, εἰ μὴ πρὶς ἀριτῆς ἀνῆκε· σπάνιοι δ’ εἰσὶ
 “ οἱ τοιοῦτοι· ξύνος δὲ ξύνῃ εὖ πρήσσοντί ἐστι νόμιμό-
 “ στατον πάντων, συμβουλευομένου τι ἂν συμβουλεύσει
 “ τὰ ἀριστα. οὕτω ἂν καπελογίης πᾶσι τῆς ἐς Δαμάρη-
 “ τον, ἰόντις ἱμοὶ ξύνου, ἔχισθαί τινα τοῦ λοιποῦ κι-
 “ λιών.”

238. Ταῦτα εἰπας Πέρξης, διζήνῃ διὰ τῶν νεκρῶν, καὶ
 Λιωνίδῳ, ἀκηκοὺς ὅτι βασιλεὺς τι ἦν καὶ στρατηγὸς
 Λακιδαιμονίων, ἐκέλευσε ἀποταμόντας τὴν κεφαλὴν ἀνα-
 σταυρῶσαι. δὴλὰ μοι πολλοῖσι μὲν καὶ ἄλλοις τιμη-
 ρίοις, ἐν δὲ δὴ καὶ τῇδε οὐκ ἥμισυ γίγνεται, ὅτι βασιλεὺς
 Πέρξης πάντων δὴ μάλιστα ἀνδρῶν ἰδυμάθη ζῶντι
 Λιωνίδῃ. οὐ γὰρ ἂν ποτε ἐς τὸν νεκρὸν ταῦτα παρενόμῃς·
 ἱππὶ τιμῇ μάλιστα νομίζουσι τῶν ἰγῶ οἶδα ἀνδρώων
 Πέρσαι ἀνδρας ἀγαθοὺς τὰ πολέμια. οἱ μὲν δὲ ταῦτα
 ἱποῖσιν τοῖσι ἱππίστακτο πωλείν.

239. Ἀνιμι δὲ ἱκεῖσι τοῦ λόγου τῇ μοι πρότερον ἐξι-
 λωσι. ἱπύθοντο Λακιδαιμόνιοι ὅτι βασιλεὺς στέλλεται
 ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, πρῶτον, καὶ οὕτω δὴ ἐς τὸ χρηστήριον
 τὸ ἐς Διλφούς ἀπίσιμψαν, ἴδθα δὴ σφι ἔχρησθη τὰ
 ὀλίγα πρότερον εἶπον· ἱπύθοντο δὲ τρέσθαι θανάσιον.
 Δημάρητος γὰρ ὁ Ἀρίστανος, φυγὼν ἐς Μήδους, ὥς μὲν
 ἰγῶ δοκίω, καὶ τὸ οἶκός ἱμοὶ συμμαχίται, οὐκ ἦν εὖνος
 Λακιδαιμονίοις. πᾶριστι δὲ ἐπιάζων εἴτε ἐνόησεν ταῦτα
 ἱποίησι, εἴτε καὶ καταχαίρων. ἱππὶ τι γὰρ Πέρξῃ ἴδαξεν
 στρατηλατίην ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, ἰὼν ἐν Σιύσοις· ἰ

Δημάρετος, καὶ πυθόμενοι ταῦτα, ἠθέλησι Λακιδαιμό-
 νιοις ἐξαγγεῖλαι. ἄλλως μὲν δὲ οὐκ εἴχε σημαναι ἱπι-
 κίνδυνον γὰρ ἦν μὴ λαμφθεῖν· ὁ δὲ μηχανᾷται τοιάδε.
 διλτίον δίπτυχον λαβὼν, τὸν κηρὸν αὐτοῦ ἐξίπησε, καὶ
 ἔπειτα ἐν τῷ ξύλῳ τοῦ διλτίου ἔγραψε τὴν βασιλῆος
 γνώμην· ποιήσας δὲ ταῦτα, ὀπίσω ἐπίτηξι τὸν κηρὸν ἐπὶ
 τὰ γράμματα, ἵνα φερόμενον κινὸν τὸ διλτίον, μηδὲν
 περὶ γμα παρέχοι πρὸς τῶν ὁδοφυλάκων. ἱπὶ δὲ καὶ
 ἀπίκιστο ἐς τὴν Λακιδάμονα, οὐκ εἴχον συμβαλίσθαι οἱ
 Λακιδαιμόνιοι, πρὶν γι δὴ σφι, ὥς ἰγὼ πυιδάναμαι,
 Κλιομίνιος μὲν θυγάτηρ, Λιονίδει δὲ γυνή, Γοργὼν,
 ὑπὶθιτο, ἱπιφρασθεῖσα αὐτὴ, τὸν κηρὸν κινᾷ κιλιύουσα,
 καὶ εὐρήσειν ἀφίας γράμματα ἐν τῷ ξύλῳ. πυιδόμενοι
 δὲ, εὖρον καὶ ἱπιλίξαντο, ἔπειτα δὲ τοῖσι ἄλλοις Ἑλ-
 λησι ἐπίστειλαν.

ἩΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ἈΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΣ ἹΣΤΟΡΙΩΝ ΟΓΔΟΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΟΥΡΑΝΙΑ.

ΤΑΥΤΑ μὲν δὴ οὕτω λίγεται γινέσθαι. οἱ δὲ Ἕλλη-
νων ἐς τὸν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντες, ἴσαν οἷδε.
Ἀθηναῖοι μὲν, νῆας παρικόμοιοι ἑκατὸν καὶ εἴκοσι καὶ
ἑπτὰ· ὑπὸ δὲ ἄριστῆς τε καὶ προθυμίας Πλασθαίης,
ἄπειροι τῆς ναυτικῆς ἰόντες, συνεπλήρουν τοῖσι Ἀθηναί-
οις τὰς νῆας· Κορίνθιοι δὲ τριακάρηκοντα νῆας παρί-
χοιτο. Μεγαρίαι δὲ, εἴκοσι· καὶ Χαλκιδίαι ἐπλήρουν
εἴκοσι, Ἀθηναίων παρικόμων σφί τὰς νῆας· Αἰγυπτῆται
δὲ, ὀκτωκαίδεκα· Σικυώνιοι δὲ, δυοκαίδεκα· Λακεδαιμό-
νιοι δὲ, δέκα· Ἐπιδάυριοι δὲ, ὀκτώ· Ἐριτρίαι δὲ, ἑπτὰ·
Τροιζήνιοι δὲ, πέντε· Στυρίαι δὲ, δύο· καὶ Κῦοι, δύο τε
νῆας, καὶ πιντηκοντίρους δύο· Λοκροὶ δὲ σφί οἱ Ὀρκοῦνται
ἑπτεκώδιον πιντηκοντίρους ἔχοντες ἑπτὰ.

2. Ἔσαν μὲν ὧν οὗτοι οἱ στρατιυόμενοι ἐπ' Ἀρτιμίσιον·
ἰρηται δὲ μοι καὶ ὅσον τι πλῆθος ἕκαστοι τῶν νηῶν
παρίκοιτο. ἑξήκοντες δὲ τῶν συλλεχθαισίων νηῶν ἐπ'
Ἀρτιμίσιον, ἦν, πᾶρες τῶν πιντηκοντίρων, διηκόσιαι
καὶ ἑξοκτὸς καὶ μία. τὸν δὲ στρατηγὸν τὸν τὸ

μάλιστα κρᾶτος ἔχοντα, παρείχοντο Σπαρτιῆται, Εὐρυζιάδαι τὸν Εὐρυκλιδίῳ· οἱ γὰρ σύμμαχοι οὐκ ἔφασαν, ἢ μὴ ὁ Λάκων ἡγιμονεύη, Ἀθηναίοισι ἱψισθαι ἡγιμονίοισι, ἀλλὰ λύσειν τὸ μῖλλον ἴσισθαι στράτευμα.

3. Ἐγένετο γὰρ κατ' ἀρχὰς λόγος, πρὶν ἢ καὶ ἰς Σικελίην πέμπειν ἐπὶ συμμαχίην, ὡς τὸ ναυτικὸν Ἀθηναίοισι χρεὼν εἶη ἱππυρίπειν. ἀντιβάντων δὲ τῶν συμμάχων, ἔπουν οἱ Ἀθηναῖοι, μέγα πεποιημένοι περιῦναι τὴν Ἑλλάδα, καὶ γνόντες, εἰ στασιάζουσι περὶ τῆς ἡγιμονίης, ὡς ἀπολίεται ἡ Ἑλλάς· ὁρᾷ νοῦντες. στάσις γὰρ ἱμφυλος πολέμου ὁμοφρονίοντος τοσούτῃ κἀκίον ἴσσι, ὅση πόλιμος εἰρήνης. ἱπιστάμενοι ὧν αὐτὸ τοῦτο, οὐκ ἀντίτινον, ἀλλ' ἔπουν μίχρι ὅσου κάρτα ἰδίοντο αὐτίων, ὡς διίδιξαν. ὡς γὰρ δὴ ὠσάμενοι τὸν Πέρσιν, περὶ τῆς ἐκείνου ἥδη τὸν ἀγῶνα ἱποιῦντο, πρέφασιν τὴν Πανσανίῳ ὕβριν προῖσχομένοι, ἀπειλοῦντο τὴν ἡγιμονίην τοὺς Λακεδαιμονίους. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὕστερον ἰγένετο.

4. Τότε δὲ οὗτοι οἱ ὡς ἐπ' Ἀρτιμίσιον Ἑλλήνων ἀπικόμενοι, ὡς εἶδον νίας τι πολλὰς καταχθίσας ἰς τὰς Ἀφίτας, καὶ στρατιῆς ἅπαντα πλῆα, ἐπὶ αὐτοῖσι παρὰ δόξαν τὰ πρήγματα τῶν βαρβάρων ἀπίθαι· ἢ ὡς αὐτοὶ κατιδέκων, καταρρώδησαντες, δρησμὸν ἐβουλεύοντο ἀπὸ τοῦ Ἀρτιμισίου ἴσω ἰς τὴν Ἑλλάδα. γνόντες δὲ σφίς οἱ Εὐβοεῖς ταῦτα βουλευομένους, ἰδίοντο Εὐρυζιάδῳ προσμῖναι χρόνον ὀλίγον, ἴσσι δ' αὐτοὶ τίνα τι καὶ τοὺς οἰκίτας ὑπικθίσανται. ὡς δ' οὐκ ἱπειδον, μεταβάντες, τὸν Ἀθηναίων στρατηγὸν πειθούσι Θιμιστοκλῆς ἐπὶ μισθῷ τρήγοντα ταλάντοισι, ἐπ' ᾧ τι καταμείναντες πρὸ τῆς Εὐβοίης ποιήσονται τὴν ναυμαχίην.

5. Ὁ δὲ Θιμιστοκλῆς τοὺς Ἕλληνας ἱπυχιῦν ὥδε ποίει. Εὐρυζιάδῃ τουτίων τῶν χρημάτων μεταδιδῶν πάντα

τάλαιατα, ὡς παρ' ἰωῦτοῦ δῆδιν διδούς. ὡς δὲ οἱ αὐτος ἀναπείπιστο, Ἀδιδάμαντος γὰρ ὁ Ὀλύτου, Κορινθίων στρατηγός, τῶν λοιπῶν ἤσπαιρι μῦθος, φάμινος ἀποπλώσσεσθαι τι ἀπὸ τοῦ Ἀρτιμισίου, καὶ οὐ παραμινίειν, πρὸς δὲ τοῦτον ἵπτι ὁ Θιμιστοκλῆς ἱπομόσας. “Οὐ
 “σύ γε ἡμίας ἀπολείψεις, ἱππὶ τοι ἰγὼ μίζω δῶρα
 “δώσω, ἢ βασιλῆς ἂν τοι ὁ Μῆδων πῆμψις ἀπολι-
 “πόντι τοὺς συμμάχους.” ταῦτά τι ἅμα ἠγόρευι, καὶ πῆμψι ἱπὶ τὴν νῆα τὴν Ἀδιδάμαντος τάλαιατα ἀργυρίου τρία. οὗτοί τι δὲ πωληγίντις δώρῃσι, ἀναπείπισμῖνοι ἴσαν, καὶ τοῖσι Εὐβοίοις ἐπιχάριστο· αὐτός τι ὁ Θιμιστοκλῆς ἐπὶ ῥῆθι, ἰλάνθανι δὲ τὰ λοιπὰ ἔχων· ἀλλ' ἠπιστάτο οἱ μεταλαβόντις τουτίων τῶν χρημάτων, ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἰλθῆν ἱπὶ τῇ λόγῳ τουτῇ τὰ χρήματα.

6. Οὕτω δὲ κατέμεινάν τι ἐν τῇ Εὐβοίῃ, καὶ ἱναυμάχησαν. ἰγίνιτο δὲ ὥδε. ἱππὶ τι δὲ ἐς τὰς Ἀφίτας περὶ δαίλην περὶ τὴν γινομένην ἀπύκατο οἱ βάρβαροι, πυθόμενοι μὲν ἵτι καὶ πρότερον περὶ τὸ Ἀρτιμισίον ναυλοχίην νῆας Ἑλληνίδας ὀλίγας, τότε δὲ αὐτοὶ ἰδόντις, πρὸς θυμοὶ ἴσαν ἐπιχιρίειν, εἴ πως ἴλοιιν αὐτάς. ἐκ μὲν δὲ τῆς ἀντίης προσπλώειν οὐκ ἔσφι ἰδόκει, τῶνδε ἴνικα, μὴ πως ἰδόντις οἱ Ἑλλήνες προσπλώοντας, ἐς φυγὴν ἐρμήσιαν, φεύγοντάς τι εὐφρόνη καταλάσσει· καὶ ἱμιλλον δῆδιν ἐκφύζεσθαι· ἴδι δὲ μὴδὲ πυρφόρον, τῇ ἐπείνων λόγῳ, ἐκφυγόντα περιγινέσθαι.

7. Πρὸς ταῦτα ὦν τὰδε ἱμχανίστο. τῶν νῆων ἀπασιων ἀποκρίναντις διηκοσίας, περιέπειμπον ἔξωδιν Σπιάδου, ὡς ἂν μὴ ὀφθῇσι ὑπὸ τῶν πολεμίων περιπλώουσαι Εὐβοίαν, κατὰ τι Καφηρία καὶ Γεραιστὸν, ἐς τὸν Εὐρίπον, ἵνα δὲ περιέλθοιν, οἱ μὲν, ταύτῃ ἀπικόμῖνοι, καὶ φράξαντις αὐτίων τὴν ἐπίσω φέρουσαν ἰδόν, σφῆς δὲ,

ἰκισπόμενοι ἐξ ἱαντίας. ταῦτα βουλευσάμενοι, ἀπέπιμπον τῶν νηῶν τὰς ταχθείσας· αὐτοὶ οὐκ ἐν νόφ ἔχοντες ταύτης τῆς ἡμέρης τοῖσι Ἕλλησι ἰκισθῆσθαι, οὐδὲ πρότερον ἢ τὸ σύνθημά σφι ἱμιλλῇ φανήσθαι παρὰ τῶν περιπλωόντων ὡς ἠκούστων. ταύτας μὲν δὴ περιέπιμπον. τῶν δὲ λαιπίων νηῶν ἐν τῇσι Ἀφίτῃσι ἰκαιῶντο ἀριθμόν.

8. Ἐν δὲ τούτῃ τῇ χρόνῳ, ἐν ᾧ οὗτοι ἀριθμόν ἰκαιῶντο τῶν νηῶν, ἦν γὰρ ἐν τῇ στρατοποδίᾳ τούτῃ Σκυλλίης Σκιωναῖος, δύτης τῶν τότε ἀνδρώων ἀριστος· ὅς καὶ ἐν τῇ ναυηγίᾳ τῇ κατὰ τὸ Πάλιον γινομένη, πολλὰ μὲν ἔλασεν τῶν χρημάτων τοῖσι Πέρσῃσι, πολλὰ δὲ καὶ αὐτὸς περιεβέβατο· οὗτος ὁ Σκυλλίης ἐν νόφ μὲν εἶχε ἄρα καὶ πρότερον αὐτομαλήσειν ἐς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλ' οὐ γὰρ οἱ παρίσχι, ὡς τότε. ὅτι μὲν δὴ τρέψῃ τὸ ἐκβῆναι ἐπὶ ἀπίκιστο ἐς τοὺς Ἕλληνας, οὐκ ἔχω εἶπαι ἀκριβῶς· θωυμάζω δὲ εἰ τὰ λεγόμενά ἐστι ἀληθία. λίγεται γὰρ ὥς ἐξ Ἀφισίων δὺς ἐς τὴν θάλασσαν, οὐ πρότερον ἀνίσχεται ἢ ἀπίκιστο ἐπὶ τὸ Ἀρτιμίσιον, σταδίους μάλιστα πρὸς τούτους ἐς ὀγδώκοντα διὰ τῆς θαλάσσης διεξιλθών. λίγεται μὲν νυν καὶ ἄλλα ψευδῆσι εἰπεῖλα περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου· τὰ δὲ μισγόμενα, ἀληθία, περὶ μόνου τούτου γνώμη μὴ ἀπαδιδίχθω, πλοίῳ μὲν ἀπικίσθαι ἐπὶ τὸ Ἀρτιμίσιον. ὡς δὲ ἀπίκιστο, αὐτίκα ἐσήμερι τοῖσι στρατηγοῖσι τὴν τε ναυηγίην, ὡς γίνετο, καὶ τὰς περιπεριφθίσεις τῶν νηῶν περὶ Εὐβοίαν.

9. Τοῦτο δὲ ἀκούσαντες οἱ Ἕλληνες, λόγον σφὶ ἀνταῖσι ἰδίᾳσαι. πολλῶν δὲ λιχθίντων, ἰνίκα, τὴν ἡμέραν ἱκίειν αὐταῖ μίναικτάς τε καὶ αὐλιαδίνας, μισθώματα ἤματα μίσθην παρῆντας, πορεύεσθαι, καὶ ἀπαυτῇ τῇσι περιπλωεύσθαι τῶν νηῶν. μετὰ δὲ τοῦτο, ὡς αὐδαίς σφι

ἐπέπλων, δείλῃν ὑψίῃν γινομένην τῆς ἡμέρης φυλάξαντες, αὐτοὶ ἐπανέπλων ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, ἀπόπειραν αὐτῶν ποιήσεσθαι βουλόμενοι τῆς τι μάχης καὶ τοῦ διεκπλόου.

10. Ὅριοντες δὲ σφίας οἱ τι ἄλλοι στρατιῶται οἱ Ξέρξῃ καὶ οἱ στρατηγοὶ ἐπιπλώοντας ἡυσὶ ὀλίγησι, πᾶγχυ σφι μακίῃν ἐπιτιίκαντες, ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ τὰς νῆας, ἐλπίσαντες σφίας ὑπὸ τῆς αἰρήσειν οἰκότεα κάρτα ἐλπίσαντες. τὰς μὲν γὰρ τῶν Ἑλλήνων ὀριοντες ὀλίγας νῆας, τὰς δὲ ἰωυτῶν, πλῆθι τι πολλαπλησίας, καὶ ἄμεινον πλωσούσας, καταφρονήσαντες ταῦτα, ἐκυκλοῦντο αὐτοῖς ἐς μίeson. Ἰσοὶ μὲν νυν τῶν Ἰώνων ἴσαν ἰσσοὶ τοῖσι Ἑλλησι, αἰκοντίς τι ἰστρατιόοντο, συμφορῇ τι ἰπαιῦντο μεγάλῃν, ὀριοντες περιηχομένους αὐτοὺς, καὶ ἐπιστάμηναι ὥς οὐδὲς αὐτῶν ἀποσεσθήσει· οὕτω ἰσοθιία σφι ἰφαίνετο εἶναι τὰ τῶν Ἑλλήνων πρήγματα. ἴσοισι δὲ καὶ ἡδομῖνοισι ἦν τὸ γινόμενον, ἄμιλλαν ἰποιῦντο ὅπως αὐτοὺς ἱκαστες πρῶτος νῆα Ἀστυνὴν ἐλὼν, δῶρα παρὰ βασιλῆος λάμψεται· Ἀθηναῖοι γὰρ πύτοις λόγος ἦν πλεῖστος ἀπὸ τὰ στρατόπειδα.

11. Τοῖσι δὲ Ἑλλησι ὥς ἰσθήμην, πρῶτα μὲν, ἀντίπρωροι τοῖσι βαρβάροισι γινόμεναι, ἐς τὸ μίeson τὰς πρύμνας συνήγαγον· δεύτερον δὲ σημήναντες, ἔργου ἰχοντο, ἐν ὀλίγῳ πλερ ἀποδλεμφθίντες, καὶ κατὰ στόμα. ἐνθαῦτα τρεῖς ποτα νῆας αἰρίουσι τῶν βαρβάρων, καὶ τὸν Γόργου τοῦ Σαλαμινίων βασιλῆος ἀδελφίδι Φιλάονα τὸν Χέρσιος, λόγιμον ἰόντα ἐν τῇ στρατοπέδῳ ἀνδρῶν. πρῶτος δὲ Ἑλλήνων νῆα τῶν πολεμίων εἴλε ἀνὴρ Ἀθηναῖος Λυκομήδης Δίσχρειου, καὶ τὸ ἀριστήϊον ἱλαθεῖ οὗτος. τοὺς δ' ἐν τῇ ναυμαχίῃ πύτῃ ἱστραλπίως ἀγωνιζομένους, οὐδὲ ἐπιλθούσα διέλυσι. οἱ μὲν δὲ Ἑλλησι ἐπὶ τὸ Ἀρτιμίσιον ἐπέπλων, οἱ δὲ βάρβαροι ἐς τὰς Ἀφίτας, πολλὰς παρὰ

δόξαν ἀγωνισάμενοι. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Ἀντίδωρος Ἀθήμιος, μῦνος τῶν σὺν βασιλεῖ Ἑλλήνων ἰόντων, αὐτομόλῳ ἰς τοὺς Ἑλληνας· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῆς τοῦ ἔργου ἰδοσαν αὐτῷ χῶρον ἐν Σαλαμῖνι.

12. Ὡς δὲ εὐφρόνη ἰγίγονε, ἦν μὲν τῆς ἄρης μῖσος θίξας, ἰγίνετο δὲ ὕδαρ τι ἄπλιτος διὰ πάσης τῆς νυκτός, καὶ βρονταὶ σκληραὶ ἀπὸ τοῦ Πηλίου· οἱ δὲ ναοὶ καὶ τὰ ναυήγια ἐξιορρίζοντο ἰς τὰς Ἀφίτας, καὶ περὶ τι τὰς πρῶρας τῶν νηῶν εἰλίσσοντο, καὶ ἐτάρασσον τοὺς ταρσοὺς τῶν κωπίων. οἱ δὲ στρατιῶται οἱ ταύτῃ ἀκρόντες ταῦτα, ἰς φόβον κατιστάτατο, ἐλπίζοντες πᾶγχυ ἀπολείσθαι, ἰς οἷα κακὰ ἦγον. περὶ γὰρ ἡ καὶ ἀναπνιῦσαί σφας ἔπαι τῆς ναυηγίας καὶ τοῦ χυμῶνος τοῦ γινομένου κατὰ Πήλιον, ὑπὶ λαοὺς ναυμαχίῃ κρατερῇ· ἐπὶ δὲ τῆς ναυμαχίης, ὄμβροις τε λάβροις, καὶ ρεύματα ἰσχυρὰ ἰς θάλασσαν ὠρμημένα, βρονταὶ τε σκληραί. καὶ τούτοις μὲν τοιαύτη ἡ νύξ ἰγίνετο.

13. Τοῖσι δὲ ταχθεῖσι αὐτίκων περιπλώουσιν Εὐβοίαν, ἡ αὐτὴ περὶ ἰούσα νύξ, πολλὸν ἦν ἔτι ἀγριωτέρα, τοσοῦτη δὴ ἐν πειλάγῳ φερόμενοις ἰσπίπτει. καὶ τὸ τέλος σφί ἰγίνετο ἄχαρι· ὥς γὰρ δὴ πλώουσι αὐτοῖσι χυμῶν τι καὶ τὸ ὕδαρ ἐπιγίνετο, ἰούσι κατὰ τὰ Κοῖλα τῆς Εὐβοίας, φερόμενοι τῷ πνέματι, καὶ οὐκ εἰδότες τῇ ἰφύρουντο, ἐξίππιδαν περὶ τὰς πύργους. ἰποιστό τι πᾶν ὑπὸ θιῶ, ὅπως ἂν ἐξίσωθίη τῷ Ἑλληνικῷ τὸ Περσικόν, μηδὲ πολλῶν πλῆλον εἴη. οὗτοι μὲν νυν περὶ τὰ Κοῖλα τῆς Εὐβοίας διαφθείροντο.

14. Οἱ δ' ἐν Ἀφίτῃσι βάρεσσαι, ὥς σφί ἀσμένισι ἡμίρῃ ἰπὶ λαμψί, ἀτρέμας τι εἶχον τὰς νῆας, καὶ σφί ἀπικλείετο κακῶς πρήσσουσι ἡσυχίην ἄγιν ἐν τῷ παριέντι. τοῖσι δὲ Ἑλλήσι ἰπιδώδιον νῆς τρεῖς καὶ πιντήκοντα

Ἀστυμαί. αὐταί τι δὴ σφιας ἐπὶ ῥῶσαν ἀπικόμεναι, καὶ ἄμα ἀγγελίῃ ἰλθοῦσαν, ὥς τῶν βαρβάρων οἱ περιπλώοντες τὴν Εὐβοίαν πάντες ἴησαν διεφθαρμένοι ὑπὸ τοῦ γινομένου χυμῶτος. φυλάξαντες δὴ τὴν αὐτὴν ὥρην, πλώοντες ἐπέπισον νηυσὶ Κιλίσσησι· ταύτας δὲ διαφθείραντες, ὥς εὐφρόνη ἰγνίτο, ἀπὶ πλῶον ὅπισθεν ἐπὶ τὸ Ἄρτιμίσιον.

15. Τρίτῃ δὲ ἡμέρῃ δεινὸν τι ποιησάμενοι οἱ στρατηγοὶ τῶν βαρβάρων, ἵκας οὕτω σφι ὀλίγας λυμαίνισθαι, καὶ τὸ ἀπὸ Ξέρξῃ διμαίνοντες, οὐκ ἀνίμωσαν ἴτι τοὺς Ἕλληνας μάχῃς ἄρξαι, ἀλλὰ παρακιλυσάμενοι, κατὰ μίσην ἡμέρης ἀνῆγον τὰς ἵκας. συνίππτει δὲ ὥσπερ τοῖς αὐταῖς ἡμέραις τὰς ναυμαχίας γίνισθαι ταύτας καὶ τὰς πεζομαχίας τὰς ἐν Θερμοπύλῃσι. ἦν δὲ πᾶς ὁ ἀγὼν τοῖσι κατὰ θάλασσαν περὶ τοῦ Εὐρέπῃ, ὥσπερ τοῖσι ἀμφὶ Κιωνίδαι, τὴν ἰσβολὴν φυλάσσιν. οἱ μὲν δὴ παρικιλύοντο, ὅπως μὴ παρήσωσι ἐς τὴν Ἑλλάδα τοὺς βαρβάρους, οἱ δ' ὅπως τὸ Ἑλληνικὸν στράτευμα διαφθείραντες, τοῦ πόρου κρατήσωσι.

16. Ὡς δὲ ταξάμενοι οἱ Ξέρξῃ ἐπέπλουν, οἱ Ἕλληνες ἀτρεμάς ἱχον πρὸς τῷ Ἀρτιμισίῳ. οἱ δὲ βάρβαροι μενοειδὲς ποιήσαντες τῶν νιῶν, ἐκυκλίοντο ὥς περιλάβοιεν αὐτούς. ἐνθιῶν οἱ Ἕλληνες ἀπανίσπλῶν τι καὶ συνέμωγον. ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ παραπλήσιοι ἀλλήλοισι ἰγνίοντο. ὁ γὰρ Ξέρξῃ στρατὸς ὑπὸ μεγαθύος τι καὶ πλήθους, αὐτὸς ὑπ' ἰωῦ τοῦ ἱππῆτι, ταρασσομινῶν τι τῶν κῶν καὶ περιπικτουςίων περὶ ἀλλήλας· ὅμως μίντοι ἀνταῶχος, καὶ αὐκ εἶπε· δεινὸν γὰρ χρῆμα ἰποιῦντο, ὑπὸ νιῶν ὀλίγων ἐς φυγὴν τρέπισθαι. πολλοὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλλήνων ἵκας διεφθείροντο, πολλοὶ δὲ ἄνδρες· πολλῶν δ' ἴσσι πλῶντες ἵκας τι τῶν βαρβάρων καὶ ἄνδρες. οὕτω δὲ ἀγνωρίζομενοι, δίστησαν χωρὶς ἑκάτεροι.

17. Ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίῃ Αἰγύπτιοι μὲν τῶν Εἰρξιστρατιωτῶν ἤριστους· οἳ ἄλλα τι μεγάλα ἔργα ἀπιδίξαντο, καὶ νῆας αὐτοῖσι ἀνδράσι ἴλον Ἑλληνίδας πίνεσι. τῶν δὲ Ἑλλήνων κατὰ ταύτην τὴν ἡμέρην ἤρισυσαν Ἀθηναῖοι, καὶ Ἀθηναίων Κλεινῆς ὁ Ἀλκιβιάδης· ὃς δαπάνην οἰκῆτην παρικόμοιος, ἱστρατεύετο ἀνδράσι τοὺς διηκοσίοις καὶ οἰκῆτῃ νηϊ.

18. Ὡς δὲ διίστησαν ἄσμινοι ἰκάτιροι, ἐς ὄρεον ἤπειγοντο. οἳ δὲ Ἕλληες, ὡς διακριθίντες ἐκ τῆς ναυμαχίας ἀπηλλάχθησαν, τῶν μὲν νεκρῶν καὶ τῶν ναυηγίων ἐπικράτειον, τρηχίως δὲ περιεφθίντες, καὶ οὐκ ἦκιστα Ἀθηναῖοι, τῶν αἰ ἡμίσεις τῶν νῶν τιτρωμέναι ἴσαν, δρησμὸν δὲ ἰβουλιεύοντο ἴσω ἐς τὴν Ἑλλάδα.

19. Νῆψ δὲ λαβὼν ὁ Θιμιστοκλῆς ὡς εἰ ἀπορρήγναι ἀπὸ τοῦ βαρβαρικοῦ τό, τι Ἰωνικὸν καὶ τὸ Καριπὸν φύλον, οἷοι τι εἴησαν τῶν λοιπῶν κατ'ὑπερθε γινέσθαι, ἐλαυνόντων τῶν Εὐβοίων πρὸς αὐτὰ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ταύτῃ συλλέξας τοὺς στρατηγούς, ἔλεγέ σφι ὡς δοκίμοι ἔχουσιν τὴν παλάμην, τῇ ἐλπίζουσι τῶν βασιλῆος συμμάχων ἀποστήσιν τοὺς ἀρίστους. ταῦτα μὲν νυν ἐς τοσοῦτο παρεγύμνου. ἐπὶ δὲ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι τάδε ποιητῖα εἶπαι σφι ἔλεγε· τῶν τι πρὸς αὐτῶν τῶν Εὐβοικῶν ὅσα τις ἐδίλει καταθύειν· κρίσσει γὰρ εἶναι τὴν στρατιὴν ἔχειν ἢ τοὺς πολεμίους· παραίνεσι τι προσιπύει τοῖσι ἰαυτῶν ἰκάστους πῦρ ἀνακαίειν· κομιδῆς δὲ περὶ τὴν ἄρην αὐτῶν μιλήσειν, ὥστε ἀσινίας ἀπικέσθαι ἐς τὴν Ἑλλάδα. ταῦτα ἤρισί σφι ποίειν· καὶ αὐτίκα πῦρ ἀνακαυσάμενοι, ἱστράποντο πρὸς τὰ πρὸς αὐτὰ.

20. Οἳ γὰρ Εὐβοῖες παραχρησάμενοι τὸν Βάπιδος χρησμὸν ὡς οὐδὲν λίγοντα, οὔτε τι ἐξικομίσαντο οὐδὲν, οὔτε προισάζαντο, ὡς παρικόμοιος σφι πολέμου, περιεπι-

τίνα τι ἱκανήσαιντο σφίσι αὐτοῖσι τὰ πρήγματα. Βάκιδι
γὰρ ᾤδε ἔχει περὶ τούτων ὁ χρησμός,

Φράζιο, βαρβαρέφωνος ὅταν ζυγὸν εἰς ἄλλα βάλλῃ
Βύβλινον, Εὐβοίης ἀπὶ χεῖν πολυμηκάδας αἶγας.

τούτοισι δὲ οὐδὲν τοῖσι ἔπεισι χρησαμένοισι ἐν τοῖσι τότε
παριούσιν τι καὶ προσδοκίμοισι παπλοῖσι, παρῇ σφι συμ-
φορῇ χρῆσθαι πρὸς τὰ μέγιστα.

21. Οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἔπρησσαν, παρῇν δὲ ὁ ἐκ Τρη-
χίνος κατάσκοπος. ἦν μὲν γὰρ ἐπ' Ἀρτιμισίῳ κατά-
σκοπος Πολύας, γένος Ἀντικυριεύς, τῷ προσιτίτακτο, (ὃ
ἔχει πλοῖον κατῆρες ἱτοῖμον,) εἰ παλήσεια ὁ ναυτικὸς
στρατὸς, σημαίνειν τοῖσι ἐν Θερμοπύλῃσι ἰούσιν· ὡς δ'
αὖτως ἦν Ἀβρώνυχος, ὁ Λυσιπλῆος Ἀθηναῖος καὶ παρὰ
Λιωνίδῃ ἱτάμενος τοῖσι ἐπ' Ἀρτιμισίῳ ἰούσι ἀγγέλῳ
τρηπικοντίρῃ, ἦν τι καταλαμβάνῃ νωτότερον τὸν πιζόν.
οὗτος ᾧν ὁ Ἀβρώνυχος ἀπικόμενος, ἐσήμαινέ σφι τὰ γι-
γνόντα περὶ Λιωνίδα καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ. οἱ δὲ, ὡς
ἰπύθοντο ταῦτα, οὐκ εἰς ἀναβολὰς ἵποιεντο τὴν
ἀποχώρησιν, ἱκομίζοντο δὲ ὡς ἱκαστοὶ ἐτάχθησαν. Κο-
ρίνδιοι πρῶτοι, ὕστατοι δὲ Ἀθηναῖοι.

22. Ἀθηναίων δὲ νῆας τὰς ἄριστα πλωούσας ἐπιλιξ-
έμενος Θειμοστοκλῆς, ἱποριύετο περὶ τὰ πρότιμα ὕδατα,
ἐντάμνων ἐν τοῖσι λίθοις γράμματα, τὰ Ἴωνες ἐπιλ-
θόντες τῇ ὑστειραίῃ ἡμέρῃ ἐπὶ τὸ Ἀρτιμίσιον, ἐπιλίξαντο.
τὰ δὲ γράμματα τάδε ἔλιγε· “Ἄνδρες Ἴωνες, οὐ ποιεῖ-
“ εἰ δίκαια ἐπὶ τοὺς πατέρας στρατιούμενοι, καὶ τὴν
“ Ἑλλάδα καταδουλούμενοι. ἀλλὰ μάλιστα μὲν πρὸς
“ ἡμῶν γίνισθε· εἰ δὲ ὑμῖν ἐστὶ τοῦτο μὴ δυνατόν ποιεῖ-
“ σαι, ὑμεῖς δὲ ἔτι καὶ νῦν ἐκ τοῦ μίσου ἡμῖν ἔχισθε

“ καὶ αὐτά, καὶ τῶν Καρῶν δίδωσι τὰ αὐτὰ ὅμῳ ποι-
 “ εῖν· εἰ δὲ μηδένισιν τοσούτων αἶναι τε γίνεσθαι, ἀλλ’ ὅπ’
 “ ἀναγκαιῆς μίζονος κατίζιυχθῇ ἢ ὥσπερ ἀπίσταςθαι,
 “ ὅμοις γὰρ ἐν τῇ ἔργῳ, ἐπὶ αὖν συμμίσθωσιν, ἐθελουσι-
 “ εῖναι, μιμητῆναι ὅτι ἀπ’ ἡμῶν γιγόντα, καὶ ὅτι ἀρ-
 “ χῆθιν ἢ ἔχθρη πρὸς τὸν βάρβαρον ἀπ’ ὁμοῖν ἡμῶν
 “ γίγονι.” Οἰμιστοκλῆς δὲ ταῦτα ἔγραψεν, δοκίμῳ
 ἱεροῖ, ἐπ’ ἀμφότερα πόων, ἵνα ἢ λαθόντα τὰ γεγραμμένα
 βασιλῆα, Ἰωνας ποιήσῃ μεταβαλεῖν καὶ γινέσθαι πρὸς
 ἑαυτῶν, ἢ, ἐπεί τι ἀνιχνυθῇ, καὶ διαβληθῇ πρὸς Ξέρξην,
 ἀπίστους ποιήσῃ τοὺς Ἰωνας, καὶ τῶν ναυμαχίῶν αὐ-
 τοὺς ἀπόσχη.

23. Οἰμιστοκλῆς μὲν νυνὶ ταῦτα ἐνέγραψεν. τοῖσι δὲ
 βαρβάροις αὐτίκα μετὰ ταῦτα πλοῖον ἦλθε ἀπὸ τῆς Ἰστια-
 κῆς, ἀγγέλλων τὸν δρημὸν τὸν ἀπ’ Ἀρτιμισίου τῶν Ἑλ-
 λήνων. οἱ δ’ ὅπ’ ἀπιστίης τὸν μὲν ἀγγέλλοντα εἶχον ἐν
 φυλακῇ, ὥσπερ δὲ ταχίως ἀπιστίαν προκατοψομένης.
 ἀπαγγιλλάντων δὲ τουτίων τὰ ἦν, οὕτω δὲ ἄμα ἡλίῳ
 σπιδιαιμένη πᾶσα ἡ στρατιὴ ἰαλῶι ἄλῃς ἐπὶ τὸ Ἀρ-
 τιμίσιον. ἐπισχόντες δὲ ἐν τούτῳ τῇ χώρῃ μέχρι μίσου
 ἡμέρης, τὸ ἀπὸ τούτου ἔπλυνον ἐς Ἰστιαίην. ἀπικόμενοι δὲ,
 τὴν πόλιν ἔσχον τῶν Ἰστιαίων, καὶ τῆς Ἑλλωπείης μοί-
 ρης, γῆς δὲ τῆς Ἰστιαϊκῆς τὰς παραθαλασσίας πόδας
 πᾶσας ἐπὶ δρᾶμον.

24. Ἐνθαῦτα δὲ τουτίων ἰόντων, Ξέρξης ἰτοιμασάμε-
 νος τὰ περὶ τοὺς νεκροὺς, ἱεμπι εἰς τὸν ναυτικὸν στρατὸν
 κήρυκα· προτοιμάσκατο δὲ τάδε. ὅσοι τοῦ στρατοῦ τοῦ
 ἑαυτοῦ ἴσαν νεκροὶ ἐν Θερμοπύλῃσι, ἴσαν δὲ καὶ δύο μυ-
 ριάδεις, ὑπολιπόμενος τουτίων ὥς χιλίους, τοὺς λοιποὺς,
 τάφρους ὀρυζάμενος, ἔθαψεν· φυλλάδα τε ἱπικαλὸν, καὶ
 γῆν ἱπαιμυσάμενος, ἵνα μὴ ὀφθίησαν ὑπὸ τοῦ ναυτικοῦ

στρατοῦ. ὡς δὲ διέβη ἐς τὴν Ἰστυκίην ἡ κήρυξ, σέλλογον
 ποιεσάμενος παιτὸς τοῦ στρατοπίδου, ἴλιγι τὰδε·
 “ Ἄνδρες σύμμαχοι, βασιλεὺς Πέρξης τῇ βουλομένῃ
 “ ὑμῶν παραδίδωσι, ἐκλιπόντα τὴν τάξιν καὶ ἰλθόντα,
 “ θιήσασθαι ὅπως μάχεται πρὸς τοὺς ἀσπλητοὺς τῶν
 “ ἀνδρώπων, εἰ ἥλπισαν τὴν βασιλῆος δύναμιν ὑπερβαλί-
 “ εσθαι.”

25. Ταῦτα ἰπαγγυλαμένῃ, μετὰ ταῦτα οὐδὲν ἰγνίστο
 πολέων σπανιώτερον· οὕτω πολλοὶ ἦθελον θιήσασθαι.
 διαπικριωθέντες δὲ, ἰθυσύντο διαζιόντες τοὺς νεκροὺς·
 πάντες δὲ ἠπιστάτο τοὺς κείμενους εἶναι πάντας Λα-
 κειδομοίους καὶ Θεσπίας, ὀρίοντες καὶ τοὺς ἰλῶτας. οὐ
 μὲν οὐδ' ἰλάνθανι τοὺς διαζιηκτάς Πέρξης ταῦτα
 πρῆξας περὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς ἰωῦτοῦ· καὶ γὰρ δὴ
 καὶ γυλοῖον ἦν· τῶν μὲν χίλιοι ἰφαίνοντο νεκροὶ κείμενοι,
 οἱ δὲ πάντες ἐκίατο ἀλλῆς συγκειομισμένοι ἐς τῶντ' αὖ
 χωρίον, τίσσερις χιλιάδεις. ταύτην μὲν τὴν ἡμέρην πρὸς
 θίην ἐτρώποντο· τῇ δ' ὑστεραίῃ οἱ μὲν ἀπίστων ἐς
 Ἰστυκίην ἐπὶ τὰς νῆας, οἱ δὲ ἀμφὶ Πέρξια ἐς οὐδὲν ὀρ-
 μέντο.

26. Ἦκον δὲ σφι αὐτόμολοι ἄνδρες ἀπ' Ἀρκαδίας ἐλί-
 γοιτινὲς, βίου τι διόμενοι, καὶ ἰνεργοὶ βουλόμενοι εἶναι.
 ἀγαγόντες δὲ τούτους ἐς ὄψιν τὴν βασιλῆος ἰπυθά-
 νοντο εἰ Πέρσαι περὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ ποιεῖν· εἰς δὲ
 τις πρὸ πάντων ἦν ἡ ἰρωτίων αὐτοὺς ταῦτα. οἱ δὲ σφι
 ἔλεγον, ὡς Ὀλύμπια ἄγοιεν, καὶ θιωρίων ἀγωνία γυ-
 μνικὴν καὶ ἰππικὴν. ὃ δὲ ἐπείρετο ὃ, τι τὸ ἀίδιον εἴη
 σφι κείμενον, περὶ ὅτι ἀγωνίζονται· οἱ δ' εἶπον, τῆς
 ἐλαίης τὸν δίδόμενον στίφανον. ἰθαῦτα εἶπας γνώμην
 γυναικιστάτην Τριτανταίχμης ὁ Ἀρταβάνου, δουλὴν ὄφλε
 πρὸς βασιλῆος. πυνθανόμενος γὰρ τὸ ἀίδιον ἐπὶ στίφα-

νοι, ἀλλ' οὐ χρήματα, οὔτε ἡνίσχίτο σιγῶν, ἱππὶ τι ἐς πάντας τὰδε· “Παπαὶ Μαρδόνι, ποίους ἱπ' ἄνδρας “ἤγαγες μαχισομένους ἡμίας, οἳ οὐ περὶ χρημάτων τὸν “ἄγωνα ποιεῦνται, ἀλλὰ περὶ ἀριτῆς!” τούτῳ μὲν δὴ ταῦτα εἶρητο.

27. Ἐν δὲ τῇ διὰ μίσου χρόνῳ, ἱππὶ τι τὸ ἐν Θερμοπύλῃσι τρώμα ἰγιγόνει, αὐτίκα Θισσαλοὶ πύμπουσι κήρυκα ἐς Φωκίας, ἃτι σφι ἰνέχοντες αἰὶνὸν χόλον, ἀπὸ δὲ τοῦ ὑστάτου τρώματος καὶ τὸ κάρτα. ἰσβαλόντες γὰρ παιστρατιῇ αὐτοὶ τι οἱ Θισσαλοὶ καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτίκῃ ἐς τοὺς Φωκίας, οὐ πολλοῖσι ἔτισι πρότερον ταύτης τῆς βασιλῆος στρατηλασίης, ἰσώθησαν ὑπὸ τῶν Φωκίων, καὶ περιέφθησαν τρηχίως. ἱππὶ τι γὰρ κατευλήθησαν ἐς τὸν Παρνησσὸν οἱ Φωκίαις, ἔχοντες μάντιν Τελλίην τὸν Ἥλειον, ἰθαῦτα ὁ Τελλίης οὗτος σοφίζεται αὐτοῖσι τοιόνδι. γυνώσκας ἄνδρας ἑξαποσίους τῶν Φωκίων τοὺς ἀρίστους, αὐτούς τι τούτους ἔχ' ἐπ' αὐτῶν, νυκτὸς ἱπιδήκατο τοῖσι Θισσαλοῖσι· προϊπας αὐταῖσι, τὸν ἄν' μὴ λευκανθίζοντα ἴδωνται, τεῦτον κτείνειν. τούτους ὦν αἵ τι φυλακαὶ τῶν Θισσαλῶν πρῶται ἰδοῦσαι ἔφραζήθησαν, δόξασαι ἄλλο τι εἶναι τίρας, καὶ μὲν τὰς φυλακὰς αὐτὴ ἡ στρατιὴ οὕτω, ὥστε τιτρακισχιλίων κρατῆσαι νεκρῶν καὶ ἀσπίδων Φωκίας, τῶν τὰς μὲν ἡμισίας ἐς Ἄβας ἀνίδισαν, τὰς δὲ, ἐς Δειλφούς· ἡ δὲ δικάτη ἰγίνετο τῶν χρημάτων ἐκ ταύτης τῆς μάχης, οἳ μεγάλοι ἀνδριάντες οἳ περὶ τὸν τρίποδα συνιστῶντες, ἔμπροσθεν τοῦ νηοῦ τοῦ ἐν Δειλφοῖσι, καὶ ἔτιροι τιμῶνται ἐν Ἄλφῃσι ἀνακίανται.

28. Ταῦτα μὲν οὖν τὸν πεζὸν ἐργάσαντο τῶν Θισσαλῶν οἱ Φωκίαις, πολιορκίοντες ἰωυτούς· ἰσβαλοῦσαν δὲ ἐς τὴν χώραν τὴν Ἰπσον αὐτίκῃ, ἐλυμήναντο ἀνηκίστως. ἐν

γὰρ τῇ ἰσβολῇ ἢ ἵστι πατὰ Ῥάμπολιν, ἐν ταύτῃ τά-
φρον μινγάλην ὀρύξαντες, ἀμφορέας πινοὺς ἐς αὐτὴν πα-
τίθησαν· χοῦν δὲ ἱσιφορήσαντες, καὶ ὁμοιάσαντες τῇ
ἄλλῃ χώρῃ, ἰδίκοιτο τοὺς Θισσαλοὺς ἰσβάλλοντας. οἱ
δὲ, ὡς ἀναρπασόμενοι τοὺς Φωκίας, φερόμενοι ἰσίπισον
ἐς τοὺς ἀμφορέας. ἐνθαῦτα οἱ Ἰσπαιοὶ τὰ σκίλια διεφθά-
ρησαν.

29. Τουτίων δὴ σφι ἀμφοτέρων ἔχοντες ἔγνωτον οἱ
Θισσαλοὶ, πείψαντες κήρυκα, ἠγόρευον τάδε· “ῬΩ
“ Φωκίε, ἥδη τι μάλλον γνωσιμαχίετι μὴ εἶναι ὁμοῖοι
“ ἡμῖν. πρὸςθιεν τι γὰρ ἐν τοῖσι Ἑλλήσι ὅσον χρόνον
“ ἐπιῖνα ἡμῖν ἦδαν, πλείον αἰεὶ ποτι ὑμῶν ἱφερόμεθα·
“ νῦν τι παρὰ τῇ βαρβάρῃ τοσοῦτον δυνάμεθα, ὥςτι ἐπ’
“ ἡμῖν ἐστὶ τῆς γῆς τι ἱστρεῖσθαι, καὶ πρὸς, ἠνδραποδίσθαι
“ ὑμῶν. ἡμῖς μέντοι τὸ πᾶν ἔχοντες, οὐ μνησικακί-
“ μιν, ἀλλ’ ἡμῖν γινέσθω ἀντ’ αὐτίων πιντήκοινα τά-
“ λαντα ἀργυρίου· καὶ ὑμῖν ὑποδιδόμεθα τὰ ἱπνύτα
“ ἐπὶ τὴν χώραν ἀποτρέψιν.”

30. Ταῦτά σφι ἱπαγγέλλοντο οἱ Θισσαλοί. οἱ γὰρ
Φωκίε μῦνοι τῶν ταύτῃ ἀνδρώπων οὐκ ἐμῆδιζον, πατ’
ἄλλο μὲν οὐδὲν, ὡς ἐγὼ συμβαλλιόμενος εὐρίσκω, πατὰ δὲ
τὸ ἔχθος τὸ Θισσαλῶν· οἱ δὲ Θισσαλοὶ τὰ Ἑλλήνων πῶ-
ξον, ὡς ἐμοὶ δοκίειν, ἐμῆδιζον ἄν οἱ Φωκίε. ταῦτα ἱπαγ-
γιλλομένων Θισσαλῶν, οὗτοι δώσιεν ἔφασαν χρήματα,
παρίχιν τί σφι Θισσαλοῖσι ὁμοίως μῆδιζιν, εἰ ἄλλως
βουλόατο· ἀλλ’ οὐκ ἔσισθαι ἐκόντες εἶναι προδέται τῆς
Ἑλλάδος.

31. Ἐπειδὴ δὲ ἀνηνείχθησαν οὗτοι οἱ λόγοι, οὕτω δὲ
οἱ Θισσαλοὶ πεχολωμένοι τοῖσι Φωκιῦσι, ἐγίνοντο ἡγιμόνεις
τῇ βαρβάρῃ τῆς οδοῦ. ἐκ μὲν δὲ τῆς Τρηχινίης ἐς τὴν
Δωρίδα ἰσέβαλον. τῆς γὰρ Δωρίδος χώρας ποδῶν στινὸς

ταύτη κατατίθει, ὡς τριήκοντα σταδίων μάλιστα καὶ ἰσ-
ροι, πλείμνος μεταξὺ τῆς τε Μηλίδος καὶ τῆς Φωκίδος χώ-
ρης, ἥτις ἦν τοπαλαῖδον Δρυοσίς· ἡ δὲ χώρα αὕτη ἐστὶ με-
τρόπολις Δωριέων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ. ταύτην ὦν τὴν
Δωρίδα γῆν οὐκ ἰσίναντο ἰσβάλλοντες οἱ βάρεαροι ἱμῆτι-
ζόν τε γὰρ, καὶ οὐκ ἰδοῖσι Θισσαλοῖσι.

32. Ὡς δὲ ἐκ τῆς Δωρίδος ἐς τὴν Φωκίδα ἰσίβασι,
αὐτοὺς μὲν τὴν Φωκίαν ἐκ αἰρίουσι. οἱ μὲν γὰρ τῶν Φωκί-
ων ἐς τὰ ἄκρα τῷ Παρησσῷ ἀνέβησαν· ἐστὶ δὲ ἕξ ἱππη-
δία δέξασθαι ὅμιλον τῷ Παρησσῷ ἡ κορυφὴ, κατὰ Νίωνα
πόλιν κυμίνη, ἐπ' ἰωῦτῆς· Τιθορέα ἔνομα αὐτῇ· ἐς τὴν δὲ
ἀκροῖσκαντο, καὶ αὐτοὶ ἀνέβησαν· οἱ δὲ πλείωνες αὐτίων ἐς
τὰς Ὀξέας Λοκροὺς ἐξικομίσαντο, ἐς Ἀμφισσαν πόλιν
τὴν ὑπὲρ τῷ Κρισαίου ποδὶς οἰκουμένην. οἱ δὲ βάρεαροι τὴν
χώραν πᾶσαν ἐπίδραμον τὴν Φωκίδα· Θισσαλοὶ γὰρ οὗ-
τω ἤγον τὸν στρατόν· ὅποσα δὲ ἐπίσχον, πάντα ἐπίφλιγον
καὶ ἔκτεινον, καὶ ἐς τὰς πόλεις ἐνιόντες πῦρ καὶ ἐς τὰ ἱερά.

33. Περιούμιοι γὰρ ταύτη παρὰ τὸν Κηφιστὸν ποτα-
μὸν, ἰδητοῦν πάντα· καὶ κατὰ μὲν ἔκαστον Δρύμνιον πόλιν,
κατὰ δὲ Χαράδρην, καὶ Ἐρωχον, καὶ Τιθρώνιον, καὶ Ἀμ-
φίκατον, καὶ Νίωνα, καὶ Πιδίαι, καὶ Τριστίας, καὶ Ἐλά-
τιαν, καὶ Τάμπολιν, καὶ Παραποταμίους, καὶ Ἀλας·
ἐνθα ἦν ἱερὸν Ἀπόλλωνος πλούσιον, Δημοκρεῖσί τε καὶ
ἀναδήμασι πολλοῖσι πατισκυνομένοι· ἦν δὲ καὶ τότε καὶ
νῦν ἐστὶ χρηστήριοι αὐτέθι· καὶ τοῦτο τὸ ἱερὸν συλῆσαντες
ἐνέπρησαν. καὶ τινες διώκοντες ἔλπον τῶν Φωκίων πρὸς
τοῖσι οὖρσι· καὶ γυναῖκας τινες διίφθειραν μισγόμενοι ὑπὸ
πλήθους.

34. Παραποταμίους δὲ παραμυζόμενοι οἱ βάρεαροι,
ἠπίκουστο ἐς Πανοπίαν. ἐνθαῦται δὲ ἤδη διακρητομένη ἡ στρα-
τὴ αὐτίων ἰσχύζετο. τὸ μὲν πλείονος καὶ δυνατάτατος

τοῦ στρατοῦ, ἅμα πάντῃ Ξέρξῃ παρενύμειον ἰπ' Ἀθήνας, ἐσέβαλε ἰς Βοιωτοὺς, ἰς γῆν τῶν Ὀρχομενίων. Βοιωτῶν δὲ πάν τὸ πλῆθος ἐμῆδιζε· τὰς δὲ πόλεις αὐτίαν ἄνδρες Μοκιδάας διατιτεγγμίνοι Ἰσωζον, ὑπὸ Ἀλιζάνδρου ἀποσιμφοθίντις· Ἰσωζον δὲ, τῆδε βουλόμενοι δῆλον ποιίειν Ξέρξῃ ὅτι τὰ Μήδων Βοιωτοὶ φροίσιον· οὗτοι μὲν δὴ τῶν βαρβάρων ταύτῃ ἐσέκαπτο.

35. Ἄλλοι δὲ αὐτίαν ἡγιάνας ἔχοντις, ἱερμίατο ἰπ' τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, ἐν διζιῇ τὸν Παρηησοῦν ἀπέργοντις. ὅσα δὲ ἔ οὗτοι ἰπίσχοι τῆς Φωκίδος, πάντα ἰσιναμώριον καὶ γὰρ τῶν Πανοπίων τὴν πόλιν ἐνέπρησαν, καὶ Δαυλίων, καὶ Αἰολιδίων. ἱπορίοντο δὲ ταύτῃ ἀποσχισθίντις τῆς ἄλλης στρατιῆς τῶνδε ἱνικα, ἵκως συλήσαντις τὸ ἱρὸν τὸ ἐν Δελφοῖσι, βασιλεῖ Ξέρξῃ ἀποδίδεαι τὰ χρήματα. πάντα δ' ἐπίστατο τὰ ἐν τῇ ἱρῇ ὅσα λόγου ἦν ἄξια Ξέρξης, ὥς ἰγὼ συνθάνομαι, ἅμεινον ἢ τὰ ἐν τοῖσι οἰκίαισι ἱλπι, πολλῶν αἰὶ λειγόντων, καὶ μάλιστα τὰ Κροίσου τοῦ Ἀλυάττιω ἀνεδήματα.

36. Οἱ Δελφοὶ δὲ, συνθανόμενοι ταῦτα, ἰς πᾶσαν ἐρῆσθιν ἀπίακτο· ἐν δίδματι δὲ μεγάλῃ κατιστιῶντις, ἱμαντιύοντο περὶ τῶν ἱρῶν χρημάτων, εἴτι σφία κατὰ γῆς κατορύξουσι, ὥτι ἱκκομίσουσι ἰς ἄλλην χώραν. ὁ δὲ θεὸς σφίας σὺν ἱα κινίειν, φὰς αὐτὸς ἱκανὸς εἶναι τῶν ἰωῦτοῦ προκετῆσθαι. Δελφοὶ δὲ ταῦτα ἀκούσαντις, σφίωιν αὐτίαν πῆρι ἱφρόντιζον. τίκια μὲν νυν καὶ γυναῖκας πέρην ἰς τὴν Ἀχαιῆν διέπειμψαν αὐτίαν δὲ οἱ μὲν πλιῖστοι ἀνέβησαν ἰς τοῦ Παρηησοῦ τὰς περυφὰς, ἔ ἰς τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἀνηνίκαντο· οἱ δὲ ἰς Ἀμφισσαν τὴν Λοπερίδα ὑπεξῆλθον. πάντις δὲ ὦν οἱ Δελφοὶ ἱξίλοιποι τὴν πόλιν, πλὴν ἱξήκοντα ἀνδρῶν καὶ τοῦ προφήτιω.

37. Ἐπὶ δὲ ἀγχοῦ τι ἴσαν οἱ βάρβαροι ἐπιόντις, καὶ

ἀπώρειν τὸ ἱερὸν, ἐν τούτῳ ὁ προφήτης, τῇ οὐνομα ἦν Ἀπέραιος, ὅρῃ πρὸ τοῦ ἱεροῦ ὅπλα προκείμενα ἴσθαι ἐκ τοῦ μιγάρου ἱζητησιγμένα ἱερά, τῶν οὐκ ὅσιον ἦν ἄσπιδαι ἀνδρῶπων οὐδενί. ὁ μὲν δὲ ἦϊ Διελφῶν τοῖσι παρ-
οῦσι σημαίνειν τὸ τίρας. οἱ δὲ βάρβαροι ἱπιδὴ ἰγίνοντο ἱπιγόμενοι κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς Πρηνήϊης Ἀθηναίης, ἐπιγί-
νται σφι τίρια ἔτι μίζονα τοῦ πρὶν γινομένου τίρας. Θωῦμα μὲν γὰρ ἔ τούτο κάρτα ἔστ, ὅπλα ἀρήϊα αὐτόματα φαιῆσαι ἔξω προκείμενα τοῦ ἱεροῦ· τὰ δὲ δὴ ἐπὶ τούτῳ διύτιρα ἐπιγινόμενα, καὶ διὰ πάντων φασμάτων ἄξια θωῦμάσαι μάλιστα. ἱπιδὲ γὰρ δὴ ἴσαν ἐπίοντες οἱ βάρβα-
ροι κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς Πρηνήϊης Ἀθηναίης, ἐν τούτῳ ἐκ μὲν τοῦ οὐρανοῦ κεραυνοὶ αὐτοῖσι ἐπίπτον, ἀπὸ δὲ τοῦ Παρηησοῦ ἀπορραγιῖσαι δύο κορυφαὶ ἐφίεοντο πολλῇ πατάγῃ ἐς αὐτούς, καὶ κατίλαβον συχνοὺς σφιν, ἐκ δὲ τοῦ ἱεροῦ τῆς Πρηνήϊης βοή τι καὶ ἀλαλαγμὸς ἰγίνετο.

38. Συμμιγίνονται δὲ τουτῶν πάντων, φόβος τοῖσι βαρ-
βάροις ἐπιππτώκει. μαθόντες δὲ οἱ Διελφοὶ φύγοντας σφιας, ἐπιπαταδάντες, ἀπείκτιναι πλῆθος τι αὐτίων. οἱ δὲ περιόντες, ἐξὺ Βοιωτῶν ἔφειγον. ἔλτεγον δὲ οἱ ἀποπο-
στήσαντες οὗτοι τῶν βαρβάρων, ὥς ἰγὼ πυνθάισμαι, ὥς πρὸς τούτοις καὶ ἄλλα ὄρων θεία· δύο γὰρ ἐπλίτας μίζοντας ἢ κατὰ ἀνδρῶπων φύσιν ἰόντας, ἱπισθαί σφι κτείνοντας καὶ διώκοντας.

39. Τούτους δὲ τοὺς δύο Διελφοὶ λίγουσι ἐπιχωρίους ἥρωας εἶναι, Φυλάκον τι καὶ Αὐτόνοον, τῶν τὰ τιμίαιά ἐστι περὶ τὸ ἱερὸν Φυλάκου μὲν, παρ' αὐτὴν τὴν ὁδὸν κατύπειρθε τοῦ ἱεροῦ τῆς Πρηνήϊης, Αὐτονοοῦ δὲ, πείλας τῆς Κασταλῆς, ὑπὸ τῇ Ἑταμπίῃ κορυφῇ. οἱ δὲ πεσόντες ἀπὸ τοῦ Παρηησοῦ λίθοι, ἔτι καὶ ἐς ἡμῖας ἴσαν σόου, ἐν τῇ

τεμένει τῆς Πρηναιῆς Ἀθηναίης κείμενοι, ἐς τὸ ἐπέσκηψαν διὰ τῶν βαρβάρων φερόμενοι. τουτίων μὲν νυν τῶν ἀνδρῶν αὕτη ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀπαλλαγὴ γίνεται.

40. Ο ΔΕ Ἑλλήνων ναυτικούς στρατός ἀπὸ τοῦ Ἀρτιμισίου, Ἀθηναίων διηθίντων, ἐς Σαλαμῖνα κατίσχει τὰς νῆας. τῶν δὲ εἵνικα προσιδιήθησαν αὐτίων σχιῖν πρὸς Σαλαμῖνα Ἀθηναῖοι, ἵνα αὐτοὶ παῖδάς τι καὶ γυναῖκας ὑπεξαγάγονται ἐκ τῆς Ἀττικῆς, πρὸς δὲ, καὶ βουλευσονται τὸ ποιητίον αὐτοῖσι ἵσται. ἐπὶ γὰρ τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι βουλὴν ἔμειλλον ποιήσεσθαι, ὥς ἰψισμίνοι γνώμης. δοκίοντες γὰρ εὐρέσειν Πιλοπονησίους παιδημῶ ἐν τῇ Βοιωτῇ ὑποκατημένους τὸν βάρβαρον, τῶν μὲν εὖρον οὐδὲν ἰδόν, οἱ δὲ ἱπυθάνοντο τὸν Ἰσθμὸν αὐτοὺς τειχίζοντας, τὴν Πιλοπόννησον περὶ πλείστου τι ποιούμενους περιεῖναι, καὶ ταύτην ἔχοντας ἐν φυλακῇ, τὰ δὲ ἄλλα ἀπίσαι. ταῦτα δὲ πυνθανόμενοι, οὕτω προσιδιήθησάν σφιν σχιῖν πρὸς τὴν Σαλαμῖνα.

41. Οἱ μὲν δὲ ἄλλοι κατίσχον ἐς τὴν Σαλαμῖνα, Ἀθηναῖοι δὲ ἐς τὴν ἰωῦτῶν. μετὰ δὲ τὴν ἀπιξιν, κήρυγμα ἰποιήσαντο, Ἀθηναίων τῇ σις δύναται σώζειν τὰ τέκνα τι καὶ τοὺς οἰκίτας. ἐνθαῦτα οἱ μὲν πλείστοι ἐς Τρωζήνα ἀπέστειλαν, οἱ δὲ, ἐς Αἴγινα, οἱ δὲ, ἐς Σαλαμῖνα. ἴσπυσαν δὲ ταῦτα ὑπεκθίσθαι, τῷ χρηστηρίῳ τι βουλόμενοι ὑπηρετίειν, καὶ δὴ καὶ τοῦ εἵνικα οὐκ ἤκιστα. λέγουσι οἱ Ἀθηναῖοι ὄφιν μίγαν φύλακα τῆς ἀκροπόλεως ἰνδαίεσθαι ἐν τῇ ἱρῇ. λέγουσί τι ταῦτα, καὶ δὴ καὶ ὥς ἰόντι ἐπιμήνεια ἐπιτελίσουσι προτιθίντες· τὰ δ' ἐπιμήνεια, μελιτοίσσά ἴσται. αὕτη δ' ἡ μελιτοίσσα ἐν τῇ πρὸςθιν αἰὲ χρόνῳ ἀναισιμουμένη, τότε ἦν ἄψαυστος. σημηνάσης δὲ ταῦτα τῆς ἱρείης, μᾶλλον τι οἱ Ἀθηναῖοι καὶ πρᾶθυμέτερον ἐξέλιπον τὴν πόλιν, ὥς καὶ τῆς Διοῦ ἀπολλοι-

πύλης τὴν ἀκρόπολιν. ὡς δὲ σφί πάντας ὑπὲξίνιστο, ἔπλων ἐς τὸ στρατόπεδον.

42. Ἐπεὶ δὲ οἱ ἀπ' Ἀρτιμισίου ἐς Σαλαμῖνα κατέσχοι τὰς νῆας, συνίβριε καὶ ὁ λοιπὸς πυνθανόμενος ὁ τῶν Ἑλλήνων ναυτιλὸς στρατὸς ἐν Τροιζήνῃ· ἐς γὰρ Πύγωνα τὸν Τροιζηνίων λιμένα προείρητο συλλέγεσθαι. ἐντελέχθησάν τε δὴ πολλῶ πλειῦντι νῆσι ἢ ἑπ' Ἀρτιμισίῳ ἐναυμάχιον, καὶ ἀπὸ πολλῶν πλείονων. ναύαρχος μὲν οὖν ἱππῶν ὡυτὸς Ἰσκιρ ἑπ' Ἀρτιμισίῳ, Εὐρυτιάδης ὁ Εὐρυκλείδω, ἀνὴρ Σπαρτιάτης, αὐ μίνπει γένιος γὰρ τοῦ βασιλεῖος ἰών. νῆας δὲ πολλῶ πλείους τε καὶ ἄριστα πλωύσας παρίχοντο Ἀθηναῖοι.

43. Ἐστρατεύοντο δὲ οἷδι. ἐν μὲν Πειλοποννήσου Ἀπακταίμονι, ἐκπαίδεκα νῆας παρεχόμενοι· Κορίνθιοι δὲ, τὸ αὐτὸ πλήρωμα παρεχόμενοι τὸ καὶ ἑπ' Ἀρτιμισίῳ· Σικυνῶνιοι δὲ, πιντικαίδεκα παρίχοντο νῆας· Ἐπιδαύριοι δὲ, δέκα· Τροιζήνιοι δὲ, πέντε· Ἑρμιονεῖς δὲ, τρεῖς· ἰάντις οὗτοι, πλὴν Ἑρμιονίων, Δαρειὸν τε καὶ Μακεδὸν Ἰθνος, ἐξ Ἑρμιοῦ τε καὶ Πίνδου καὶ τῆς Δρευπίδος ὕστατα ἐρμηδύντις. οἱ δὲ Ἑρμιονεῖς εἰς Δρέουσις, ὑπὸ Ἡρακλῆος τε καὶ Μηλείων ἐν τῇ νῦν Δωρείδος καλιόμνης χώρας ἐξανστάντις. οὗτοι μὲν οὖν Πειλοποννησίων ἐστρατεύοντο· οἱ δὲ ἐν τῇ Ἰξω ἡαίρου.

44. Ἀθηναῖοι μὲν, πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους παρεχόμενοι νῆας ἰγδάποντα καὶ ἱκατὸν μούνοι· ἐν Σαλαμῖνι γὰρ οὐ συνιναυμάχησαν Πλαταιεῖς Ἀθηναίοισι, διὰ τοιόδι τι πρῆγμα. ἀπαλλασσομένων τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Ἀρτιμισίου, ὡς ἰγίνετο κατὰ Χαλκίδα, οἱ Πλαταιεῖς ἀποβάντις ἐς τὴν περαιῖν τῆς Βοιωτίας χώρας, πρὸς ἱκαμυδὴν ἐτρέποντο τῶν οἰκιστῶν. οὗτοι μὲν οὖν τούτους σῶζοντι ἐλπίφθησαν. Ἀθηναῖοι δὲ ἑπὶ μὲν Πιλασγῶν

ἰχθύων τὴν νῦν Ἑλλάδα καλιεμένην, ἔσαν Πιλαργοί, αὐτομαζόμενοι Κραναί· ἐπὶ δὲ Κίερος βασιλῆος, ἱεπλήθησαν Κιεροπῖδαι· ἐκδιξαμένου δὲ Ἐριχθῆος τὴν ἀρχὴν, Ἀθηναῖοι μετωνομάσθησαν. Ἴωνος δὲ τοῦ Πλούτου στρατάρχῃ γινομένου Ἀθηναῖοι, ἐκλήθησαν ἀπὸ τοῦτου Ἴωνες.

45. Μιγαρίεις δὲ τῷτὸ πλήρωμα παρίχοντο καὶ ἐπ' Ἀρτιμισίῳ Ἀμπρακινῶται δὲ, ἱπτά νίης ἰχοντες ἱπιβόθησαν· Λευκάδιοι δὲ, τρεῖς· Ἰθνος ἰόντες οὔτοι Δωρικὸν ἀπὸ Κορίνθου.

46. Νησιωτῖαι δὲ, Αἰγινῆται τριήκοντα παρίχοντα ἔσαν μὲν σφι καὶ ἄλλαι πικληρωμένοι νίης, ἀλλὰ τῆσι μὲν τὴν ἰωῦτῶν ἰφύλακτον, τριήκοντα δὲ τῆσι ἄριστα πλωούσῃσι ἐν Σαλαμῖνι ἱναυμάχουσαν. Αἰγινῆται δὲ εἰσι Δωρίεις, ἀπὸ Ἐπιδάυρου· τῇ δὲ κῆσφ πρότερον οὐνομα ἦν Οἰώνη. μετὰ δὲ Αἰγινήτας, Χαλκιδεῖς τὰς ἐπ' Ἀρτιμισίῳ εἴκασι παριχόμενοι, καὶ Ἐριτρίεις τὰς ἐπτά· οὔτοι δὲ Ἴωνες εἰσι. μετὰ δὲ, Κεῖοι τὰς αὐτὰς παριχόμενοι· Ἰθνος ἰὸν Ἴωνικὸν ἀπὸ Ἀθηνίων. Νάξιοι δὲ παρίχοντο τίσσιρας· ἀποπιμπδίντες μὲν ἐς τοὺς Μήδους ὑπὸ τῶν πελιδνίων, κατὰσπερ ἄλλοι νησιῶται, ἀλογήσαντες δὲ τῶν ἰντολίων, ἀπίκαστο ἐς τοὺς Ἑλληνας, Δημοκρίτου σπειύσαντος, ἀνδρὸς τῶν ἀστῶν δοξίμου, καὶ τότε τριηραρχέοντος· Νάξιοι δὲ εἰσι Ἴωνες ἀπ' Ἀθηνίων γεγονότες. Στυρίεις δὲ τὰς αὐτὰς παρίχοντο νῆας τὰς καὶ ἐπ' Ἀρτιμισίῳ Κύνιοι δὲ, μίαν καὶ πιντηκόντηρον· ἰόντες συναμφότεροι οὔτοι Δρύοπες. καὶ Σιρίφιοί τε καὶ Σίφινοι καὶ Μήλιοι ἱστρατιεύοντο· οὔτοι γὰρ οὐκ ἴδωσαν μεῦναι νησιωτῶν τῇ βαρβάρῃ γῇν τε καὶ ὕδαρ.

47. Οὔτοι μὲν ἅπαντες ἰντὸς οἰκημένοι Θισπρωτῶν καὶ Ἀχίρεντος ποταμοῦ, ἱστρατιεύοντο· Θισπρωταὶ γὰρ

ἰσὶ οἱ ὁμυρίοντες Ἀμπακιώτῃσι καὶ Λιυκαδίεσσι, οἳ ἐξ ἰσχατίων χωρίων ἰστρατεύοντο. τῶν δὲ ἱπτὸς τουτῶν αἰ-
κημίνων, Κροτωνιῆται μούνοι ἴσαν οἳ ἰβώθησαν τῇ Ἑλλάδι
κινδυνεύουσα, καὶ μὴ, τῆς ἥρχει ἀνὴρ τρεῖς πυθισίπης,
Φάυλλος· Κροτωνιῆται δὲ γίνος ἰσὶ Ἀχαιοί.

48. Οἱ μὲν νυν ἄλλοι, τριήριας παριχόμενοι ἰστρατεύ-
οντο· Μήλιοι δὲ, καὶ Σίφινοι, καὶ Σιρίφιοι, πιντηκοντί-
ρους. Μήλιοι μὲν, γίνος ἰόντες ἀπὸ Λακιδαίμοις, δύο
παριέχοντο· Σίφινοι δὲ καὶ Σιρίφιοι, ἴωνες ἰόντες ἀπ’
Ἀθηνίων, μίαν ἱκάτιροι. ἀριθμὸς δὲ ἰγίνετο ὁ πᾶς τῶν
πῶν, πᾶριξ τῶν πιντηκοντίρων, τριηκόσια καὶ ἰδομή-
κοντα καὶ ἑκτά.

49. Ὡς δὲ ἐς τὴν Σαλαμῖνα συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ
ἀπὸ τῶν ἰερμίνων πολίων, ἰβουλεύοντο, πρὸθέντος Εὐ-
ρυκιάδω, γνώμην ἀποφαίνεσθαι τὸν βουλόμινον, ὅπου δε-
κίοι ἐπιτηδιώτατον εἶναι ναυμαχίην ποιεῖσθαι τῶν αὐτῶν
χωρίων ἰγχεατίς ἰσὶ· ἡ γὰρ Ἀττικὴ ἀφίετο ἤδη, τῶν
δὲ λοιπῶν πύρι προετίθει. αἱ γνώμαι δὲ τῶν λιγόντων
αἱ πλειῆσται συνεξίσταντο, πρὸς τὸν Ἰσθμὸν πλώσαντας
ναυμαχεῖν πρὸ τῆς Πελοποννήσου· ἐπιλίγοντες τὸν λό-
γον τόνδε, ὡς ἦν νικηθῆναι τῇ ναυμαχίᾳ, ἐν Σαλαμῖνι
μὲν ἰόντες, πολιορκήσονται ἐν νήσῳ, ἵνα σφι τιμωρὴ οὐδι-
μία ἐπιφανήσεται· πρὸς δὲ τῷ Ἰσθμῷ, ἐς τοὺς ἰωῦτων
ἐξοίσονται.

50. Ταῦτα τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατηγῶν ἐπιλι-
γομένων, ἐλήλυθε ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἀγγέλλων ἥκειν τὸν
βάρεαρον ἐς τὴν Ἀττικὴν, καὶ πᾶσαν αὐτὴν πυρπολίε-
σθαι. ὁ γὰρ διὰ Βοιωτῶν τραπόμινος στρατὸς ἄμα Ξέρξῃ,
ἱμπρήσας Θισπείων τῇ πόλει, αὐτῶν ἐκλειπομένων ἐς
Πελοπόννησον, καὶ τὴν Πλαταιῶν ἀσάυτως, ἥπ’ τι ἐς
τὰς Ἀθήνας, καὶ πάντα ἐκίυνε ἰδηίου. ἰνίπρησε δὲ Θίς-

πυλάν τε καὶ Πλάταιαν, πυθόμενος Θηβαίων ὅτι οὐκ ἐμνηδίζον.

51. Ἀπὸ δὲ τῆς διαβάσεως τοῦ Ἑλλησπόντου, ἴδιν πορεύεσθαι ἤρξαντο οἱ βαρβάροι, ἵνα αὐτοῦ διατρίψαντες μῆνα, ἐν τῇ δίδωσιν ἐς τὴν Εὐρώπην, ἐν τρισὶ ἑτέροις μηνέσιν ἐγίνοντο ἐν τῇ Ἀττικῇ, Καλλιᾷδιω ἄρχοντος Ἀθηναίοισι. καὶ αἰρίουσι ἐρῆμον τὸ ἄστυ, καὶ τινες ὀλίγους εὐρίσκουσι τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ ἐρῇ ἰόντας, ταμίαις τε τοῦ ἱεροῦ, & πίνοντας ἀνδράπους· οἱ φραξάμενοι τὴν ἀκρόπολιν θύρῃσι τε καὶ ξύλοις, ἡμύνοντο τοὺς ἐπίοντας· ἄμα μὲν ὑπ' ἀσθινίης βίβη ἐκ ἐκχωρήσαντες ἐς Σαλαμῖνα· πρὸς δὲ, αὐτοὶ δοκίοντες ἐξιυρηκῆναι τὸ μαντήϊον τὸ ἡ Πυθίῃ σφί· ἔχρησι, τὸ ξύλινον τεῖχος ἀνάλωτον ἴσθαι· καὶ αὐτὸ δὴ τοῦτο εἶναι τὸ κρησφύγιτον κατὰ τὸ μαντήϊον, καὶ οὐ τὰς νῆας.

52. Οἱ δὲ Πέρσαι ἰζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλεως ἔχθρον, τὸν Ἀθηναῖοι καλείουσι Ἀρήϊον πάγον, ἰπολιόρκειον τρόπον τοιοῦτον· ὅπως στυπῶσι περὶ τοὺς δίστους περιθίντες ἄψιαν, ἐτόξουν ἐς τὸ φράγμα. ἰθαῦτα Ἀθηναίων οἱ πολιορκιόμενοι, ὅμως ἡμύνοντο, καί τις ἐς τὸ ἴσχατον κακοῦ ἀπειγμένοι, καὶ τοῦ φράγματος προσδιδωκότες· οὐδὲ λόγους τῶν Πεισιστρατιδίων προσφιλόντων περὶ ὁμολογίας ἐνιδέοντο· ἀμυνόμενοι δὲ, ἄλλα τε ἀντιμηχανίοιντο, καὶ δὴ καὶ προσιόντων τῶν βαρβάρων πρὸς τὰς πύλας, ὁλοτρόχους ἀπίσαν, ὥστε Πέρξια ἐπὶ χρόνον συχρὸν ἀπορίῃσι ἐνίχισθαι, οὐ δυνάμενός σφας ἔλειν.

53. Χρόνον δ' ἐκ τῶν ἀπόρων ἐφάνη δὴ τις ἴσος τοῖσι βαρβάροισι· ἴδιν γὰρ κατὰ τὸ Διοπρόπιον πᾶσαν τὴν Ἀττικὴν τὴν ἐν τῇ ἡπείρῃ γενέσθαι ὑπὸ Πέρσῃσι. ἔμπερσεν ὦν πρὸ τῆς ἀκροπόλεως, ὅπισθεν δὲ τῶν πυλῶν

καὶ τῆς ἀνάδου, τῇ δὲ οὗτε τις ἐθύλασσε, οὐτ' ὦν ἤλπιον
μὴ κατὰ τις κατὰ ταῦτα ἀναβαίη ἀνδρώπων, ταύτη ἀνέ-
βησάν τινες κατὰ τὸ ἱερὸν τῆς Κίπρουος Θυγατρὸς Ἀγλαύ-
ρου, καίτοι περ ἀποκρήμνου ἰόντος τοῦ χώρου. ὥς δὲ εἶδον
αὐτοὺς ἀναβιβηκότας οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὴν ἀκρόπολιν,
οἱ μὲν ἰρρίπτουσιν ἑαυτοὺς κατὰ τοῦ τείχεος πάτω, καὶ δι-
φθεύουσι, οἱ δὲ ἐς τὸ μέγαρον κατέφυγον. τῶν δὲ Περ-
σίων οἱ ἀναβιβηκότες, πρῶτον μὲν ἐτρέποντο πρὸς τὰς
πύλας, ταύτας δὲ ἀνοίξαντες, τοὺς ἰαίτας ἰφρούνον ἐπὶ
δί σφι πάντας κατίστρωνον, τὸ ἱερὸν συλῆσαντες, ἰάκρη-
σαν πᾶσαι τὴν ἀκρόπολιν.

54. Σχῶν δὲ πανταλίας τὰς Ἀθήνας Πέρξης, ἀπὸ
πεμφθεῖς ἐς Σοῦσα ἄγγελος ἰππία, Ἀρταβάνῳ ἀγγελεύσας
τὴν παρισϋσάν σφι εὐκρηξίην. ἀπὸ δὲ τῆς πέμψους τῷ
κέρκυκος διυτίρῃ ἡμίρῃ συγκαλίσας Ἀθηναίων τοὺς φε-
γάδας, ἑαυτῷ δὲ ἰπαμίνους, ἐπέλπει τρέσῃ τῷ σφισίρῃ
θῦσαι τὰ ἱερὰ ἀναβάντας ἐς τὴν ἀκρόπολιν· εἴτε δὲ αἱ
ῥῆναι εἰνὰ ἰδὼν ἐνυπνίου ἐντίλλετο ταῦτα, εἴτε καὶ ἐθύ-
μιόν οἱ ἰγίνετο ἱμπερήσαντι τὸ ἱερὸν. οἱ δὲ φυγάδες τῷ
Ἀθηναίων ἰποίησαν τὰ ἐντεταλμένα.

55. Τοῦ δὲ εἰπεῖν τουσίαν ἐπιμήσθην, φράσω. ἔστι
ἐν τῇ ἀκροπόλει ταύτῃ Ἑριχθῆος τοῦ γηγενέος λογαμί-
νου εἶναι ἱεὸς, ἐν τῷ ἱλαίῃ τι καὶ θάλασσα ἔν· τὰ λόγῃ
παρ' Ἀθηναίων Ποσειδώνιά τι καὶ Ἀθηναίων ἱρίσαντας
περὶ τῆς χώρας, μαρτύρεται δίδωαι. ταύτης ὦν τὴν ἱλα-
ίην ἄμα τῷ ἄλλῳ ἱερῷ κατέλαβε ἱμπερησθῆναι ὑπὸ τῶν
βαρβάρων· διυτίρῃ δὲ ἡμίρῃ ἀπὸ τῆς ἱμπερήσεως, Ἀθη-
ναῖοι οἱ θύειν ὑπὸ βασιλῆος κελευόμενοι, ὥς ἀνέβησαν ἐς
τὸ ἱερὸν, ὥρων βλαστὸν ἐκ τοῦ στελέχεος ὅσῃ τι πηχε-
αῖον ἀναδιδραμηκότα. οὗτοι μὲν τὴν ταῦτα ἔφρασαν.

56. Οἱ δὲ ἐν Σαλαμῖνι Ἕλληες, ὥς σφι ἐπαγγέλθη

ὥς ἴσχι τὰ περὶ τὴν Ἀθηναίων ἀπόστολιν, ἐκ τοσούτων
 θύρουτοι ἀπείκοντο, ὥστε ἴνιοι τῶν στρατηγῶν οὐδὲ κυρ-
 θῆναι ἴκοντο τὸ προσκείμενον περὶ γμα, ἀλλ' ἐς τι τὰς
 νῆας ἰστίπιατοι, καὶ ἰστία ἀίροντο ὡς ἀποδυσόμενοι·
 τοῖσι τι ὑπολυπομένοισι αὐτῶν ἐκρυάθη πρὸ τοῦ Ἰσθμοῦ
 ναυμαχίην. οὐχ τι ἰγίνετο, καὶ εἰ διαλυδίντες ἐκ τοῦ
 συνιδρίου, ἰστίαινον ἐς τὰς νῆας.

57. Ἐνθαῦτα δὲ Θιμιστοκλῆα ἀπικόμενον ἐπὶ τὴν
 νῆα, εἶρετο Μνησιφίλος, ἀπὸρ Ἀθηναῖος, ὃ, τι σφί εἴη βί-
 βουλιμῖνον. πυθόμενος δὲ πρὸς αὐτοῦ ὡς εἴη δοδολμῖνον
 ἀνάγειν τὰς νῆας πρὸς τὸν Ἰσθμόν, καὶ πρὸ τῆς Πιλο-
 ποιήσου ναυμαχίην, εἶπε· “Οὗτοι ἄρα ἦν ἀπαίρωσι
 “ τὰς νῆας ἀπὸ Σαλαμῖνος, περὶ οὐδεμῆς ἴτι πατρῖδος
 “ ναυμαχίῃσι. κατὰ γὰρ πόλις ἵκασται τρέψονται
 “ καὶ οὗτι σφίας Εὐρυτιάδης κατίχων δυνήσεται, οὗτι
 “ τις ἀνδρώπων ἄλλος, ὅστις μὴ οὐ διασκιδασθῆναι τὴν
 “ στρατιήν· ἀπολείται τι ἢ Ἑλλὰς ἀβουλίῃσι. ἀλλ’
 “ εἴτις ἰστί μῆχανῇ, ἴδι, καὶ πειρῶ διαχίαι τὰ βίβου-
 “ λυμῖνα, ἦν πως δύνῃ ἀναγιῶσαι Εὐρυτιάδια μεταβου-
 “ λύσασθαι, ὥστε αὐτοῦ μινίην.”

58. Κάρετα δὲ τῇ Θιμιστοκλείῃ ἤρισι ἢ ὑποθήκη· καὶ
 οὐδὲν πρὸς ταῦτα ἀμειψάμενος, ἦν ἐπὶ τὴν νῆα τὴν
 Εὐρυτιάδιαν. ἀπικόμενος δὲ, εἶπε θίλειν οἱ κοινόν τι περὶ-
 γμα συμμίξαι. ὃ δ' αὐτὸν ἐς τὴν νῆα ἐκίλει ἰσάαντα
 λίγειν εἴτι θίλει. ἐνθαῦτα ὁ Θιμιστοκλῆς παριζόμε-
 νός οἱ καταλίγει κιῖνὰ τι πάντα τὰ ἤκουσι Μνησιφίλου,
 ἰωῦτῶ ποιούμενος, καὶ ἄλλα πολλὰ προστιθίς· ἐς δ'
 ἀνέγνωσι χρητίζων ἐκ τι τῆς νῆος ἐκθῆναι, συλλίξαι τι
 τοὺς στρατηγούς ἐς τὸ συνιδρίον.

59. Ὡς δὲ ἔρα συνλίχθησαν, πρὶν ἢ τὸν Εὐρυτιάδιαν
 πρὸς αὐτῶν τὸν λόγον, τῶν εἴηκα συνήγαγε τοὺς στρατη-

γαῖς, παλὺς ἦν ὁ Θειμιστοκλῆς ἐν τοῖσι λόγοισι, οἷα πά-
 ρα διόμινος. λίγοντος δὲ αὐτοῦ, ὁ Κορίνθιος στρατηγὸς
 Ἀδείμαντος ὁ Ὠκύτου ἵσσι· “Ὁ Θειμιστόκλεις, ἐν ταῖσι
 “ἀγῶσι οἱ προῖξανιστάμενοι ῥαπίζονται.” ὁ δὲ, ἀπολαό-
 μινος, ἴφῃ· “Οἱ δὲ γὰρ ἐγκαταλιπόμενοι οὐ φαίνονται.”

60. Τότε μὲν ἡπίως πρὸς τὸν Κορίνθιον ἀμείψατα.
 πρὸς δὲ τὸν Εὐρυβιάδα ἔλιγι ἐκείνων μὲν οὐκίτι οὐκὲν τῶν
 πρότερον λιχθίνων, ὡς ἱππὸν ἀπαίρῃσι ἀπὸ Σαλαμῖνος,
 διαδρῆσονται· παριόντων γὰρ τῶν συμμάχων, οὐκ ἴφρις οἱ
 πόσμοι οὐδὲνα πατηγορίειν· ὁ δὲ ἄλλου λόγου εἵχιστο, λί-
 γων τάδε· “Ἐν σοὶ νῦν ἵσσι σῶσαι τὴν Ἑλλάδα, ἣν ἱμαί
 “πείθῃ ναυμαχίῃν αὐτοῦ μένων παύσθαι, μηδὲ πιυθῶ-
 “μιος τουτίων τοῖσι λίγουσι, ἀναζυῖξῃς πρὸς τὸν Ἴσ-
 “θμὸν τὰς νῆας. ἐντίθεις γὰρ ἱκάτιρον, ἀκούσας. πρὸς
 “μὲν τῷ Ἴσθμῳ συμβάλλων, ἐν πύλαγι ἀναπιπταμένη
 “ναυμαχήσεις, ἐς ὃ ἥμιστα ἡμῖν σύμφορόν ἵσσι, νῆας
 “ἔχουσι βαρυτέραι, καὶ ἀριθμὸν ἱλάσσουσας· τοῦτο δὲ,
 “ἀπολείεις Σαλαμῖνά τι καὶ Μίγαρεα καὶ Αἴγιον, ἦν-
 “πιρ καὶ τὰ ἄλλα εὐτυχήσωμιν. ἅμα γὰρ τῷ ναυτικῷ
 “στρατῷ αὐτίων ἔψιται καὶ ὁ πιζὸς στρατός. καὶ οὕτω
 “σφίαις αὐτοὺς ἄξις ἐπὶ τὴν Πειλοπόννησον, κινδυνεύσεις
 “τι ἀπάσῃ τῇ Ἑλλάδι. Ἦν δὲ τὰ ἐγὼ λίγω ποιήσεις,
 “τοσάδε ἐν αὐτοῖσι χρηστὰ εὐρήσεις. πρῶτα μὲν, ἐν στείῳ
 “συμβάλλοντες νηυσὶ ὀλίγησι πρὸς πολλὰς, ἦν τὰ
 “εἰκότα ἐκ τοῦ πολέμου ἐκβαίῃη, πολλὰν κρατήσωμιν.
 “τὸ γὰρ ἐν στείῳ ναυμαχίῃν, πρὸς ἡμῶν ἵσσι· ἐν εὐ-
 “ρυχωρίῃ δὲ, πρὸς ἐκείνων. αὐτοὶ δὲ, Σαλαμῖς περιγί-
 “νεται, ἐς τὴν ἡμῖν ὑπέκκειται τίς τι καὶ γυνάμεις.
 “καὶ μὴν καὶ τόδε ἐν αὐτοῖσι ἵσσι, τοῦ καὶ περιέχα-
 “σθαι μάλιστα· ὁμοίως αὐτοῦ τι μένων, πρὸς ναυμαχή-
 “σεις Πειλοπονήσου, καὶ πρὸς τῷ Ἴσθμῳ· οὐδέ σφίαις,

“ ἄπτερ εὖ φρονίεις, ἄξεις ἐπὶ τὴν Πειλοπόννησον. Ἦν δέ
 “ γε καὶ τὰ ἐγὼ ἐλπίζω γίνηται, καὶ νικήσωμιν τῇσι
 “ νηυσὶ, οὔτε ἡμῖν ἐς τὸν Ἰσθμὸν παρίσονται οἱ βάρβαροι,
 “ οὔτε προδῆσονται ἱκαστέρῳ τῆς Ἀττικῆς, ἀπίαςί τι
 “ οὐδενὶ κόσμῳ, Μιγάροισί τι κερδανόμιν περιουῶσι, καὶ
 “ Αἰγίνη καὶ Σαλαμῖνι, ἐς τῇ ἡμῖν καὶ λόγιόν ἐστι τῶν
 “ ἐχθρῶν κατῷπερθε γινέσθαι. οἰκότα μὲν νυνὶ βουλευο-
 “ μένοισι ἀνθρώποισι, ὡς τοιπῶσαν ἰδίλει γίνεσθαι· μὴ
 “ δὲ οἰκότα βουλευομένοισι, οὐκ ἰδίλει οὐδὲ ὁ Διὸς προσ-
 “ χωρεῖν πρὸς τὰς ἀνδρωπηῖας γνώμας.”

61. Ταῦτα λήγοντος Θιμιστοκλῆους, αὐτὶς ὁ Κορίνθιος
 Ἀδείμαντος ἐπιφίριτο, σιγᾶν τι κλιύων τῷ μὴ ἴσται
 πατρὶς, καὶ Εὐρυβιάδα οὐκ ἰὼν ἐπιψηφίζειν ἄπολι ἀν-
 δρὶ· πόλιν γὰρ τὸν Θιμιστοκλῆα παρικόμενον, οὕτω
 ἐκίλει γνώμας συμβάλλεσθαι. ταῦτα δὲ οἱ προέφειρε,
 ὅτι ἡλώκισάν τι καὶ κατέχοντο αἱ Ἀθῆναι. τότε δὴ ὁ
 Θιμιστοκλῆς πεινόν τι καὶ τοὺς Κορινθίους πολλά τι
 καὶ κακὰ ἔλιγε· ἰωῦτοῖσι τι ἰδήλου λόγῳ, ὡς εἴη καὶ
 πόλις καὶ γῆ μίζων ἥπερ κίνοισι, ἴσται ἂν διηκόσαι νῆες
 σφι ἴωσι πεπληρωμέναι· οὐδαμοὺς γὰρ Ἑλλήνων αὐτοὺς
 ἱππόντας ἀποκρούσεσθαι.

62. Σημαίνων δὲ ταῦτα τῷ λόγῳ, δίδδαινε ἐς Εὐρυβιά-
 δια, λέγων μᾶλλον ἐπιστραμμένα· “ Σὺ εἰ μινίεις κῦτῷ,
 “ καὶ μένων ἴσαι ἀνὴρ ἀγαθός· εἰ δὲ μὴ, ἀνατρέψεις
 “ τὴν Ἑλλάδα. τὸ πᾶν γὰρ ἡμῖν τοῦ πολέμου φέρουσι
 “ αἱ νῆες. ἀλλ’ ἐμοὶ πείθιο. εἰ δὲ ταῦτα μὴ ποιήσεις,
 “ ἡμῖς μὲν ὡς ἔχομιν ἀναλαβόντες τοὺς οἰκίτας, κομισύ-
 “ μεθα ἐς Σίριν τὴν ἐν Ἰταλίῃ, ἥπερ ἡμετέρη τί ἐστι ἐκ
 “ παλαιοῦ ἴσι, καὶ τὰ λόγια λέγει, ὅσ’ ἡμῶν αὐτὴν
 “ δύνει πισθῆναι· ὑμεῖς δὲ συμμαχῶν τοιῶνδε μουωθίν-
 “ τες, μιμηθήσεσθε τῶν ἡμῶν λόγων.”

63. Ταῦτα δὲ Θειμοστοκλῆος λίγωντες, ἀνιδιδάσκουσιν Εὐρυκιδῆος. δεικνύν δέ μοι, ἀρρωδήσας μέλιστα τοὺς Ἀθηναίους ἀνιδιδάσκοντο, μὴ σφίας ἀπολίπωσι, ἢ πρὸς τὴν Ἰσθμὸν ἀνάγῃ τὰς νῆας. ἀπολιπύμενοι γὰρ Ἀθηναῖοι, οὐκίτι ἐγίνοντο ἀξιόμαχοι οἱ λοιποί. ταύτην δὲ αἰρέσκει τὴν γνώμην, αὐτοῦ μίνοντας διανουμαχίῃν.

64. Οὕτω μὲν οἱ περὶ Σαλαμῖνα, ἴπποι ἀπεβολεσάμενοι, ἰστί τι Εὐρυκιδῆϊ ἴδοξαι, αὐτοῦ παρισταυάζοντο ὡς νουμαχήσοντες. ἡμίρην τι ἐγίνοντο, καὶ ἄμα τῇ ἡλίῃ ἀκόντι σισμὸς ἐγίνετο ἢ τι τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσῃ. ἴδοξαι δὲ σφι εὐχασθαι τοῖσι Διούσι, ἃ ἱπποκαλίσσονται τὰς Λιακίδας συμμάχους. ὡς δὲ σφι ἴδοξαι, καὶ ἰσχυίον ταῦτα. εὐχόμενοι γὰρ πῶσι τοῖσι Διούσι, αὐτόθιν μὲν ἐν Σαλαμῖνος Ἀλυστά τι καὶ Τελαμῶνα ἱπποκαλίσκοντο· ἰστί δὲ Λίανον καὶ τοὺς ἄλλους Λιακίδας νῆα ἀπέστειλλον ἐς Ἀῆγωνα.

65. Ἐφθ δὲ Δικαῖος ὁ Θιοκυδίδης, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, φηγὰς τι καὶ παρὰ Μήδωνσι λόγιμος γενομένος τοῦτον χρέων, ἰστί τι ἐκίριτο ἡ Ἀττικὴ χώρα ὑπὸ τοῦ παζῶ στρατοῦ τοῦ Πέρξεω, ἰσὺντα ἱρῆμος Ἀθηναῖοι, τυχεῖν τότε ἰὸν ἄμα Δημαρέτην τῇ Λακιδαιμονίῃ ἐν τῇ Θριασίῃ πεδίῳ· ἰδιὸν δὲ κοινορτὸν χωρίζοντα ἀπὸ Ἑλευσίνος, ὡς ἀνδρῶν μαλίστά κη τρισμυρίων ἀποθνήσκοντες εἰ σφας τὸν κοινορτὸν, ὅτιαν ποτι εἴη ἀνδρώπων, καὶ πρὸς τι φωνῆς ἀπέων, καὶ οἱ φαίνεσθαι τὴν φωνὴν ἵπποι τὸν μυστικὸν Ἰαπχον. εἴρηαι δ' ἀδαήμενα τῶν ἱρῶν τῶν ἐν Ἑλευσίῃ γενομένων τὸν Δημαρέτην· εἰσεσθαι τι αὐτὸν δ', τι εὐφρογόμενοι εἴη τοῦτο. αὐτὸς δὲ εἶπεν· “ Δημάρητε, αὖν ἴσθι “ ὅπως οὐ μέγα τι σῖτος ἴσται τῇ βασιλῆος στρατιῇ. ταῦτα “ γὰρ ἀρίθμηται, ἱρήμου ἰούσης τῆς Ἀττικῆς, ὅτι θάων τὸ “ φθιγγόμενοι, ἀπὸ Ἑλευσίνος ἰὸν ἐς τιμαυρίην Ἀθηναίους “ τι καὶ τοῖσι συμμάχοισι. καὶ ἦν μὲν γε παρὰσκέψῃ ἢ

“ τὴν Παλοπόννησον, κίνδυνος αὐτῷ τι βασιλείῃ καὶ τῇ στρα-
 “ τῇ τῇ ἐν τῇ ἡπείρῃ ἵσται· ἦν δὲ ἐπὶ τὰς νῆας τραπῆται·
 “ τὰς ἐν Σαλαμῖνι, τὸν ναυτικὸν στρατὸν κινδυνεύσει βασι-
 “ λεὺς ἀποκαλείν. τὴν δὲ ὀρθὴν ταύτην ἔγρουσι Ἀθηναῖοι
 “ ἀνὰ πάντα ἔτια τῇ Μητρὶ καὶ τῇ Κούρῃ, καὶ αὐτίων
 “ τι ὁ βουλόμενος καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μυῖται· καὶ
 “ τὴν Φωνὴν τῆς ἀκούει, ἐν ταύτῃ τῇ ὀρθῇ ἱακχάζουσι.”
 πρὸς ταῦτα ἵπαι Δημάρητον “ Σίγα τι καὶ μηδινὶ
 “ ἄλλῃ τὸν λόγον τοῦτον εἴπης. ἦν γάρ ται ἐς βασιλῆα
 “ ἀνενιχθῇ τὰ ἔτια ταῦτα, ἀποκαλείς τὴν κεφαλὴν
 “ καὶ σι ὅτι ἰγὼ δουήσομαι ῥύσασθαι, οὔτ’ ἄλλος ἀνδρῶ-
 “ πων οὐδὲ ὤς. ἀλλ’ ἔχ’ ἥσυχος. περὶ δὲ στρατιῆς τῆσδε
 “ θεοῖσι μιλήσει.” τὸν μὲν δὴ ταῦτα παραιτεῖται. ἐν δὲ τῷ
 πονορτοῦ καὶ τῆς Φωνῆς γινέσθαι νόφος, καὶ μεταρσιάζειν,
 φέρεσθαι ἐπὶ Σαλαμῖνος, ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τὸ τῶν Ἑλ-
 λήνων. οὕτω δὲ αὐτοὺς μαθίειν ὅτι τὸ ναυτικὸν τὸ πῆρξιν
 ἀπαλείψαι μίλλοι. ταῦτα μὲν Δικαῖος ὁ Θιοκλύδης
 ἔλεγε, Δημάρητου τι καὶ ἄλλων μαρτύρων καταπτό-
 μενος.

66. Οἱ δὲ ἐς τὸν πῆρξιν ναυτικὸν στρατὸν ταχθέντες,
 ἰπιδὴ ἐκ Τρηχῖνος θεησάμενοι τὸ τῶμα τὸ Λακωνικόν,
 δίσκησαν ἐς τὴν Ἰσθμῖον, ἰπισχόντες ἡμέρας ἑπτὰ, ἔπλω-
 ον δὲ Εὐρίπῃ, καὶ ἐν ἰσθμῷ τρεῖς ἡμέρας ἐγένοντο ἐν Φα-
 λήρῃ. ὥς μὲν ἡμεῖς δοκίμην, οὐκ ἰλάσσοις ἰόντες ἀριδμόν,
 ἰσέβαλον ἐς τὰς Ἀθήνας, κατὰ τι ἡπειρον καὶ τῇσι νηυσὶ
 ἀπικόμενοι, ἢ ἐπὶ τι Σηπιάδα ἀπίκοντο καὶ ἐς Θερμοπύ-
 λας. ἀντιδήσω γὰρ τοῖσι τι ὑπὸ τοῦ χιμῶνος αὐτίων
 ἀπολομένοισι, καὶ τοῖσι ἐν Θερμοπύλῃσι, καὶ τῇσι ἐπ’
 Ἀρσιμισίῃ ναυμαχίῃσι, τοῦσδε τοὺς τότε οὕκω ἱπομένους
 βασιλεῖς, Μηλίας τι καὶ Δωριάας, καὶ Λοκροὺς, καὶ Βοιω-
 τοὺς, πανστρατιῇ ἱπομένους, πλὴν Θιοπίων τι καὶ Πλα-
 ταίων καὶ μάλα Κερυστίους τι καὶ Ἀνδρείους, καὶ Τη-

αίους τε καὶ τοὺς λοιποὺς νησιώτας πάντας, πλὴν τῶν
πάντε πολίων, τῶν ἐπιμενήσθην πρότερον τὰ οὐνόματα.
ἔσθ' γὰρ δὴ προΐκται ἰσχυρίῳ τῆς Ἑλλάδος ὁ Πέρσης,
τοσοῦτον πλίον ἱθύνει οἱ εἶπαιτο.

67. Ἐπεὶ ὦν ἀπίκατο εἰς τὰς Ἀθήνας πάντες οὗτοι
πλὴν Παρίων· Πάριοι δὲ ὑπολειφθέντες ἐν Κύθῳ, ἐκα-
ραδόκειον τὸν πόλεμον καὶ ἀποβήσονται· οἱ δὲ λοιποὶ ὡς
ἀπίκατο εἰς τὸ Φάληρον, ἐνθαῦτα κατίβη αὐτοὺς Ξέρξης
ἐπὶ τὰς νῆας, ἐδίλυν σφι συμμίζαι τε καὶ πυνθίσθαι
τῶν ἐπισπλόντων τὰς γνώμας. ἐπὶ δὲ ἀπικόμενος προΐ-
ζιτο, παρήσαν μιστάπιμπτοι οἱ τῶν ἱθύνων τῶν σφαιτέρων
τύραννοι καὶ ταξίαρχοι ἀπὸ τῶν νηῶν, καὶ ἴζοντο, ὥς σφι
βασιλεὺς ἐκάστω τιμὴν ἰδιδώκει· πρῶτος μὲν, ὁ Σιδωνίης
βασιλεὺς· μιστὰ δὲ, ὁ Τύρως· ἐπὶ δὲ, ἄλλοι. ὡς δὲ πέραν
ἐπιτέξῃ ἴζοντο, πέμψας Ξέρξης Μαρδόνιον, εἰρώτα, ἀπο-
κυρώμενος ἐκάστου, εἰ ναυμαχίην ποιήσειτο.

68. Ἐπεὶ δὲ περιῖων εἰρώτα ὁ Μαρδόνιος ἀρχάμενος
ἀπὸ τοῦ Σιδωνίου, οἱ μὲν δὴ ἄλλαι κατὰ τῶντὲ γνώμην
ἐξιφίροντο, κλιύοντες ναυμαχίην ποιέειν, Ἀρτιμισίη
δὲ τὰδε ἔφη· “ Εἴπαί μοι πρὸς βασιλῆα, Μαρδόνι, ὡς
“ ἰγὼ τὰδε λέγω, Οὗτε καπίστην γινομένην ἐν τῇσι ναυ-
“ μαχίῃσι τῇσι πρὸς Εὐβοίῃ, οὔτε ἐλάχιστα ἀποδιξα-
“ μίνην, δίσποτα, τὴν ἰούσαν γνώμην μοι δίκαιόν ἐστιν
“ ἀποδείκνυσθαι, τὰ τυγχάνω φρονέουσα ἄριστα εἰς πρήγ-
“ ματα τὰ σά. καί τοι τὰδε λέγω, φείδιο τῶν νηῶν,
“ μηδὲ ναυμαχίην ποίει. τοὶ γὰρ ἄνδρες τῶν σῶν ἀνδρῶν
“ πρὶς σονις τοσοῦτό εἰσι κατὰ θάλασσαν, ὅσοι ἄνδρες
“ γυναικῶν. τί δὲ πάντως δίδι σε ναυμαχίῃσι ἀνακινδο-
“ νύειν; οὐκ ἔχεις μὲν τὰς Ἀθήνας, τῶνπιρ εἵνικα
“ ὠρμήθης στρατεύειν, ἔχεις δὲ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα;
“ ἱμποδὼν δὲ τοι ἴσταται οὐδὲς, οἳ δὲ τοι ἀντίστησαν,
“ ἀπήλλαξαν οὔτω ὡς κύνους ἔσπριπαι; Τῇ δὲ ἰγὼ δοκίω

“ ἀποδείξασθαι τὰ τῶν ἀντιπολέμων πρήγματα, τοῦτο
 “ φράσω. ἦν μὲν μὴ ἱππιχθῆς ναυμαχίην ποιούμεινος,
 “ ἀλλὰ τὰς νῆας αὐτῷ ἔχης πρὸς γῇ μένων, ἢ ἐξ προβαίνων
 “ εἰς τὴν Πελοπόννησον, εὐπιτίως τοι, δέσποτα, χωρήσει
 “ τὰ νοέων ἐλήλυθας. οὐ γὰρ οἶοί τι πολλὸν χρέιον εἶσι
 “ τοι ἀντίχυν οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ σφίαις διασκιδῶς, κατὰ
 “ πόλιν δὲ ἱκνῶνται φεύγονται. οὔτε γὰρ σῖτος πάρα σφί-
 “ σι ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ, ὥς ἐγὼ πυνθάνομαι, οὔτε αὐτοὺς
 “ οἰκῆς, ἦν σὺ ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐλαύνῃς τὸν πιζὸν
 “ στρατὸν, ἀτρεμιῦν τοὺς ἱκνῶνιν αὐτίων ἥποντας· οὐδέ
 “ σφίμιλήσει πρὸ τῶν Ἀθηναίων ναυμαχίην. Ἦν δὲ αὐ-
 “ τίνα ἱππιχθῆς ναυμαχῆσαι, διμαίνω μὴ ὁ ναυτιπὸς
 “ στρατὸς πακνωθῇς, τὸν πιζὸν προσδηλήσῃς. πρὸς δὲ,
 “ ὦ βασιλεῦ, καὶ τόδε εἰς θυμὸν βαλεῦ, ὥς τοῖσι μὲν χρη-
 “ στοῖσι τῶν ἀνθρώπων πακοὶ δοῦλοι φιλείουσι γίνεσθαι,
 “ τοῖσι δὲ πακοῖσι, χρηστοί. σοὶ δὲ, ἰόντι ἀρίστη ἀνδρῶν
 “ πάντων, πακοὶ δοῦλοί εἰσι, οἳ ἐν συμμάχων λόγῳ
 “ λέγονται εἶναι, ἰόντες Αἰγύπτιοί τι καὶ Κύπριοι,
 “ καὶ Κίλιπες, καὶ Πάμφυλοι, τῶν ὀφιλὸς ἐστὶ οὐ-
 “ δύν.”

69. Ταῦτα λειγούσης πρὸς Μαρδόνιον, ὅσοι μὲν ἴσαν
 εἵνεοι τῇ Ἀρτιμισίῃ, συμφορὴν ἱπομῦντο τοὺς λόγους, ὥς
 πακόν τι πεισομένης πρὸς βασιλῆος, ὅτι οὐκ ἔφ’ ναυμαχίην
 ποιείσθαι· οἱ δὲ ἀγκιόμιναι τι καὶ φθονίοντες αὐτῇ, ἄτι
 ἐν πρώτοισι τισιμημένης διὰ πάντων τῶν συμμάχων,
 ἐτέρποντο τῇ ἀνακρίσει, ὥς ἀπολοιομένης αὐτῆς. ἱππὶ δὲ
 ἀπηνίχθησαν αἱ γνώμαι εἰς Ξέρξια, πάρτα τι ἥσθη τῇ
 γνώμῃ τῆς Ἀρτιμισίης, καὶ νομίζων ἴτι περὶότερον σπου-
 δαῖν εἶναι, τότε πολλῷ μᾶλλον αἶνι· ὅμως δὲ ταῖσι
 πλίοσι πείθισθαι ἐκέλευε, τὰδε καταδόξας· πρὸς μὲν
 Εὐβοίῃ σφίαις ἰδιλοπαπείν, ὥς οὐ παριόντες αὐτοῦ, τότε
 δὲ αὐτὸς παρῆσιν αὐτοῦ διήσασθαι ναυμαχίοντας.

70. Ἐπειδὴ δὲ παρήγγειλλον ἀναπλώειν, ἀπῆγον τὰς νῆας ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα, καὶ περιερίθηναι διαταχθέντες κατ' ἡσυχίην. τότε μὲν οὖν οὐκ ἐξίχερσέ σφι ἡ ἡμέρη ναυμαχίην ποιείσθαι· οὐδ' ἔτι γὰρ ἐπιγίνετο· οἱ δὲ περισιναῶζοντο ἐς τὴν ὑστεραίην. τοὺς δὲ Ἕλληνας εἶχε δῖος τι καὶ ἄρρωδίη, οὐκ ἦπισα δὲ τοὺς ἀπὸ Πειλοποννήσου. ἄρρωδιον δὲ, ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐν Σαλαμῖνι κατήμινον, ὑπὲρ γῆς τῆς Ἀθηναίων ναυμαχίην μέλλουσιν· νικηθῆντες τι, ἐν τῇσιν ἀπολαμφθῆντες πολιορκήσονται, ἀπὸντες τὴν ἰαυτῶν ἀφύλακτον.

71. Τῶν δὲ βαρβάρων ὁ πιεζὸς ὑπὸ τὴν παρεῦσαν νόστα ἱποριύετο ἐπὶ τὴν Πειλοπόννησον καί τωι τὰ δονατὰ πάντα ἱμεμηχάνητο, ὥπως κατ' ἡπίερον μὴ ἰσθάλλουσιν οἱ βάρβαροι. ὡς γὰρ ἐπύθοντο τάχιστα Πειλοποννήσιοι τοὺς ἀμφὶ Λιωνίδαν ἐν Θερμοπύλῃσι τοτιλιυτηκίνας, συνδραμόντες ἐκ τῶν πολίων, ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἔζοντο· καὶ σφι ἐκτὴν στρατηγὸς Κλειόμβροτος ὁ Ἀναξανδρίδου, Λιωνίδου δὲ ἀδελφίος. ἰζόμενοι δὲ ἐν τῇ Ἰσθμῷ, καὶ συγχώσαντες τὴν Σικριονίδα ὁδὸν, μετὰ τοῦτο ᾗς σφι ἴδοξι βουλευομένοισι, οἰκοδόμιον διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τιῖχος. ᾗτι δὲ ἰουσίαν μυριαδίων πολλίων, καὶ παντὸς ἀνδρὸς ἐργαζομένου, ἦντο τὰ ἔργον· καὶ γὰρ λίθοι, καὶ πλίνθοι, καὶ ξύλα, καὶ φορμοὶ ψάμμου πλήρεις ἱεφορέοντο, καὶ ἱλίνουσι οὐδένα χρόνον οἱ βοηθήσαντες ἐργαζόμενοι, οὔτε νυκτὸς, οὔτε ἡμέρας.

72. Οἱ δὲ βοηθήσαντες ἐς τὸν Ἰσθμὸν πανδημεὶ, αἷψα ἴσαν Ἕλλήνων· Λακεδαιμόνιοί τι καὶ Ἀρκάδες πάντες, καὶ Ἡλεῖσι, καὶ Κορίνθιοι, καὶ Σικυνῶνιοι, καὶ Ἐπιδαύριοι, καὶ Φλιάσιοι, καὶ Τροιζήνιοι, καὶ Ἐρμιονῆς. οὗτοι μὲν ἴσαν οἱ βοηθήσαντες, καὶ ὑπεραβρώδιοντες τῇ Ἑλλάδι κινδυνεύουσῃ· τοῖσι δὲ ἄλλοις Πειλοποννησίοις ἔμιλλε οὐδὲν. Ὀλύμπιος δὲ καὶ Κέραια παρεχώρηκε ἥδη.

73. Οἰκίον δὲ τὴν Πειλοπόννησον ἔθνη ἰπτά. τυτῶν δὲ

τὰ μὲν δύο, αὐτόχθονα ἴοντα, κατὰ χώραν ἴδρυται νῦν τῇ καὶ τοπάλαι οἴκισιν, Ἀρκάδεις τε καὶ Κυνούριοι. ἰν δὲ Ἰθνας τὸ Ἀχαιϊκὸν, ἐκ μὲν Πελοποννήσου οὐκ ἐξιχώρησι, ἐκ μίντοι τῆς ἰωνῶν οἴκισι δὲ τὴν ἄλλοτρίην. τὰ δὲ λοιπὰ Ἰθνια τῶν ἱπτὰ τίσιρα, ἐπήλυδά ἐστι, Δωρίεις τε καὶ Αἰτωλοὶ, καὶ Δρύοπισ, καὶ Ἀήμνιοι. Δωρίων μὲν, πολλαί τε καὶ δόκιμοι πόλεις· Αἰτωλῶν δὲ, Ἥλις μούνη· Δρύοπων δὲ, Ἑρμιόνη τε καὶ Ἀσίγη ἡ πρὸς Καρδαμύλῃ τῇ Λακωνικῇ· Δημνίων δὲ, Παρωρεῖται πάντες. οἱ δὲ Κυνούριοι αὐτόχθονες ἴοντες, δοκίμου μούνοι εἶναι Ἴωνες· ἐκδιδωρίυνται δὲ, ὑπὸ τι Ἀργίων ἀρχόμενοι καὶ τοῦ χρόνου, ἴοντες ὄρεινται καὶ περιόικοι. τουτίων ὦν τῶν ἱπτὰ Ἰθνίων αἱ λοιπαὶ πόλεις πᾶριξ τῶν κατέλιξα, ἐκ τοῦ μίσου ἱκατίατο· εἰ δὲ ἰλιυθίως ἔξιπαι, ἐκ τοῦ μίσου κατήμνιοι, ἰμῆδιζον.

74. Οἱ μὲν δὲ ἰν τῇ Ἰσθμῷ, τοιούτῃ πόντῳ συνήστασαν, ἄτε περὶ τοῦ παντὸς ἤδη δρόμον θίοιτες, καὶ τῆσι νηυσὶ οὐκ ἱλαρίζοντες ἐλλάμψισθαι· οἱ δὲ ἰν Σαλαμῖνι, ὅμως ταῦτα πυνθανόμενοι, ἀρρώδιον, οὐκ οὕτω περὶ σφίσι αὐτοῖσι δειμαίνοντες, ὥς περὶ τῇ Πελοποννήσῳ. ἴως μὲν δὲ αὐτίων ἀνὴρ ἀνδρὶ παραστὰς σιγῇ λόγον ἱποίετο, θῶμα ποιεύμενοι τὴν Εὐρυβιάδω ἀβουλίην τίλος δὲ, ἐξιρράγη ἐς τὸ μίσον, σύλλογός τε δὴ ἰγίνετο, καὶ πολλὰ ἐλέγιτο περὶ τῶν αὐτίων. οἱ μὲν, ὥς ἐς τὴν Πελοπόννησον χρεῶν εἶη ἀποπλῶιν, καὶ περὶ ἐκείνης κινδυνεύειν, μῆδὲ πρὸς χώρας δευαλώττω μίνοντας μάχισθαι· Ἀθηναῖοι δὲ, καὶ Αἰγινηταί, καὶ Μιγαρείς, αὐτοῦ μίνοντας ἀμύνεσθαι.

75. Ἐνθαῦτα Θιμιστοκλῆς, ὥς ἴσουτο τῇ γνώμῃ ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων, λαθὼν ἐξέρχεται ἐκ τοῦ συνεδρείου. ἐξελθὼν δὲ, πῶμπι ἐς τὸ στρᾶτόπιδον τὸ Μῆδων ἄνδρα πλοῖον, ἰντυλάμνιος τὰ λόχων χρεῶν τῇ οὐνομα μὲν ἦν

Σίκινοις, οἰκίτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς ἦν τῶν Θιμισσοπλῆος
 παίδων· τὸν δὲ ὕστερον τουτίων τῶν πρηγμάτων Θιμισσο-
 πλῆης Θισπία τι ἱποίησι, ὡς ἱπιδίκοιτο οἱ Θισπιάς πολέ-
 ται, ἐς χρήμασι ὄλβιοι. ὁς τότε πλοῖον ἀπικόμενος, ἔλκει
 πρὸς τὰς ραπηγούς τῶν βαρβάρων τάδε· “ Ἐπιμψέ με
 “ τραλήγος ὁ Ἀθηναίων λάβρη τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, (τυγ-
 “ χάνη γὰρ φρονίῳ τὰ βασιλῆος, καὶ βουλόμενος μάλ-
 “ λον τὰ ὑμέτερα κατύπερθε γίνεσθαι ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων
 “ πρήγματα,) φράσονται ὅτι οἱ Ἕλληνες δρησμὸν βουλεύ-
 “ ονται καταρρώδηκότες. καὶ νῦν παρὲς χι πάλλιστος ὑμί-
 “ ας ἔργοι ἀπάντων ἐξεργάσασθαι, ἢ μὴ περιίδηται δια-
 “ δράντας αὐτούς. οὔτε γὰρ ἀλλήλοισι ὁμοφρονέουσιν, οὔτ’
 “ ἔτι ἀντιστήσονται ὑμῖν πρὸς ἰωῦτούς τι σφίας ὄψινθι
 “ ναυμαχίοντας τὰς τὰ ὑμέτερα φρονέοντας καὶ τὰς μὲν.”
 ὁ μὲν, ταῦτά σφι σημήνας, ἐκπαδὼν ἀπαλλάσσεται.

76. Τοῖσι δὲ ὡς πιστὰ ἰγίνετο τὰ ἀγγιγλίνετα, τοῦτο
 μὲν, ἐς τὴν ἡσιδα τὴν Ψυττάλειαν, μιταξὺ Σαλαμῖνός τι
 κυμίνην καὶ τῆς ἡπίρου, πολλοὺς τῶν Περσίων ἀπεβί-
 βωσαν· τοῦτο δὲ, ἱπιδὴ ἰγίνετο μίσαι νύκτες, ἀνῆγον μὲν
 τὸ ἀπ’ ἱσπίρης κίρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα,
 ἀνῆγον δὲ οἱ ἀμφὶ τὴν Κίοι τι καὶ τὴν Κυύσουραν τιταγμί-
 νοι, κατέχει τι μέχρι Μουιυχίης πάντα τὸν πορθμὸν τῆ-
 σι ἡνυσί. τῶνδε δὲ ἰῆνικιν ἀνῆγον τὰς νῆας, ἵνα δὲ τοῖσι
 Ἕλλησι μὴδὲ φυγίειν ἔξῃ, ἀλλ’ ἀπολαμφθίντες ἐν τῇ
 Σαλαμῖνι, δαῖν τίσιν τῶν ἐπ’ Ἀρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων.
 ἐς δὲ τὴν ἡσιδα τὴν Ψυττάλειαν καλιομένην ἀπεβίβαζον
 τῶν Περσίων τῶνδε ἰῆνικιν, ὡς ἱπιδὴ γίνεται ναυμαχία,
 ἰνθαῦτα μάλιστα ἰξοισομένων τῶν τι ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυ-
 ηγίων, (ἐν γὰρ δὴ πόρῳ τῆς ναυμαχίας τῆς μελλούσης
 ἔσισθαι ἔκκειτο ἡ νῆσος,) ἵνα τοὺς μὲν περιποιῶσι, τοὺς δὲ
 διαφθίρῃσι. ἱποίουσι δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθα-

νοίετο οἱ ἱκαντοί. οἱ μὲν δὲ ταῦτα τῆς νυκτός, οὐδὲν ἀποποιμηθύντες, παρερτίοντο.

77. Χρησμοῖσι δὲ οὐκ ἔχω ἀντιλέγειν ὥς οὐκ εἰσὶ ἀληθείας, οὐ βουλόμενος ἱναργίως λείγοντας περιῤῥᾶσθαι καταβάλλειν, ἵς τοιαῦδε πρήγματα ἰσβλίψας.

Ἄλλ' ὅταν Ἀρτίμιδος χρυσαόρου ἱερὸν ἀκτὴν
 Νηυσὶ γιφυρώσωσι, καὶ ἱναλίην Κυνίσουραν,
 Ἐλπίδι μαινομένη λιπαρὰς πύρσαιτις Ἀθήνας,
 Δία Δίκη στίσσει κρατερὸν Κόρον, ὅς Τερριος υἱὸν,
 Δεινὸν μαιμώνοντα, δοκιῦντ' ἀνὰ πάντα πυθίσθαι.
 Καλὸς γὰρ χαλκῷ συμμίζεται, αἵματι δ' Ἄρης
 Πόντον φοινίζει. τότε ἱλιούθιρον Ἑλλάδος ἤμαρ
 Εὐρύσπα Κρονίδης ἱπάγει, καὶ πόσνια Νίκη.

ἵς τοιαῦτα μὲν καὶ οὕτω ἱναργίως λείγοντι Βάκιδι ἀντιλογίης χρησμῶν περί, οὔτε αὐτὸς λείγειν τολμῶ, οὔτε παρ' ἄλλων ἰνδίζομαι.

78. Τῶν δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἰγίνετο ὠθισμὸς λόγων πολλός. ἤδισαν δὲ οὐκ ὅτι σφίας περιεκυκλείοντο τῆσι νηυσὶ οἱ βάρβαροι· ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμίρης ὄρων αὐτοὺς τεταγμένους, ἰδόκειον κατὰ χώραν εἶναι.

79. Συνιστηκότων δὲ τῶν στρατηγῶν, ἐξ Αἰγίνης δίδω Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος μὲν, ἔξω-σερακισμένος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου· τὸν ἰγὼ νιόμεικα, πυθδανόμενος αὐτοῦ τὸν τρόπον, ἄριστον ἄνδρα γινίσθαι ἐν Ἀθήνῃσι καὶ δικαιοτάτον. οὗτος ὡνὴρ στας ἐπὶ τὸ συνίδριον, ἔξεκαλείτο Θιμιστοκλῆα, ἰόντα μὲν ἰαυτῷ οὐ φίλον, ἔχθρὸν δὲ ταμάλιτα· ὑπὸ δὲ μιγάθις τῶν παριόντων παπῶν, λήθην ἐκείνων ποιούμενος ἔξεκαλείτο, θείων αὐτῷ συμμίζαι. προκαήκει δὲ ὅτι σπυῖδοιεν οἱ ἀπὸ Πειλοποννήσου ἀνάγειν τὰς νῆας πρὸς τὸν Ἰσθμόν. ὥς δὲ ἐξῆλθῃ οἱ Θιμιστοκλῆς, ἔλιγε Ἀριστείδης τάδε. “ Ἡμῖας στασιά-

Σίεινες, οἰκίτης δὲ καὶ παιδαγωγὸς ἦν τῶν Θιμιστοκλῆος παίδων· τὸν δὴ ὕστερον τουτίων τῶν περηγμάτων Θιμιστοκλῆς Θισπία τε ἱποίησε, ὡς ἱπιδέκοισι οἱ Θισπίαις πολήτας, ἔχρημασι ὄλβιον. ὃς τότε πλοίῳ ἀπικόμινος, ἔλγε πρὸς τὰς ραπηγούς τῶν βαρβάρων τὰδε· “ Ἐπιμψέ με “ τραίηγός ὁ Ἀθηναίων λάβρη τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, (τυγ- “ χάνει γὰρ φρονίων τὰ βασιλῆος, καὶ βουλόμινος μᾶλ- “ λον τὰ ὑμίτερα κατύπειθε γίνεσθαι ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων “ περήγματα,) φράσσοντα ὅτι οἱ Ἕλλησι δρησμὸν βουλιύ- “ ονται καταρρώδηκότες. καὶ νῦν παρὲχμι κάλλιστον ὑμί- “ ας ἔργον ἀπάντων ἐξεργάσασθαι, ἢ μὴ περιῖδητε δια- “ δράντας αὐτούς. οὔτε γὰρ ἀλλήλοισι ὁμοφρονέουσι, οὔτ’ “ ἔτι ἀντιστήσονται ὑμῖν· πρὸς ἰωυτούς τε σφίας ὄψισθε “ ναυμαχίοντας τὰς τὰ ὑμίτερα φρονέοντας καὶ τὰς μή.” ὁ μὲν, ταῦτά σφι σημήνας, ἱπποδὼν ἀπαλλάσσειτο.

76. Τοῖσι δὲ ὡς πιστὰ ἰγίνετο τὰ ἀγγιλλνίνα, τοῦτο μὲν, ἐς τὴν νησίδα τὴν Ψυττάλειαν, μιταξὺ Σαλαμῖνός τε κειμένην καὶ τῆς ἠπείρου, πολλοὺς τῶν Περσίων ἀπιβί-
 βασαν· τοῦτο δὲ, ἱπιδὴ ἰγίνοντο μίσαι νύκτες, ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ’ ἱσπείρης κίρας πυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα, ἀνῆγοι δὲ οἱ ἀμφὶ τὴν Κίον τε καὶ τὴν Κυτίουραν τιταγμί-
 νοι, πατήχον τε μίχρι Μουρυχίης πάντα τὸν πορθμὸν τῆ-
 σι νησί. τῶνδε δὲ ἵνικεν ἀνῆγον τὰς νῆας, ἵνα δὴ τοῖσι Ἕλλησι μηδὲ φυγίειν ἔξῃ, ἀλλ’ ἀπολαμφθίντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι, δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ’ Ἀρτιμισίῳ ἀγωνισμάτων.
 ἐς δὲ τὴν νησίδα τὴν Ψυττάλειαν καλειμένην ἀπιβίβαζον τῶν Περσίων τῶνδε ἵνικεν, ὡς ἱπιδὴ γίνηται ναυμαχίη, ἰδοῦντα μάλιστα ἱξοισομένων τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τῶν ναυ-
 ηγίων, (ἐν γὰρ δὴ πόρῳ τῆς ναυμαχίης τῆς μελλούσης ἔσσεσθαι ἔπειτο ἡ νῆσος,) ἵνα τοὺς μὲν περιποιῶσι, τοὺς δὲ διαφθίρῃσι. ἱποίουν δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυιδά-

νοίατο οἱ ἱκαντοῖοι. οἱ μὲν δὲ ταῦτα τῆς νυκτός, οὐδὲν ἀπο-
ποιμηθύντες, παρερτίοντο.

77. Χρησμοῖσι δὲ οὐκ ἔχω ἀντιλέγειν ὥς οὐκ εἰσὶ ἀλη-
θεις, οὐ βουλόμενος ἱαργίως λείγοντας περιῤῥᾶσθαι κατα-
βάλλειν, ἰς τοιαῦδε πρήγματα ἰσχύψας.

Ἄλλ' ὅταν Ἀρτίμιδος χρυσαόρου ἱερὸν ἄκτῃν
Νηυσὶ γιφυρώσωσι, καὶ ἱναλίην Κυδόσουραν,
Ἐλπίδι μαινομένη λιπαρὰς πύρσαντες Ἀθήνας,
Δῖα Δίκη σβίσσει κρατερὸν Κόρον, Ὑβριος υἱὸν,
Δεινὸν μαιμώνοντα, δεκνύντ' ἀνὰ πάντα πυθίσθαι.
Καλὸς γὰρ χαλκῷ συμμίζεται, αἵματι δ' Ἄρης
Πόντος φοινίξῃ. τότε ἰλιύθιρον Ἑλλάδος ἤμαρ
Εὐρύσπα Κρονίδης ἱπάγει, καὶ πότνια Νίκη.

ἰς τοιαῦτα μὲν καὶ οὕτω ἱαργίως λείγοντι Βάκιδι ἀντι-
λογίης χρησμῶν περίρι, οὔτε αὐτὸς λείγειν τολμῶ, οὔτε
παρ' ἄλλων ἰνδύκομαι.

78. Τῶν δὲ ἐν Σαλαμῖνι στρατηγῶν ἰγίνιτο ὠθισμὸς
λόγων πολλός. ἤδισαν δὲ οὐκ ᾔδει, ὅτι σφίας περιεκυκλείοντο
τῆσι νηυσὶ οἱ βάρεαροι· ἀλλ' ὥσπερ τῆς ἡμέρης ὤρων
αὐτὰς τιταγμένους, ἰδόκειον κατὰ χώραν εἶναι.

79. Συνεστηκότων δὲ τῶν στρατηγῶν, ἐξ Αἰγίνης
δίεβη Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀνὴρ Ἀθηναῖος μὲν, ἐξω-
στρακισμῖνος δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου· τὸν ἰγὰν νειόμικα, πυθθα-
νόμενος αὐτοῦ τὸν τρόπον, ἄριστοι ἄνδρα γινίσθαι ἐν Ἀθή-
νησι καὶ δικαιοτάτον. οὗτος ὤνῃρ σταῖς ἐπὶ τὸ συνίδριον,
ἐξεκαλείτο Θιμιστοκλῆα, ἰόντα μὲν ἰωῦτῳ οὐ φίλοι, ἐχ-
θρὸν δὲ ταμάλισα· ὑπὸ δὲ μιγάθιος τῶν παριόντων πεπῶν,
λήθην ἱκύνων ποιούμενος ἐξεκαλείτο, θείων αὐτῷ συμ-
μίζαι. προακήκοι δὲ ὅτι σπιύδοιεν οἱ ἀπὸ Πιλοποννήσου
ἀνάγειν τὰς νῆας πρὸς τὸν Ἰσθμόν. ὥς δὲ ἐξῆλθί οἱ Θι-
μιστοκλῆης, ἔλιγε Ἀριστείδης τάδε. “Ἡμῖας στασιά-

“ ζυν χριών ἐστι ἢ τι τῷ ἄλλῳ παιρῶ, ἔ δὴ καὶ ἐν τῷδε,
 “ περὶ τοῦ ἐπότερος ἡμῶν πλείω ἀγαθὰ τὴν πατρίδα
 “ ἐργάσεται. λίγω δὲ τοι ὅτι ἴσόν ἐστι πολλὰ τι καὶ
 “ ὀλίγα λίγισιν περὶ ἀποπλόου τοῦ ἐν θιῦτιν Πειλοπονη-
 “ σίοισι. ἰγὼ γὰρ αὐτόπτης τοι λίγω γινόμενος, ὅτι νῦν,
 “ οὐδ’ ἦν θίλωσι, Κορίνθιοί τι καὶ αὐτὸς Εὐρυκιδῆς αἰοί
 “ τι ἴσονται ἐκπλῶσαι. περιεχόμεθα γὰρ ὑπὸ τῶν πο-
 “ λιμίων κύκλῳ. ἀλλ’ ἐσιλθὼν σφί τεαῦτα σήμηνον.”

80. Ὁ δ’ ἀμείβεται τοῖσδε· “ Κάρτα τι χρηστὰ δια-
 “ κελεύσαι, καὶ εὖ ἡγγιλας. τὰ γὰρ ἰγὼ ἰδιόμην γινί-
 “ σθαι, αὐτὸς αὐτόπτης γινόμενος, ἦκαις. ἴσθι γὰρ ἐξ
 “ ἑμίο τὰ ποιούμενα ὑπὸ Μηδων. ἴθι γὰρ, ὅτι οὐκ ἐπόντις
 “ ἴθιλον ἐς μάχην κατίσταςθαι οἱ Ἕλλησις, ἀποστὰς
 “ παραστήσασθαι. σὺ δὲ, ἐπιίπιε ἦκαις χρηστὰ ἀπαγ-
 “ γίλλων, αὐτὲς σφί ἡγγιλιον. ἦν γὰρ ἰγὼ αὐτὰ λίγω,
 “ δόξω πλάσας λίγισιν, καὶ οὐ πῦσφ, ὥς οὐ ποιούντων
 “ τῶν βαρβάρων ταῦτα. ἀλλὰ σφί σήμηνον αὐτὸς πα-
 “ ρειλθὼν ὥς ἔχαι. ἐπιὰν δὲ σημήνης, ἦν μὲν πῦσανται,
 “ ταῦτα δὴ τὰ πάλ λιστα· ἦν δὲ αὐτοῖσι μὴ πιστὰ γίνη-
 “ ται, ὁμοῖον ἡμῖν ἴσται. σὺ γὰρ ἴτι διαδρήσονται, εἴπιε
 “ περιεχόμεθα πανταχόθιν, ὥς σὺ λίγεις.”

81. Ταῦτα ἔλγι παρειλθὼν ὁ Ἀριστιδῆς, φάμενος ἐξ
 Αἰγίνης τι ἦκαιν, καὶ μόγις ἐκπλῶσαι λαθὼν τοὺς ἐπαρ-
 μέοντας· περιέχισθαι γὰρ πᾶν τὸ στρατόπεδον τὸ Ἑλ-
 ληικὸν ὑπὸ τῶν νῶν τῶν Εἰρξίν· παραρτίσθαι τι
 συμβούλῳι ὥς ἀλιξοσμένους. καὶ ὁ μὲν, ταῦτα εἶπας,
 μισιστήκει· τῶν δὲ αὐτῆς ἰγίνετο λόγων ἀμφισβασίῃ· οἱ
 πλειῦντες γὰρ τῶν στρατηγῶν οὐκ ἐπαίθοντο τὰ ἐξαγγιλ-
 θήντα.

82. Ἀπιστιόντων δὲ σουτίων, ἦαι τριήρης ἀνδρῶν Τη-
 νίων αὐτομολίσσα, τῆς ἥρχι ἀνὴρ Παναίσιος ὁ Σωσιμή-

πος, ἥπιε δὲ ἴφριε τὴν ἑλκθιήνην πᾶσαν. διὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον ἐνιγράφησαν Τήνιοι ἐν Δελφοῖσι ἐς τὸν τρίτοδα, ἐν ταῦσι τὸν βάρβαρον κατιλοῦσι. σὺν δὲ ᾧν ταύτῃ τῇ νηϊ τῇ αὐτομολεησάσῃ ἐς Σαλαμῖνα, καὶ τῇ πρότερον ἐπ' Ἀρτεμίσιον τῇ Δημῖῃ, ἐξαπληροῦτο τὸ ναυτικὸν τοῖσι Ἑλλήσι ἐς τὰς ὀγδώκοιτα καὶ τριηκοσίας νῆας· δύο γὰρ δὴ νῆων τότε κατίδμε ἐς τὸν ἄριθμόν.

83. Τοῖσι δὲ Ἑλλήσι ὡς πιστὰ δὴ τὰ λεγόμενα ἦν τῶν Τηνίων ῥήματα, παρεσκευάζοντο ὡς ναυμαχήσοντες. ἥως τε δὴ δέσφαινε, καὶ οἱ σύλλογον τῶν ἐπιβατίων ποιεσάμενοι, προηγόρευι εὐῖχοντα μὲν ἐκ πάντων Θηριετοκλῆες, τὰ δὲ ἴπια ἦν πάντα κρῖσσω τοῖσι ἴσσοσι ἀντιτιδόμενα. ἴσα δὲ ἐν ἀνδρώπου φύσι καὶ καταστάσι ἐγγίνεταί, παραιτίσας δὲ τουτίων τὰ κρῖσσω αἰρίσθαι, καὶ καταπλίξας τὴν ῥῆσιν, ἰσθαίνειν ἐκίλει ἐς τὰς νῆας. καὶ οὕτω μὲν δὴ ἰσθάνον, καὶ ἦε ἡ ἀπ' Αἰγίνης τριήρης, ἡ κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσει. ἰδυῦτα ἀνῆγον τὰς νῆας ἀπ᾽ ὧς οἱ Ἑλληνες.

84. Ἀναγομίνουσι δὲ σφι, αὐτίκα ἐπιπύατο οἱ βάρβαροι. οἱ μὲν δὲ ἄλλοι Ἑλληνες ἐπὶ πρῦμνῃ ἀνακρούοντο, καὶ ᾤκισαν τὰς νῆας· Ἀμεινίης δὲ Παλληνίδες, ἀνὴρ Ἀθηναῖος, ἔξαναχθεῖς, νηϊ ἱμβάλλει. συμπλακίσης δὲ τῆς νηὸς, καὶ οὐ δυναμίνων ἀπαλλαγῆναι, οὕτω δὲ οἱ ἄλλοι Ἀμεινίῃ βοηθόντες συνίμμιγον. Ἀθηναῖοι μὲν οὕτω λίγουσι γινέσθαι τῆς ναυμαχίης τὴν ἀρχήν· Αἰγινῆται δὲ, τὴν κατὰ τοῦ Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἴγιον, τούτῃ εἶναι τὴν ἀρχασαν. λίγισται δὲ καὶ τᾶδε, ὡς φάσμα σφι γυναικὸς ἰφάνη· φανῆσαν δὲ διακλιεύσασθαι, ὥστε καὶ ἄπαν ἀκοῦσαι τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων, ὀνιδίσασαν πρότερον τᾶδε· “ὦ δαιμόνιοι, μέχεθ' ἵκεν πρῦμνῃ ἀνακρούσθαι.”

85. Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηναίους ἐτιτάχατο Φοίνικες οὗτοι γὰρ εἶχον τὸ πρὸς Ἐλευσινός τι καὶ ἰστίρης πέρας· κατὰ δὲ Λακεδαιμονίους, Ἴωνες· οὗτοι δ' εἶχον τὸ πρὸς τὴν ἡῶ τι καὶ τὸν Πειραιῖα. ἱθιλοκάπσιοι μίντοι αὐτίων, κατὰ τὰς Θιμιστοκλῆος ἐντολάς, ὀλίγοι, οἱ δὲ πλειῦντες, οὗ. ἔχω μὲν νυν συχνῶν οὐνόματα τριηράρχων καταλίξαι, τῶν νῆας Ἑλληνίδας ἰλόντων χρήσομαι δὲ αὐτοῖσι οὐδὲν, πλὴν Θιομήστορός τι τοῦ Ἀνδροδάμαντος, καὶ Φυλάκου τοῦ Ἰστιαίου, Σαμίων ἀμφοτέρων. τοῦ δὲ εἵνικα μίμνημαι τούτων μένων, ὅτι Θιομήστῳ μὲν διὰ τοῦτο τὸ ἔργον Σάμου ἐτυράνισις, κατασθησάντων τῶν Περσίων· Φύλακος δὲ, εὐεργίτης βασιλῆος ἀνιγράφη, καὶ χώρα οἱ ἰδωρήθη πολλή. οἱ δ' εὐεργίται τοῦ βασιλῆος, ὀροσάγγαι καλίσονται Περσιστί. περὶ μὲν νυν τούτους οὕτω εἶχι.

86. Τὸ δὲ πλεῖστος τῶν νηῶν ἐν τῇ Σαλαμῖνι ἐπικαίριζοτο, αἱ μὲν ὑπ' Ἀθηναίων διαφθειρόμεναι, αἱ δὲ, ὑπὸ Αἰγινήταιων. ἅτε γὰρ τῶν μὲν Ἑλλήνων σὺν κόσμῳ ναυμαχιόντων κατὰ τάξιν, τῶν δὲ βαρβάρων εὐ τιταγμένων ἔτι, οὔτε σὺν νόμῳ ποιεόντων οὐδὲν, ἔμιλλαι τοιούτῳ σφι συνοίσσθαι οἶόντις ἀπίθη. κίτοι ἴσαν γι καὶ ἰγίνοντο ταύτην τὴν ἡμέρην μακροῦ ἀμείνοις αὐτὰ ἰωῦτων, πρὸς Εὐβοίῃ, πᾶς τις προθυμύομιος καὶ διμαίνων Ξέρην· ἰδοκίς τι ἴκαστος ἰωῦτὸν διήσεισθαι βασιλῆα.

87. Κατὰ μὲν δὴ τοὺς ἄλλους, οὐκ ἔχω μιτιξιστίρους εἶπαι ἀτρεκίως, ὥς ἴκαστοι τῶν βαρβάρων ἢ τῶν Ἑλλήνων ἠγωνίζοντο· κατὰ δὲ Ἀρτιμισίην τάδε ἰγίνετο, ἀπ' ὧν εὐδοκίμησι μᾶλλον ἔτι παρὰ βασιλῆϊ. ἰπυδὴ γὰρ ἐς θόρυβον πολλὸν ἀπίκετο τὰ βασιλῆος πρήγματα, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἢ νηὺς ἢ Ἀρτιμισίης ἰδιώκετο ὑπὸ νηὺς Ἀττικῆς· καὶ ἢ οὐκ ἔχουσα διαφυγίειν, ἔμπροσθεν γὰρ

αὐτῆς ἴσαν ἄλλαι νῆες φίλαι, ἡ δὲ αὐτῆς πρὸς τῶν πολέμιων μάλιστα ἐτύγγανε ἰοῦσα, ἴδοξί οἱ τόδε ποιῆσαι, τὸ καὶ συνήνεικε ποιησάση. διωκομένη γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀρτιπῆς, φέρουσα ἐνέβαλε νηὶ Φιλίῃ, ἀνδρῶν τε Καλυνδίων, καὶ αὐτοῦ ἐπιπλίνοντος τοῦ Καλυνδίων βασιλῆος Δαμασιδύμου. εἰ μὲν καὶ τι νῆκος πρὸς αὐτὸν ἐγιγόνει ἔτι περὶ Ἑλλήσποτον ἰόντων, οὐ μίντοι ἔγωγε ἔχω εἶπαι, οὔτε εἰ ἐκ προνοίας αὐτὰ ἐποίησι, οὔτε εἰ συνικύρησι ἡ τῶν Καλυνδίων κατὰ τύχην παραπισοῦσα νῆς. ὥς δὲ ἐνέβαλέ τι καὶ κατίδουσι, εὐτυχίῃ χρησαμένη, διπλᾶ ἰωῦσθην ἀγαθὰ ἐργάσατο. ὃ, τι γὰρ τῆς Ἀρτιπῆς νηὸς τριήραρχος, ὥς εἰδὲ μιν ἐμβάλλουσαν νηὶ ἀνδρῶν βαρβάρων, νομίσας τὴν νῆα τὴν Ἀρτιμισίης ἢ Ἑλληνίδα εἶναι, ἢ αὐτομολεῖν ἐκ τῶν βαρβάρων, καὶ αὐτοῖσι ἀμύνειν, ἀποστρέψας, πρὸς ἄλλας ἐτράπετο.

88. Τοῦτο μὲν, τοιοῦτο αὐτῇ συνήνεικε γινέσθαι, διαφυγεῖν τε καὶ μὴ ἀπολείσθαι· τοῦτο δὲ, συνέβη ὅσπερ καπὸν ἐργασαμένην, ἀπὸ τουτίων αὐτὴν μάλιστα εὐδοκιμῆσαι παρὰ Ξέρξῃ. λίγεται γὰρ, βασιλῆα θηύμενον, μαθεῖν τὴν νῆα ἐμβαλοῦσαν· καὶ δὴ τίνα εἶπαι τῶν παριόντων· “Δίσποτα, ὅρῳ Ἀρτιμισίῃ, ὥς εὖ ἀγωνίζεται, “καὶ νῆα τῶν πολέμιων κατίδουσι;” καὶ τὸν ἐπαίρεισθαι εἰ ἀληθείως ἰστί Ἀρτιμισίης τὸ ἔργον· καὶ τοὺς φάναι, σαφίως τὸ ἐπίσημον τῆς νηὸς ἐπισταμένους· τὴν δὲ διαφθαρεῖσαν ἡπιστίατο εἶναι πολέμιν. τέ τι γὰρ ἄλλα, ὥς εἴρηται, αὐτῇ συνήνεικε ἐς εὐτυχίην γινόμενα, καὶ τὸ τῶν ἐκ τῆς Καλυνδικῆς νηὸς μηδὲνα ἀποσωθέντα κατήγορον γινέσθαι. Ξέρξην δὲ εἶπαι λίγεται πρὸς τὰ φερόμενα· “Οἱ μὲν ἄνδρες γιγόνασί μοι γυναῖκες· αἱ δὲ γυναῖκες, ἄνδρες.” ταῦτα μὲν Ξέρξην φασὶ εἶπαι.

89. Ἐν δὲ τῷ πόντῳ τούτῳ, ἀπὸ μὲν Ἰθάνι ὁ στρατη-

γὰρ Ἀρεσίγης ὁ Δαρείου, Πίρξιον ἰὼν ἀδελφίδες, ἀπὸ δὲ ἄλλοι πολλοί τε καὶ ὀνομαστοὶ Περσίων καὶ Μήδων, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων· ὀλίγοι δὲ τινες καὶ Ἑλλήνων. ἄτε γὰρ οἱ οὐκ ἐπιστάμηναι, τοῖσι αἱ νῆες διφθεύροντο, καὶ μὴ ἐν χειρῶν νόμῳ ἀπολλύμεναι, ἐν τῇ Σαλαμῖνι δίδειν. τῶν δὲ βαρβάρων οἱ πολλοὶ ἐν τῇ θαλάσῃ διφθέρησαν, οἳ οὐκ ἐπιστάμηναι. ἐπεὶ δὲ αἱ πρῶται ἐς φυγὴν ἐτρέποντο, ἐνθαῦτα αἱ πλεῖσται διφθεύροντο. οἱ γὰρ ὅπισθε τιταγμένοι, ἐς τὸ πρόσθε τῆσι νηυσὶ παρίναι περιώμενοι, ὥς ἀποδιζόμενοι· σὶ καὶ αὐτοὶ ἔργον βασιλεῖ, τῆσι σφιδέρεσι νηυσὶ φευγούσῃσι περιέπιπτον.

90. Ἐγένετο δὲ καὶ τότε ἐν τῷ θαλάσῳ τούτῳ. τῶν τινὲς Φοινίκων, τῶν αἱ νῆες διφθεύραντο, ἰλθόντες παρὰ βασιλῆα, δίδκαλλον τοὺς Ἴωνας, ὥς δι' ἐκείνους ἀπολείπτο αἱ νῆες, ὥς προδόντων. συνήντικε ὦν οὗτω, ὥστε Ἴόνων τε τοὺς στρατηγούς μὴ ἀπολίσθαι, Φοινίκων τε τοὺς διαβάλλοντας λαβεῖν τοιόνδε μισθόν. ἴτι τουτίων ταῦτα λιγόντων, ἐβόατο νηὶ Ἀττικῇ Σαμοθρητικῇ νηὺς. ἥ τε δὴ Ἀττικὴ κατιδύτο, καὶ ἐπιφειρομένη Αἰγιναιῇ νηὶ κατιδύσε τῶν Σαμοθρητικῶν τὴν νῆα. ἄτε δὴ ἰόντες ἀκοντισταὶ οἱ Σαμοθρητικαί, τοὺς ἐπιβάτας ἀπὸ τῆς καταδυσέσης νηὸς βάλλοντες ἀπήραζαν, καὶ ἐπίβησάν τε καὶ ἴσχον αὐτήν. ταῦτα γινόμενα τοὺς Ἴωνας ἰρρύσατο. ὥς γὰρ εἰδὲ σφίας Πίρξης ἔργον μίγα ἐργασαμένους, ἐτρέπτο πρὸς τοὺς Φοινίκας, εἰα ὑπερλυσίόμηνός τε καὶ πάντας αἰτιώμενος· καὶ σφίων ἐκίλισε τὰς πηλαὶς ἀποταμῖν, ἵνα μὴ αὐτοὶ κακοὶ γινόμενοι, τοὺς ἀμείνονας διαβάλλωσι. ὅπως γὰρ τινα ἴδοι Πίρξης τῶν ἰωυτοῦ ἔργον τι ἀποδεικνύμενον ἐν τῇ ναυμαχίῃ, κατήμενος ὑπὸ τῷ οὐρεῖ τῷ ἀντίῳ Σαλαμῖνος, τὸ καλίσται Αἰγάλιος, ἀνιπνιδάμετο τὸν ποιήσαντα· καὶ οἱ γραμματισταὶ ἀνί-

γραφον πατρώειν τὸν τριήραρχον καὶ τὴν πόλιν. πρὸς δὲ ἔτι καὶ προσεβάλιτο φίλος ἰὼν Ἀριαράμης ἀνὴρ Πέρσης παριὼν τούτου τοῦ Φοινικηίου πάθους.

91. Οἱ μὲν δὲ πρὸς τοὺς Φοίνικας ἱεράποντο. τῶν δὲ βαρβάρων ἰς φυγὴν τραπομένων, καὶ ἐκπλιόντων πρὸς τὸ Φάληρον, Αἰγινῆται ὑπιστάμενοι ἐν τῇ πορθέμῃ, ἔργα ἐπιδίξαστο λόγου ἄξια. οἱ μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ θορύβῳ ἐπεκρίζουσι τὰς τι ἀντισταμένης καὶ τὰς φευγούσας τῶν νηῶν, οἱ δὲ Αἰγινῆται τὰς ἐκπλωούσας· ὥπως δὲ τινες τοὺς Ἀθηναίους διαφύγοιεν, φερόμενοι ἰστίπικτον ἰς τοὺς Αἰγινήτας.

92. Ἐνθαῦτα συνικύρειν νῆς ἥ τι Θμιστοκλῆς διώκουσα νῆα, καὶ ἡ Πολυκρίτου τοῦ Κριῦ, ἀνδρὲς Αἰγινήται, νηὶ ἐμβαλῶσα Σιδωνίῃ, ἥπερ εἴλε τὴν περιφυλάσσευσαν ἐπὶ Σκιαδῷ τὴν Αἰγιναίην, ἐπ' ἧς ἔπλεε Πυθίης ὁ Ἴσχυιόου· τὸν οἱ Πέρσαι κατὰκτείνοντα, ἀριστὴς εἶναι εἶχον ἐν τῇ νηὶ ἐκπαγλιόμενοι. τὸν δὲ περιέχουσα ἄμα τοῖσι Πέρσῃσι ἤλω νηὺς ἡ Σιδωνίῃ, ὥστε Πυθίην οὕτω σωθῆναι ἰς Αἴγιαν. ὥς δὲ ἰστίδι τὴν νῆα τὴν Ἀττικὴν ὁ Πολύκριτος, ἔγνω, τὸ σημήιον ἰδὼν τῆς στρατηγίδος· καὶ βώσας τὸν Θμιστοκλῆα, ἐκικετόμηναι, ἰς τῶν Αἰγινήταιων τὸν μηδισμὸν ὀνειδίζων. ταῦτα μὲν νυν νηὶ ἐμβαλὼν ὁ Πολύκριτος ἀπέβηψε ἰς Θμιστοκλῆα.

93. Οἱ δὲ βάρβαροι, τῶν αἱ νῆες περιεγίγοντο, φύγοντες ἀπίκουτο ἰς Φάληρον ὑπὸ τὸν πικρὸν στρατόν. ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἤκουσαν Ἕλληνας ἄριστα Αἰγινῆται· ἐπὶ δὲ, Ἀθηναῖοι· ἀνδρῶν δὲ, Πολύκριτός τε ὁ Αἰγινήτης, καὶ Ἀθηναῖοι, Εὐμήνης τε ὁ Ἀναγυράσιος, καὶ Ἀμεινίης Παλληνιεύς· ὅς καὶ Ἀρτιμισίην ἐκιδίωξε. εἰ μὲν νυν ἔμαθε ὅτι ἐν ταύτῃ πλώει ἡ Ἀρτιμισίη, οὐκ ἂν ἐπαύσατο πρὸς τισιν ἢ εἰς μιν, ἢ καὶ αὐτὸς ἤλω. τοῖσι γὰρ Ἀθηναίων

τρηφάρχοισι παρακικίλιεστο· πρὸς δὲ, καὶ εἰθλον
ἵκνιτο μύριαι δραχμαὶ, οἳ ἄν μιν ζῶν ἔλῃ· δεινὸν γὰρ τοι
ἰποιῦντο, γυναῖκα ἰπὶ τὰς Ἀθήνας στρατεύσθαι. αὕτη
μὲν δὴ, ὡς πρότερον εἰρηται, δίδρυγι. ἔσαν δὲ καὶ οἱ
ἄλλοι, τῶν αἰ νῆς περιγυγόνισαν, ἐν τῇ Φαλήρῳ.

94. Ἀδείμαντοι δὲ τὸν Κορινθίων στρατηγὸν λέγουσι
Ἀθηναῖοι, αὐτίκα κατ' ἀρχὰς ὡς συνέμισγον αἱ νῆς, ἐκ-
πλαγίνετα τι ἔξ ὑπερδίσκοντα, τὰ ἰστία ἀειράμενον, ἄχι-
σθαι φεύγοντα· ἰδόντας δὲ τοὺς Κορινθίους τὴν στρατη-
γίδα φεύγουσαν, ὡσαύτως εἴχισθαι. ὡς δὲ ἄρα φεύγοντας
γίνεσθαι τῆς Σαλαμίνης κατὰ τὸ ἱρὸν Ἀθηναίης Σπυριά-
δος, περιπίπτειν σφί κίλητα θιῆ πομπῇ· τὸν οὔτε
πίμπαιτα φανῆναι οὐδένα, οὔτε τι τῶν ἀπὸ τῆς στρα-
τιῆς εἰδόσι προσφίεσθαι τοῖσι Κορινθίοις. τῇδε δὲ συμ-
βάλλονται εἶναι θιῶν τὸ πρῆγμα. ὡς γὰρ ἀγχοῦ γι-
νίσθαι τῶν νηῶν τοὺς ἀπὸ τοῦ κίλητος, λέγειν τὰδε·
“ Ἀδείμαντι, σὺ μὲν ἀποστρέψας τὰς νῆς, ἐς φυγὴν
“ ὤρμησαι καταπροδὸς τοὺς Ἕλληνας· οἱ δὲ καὶ δὴ νι-
“ κῶσι, ὅσον αὐτοὶ ἠρῶντο ἐπικρατῆσαι τῶν ἰχθρῶν.”
ταῦτα λιγόντων, ἐπιστίειν γὰρ τὸν Ἀδείμαντον, αὐτὶς
τὰδε λέγειν, ὡς αὐτοὶ αἰοί τι εἶν ἀγόμενοι ἔμρηι ἀποθνή-
σκουσιν, ἢ μὴ νικῶντες φαύωνται οἱ Ἕλληνες. οὕτω δὲ
ἀποστρέψαντα τὴν νῆα, αὐτόν τι καὶ τοὺς ἄλλους ἐκ'
ἐξεργασμένοις ἰλθῆν ἐς τὸ στρατόπεδον. τούτους μὲν
τοιαύτη φάτις ἔχει ὑπὸ Ἀθηναίων. οὐ μίντοι αὐτοὶ γὰρ
Κορινθιοὶ ὁμολογίουσι, ἀλλ' ἐν πρώτοις σφίαις αὐτοὺς
τῆς ναυμαχίης νομίζουσι γίνεσθαι μαρτυρεῖ δὲ σφί καὶ
ἡ ἄλλη Ἑλλάς.

95. Ἀριστιίδης δὲ ὁ Λυσιμάχου, ἀπὸρ Ἀθηναῖος, τοῦ
καὶ ὀλίγω τι πρότερον τουτίων ἐπιμνήσθην ὡς ἀνδρὸς
ἀρίστου, οὗτος ἐν τῇ θορύβῳ τούτῳ τῇ περὶ Σαλαμῖνα

γενομένη τὰδε ἰποῖσι. παραλαβὼν πολλοὺς τῶν ὀπλιτῶν, οἳ παρατιτάχαστο παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Σαλαμῖνης χώρης, γίνεσθαι ἰόντας Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ψυττάλειαν νῆσον ἀπίκῃσι ἄγων, οἳ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ νησίδι ταύτῃ κατιφόνιυσαν πάντας.

96. Ὡς δὲ ἡ ναυμαχία διελίλυτο, κατιρύναντες ἐς τὴν Σαλαμῖνα οἱ Ἕλληνες τῶν ναυηγίων ὅσα ταύτῃ ἐτύγχανι ἔτι ἰόντα, ἰτοῖμοι ἦσαν ἐς ἄλλην ναυμαχίην· ἰλπίζοντες τῇσι περιούσησι νηυσὶ ἔτι χρήσιθαι βασιλῆα. τῶν δὲ ναυηγίων πολλὰ ὑπολαβὼν ὁ ἄνιμος ζέφυρος, ἔφιρι τῆς Ἀττικῆς ἐπὶ τὴν ἡϊόνα τὴν καλειμένην Κωλιάδα· ὥστε ἀποπλῆσαι τὸν χρησμὸν, τὸν τι ἄλλον πάντα τὸν περὶ τῆς ναυμαχίης ταύτης εἰρημίνον Βάκιδι καὶ Μουσαίῳ, καὶ δὴ καὶ κατὰ τὰ ναυήγια τὰ ταύτῃ ἱξισιχθῆντα τὸ εἰρημίνον πολλοῖσι ἴτισι πρότερον τυτείων ἐν χρησμῷ, Λυσιστράτῳ Ἀθηναίῳ ἀνδρὶ χρησμολόγῳ, τὸ ἐλιλήθει πάντας τοὺς Ἕλληνας,

Κωλιάδες δὲ γυναῖκες ἱερτμοῖσι φεύξουσιν.

τοῦτο δὲ ἱμιλλῇ ἀπιδάσαντος βασιλῆος ἴσισθαι.

97. ΞΕΡΞΗΣ δὲ ὡς ἔμαθε τὸ γιγνόμενον πάθος, δίδας μὴ τις τῶν Ἰώνων ὑπεθῇται τοῖσι Ἕλλησι ἢ αὐτοὶ νοήσωσι πλώειν ἐς τὸν Ἑλλάσποντον, λύσειντες τὰς γιφύρας, καὶ ἀπολαμφθῆναι ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἀπολίσθαι κινδυνύσει, δρησμὸν ἰεούλει. θύλων δὲ μὴ ἐπίδηλος εἶναι μήτι τοῖσι Ἕλλησι μήτι τοῖσι ἰωνοῦ, ἐς τὴν Σαλαμῖνα χῶμα ἰπειρᾶτο διαχοῦν· γαυλούς τι Φοινικῆτους συνίδει, ἵνα ἀντί τι σχιδίης ἴωσι καὶ τίχιος· ἀρτίτό τι ἐς πέλιμον, ὡς ναυμαχίην ἄλλην ποιησόμενος. ὀρίοντες δὲ μιν πάντες οἱ ἄλλοι ταῦτα πρήσσοντα, εὖ ἰπιστάτο ὡς ἐκ παντὸς νόου παρισκιάσας μίνων πολιμήσειν· Μαρόδιον δ' οὐδένα

τουτίων ἰλάνθαι, ὡς μάλιστα ἱμπερον ἰόντα τῆς ἰκείνου διανοίης. ταῦτά τι ἄμα Πέρξης ἰποίει, καὶ ἱπικται ἐς Πέρσαις ἀγγαλίοντα τὴν παριούσαν σφι συμφορὴν.

98. Τουτίων δὲ τῶν ἀγγέλων ἔστι οὐδὲν ὃ, τι θᾶσσον παραγίνεται θνητὸν ἰόν· οὕτω τοῖσι Πέρσησι ἐξιύρηται τοῦτα. λίγουσι γὰρ ὡς ὅσων ἂν ἡ ἡμιρέων ἡ πᾶσα ὁδὸς, τοσούτοι ἵπποι τι καὶ ἄνδρες διιστάσιν, κατὰ ἡμιρησίην ὁδὸν ἐκάστην ἵππος τι καὶ ἀνὴρ ταταγμένους· τοὺς οὗτι νεφίτους, οὐκ ὁμῆρες, οὐ καῦμα, οὐ νύξ ἰέργει μὴ οὐ καταύσαι τὸν προκείμενον ἰωῦτῃ δρόμον τὴν ταχίστην. ὁ μὲν δὲ πρῶτος δραμὼν παραδίδοι τὰ ἰντισαλμεία τῇ διυτέρῃ, ὁ δὲ δεύτερος τῇ τρίτῃ· τὸ δὲ ἰνδιῦταιν ἦδη κατ' ἄλλων διεξίρχεται παραδιδόμενα, κατὰ πρὶς Ἑλλησι ἡ λαμπροδηφορίῃ, τὴν τῷ Ἑφαιστῷ ἰπικταίλῃσι. τοῦτο τὸ δράμημα τῶν ἵππων καλίουσι Πέρσαις ἀγγαρήϊον.

99. Ἡ μὲν δὲ πρώτη ἐς Σοῦσα ἀγγαλίῃ ἀπικομένη, ὡς ἔχει Ἀθήνας Πέρξης, ἱτιερψι οὕτω δὴ τι Περσίων τοὺς ὑπολειφθίντας, ὡς τάς τι ὁδοὺς μυρσίησι πᾶσας ἱστορίσαν, καὶ ἰδυμίων θυμῆματα, καὶ αὐτοὶ ἴσαν ἐν θυσίῃσι τι καὶ εὐπαθίῃσι· ἡ δὲ διυτέρῃ σφι ἀγγαλίῃ ἱταξιλθαῦσα συνίχει οὕτω, ὥσπερ τοὺς κιδῶνας κασιρρήξαντο πάντες, βοῇ τι καὶ αἰμωνῇ ἱχρίωντο ἀπλῆτα, Μαρδόνιος ἐν αἰτίῃσι τιθίντις. οὐκ οὕτω δὲ περὶ τῶν νηῶν ἀχθόμενοι ταῦτα οἱ Πέρσαις ἰποίουν, ὡς περὶ αὐτῷ Πέρξη διημαίνοντες. καὶ περὶ Πέρσας μὲν ἦν ταῦτα, τὸν πάντα μετὰξὺ χρόνου γινόμενον, μίχρι οὗ Πέρξης αὐτός σφιας ἀπικόμενος ἴκαυσι.

100. Μαρδόνιος δὲ, ὅριον μὲν Πέρξην συμφορὴν μεγάλην ἐκ τῆς ναυμαχίης πεινύμενον, ὑποπταῦτον δὲ αὐτὸν δεησὼν βουλεύειν ἐκ τῶν Ἀθηναίων, φροντίσας πρὸς ἰωῦτὸν ὡς δώσει δίκην, ἀναγνώσας βασιλῆα στρατιώσθαι

ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ οἱ κρίσσον εἴη ἀνακινδυνεύσαι, ἢ κα-
 τιργάσασθαι τὴν Ἑλλάδα, ἢ αὐτὸν καλῶς τιλευτῆσαι
 τὸν βίον, ὑπὲρ μεγάλων αἰωρηθίντα· πλείον μίντοι
 ἔφριε οἱ ἡ γνώμη κατιργάσασθαι τὴν Ἑλλάδα· λογισά-
 μινος ὦν ταῦτα, προσέφριε τὸν λόγον τόνδε· “ Δέσποτα,
 “ μήτε λυπίο, μήτε συμφορὴν μηδεμίην μεγάλην ποιιῦ,
 “ τοῦδε τοῦ γιγονότος εἵνεκα πρήγματος. οὐ γὰρ ζύλων
 “ ἄγων ὁ τὸ πᾶν φέρων ἐστὶ ἡμῖν, ἀλλ’ ἀνδρῶν τε καὶ
 “ ἱππῶν. σοὶ δὲ οὔτε τις τουτίων τῶν τὸ πᾶν σφί ἤδη
 “ δοκίοντων κατιργάσασθαι, ἀποθὰς ἀπὸ τῶν νῶν πει-
 “ ρήσεται ἀντιωθῆναι, οὔτ’ ἐκ τῆς ἡπείρου τῆσδε· οἱ τε
 “ ἡμῖν ἠντιώθησαν, ἔδωκαν δίκας. εἰ μὲν νυν δοκίει, αὐ-
 “ τίκα πειρώμεθα τῆς Πελοποινήσου· εἰ δὲ καὶ δοκίει
 “ ἱπισχιῦν, παρήχι ποιέειν ταῦτα. μὴ δὲ δυσθύμει·
 “ οὐ γὰρ ἐστὶ Ἑλλήσι οὐδεμίη ἱπδυσις, μὴ οὐ δόντας λό-
 “ γον τῶν ἐποίησαν νῦν τε καὶ πρότερον, εἶναι σοὺς δού-
 “ λους. μάλιστα μὲν νυν ταῦτα ποιέειν. εἰ δ’ ἄρα τοι
 “ βιβούλυται, αὐτὸν ἀπειλαύνοντα ἀπαγάγειν τὴν στρα-
 “ τὴν, ἄλλην ἔχω καὶ ἐκ τῶνδε βουλήν. σὺ Πέρσας,
 “ βασιλεῦ, μὴ ποιήσης καταγιλάστους γένεσθαι Ἑλλη-
 “ σι. οὐδὲν γὰρ ἐν τοῖσι Πέρσῃσι διδῆληται τῶν πρη-
 “ γμάτων, οὐδ’ ἐρεῖς ὅκου ἱγινόμεθα ἄνδρες κακοί. εἰ δὲ
 “ Φοίνικες τε καὶ Αἰγύπτιοι, καὶ Κύπριοί τε καὶ Κίλικες
 “ κακοὶ ἐγίνοντο, οὐδὲν πρὸς Πέρσας τοῦτο προσήκει τὸ
 “ πάθος. ἤδη ὦν ἱπειδὴ οὐ Πέρσαι τοι αἵτιοί εἰσι, ἡμοὶ
 “ πείθιο. εἴ τοι δίδονται μὴ παραμίνειν, σὺ μὲν ἐς ἦθια
 “ τὰ σιωπτοῦ ἀπέλαυνε, τῆς στρατιῆς ἀπάγων τὸ πολ-
 “ λόν· ἐμὲ δὲ σοι χρὴ τὴν Ἑλλάδα παρασχιῦν διδουλω-
 “ μένην, τριήκοντα μυριάδας τοῦ στρατοῦ ἀπολεξά-
 “ μινον.”

101. Ταῦτα ἀκούσας Ξέρξης, ὡς ἐκ κακῶν ἰχώρη τε

καὶ ἦσθ'· πρὸς Μαρδόνιον τι βουλευσάμενος ἔφη ἀπακρι-
 νῆσθαι, ὁπότις ἐν ποιήσει τουτίων. ὥς δὲ ἐβουλευέτο ἄμα
 Περσίων τοῖσι ἐπιπλήττοις, ἴδοξί οἱ καὶ Ἀρτιμισίην ἐς
 συμβουλὴν μεταπέμψασθαι, ὅτι πρῶτιον ἰφαίνετο μούνη
 νόουσα τὰ ποιητῖα ἦν. ὥς δὲ ἀπίκτετο ἡ Ἀρτιμισίη, με-
 ταστῆσάμενος τοὺς ἄλλους, τοὺς τι συμβούλους Περσίων
 καὶ τοὺς δορυφόρους, ἔλιξε Πέρξης τάδε· “Κιλιύι με
 “Μαρδόνιος μίνοντα αὐτοῦ, πειρᾶσθαι τῆς Πελοποννήσου·
 “λίγων, ὥς μοι Πέρσαι τι καὶ ὁ πιζὸς στρατὸς οὐδινὸς
 “μιταίτιοι πάθιός εἰσι, ἀλλὰ βουλομένοισί σφι γίνωιτ' ἄν
 “ἀπόδιξις. ἱμὶ ὦν ἡ ταῦτα κιλιύι ποιίειν, ἡ αὐτὸς ἐδί-
 “λι τρήκοντα μυριάδας ἀπολιξάμενος τοῦ στρατοῦ, πα-
 “ραρχοῖν μοι τὴν Ἑλλάδα διδουλαμένην· αὐτὸν δ' ἱμὶ
 “κιλιύι ἀπιλαύνειν σὺν τῇ λοιπῇ στρατῷ ἐς ἦθρα τὰ
 “ἱμά. σὺ ὦν ἱμοί, καὶ γὰρ περὶ τῆς ναυμαχίης εὖ συνι-
 “βούλυσας τῆς γινομένης οὐκ ἴωσα ποιέσθαι, νῦν τι
 “συμβούλιυτον, ὁπότις ἐκ ποιίων ἐπιτύχω εὖ βουλευσάμε-
 “νος.” ὁ μὲν ταῦτα συνιβουλευέτο.

102. Ἡ δὲ λίγυ τάδε· “Βασιλεῦ, χαλεπὸν μὲν ἔστι
 “συμβουλευομένην τυχεῖν τὰ ἄριστα ἰπάσαι. ἐπὶ μίνου
 “τοῖσι κατήκουσι πρήγμασι, δοπίει μοι αὐτὸν μὲν σὶ
 “ἀπιλαύνειν ὀπίσω· Μαρδόνιον δὲ, εἰ ἐδίλει τι καὶ ὑπε-
 “δύνεται ταῦτα ποιήσειν, αὐτοῦ καταλιπεῖν σὺν τοῖσι
 “ἐδίλει. τοῦτο μὲν γὰρ, ἦν καταστρέψεται τὰ φησι
 “ἐδίλειν, καὶ οἱ προχωρήσῃ τὰ νόων λίγυ, σὸν τὸ ἔργον,
 “ὦ δίσποτα, γίνεταί· οἱ γὰρ σοι δοῦλοι κατιεργάσονται·
 “τοῦτο δὲ, ἦν τὰ ἱκαντία τῆς Μαρδονίου γνώμης γίνεταί,
 “οὐδὲ μὴ συμφορὴ μεγάλη ἔσται, σίος τι περιόντος, καὶ
 “ἐκείνων τῶν πρηγμάτων περὶ οἶκον τὸν σόν. ἦν γὰρ σύ
 “τι περιῆς, καὶ οἶκος ὁ σός, πολλοὺς πολλὰς ἀγῶνας
 “δραμίνονται περὶ σφίων αὐτίων οἱ Ἕλληνες. Μαρδο-

“ νίου δὲ, ἢν τι πάθῃ, λόγος οὐδὲς γίνεσθαι. οὐδὲ τι νι-
 “ κῶντες οἱ Ἕλληες νικῶσι, δοῦλον σὸν ἀπολίσσαντες. σὺ
 “ δὲ, τῶν εἶναικα τὸν στόλον ἱποίῃσω, πυρώσας τὰς Ἀθή-
 “ νας ἀπειλᾷς.”

103. “ Ἦσθαι τι δὴ τῇ συμβουλίᾳ Πέρξης· λίγουσα γὰρ
 ἱπαιτύγχασι σάπυρ αὐτὸς ἰνέει. οὐδὲ γὰρ εἰ πάντες καὶ
 πᾶσαι συνιδούουσιν αὐτῷ μένειν, ἔμινε ἄν, δοκίμιν ἱμοί·
 οὕτω καταρρῶδῃκει. ἱπαινίσας δὲ τὴν Ἀρτιμισίην, ταύ-
 την μὲν ἀποστείλλει ἄγουσαν αὐτοῦ τοὺς παῖδας ἐς Ἐφί-
 σον· ἰόθοι γὰρ τινες παῖδεις οἱ συνίσποντο.

104. Συνίπιμπι δὲ τοῖσι παισὶ φύλακον Ἑρμότιμον,
 γίνεσθαι μὲν ἰόντα Πηδασία, φερόμενον δὲ οὐ τὰ διύτιρα τῶν
 ἐνούχων παρὰ βασιλείῃ. οἱ δὲ Πηδασίεις οἰκίους ὑπὲρ
 Ἀλικαρνησοῦ. ἐν δὲ τοῖσι Πηδάσαιοις τουττίοις τοιοῦτοι
 φέρεται περὶ γμα γίνεσθαι. ἱπαιὼν τοῖσι ἀμφικτίοις πᾶσι
 τοῖσι ἀμφὶ ταύτης οἰκίους τῆς πόλιος μέλλῃ τι ἰντὸς
 χρόνου ἴσσεσθαι χαλιπὸν, τότε ἡ ἱρίη αὐτόθι τῆς Ἀθη-
 ναίης φύει πῶγονα μέγα. τοῦτο δὲ σφι δις ἤδη ἰγίνετο.

105. ΕΚ ΤΟΤΤΕΩΝ δὴ τῶν Πηδασίων ὁ Ἑρμότιμος
 ἦν· τῷ μεγίστῃ τίσις ἤδη ἀδικηθῆναι ἰγίνετο πάντων τῶν
 ἡμῖν ἰδμεν. ἀλόντα γὰρ αὐτὸν ὑπὸ πολιμίων, καὶ πωλιέ-
 μιον, ὠνίσται Πανιώνιος, ἀνὴρ Χίος, ὃς τὴν ζῆν κατεστή-
 σατο ἀπ’ ἔργων ἀνοσιωτάτων. ὅπως γὰρ κτήσαιτο παῖ-
 δας ἰδίοις ἱπαμείνους, ἱκτάμων, ἀγινίων ἱπῶλιν ἐς Σάρ-
 δις τι καὶ Ἐφισον χρημάτων μεγάλων. παρὰ γὰρ τοῖσι
 βαρβάροις τιμιώτεροί εἰσι οἱ ἐνούχοι πίστιος εἶναικα τῆς
 πάσης τῶν ἱνορχίων. ἄλλους τι δὴ ὁ Πανιώνιος ἐξέταμε
 πολλοὺς, ἄτι ποιούμενος ἐκ τουττίων τὴν ζῆν, καὶ δὴ καὶ
 τοῦτον. καὶ, οὐ γὰρ τὰ πάντα ἰδυστύχει ὁ Ἑρμότιμος,
 ἀπικνίσται ἐκ τῶν Σαρδίων παρὰ βασιλῆα μετ’ ἄλλων

δώρων· χρέονυ δι προΐόντες, πάντων τῶν υἱούχων ἱτιμήθη
μάλιστα παρὰ Ξέρξη.

106. Ὡς δι τὸ στρατεύμα τὸ Περσικὸν ὄρμα ὁ βασιλεὺς
ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, ἰὼν ἐν Σάρδισι, ἰδῶντα καταβὰς κατὰ
δὴ τι πρῆγμα ὁ Ἑρμότιμος ἐς γῆν τὴν Μυσίην, τὴν Χίω
μὲν νύμονται, Ἀσαρνίους δὲ καλεῖται, εὐρίσκει τὸν Πανιών-
ιον ἰδῶντα. ἐπιγινούς δὲ, ἔλεγε πρὸς αὐτὸν πολλοὺς καὶ
φίλους λόγους· πρῶτα μὲν οἱ καταλείγων ὅσα αὐτὸς δι-
ἐκίπινεν ἔχει ἀγαθὰ· διύτιρα δὲ οἱ ὑπισχνύμενος ἀντὶ τυ-
τίων ὅσα μιν ἀγαθὰ ποιήσει, ἦν κομίσας τοὺς οἰκίτας
οἰκίῃ ἐκίπινῃ· ὥστε ὑποδιζάμενοι ἄσμενοι τοὺς λόγους τὸν
Πανιώνιον, κομίσει τὰ τίνα καὶ τὴν γυναῖκα. ὥς δὲ ἄρα
πανοικίῃ μιν περιέλαβι, ἔλεγε ὁ Ἑρμότιμος ταῦτι· “ Ὡς
“ πάντων ἀνδρῶν ἤδη μάλιστα ἀπ’ ἔργων ἀνοσιωτάτων
“ τὸν βίον κτησάμενι, τί σὲ ἰγὼ κακὸν ἢ αὐτὸς, ἢ τῶν
“ ἡμῶν τις ἐργάσατο, ἢ σὲ, ἢ τῶν σῶν τινὰ, ὅτι μιν ἀντ’
“ ἀνδρὸς ἐποίησας τὸ μηδὲν εἶναι; ἐδόκεις τι θεὸς λή-
“ σιν οἶα ἱμνηχανῶ τότε· αἶ σὲ ποιήσαντα ἀνόσια, νόμῳ
“ δικαίῳ χριώμενοι, ὑπήγαγον ἐς χεῖρας τὰς ἡμᾶς, ὥστε
“ σὲ μὴ μίμψασθαι τὴν ἀπ’ ἡμῶν τοι ἰσομίνην δίκην.”
ὥς δὲ οἱ ταῦτα ἀνείδισι, ἀχθίντων τῶν παίδων ἐς ὄψιν,
ἠπαγκάζετο ὁ Πανιώνιος τῶν ἰωυτοῦ παίδων τισσέων
ἰόντων τὰ αἰδοῖα ἀποτάμνιν· ἀπαγκαζόμενος δὲ, ἐποίει
ταῦτα· αὐτοῦ τι, ὥς ταῦτα ἐργάσατο, οἱ παῖδες ἀπαγ-
καζόμενοι ἀπέταμνον. Πανιώνιον μὲν νυν οὕτω περιῆλθε
ἢ τι τίσις καὶ ὁ Ἑρμότιμος.

107. ΞΕΡΞΗΣ δὲ, ὥς τοὺς παῖδας Ἀρτιμισίῃ ἐπί-
τριψε ἀπάγειν ἐς Ἐφισον, καλίσας Μαρδόκιον, ἐκίλευσέ
μιν τῆς στρατιῆς διαλείγειν τοὺς ἀν βούληται, καὶ ποιεῖν
τοῖσι λόγοισι τὰ ἔργα πειρώμενον ὁμοῖα. ταύτην μὲν τὴν

ἡμίρην ἰς τοσοῦτο ἰγίνετο. τῆς δὲ νυκτὸς, κελύσαντος βασιλῆος, τὰς νῆας οἱ στρατηγοὶ ἐκ τοῦ Φαλήρου ἀπῆγον ἐπίσω ἰς τὸν Ἑλλήσποντον, ὡς τάχιος εἴχι ἱκαστος, διαφυλαξούσας τὰς σχιδίας πορευθῆναι βασιλίῃ. ἐπεὶ δὲ ἀγχοῦ ἔσαν Ζωστήρες πλώοντες οἱ βάρβαροι, ἀνατίνουσι γὰρ ἄκραι λιπταὶ τῆς ἠπείρου, ταύτας ἰδοῦσάν τι νῆας εἶναι, καὶ ἔφυγον ἐπὶ πολλόν. χρόνῳ δὲ μαθόντες ὅτι οὐ νῆες εἰν, ἀλλ' ἄκραι, συλλεχθέντες, ἐκομίζοντο.

108. Ὡς δὲ ἡμίρην ἰγίνετο, ὄρionτες οἱ Ἕλληνες κατὰ χώραν μένοντα τὸν στρατὸν τὸν πεζόν, ἤλατιζον καὶ τὰς νῆας εἶναι περὶ Φάληρον· ἰδοῦσάν τι ναυμαχῆσιν σφίας, παραρτίοντό τι ὡς ἀλιξήτομνοι. ἐπεὶ δὲ ἐπύθοντο τὰς νῆας οἰχωκυίας, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἰδοῦσι ἐπιδιώκειν τὸν μὲν νυν ναυτικὸν τὸν Ξέρξῳ στρατὸν οὐκ ἐπιῖδον διώξαντες μίχρι Ἀνδρου. ἰς δὲ τὴν Ἀνδρου ἀπικόμενοι, ἔβουλεύοντο. Θμισσοκλῆς μὲν νυν γνώμην ἀπιδείκνυτο, διὰ νήσων τραπομένους, καὶ ἐπιδιώξαντας τὰς νῆας, πλώειν ἰδίως ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον, λύσοντας τὰς γιφύρας. Εὐρυβιάδης δὲ τὴν ἐναντίην ταύτην γνώμην ἐτίθειτο, λέγων ὡς εἰ λύσουσι τὰς σχιδίας, τοῦτ' ἂν μίγιστον πάντων σφίσι κακὸν τὴν Ἑλλάδα ἐργάσαιντο. εἰ γὰρ ἀναγκασθίῃ ἀπολαμφθῇς ὁ Πέρσης μένειν ἐν τῇ Εὐρώπῃ, περῶτο ἂν ἡσυχίην μὴ ἄγειν· ὡς ἄγοντι μὲν οἱ ἡσυχίην, ὅτε τι προχωρεῖν οἶόν τι ἔσται τῶν πρηγμαμάτων, ὅτε τις κομιδὴ τὸ ὀπίσω φανήσεται, λιμῶν τί οἱ ἡ στρατιὴ διαφθαρείται· ἐπιχειροῦντι δὲ αὐτῶ καὶ ἔργου ἰχομῆν, πάντα τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην οἶά τι ἔσται προσχωρῆσαι κατὰ πόλιός τι καὶ κατὰ ἔθνη, ἥτοι ἀλισκομένων γι, ἢ πρὸ τούτου ὁμολογούντων τροφήν τι ἔξιν σφίας τὸν ἐπίτιον αἰὶ τῶν Ἑλλήνων καρπόν. ἀλλὰ δοκίμιν γὰρ νικηθέντα τῇ ναυμαχίῃ, οὐ μείνιν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τὸν

Πέρσας· ἱακτίον δὲ εἶναι φεύγειν ἐς τὴν Ἰλιδην φεύγων ἐς τὴν ἰωνύτου. τὸ ἰονυῦτιν δὲ περὶ τῆς ἰακίτου ποιεῖσθαι ἤδη τὸν ἀγῶνα ἐκίλιει. ταύτης δὲ εἶχοντο τῆς γνώμης καὶ Πιλοποιτησίαν τῶν ἄλλων οἱ στρατηγοί.

109. Ὡς δὲ ἴμαθι ὅτι οὐ πείσει τοὺς γε πολλοὺς πλώων ἐς τὸν Ἑλλήσποτον ὁ Θιμιστοκλῆς, μεταβαλὼν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους· οὗτοι γὰρ μάλιστα ἐκπεφυγόντων περιημίπτειν, ὀρμιάτό τε ἐς τὸν Ἑλλήσποτον πλώων, καὶ ἐπὶ σφίων αὐτῶν βαλλόμενοι, εἰ ἄλλοι μὴ βουλοίετο· ἴλιγι σφι τάδε· “ Καὶ αὐτὸς ἤδη πολλοῖσι παριγενόμενος, “ καὶ πολλῷ πλίῳ ἀκήκοα τοιάδε γενέσθαι ἄνδρας ἐς “ ἀναγκαίην ἀπειληθίντας, νικημένους ἀναμέχισθαι τε “ καὶ ἀναλαμβάνειν τὴν προτίηρη κακότητα. ἡμῖς δὲ, “ ὥρημα γὰρ εὐρήκαμεν ἡμίας τε αὐτοὺς καὶ τὴν Ἑλ- “ λάδα, ἴφες τοσοῦτον ἀνδρώπων ἀνωσάμενοι, μὴ διώκω- “ μιν ἄνδρας φεύγοντας. τάδε γὰρ ἔκ ἡμῖς κατιργασά- “ μιθα, ἀλλὰ οἱοί τι ἔκ ἤρωις, οἱ ἰφθόνησαν ἄνδρα ἶνα “ τῆς τε Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης βασιλιῦσαι, ἴοντα ἀνό- “ σιόν τε καὶ ἀτάσθαλον· δε τὰ ἰρὰ καὶ τὰ ἴδια ἐν ὁμοίῳ “ ἰπώϊστο, ἱμπιπράς τε καὶ καταβάλλων τῶν διῶν τὰ “ ἀγῶλματα· δε καὶ τὴν θάλασσαν ἀπειμαστίγωσι, πύ- “ δας τε κατῆκε. ἀλλ’, εὖ γὰρ ἔχει ἐς τὸ παρὶν ἡμῖν, “ οὐν μὲν ἐν τῇ Ἑλλάδι καταμείναντες, ἡμῖν τε αὐτῶν “ ἐπιμεληθῆναι καὶ τῶν οἰκιστῶν καὶ τις οἰκίῃν τε ἀνα- “ πλασάσθω, καὶ σπόρον ἀνακῶς ἐχέτω, παντιλίως ἀπι- “ λάσας τὸν βάρβαρον ἄμα δὲ τῷ ἱερὶ καταπλίωμεν “ ἐπὶ Ἑλλησπόντου καὶ Ἰονίης.” ταῦτα ἴλιγι, ἀποδή- κητ μίλλων ποιήσασθαι ἐς τὸν Πέρσας, ἵνα ἢ ἄρα τι μὲν καταλαμβάνη πρὸς Ἀθηναίων πάθος, ἔχῃ ἀποντροφὴν τάπτε δὲ καὶ ἰγίνιτο.

110. Θιμιστοκλῆς μὲν ταῦτα λίγων, δίδωλλε, Ἀθη-

παῖσι δὲ ἐπιίδοντο· ἐπιιδὴ γὰρ καὶ πρότερον διδογμένος εἶ-
 ναι σοφός, ἰφάνη ἰὼν ἀληθείας σοφός τε καὶ εὖβουλος, πάν-
 τως ἰτοῖμαι ἴσαν λίγοντι πειθισθαι. ὥς δὲ εὐταὶ οἱ ἀνι-
 γνωσμένοι ἴσαν, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ὁ Θμιστοκλῆς ἄν-
 δρας ἀπέπειμπε ἔχοντας πλοῖον, ταῖσι ἐπίστυει σιγαῖν ἰς
 πᾶσαν βάσανον ἀπικνιομένοισι, τὰ αὐτὸς ἰναιτίλατο βασι-
 λῆϊ φράσαι· τῶν καὶ Σίπινος ὁ οἰκίτης αὐτὶς ἰγίνετο.
 ὁ ἐπιιδὴ ἀπίκοντο πρὸς τὴν Ἀττικὴν, οἱ μὲν κατέμινον ἐπὶ
 τῇ πλοῖῳ, Σίπινος δὲ ἀναβὰς παρὰ Ξέρξῃ, ἔλεγε τάδε·
 “Ἐπειμψέ με Θμιστοκλῆς ὁ Νισκλῆς, στρατηγὸς μὲν
 “Ἀθηναίων, ἀνὴρ δὲ τῶν συμμάχων πάντων ἄριστος καὶ
 “σοφώτατος, φράσσεντά τοι, ὅτι Θμιστοκλῆς ὁ Ἀθη-
 “ναῖος, σοὶ βουλόμενος ὑπουργεῖν, ἔσχι τὰς Ἑλλήνας,
 “τὰς νῆας βουλομένους διώκειν, καὶ τὰς ἐν Ἑλλησπόντῳ
 “γιφύρας λύειν. καὶ νῦν κατ’ ἡσυχίην πολλὴν κομίζω.”
 οἱ μὲν, ταῦτα σημήναντες, ἀπὶ πλῶν ἐπίσω.

111. Οἱ δὲ Ἕλλησις, ἐπὶ τί σφι ἐπιδόξε μήτ’ ἐπιιδῶ-
 πιν ἔτι προσωτέρῳ τῶν βαρβάρων τὰς νῆας, μήτι ἐπι-
 πλώειν ἰς τὸν Ἑλλήσποντον λύσοντας τὸν πόρον, τὴν Ἀν-
 δρον περιπατίατο, ἰξιλείν ἰθίλοντες. πρῶτοι γὰρ Ἀνδρῖαι
 νησιωτίων, χρήματα αἰτηθέντες πρὸς Θμιστοκλῆς, οὐκ
 ἴδουσαν ἀλλὰ προῖσχομένου Θμιστοκλῆς λόγον τόνδε,
 ὥς ἦκοιεν Ἀθηναῖοι περὶ ἰωῦτοὺς ἔχοντες δύο θίους μι-
 γάλους, Πειθώ τε καὶ Ἀναγκαιήν, οὕτω τί σφι κάρτα
 δοτεία εἶναι χρήματα, ὑπεκρίναντο, πρὸς ταῦτα, λίγοντες
 ὥς κατὰ λόγον ἴσαν ἄρα αἱ Ἀθῆναι μιγάλαι τε καὶ εὐ-
 δαίμονες, καὶ θιῶν χρηστῶν ἦκοιεν εὖ· ἐπεὶ Ἀνδρῖους γιγί-
 ναι γεωπείας ἰς τὰ μέγιστα ἀνέκοντας, καὶ θιῶν δύο
 ἀχρήστους οὐκ ἐπλείπειν σφίον τὴν νῆσον, ἀλλ’ αἰεὶ φιλο-
 χωρεῖν, Πειθὴν τε καὶ Ἀμνηχανίην καὶ τουτῶν τῶν θι-
 ῶν ἰσηβόλους ἰόντας Ἀνδρῖους, οὐ δώσειν χρήματα· οὐδέ-

ποτε γὰρ τῆς ἰωῦτῶν ἀδυναμίας τὴν Ἀθηναίων δύναμιν εἶναι κρείσσω. οὗτοι μὲν δὴ ταῦτα ὑποκρινάμενοι, καὶ οὐ δόντες χρήματα, πολιορκίοντο.

112. Θιμιστοκλῆς δὲ, οὐ γὰρ ἰσαύτο πλειονεκτίων, ἱστίμπων ἐς τὰς ἄλλας νήσους ἀπειλητηρίου λόγους, αἵτις χρήματα διὰ τῶν αὐτίων ἀγγέλων, χρεώμενος λόγους τοῖσι καὶ πρὸς Ἀνδρίους ἐχρήσατο· λίγων ὥς εἰ μὴ δώσουσι τὸ αἰτιόμενον, ἐπάξει τὴν στρατιὴν τῶν Ἑλλήνων, καὶ πολιορκίαν ἐξαίρησι. λίγων δὲν ταῦτα, συνέλιγε χρήματα μεγάλα παρὰ Καρυσίων τε καὶ Παρίων· οἱ πυνθανόμενοι τὴν τι Ἀνδρον, ὥς πολιορκίοντο, διότι ἐμῆδισι, καὶ Θιμιστοκλῆα, ὥς εἴη ἐν αἴνῃ μίγιστη τῶν στρατηγῶν, δίσαντες ταῦτα, ἔπιμπον χρήματα. εἰ δὲ δή τινες καὶ ἄλλοι ἴδουσανησιωτίων, οὐκ ἔχω εἶπαι· δοκίω δὲ τινες καὶ ἄλλους δοῦναι, καὶ οὐ τούτους μόνους. καίτοι Καρυστίοισι γι οὐδὲν, τούτου εἶνικα, τοῦ πακοῦ ὑπερβολὴ ἰγίνετο· Πάριοι δὲ Θιμιστοκλῆα χρήμασι ἱλασάμενοι, διέφυγον τὸ στρατόν. Θιμιστοκλῆς μὲν νυν ἐξ Ἀνδρου ὀρμώμενος, χρήματα παρὰ νησιωτίων ἐκτίετο λάθρη τῶν ἄλλων στρατηγῶν.

113. Οἱ δ' ἀμφὶ Ξέρξεια, ἐπισχόντες ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν ναυμαχίαν, ἐξίλαυνον ἐς Βοιωτοὺς τὴν αὐτὴν ὁδόν. ἴδοξε γὰρ Μαρδονίῳ, ἅμα μὲν προπύμψαι βασιλῆα, ἅμα δὲ ἀνωρίην εἶναι τοῦ ἔτιος πολιμείων· χιμιρῖσαι δὲ ἅμινον εἶναι ἐν Θισσαλίῃ, καὶ ἔσσιτα ἅμα τῇ ἱερῇ πειρᾶσθαι τῆς Πελοποννήσου. ὥς δὲ ἀπίκατο ἐς τὴν Θισσαλίαν, ἰνθαῦτα Μαρδόνιος ἐξιλείγιστο πρῶτους μὲν Πέρσας πάντας τοὺς ἀθανάτους καλειόμενους, πλὴν Ὑδάρνιος τοῦ στρατηγοῦ· οὗτος γὰρ οὐκ ἔφη λείψεσθαι βασιλῆος· μετὰ δὲ, τῶν ἄλλων Περσίων τοὺς θωρηκοφόρους, καὶ τὴν ἵππον τὴν χιλίνην καὶ Μήδους τε καὶ Σάκας, καὶ Βακτρί-

ους τι καὶ Ἴνδοὺς, καὶ τὸν πιζόν, καὶ τὴν Ἰππον. ταῦτα μὲν ἴθνια ὅλα εἴλιτο· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων συμμάχων ἐξελίγεται κατ' ἐλίγους, τοῖσι ἰδία τι ὑπῆρχε διαλίγων, καὶ εἰ τίσις τι χρηστὸν συνήδει ποιουμένον. ἐν δὲ, πλειστον ἴθιος Πίρσας αἰρείτο, ἄνδρας τρεπτοφόρους τε καὶ ψιλιοφόρους· ἐπὶ δὲ, Μήδων. οὗτοι δὲ πλεῖστος μὲν οὐκ ἱλάσσοντες ἴσαν τῶν Περσίων, ῥώμῃ δὲ ἴσσαντες. ὥστε σύμπαντας τρήκοιτα μυριάδας γινέσθαι σὺν ἱππαῦσι.

114. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ ἐν τῷ Μαρδόνίῳ τι τὴν στρατιὴν δίκρινε, καὶ Ξέρξης ἦν περὶ Θισσαλίνην, χρηστήριον ἰληλύθει ἐκ Δελφῶν Λακιδαιμονίοισι, Ξέρξεια αἰτίειν δίκας τοῦ Λιονίδιω φόνου, καὶ τὸ δίδομιν ἐξ ἐκείνου δίκισθαι. πῶμπουσι δὲ κήρυκα τὴν ταχίστην Σπαρτιῆται· ὅς ἐπιστὴν κατέλαβι ἰούσαν ἔτι πᾶσαν τὴν στρατιὴν ἐν Θισσαλίῃ, ἰλθὼν ἐς ὄψιν τὴν Ξέρξει, ἔλιγε τάδε· “ὦ βασιλεῦ Μήδων, Λακιδαιμόνιοί τί σε καὶ “Ἡρακλεῖδαι οἱ ἀπὸ Σπάρτης αἰτέουσι φόνου δίκας, ὅτι “σφίον τὸν βασιλῆα ἀπέκτεινας ῥύομιν τὴν Ἑλλάδα.” ὁ δὲ, γελάσας τι καὶ κατασχὼν πολλὸν χρόνον, ὥς οἱ ἐτύγχανε παριστιῶς Μαρδόνιος, δεικνὺς ἐς τοῦτον, εἶπε· “Τοιγάρ σφι Μαρδόνιος ὅδε δίκας δώσει τοιαύτας εἰς “ἐκείνοις περὶ.” ὁ μὲν δὲ διζάμινος τὸ ῥηθὲν, ἀπαλλάσσειτο.

115. Ξέρξης δὲ Μαρδόνιον ἐν Θισσαλίῃ καταλιπὼν, αὐτὸς ἱποριύετο κατὰ τάχος ἐς τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἀπικνίεται ἐς τὸν πόρον τῆς διαβάσιος ἐν πίντι καὶ τισσεράκοντα ἡμέρησι, ἀπάγων τῆς στρατιῆς οὐδὲν μέρος, ὥς εἶπαι. ὅκου δὲ περιεῖμενοι γινοῖατο, καὶ κατ' αὔστιας ἀνθρώπους, τὸν τουτίων καρπὸν ἀρπάζοντες ἐσιτίοντο. εἰ δὲ καρπὸν μηδὲνα εὔροιεν, οἱ δὲ τὴν ποίην τὴν ἐκ τῆς γῆς ἀναφυομένην, καὶ τῶν διυδρίων τὸν φλοῖον περιλείποντες,

καὶ τὰ φύλλα καταδρίπονται κατῆσθιον, ὁμοίως τῶν
 τι ἡμέρων καὶ τῶν ἀγρίων, καὶ ἔλιπον οὐδέν· ταῦτα δ'
 ἰποῖον ὑπὸ λιμοῦ. ἱππικῶν δὲ λαιμός τι τὸν στρατὸν
 καὶ δυσιντερίη, κατ' ὁδὸν διέφθιρει. τοὺς δὲ καὶ νοσίοινας
 αὐτῶν κατέλιπε, ἱππιάσων τῇσι πόλεσι, ἵνα ἐκαστοτε
 γίνετο ἱλαύνων, μιλιθαίνειν τι καὶ τρίβειν ἰν Θισσαλίῃ
 τί τινες, καὶ ἰν Σίρῃ τῆς Παιονίης, καὶ ἰν Μακεδονίῃ.
 Ἰνθα καὶ τὸ ἱρὸν ἄρμα καταλιπὼν τοῦ Διὸς, ὅτι ἐπὶ τὴν
 Ἑλλάδα ἤλαυνε, ἀπὼν οὐκ ἀπίλαε· ἀλλὰ δόντις οἱ
 Παῖσις τοῖσι Θρηῖξι, ἀπικιόντος Πέρξῃ, ἔφασαν νε-
 μομένας ἀρπαχθῆναι ὑπὸ τῶν ἄνω Θρηίκων τῶν περι-
 τὰς πηγὰς τοῦ Στρυμόνος οἰκημένων.

116. Ἐνθα καὶ ὁ τῶν Βισαλτίων βασιλεὺς γῆς τι τῆς
 Κρηστανικῆς, Θρηῖξ, ἔργον ὑπερβύς ἐργάσατο· ὅς οὔτε
 αὐτὸς ἔφη τῇ Πέρξῃ ἐκὼν εἶναι δουλεύειν, ἀλλ' ὄχιτο
 ἄνω ἰς τὸ εὖρος τὴν Ῥοδόπην, τοῖσί τι πωσι ἀπηγόρευε
 μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα. οἱ δὲ, ἀλογήσαντες,
 ἢ ἄλλως σφι θυμὸς ἐγίνετο διήσασθαι τὸν πόλεμον,
 ἰστρατεύοντο ἄμα τῇ Πέρσῃ. ἱπὶ δὲ ἀνιχώρησαι ἀσι-
 νίς πάντες, ἔξ ἰόντις, ἐξώρυξε αὐτῶν ὁ πατήρ τοὺς
 ὀφθαλμούς, διὰ τὴν αἰτίην ταύτην. καὶ οὗτοι μὲν τοῦτον
 τὸν μισθὸν ἔλαβον.

117. Οἱ δὲ Πέρσαι ὥς ἰν τῆς Θρηίκης πορευόμενοι
 ἀπίκοντο ἐπὶ τὸν πόρον, ἱπιγόμενοι, τὸν Ἑλλήσποντον
 τῇσι νηυσὶ διέβησαν ἰς Ἀβυδὸν· τὰς γὰρ σχιδίας οὐκ
 εὖρος ἔτι ἰνταμμένας, ἀλλ' ὑπὸ χειμῶνος διαλειομένας.
 ἰνθαῦτα δὲ κασιχόμενοι, σιγία τι πλῖω ἢ κατ' ὁδὸν
 ἰλᾶγχανον, οὐδὲνα τι κόσμον ἱμπιπλάμιναι, καὶ ὕδατα
 μιταβάλλοντες, ἀπίθησκον τοῦ στρατοῦ τοῦ περιόντος
 πολλοί. οἱ δὲ λοιποὶ ἄμα Πέρξῃ ἀπικιόνται ἰς Σάρεις.

118. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ὁδε λιγόμενος λόγος, ὥς

ἱπιδὴ Ξέρξης ἀπυλαύων ἐξ Ἀθηνίων, ἀπίπτο ἰπ' Ἡΐονα τὴν ἰπὶ Στρυμόνι, ἰνδιῦτιν οὐκίτι ἰδοιορήσι δι-
 χρίτο, ἀλλὰ τὴν μὲν στρατιὴν Ἰδάρνι ἱπιτρίπει ἀπά-
 γιν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, αὐτὸς δ' ἰπὶ νηὶ Φοινίσσης
 ἱπιβᾶς, ἱκομίζιτο ἐς τὴν Ἀσίην. πλώοντα δὲ μιν ἄνιμον
 Στρυμονίην ὑπολαβὺν μέγαν καὶ κυματίν. καὶ δὴ, μᾶλ-
 λον γὰρ τι χιμαίνισθαι γιμούσης τῆς νηὸς, ὥστι ἰπὶ τοῦ
 καταστρώματος ἱπιδόντων συχνῶν Περσίων τῶν σὺν Ξέρξῃ
 κομιζομένων, ἰνθαῦτα ἐς δεῖμα πιδόντα τὸν βασιλῆα,
 εἰσεῖναι βώσαντα τὸν κυβερνήτηα, εἴ τις ἴστί σφι σωτηρίῃ.
 καὶ τὸν ἱπαι· “Δίσποτα, οὐκ ἴστιν οὐδὲμίῃ, εἰ μὴ
 “ τουτῶν ἀπαλλαγὴ τις γίνηται τῶν πολλῶν ἱπιβᾶ-
 “ τῶν.” καὶ Ξέρξια λίγιται ἀκούσαντα ταῦτα ἱπαι·
 “Ἄνδρες Πέρσαι, νῦν τις διαδιζάτω ὑμῶν βασιλῆος κη-
 “ δόμενος· ἐν ὑμῖν γὰρ οἶκε ἱμοὶ ἱπαι ἡ σωτηρίῃ.” τὸν
 μὲν ταῦτα λίγι· τοὺς δὲ, προσκυνίοντας, ἱκπηδῖεν ἐς
 τὴν θάλασσαν· καὶ τὴν νῆα ἱπικουφισθιῖσαν, οὕτω δὴ
 ἀποσωθῆναι ἐς τὴν Ἀσίην. ὥς δι ἱκῆναι τάχιστα ἐς γῆν
 τὸν Ξέρξια, ποιῆσαι τειόνδε· ὅτι μὲν ἴσωνσι βασιλῆος τὴν
 ψυχὴν, δωρήσασθαι χρυσὴν στιφάνῃ τὸν κυβερνήτηα· ὅτι
 δὲ Περσίων πολλοὺς ἀπώλισι, ἀποταμιῦν τὴν κιθαλὴν
 αὐτοῦ.

119. Οὗτος δὲ ἄλλος λίγιται λόγος περὶ τοῦ Ξέρξια
 νόστου, οὐδαμῶς ἴμοιγι πιστὸς, οὔτε ἄλλως, οὔτε τὸ
 Περσίων τοῦτο πᾶθος. εἰ γὰρ δὴ ταῦτα οὕτω ἱρήθη
 ἐκ τοῦ κυβερνήτηα πρὸς Ξέρξια, ἐν μυρήσι γνώμῃσι
 μῖν οὐκ ἴχω ἀντίξοον, μὴ οὐκ ἂν ποιῆσαι βασιλῆα τει-
 όνδε· τοὺς μὲν ἐκ τοῦ καταστρώματος, καταβιβάσαι ἐς
 ποίλῃν νῆα, ἰόντας Πέρσας, καὶ Περσίων τοὺς πρῶτους
 τῶν δ' ἱρετῶν, ἰόντων Φοινίκων, ὅπως οὐκ ἂν ἴσων πλῆθος
 τοῖσι Πέρσῃσι ἱζίβῃσι ἐς τὴν θάλασσαν. ἀλλ' ὁ μὲν, ὥς

καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ὁδῷ χριώμενος ἄμα τῷ ἄλλῳ στρατῷ, ἀπινόστησι εἰς τὴν Ἀσίην.

120. Μίγα δὲ καὶ τόδε μαρτύριον φαίνεται γὰρ Πέρξης ἐν τῇ ὀπίσω κομιδῇ ἀπικόμενος εἰς Ἀθήνας, καὶ ξινίην τί σφι συνδύμιος, καὶ δωρησάμενος αὐτοὺς ἀπανάκη τι χρυσίῳ καὶ τήρη χρυσοπάστῳ. καὶ, ὥς αὐτοὶ λήγουσι Ἀθηναῖται, λέγοντες ἰμοίγε οὐδαμῶς πιστὰ, πρῶτον ἰλύσατο τὴν ζώνην φιύγων ἐξ Ἀθηναίων ὀπίσω, ὥς ἐν ἁδείῃ ἰών. πρὸς τοῦ Ἑλλησπόντου δὲ μᾶλλον τὰ Ἀθήνα ἴδρυται, ἢ τοῦ Στρυμόνος καὶ τῆς Ἡϊόνος, ὅθεν δὴ μιν φασὶ ἐπιβῆναι ἐπὶ τὴν νῆα.

121. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπεί τι οὐκ οἶοί τι ἐγίνοντο ἐξελίειν τὴν Ἀνδρῶν, τραπόμενοι εἰς Κάρυστον, καὶ δηϊώσαντες αὐτίκω τὴν χώραν, ἀπαλλάσσοντο εἰς Σαλαμῖνα. πρῶτα μὲν νυν τοῖσι θιοῖσι ἐξιῖλον ἀπροδίνα ἄλλα τε καὶ τριήρεις τρεῖς Φοινίσσας· τὴν μὲν, εἰς Ἰσθμὸν ἀναθῆναι, ἥπερ ἔστι καὶ εἰς ἡμῖν ἦν· τὴν δὲ, ἐπὶ Σούμιον τὴν δὲ, τῇ Αἴαντι αὐτοῦ εἰς Σαλαμῖνα. μετὰ δὲ τοῦτο, διαβάσαντο τὴν λήην, καὶ τὰ ἀπροδίνα ἀπέπιμψαν εἰς Δελφούς· ἐκ τῶν ἐγίνετο ἀνδριάς ἔχων ἐν τῇ χερὶ ἀκρωτήριον νηὸς, ἰὼν μίγαθος δυοκαίδεκα πηχίων· ἴστηκε δὲ οὗτος τῇπερ ὁ Μαιιδῶν Ἀλίξανδρος ὁ χρύσιος.

122. Πίμψαντες δὲ ἀπροδίνα οἱ Ἕλληνες εἰς Δελφούς, ἐπιμρώτιον τὸν θῖον ποινῇ, εἰ λελάβηκε πλήρεια καὶ ἀριστὰ τὰ ἀπροδίνα. ὁ δὲ παρ' Ἑλλήνων μὲν τῶν ἄλλων ἴφρησι ἔχυν, παρ' Αἰγινήταιων δὲ, οὐ· ἀλλὰ ἀπαίτις αὐτοὺς τὰ ἀριστήϊα τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίης. Αἰγινήται δὲ πυθόμενοι, ἀνέθισαν ἀστῖρας χρυσοῦς, οἱ ἐπὶ ἴστοῦ χαλπίου ἴστασι τρεῖς ἐπὶ τῆς γωνίης, ἀγχοτάτω τοῦ Κροίσου κρητῆρες.

123. Μετὰ δὲ τὴν διαίρισιν τῆς λήης ἴπλων οἱ Ἕλ-

ληντες ἐς τὸν Ἴσθμὸν, ἀριστήϊα δώσοντες τῷ ἀξιωματάτῳ
 γινομένῳ Ἑλλήνων ἀνὰ τὸν πόλεμον τοῦτον. ὥς δὲ ἀπι-
 κόμειοι οἱ στρατηγοὶ διενέμοντο τὰς ψήφους ἐπὶ τοῦ Πο-
 σιδάϊωνος τῷ βωμῷ, τὸν πρῶτον καὶ τὸν διύτερον κρίνοντες
 ἐκ πάντων· ἰνθαῦτα πᾶς τις αὐτίων ἰωῦτῳ ἐτίθειτο τὴν
 ψῆφον, αὐτὸς ἕκαστος δοκίαν ἄριστος γενέσθαι· διύτερα
 δὲ, οἱ πολλοὶ συνιζέπιπτον Θειμιστοκλῆα κρίνοντες. οἱ
 μὲν δὲ ἱμουνούντο· Θειμιστοκλῆς δὲ δευτερίοισι ὑπερι-
 βάλλετο πολλόν.

124. Οὐ βουλομένων δὲ ταῦτα κρίνειν τῶν Ἑλλήνων
 φθόνῳ, ἀλλ' ἀποπλυνόντων ἑκάστων ἐς τὴν ἰωῦτῶν ἀκρί-
 των, ὅμως Θειμιστοκλῆς ἐβώσθη τι καὶ ἰδοξώθη εἶναι
 ἀνὴρ πολλὸν Ἑλλήνων σοφώτατος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλ-
 λάδα. ἔτι δὲ νικῶν οὐκ ἐτιμήθη πρὸς τῶν ἐν Σαλαμῖνι
 ναυμαχησάντων, αὐτίκα μετὰ ταῦτα ἐς Λακεδαιμόνα
 ἀπίκετο, θύλων τιμηθῆναι. καί μιν Λακεδαιμόνιοι καλῶς
 μὲν ὑπιδίξαντο, μιγάλως δὲ ἐτίμησαν. ἀριστήϊα μὲν νυν
 ἴδουσι Εὐρυβιάδῃ ἱλαίης στίφαιον· σοφίης δὲ καὶ διξιώτη-
 τος, Θειμιστοκλείῃ, καὶ τούτῳ στίφαιον ἱλαίης. ἰδωρή-
 σαντο δὲ μιν ὄχρῳ τῷ ἐν Σπάρτῃ καλλιστεύσαντι. αἰνέ-
 σαντες δὲ πολλὰ, προέπιμψαν ἀπρόντα τριηκόσιοι Σπαρ-
 τητίων λογάδες, οὔτοι οἵπιδες καλίοιται, μίχρη
 οὕρων τῶν Τιγιστικῶν. μῦνον δὲ τοῦτον πάντων ἀνδρῶ-
 πων τῶν ἡμῖς ἴδμεν, Σπαρτιῆται προέπιμψαν.

125. Ὡς δὲ ἐκ τῆς Λακεδαιμόνος ἀπίκετο ἐς τὰς
 Ἀθήνας, ἰνθαῦτα Τιμόδημος Ἀφιδναῖος, τῶν ἰχθρῶν
 μὲν τῶν Θειμιστοκλῆος ἰὼν, ἄλλως δὲ οὐ τῶν ἰπιφανίων
 ἀνδρῶν, φθόνῳ καταμαργίων, ἐνίκει τὸν Θειμιστοκλῆα,
 τὴν ἐς Λακεδαιμόνα ἄπιξιν προφέρον, ὥς διὰ τὰς Ἀθήνας
 ἔχει τὰ γέρια τὰ παρὰ Λακεδαιμονίων, ἀλλ' οὐ δι' ἰωῦ-
 τόν. ὁ δὲ, ἰαί τι οὐκ ἱπάνετο ταῦτα λέγων ὁ Τιμόδημος,

ἴππῃ· “Οὕτω ἔχουσιν οὐτ’ ἂν ἰγῶ, ἰὼν Βελβιδίης,
 “ ἱεμῆθην οὕτω πρὸς Σπαρτητίαν, οὐτ’ ἂν σὺ, ὦ ἄνθρω-
 “ πῃ, ἰὼν Ἀθηναῖος.” ταῦτα μὲν νυνὶ ἐς τοσοῦτο ἰγίνετο.

126. ΑΡΤΑΒΑΖΟΣ δὲ ὁ Φαριάνιος, ἀνὴρ ἐν Πέρσῃσι
 λόγιμος καὶ πρὸς θῖν ἰὼν, ἐκ δὲ τῶν Πλαταιμῶν καὶ
 μᾶλλον ἴτι γινόμενος, ἔχων ἕξ μυριάδας στρατοῦ, τὸν
 Μαρδόνιον ἐξιλέξατο, πρὸς ἑαυτῷ βασιλεῖα μέχρι τοῦ πό-
 ρου. ὥς δὲ ὁ μὲν ἦν ἐν τῇ Ἀσίῃ, ὁ δὲ, ὅπισθεν πορευόμενος,
 κατὰ τὴν Παλλήνην ἰγίνετο, ἅτι Μαρδονίου τι χιμα-
 ρίζοντες περὶ Θισσαλίην τι καὶ Μακεδονίην, καὶ οὐδὲν
 καὶ κατισχύοντος ἦσαν ἐς τὸ ἄλλο στρατόπιδον, οὐκ ἰδε-
 καίου ἰντυχὸν ἀπιστιῶσι Ποτιδαίῃσι μὴ οὐκ ἔκαστρα-
 ποδίσασθαι σφίς. οἱ γὰρ Ποτιδαῖηται, ὥς βασιλεὺς
 παρεξήληλάν, καὶ ὁ καυτικὸς τοῖσι Πέρσῃσι οἰχώσις
 φύγων ἐκ τῆς Σαλαμῖνος, ἐκ τοῦ φανερῶ ἀπίστασαν
 ἀπὸ τῶν βαρβάρων· ὥς δὲ καὶ ἄλλοι οἱ τὴν Παλλήνην
 ἔχοντες.

127. Ἐνθαῦτα δὲ Ἀρτάβαζος ἐπολιόρει τὴν Ποτι-
 daίην. ὑποπτεύσας δὲ καὶ τοὺς Ὀλυνθίους ἀπίστασθαι
 ἀπὸ βασιλῆος, καὶ ταύτην ἐπολιόρει. ἔχον δὲ αὐτὴν
 Βορτιαῖοι, οἱ ἐκ τοῦ Θερμαίου κόλπου ἑκπαύσαντες ὅπρῳ
 Μακεδόνων. ἰππὶ δὲ σφίς ἴλε πολιορκίαν, κατίσφαξεν
 ἑξαγαγὼν ἐς λίμνην τὴν δὲ πόλιν παραδιδῶν Κριτοβόλῳ
 Τορωναίῳ ἱπποτροπῶν, καὶ τῇ Χαλκιδικῇ γίνεσθαι. καὶ
 οὕτω Ὀλυνθοὶ Χαλκιδεῖς ἔσχον.

128. Ἐξελὼν δὲ ταύτην ὁ Ἀρτάβαζος, τῇ Ποτιδαίῃ
 ἰντιταμίως προσέειπε. προσέχοντι δὲ οἱ πρὸς ὅμως συντί-
 θεται πρὸς ὁσίην Τιμάξιονος ὁ τῶν Σκιωνικῶν στρατηγός·
 ὅτινα μὲν τρέπον ἀρχὴν, ἰγῶν οὐκ ἔχω ἴππῃ, οὐ γὰρ
 ἂν λίγισται· τέλος μίνετο, τοιάδε ἰγίνετο. ὅπως βουλίαν
 γράψαι ἢ Τιμάξιονος ἰδίῳ παρὰ Ἀρτάβαζον πῶν ψαι,

ἡ Ἀρτάβαζος παρὰ Τιμόξεινον, τοξίσματος παρὰ τὰς γλοφίδας περιιλιζαντες, καὶ πτερώσαντες τὸ βυβλίον, ἰτόξεινον ἐς συγκείμενον χωρίον. ἰπάζιστος δὲ ἰγίνετο ὁ Τιμόξεινος προδιδούς τὴν Ποτιδαίαν. τοξίσων γὰρ ὁ Ἀρτάβαζος ἐς τὸ συγκείμενον, ἄμαρτων τοῦ χωρίου τούτου, βάλλει ἀνδρὲς Ποτιδαίῃσι τὸν ὄμον. τὸν δὲ, βληθέντα περιδράμι ὅμιλος, οἷα φιλίει γίνεσθαι ἐν πολέμῳ· οἱ αὐτίκα τὸ τόξιμα λαβόντες, ὡς ἱμαδοὺς τὸ βυβλίον, ἴφιστον ἐπὶ τοὺς στρατηγούς· παρὴν δὲ καὶ τῶν ἄλλων Παλληναίων συμμαχίῃ. τοῖσι δὲ στρατηγοῖσι ἐπιλιζαμένοισι τὸ βυβλίον, καὶ μαδοῦσι τὸν αἵτιον τῆς προδοσίης, ἰδοῦσι μὴ καταπλῆξαι Τιμόξεινον προδοσίῃ, τῆς Σκιωναίων πόλιος ὄντας, μὴ νομιζοίαιτο εἶναι Σκιωναῖοι ἐς τὸν μετίπειτα χρόνον αὐτὸν προδοταί. ὁ μὲν δὲ τοιοῦτον ἐρέσθω ἰπάζιστος ἰγίνετο.

129. Ἀρταβάζω δὲ ἰπιυδὴ πολιορκίοντι ἰγιγόνισαν τρεῖς μῆνις, γίνεται ἔμπροστις τῆς θαλάσσης μεγάλη, καὶ χρόνιοι ἐπὶ πολλόν. ἰδόντες δὲ οἱ βάρβαροι τίναγος γινόμενον, παρήϊσαν ἐς τὴν Παλλήνην. ὡς δὲ τὰς δύο μὲν μοίρας διδοιορκήσαν, ἔτι δὲ τρεῖς ὑπόλοιποι ἔσαν, τὰς διαλθόντας χρὴν ἔσω εἶναι ἐν τῇ Παλλήνῃ, ἰπῆλθαι πλημυρὲς τῆς θαλάσσης μεγάλη, ὅση οὐδαμὰ κω, ὡς οἱ ἰπχωριοὶ λήγουσι, πολλάκις γινομένη. οἱ μὲν δὲ νέειν αὐτίκω οὐκ ἰπιστάμενοι διεφθίροντο, τοὺς δὲ ἰπισταμένους Ποτιδαίῃται ἰπιπλῶσαντες πλοίοισι ἀπώλisan. αἷτιον δὲ λήγουσι Ποτιδαίῃται τῆς τε ῥηχίης καὶ τῆς πλημυρίδος καὶ τοῦ Περσικοῦ πάθους γινέσθαι τόδε, ὅτι τοῦ Ποσειδωνίου ἐς τὸν νηὸν καὶ τὸ ἄγαλμα τὸ ἐν τῷ προαστείῳ ἡσίβησαν οὗτοι τῶν Περσίων τοῖσι καὶ διεφθάρησαν ὑπὸ τῆς θαλάσσης. αἷτιον δὲ τοῦτο λήγοντες, εὐ λήγειν ἱμοιγε δοπίουσι. τοὺς δὲ περιγινομένους ἀπῆγε Ἀρτάβαζος ἐς

Θισσαλὴν παρὰ Μαρδόνιον. οὗτοι μὲν οἱ προπύμπαντες βασιλῆα, οὕτω ἔπρηξαν.

130. Ο ΔΕ ναυτικὸς ὁ Ξέρξῃ περιγινόμενος, ὥς προσέμιξι τῇ Ἀσίῃ, φεύγων ἐκ Σαλαμῖνος, καὶ βασιλῆά τι καὶ τὴν στρατιὴν ἐκ Χερσονήσου διπύρῳθμυσι ἐς Ἄβυδον, ἐχειμίρισι ἐν Κύμῃ. Ἰαρος δὲ ἐπιλάμπαντος, πρῶτος συνελίγντο ἐς Σάμον· αἱ δὲ τῶν νηῶν καὶ ἐχειμίρισαν αὐτοῦ. Περσίων δὲ καὶ Μήδων οἱ πλιῦνις ἐπιβάτινον. στρατηγοὶ δὲ σφι ἐπῆλθον, Μαρδόντης τι ὁ Βαγαίου καὶ Ἀρταύτης ὁ Ἀρταχαίου· συνῆρχε δὲ τοῖσι καὶ ἀδελφιδίος αὐτοῦ Ἀρταύντιω προσελομένου ὁ Ἀμίτρης. ἄτι δὲ μεγάλας πληγέντες, οὐ προήϊσαν ἀνωτίρῳ τὸ πρὸς ἱσπέρης, οὐδ' ἐπηνάγκαζι οὐδὲ εἰς· ἀλλ' ἐν τῇ Σάμῃ κατήμιναι, ἐφύλασσον τὴν Ἰωνίην μὴ ἀποστῇ, νῆας ἔχοντες σὺν τῆσι Ἰάσι τριηκοσίας. οὐ μὲν οὐδὲ προσιδέκοντο τοὺς Ἕλληνας ἐλευσίσθαι ἐς τὴν Ἰωνίην, ἀλλ' ἀποχρήσειν σφι τὴν ἰωῦτῶν φυλάσσειν· σταθμύμιναι ὅτι σφίας οὐκ ἐπιδίωξαν φεύγοντας ἐκ Σαλαμῖνος, ἀλλ' ἄσμιναι ἀπαλλάσσοντο. κατὰ μὲν νυν τὴν θάλασσαν ἰσσωμῖναι ἴσαν τῇ θυμῷ, πειρῇ δὲ ἰδόκειον πολλὸν κρατήσιν τὸν Μαρδόνιον. ἰόντες δὲ ἐν Σάμῃ, ἅμα μὲν ἐβουλεύοντο εἴ τι δυναίατο κακὸν τοὺς πολεμίους ποίειν, ἅμα δὲ καὶ ὠτακούσκειον ἔκη πείσεται τὰ Μαρδονίου πρήγματα.

131. Τοὺς δὲ Ἕλληνας τό, τι ἔαρ γινόμενον ἤγχιε, καὶ Μαρδόνιος ἐν Θισσαλίῃ ἰών. ὁ μὲν δὴ πειρῆς οὐκω συνελίγντο· ὁ δὲ ναυτικὸς ἀπίκντο ἐς Λῆγιναν, νῆες ἀριθμὸν δέκα καὶ ἑκατόν. στρατηγὸς δὲ καὶ ναύαρχος ἦν Λευτυχίδης ὁ Μινάριος, τοῦ Ἠγησίλειω, τοῦ Ἰπποκρατίδιω, τοῦ Λευτυχίδιω, τοῦ Ἀναξίλειω, τοῦ Ἀρχιδήμου, τοῦ Ἀναξανδρίδιω, τοῦ Θιοπόμπου, τοῦ Νικάνδρου, τοῦ Χαρίλλου, τοῦ Εὐδόμου, τοῦ Πολυδίκτιος, τοῦ Περυτάνιος,

τοῦ Εὐρυφῶντος, τοῦ Προκλῆος, τοῦ Ἀριστοδήμου, τοῦ Ἀριστομάχου, τοῦ Κλισοδαίου, τοῦ Ἰλλου, τοῦ Ἡρακλῆος· ἰὼν τῆς ἱτέρης οἰκίης τῶν βασιλῆων. οὗτοι πάντες, πλὴν τῶν δυῶν τῶν μετὰ Λευτυχιῖδα πρώτων καταλιχθέντων, οἱ ἄλλοι, βασιλῆς ἐγίνοντο Σπάρτης. Ἀθηναίων δὲ ἰστρατήγει Ξάνθιππος ὁ Ἀρίφρωνος.

132. Ὡς δὲ παριγίνοντο εἰς τὴν Αἴγιναν πᾶσαι αἱ νῆες, ἀπίκοντο Ἴωνων ἄγγελοι εἰς τὸ στρατόπιδον τῶν Ἑλλήνων· οἱ καὶ εἰς τὴν Σπάρτην ὀλίγη πρότερον τουτίων ἀπικόμεινοι, ἰδόντο Λακιδαιμονίων ἱλιυθιροῦν τὴν Ἰωνίην· τῶν καὶ Ἡρόδοτος ὁ Βασιλεῖδω ἦν. οἱ στασιῶταί σφι γινόμενοι, ἐπιβούλιον θάνατον Στράττι τῷ Χίου τυράνῳ, ἰόντες ἀρχὴν ἱπτά· ἐπιβουλιούντες δὲ ὥς φανεροὶ ἐγίνοντο, ἱξινείπαντος τὴν ἐπιχείρησιν ἰνὸς τῶν μιτιχόντων, οὕτω δὲ οἱ λοιποὶ, ἱξ ἰόντες, ὑπεξίσχον ἐκ τῆς Χίου, καὶ εἰς Σπάρτην ἀπίκοντο, καὶ δὴ καὶ τότε εἰς τὴν Αἴγιναν, τῶν Ἑλλήνων δίομεινοι καταπλῶσαι εἰς τὴν Ἰωνίην· οἱ προήγαγον αὐτοὺς μόγῃς μέχρι Δήλου. τὸ γὰρ πρῶτον πᾶν διπλὸν ἦν τοῖσι Ἕλλησι, οὔτε τῶν χώρων ἰοῦσι ἐμπείροις, στρακτῆς τι πάντα πλῆα ἰδοῦσι εἶναι· τὴν δὲ Σάμον ἐπιστάτο δόξῃ καὶ Ἡρακλῆος στήλας ἴσον ἀπείχιν. συνίππτει δὲ τοιοῦτο, ὥσπερ τοὺς μὲν βαρβάρους τὸ πρὸς ἱσπέρης ἀνωτέρω Σάμου μὴ τολμᾶν καταπλῶσαι καταρβωδηκότας, τοὺς δὲ Ἕλληνας, χρητίζόντων Χίων, τὸ πρὸς τὴν ἡῶ κατωτέρω Δήλου. οὕτω δῖος τὸ μῖσον ἐφύλασσε σφιν.

133. Οἱ μὲν δὲ Ἕλληνες ἴπλων εἰς τὴν Δήλον· Μαρδόνιος δὲ περὶ τὴν Θισσαλίην ἰχίμαζι. ἐνθιῦται δὲ ὀρμιώμεινος, ἱριμπε κατὰ τὰ χρηστήρια ἄνδρα Εὐρωπία γένος, τῷ οὐνομα ἦν Μῦς· ἐντιλάμεινος πανταχῇ μιν χρῆσόμενον ἰλθῶν, τῶν οἷά τι ἦν σφι ἀποκυρήσασθαι. δ,

τι μὲν βουλόμενος ἱκμαδίην πρὸς τῶν χρηστηρίων ταῦτα ἐπιτίλλετο, οὐκ ἔχω φράσαι· οὐ γὰρ ὦν λίγεται· δοκίω δ' ἔγωγε περὶ τῶν παριόντων πρηγμάτων, καὶ οὐκ ἄλλων πῶς πείψαι.

134. Οὗτος ὁ Μῦς ἔς τε Λιβάδιαν ἀπικόμενος φαίνεται, καὶ μισθῷ πείσας τῶν ἐπιχωρίων ἄνδρα, καταβῆναι παρὰ Τροφώνιον· καὶ ἔς Ἄδας τὰς Φωκίαν ἀπικόμενος ἐπὶ τὸ χρηστήριον. καὶ δὴ καὶ ἔς Θήβας πρῶτα ὡς ἀπίπτα, τοῦτο μὲν, τῇ Ἰσμηνίῃ Ἀπόλλωνι ἰχρήσατο· ἔστι δὲ, κατὰπερ ἐν Ὀλυμπίῃ, ἱροῖσι αὐτόθι χρηστηριάζεσθαι· τοῦτο δὲ, ξιῶν τινα καὶ οὐ Θηβαίῳ χρέμασι πείσας, κατακοίμισε ἔς Ἀμφιάριον. Θηβαίῳ δὲ οὐδενὶ ἔξιστι μαντεύεσθαι αὐτόθι διὰ τοῦτο. ἐκίλευσέ σφιν οὐδ' Ἀμφιάριος διὰ χρηστήριον ποιούμενος, ἐκίτερά βούλοντας ἰλίσθαι τουτέων, ἰωῦτῃ ἢ ἄτε μάντι χρεῖσθαι, ἢ ἄτε συμμάχῃ, τοῦ ἐτέρου ἀπικομένου· οἱ δὲ σύμμαχόν μιν εἶλοντο εἶναι. διὰ τοῦτο μὲν οὐκ ἔξιστι Θηβαίῳ οὐδενὶ αὐτόθι ἱγναταποιμηθῆναι.

135. Τόθι δὲ θούμᾳ μοι μίγιστον γενέσθαι λίγεται ὑπὸ Θηβαίων. ἔλθειν ἄρα τὸν Εὐρωπία Μῦν, περὶ τρωφόμενον πάντα τὰ χρηστήρια, καὶ ἔς τοῦ Πτώου Ἀπόλλωνος τὸ τέμνος. τοῦτο δὲ τὸ ἱεῖον, καλεῖται μὲν Πτώον, ἔστι δὲ Θηβαίων, κίεται δὲ ὑπὲρ τῆς Κωπαιῆδος λίμνης πρὸς οὐρεῖ, ἀγχοτάτω Ἀφραιφίης πόλιος. ἔς τοῦτο τὸ ἱεῖον ἐπὶ τε παρελθεῖν τὸν καλέμενον τοῦτον Μῦν, ἵπτεσθαι οἱ τῶν ἀστῶν αἰριτοὺς ἄνδρας τρεῖς ἀπὸ τοῦ ποινοῦ, ὡς ἀπογραφόμενους τὰ θισπιῶν ἱελλε. καὶ πρὸς τε τὸν πρέμαντιν βαρβάρῳ γλώσσει χρεῖν· καὶ τοὺς μὲν ἱπομένους τῶν Θηβαίων ἐν θούμασι ἔχεισθαι ἀκούοντας βαρβάρου γλώσσης ἀπὸ Ἑλλάδος, οὐδὲ ἔχειν δ', τι χρήσονται τῇ παρίοντι πρηγμάτων· τὸν δὲ Εὐρω-

πῶς Μῦν ἱξαρτάσαιντα παρ' αὐτίων τὴν ἰφίροντο δίλτον, τὰ ληγόμενα ὑπὸ τοῦ προφήτου γράφειν ἐς αὐτήν· φάναι δὲ, Καρὶη μιν γλώσση χερῶν συγγραψάμενον δὲ, εἰ-
χισθαι ἀπίοντα ἐς Θισσαλίην.

136. Μαργόνιος δὲ ἐπιλιζάμενος ὃ, τι δὴ ἦν λέγοντα τὰ χρηστήρια, μετὰ ταῦτα ἔπιμψε ἄγγιλον ἐς Ἀθήνας Ἀλιξάνδρου τὸν Ἀμύντιω, ἄνδρα Μαιιδόνα· ἅμα μὲν, ὅτι οἱ προσκηδῖς οἱ Πέρσαι ἴσαν· Ἀλιξάνδρου γὰρ ἀδελφὴν Γυγαίην, Ἀμύντιω δὲ θυγατέρα, Βουζάρης ἀνὴρ Πέρσης ἴσχι, ἐκ τῆς οἱ ἱγιγόνει Ἀμύντης ὁ ἐν τῇ Ἀσίῃ, ἔχων τὸ εὖνομα τοῦ μητροπάτορος· τῷ δὲ ἐκ βασιλῆος τῆς Φρυγίης ἰδόμεν Ἀλάβαντα πόλις μεγάλη ἐ-
μεισθαι· ἅμα δὲ ὁ Μαργόνιος πυθόμενος ὅτι πρόξενός τι εἴη καὶ εὐεργέτης ὁ Ἀλιξάνδρος, ἔπιμψι. τοὺς γὰρ Ἀθηναίους οὕτω ἰδόμεν μάλιστα προσκλήσειςθαι, λιών τι πολλὸν ἄρα ἀκούων εἶναι καὶ ἄλκιμον τά τι κατὰ τὴν θάλασσαν συντυχόντα σφι παθήματα κατιργασαμένους μάλιστα Ἀθηναίους ἐπίστατο. τουτίων δὲ προσγινόμε-
νων, κατήλπιζε εὐπιστίως τῆς θαλάσσης κρατήσιν· τά-
περ ἂν καὶ ἦν περὶ τὴν ἰδόμεν πολλὸν εἶναι κρίσεων· αὐτῷ τι ἐλογίζετο κατ' ἐπὶ τὴν οἱ τὰ πρήγματα εἶσθαι τῶν Ἑλληνικῶν. τάχα δ' ἂν καὶ τὰ χρηστήρια ταῦτά οἱ προλέγοι, συμβουλευόντα σύμμαχον τοῖς Ἀθηναῖοις οἱ παύσειςθαι τοῖς δὲ περὶ τὸν εὖνομα ἔπιμψι.

137. ΤΟΤ ἈΕ Ἀλιξάνδρου τούτου ἔσδομος γινέτωρ Περδίκκης ἐστὶ, ὁ κτησάμενος τῶν Μαιιδόνων τὴν τυραν-
νίδα τρέψῃ τοῖσδε. ἐξ Ἀργείας ἔφυγον ἐς Ἰλλυριοὺς τῶν Τημενῶ ἀπογόνων τρεῖς ἀδελφοὶ, Γαυάνης τι καὶ Ἀίρεπος καὶ Περδίκκης· ἐκ δὲ Ἰλλυριῶν ὑπερβαλόντες ἐς τὴν αἰὼν Μαιιδονίην, ἀπίκοντο ἐς Λιβαίην πόλιν. ἐν-
θ' αὐτὰ δὲ ἰδόντες ἐπὶ μισθῷ παρὰ τῷ βασιλεῖ· ὁ μὲν,

ἴππους νίμων· ὁ δὲ, βούς· ὁ δὲ νώτατος αὐτίων Περδί-
κης, τὰ λιπτά· τῶν προβάτων. ἔσαν δὲ τοπάλαι καὶ αἱ
τυραννίδες τῶν ἀνθρώπων ἀσθινεῖς χρήμασι, οὐ μόνον ὁ
δῆμος. ἡ δὲ γυνὴ τοῦ βασιλῆος, αὐτὴ τὰ σιτία σφί-
ῃσι. ὅπως δὲ ὀπταῖτο ὁ ἄρτος τοῦ παιδὸς [τοῦ Θητὸς
τοῦ Περδίκκιω], διπλήσις ἐγίνετο αὐτὸς ἰωῦτοῦ. ἔπει
δὲ αἱ τοῦτο τοῦτο ἐγίνετο, ἔπει πρὸς τὸν ἄνδρα ἰωῦτης.
τὸν δὲ ἀκούσαντα ἐσῆλθε αὐτίκα, ὡς εἴη τέρας, καὶ φέροι
εἰς μέγα τι. καλίσας δὲ τοὺς Θῆτας, προηγόρευέ σφι
ἀπαλλάσσεσθαι ἐκ γῆς τῆς ἰωῦτοῦ. οἱ δὲ, τὸν μισθὸν
ἔφασαν δίκαιοι εἶναι ἀπολαβόντες, οὕτω ἐξίεναι. ἐνθαῦτα
ὁ βασιλεὺς, τῷ μισθοῦ πῶρι ἀκούσας, ἦν γὰρ κατὰ τὴν
καπνοδόκην εἰς τὸν οἶκον ἐσίχων ὁ ἥλιος, ἔπει, θισβλαβῆς
γενόμενος· “ Μισθὸν δὲ ὑμῖν ἐγὼ ὑμῶν ἄξιον τόνδε ἀπο-
“ δίδωμι ” δειξας τὸν ἥλιον. ὁ μὲν δὲ Γαυάνης τε καὶ ὁ
Ἄϊροπος οἱ πρῶτοι ἔστασαν ἐκπιπληγμένοι, ὡς ἤκου-
σαν ταῦτα. ὁ δὲ παῖς, ἐτύγχανε γὰρ ἔχων μάχαιραν,
εἶπας τὰδε, “ Δικέομιθα, ὦ βασιλεῦ, τὰ δίδως, ” περι-
γράφει τῇ μαχαίρῃ εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ οἴκου τὸν ἥλιον·
περιγράψας δὲ, εἰς τὸν κόλπον τρεῖς ἀρυσάμενος τοῦ ἡλίου,
ἀπαλλάσσειτο αὐτός τε καὶ οἱ μὶτ’ ἐκείνου. οἱ μὲν δὲ
ἀπήϊσαν.

138. Τῷ δὲ βασιλεῖ σημαίνει τις τῶν παρίδρων, εἶόν
τι χρῆμα ποιήσῃ ὁ παῖς, καὶ ὡς σὺν νόμῳ κείνων ὁ νώ-
τατος λάβοι τὰ δεδομένα. ὁ δὲ, ταῦτα ἀκούσας, καὶ
ὄξυνθεις, πῶρι ἐπ’ αὐτοὺς ἰππίας ἀπολείοντας. ποτα-
μὸς δὲ ἵστί ἐν τῇ χώρῃ ταύτῃ, τῷ θύουσι οἱ τοιούτων τῶν
ἀνδρῶν ἀπ’ Ἀργίου ἀπόγονοι σωτῆρι. οὗτος, ἐπεί τε διέ-
βησαν οἱ Τημενίδαι, μέγας οὕτω ἰρρύη ἄσπερ τοὺς ἰππίας
μὴ οἴους εἰ γενέσθαι διαβῆναι. οἱ δὲ, ἀπικόμενοι εἰς ἄλ-
λην γῆν τῆς Μακεδονίης, οἴκησαν πύλας τῶν κήπων τῶν.

λειγομένῳ εἶναι Μίδεια τοῦ Γερδίου· ἐν τοῖσι φύεται αὐτό-
ματα ῥόδα, ἐν ἱκαστον ἔχον ἐξήκοντα φύλλα, ὅδμῃ τε
ὑπερφέροντα τῶν ἄλλων. ἐν τούτοισι καὶ ὁ Σιληνὸς τοῖσι
κῆποισι ἦλω, ὥς λίγεται ὑπὸ Μακιδόνων. ὑπὲρ δὲ τῶν
κῆπων οὖρος κίεται, Βέρμιον οὖνομα, ἄβαστον ὑπὸ χιμῶ-
νος. ἐνθιῦται δὲ ὀρμιώμενοι, ὥς ταύτην ἴσχον, κατιστρέ-
φοντο καὶ τὴν ἄλλην Μακιδοίην.

139. Ἀπὸ τούτου δὴ τοῦ Περδίκκω Ἀλίξανδρος ὥδε
ἰγυγόνει. Ἀμύντιω παῖς ἦν Ἀλίξανδρος· Ἀμύντης δὲ,
Ἀλκίτιω· Ἀλκίτιω δὲ πατὴρ ἦν Αἰρώπος· τοῦ δὲ, Φί-
λιππος· Φιλίππου δὲ, Ἀργαῖος· τοῦ δὲ, Περδίκκης, ὁ
κτησάμενος τὴν ἀρχήν. ἰγυγόνει μὲν δὴ ὥδε Ἀλίξανδρος
ὁ Ἀμύντιω.

140. ΩΣ ΔΕ ἀπίκτο ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποσιμφοδίς
ὑπὸ Μακεδονίου, ἔλγει τὰδε· “Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Μακεδό-
“ νιος τὰδε λέγει, Ἐμοὶ ἀγγιγλή ἦκε παρὰ βασιλῆος,
“ λέγουσα οὕτω, Ἀθηναίοισι τὰς ἀμαρτάδας τὰς ἐξ
“ ἱκίων ἐς ἐμὲ γινομένης πάσας μετήμι· νῦν τε ὥδε,
“ Μακεδόνι, ποίει. τοῦτο μὲν, τὴν γῆν σφί ἀπόδος· τοῦτο
“ δὲ, ἄλλην πρὸς ταύτην ἐλίσθων αὐτοὶ, ἥσιντι αἶν ἰδί-
“ λωσι, ἰόντες αὐτόνομοι. ἰρά τε πάντα σφί, ἦν δὴ βού-
“ λωνταί γι ἐμοὶ ὁμολογίην, ἀνόρθωσον, ὅσα ἐγὼ ἐνέ-
“ πρησα. Τουτίων δὲ ἀπιγμίνων, ἀναγκαίως ἔχει μοι
“ ποίειν ταῦτα, ἦν μὴ τὸ ὑμέτερον ἀντίον γίνηται. λί-
“ γω δὲ ὑμῖν τὰδε· νῦν τί μαίνισθε πόλεμον βασιλείῃ
“ ἀνταιρέομενοι; οὔτε γὰρ αἶν ὑπερβάλοισθε, οὔτε οἰοί-
“ τε ἴσθι ἀντίχιν τὸν πάντα χρόνον. ἰδῖτε μὲν γὰρ
“ τῆς Ξέρξω στρατηλασίης τὸ πλῆθος, καὶ τὰ ἔργα·
“ πυνθάνισθε δὲ καὶ τὴν νῦν παρ’ ἐμὲ ἰούσαν δύναμιν
“ ὥστε καὶ ἦν ἡμίας ὑπερβάλησθε, καὶ νικήσῃτε, τοῦπτερ
“ ὑμῖν οὐδὲμὴ ἐλπίς, εἴπερ εὖ φρονίτε, ἄλλη παρίστα

“πολλαπλησίη. μὴ ὦν βούλησθε παριστῆναι βασιλῆϊ,
 “στῆρισθαι μὲν τῆς χώρας, θῆναι δὲ καὶ περὶ ὑμῶν ἀφ-
 “τῶν· ἀλλὰ καταλύσασθε. παρίχι δὲ ὑμῖν πάλλιστα
 “καταλύσασθαι, βασιλῆος ταύτης ὤρημίνου. ἴσσι
 “ἰλιούθρου, ἡμῖν ὁμαιχμίην συνθίμνοι ἀνι τι δόλου
 “καὶ ἀπάτης. Μαρδόνιος μὲν ταῦτα, ὃ Ἀθηναῖοι, ἐν-
 “τείλατό μοι εἶπαι πρὸς ὑμῖας. ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τούτης
 “τῆς πρὸς ὑμῖας ἐούσης ἐξ ἡμεῦ, οὐδὲν λίσσω· οὐ γὰρ ἂν
 “νῦν πρῶτον ἐπαύθαι. προσχρητίζω δὲ ὑμῶν πείθει-
 “σθαι Μαρδονίῳ· ἱστορία γὰρ ὑμῖν οὐκ οἶσις τι ἱστορίαισι
 “τὸν πάντα χρόνον πολέμειν Πέρσῃ. εἰ γὰρ ἰσώρων
 “τοῦτο ἐν ὑμῖν, οὐκ ἂν ποτε ἐς ὑμῖας ἦλθον, ἔχον λό-
 “γους τεύσει. καὶ γὰρ δύναμις ὑπὲρ ἀνδραπῶν ἡ βασι-
 “λῆς ἴσσι καὶ χεῖρ ὑπερμήκης. ἢ ὦν μὴ αὐτίκα ὁμολο-
 “γήσῃ, μεγάλη προτιμότης ἐπ’ οἷσι ὁμολογίην ἰδί-
 “λουσι, διμαίνειν ὑπὲρ ὑμῶν, ἐν τρίβῳ τι μάλιστα εἰρη-
 “μίων τῶν συμμάχων πάντων, αἰεὶ τι φθινόμενων
 “μούνων, ἐξαίρετόν τι μεταίχμιον τὴν γῆν ἐκτεμίνων.
 “ἀλλὰ πείθισθε, πολλοῦ γὰρ ὑμῖν ἄξια ταῦτα, εἰ βα-
 “σιλεύς γι’ ὁ μέγας μούνοισι ὑμῖν Ἑλλήνων τὰς ἀμαρ-
 “τάδας ἀποιεῖ, ἰδίῳ φίλος γινέσθαι.” Ἀλῆξανδρος
 μὲν ταῦτα ἔλιξε.

141. Λακιδαιμόνοιο δὲ, ποθόμενοι ἦσαν Ἀλῆξανδρον ἐς
 Ἀθήνας, ἐς ὁμολογίην ἄξοντα τῷ βασιλεῖ Ἀθηναίους,
 ἀναμνησθέντες τῶν λόγων, ὃς σφίσι χρεῖός ἴσσι ἄμα
 τοῖσι ἄλλοις Δωριεῦσι ἐκπίπτειν ἐκ Πελοποννήσου ἐπὶ
 Μῆδων τι καὶ Ἀθηναίων, κέρτα τι ἴδυσαν μὴ ὁμολογή-
 σαι τῷ Πέρσῃ Ἀθηναῖοι, αὐτίκα τί σφι ἔδοξε τίμω
 ἀγγίλους. καὶ δὲ συνήγαγον ὥστε ἡμεῖς σφίσι γίνεσθαι
 τὴν κατάστασιν. ἱπανίμειναν γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι διατρέχον-
 τες, εὐ ἐπιστάμηναι ὅτι ἡμιλλαν Λακιδαιμόνοιο πείσεσθαι

ἀκουσα παρὰ τοῦ βαρβάρου ἑγγυλοι ἰσ' ὁμολογίῃ, πυ-
 θόμηνόι τι, πύμπην κατὰ τάχος ἀγγίλους. ἰπότηδες
 ἦν ἱποίουν, ἰδυκνύμηναι τοῖσι Λακιδαιμονίοισι τὴν ἰαυτῶν
 γνώμην.

142. Ὡς δὲ ἱπαύσατο λίγων Ἀλίξανδρος, διαδιξάμι-
 νοι ἔλεγον οἱ ἀπὸ Σπάρτης ἄγγυλοι· “ Ἡμῖας δὲ ἱπιμ-
 ψαν Λακιδαιμόνιοι διηγομένους ὑμῶν, μήτι νώτιρον
 “ ποιῶν μηδὲν κατὰ τὴν Ἑλλάδα, μήτι λόγους ἰδῆκε-
 “ σθαι παρὰ τοῦ βαρβάρου. οὔτε γὰρ δίκαιον οὐδαμῶς,
 “ οὔτε κόσμον φέροι οὔτε γι ἄλλοις Ἑλλήτων οὐδαμοῖσι,
 “ ὑμῖν δὲ δὴ καὶ διὰ πάντων ἥμισυ, πολλῶν ἰνικα.
 “ ἔγείρατε γὰρ τόδε τὸν πόλεμον ὑμῖς, εὐδὲν ἡμῶν
 “ βουλομένων, καὶ περὶ τῆς ὑμετέρας ἀρχῇν ὁ ἀγὼν
 “ ἐγένετο· οὐν δὲ φέροι καὶ ἰς πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα. ἄλ-
 “ λως τι, τουτίων ἀπεικνύων αἰτίους γινίσθαι δου-
 “ λουμένη τοῖσι Ἕλλησι Ἀθηναίους, οὐδαμῶς ἀνασχιστόν·
 “ οἷτιναι αἰὶν καὶ τὸ πάλαι φαίνεσθαι πολλοὺς ἰλιυθιρῶ-
 “ σαιτες ἀνδρώων. πιζιυμῖνοις μίνται ὑμῖν συναχθό-
 “ μεθα, καὶ ἴτι παρῶν ἰστειρήθητε διζῶν ἥδη, καὶ ἴτι
 “ οἰκοφθόρησθαι χρεῖον ἥδη πολλόν. ἀντὶ τουτίων δὲ
 “ ὑμῖν Λακιδαιμόνιοί τι καὶ οἱ σύμμαχοι ἱπαγγίλλονται
 “ γυναικῆς τι καὶ τὰ ἰς πόλεμον ἄχρηστα οἰκιστίων
 “ ἰχόμενα πάντα ἐπιθρήψιν, ἴσθ' ἂν ὁ πόλεμος ὀδι συ-
 “ νιστήκη. μηδὲ ὑμῖας Ἀλίξανδρος ὁ Μακιδὼν ἀναγνώση,
 “ λήπας τὸν Μακεδονίου λόγον. τουτῳ μὲν γὰρ ταῦτα
 “ ποιησία ἰσθ'· τυράννοι γὰρ ἰὼν, τυράννῳ συνηπατι-
 “ γάζετα· ὑμῖν δὲ γι οὐ ποιησία, ἴπαιρ εὖ τυγχά-
 “ νει φροῖοντις, ἰπισταμῖνοις, ὡς βαρβάρου ἴσθαι οὔτε
 “ πιστόν, οὔτε ἀληθὲς οὐδὲν.” ταῦτα ἔλεξαν οἱ ἄγγυλοι.

143. Ἀθηναῖοι δὲ περὶ μὲν Ἀλίξανδρου ὑπεκρίναντο
 τάδε· “ Καὶ αὐτοὶ τοῦτό γι ἱπιστάμεθα, ἴτι πολλα-

“ πλῆσίη ἔσσι τῷ Μῆδω δύναμις ἥπερ ἡμῖν· ὥστε οὐδὲν
 “ δέει τοῦτό γε ἐνιδίξιν. ἀλλ’ ὅμως ἰλιυθιρίης γλιχό-
 “ μιναι, ἀμυνόμεθα οὕτω ὅπως ἂν καὶ δυνάμεθα. ὁμολο-
 “ γῆσαι δὲ τῷ βαρβάρῳ μήτε σὺ ἡμίας περὶ ἄναπείθιν,
 “ οὔτε ἡμῖς πεισόμεθα. νῦν δὲ ἀπάγγιλλε Μαρδονίῳ ὥς
 “ Ἀθηναῖοι λέγουσι, ἔστ’ ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἔη
 “ τῆσπερ καὶ νῦν ἔρχεται, μήποτε ὁμολογήσειν ἡμίας
 “ Ξέρξῃ· ἀλλὰ θιοῖσί τε συμμάχοισι πῶσυνοί μιν ἐπί-
 “ ξιμιν ἀμυνόμενοι, καὶ τοῖσι ἥρωσι, τῶν ἐκείνους οὐδιμήν
 “ ὅπιν ἔχων, ἐνίπρησι τοὺς τι οἴκους καὶ τὰ ἀγάλματα.
 “ σὺ τε τοῦ λοιποῦ λόγους ἔχων τοιούσδε μὴ ἐπιφαίνε
 “ Ἀθηναίοισι· μηδὲ δοκίων χρηστὰ ὑπουργίειν, ἀδίμιστα
 “ ἔρδιν παραίνει. οὐ γάρ σε βουλόμην οὐδὲν ἔχαρι
 “ πρὸς Ἀθηναίων παθίειν, ἴοντα προξενόν· τι καὶ
 “ φίλον.”

144. Πρὸς μὲν Ἀλίξανδρον ταῦτα ὑπερίκταντο· πρὸς
 δὲ τοὺς ἀπὸ Σπάρτης ἀγγέλους, τάδε· “ Τὸ μὲν δεῖσαι
 “ Λακεδαιμονίους μὴ ὁμολογήσωμιν τῷ βαρβάρῳ, κέρτα
 “ ἀνδρωπήϊον ἦν. ἀτὰρ αἰσχυρῶς γε οἴκατι, ἔξιπισταμί-
 “ ναι τὸ Ἀθηναίων φρόνημα ἀρρωδῆσαι· ὅτι οὔτε χρυσός
 “ ἔστι γῆς οὐδαμόθι τοσοῦτος, οὔτε χώρα πάλλῃ καὶ
 “ ἀρετῇ μέγα ὑπερφέρουσα, τὰ ἡμεῖς διζάμενοι, ἐθίλοιμιν
 “ ἂν μηδίσαντες, καταδουλώσαι μὴν Ἑλλάδα. πολλὰ
 “ τε γὰρ καὶ μεγάλα ἔστι τὰ διακωλύοντα ταῦτα μὴ
 “ ποίειν, μηδ’ ἦν ἐθίλωμιν. πρῶτα μὲν καὶ μίγιστα,
 “ τῶν θιῶν τὰ ἀγάλματα καὶ τὰ οἰκήματα ἱμειπρη-
 “ σμένα τε καὶ συγκεχωσμένα, τοῖσι ἡμῖς ἀναγκαίως
 “ ἔχμι τιμωρεῖν ἐς τὰ μέγιστα μᾶλλον, ἥπερ ὁμολογίην
 “ τῷ ταῦτα ἐργασαμένῳ. αὐτίς δὲ, τὸ Ἑλληνικὸν ἰδὼν
 “ ὁμαιμόν τε καὶ ὁμόγλωσσον, καὶ θιῶν ἰδρύματά τε
 “ κοινὰ καὶ θυσίαι, ἡθιὰ τε ὁμότροπα· τῶν προδότας

“ γινέσθαι Ἀθηναίους οὐκ ἂν εὖ ἔχει. πίστασθί τε
 “ οὕτω, εἰ μὴ πρότερον ἐτυγχάνειτε πιστάμεινοι, ἴσ’ ἂν
 “ καὶ εἰς περιῇ Ἀθηναίων, μηδαμᾶ ὁμολογήσοντας ἡμίας
 “ Ξέρξῃ. ὑμίων μίντοι ἀγάμιθα τὴν προνοίην, τὴν ἐς
 “ ἡμέας ἔχουσαν, ὅτι προιδίτε ἡμίων οἰκοφθορημίων
 “ οὕτω, ὥσπερ ἐπιθρίψαι ἐθέλειν ἡμίων τοὺς οἰκίτας. καὶ
 “ ὑμῶν μὲν ἡ χάρις ἐκπεπλήρωται· ἡμῖς μίντοι λιπαρή-
 “ σομιν οὕτω, ὅπως ἂν ἔχωμιν, οὐδὲν λυπῖοντες ὑμίας.
 “ νῦν δὲ ὡς οὕτω ἐχόντων, στρατιὴν ὡς τάχιστα ἐκπέμ-
 “ πειτι. ὡς γὰρ ἡμῖς ἐκάζομιν, οὐκ ἐκὰς χρόνου παρή-
 “ σται ὁ βάρβαρος ἰσβαλὼν ἐς τὴν ἡμιτίρην, ἀλλ’ ἀπειδὰν
 “ τάχιστα πύθεται τὴν ἀγγελίην, ὅτι οὐδὲν ποιήσομιν
 “ τῶν ἐκείνων ἡμίων προσιδίετο. πρὶν ὧν παριῖναι ἐκείνων
 “ ἐς τὴν Ἀττικὴν, ὑμίας καιρός ἐστι προσβωθῆσαι ἐς
 “ τὴν Βοιωτίην.”

ἙΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ἈΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΣ ἹΣΤΟΡΙΩΝ ΕΝΝΑΤΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΚΑΛΛΙΟΠΗ.

ΟΙ μὲν, ταῦτα ὑποκρινάμενοι Ἀθηναίων, ἀπαλλάσσονται ἰς Σπάρτην. Μαρδόνιος δὲ, ὥς οἱ ἀπονοστήσας Ἀλιζανδρὸς τὰ παρὰ Ἀθηναίων ἐσθήμηνι, ὀρμηθὶς ἐκ Θισσαλίας, ἦγε τὴν στρατιὴν σπουδῇ ἐπὶ τὰς Ἀθήνας. ὅπου δὲ ἐκάσταντι γίνετο, τοὺτους παριλάμβανι. τοῖσι δὲ Θισσαλὶς ἡγιασμένοι οὔτε τὰ πρὸ τοῦ πεπραγμένα μετίμιλε οὐδὲ, πολλῶν τι μᾶλλον ἐπῆγον. τὸν Πέρσῃν καὶ συμπροέπιμψέ τι Θώρηξ ὁ Ληρισσαῖος Πίρξια φεύγοντα, καὶ τότε ἐκ τοῦ φαιρῶ παρῆκε Μαρδόνιος ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.

2. Ἐπὶ δὲ περιυόμενος γίνεται ὁ στρατὸς ἐν Βοιωτοῖσι, οἱ Θηβαῖοι κατελάμβανον τὸν Μαρδόνην, καὶ συνελούλιον αὐτῷ, λίγοντες ὥς οὐκ εἴη χῶρος ἐπιτηδείωτος ἐκστρατοπεδιδύσθαι ἐκίνοιν, οὐδὲ ἴσιν ἵνασι ἐκαστέρῳ, ἀλλ' αὐτοῦ ἰζόμενον, ποίειν ὅπως ἀμαχητὶ τὴν πᾶσαν Ἑλλάδα καταστρέψῃται. κατὰ μὲν γὰρ τὸ ἰσχυρὸν Ἕλληνας ὀμοφρονούντας, οἵτις καὶ πᾶσι ταῦτα ἐγίνωσκον, χαλεπὰ ἵσται περιγίνεσθαι καὶ ἀπασιν ἀνδρώποισι. “Εἰ δὲ

“ ποιήσεις τὰ ἡμῖς παραινέομεν,” ἔφασαν λίγοντες,
 “ ἔξεις ἀπόνως ἅπαντα τὰ κίων βουλευόμενα. πῆμπε
 “ χρήματα ἰς τοὺς δυναστιύοντας ἄνδρας ἐν τῇσι πόλεσι.
 “ πῆμπων δὲ, τὴν Ἑλλάδα διαστήσεις· ἐνθεῦτεν δὲ τοὺς
 “ μὴ τὰ σὰ φρονέοντας ῥηϊδίως μετὰ τῶν στασιωτῶν
 “ καταστρέψαι.”

3. Οἱ μὲν ταῦτα συνιβούλιον· ὁ δὲ οὐκ ἐπιίθετο, ἀλλὰ
 οἱ δεινός τις ἐνίστακτο Ἱμιρος τὰς Ἀθήνας δεύτερα ἰλίειν·
 ἅμα μὲν ὑπ’ ἀγνωμοσύνης, ἅμα δὲ πυρσοῖσι διὰ νήσων
 ἰδοῦκε βασιλεῖ δηλώσειν ἰόντι ἐν Σάρδεσι, ὅτι ἔχει τὰς
 Ἀθήνας. ὅς οὐδὲ τότε ἀπικόμενος ἰς τὴν Ἀττικὴν εἴρε
 τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ’ ἔν τε Σαλαμῖνι τοὺς πλείστους
 ἱπυρθάνετο εἶναι, ἔν τε τῇσι νηυσὶ, αἶρειν τε ἐρῆμον τὸ
 ἄστυ. ἡ δὲ βασιλῆος αἵρεσις ἰς τὴν ἰστίρην τὴν Μαρ-
 δονίου ἐπιστρατηγὴν, δικάμηνος ἐγένετο.

4. Ἐπὶ δὲ ἐν Ἀθήνῃσι ἐγένετο Μαρδόκιος, πῆμπε
 ἰς Σαλαμῖνα Μουριχίδην, ἄνδρα Ἑλλησπόντιον, φέροντα
 τοὺς αὐτοὺς λόγους τοὺς καὶ Ἀλῆξανδρος ὁ Μακεδὼν τοῖσι
 Ἀθηναίοισι διαπύρθμυσι. ταῦτα δὲ τοδιύτερον ἀπίστειλ-
 λε, προίχων μὲν τῶν Ἀθηναίων οὐ φιλίας γνώμας, ἐλπί-
 ζων δὲ σφίας ὑπῆσειν τῆς ἀγνωμοσύνης, ὥς δορυαλώτου
 ἐούσης πάσης τῆς Ἀττικῆς χώρας, καὶ ἐούσης ἤδη ὑπ’
 ἰωῦτοῦ. τουτίων μὲν εἶνικα ἀπίπισμψι Μουριχίδην ἰς Σα-
 λαμῖνα.

5. Ὁ δὲ, ἀπικόμενος ἐπὶ τὴν βουλὴν, ἔλεγεν τὰ παρὰ
 Μαρδονίου. τῶν δὲ βουλευτῶν Λυκίδης εἶπε γνώμην ὥς οἱ
 ἰδοῦκε ἅμινον εἶναι, διχαμίνους τὸν λόγον τόν σφι Μουρι-
 χίδης προφέρει, ἐξινίκαί ἰς τὸν δῆμον. ὁ μὲν δὲ ταύτην
 τὴν γνώμην ἀπιφαίνετο, εἴτε δὲ διδιγμένος χρήματα παρὰ
 Μαρδονίου, εἴτε οἱ καὶ ταῦτα ἰκύναν. Ἀθηναῖοι δὲ, αὐ-
 τῆκα δεινὸν ποιητάμενοι, οἳ τε ἐκ τῆς βουλῆς καὶ οἱ ἔξω-

θεν, ὥς ἐπύθοντο, περιτπάντες Λυκίδαια κατέλειψαν βάλλοντες, τὸν δὲ Ἑλλησπόντιον Μουριχίδια ἀπίπιμψαν ἀσινία. γινομένου δὲ θορύβου ἐν τῇ Σαλαμῖνι περὶ τὸν Λυκίδαα, πυνθάγονται τῶν Ἀθηναίων αἱ γυναῖκες τὸ γινόμενον. διακελιυσαμένη δὲ γυνὴ γυναικί, καὶ παραλαβοῦσα, ἐπὶ τὴν Λυκίδαια οἰκίην ἦσαν αὐτοκελίες, καὶ κατὰ μὲν ἔλιυσαν αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, κατὰ δὲ τὰ τέκνα.

6. Ἐς δὲ τὴν Σαλαμῖνα διέβησαν οἱ Ἀθηναῖοι ὧδε. ἴως μὲν προσεδέκοντο τὸν ἐκ τῆς Πιλοπονήσου στρατὸν ἥξειν τιμωρήσονται σφι, οἱ δὲ ἔμινον ἐν τῇ Ἀττικῇ· ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν μακρότερά τε ἔσχολαίτερα ἔποιον, ὁ δὲ ἐπιὼν καὶ δὴ ἐν τῇ Βοιωτῇ ἐλέγίτο ἶναι, οὕτω δὴ ὑπεξικομίσαντό τι πάντα, καὶ αὐτοὶ διέβησαν ἐς Σαλαμῖνα· ἐς Λακιδαιμόνα τε ἔπιμψαν ἀγγέλους, ἅμα μὲν, μειψομένους τοῖσι Λακιδαιμόνοισι ὅτι περιιῶν ἐμβαλόντα τὸν βάρβαρον ἐς τὴν Ἀττικὴν, ἀλλ' οὐ μετὰ σφίων ἠντίασαν ἐς τὴν Βοιωτὴν· ἅμα δὲ, ὑπομνήσοντας ὅσα σφι ὑπέσχετο ὁ Πέρσης μεταβαλοῦσι δώσειν· προῖπαί τε ὅτι εἰ μὴ ἀμυννῶσι Ἀθηναῖοι, ὥς καὶ αὐτοὶ τινα ἀλειωρὴν εὐρήσονται.

7. Οἱ γὰρ δὴ Λακιδαιμόνιοι ὄρταζόν τε τοῦτον τὸν χρόνον, καὶ σφι ἦν Ἑτακίνθια· περὶ πλείστου δ' ἦγον τὰ τοῦ Διὸς πορσύνειν. ἅμα δὲ τὸ τεῖχος σφι τὸ ἐν τῷ Ἰσθμῷ ἐτείχιον, καὶ δὴ ἐπάλξις ἐλάμβανε. ὥς δὲ ἀπίκοντο ἐς τὴν Λακιδαιμόνα οἱ ἀγγελοι οἱ ἀπ' Ἀθηναίων, ἅμα ἀγόμεινοι ἔκ τε Μιγάρων ἀγγέλους καὶ ἐκ Πλαταιῶν, ἔλτεγον τάδε ἐπιελθόντες ἐπὶ τοὺς ἰφόρους· “Ἐπιμψαν ἡμίας Ἀθηναῖοι, λέγοντες ὅτι ἡμῖν βασιλεὺς ὁ Μῆδων, τοῦτο μὲν, τὴν χώραν ἀποδιδόι· τοῦτο δὲ, συμμάχους ἰδίλει ἐπ' ἴση· “τι καὶ ὁμοίῃ ποιήσασθαι, ἄνευ τε δόλου καὶ ἀπάτης· “ἰδίλει δὲ καὶ ἄλλην χώραν πρὸς τῇ ἡμετέρῃ διδόναι, “τὴν ἃν αὐτοὶ ἰλώμιθα. ἡμεῖς δὲ, Δία τε Ἑλλήνιον αἰδέ-

“ σθίνετε, καὶ τὴν Ἑλλάδα δεινὸν ποιεῦμενοι προδούται,
 “ οὐ καταινίσταμι, ἀλλὰ ὥσιπτάμεθα, καί περ ἀδικόμε-
 “ νοι ὑπ’ Ἑλλήνων καὶ καταπροδιδόμενοι, ἰπιστάμενοί τε
 “ ὅτι προδαιλώτερόν ἐστι ὁμολογίην τῷ Πέρσῃ μάλλον
 “ ἢ περ πολέμειν· οὐ μὲν οὐδὲ ὁμολογήσωμιν ἰόντις εἴ-
 “ ναι. καὶ τὸ μὲν ἅπ’ ἡρίων οὕτω ἀπίσθηνον ἰὸν ἡμέτεας
 “ ἰπὶ τοὺς Ἑλλήνας. Ἑταῖς δὲ, ἵς πᾶσαν ἀρρωδίην τότ’
 “ ἀπιπόμενοι μὴ ὁμολογήσωμιν τῷ Πέρσῃ, ἰπὶ τι ἱξιμά-
 “ θιτι τὸ ἡμίτερον φρόνημα σαφίως, ὅτι οὐδαμᾶ προδῶ-
 “ σομεν τὴν Ἑλλάδα, καὶ δίοτι τιῆχος ὑμῖν διὰ τοῦ Ἰσθ-
 “ μοῦ ἱλαυνόμενοι ἐν τίλει ἐστι, καὶ δὴ λόγον οὐδένα τῶν
 “ Ἀθηναίων ποίσειςθε· συνθέταί τοι ἡμῖν τῷ Πέρσῃ ἀντι-
 “ ὤσισθαι ἐς τὴν Βοιωτίην, προδιδόναι, περιιδίτι τε
 “ ἰσθαλίῃ τε ἐς τὴν Ἀττικὴν τὸν βάρβαρον. ἵς μὲν νυνὶ τὸ
 “ παριὸν Ἀθηναῖοι ὑμῖν μηνίουσιν· οὐ γὰρ ἱποιήσασι ἰπι-
 “ σθίως. νῦν δὲ ὅτι τάχος στρατιὴν ἄμα ἡμῖν ἱπείλυσαι
 “ ὑμῖας ἱππύμπυν, ὥς εἴ τὸν βάρβαρον δικώμεθα ἐν τῇ
 “ Ἀττικῇ. ἰπιδὲ γὰρ ἡμέτεροισι τῆς Βοιωτίας, τῆς γε
 “ ἡμιτίρης ἰπιτηδιώτατός ἐστι ἱμαχίσασθαι τὸ Θριά-
 “ σιον πεδίον.”

8. Ὡς δὲ ἄρα ἄκουσαν οἱ ἴφθοροι ταῦτα, ἀνελάλλοιστο
 ἐς τὴν ὑστεραίην ὑποκρίνασθαι τῇ δὲ ὑστεραίῃ, ἐς τὴν ἱτί-
 ρην. τοῦτο δὲ καὶ ἰπὶ δίκᾳ ἡμίρας ἱποιόν, ἐξ ἡμέρας ἐς
 ἡμέρην ἀναβαλλόμενοι. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ τὸν Ἰσθμὸν
 ἱτιίχιον, σπουδὴν ἔχοντας πολλὴν πάντες Πειλοποννήσιοι
 καὶ σφι ἦν πρὸς τίλει. οὐδ’ ἔχω εἶπαι τὸ αἶτιον, δίοτι ἀπι-
 πομένου μὲν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδότος ἐς Ἀθήνας σπου-
 δὴν μεγάλην ἱποιήσαντο μὴ μηδίσαι Ἀθηναίους, τότ’ δι
 ὤρην ἱποιήσαντο οὐδεμίην, ἄλλο γε ἢ ὅτι ὁ Ἰσθμός σφι ἱτι-
 σίχιστο, καὶ ἰδοκίον Ἀθηναῖοι ἔτι θίσσασθαι οὐδέν· ὅτι δὲ
 ὁ Ἀλέξανδρος ἀπείκτο ἐς τὴν Ἀττικὴν, οὕτω ἀπεντινίχι-

σεν, ἐργάζοντο δὲ, μεγάλας καταφρόνησις τοὺς Πέρ-
σας.

9. Τίλος δὲ, τῆς τε ὑπερείσεως καὶ ἐξόδου τῶν Σπαρτη-
τίων ἐγένετο τρόπος τοίωσθαι. τῇ προτιραίῃ τῆς ὑστάτης
καταστάσεως μαλλούσης ἴσασθαι, Χίλιος, ἀπὸ Τριγίτης,
δυναμειὸς ἐν Λακιδαίμονι μέγιστα ξύνων, τῶν ἰφόρων ἐπύ-
θιστο πάντα λόγον τὸν δὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἴλιγον. ἀκούσας δὲ
ὁ Χίλιος, ἴλιγε ἄρα σφι τάδε· “ Οὕτω ἔχου, ἔνδρις ἴφοροι·
“ Ἀθηναῖοι ἡμῖν ἰόντων μὴ ἀρθμίων, τῇ δὲ βαρβάρῃ συμ-
“ μάχων, καίπινε τίχσις διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ ἰληλαμίνου
“ κρατιεῦ, μεγάλας κλισιάδας ἀναπισπύσσεται ἐς τὴν Πε-
“ λοπόννησον τῇ Πέρσῃ. ἀλλ’ ἰσακούσατε, πρὶν τι ἄλλο
“ Ἀθηναίοισι δόξαι σφάλμα τῇ Ἑλλάδι φέρον.”

10. Ὁ μὲν σφι ταῦτα συνβούλινε. οἱ δὲ, φρενὶ λαβόν-
τες τὸν λόγον, αὐτίκα φράσαις οὐδὲν τοῖσι ἀγγέλοις
τοῖσι ἀπιγμίνουσι ἀπὸ τῶν πολίων, ὑπὸς ἴτι ἐκπίμπουσι
πιντακισχιλίους Σπαρτητίων, [καὶ ἐπὶ περὶ ἕκαστον
τάξαντες τῶν υἱότων,] Πausaῖα τῇ Κλειόμβροτου ἐπι-
στρέψαντες ἐξάγειν. ἐγένετο μὲν νυνὶ ἡ ἡγεμονία Πλιστάρ-
χου τοῦ Λιονίδου· ἀλλ’ ὁ μὲν ἦν ἴτι παῖς, ὁ δὲ, τούτου ἐπί-
τροπός τε καὶ ἀνψίος. Κλειόμβροτος γὰρ ὁ Πausaῖα μὲν
πατὴρ, Ἀναξανδρίδου δὲ παῖς, οὐκίτι περὶ ἦν, ἀλλὰ ἀπα-
γαγὼν ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ τὴν στρατιὴν τὴν τὸ τίχος διέμα-
σαν, μετὰ ταῦτα εὖ πολλὰς χρόνους σινὰ βιοὺς ἀπείδαν.
ἀπῆγε δὲ τὴν στρατιὴν ὁ Κλειόμβροτος ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ
διὰ τῶδε θυμῷ οἱ ἐπὶ τῇ Πέρσῃ, ὁ ἥλιος ἀμαυρώθη ἐν
τῇ οὐρανῷ. προσαιρείται δὲ ἰωῦτῷ Πausaῖας Εὐρυάν-
κτα τὸν Δαρῖος, ἄνδρα οἰκίης ἰόντα τῆς αὐτῆς. οἱ μὲν δὲ
σὺν Πausaῖᾳ ἐξηληλύθεισαν ἔξω Σπάρτης.

11. Οἱ δὲ ἄγγελοι, ὡς ἡμῖν ἐγγόνει, ἔδιν ἰδόντες περὶ
τῆς ἐξόδου, ἐπῆλθον ἐπὶ τὰς ἰφάρας, ἐν ἰόφῃ δὲ ἔχοντες ἀπαλ-

λάσσεισθαι ἔαυτοὶ ἐπὶ τῆς ἰωῦτῦ ἱππας· ἱπιλβόντες δὲ, ἔλιγον τὰδι· “ Ὑμῖς μὲν, ὦ Λακιδαιμόνιοι, αὐτῷ τῇδε μῖ-
 “ νοντες, Ὑπὸ τῆς τι ἄγιστε ἔ παίζετε, κατὰ προδοίης τὸς
 “ συμμάχους· Ἀθηναῖοι δὲ, ὡς ἀδικιόμηναι ὑπὸ ὑμῶν, χή-
 “ τι ἔ τι συμμάχων, καταλύσονται τῷ Πέρσῃ οὕτω ἵπας
 “ ἂν δύνωνται. καταλυσάμηναι δὲ, δηλα γὰρ δὴ ὅτι σύμ-
 “ μαχοι βασιλῆος γινόμεθα, συστρατιυσόμεθα ἐπὶ τὴν
 “ ἂν ἱπῖνοι ἐξηγίονται. ὑμῖς δὲ τὸ ἐνδιῦτεν μαθήσεσθε
 “ ὅποιον ἂν τι ὑμῖν ἐξ αὐτοῦ ἐκβαίνη.” ταῦτα λιγόντων
 τῶν ἀγγέλων, οἱ ἴφροσι ἵπας ἐπ’ ὄρκου, καὶ δὴ δοκίμην ἵ-
 ναι ἐν Ὀριστείῳ στείχοντας ἐπὶ τοὺς ξείνους· ξείνους γὰρ
 ἐκάλιον τοὺς βαρβάρους. οἱ δὲ, ὡς οὐκ εἰδότες, ἱπυρώ-
 τειον τὸ λιγόμενον· ἱπυρόμενοι δὲ, ἐξίμαθον πᾶν τὸ ἰόν·
 ὥστε ἐν θωῦματι γινόμενοι, ἱπορεύοντο τὴν ταχίστην διώ-
 κοντες· σὺν δὲ σφι, τῶν περιόικων Λακιδαιμονίων λογάδας
 πιντακισχίλιοι ὁπλῆται τῶν τὸ τοῦτο ἱποίον.

12. Οἱ μὲν δὲ ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἡπείγοντο. Ἀργεῖοι δὲ,
 ἐπὶ τι τὰχιστα ἱπύδοντο τοὺς μετὰ Παισανίῳ ἐξελη-
 λυθότας ἐκ Σπάρτης, πύμπουσι κήρυκε, τῶν ἡμεροδρόμων
 ἀνιυρόντες τὸν ἄριστον, ἐς τὴν Ἀττικὴν, πρότερον αὐτοὶ
 Μαργονίῳ ὑποδιζάμηναι σχήσειν τὸν Σπαρτιήτην μὴ ἐξίνααι.
 ὅς ἐπὶ τι ἀπίκετο ἐς τὰς Ἀθήνας, ἔλιγε τὰδι· “ Μαργό-
 “ νη, ἱπυμψάν με Ἀργεῖοι φράσσοντά τοι ὅτι ἐκ Λακιδαι-
 “ μονος ἐξελήλυθε ἡ νύκτες, καὶ ὡς οὐ δυνατοὶ αὐτὴν ἴσ-
 “ χυν εἰσι Ἀργεῖοι μὴ οὐκ ἐξίνααι. πρὸς ταῦτα τύγχαναι
 “ εὖ βουλευόμενες.” ὁ μὲν δὲ, ἵπας ταῦτα, ἀπαλλάσσειτο
 ἐπίσω.

13. Μαργόνιος δὲ οὐδαμῶς ἔτι πρόθυμος ἦν μῖνιν ἐν τῇ
 Ἀττικῇ, ὡς ἤκουσι ταῦτα. πρὶν μὲν νυν ἢ πυθίσθαι,
 ἀπικώχυναι, θίλων εἰδῖναι τὸ παρ’ Ἀθηναίων, ὅποιον τι
 ποιήσουσι· καὶ οὕτε ἱπῆμαιναι οὕτε ἱσίνετο γῆν τὴν Ἀττι-

πῆν, ἐλπίζων διὰ πάντες τοῦ χρόνου ὁμολογήσειν σφίας·
ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπειθε, πυθόμενος τὸν πάντα λόγον, πρὶν ἢ
τοὺς μετὰ Πausανίω ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἰμβαλεῖν, ὑπεξιχώ-
ρει, ἰμπερήσας τε τὰς Ἀθήνας, καὶ εἴ κού τι ὀρθὸν ἦν τῶν
τειχέων ἢ τῶν οἰκημάτων, ἢ τῶν ἱερῶν, πάντα καταβαλὼν
καὶ συγχώσας. ἐξίλαυνε δὲ τῶνδε εἴνικα, ὅτι οὔτε ἰσπασί-
μη ἢ χώρα ἦν ἢ Ἀττικὴ, εἴ τι νικῶτο συμβαλὼν, ἀπάλ-
λαξίς οὐκ ἦν, ὅτι μὴ κατὰ στυγρὸν, ὥστε καὶ ὀλίγους σφίας
ἀνθρώπους ἴσχειν. ἐβουλεύετο ὦν, ἰπαναχωρήσας ἐς τὰς
Θήβας, συμβαλεῖν πρὸς πόλιν τι φιλήν, ἢ χώραν ἰσπασίμη.

14. Μαρδόνιος μὲν δὴ ὑπεξιχώρει. ἦδη δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἰόν-
τι αὐτῷ ἦλθε ἀγγελίη πρὸδρομος, ἄλλην στρατιὴν ἤκειν
ἐς Μίγαρα, Λακκεδαιμονίων χιλίους. πυθόμενος δὲ ταῦτα,
ἐβουλεύετο, εἴπως τούτους· πρῶτον ἔλοι. ὑποστρέψας δὲ
τὴν στρατιὴν ἤγε ἐπὶ τὰ Μίγαρα· ἡ δὲ ἵππος προελθοῦ-
σα κατιππάσατο χώραν τὴν Μιγαρίδα. ἐς ταύτην δὲ ἐκά-
στάτω τῆς Εὐρώπης τὸ πρὸς ἡλίου δύοντος ἢ Περσικὴ
αὕτη στρατιὴ ἀπίκετο.

15. Μετὰ δὲ ταῦτα, Μαρδονίῳ ἦκε ἀγγελίη ὡς ἀλίς
εἴησαν οἱ Ἕλληνες ἐν τῷ Ἰσθμῷ. οὕτω δὲ ὀπίσω ἐπορεύε-
το διὰ Δικελίης. οἱ γὰρ βιοιτάρχαι μετιπήμεψαντο τοὺς
προσχώρους τῶν Ἀσωπίων· οὗτοι δὲ αὐτῷ τὴν ὁδὸν ἡγά-
γοντο ἐς Σφινδαλίης· ἐνδιῦντι δὲ, ἐς Τανάγραν. ἐν Τανάγρα
δὲ νύκτα ἐναυλισάμενος, καὶ τραπόμενος τῇ ὑστεραίῃ ἐς
Σκῶλον, ἐν γῇ τῇ Θηβαίων ἦν. ἐνθαῦτα δὲ τῶν Θηβαίων,
καίπερ μηδίζοντων, ἔκυρι τοὺς χώρους, οὗτοι καὶ ἔχθος
αὐτίων, ἀλλ' ὑπ' ἀναγκαίης μεγάλης ἰχόμενος· βεβόη-
μινοι ἔρυμά τι τῇ στρατοπίδῳ ποιήσασθαι, καὶ ἦν συμβα-
λόντι οἱ μὴ ἐκβαλεῖν ὁκοῖόν τι ἐδέλοι, κρησφύγετον τοῦτο
ἵποιστο. παρῆκε δὲ αὐτοῦ τὸ στρατόπιδον, ἀρξάμενοι ἀπὸ
Ἑρυθρίων, παρὰ Ἑρμιόνας· κατίεινε δὲ ἐς τὴν Πλαταιίδαν

γῆν, παρὰ τὸν Ἀσωπὸν ποταμὸν τεταγμένοι. οὐ μίντοι
 ἐό γε τῷχος τοσοῦτος ἰποιίτο, ἀλλ' ὥς ἐπὶ δίκαια ταδίους
 μάλιστά κη μίτωπον ἴκασιν. ἰχόντων δὲ τὸν πόσιον τοῦτοι
 τῶν βαρβάρων, Ἀτταγῆνες ὁ Φρύγιος, ἀνὴρ Θηβαῖος, πα-
 ρασκευασάμενος μεγάλης, ἐκάλει ἐπὶ ξίμα αὐτόν τι Μαρ-
 δόνιον καὶ πινθήκοντα Περσίων τοὺς λογιματώτους· κλη-
 θήντες δὲ οὕτω ἵκοντο. ἦν δὲ τὸ διῶπτον πωιδύμενον ἐν Θή-
 βησι.

16. Τὰ δὲ ἤδη τὰ ἐπίλοιπα ἤκουσι Θερσάνδρου, ἀν-
 δρὸς μὲν Ὀρχομενίου, λογίμου δὲ ἐς τὰ πρῶτα ἐν Ὀρ-
 χομενῷ. ἔφη δὲ ὁ Θέρσανδρος κληθῆναι καὶ αὐτὸς ὑπὸ
 Ἀτταγῆνους ἐπὶ τὸ διῶπτον τοῦτο· κληθῆναι δὲ καὶ Θη-
 βαῖον ἄνδρα πινθήκοντα· καὶ σφιν οὐ χωρὶς ἐκατέρους
 κλῆναι, ἀλλὰ Πέρσῃν τι καὶ Θηβαῖον ἐν κλίῃ ἐκείτῃ.
 ὥς δὲ ἐπὶ δειπνῷ ἴσαν, διαπινόντων, τὸν Πέρσῃν τὸν
 ὀρέχλινον, Ἑλλάδα γλῶσσαν ἵεντα, εἰρησαι αὐτὸν
 ὑποδαπὴς ἵσται, αὐτὸς δὲ ὑποκρίνασθαι ὥς εἴη Ὀρχομενίος.
 τὸν δὲ εἶπαι· “Ἐπεὶ νῦν ὁμοτράπεζός τί μοι καὶ ὀρέ-
 “ σαιδὸς ἐγίνετο, μνημόσυνά τοι γιῶμης τῆς ἐμῆς κατα-
 “ λιπίσθαι θέλω· ἵνα καὶ προειδὼς αὐτὸς περὶ σιωῦτοῦ
 “ βουλιεύσθαι ἔχῃς τὰ συμφέροντα. ὀρεῖς τούτους τοὺς
 “ δαιτυμένους Πέρσας, καὶ τὸν στρατὸν, τὸν ἐλίσσασιν
 “ ἐπὶ τῷ ποταμῷ στρατοπεδιυόμενοι; τουτίων πάντων
 “ ἔψαι, ὀλίγον σινὸς χρόνου διελθόντες, ὀλίγους τινὰς
 “ τοὺς περιγινομένους.” ταῦτά τι ἄμα τὸν Πέρσῃν λί-
 γιν, καὶ μετῴναι πολλὰ τῶν δακρύων. αὐτὸς δὲ θωῦ-
 μάσας τὸν λόγον, εἶπαι πρὸς αὐτόν· “Οὐκῶν Μαρδονίῳ
 “ τι ταῦτα χριῶν ἵσται λίγιν, ἔ τοῖσι μισ' ἐπιῶνον ἐν αἴῃ
 “ ἰούσι Περσίων.” τὸν δὲ μετὰ ταῦτα εἶπαι· “Ἐμῖν, ὃ,
 “ τι δεῖ γινίσθαι ἐκ τοῦ θιοῦ, ἀμήχανον ἀποτρίψαι ἀν-
 “ θρώπῳ· οὐδὲ γὰρ πιστὰ λίγουσι ἰθίλι πρίθισθαι

“ εὐδαίς. ταῦτα δὲ Πιερίων συχτοὶ ἱπιστάμενοι, ἱπόμεθα
 “ ἀναγκαίῃ ἰνδιιδίμεινοι. ἰχθίστη δὲ ἰδύνη ἰσσι τῶν ἰν
 “ ἀνδρώποισι αὐτῇ, πολλὰ φροῖοντα, μηδινὸς πρατίειν.”
 ταῦτα μὲν τοῦ Ὀρχομενίου Θερσάνδρου ἦκουον· καὶ τὰδε
 πρὸς τοῦτοις, ὡς αὐτοὺς αὐτίκα λῆγει ταῦτα πρὸς ἀν-
 δρώπους πρῶτιρον ἢ γινέσθαι ἰν Πλαταιῇσι τὴν μάχην.

17. Μαρδόνιου δὲ ἰν τῇ Βοιωτῇ στρατοπεδίουμένου, οἱ
 μὲν ἄλλοι παρίχοντο ἅπαντες στρατιῇ, καὶ συνίσβαλον
 ἰς Ἀθήνας, ὅσοιπερ ἰμῆδιζον Ἑλλήνων τῶν ταύτῃ οἰκη-
 μένων· μούιοι δὲ Φωκίαις οὐ συνίσβαλον· ἰμῆδιζον γὰρ δὴ
 μιγάλως καὶ οὕτοι, οὐκ ἰκόντες, ἀλλ’ ὑπ’ ἀναγκαίης.
 ἡμέρησι δὲ οὐ πολλῇσι μετὰ τὴν ἀπιῆν τὴν ἰς Θήβας
 ὕστερον, ἥλθον αὐτίων ἐπλῖται χίλιοι· ἦγι δὲ αὐτοὺς
 Ἀρμεκυῆς, ἀνὴρ τῶν ἀσπῶν δοκιμώτατος. ἰπιδὲ ἀπι-
 κίατο καὶ οὕτοι ἰς Θήβας, πῆμψας ὁ Μαρδόνιος ἰσπίας,
 ἰκίλουσί σφιας ἰσ’ ἰωυτῶν ἰν τῇ πιδίῃ ἴξισθαι. ἰπιδὲ
 ἰποίησαν ταῦτα, αὐτίκα παρῇν ἢ ἴσπος ἅπανσα. μετὰ
 δὲ ταῦτα, διῆλθι μὲν διὰ τοῦ στρατοπέδου τοῦ Ἑλλη-
 νικοῦ τοῦ μετὰ Μήδων ἰόντος φήμη, ὡς καταποντιῖ σφίας·
 διῆλθι δὲ δι’ αὐτίων Φωκίων τῶντὲ τοῦτο. ἴνδα δὴ
 σφι ὁ στρατηγὸς Ἀρμεκυῆς παραινῖ, λῆγων τοιάδε·
 “ ὦ Φωκίαις, πρῶδηλα γὰρ ὅτι ἡμῖας οὕτοι οἱ ἀνδρῶποι
 “ μέλλουσι πρῶπτη θανάτῃ δώσει, διαβιβλημένους ὑπὸ
 “ Θισσαλῶν, ὡς ἰγὼ ἰσάζω· οὐν ὦν ἀνδρα πάντα τινὰ
 “ ὑμῶν χριάν ἰσσι γινέσθαι ἀγαθόν. κρίσσην γὰρ,
 “ παυῶντάς τι καὶ ἀμυνομένους τελευτῆσαι τὸν αἰῶνα,
 “ ἥτις παρίχοντας διαφθαρεῖναι αἰσχίστη μόρῃ. ἀλ-
 “ λὰ μαδίτω τις αὐτίων ὅτι ἰόντις βάρβαροι ἰσ’ Ἑλ-
 “ λας ἀνδράσι φόνον ἱρῆψαν.”

18. Ὁ μὲν ὦν ταῦτα παραινῖ. οἱ δὲ ἰσπίς, ἰπιδὲ τί
 σφιας ἰκυκλώσαντα, ἰπήλαστον ὡς ἀπολιῦντες, καὶ δὴ

διαιτίνοντο τὰ βίλια ὡς ἀπήσονται· καὶ πού τις καὶ ἀπῆκε. ἔοι ἀντίοι ἴσασαν, πάντα συστρίψαντες ἰωῦτους, καὶ πυκνώσαντες ὡς μάλιστα. ἰνθαῦτα οἱ ἰππότεαι ὑπίστρεφον, καὶ ἀπήλαυον ὀπίσω. οὐκ ἔχω δ' ἀτρεκέως εἶπαι, οὔτε εἰ ἤλθον μὲν ἀπολίοντες τοὺς Φωκίας, διηδίντων Θισσαλῶν· ἐπὶ δὲ ὤρων πρὸς ἀλίξεσιν τραπομέτους, δίσαντες μὴ καὶ σφίσι γίνηται τρώματα, οὔτω δὲ ἀπήλαυον ὀπίσω· ὡς γὰρ σφι ἐντείλατο Μαρδόσιος· οὔτ' εἰ αὐτίων πειρηθῆναι ἠθέλησι εἴ τι ἀλκῆς μετήχουσι. ὡς δὲ ὀπίσω ἀπήλασαν οἱ ἰππότεαι, πείψας Μαρδόσιος κήρυκα, ἔλιγε τάδε· “Θαρσείτε, ὦ Φωκίαις· ἄνδρες γὰρ ἐφάνητε ἰόντες ἀγαθοὶ, οὐκ ὡς ἰγὼ ἰπυθιανόμην. καὶ νῦν προθύμως φέριτε τὸν πόλεμον τοῦτον· ἐνίργισίησι γὰρ οὐ νικήσετε οὔτε ὦν ἐμὲ, οὔτε βασιλῆα.” τὰ περὶ Φωκίαν μὲν ἐς τοσοῦτο ἰγίνετε.

19. Λακιδαιμόνιοι δὲ, ὡς ἐς τὸν Ἰσθμὸν ἤλθον, ἐν τούτῃ ἰστρατοπειδύοντο. πυνθανόμενοι δὲ ταῦτα οἱ λοιποὶ Πιλοποννήσιοι, τοῖσι τὰ ἀμείνω ἰάνδαν, οἱ δὲ καὶ ὀρίοντες ἐξιόντας Σπαρτιήτας, οὐκ ἰδικαίουν λείπεσθαι τῆς ἐξόδου Λακιδαιμονίων. ἐκ δὲ ὧν τοῦ Ἰσθμοῦ, καλλιστρησάντων τῶν ἱρῶν, ἰπορεύοντο πάντες, καὶ ἀπικνύονται ἐς Ἐλευσίνα· ποιήσαντες δὲ καὶ ἰνθαῦτα ἱρὰ, ὡς σφι ἐκαλλιστρίετο, πρὸς ὧν ἰπορεύοντο· Ἀθηναῖοι δὲ ἅμα αὐτοῖσι, διαδάντες μὲν ἐκ Σαλαμῖνος, συμμιγίντες δὲ ἐν Ἐλευσίνι. ὡς δὲ ἄρα ἀπίκοντο τῆς Βοιωτίας ἐς Ἐρυθρὰς, ἔμαθόν τι δὴ τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τῇ Ἀσωπῷ στρατοπειδευμένους, φρασθίντες τι τοῦτο, ἀντιτάσσοντο ἐπὶ τῆς ὑπωρείης τοῦ Κιθαιρῶνος.

20. Μαρδόσιος δὲ, ὡς οὐ κατέβαινον οἱ Ἕλληνες ἐς τὸ πύδιον, πείμπει ἐς αὐτοὺς πᾶσαν τὴν ἰππον, τῆς ἰππάρχης Μαρσίστιος, εὐδοκίμων παρὰ Πέρσῃσι, τὸν Ἕλληνας

Μακίστιον καλίουσι, Ἰππον Ἰχων Νισαῖον, χρυσοχάλινόν τι καὶ ἄλλως πεσοσμημένον καλῶς. ἰνθαῦτα ὡς προσήλασαν οἱ ἱππότες πρὸς τοὺς Ἕλληνας, προσέβαλλον κατὰ τέλεια· προσβαλόντες δὲ, κακὰ μεγάλα ἐργάζοντο, καὶ γυναῖκας σφίας ἀπικάλιον.

21. Κατὰ συντυχίην δὲ Μιγαρείς Ἰτυχον ταχθίντις ἢ τὸ ἐπιμαχώτατον ἦν τοῦ χωρίου πάντες, καὶ πρόσδοτος μάλιστα ταύτῃ ἰγίνετο τῇ ἱππῳ. προσβαλούσης ὦν τῆς Ἰππου, οἱ Μιγαρείς πωιζόμενοι ἐπιμπον ἐπὶ τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλήνων κύρυκα. ἀπικόμενος δὲ ὁ κήρυξ πρὸς αὐτοὺς ἴλεγε τάδε· “Μιγαρείς λέγουσι, Ἡμεῖς, ἄνδρες σύμμαχοι, οὐ δυνατοὶ εἰμεν τὴν Περσίων Ἰππον δίκαι· “σθαι μοῦνοι, ἔχοντες στάσιν ταύτην ἐς τὴν ἴστημεν “ἀρχήν· ἀλλὰ καὶ ἐς τόδε λιπαρήν τι καὶ ἀριτῇ ἀντίχο· “μιν, καίσιτε πωιζύμενοι. νῦν τι, εἰ μὴ τινος ἄλλου “πώμπσιτε διαδόχους τῆς τάξεως, ἵστε ἡμίας ἐκλεί· “ψοντας τὴν τάξιν.” ὁ μὲν δὴ σφι ταῦτα ἀπήγγειλε. Πausaniās δὲ ἀπιτιρεῖτο τῶν Ἑλλήνων, εἴ τινες ἐθίλοιεν ἄλλοι ἐθιλονταί ἵναι τι ἐς τὸν χῶρον τοῦτον καὶ τάσσεσθαι διάδοχοι Μιγαρεῦσι. οὐ βουλομένων δὲ τῶν ἄλλων, Ἀθηναῖοι ὑπιδίξαντο, καὶ Ἀθηναίων οἱ τριηκόσιοι λογάδες, τῶν ἰλοχήγει Ὀλυμπιόδωρος ὁ Λάμπωνος.

22. Οὗτοι ἴσαν οἳ τι ὑποδιξάμενοι, καὶ οἱ πρὸ τῶν ἄλλων τῶν παριόντων Ἑλλήνων ἐς Ἐρυθρὰς ταχθίντις, τοὺς τοξότας προσιλόμενοι. μαχομένων δὲ σφίων ἐπὶ χρόνον, τίλος τοιοῦνδε ἰγίνετο τῆς μάχης. προσβαλούσης τῆς Ἰππου κατὰ τέλεια, ὁ Μασιστίου προίχων τῶν ἄλλων Ἰππος βάλλεται τοξιδύματι τὰ πλειυρά· ἀλγήσας δὲ, ἵσταται τι ἐρῶδες, καὶ ἀποσιίσταται τὸν Μασίστιον. πωιόντι δὲ αὐτῷ οἱ Ἀθηναῖοι αὐτίκα ἐπικίπτον· τόν τι δὴ Ἰππον αὐτῷ λαμβάνουσι, καὶ αὐτὸν ἀμυνόμενον κτεί·

νοῦσι, κατ' ἀρχὰς οὐ δυνάμειναι. ἰσχυεύσαστο γὰρ οὔτω·
 ἱντὸς θώρηκα εἴχε χρύσειον λιπιδωτόν· κατόπιερχε δὲ τοῦ
 θώρηκος, κιθῶνα φοινίκιον ἰνιδύκει. τύπτοντες δὲ ἐς τὸν
 θώρηκα, ἰσπαίου οὐδὲν· πρὶν γὰρ δὴ μαθῶν τις τὸ πυνύμε-
 νον, παῖσι μιν ἐς τὸν ἰφθαλμόν. οὔτω δὲ ἱππὶς τι καὶ
 ἀπίδαναι. ταῦτα δὲ πως γινόμενα ἰλελήθει τοὺς ἄλλους
 ἱππίας. οὔτε γὰρ πισόντα μιν εἶδεν ἀπὸ τοῦ ἴππου, οὔτε
 ἀποθνήσκοντα· ἀναχωρήσιός τι γινόμενης καὶ ὑποστρεφῆς,
 οὐκ ἴμαθον τὸ γινόμενον. ἱππὶς τι δὲ ἴστησαν, αὐτίκα ἐπό-
 θισαν, ὥς σφίαις οὐδὲς ἦν ὁ τάσσαν. μαθόντες δὲ τὸ γε-
 γνηὸς διακελευσάμενοι, ἤλαυνον τοὺς ἴππους πάντας, ὥς
 ἂν τόν γὰρ νικρὸν ἀνιλοῖατο.

23. Ἰδόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖαι οὐκίτι κατὰ τίλια προσ-
 λαύοντας τοὺς ἱππίας, ἀλλ' ἄμα πάντας, τὴν ἄλληλη
 στρατιὴν ἱπικύσαντο. ἐν ᾧ δὲ ὁ πιρὸς ἄπας ἐβόηει, ἐν
 τούτῃ μάχῃ ἔξιπαι περὶ τοῦ νικροῦ γίνεται. ἴως μὲν
 νυν μοῦνοι ἴσαν οἱ τριηκόσιοι, ἰσσοῦντό τι πολλὸν, καὶ τὸν
 νικρὸν ἀπίλιπον· ὥς δὲ σφι τὸ πλεῆθος ἱπικηθήσαν,
 οὔτω δὲ οὐκίτι οἱ ἱππότες ὑπείμινον, οὐδέ σφι ἐξηγίνετο
 τὸν νικρὸν ἀνιλίσθαι, ἀλλὰ πρὸς ἱππὶν ἄλλους προσ-
 πέλισαν τῶν ἱππίων. ἀποστήσαντες ὅν ἴσαν τι δύο
 στάδια, ἰβουλεύοντο δ', τι χρεῖον εἴη ποιῆν· ἰδόντες δὲ
 σφι, ἀναρχίης ἰούσης, ἀπειλαύνειν παρὰ Μαρδόνειον.

24. Ἀπικομένης δὲ τῆς ἴππου ἐς τὸ στρατόπεδον,
 πίνθος ἱπικήσαντο Μασιστίου παρὰ τι ἡ στρατιὴ καὶ
 Μαρδόνιος μίγιστον· σφίαις τι αὐτοὺς κίροντες, καὶ
 τοὺς ἴππους καὶ τὰ ὑποζύγια, αἰμαγῇ τι χρεώμενοι
 ἀπλίσθαι. ἄπασαν γὰρ τὴν Βοιωτίην κατειῆχε ἡχώ, ὥς
 αἰδρὸς ἀπυλομένου μιτὰ γὰρ Μαρδόνιον λογιμωτάτου πα-
 ρὰ τι Πέρσῃσι καὶ βασιλείῃ. οἱ μὲν νυν βάρελαροι, τρέπων
 τῇ σφισίῃ ἀποθανόντα ἱτίμων Μασιστίου.

25. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς τὴν ἴσπιν ἰδίξαντο προσβάλ-
λουσιν, καὶ διζάμιναι ὤσαντο, ἰθάρευσαν πολλῷ μᾶλλον.
καὶ πρῶτα μὲν ἐς ἄμαξαν ἰσθίντες τὸν νεκρὸν, παρὰ τὰς
τάξεις ἐκόμεζον· ὁ δὲ νεκρὸς ἦν θῆς ἄξιος, μιγάδιος ἰ-
νικα καὶ κάλλιος. τῶν δὲ ἰνικα καὶ ταῦτα ἰποῖον·
ἐκλείποντες τὰς τάξεις, ἰφοῖτιον θησόμενοι Μασίστιον.
μετὰ δὲ, ἰδοῦς σφι ἰπικαταβῆναι ἐς Πλαταιάς· ὁ γὰρ
χῶρος ἰφαίνετο πολλῷ ἰὼν ἰπιτηδιώτιρός σφι ἰστρατο-
πιδούσθαι ὁ Πλαταιῖκός τοῦ Ἐρυθραίου, τά τε ἄλλα,
καὶ ἰνυδρότιρος. ἐς τοῦτον δὴ τὸν χῶρον, καὶ ἰπὶ τὴν
κρήνην τὴν Γαργαφίνην, τὴν ἐν τῇ χώρῃ τούτῃ ἰούσαν,
ἰδοῦς σφι χριῶν ἰῖναι ἀπικίσθαι, καὶ διαταχθέντας
στρατοπιδιδύσθαι. ἀναλαβόντες δὲ τὰ ἰπλα, ἦσαν θιὰ
τῆς ὑπωρείης τοῦ Κιθαιρῶνος παρὰ Ἵτσις ἐς τὴν Πλα-
ταιῖδα γῆν· ἀπικόμενοι δὲ, ἰτάσσοντο κατὰ ἰθνα, πλε-
σίον τῆς τε κρήνης τῆς Γαργαφίνης, καὶ τοῦ τιμίνιος τοῦ
Ἀνδρεκράτιος τοῦ ἥρωος, διὰ ἔχθων τε οὐκ ὑψηλῶν, καὶ
ἀπιδού χωρίου.

26. Ἐνθαῦτα ἐν τῇ διατάξει ἰγίνετο λόγων πολλὸς
ὠθισμός Τριγητῶν τε καὶ Ἀθηναίων. ἰδικαῖον γὰρ
αὐτοὶ ἰνάτιροι ἔχουσιν τὸ ἴτιρον κίρας, καὶ κρινὰ καὶ πα-
λαιὰ παραφίροντες ἔργα. τοῦτο μὲν, οἱ Τριγηταὶ ἰλε-
γον τάδε· “Ἡμῖς αἰεὶ ποτὶ ἀξιούμιθα τούτης τῆς τά-
“ ξιος ἐν τῶν συμμάχων ἀπάντων, ὅσαι ἦδη ἔχουσι κρινὰ
“ ἰγίνετο Πιλοπονησίσι καὶ τὸ παλαιὸν, καὶ τὸ νῖον,
“ ἐξ ἰκίον τοῦ χρένου ἰκί τε Ἑρακλῖδαι ἰπιρῶντο
“ μετὰ τὸν Εὐρυσθῆος θάνατον κατιόντες ἐς Πιλοπότη-
“ σον. τότε ἐνέομιθα τοῦτο, διὰ πρῆγμα τοῖόνδε. ἰπὶ
“ μετὰ Ἀχαιῶν καὶ Ἰώνων τῶν τότε ἰόντων ἐν Πιλοπο-
“ νῆσῃ, ἰκονοθήσαστες ἐς τὸν Ἰσθμόν, ἰζόμεθα ἀντίοι
“ τοῖσι κατιούσι· τότε ὦν λόγος· Ἐλλοι ἀγαρεύσασθαι,

“ ὥς χριὼν εἶη τὸν μὲν στρατὸν τῷ στρατῷ μὴ ἀνακρινδύ-
 “ νύειν συμβάλλονται· ἐκ δὲ τοῦ Πειλοποννησίου στρατο-
 “ πίδου, τὸν ἂν σφίων αὐτίων κρίνωσι εἶναι ἄριστοι, τοῦτόν
 “ οἱ μουνεμαχῆσαι ἐπὶ διακυμίνουσι. ἰδοῦξί τι τοῖσι Πει-
 “ λοποννησίοις ταῦτα εἶναι ποιεῖται, ἃ ἴταμον ὄρεα ἐπὶ
 “ λόγῳ τοιῶνδε· ἦν μὲν “Τλλος νικήσῃ τὸν Πειλοποννησίων
 “ ἡγιμόνα, κατεῖναι “Ηρακλείδας ἐπὶ τὰ πατρῷα· ἦν
 “ δὲ νικηθῇ, τὰ ἱμπαλιν “Ηρακλείδας ἀπαλλάσσεισθαι,
 “ καὶ ἀπάγειν τὴν στρατὴν, ἑατόν τε ἑταίρων μὴ ζητῆσαι
 “ πάτοδον ἐς Πειλοπόννησον. ὡροικρίθη τι δὲ ἐκ πρώτων
 “ συμμάχων ἰθιλοντῆς “Εχιμος ὁ “Ηιρόπου τοῦ Φηγίος,
 “ στρατηγός τε ἰὼν καὶ βασιλεὺς ἡμίτιρος, καὶ ἱμυνο-
 “ μάχησέ τι καὶ ἀπίκτεινι “Τλλος. ἐκ τούτου τοῦ ἔργου
 “ εὐρόμιθα ἐν τοῖσι Πειλοποννησίοις τοῖσι τότε καὶ ἄλλα
 “ γέρια μιγάλα, τὰ διατιλίεμιν ἔχοντες, καὶ τοῦ πείριος
 “ τοῦ ἑτέρου αἰὶδ ἡγιμονιύειν, κοινῆς ἐξόδου γινομένης.
 “ ὑμῖν μὲν νυν, ὦ Λακιδαιμόνιοι, οὐκ ἀντιεύμιθα, ἀλλὰ
 “ δίδόντες ἀῖρσις ὁποτέρου βούλισθε πείριος ἄρχειν, πα-
 “ ρίμην· τοῦ δὲ ἑτέρου φάμην ἡμίας ἐπίεισθαι ἡγιμο-
 “ νύειν, κατὰ πτερ ἐν τῷ πρόσθιν χροόνῳ. χωρίς τι τούτου
 “ τοῦ ἀπηγημένου ἔργου, ἀξιονικότεροί εἰμιν “Αθηναίους
 “ ταύτην τὴν τάξιν ἔχειν. πολλοὶ μὲν γάρ τι καὶ
 “ εὖ ἔχοντες πρὸς ὑμίας ἡμῖν, ἄνδρες Σπαρτιῆται
 “ ἀγῶνις ἀγωνίδαται, πολλοὶ δὲ καὶ πρὸς ἄλλους.
 “ οὕτω ὦν ἡμίας δίκαιον ἔχειν τὸ ἴτιρον πείρας, ἥτις
 “ “Αθηναίους. οὐ γάρ σφί ἐστι ἔργα οἰάπτερ ἡμῖν κατιργα-
 “ σμένα οὗτ’ ὦν καινὰ, οὗτε παλαιά.” οἱ μὲν ταῦτα
 ἔλιγον.

27. “Αθηναῖοι δὲ πρὸς ταῦτα ὑπεκρίναντο τάδε·
 “ Ἐπιστάμεθα μὲν εὐνοδοῖν τήνδε μάχης εἵνεκα συλλε-
 “ γῆναι πρὸς τὸν βάρβαρον, ἀλλ’ οὐ λόγων· ἐπεὶ δὲ ὁ

“ Τεγιήτης προΐθης παλαιὰ καὶ καινὰ λίγυν τὰ ἱκα-
 “ τίρῃσι ἐν τῇ καινῇ χροίῃ κατίεργασται χρηστὰ, ἀνα-
 “ γκαίως ἡμῖν ἔχει δηλῶσαι πρὸς ὑμίας, ἴθι ἡμῖν πα-
 “ ρώϊόν ἐστι, ἰούσι χρηστοῖσι, αἰὲν πρῶτοισι εἶναι ἢ
 “ Ἀρκάσι. Ἡρακλείδας, τῶν φασὶ οὕτω ἀποκτεῖναι τὸν
 “ ἡγούμενον ἐν Ἰαθμῷ, τούτους πρότερον ἐξιλαυνομένους
 “ ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων, ἐς τοὺς ἀπικοίατο φεύγον-
 “ τες δουλοσύνην πρὸς Μυκηναίων, μῦνοι ὑποδοξάμενοι,
 “ τὴν Εὐρυπτοῖος ὕβριν πατίλομεν, σὺν κείνοισι μάχῃ
 “ νικήσαντες τοὺς τότε ἔχοντας Πειλοπόννησον. τοῦτο δὲ,
 “ Ἀργείους τοὺς μιτὰ Πολυνείκιος ἐπὶ Θήβας ἰλάσσαντας,
 “ τιλιυτήσαντας τὸν αἰῶνα, καὶ ἀτάφους κειμένους,
 “ στρατιωσάμενοι ἐπὶ τοὺς Καδμείους, ἀνελίσθαι τι
 “ τοὺς νεκροὺς φάμεν, καὶ θάψαι τῆς ἡμετέρας ἐν
 “ Ἑλισσίνι. ἐστὶ δὲ ἡμῖν ἔργον εὖ ἔχον καὶ ἐς Ἀμαζονί-
 “ δας, τὰς ἀπὸ Θερμῶδοντος ποταμοῦ ἰσθαλούσας ποτὲ
 “ ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν. καὶ ἐν ταῖσι Τρωϊκοῖσι πόνοισι
 “ οὐδαμῶν ἰλιπτόμεθα. ἀλλ’ οὐ γὰρ τι πρὸς χυμὸν τοιούτων
 “ ἐπιμιμνήσθαι· καὶ γὰρ ἂν χρηστοὶ τότε ἴοντες, ὥντοι
 “ νῦν ἂν εἶν φλαυρότεροι· καὶ τότε ἴοντες φλαῦροι, νῦν
 “ ἂν εἶν ἀμείνοισι. παλαιῶν μὲν νυν ἔργων ἅλις ἔστω.
 “ ἡμῖν δὲ, εἰ μὴδὲν ἄλλο ἐστὶ ἀποδιδογμένον, ὥσπερ ἐστὶ
 “ πολλὰ τι καὶ εὖ ἔχοντα, εἰ τίεσι καὶ ἄλλοις Ἑλ-
 “ λήνων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν Μαργαθῶνι ἔργου ἄξιοί
 “ εἰμιν τοῦτο τὸ γέρας ἔχειν, καὶ ἄλλα πρὸς τούτῳ·
 “ οἵτινες μῦνοι Ἑλλήνων δὴ μουνομαχήσαντες τῇ Πέρ-
 “ σῃ, καὶ ἔργῳ τοσούτῳ ἐπιχειρήσαντες, περιγιγνόμεθα,
 “ καὶ ἐνικήσαμεν Ἰθνα ἔξ τι καὶ τισσεράνοιντα. ἀρ’ οὐ
 “ δίκαιοί εἰμιν ἔχιν ταύτην τὴν τάξιν ἀπὸ τούτου μόνου
 “ τοῦ ἔργου; ἀλλ’ οὐ γὰρ ἐν τῇ ταιῷδε τάξει εἶναι κα
 “ στασιάζειν πρέπει. ἀρεταί εἰμιν περὶδιδεσθαι ὑμῖν, ὦ

“ Λακιδαιμόνιοι, ἴνα δοκίμῃ ἐπιτεηδιώτατον ἡμίας εἶναι
 “ ἰστάναι, καὶ κατ’ εὐστίας. πάντῃ γὰρ τιταγμένοι,
 “ πωρησόμεθα εἶναι χρηστοί. ἐξηγίεσθαι δὲ ὡς πιστομένων.”

28. Οἱ μὲν ταῦτα ἀμείβοντο. Λακιδαιμονίων δὲ ἀνέ-
 λωσι ἄπαν τὸ στρατόπεδον Ἀθηναίους ἀξιονικοτέρους εἶναι
 ἶχιν τὸ κίρας ἥπερ Ἀρκάδας. οὕτω δὲ ἴσχον οἱ Ἀθηναῖοι,
 καὶ ὑπεριβάλλοντο τοὺς Τιγινήτας. μετὰ δὲ ταῦτα, ἰτάσ-
 σοντο ὧδε οἱ ἐπιφοιτῶντές τι καὶ οἱ ἀρχὴν ἰλθόντες Ἑλ-
 λήνων. τὸ μὲν διξὶδὸν κίρας ἶχον Λακιδαιμονίων μύριοι
 τουτίων δὲ τοὺς πιντακισχιλίους, ἴοντας Σπαρτιήτας,
 ἰθύλασσαν ψιλοὶ τῶν εἰλωτίων πιντακισχίλιοι καὶ τρισ-
 μύριοι, περὶ ἄνδρα ἴκαστον ἰστὰ τιταγμένοι. προσιχίας
 δὲ σφι εἶλοντο ἰστάναι οἱ Σπαρτιῆται τοὺς Τιγινήτας, καὶ
 τιμῆς εἶναι καὶ ἀριτῆς· τουτίων δ’ ἴσιν ὀπλίται χίλιοι
 καὶ πιντηκόσιοι. μετὰ δὲ τούτους ἴσταντο Κορινθίων πιν-
 τακισχίλιοι. παρὰ δὲ σφι εἶροντο παρὰ Παιονίῳ
 ἰστάναι Ποτιδαιητίων τῶν ἐκ Παλλήνης τοὺς παρσύντας
 τριηκοσίους. τουτίων δὲ ἰχόμενοι ἴσταντο Ἀρκάδες Ὀρχο-
 μῖνιοι ἑξακόσιοι· τουτίων δὲ, Σικυῶνιοι τρισχίλιοι. του-
 τίων δὲ ἶχοντο Ἐπιδαυρίων ἑκτακόσιοι. παρὰ δὲ τούτους
 Τροιζηνίων ἰτάσσοντο χίλιοι. Τροιζηνίων δὲ ἰχόμενοι, Λι-
 πρησιῶν διηκόσιοι· τουτίων δὲ, Μυκηναίων καὶ Τιρυνθίων
 εἰτρακόσιοι· τουτίων δὲ ἰχόμενοι, Φλιάσιοι χίλιοι. παρὰ
 δὲ τούτους ἴστασαν Ἑρμιονίης τριηκόσιοι· Ἑρμιονίων δὲ
 ἰχόμενοι ἴσταντο Ἐριτρίων τι καὶ Στυρίων ἑκατόσιοι
 τουτίων δὲ ἰχόμενοι Χαλκιδίας εἰτρακόσιοι· τουτίων δὲ,
 Ἀμπερακισιῶν πιντηκόσιοι ἴστασαν· τουτίων δὲ ἰχόμενοι,
 Παλῖες οἱ ἐκ Κιφαλληνίης διηκόσιοι. μετὰ δὲ τούτους Δί-
 γινησιῶν πιντηκόσιοι ἰτάχθησαν. παρὰ δὲ τούτους
 ἰτάσσοντο Μεγαρίων τρισχίλιοι. εἶχοντο δὲ τουτίων,

Πλαταιίαις ἱξανούσαι. τιλιυταῖοι δὲ καὶ περὶ τῶν Ἀθηναίων
ἰσάσσονται, πύρας ἔχοντες τὸ εὐώνυμον, ἑκατακισχίλιοι
ἰστρακίῃσι δ' αὐτοῖσι Ἀριστιίδης ὁ Λυσιμάχου.

29. Οὗτοι, πλὴν τῶν ἰσά τε καὶ περὶ ἱκαστον τιταγκμίων
Σπαρτιήτησι, ἴσαν ὀπλίται, συνάπαντες ἰόντες ἀριθμὸν
τρῖς τε μυριάδεις, καὶ ἑκατὸν χιλιάδεις, καὶ ἑκατοντάδεις
ἰσά. ὀπλῖται μὲν οἱ πάντες συλλογίνοντες ἰπὶ τὸν βάρ-
βαρον, ἴσαν τοσούτοι. ψιλῶν δὲ πλεονέκων ἦν τοῖσι. τῆς μὲν
Σπαρτιητικῆς τάξις, πιντακισχίλιοι καὶ τρισμύριοι ἄν-
δρες, ὡς ἰόντων ἰσά τε καὶ περὶ ἱκαστον ἄνδρα· καὶ τουτῶν
πᾶς τις παρήρητο ὡς ἰς πόλεμον. οἱ δὲ τῶν λοιπῶν Λα-
κεδαιμονίων καὶ Ἑλλήνων ψιλοὶ, ὡς εἴς περὶ ἱκαστον ἰὼν
ἄνδρα, πινταπόσιοι καὶ τιτρακισχίλιοι καὶ τρισμύριοι
ἴσαν. ψιλῶν μὲν δὲ τῶν ἀπάντων μαχίμων ἦν τὸ πλεονέκων
ἔξ τε μυριάδεις, καὶ ἑκατὸν χιλιάδεις, καὶ ἑκατοντάδεις
ῥίνοι.

30. Τοῦ δὲ σύμπαντος Ἑλληνικοῦ τοῦ συνελθόντος ἰς
Πλαταιὰς σὺν τε ὀπλίῃσι καὶ ψιλοῖσι τοῖσι μαχίμοις,
Ἰνδικα μυριάδεις ἴσαν, μιῆς χιλιάδος, πρὸς δὲ, ἑκατοσίων
ἀνδρῶν καταδύουσαι. σὺν δὲ Θισπιῶν τοῖσι παρῶσι ἱξ-
απλεονέκων αἱ Ἰνδικα μυριάδεις. παρῆσαν γὰρ καὶ Θισπι-
ῶν ἐν τῇ στρατοπέδῳ οἱ περιόντες, ἀριθμὸν ἰς ἑκατο-
σίους καὶ χιλίους· ὅπλα δὲ οὐδ' οὗτοι ἔχον. οὗτοι μὲν νῦν
ταχθῆντες ἰπὶ τῇ Ἀσωπῇ ἰστρατοπεδιδύοντο.

31. Οἱ δ' ἀμφὶ Μαρδόνιον βάρβαροι, ὡς ἀπικηδύσαν
Μασίστιοι, παρῆσαν, πυθόμενοι τοὺς Ἕλληνας εἶναι ἐν
Πλαταιῇσι, καὶ αὐτοὶ ἰπὶ τὸν Ἀσωπὸν τὸν ταύτην ῥίοντα.
ἀπικόμενοι δὲ, ἀντιτάσσονται ὧδε ὑπὸ Μαρδόνιου. κατὰ
μὲν Λακεδαιμονίους ἴσθησι Πέρσαι. καὶ δὲ, πολλὰν γὰρ
περίεσαν πλεονέκων οἱ Πέρσαι, ἰπὶ τε τάξις πλεονέκων ἱξ-
αποσίων, καὶ ἱπύχον τοὺς Τυγίητας. ἰταξὶ δὲ οὗτω δ',

τι μὲν ἦν αὐτοῦ δυνατώτατος πᾶν ἀσπλίξας, ἔστησε ἀντίον Λακεδαιμονίων· τὸ δὲ ἀσθίνιστον παρίστασι κατὰ τοὺς Τιγίητας. ταῦτα δ' ἐποίησε, φραζόντων τι καὶ διδασκόντων Θηβαίων. Περσίων δὲ ἰχομένους ἔταξε Μήδους· αὐτοὶ δὲ ἐπίσχον Κορινθίους τι καὶ Ποτιδαιήτας, καὶ Ὀρχομένιους τι καὶ Σικυννίους. Μήδων δὲ ἰχομένους ἔταξε Βακτρίους· οὗτοι δὲ ἐπίσχον Ἐπιδαυρίους τι καὶ Τρωζηνίους, καὶ Λιερνήτας τι καὶ Τιρυνθίους, καὶ Μυκηναίους τι καὶ Φλιασίους. μετὰ δὲ Βακτρίους ἔστησε Ἰνδοὺς· οὗτοι δὲ ἐπίσχον Ἑρμιονίαις τι καὶ Ἑριτριάς, καὶ Στυρίας τι καὶ Χαλκιδίαις. Ἰνδῶν δὲ ἰχομένους Σάκας ἔταξε· οἱ ἐπίσχον Ἀμπερακίητας τι καὶ Ἀνακτορίους, καὶ Λιυπαδίους, καὶ Παλίας, καὶ Αἰγινήτας. Σακίων δὲ ἰχομένους ἔταξε ἀντίᾳ Ἀθηναίων τι καὶ Πλαταιῶν καὶ Μεγαρέων, Βωιωτῶν τι καὶ Λοκρῶν, καὶ Μηλίας, καὶ Θισσαλῶν, καὶ Φωκίων τοὺς χιλίους. οὐ γὰρ ὦν ἅπαντες οἱ Φωκίαις ἐμῆδισαν, ἀλλὰ τινες αὐτῶν καὶ τὰ Ἑλλήνων ἠὔξον, περὶ τὸν Παρνησσὸν κατειλημμένοι· καὶ ἰνδιῶτιν ὀρμιάμενοι, ἰφιδρόν τι καὶ ἦγον τήν τι Μαρδονίου στρατιήν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἰόντας Ἑλλήνων. ἔταξε δὲ καὶ Μακεδόνας τι καὶ τοὺς περὶ Θισσαλὴν οἰκημένους κατὰ τοὺς Ἀθηναίους.

32. Ταῦτα μὲν τῶν Ἰνδίων τὰ μέγιστα ὀνόμασται τῶν ὑπὸ Μαρδονίου ταχθέντων, τάτις ἐπιφανίστατά τι ἦν καὶ λόγου πλείεστος. ἐνῆσαν δὲ καὶ ἄλλων Ἰνδίων ἄνδρες ἀναμιμιγμένοι, Φρυγῶν τι καὶ Θρηήκων, καὶ Μυσῶν τι καὶ Παϊόνων, καὶ τῶν ἄλλων· ἐν δὲ, καὶ Αἰθιοπῶν τι καὶ Αἰγυπτίων, οἱ τι Ἑρμοτύβις καὶ οἱ Καλασίβις καλούμενοι, μαχαιοφόροι· οἵτις εἰς Αἰγυπτίων μῦνοι μάχιμοι. τούτους δὲ ἔτι ἰὼν ἐν Φαλήρῃ, ἀπὸ τῶν νηῶν ἀτιβόασατο, ἰόντας ἐπιβάτας· οὐ γὰρ ἐτάχθησαν ἐς τὸν πῦρ·

τὸν ἄμα Ξέρξῃ ἀπικόμειον ἰς τὰς Ἀθήνας Λιγύπτιαι. τῶν μὲν δὴ βαρεῶρων ἴσαν τρεῖς κόντα μυριάδες, ὡς καὶ πρότερον διδῆλωται· τῶν δὲ Ἑλλήνων τῶν Μαρδονίου συμμάχων οἶδι μὲν οὐδὲις ἀριθμὸν· οὐ γὰρ ὦν ἡριθμήθησαν· ὡς δὲ ἱπικᾶσαι, ἰς πέντε μυριάδας συλλεγῆναι εἰκάζω. οὗτοι οἱ παραταχθίντες, πειζοὶ ἴσαν· ἡ δὲ ἵππος χωρὶς ἰτίτακτο.

33. Ὡς δὲ ἄρα πάντες οἱ ἰτιτάχατο κατὰ τι ἴθνηα καὶ κατὰ τίλια, ἰνθαῦτα τῇ διυτίρῃ ἡμίρῃ ἰθύοντο καὶ ἀμφότεροι. Ἑλλῆσι μὲν, Τισαμινὸς Ἀντιόχου ἦν ὁ θυόμενος. οὗτος γὰρ δὴ ἱππετο τῇ στρατιύματι τούτῃ μέντις· τὸν ἰόντα Ἑλίου, καὶ γένιος τοῦ Ἰαμιδίων Κλυτιᾶδην, Λακεδαιμόνιοι ἱποίησαντο λισφίτιρον. Τισαμινῷ γὰρ μαντιομένην ἐν Διλοῖσι περὶ γόνου, ἀνίλε ἡ Πυθίη, ἀγῶνας τοὺς μεγίστους ἀναιρήσισθαι πέντε. ὁ μὲν δὴ ἀμαρτῶν τοῦ χρησστηρίου, προσίχι τοῖσι γυμνασίοις, ὡς ἀναιρεσόμενος γυμνικοὺς ἀγῶνας. ἀσπίων δὲ πιντάειλον, παρὰ ἐν πάλαισμα ἱδραμι νικᾷν ὀλυμπιάδα, Ἰερωνύμφ τῇ Ἀνδρίῃ ἰλθὼν ἰς ἱριν. μαθόντες δὲ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἰς γυμνικοὺς, ἀλλ' ἰς ἀρεῖους ἀγῶνας φέρον τὸ Τισαμινῷ μαντήιον, μισθῷ ἱππιρῶντο πείσαντες Τισαμινὸν ποίισθαι ἄμα Ἡρακλειδίων τοῖσι βασιλεῦσι ἡγιμέναι τῶν πολέμων. ὁ δὲ, ὀρίων περὶ πολλοῦ ποιουμένους Σπαρτιήτας φίλον αὐτὸν προσθίσθαι, μαθὼν τοῦτο, ἀντίμα, σημαίων σφι, ὡς ἦν μιν πολιήτην σφίτιρον ποιήσονται, τῶν πάντων μεταδιδόντες, ποιήσιν ταῦτα, ἐπ' ἄλλῃ μισθῷ δ' οὐ. Σπαρτιῆται δὲ, πρῶτα μὲν, ἀκούσαντες, διὰ ἱποιοῦντο καὶ μετίσαν τῆς χρησιμοσύνης τοπαράπαν· τίλος δὲ, δέματος μεγάλου ἱπικρεμαμίνου τοῦ Περσικῷ τούτου στρατώματος, παταίνιον μετιόντες. ὁ δὲ, γνοὺς τιτραμμένους σφίας, οὐδ' οὕτω ἔφη ἔτι ἀρκεί-

σθαι τούτοις μούνοις, ἀλλὰ διὸν ἴτι καὶ τὸν ἀδελφίδν
 ἰωῦτοῦ Ἑγήνη γίνεσθαι Σπαρτιήτην ἐπὶ τοῖσι αὐτοῖσι λό-
 γοις τοῖσι καὶ αὐτὸς γίνεσθαι.

34. Ταῦτα δὲ λίγων οὗτος ἱμιμίετο Μιλάμποδα, ὡς
 εἰπάσαι, βασιλῆην τι καὶ πολιτηὴν αἰτιόμινον. καὶ γὰρ
 δὴ καὶ Μιλάμπους, τῶν ἐν Ἀργεῖ γυναικῶν μαυισίων,
 ὥς μιν οἱ Ἀργεῖοι ἱμισθοῦντο ἐκ Πύλου παῦσαι τὰς σφι-
 εῖρας γυναικας τῆς νόσου, μισθὸν προσιτίετο τῆς βα-
 σιλῆης τὸ ἥμισυ. οὐκ ἀπασχομίνων δὲ τῶν Ἀργείων, ἀλλ'
 ἀπίωντων, ὡς ἱμαίνοντο πολλῇ πλεῖνις τῶν γυναικῶν,
 οὕτω δὲ ὑποστάντες τὰ ὁ Μιλάμπους προσιτίετο, ἦσαν
 δώσοντές οἱ ταῦτα. ὁ δὲ ἐνθαῦτα δὴ ἱπορίγιτο, ὀρίων
 αὐτοὺς τετραμμίους, φὰς, ἦν μὴ καὶ τῇ ἀδελφιδῇ Βίαντι
 μιταδῶσι τὸ τριτημόριον τῆς βασιλῆης, οὐ ποιήσιν τὰ
 βούλονται. οἱ δὲ Ἀργεῖοι, ἀπειληθέντες ἐς στυγὸν καται-
 νίονσι καὶ ταῦτα.

35. Ὡς δὲ καὶ Σπαρτιῆται, ἰδίοντο γὰρ δινωὲς τοῦ
 Τισαμινού, πάντως συνεχώριόν οἱ. συγχωρησάντων δὲ
 καὶ ταῦτα τῶν Σπαρτιητίων, οὕτω δὲ πίντι σφι μαι-
 τινομένοις ἀγῶνας τοὺς μεγίστους Τισαμινὸς ὁ Ἥλειος,
 γινόμενος Σπαρτιήτης, συγκαταίρει. μούνοι δὲ δὴ πάν-
 των ἀνθρώπων ἰγίνοντο οὗτοι Σπαρτιήτησι πολιῆται. οἱ
 δὲ πίντι ἀγῶνις, οἷδε ἰγίνοντο· ἰῖς μὲν καὶ περῶτος, οὗ-
 τος, ὁ ἐν Πλαταιῆσι· ἐπὶ δὲ, ὁ ἐν Τιγίῃ πρὸς Τιγιήτας
 τι καὶ Ἀργεῖους γινόμενος· μετὰ δὲ, ὁ ἐν Διαπαιῦσι πρὸς
 Ἀρκάδας πάντας, πλὴν Μαιτινίων· ἐπὶ δὲ, ὁ Μισση-
 νίων ὁ πρὸς τῇ Ἰσθμῷ· ὕστατος δὲ, ὁ ἐν Ταιάγρῃ πρὸς
 Ἀθηναίους τι καὶ Ἀργεῖους γινόμενος. οὗτος δὲ ὕστατος
 κατιεργάσθη τῶν πίντι ἀγῶνων.

36. Οὗτος δὲ τότε τοῖσι Ἑλλήσι ὁ Τισαμινὸς, ἀγόντων
 τῶν Σπαρτιητίων, ἱμαντιεύετο ἐν τῇ Πλαταιίδι. τοῖσι μὲν

νυν Ἑλλησι καλὰ ἰγίνιτο τὰ ἱρὰ ἀμυνομένοις διαζῶσι δὲ τὸν Ἀστυνοὶ καὶ μάχης ἄρχουσι, οὐ.

37. Μαρδοῖον δὲ προθυμομένον μάχης ἄρχων, οὐκ ἱπποτήδεια ἰγίνιτο τὰ ἱρὰ ἀμυνομένον δὲ καὶ τούτῳ, καλὰ καὶ γὰρ οὗτος Ἑλληνικοῖσι ἱεραῖσι ἰχρίετο, μάντιν ἔχων Ἠγησίστρατον, ἄνδρα Ἠλείον τι καὶ τῶν Τειλιαδίων ἰόντα λογιμώτατον. τὸν δὲ πρότερον τούτων Σπαρτιῆται λαβόντες, ἴδθσαν ἐπὶ θανάτῳ, ὡς πισποδόντες πολλὰ τι καὶ ἀνάρσια ὑπ' αὐτοῦ. ὁ δὲ, ἐν τούτῳ τῇ κακῇ ἰχόμενος, ᾄσκει τρέχων περὶ τῆς ψυχῆς, πρὸ τι τοῦ θανάτου πισόμενος πολλὰ τι καὶ λυγρὰ, ἔργον ἐργάσατο μίζον λόγου. ὡς γὰρ δὴ ἰδίδιτο ἐν ξύλῳ σιδηροδίτῳ, ἰσινυχθίντος πως σιδηρίου ἱερέτησι. αὐτίκα δὲ ἱμνηχαιῶτο ἀνδρείετατον ἔργον πάντων τῶν ἡμῖς ἴδμεν. σταδμησάμενος γὰρ ὅπως ἐξιλεύσεται οἱ τὸ λοιπὸν τοῦ ποδὸς, ἀπίταμι τὸν ταρσὸν ἰωῦτοῦ. ταῦτα δὲ ποιήσας, ᾄσκει φυλασσόμενος ὑπὸ φυλάκων, διορύξας τὸν τοῖχον, ἀπίδρη ἐς Τειγίην, τὰς μὲν νύκτας πορευόμενος, τὰς δὲ ἡμέρας καταδύνων ἐς ὕλην καὶ ἀυλιζόμενος, οὕτω ᾄσκει Λακιδαιμονίων πανδημὶ διζημένων, τρίτῃ εὐφρονῇ γινέσθαι ἐν Τειγίῃ· τοὺς δὲ ἐν θωύματι μεγάλῳ ἰνέχισθαι τῆς τι τόλμης, ἐρίοντας τὸ ἡμίτομον τῷ ποδὶ κίμινον, κῆκτινον οὐ δυναμένους εὐρεῖν. τότε μὲν οὕτω διαφυγὼν Λακιδαιμονίους, καταφύγει ἐς Τειγίην, ἰούσαν οὐκ ἀρδμήν Λακιδαιμονίοισι τοῦτον τὸν χεῖρον. ὄγχις δὲ γινόμενος, καὶ προσποιησάμενος ξύλινον πῶδα, κατιστήσκει ἐν τῇ ἰδίῃς Λακιδαιμονίοισι πολέμιος. οὐ μίντοι ἐς γε τέλος οἱ συνήνικαι τὸ ἔχθρος τὸ ἐς Λακιδαιμονίους συγκυρημένοι· ἥλων γὰρ μαντινόμενος ἐν Ζακύνθῳ ὑπ' αὐτῶν, καὶ ἀπίθαι.

38. Ὁ μὲν νυν θάνατος ὁ Ἠγησίστράτου, ὕστερον ἰγίνιτο τῶν Πλαταιῶν. τότε δ' ἐπὶ τῇ Ἀστυνὶ τῇ Μαρδο-

νίφ μιμισθαιμίνοις οὐκ ὀλίγων, ἰθὺντέ τι καὶ προειδυμένοις κατὰ τι τὸ ἔχθος τὸ Λακιδαιμονίων, καὶ κατὰ τὸ χέρδος. ὥς δι' οὐκ ἐκαλλιέρι ᾗτι μάχισθαι, οὔτι αὐτοῖσι Πέρσησι, οὔτι τοῖσι μισ' ἐκείνων ἰούσι 'Ελλήνων' εἶχον γὰρ καὶ οὗτοι ἐπ' ἑωυτῶν μέντιν 'ἱππόμαχον, Λισκάδιον ἄνδρα' ἐπιβρίοντων δι' τῶν 'Ελλήνων, καὶ γινομένων πλείωνων, Τιμμηγινίδης δ' Ἐρπυος, ἀνὴρ Θηβαῖος, συνισούλιυσι Μαρδονίφ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κιθαιρωνῆος φυλάξαι· λέγων ὥς ἐπιβρίουσι οἱ 'Ελληνες αἰὲ ἀνὰ πᾶσαν ἡμίρην, καὶ ὥς ἀπολάμψονται συχνοῦς.

39. Ἡμίραι δὲ σφι ἀντιπατημένοισι ἤδη ἰγυγόνισαν ἐπὶ τῷ, ὅτι ταῦτα ἐκείνους συνισούλιυσι Μαρδονίφ. ὁ δὲ, μαθὼν τὴν παραίτησιν εἰ ἔχουσιν, ὥς εὐφρόνη ἰγίνιτο, πῶς περ τὴν ἴσπον ἐς τὰς ἐκβολὰς τὰς Κιθαιρωνίδας, αἷ ἐπὶ Πλαταιῶν φέρουσι· τὰς Βοιωτοὶ μὲν Τρεῖς Κιφαλάς καλίουσι, Ἀθηναῖοι δὲ, Δρυὸς Κιφαλάς. πωμφοθίντις δὲ οἱ ἱππότες, οὐ μέτην ἀπίκοντο. ἰσθάλλοντα γὰρ ἐς τὸ πιδίον λαμβάνουσι ὑποζύγια τέ πινακίσια, σιτία ἄγοντα ἀπὸ Πιλοποννήσου ἐς τὸ στρατόπιδον, καὶ ἀνδράσους, οἳ εἰποντο τοῖσι ζιύγισι. ἰλόντις δὲ ταύτην τὴν ἄγρην οἱ Πέρσαι, ἀφιδίως ἰφόνιουν, οὐ φειδόμενοι οὔτι ὑποζυγίου οὐδινός, οὔτι ἀνδρώπου. ὥς δι' ἄδην εἶχον κτείνοντις, τὰ λοιπὰ αὐτίων ἥλαυνοι περιβαλλόμενοι παρὰ τι Μαρδόνιον καλὶς τὸ στρατόπιδον.

40. Μιστὰ δὲ τοῦτο τὸ ἔργον, ἰτίρας δύο ἡμίρας διέτριψαν, οὐδῆτιροι βουλόμιναι μάχης ἄρξαι. μέχρι μὲν γὰρ τοῦ Ἀσπασῶ ἐπήϊσαν οἱ βάρβαροι, πιρῶμιναι τῶν Ἑλλήνων, δίδκωνσι δὲ οὐδῆτιροι. ἡ μύστοι ἴσπος ἡ Μαρδονίου αἰὲ προσέκιστό τι καὶ ἰλύπαι τοὺς Ἑλληνας· οἱ γὰρ Ἑθαῖοι, ᾗτι μηδίζοντις μεγάλως, προθύμως ἴφισιν ἐπὶ πόλιμσι, καὶ αἰὲ πατηγόνιτο μέχρι μάχης· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου πα-

ραδικόμενοι Πέρσαι τε καὶ Μῆδοι, μάλα ἴσκειν οἱ ἀπιδείκνυντο ἀρετάς.

41. Μίχρη μὲν νυν τῶν δίκαι ἡμερίων οὐδὲν ἐπὶ πλεῖν ἰγίνετο τουτίων. ὥς δὲ ἰνδικάτῃ ἰγίγόνει ἡμέρῃ ἀντικατημύνοισι ἐν Πλαταιῇσι, οἳ τε δὴ Ἑλλήνες πολλῶν πλεῖνους ἰγίγόνισαν, καὶ Μαρδόνιος περιημύκτει τῇ Ἰδρῃ, ἰνδαῦτα ἐς λόγους ἦλθεν Μαρδονίος τε ὁ Γαβρύων καὶ Ἀρτάβαζος ὁ Φαρνάκιος, δὲ ἐν ἐλίγοισι Περσίων ἦν ἀνὴρ δόκιμος παρὰ Πέρσῃ. βουλευομένων δὲ αἶδε ἴσαν αἱ γυνῶμαι. ἡ μὲν Ἀρταβάζου, ὥς χρεὼν εἶη ἀναζιεύοντας τὴν ταχίστην πάντα τὸν στρατὸν, ἵναι ἐς τὸ τεῖχος τὸ Θηβαίων, ἰνδα σῖτόν τε σφί ἰσσηνηῦχθαι πολλὸν, καὶ χόρτον τοῖσι ὑποζυγίοισι κατ' ἡσυχίην τε ἰζομένους, διαπρήσσεισθαι ποιούντας τάδε· ἴχυν γὰρ χρεσὸν πολλὸν μὲν ἐπίσημον, πολλὸν δὲ καὶ ἄσημον, πολλὸν δὲ καὶ ἄργυρόν τε καὶ ἐκπώματα· τουτίων φειδομένους μηδινὸς, διατίμπειν ἐς τὰς Ἑλλήνας, Ἑλλήνων δὲ μάλιστα ἐς τὰς προιστιῶτας ἐν τῇσι πόλεσι· καὶ ταχίως σφίας παραδώσειν τὴν ἰλιυδερῇν, μηδὲ ἀνακινδυνεύειν συμβάλλοντας. τούτου μὲν νυν ἡ αὐτὴ ἰγίνετο καὶ Θηβαίων γνώμη, ὥς προειδότες πλεῖν τε καὶ τούτου. Μαρδονίου δὲ, ἰσχυροτίρη τε καὶ ἀγνωμοιστίρη, καὶ οὐδαμῶς συγγινωσκομένη. δοκίμιν τε γὰρ πολλῶν κρίσσοια εἶναι τὴν σφισίρην στρατιὴν τῆς Ἑλληνικῆς, συμβάλλειν τε τὴν ταχίστην, μηδὲ περιορᾶν συλλειγομένους ἵτι πλεῖνας τῶν συλλειγμένων· τὰ τε σφάγια τὰ Ἠγησιστράτου ἱᾶν χαίρειν, μηδὲ βιάζεσθαι, ἀλλὰ νόμφ τῷ Περσίων χρωμένους συμβάλλειν.

42. Τούτου δὲ οὕτω δικαιούντος, ἀντίλιγος οὐδὲς, ὥστε ἰκράττει τῇ γνώμῃ· τὸ γὰρ κρᾶτος εἴχῃ τῆς στρατιῆς οὗτος ἐκ βασιλῆος, ἀλλ' οὐκ Ἀρτάβαζος. μεταπιμψάμενος ὦν τοὺς ταξάρχους τῶν τετλίων, καὶ τῶν μετ' ἰωυτοῦ ἰόντων

Ἑλλήνων τοὺς στρατηγοὺς, εἰρώτα εἴ τι ἰδῶν λόγῳ περὶ Περσίων, ὡς διαφθαρείονται ἐν τῇ Ἑλλάδι. σιγῶντων δὲ τῶν ἱπικλήτων, τῶν μὲν οὐκ ἰδόντων τοὺς χρησμούς, τῶν δὲ, ἰδόντων μὲν, ἐν ἀδίῃ δὲ οὐ ποιουμένων τὸ λίσσιν, αὐτοὺς Μαρδόνιος ἔλεγε· “Ἐπὶ ταῖσιν ὑμῖς ἢ “ ἴσθι οὐδὲν, ἢ οὐ τολμᾷτε λίσσιν, ἀλλ’ ἐγὼ ἴριω ὡς εἴ “ ἱπιστάμενοι. ἴσθι λόγιον ὡς χριῶν ἴσθι Πέρσαι ἀπο- “ πομίνους ἐν τῇ Ἑλλάδι, διαρπάσαι τὸ ἱεὸν τὸ ἐν Δελ- “ φοῖσι, μετὰ δὲ τὴν διαρπαγὴν ἀπολίσθαι πάντας. “ ἡμῖς ταῖνυν, αὐτὸ τοῦτο ἱπιστάμενοι, οὔτι ἴμιν ἐπὶ τὸ “ ἱεὸν τοῦτο, οὔτι ἐπιχειρήσομεν διαρπάζειν· ταύτης τε “ εἵνεκα τῆς αἰτίας οὐκ ἀπολιόμιθα. ὅστις ὑμῶν ὅσος “ τυγχάνουσιν εἶναι ἰόντες Πέρσῃσι, ᾗδισθι τούδε εἵνεκα, “ ὡς περιισομένους ἡμῖας Ἑλλήνων.” ταῦτά σφι εἶπας, διούτινα ἰσήμενι παραρτίσθαι τι πάντα καὶ ὑπερτίνα ποιῆσθαι, ὡς ἅμα ἡμῖν τῇ ἐπιεύσῃ συμβολῇ ἰσμήνης.

43. Τοῦτον δ’ ἔγνωγε τὸν χρησμὸν τὸν Μαρδόνιος εἶπε ἰς Πέρσαι ἔχουσιν, ἰς Ἰλλυριοὺς τε καὶ τὸν Ἑγχέλιον στρατὸν οἶδα πεποιημένον, ἀλλ’ οὐκ ἰς Πέρσας. ἀλλὰ τὰδὲ μὲν Βάκιδί ἴσθι ἰς ταύτην τὴν μάχην πεποιημένα,

Τὴν δ’ ἐπὶ Θερμῶντι καὶ Ἀσωπῷ λιχιποίῃ
Ἑλλήνων σύνοδον, καὶ βαρβαρέφωνον ἰὺγὴν,
τῇ πολλοὶ πιστεύονται ὑπὲρ Δάχισίν τι μέρος τι
Τοξοφόρων Μήδων, ὅταν αἴσιμον ἡμᾶρ ἐπείλθῃ.

ταῦτα μὲν, καὶ παραπλήσια τούτοις ἄλλα Μουσαῖφ ἔχοντα οἶδα ἰς Πέρσας. ὁ δὲ Θερμῶντι ποταμὸς ῥίσι με-
ταξὺ Ταιάγρης τε καὶ Γλίσαντος.

44. Μετὰ δὲ τὴν ἐπιειρώτησιν τῶν χρησμῶν καὶ πα-
ραίσεις τὴν ἐν Μαρδονίῳ, οὗχ τι ἐγίνετο, καὶ ἰς φυλακὰς
ἐτάσσοντο. ὡς δὲ πρὶν τῆς νυκτὸς προελήλυτο, καὶ

ἡσυχίῃ ἰδέσθαι ἵνα ἀνὰ τὰ στρατόπεδα, καὶ μάλιστα οἱ
 ἄνθρωποι ἵναι ἐν ὕπνῳ, τησικαῦτα προσελάσας ἴππων
 πρὸς τὰς φυλακὰς τὰς Ἀθηναίων Ἀλῆξανδρος ὁ Ἀμύν-
 τειν, στρατηγὸς τε ἰὼν καὶ βασιλῆς Μακεδόνων, ἰδίῳ τε
 ταῦσι στρατηγοῦσι ἐς λόγους ἰλθῆν. τῶν δὲ φυλάκων οἱ
 μὲν πλειῦντες παρῆμινον, οἱ δ' ἴθιεν ἐπὶ τοὺς στρατηγούς·
 ἰλθόντες δὲ ἔλιγον ὡς ἄνθρωπος ἦκει ἐπ' ἴππου ἐν τοῦ
 στρατοπέδου τοῦ Μηδῶν, ὃς ἄλλο μὲν οὐδὲν παραγυμνοῖ
 ἵππος, στρατηγούς δὲ ὀνομάζων, ἰδίῳ φησὶ ἐς λόγους
 ἰλθῆν.

45. Οἱ δὲ ἐπὶ ταῦτα ἤκουσαν, αὐτίκα ἵπποιτο ἐς τὰς
 φυλακὰς. ἀπικομίνουσιν δὲ ἔλιγε Ἀλῆξανδρος τὰδε·
 “Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραθήκη ἐμὴν τὰ ἔργα τὰδε τί-
 “θιμαι, ἀπόρρητα ποιούμεινος πρὸς μηδῖνα λίγιν ὑμῖας
 “ἄλλον ἢ Πausανίην, μή με καὶ διαφθείρηται· οὐ γὰρ
 “ἔν ἔλιγον, εἰ μὴ μεγάλας ἐκηδόμην συναπάσης τῆς
 “Ἑλλάδος. αὐτός τε γὰρ Ἕλληνας γένος εἰμὶ τῶρχαῖον,
 “καὶ ἀντ' ἐλευθέρης διδουλωμένην οὐκ ἔν ἐθίλοιμι ἔρξαι
 “τὴν Ἑλλάδα. λίγω δὲ ἔν ὅτι Μακεδονίᾳ τε καὶ τῇ
 “στρατιῇ τὰ σφάγια οὐ δύναται καταθύμια γινέσθαι·
 “πάλαι γὰρ ἔν ἐμάχισθαι· νῦν δὲ οἱ δίδονται, τὰ μὲν
 “σφάγια ἔν χαίρειν, ἅμα ἡμῖν δὲ διαφασκούση συμ-
 “βολὴν ποιέσθαι. καταρρώθηκε γὰρ μὴ πλειῦντες συλ-
 “λιχθῆναι, ὡς ἐγὼ εἰκάζω. πρὸς ταῦτα ἐτοιμάζισθαι. ἦν
 “δὲ ἄρα ὑπερβάλλεται τὴν συμβολὴν Μακεδόνιος, καὶ μὴ
 “ποιῆται, λιπαρεῖτε μίνοντες· ὀλίγων γὰρ σφι ἡμῖν
 “λείπεται σισία. ἦν δὲ ὑμῖν ὁ πόλεμος ὃδε κατὰ ἴσον ἐς.
 “λιυτήση, μνησθῆναι τινα χρεὴ καὶ ἐμὺ ἐλευθέρως
 “περὶ, ὃς Ἑλλήνων εἶηκε ἔργον οὕτω παρὰ βολον ἔρ-
 “γασμαι ὑπὸ προθυμίας, ἰθὺν ὑμῖν δηλῶσαι τὴν διὰ-
 “νοαν τὴν Μακεδονίου, ἵνα μὴ ἐπιπίσσωσι ὑμῖν οἱ βάρβαροι

“ μὴ προσδικομένισί κω. εἰμὶ δὲ Ἀλιζάνδρος ὁ Μαρκε-
 “ δών.” ὁ μὲν, ταῦτα εἶπας, ἀπήλαυνε ἐπίσω ἐς τὸ στρα-
 τόπαιδοι καὶ τὴν ἰαυτοῦ τάξιν.

46. Οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, ἰλθόντες ἐπὶ τὸ
 διξιὸν κίρας, ἔλιγον Πausανίη τάπιδε ἤκουσαν Ἀλιζάνδρου.
 ὁ δὲ, τούτῳ τῷ λόγῳ καταβρώδηςας τοὺς Πέρσας, ἔλεγε
 τάδε· “ Ἐπεὶ τοῖσιν ἐς ἡῶ ἡ συμβολὴ γίνεται, ὑμῖας μὲν
 “ χριών ἐστι τοὺς Ἀθηναίους στήναι κατὰ τοὺς Πέρσας,
 “ ἡμῖας δὲ κατὰ τοὺς Βοιωτούς τι καὶ τοὺς κατ’ ὑμῖας
 “ τεταγμένους Ἑλλήνων, τῶνδε εἰνικιν. ὑμῖς ἐπίστασθε
 “ τοὺς Μήδους καὶ τὴν μάχην αὐτίων, ἐν Μαρεθῶνι μα-
 “ χισάμενοι· ἡμῖς δὲ ἄπειροί τί εἰμὶν καὶ ἀδάεις τουτίων
 “ τῶν ἀνδρῶν· Σπαρτιητίων γὰρ οὐδὲς πιστεύεται Μή-
 “ δων· ἡμῖς δὲ Βοιωτῶν καὶ Θισσαλῶν ἔμπειροί εἰμεν.
 “ ἀλλ’ ἀναλαβόντας τὰ ὄπλα χριών ἐστι ἵναι ὑμῖας μὲν
 “ ἐς τοδε τὸ κίρας, ἡμῖας δὲ ἐς τὸ ἐώνυμον.” πρὸς δὲ
 σαῦτα εἶπαν οἱ Ἀθηναῖοι τάδε· “ Καὶ αὐτοῖσι ἡμῖν πᾶ-
 “ λαι ἀπ’ ἀρχῆς, ἐπεὶ τι εἶδομεν κατ’ ὑμῖας τασσομέ-
 “ νους τοὺς Πέρσας, ἐν νόῳ ἐγίνετο εἶπαι ταῦτα τάπιδε
 “ ὑμῖς φθάντες προφίρει· ἀλλὰ γὰρ ἀβρώδιμεν μὴ
 “ ὑμῖν οὐκ ἡδῖες γίνωνται οἱ λόγοι. ἐπεὶ δ’ ὦν αὐτοὶ ἡμ-
 “ νήσθησι, καὶ ἡδομένοισι ἡμῖν οἱ λόγοι γιγόνασι, καὶ
 “ ἐτοῖμοί εἰμεν ποιῖν ταῦτα.”

47. Ὡς δ’ ἤρκεσι ἀμφοτέρωσι ταῦτα, ἡῶς τι διίφαινε,
 καὶ διαλλάσσοντο τὰς τάξεις. γνόντες δὲ οἱ Βοιωτοὶ τὸ
 ποιούμενον, ἔξαγορεύουσι Μαρδονίῳ. ὁ δ’ ἐπαί τι ἤκουσε,
 αὐτίκα μετιστάνας καὶ αὐτὸς ἐπιερχῶτο, παράγων τοὺς
 Πέρσας κατὰ τοὺς Λακιδαιμονίους. ὡς δὲ ἔμαθε τοῦτο
 ποιούτο γινόμενον ὁ Πausανίης, γνούς ὅτι οὐ λανθάνει,
 ἐπίσω ἦγε τοὺς Σπαρτιήτας ἐπὶ τὸ διξιὸν κίρας· ὡς δ’
 αὐτῶς καὶ ὁ Μαρδόνιος ἐπὶ τοῦ ἐώνυμου.

48. Ἐπεὶ δὲ κατίστησαν ἐς τὰς ἀρχαίας τάξεις, πῆμψας ὁ Μαρδόνιος κήρυκα ἐς τοὺς Σπαρτιήτας, ἱλιγιτάδαι·
 “ὦ Λακιδαιμόνιοι, ὑμῖς δὴ λίγισθε ἵναι ἄνδρες ἄριστοι
 “ὑπὸ τῶν τῆδε ἀνδρώπων, ἐκπαγλισμένοι ὥς οὔτε φεύ-
 “γεται ἐκ πολέμου, οὔτε τάξιν ἐκλείπεται, μένοντες τι ἢ
 “ἀπόλλυτε τοὺς ἐναντίους, ἢ αὐτοὶ ἀπόλλυσθε. τῶν δ’
 “ἄρ’ ἦν οὐδὲν ἀληθές. πρὶν γὰρ ἢ συμμίζαι ἡμίας, ἐς χει-
 “ρῶν τι νόμον ἀπικέσθαι, ἔδῃ φεύγοντας ἔξ τάξιν ἐκλεί-
 “ποντας ὑμίας ἰδομιν, ἐν Ἀθηναίοισι τι τὴν πρόπει-
 “ραν ποιούμεινους, αὐτοὺς τι ἀντία δρύλων τῶν ἡμετέρων
 “τασσομένους. ταῦτα οὐδαμῶς ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργα· ἀλ-
 “λὰ πλεῖστοι δὴ ἐν ὑμῖν ἐψεύσθημιν. προσδεκόμενοι γὰρ
 “κατὰ κλῆος, ὥς δὴ πῆμψατε ἐς ἡμίας κήρυκα προκα-
 “λιύμενοι, καὶ βουλόμενοι μούνοισι Πέρσῃσι μάχισθαι,
 “ἄριστοι ἰόντες ποίειν ταῦτα, οὐδὲν τοιοῦτο λίγοντας
 “ὑμίας εὐρομιν, ἀλλὰ πτώσσοντας μᾶλλον. νῦν ὦν ἱππι-
 “δὴ οὐκ ὑμῖς ἤρξατε τούτου τοῦ λόγου, ἀλλ’ ἡμῖς ἄρ-
 “χομιν· τί δὴ οὐ πρὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων ὑμῖς, ἱππῆς τε
 “διδοῦσθαι ἵναι ἄριστοι, πρὸ δὲ τῶν βαρβάρων ἡμῖς,
 “ἴσοι πρὸς ἴσους ἀριθμὸν μαχισόμεθα; καὶ ἦν μὲν δοκίη
 “καὶ τοὺς ἄλλους μάχισθαι, οἱ δ’ ὦν μετίπαιτα μαχί-
 “σθων ὕστεροι ἦν δὲ καὶ μὴ δοκίη, ἀλλ’ ἡμίας μούνοισι ἀπο-
 “χερῆν, ἡμῖς δὲ διαμαχισόμεθα· ἐκότεροι δ’ ἂν ἡμῶν
 “νικήσωσι, τούτους τῷ ἄπαντι στρατοσπίδῳ νικᾶν.”

49. Ὁ μὲν, ταῦτα εἶπας τε καὶ ἐπισχὼν χρόνον, ὥς οἱ
 οὐδεὶς οὐδὲν ὑπεκρίνито, ἀπαλλάσσито ὀπίσω· ἀπὸ τῶν δὲ
 ἐσήμεναι Μαρδονίῳ τὰ καταλαβόντα. ὁ δὲ, περιχαρὲς γε-
 νόμινος καὶ ἱκαρθεὶς ψυχρῇ νίκη, ἱπῆκε τὴν ἵππον ἐπὶ
 τοὺς Ἑλληνας. ὥς δὲ ἐπήλασαν οἱ ἱππότες, εἰσίνοντο πᾶ-
 σαν τὴν στρατὴν τὴν Ἑλληνικὴν, ἱσακοντίζοντες τε καὶ
 ἱσταξύοντες, ὥς τι ἱπποταξέσθαι τε ἰόντες καὶ προσφίξε-

σθαι ἄποροι· τήν τε κρήνην τὴν Γαργαφίην, ἀπ' ἧς ὕδαίνετο πᾶν τὸ στρατόνισμα τὸ Ἑλληνικόν, συνιτάραξαν καὶ συνίχουσαν. ἴσαν μὲν ἂν κατὰ τὴν κρήνην Λακιδαιμόνιοι μούνοι τιταγμίνοι· τοῖσι δὲ ἄλλοισι Ἑλλήσι ἢ μὲν κρήνη πρὸς αὐτὸν ἰγίνετο, ὥς ἴκασται ἵππων τιταγμίνοι, ὃ δὲ Ἄσωπος ἀγχοῦ· ἱρυκόμενοι δὲ ἀπὸ τοῦ Ἄσωπου, οὕτω δὲ ἐπὶ τὴν κρήνην ἰφοίτιον· ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ γὰρ σφί οὐκ ἔξῃς ὕδαρ φορέισθαι, ὑπὸ τε τῶν ἱππίων καὶ τοξισμάτων.

50. Τούτου δὲ τοιοῦτου γινομένου, οἱ τῶν Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἅτι τοῦ τε ὕδατος στρεψείσης τῆς στρατιῆς, καὶ ὑπὸ τῆς ἵππου ταρασσομένης, συνελίχθησαν περὶ αὐτῶν τε τουτῶν καὶ ἄλλων, ἐλθόντες παρὰ Πausανίην ἐπὶ τὸ διζυὸν κίρας. ἀλλὰ γὰρ, τουτῶν τοιοῦτων ἰόντων, μᾶλλον σφίς ἰλύπει. οὗτε γὰρ σιτία ἔχον ἔτι, οἳ τί σφίων ὀπάοις, ἀποσιμφοίντες ἐς Πειλοπόννησον ὥς ἰπισιτιεύμηναι, ἀποσιπλιάτο ὑπὸ τῆς ἵππου, οὐ δυνάμηναι ἀπικέσθαι ἐς τὸ στρατόπεδον.

51. Βουλευομένοισι δὲ τοῖσι στρατηγοῖσι Ἰδοξί, ἦν ὑπερέβαλλονται κείνην τὴν ἡμέρην οἱ Πέρσαι συμβολὴν μὴ ποιεύμενοι, ἐς τὴν νῆσον ἰύναι. ἡ δὲ ἴσται ἀπὸ τοῦ Ἄσωπου καὶ τῆς κρήνης τῆς Γαργαφίης, ἐπ' ἧς ἰστρατοπεδιόοντο τότε, δίκαια σταδίους ἀπύχουσα, πρὸς τῆς Πλαταιῶν πέλοιαις. νῆσος δὲ οὕτω ἂν εἴη ἐν ἡπείρῃ· σχιζόμενος ὁ ποταμός, ἀνωθεν ἐκ τοῦ Κιθαιρώτος ῥίει κάτω ἐς τὸ πιδίον, δόχων ἀπ' ἀλλήλων τὰ ῥίιθρα ὅσοντες τρία στάδια· καὶ ἵππιτα συμμίσγει ἐς τὸ αὐτό· οὖνομα δὲ οἱ Ὠιρόη. θυγατέρα δὲ ταύτην λέγουσι ἵναι Ἄσωπου οἱ ἱπικῶριοι. ἐς τῷτον δὲ τὸν χώρον ἰβελύσασαίτο μεταναστῆναι, ἵνα καὶ ὕδασι ἔχουσι χρᾶσθαι ἀφθόνη, καὶ οἱ ἱππίες σφίς μὴ σιτοῖατο, ὥσπερ πατιθύνοντων. μετακινέσθαι τε ἰδοκίαι τότε, ἰπιδίαν τῆς νηπέδος ἢ διωτέρην φυλακὴν, ὥς ἂν μὴ ἰθείκτο οἱ

Πέρσαι ἱερομισμένους, καὶ σφίας ἰσόμενοι ταρσέσσουσιν οἱ ἰππόται. ἀπικομίνων δὲ ἐς τὸν χῶρον τοῦτον, τὸν δὴ ἡ Ἀσωνίς Ὠιρήν περισχίζεται, ῥίψουσιν ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος, ὑπὸ τὴν νύκτα ταύτην ἰδόντες τοὺς ἡμίσιαις ἀποστέλλουσιν τοῦ στρατοπέδου πρὸς τὸν Κιθαιρῶνα, ὡς ἀναλάβουσιν τοὺς ἐπάονας ἐπὶ τὰ σιτία οἰχομένους· ἴσαν γὰρ ἐν τῇ Κιθαιρῶνι ἀπολιλαμμένοι.

52. Ταῦτα βουλευσάμενοι, κείνην μὲν τὴν ἡμέραν πᾶσαν προσκειμένης τῆς Ἰππου, ἔχον πόονας ἄεργοι. ὡς δὲ ἦτε ἡμέρη ἔληγε, καὶ οἱ ἰππῆες ἐπίπαινοντο, νυκτὸς δὲ γινομένης, καὶ ἰούσης τῆς ὥρης ἐς τὴν δὴ συνίκετο σφι ἀπαλλάσσεισθαι, ἰθαῦτα αἰρθίντες οἱ πολλοὶ ἀπαλλάσσοντο, ἐς μὲν τὸν χῶρον ἐς τὸν συνίκετο, οὐκ ἐν νόφ' ἔχοντες· οἱ δὲ, ὡς ἐκινήθησαν, ἔφινον ἄσμενοι τὴν Ἰππον πρὸς τὴν Πλαταιῶν πόλιν· φεύγοντες δὲ, ἀπικνύονται ἐπὶ τὸ Ἡραῖον. τὸ δὲ πρὸ τῆς πόλεως ἴσθι τῆς Πλαταιῶν, ἱκασίσταδους ἀπὸ τῆς κρήνης τῆς Γαργαφῆς ἀπύχον. ἀπικόμενοι δὲ, ἴδοντο πρὸ τοῦ ἱεροῦ τὰ ὄπλα. καὶ οἱ μὲν περὶ τὸ Ἡραῖον ἰστρατοπεδεύοντο.

53. Πausanίης δὲ, ὁρίων σφίας ἀπαλλασσομένους ἐκ τοῦ στρατοπέδου, παρήγγιλε καὶ τοῖσι Λακεδαιμονίοισι, ἀναλαβόντας τὰ ὄπλα, ἵναι κατὰ τοὺς ἄλλους τοὺς προΐοντας, νομίσας αὐτὰς ἐς τὸν χῶρον ἵναι, ἐς τὸν συνιδήκοντο. ἰθαῦτα οἱ μὲν ἄλλοι ἄρτιοι ἴσαν τῶν ταξιαρχῶν πίθεσθαι Πausανίῃ· Ἀμομφάριτος δὲ ὁ Πελοπιδῶν, λοχηγίων τῷ Πιττανητίων λόχου, οὐκ ἔφη τοὺς ξείνους φεύξισθαι, οὐδὲ ἐκὼν ἵναι αἰσχυρίων τὴν Σπάρτην· ἰδυῦμαζι τε ἑλίων τὸ ποιούμενον, ἅτι οὐ παραγιόμενοι τῇ προτέρᾳ λόγῳ. ὁ δὲ Πausanίης τε καὶ ὁ Εὐρυάναξ δινὸν μὲν ἰποικνύοντο τὸ μὴ πείθεσθαι ἐκτὶν σφίσι, δυνότιρον δὲ ἔτι, κείνου ταῦτα νομίσαντος, ἀπολιπιῖν τὸν λόχον τὸν Πιττανήτην, μὴ, ἢ ἀπο-

λίπωσι ποιεῦντες τὰ συνιδήκοντο τοῖσι ἄλλοισι Ἑλλησι, ἀπόληται ὑπολειφθεῖς αὐτός τι Ἀμομφάριτος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. ταῦτα λογιζόμενοι, ἀτρίμας εἶχον τὸ στρατόπεδον τὸ Λακωνικόν, καὶ ἐπιρῶντο πείθοντές μιν ὥς οὐ χρεῖων εἶη ταῦτα ποιεῖν. καὶ οἱ μὲν παρηγόρειον Ἀμομφάριτον, μῦνον Λακιδαιμονίων τι καὶ Τριγητίων λιλιμμένον.

54. Ἀθηναῖοι δὲ ἰποῖουν τοιάδε. εἶχον ἀτρίμας σφίαις αὐτοὺς ἵνα ἐτάχθησαν, ἐπιστάμιναι τὰ Λακιδαιμονίων φρονήματα, ὥς ἄλλα φρονούντων καὶ ἄλλα λειγόντων. ὥς δὲ ἐκινήθη τὸ στρατόπεδον, ἔπιμνον σφίων ἰππία, ἐφόμενόν τι εἰ πορεύσθαι ἐπιχειροῖεν οἱ Σπαρτιῆται, εἴτε καὶ τοπαράπαν μὴ διανοιῦνται ἀπαλλάσσεισθαι ἐπίρυσθαί τι Πausανίην τὸ χρεῖων εἶη ποιεῖν.

55. Ὡς δὲ ἀπίκιτο ὁ κήρυξ ἐς τοὺς Λακιδαιμονίους, ὦρα τί σφίαις κατὰ χώραν τιταγμένους, καὶ ἐς νίκια ἀπικμένους αὐτίων τοὺς πρώτους. ὥς γὰρ δὴ παρηγόρειον τὸν Ἀμομφάριτον, ἃ τι Εὐρυάναξ καὶ ὁ Πausανίης, μὴ κινδυνεύειν μένοντας μόνους Λακιδαιμονίων, οὕτως ἔπειδον ἐς ὃ ἐς νίκιά τι συμπίσόντες ἀπικίατο, καὶ ὁ κήρυξ τῶν Ἀθηναίων παρίστατό σφι ἀπικμένους. νικίων δὲ ὁ Ἀμομφάριτος, λαμβάνει πύτρην ἀμφοτέρησι τῆσι χροσί, καὶ τιθεῖς πρὸ ποδῶν τῶν Πausανίω, ταύτην τῇ ψήφῳ ψηφίζεσθαι ἔφη, μὴ φύγειν τοὺς ξείνους· ξείνους λέγων τοὺς βαρβάρους· ὁ δὲ, μαινόμενον καὶ οὐ φρενῆρια καλίων ἐκίνον, πρὸς τι τὸν Ἀθηναίων κήρυκα ἐπιρῶντα τὰ ἐντεταλμένα, λέγειν ὁ Πausανίης ἐκίλει τὰ παριόντα σφι πρήγματα, ἐχρήϊζέ τι τῶν Ἀθηναίων προσχωρῆσαί τι πρὸς ἰωῦτοὺς, καὶ ποιεῖν περὶ τῆς ἀπόδου τάπριε ἂν καὶ σφίσι.

56. Καὶ ὁ μὲν ἀπαλλάσσειτο ἐς τοὺς Ἀθηναίους. τοὺς

δὲ ἰππὶ ἀνακρινόμενους πρὸς ἑαυτοὺς ἥως καπιλάμεναι, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ κατήμενος ὁ Πausανίης, οὐ δοκίων τὸν Ἀμομφάριτον λείψειν, τῶν ἄλλων Λακεδαιμονίων ἀποστυχόντων, τὰ δὲ καὶ ἐγένετο, σημήνας ἀπῆγε διὰ τῶν κολωνῶν τοὺς λοιποὺς πάντας· εἰποῖτο δὲ καὶ Τιγιῆται. Ἀθηναῖοι δὲ ταχθῆντες ἦσαν τὰ ἔμπαλιν ἢ Λακεδαιμόνιοι. οἱ μὲν γὰρ τῶν τι ὄχθων ἀντίχοντο καὶ τῆς ὑπάρξεως τοῦ Κιθαιρώνος, φοβούμενοι τὴν ἵππον· Ἀθηναῖοι δὲ, κάτω τραφθέντες ἐς τὸ πιδίον.

57. Ἀμομφάριτος δὲ, ἀρχὴν τι οὐδαμῶς δοκίων Πausανίην τολμήσειν σφίεας ἀπολιπιῖν, περιίχεται αὐτοῦ μένοντας μὴ ἐκλιπιῖν τὴν τάξιν· προτιριόντων δὲ τῶν σὺν Πausανίῃ, καταδόξας αὐτοὺς ἰδίῃ τέχνῃ ἀπολιπιῖν αὐτὸν, ἀναλαβόντα τὸν λόχον τὰ ὅπλα ἦγε βάδην πρὸς τὸ ἄλλο στῖφος. τὸ δὲ, ἀπειλθὼν ὅσον τι δέκα στάδια, ἀνέμεινε τὸν Ἀμομφάριτου λόχον, περὶ ποταμὸν Μολέοντα ἰδρυμένον Ἀργιόσιον· τι χῶρον καλιόμενον, τῇ καὶ Δήμητρος Ἐλευσινίης ἱερὸν ἦσται. ἀνέμεινε δὲ τοῦδε εἰνικας, ἵνα ἦν μὴ ἀπολίπῃ τὸν χῶρον ἐν τῷ ἱτιτάχατο ὁ Ἀμομφάριτός τι καὶ ὁ λόχος, ἀλλ' αὐτοῦ μένωσι, βοηθείαι ὀπίσω παρ' ἐκείνους. καὶ οἳ τι ἀμφὶ τὸν Ἀμομφάριτον παριγίνοντό σφι, καὶ ἡ ἵππος ἡ τῶν βαρβάρων προσέκλειτο πᾶσα. οἱ γὰρ ἰππόταί ἐποίουν οἷον καὶ ἰώθισαν ποίειν αἰεὶ· ἰδόντες δὲ τὸν χῶρον κινὸν, ἐν τῷ ἱτιτάχατο οἱ Ἕλληνες τῆσι προτέρησι ἡμέρησι, ἤλαυνον τοὺς ἵππους αἰεὶ τοπρόσω· καὶ ἅμα καταλαβόντες, προσεπιάτό σφι.

58. Μαρδόνιος δὲ, ὡς ἰπύθειτο τοὺς Ἕλληνας ἀποιομένους ὑπὸ νύκτα, εἶδε τι τὸν χῶρον ἐρῆμον, καλίσας τὸν Δηρισσαῖον Θώρηκα, καὶ τοὺς ἀδελφεοὺς αὐτοῦ Εὐρύπυλον καὶ Θρασυδήϊον, ἔλεγεν· “ὦ παῖδες Ἀλiviώη, ἔτι τί

“λίξινι τάδε ὀρίοντες ἱρῆμα· ὑμῖς γὰρ οἱ πλησιόχω-
 “ροι ἰλίγινι Λακιδαιμονίους οὐ φεύγειν ἐν μάχῃς, ἀλλὰ
 “ἄνδρας εἶναι τὰ πολέμια πρῶτους· τοὺς πρῶτερόν τι
 “μιτισταμένους ἐκ τῆς τάξεως εἶδαι, νῦν τι ὑπὸ τὴν πα-
 “ροιχομένην νύκτα καὶ οἱ πάντες ὀρίομεν διαδράντας·
 “διίδιξάν τι, ἐπὶ σφίσις ἴδαι πρὸς τοὺς ἀψιδίως
 “ἄριστους ἀνδρῶν μάχῃ διακρινῆναι, ὅτι οὐδὲν ἄρα
 “ἴοντες ἐν οὐδαμοῖσι ἰούσι· Ἕλλησι ἱκαπιδιαικνύατο. καὶ
 “ὕμῃ μὲν ἰούσι Περσίων ἀπείρουσι, πολλὰ ἔκ γε ἱμῶ
 “ἰγίνιτο συγγνώμη, ἱπαινιόντων τούτους, τοῖσί τι καὶ
 “συνηδίατι· Ἀρταβάζου δὲ θάῤῥμα καὶ μᾶλλον ἰποιού-
 “μην, τὸ καὶ καταβρῦνῆσαι Λακιδαιμονίους, καταβρῦ-
 “θήσαντά τι, ἀποδίδεσθαι γνώμην διλοτάτην, ὡς χρε-
 “ὸν εἴη ἀναξιδύξαντας τὸ στρατόπεδον, εἶναι ἐς τὸ Θη-
 “βαίων ἄστυ πολιορκησομένους· τὴν ἔτι πρὸς ἱμῶ βα-
 “σιλεὺς πιύσεται. καὶ τουτίων μὲν ἱέρωδι ἔσται λό-
 “γος· νῦν δὲ ἱκίνοισι ταῦτα ποιῶσι οὐκ ἰπικριπτίω
 “ἔσται, ἀλλὰ διωκτίοι ἰσί· ἐς δὲ καταλαμφθίντες, δώ-
 “σουσι ἡμῖν τῶν δὴ ἱκοίησαι Πέρσας πάντων δίκας.”

59. Ταῦτα εἶπας, ἦγι τοὺς Πέρσας δρόμῳ διαβάντας
 τὸν Ἀσμπὸν πατὰ στίβον τῶν Ἑλλήνων, ὡς δὲ ἀποδιδρη-
 σκόντων· ἱπιῖχί τι ἐπὶ Λακιδαιμονίους τι καὶ Τιγηάτας
 μούρους· Ἀθηναίους γὰρ τραπομένους ἐς τὸ πεδίον, ὑπὸ
 τῶν ἔχθρων οὐ κατάρκα. Πέρσας δὲ ὀρίοντες ὠρμημένους
 διώκειν τοὺς Ἕλληνας οἱ λοιποὶ τῶν βαρβαρικῶν τετλίων
 ἄρχοντες, αὐτίκα πάντες ἦσαν τὰ σημήϊα, καὶ ἰδίωπον
 ὡς ποδῶν ἱκαστος ἰχον, οὔτι κίσμῳ οὐδινὶ κοσμηθίντες,
 οὔτι τάξι. καὶ οὔτοι μὲν βοῇ τι καὶ ὀμίλῳ ἱπῆϊσαν, ὡς
 ἀναρπασόμενοι τοὺς Ἕλληνας.

60. Πausανίης δὲ, ὡς προσέειπετο ἡ ἱστος, πῶμψας
 πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἱππία, λίγυ τάδε· “Ἄνδρες

“ Ἀθηναῖοι, ἀγῶνος μεγίστου προκείμενον, ἐλευθέρῃ νῆ-
 “ ραι ἢ διδουλαμίνῃ τὴν Ἑλλάδα, προδιδόμεναι ὑπὸ
 “ τῶν συμμάχων ἡμῖς τι οἱ Λακιδαιμόνιοι, καὶ ὑμῖς οἱ
 “ Ἀθηναῖοι, ὑπὸ τὴν παροικεμένην νύκτα διαδράντων.
 “ νῦν ὧν δίδονται τοιθεῦται τὰ ποιηταῖοι ἡμῖν ἀμυνο-
 “ μέτους γὰρ τῇ δυνάμει ἀριστα περιστέλλειν ἀλλή-
 “ λους. εἰ μὴν νῦν ἰς ὑμῖας ὤρμησι ἀρχὴν ἢ ἴππους, χρῆν
 “ δὴ ἡμῖας τι καὶ τοὺς μιστοὺς ἡμῶν τὴν Ἑλλάδα οὐ προ-
 “ δίδοντας Τιγιήτας, βοηθεῖν ὑμῖν· νῦν δὲ, ἰς ἡμῖας
 “ γὰρ ἅπαντα πιχάρηκε, δίκαιοί ἐσσι ὑμῖς πρὸς τὴν
 “ πωζομένην μάλιστα τῶν μαρτύρων ἀμύνοντες ἵναί. εἰ
 “ ὃ ἄρα αὐτοὺς ὑμῖας κατακτελέσκει ἀδύνατόν τι βοη-
 “ θεῖν, ὑμῖς δ’ ἡμῖν τοὺς τοξότας ἀποπέμψαντες χάριν
 “ θείει. συνιδαμὶν δὲ ὑμῖν ὑπὸ τὸν παρόντα τόπον
 “ πόλιμον ἰούσι πολλὸν προθυμοτάταισι, ὥστε καὶ
 “ ταῦτα ἰσκαοῦν.”

61. Ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι ὡς ἰκύνοντο, ὤρμηκετο βοηθεῖ-
 εἰν καὶ τὰ μάλιστα ἱπαμόνιν. καὶ σφί ἤδη στείχουσι
 ἱπιτίθονται οἱ ἀντιταχθέντες Ἑλλήων τῶν μιστὰ βασι-
 λῆος γινομένων, ὥστε μηκέτι δύνασθαι βοηθεῖσαι τὸ
 γὰρ προσκείμενόν σφίς ἰλύπει. οὕτω δὲ μουναθέντες
 Λακιδαιμόνιοι καὶ Τιγιῆται, ἰόντες εὐνὴν φιλοῖσι ἀριθμὸν,
 οἱ μὲν, πιντακισμύριοι, Τιγιῆται δὲ, τρισχίλιοι· οὗτοι
 γὰρ οὐδαμᾶ ἀπισχίζοντο ἀπὸ Λακιδαιμόνιων· ἰσφαγιά-
 ζοντο, ὡς συμβαλλόντες Μαρδονίῳ καὶ τῇ στρατιῇ τῇ
 παρούσῃ. καὶ, οὐ γὰρ σφί ἐγίνετο τὰ σφάγια χρηστὰ,
 ἱπιπτόν τι αὐτῶν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλοί, καὶ πολ-
 λῷ πλιῦνις ἰσρωμάτιζοντο. φράξαντες γὰρ τὰ γέγραπτα οἱ
 Πέρσαι, ἀπίσαν τῶν τοξισμάτων πολλὰ ἀφιδίως οὕτω,
 ὥστε πωζομένων τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ τῶν σφαγίων οὐ
 γινομένων, ἀποκλίψαντα τὸν Πανσθενίην πρὸς τὸ Ἡραῖον

τὸ Πάστρατον, ἱπικαλίσσασθαι τὴν θῖν, χρητίζοντα μη-
δαμῶς σφίας ψινεθῆναι τῆς ἱλπίδος.

62. Ταῦτα δ' ἔτι τούτου ἱπικαλιουμίνου, προειξα-
σσάντις πρότεροι οἱ Τιγιῆται ἰχώριον εἰς τοὺς βαρβάρους,
καὶ τοῖσι Λακιδαιμονίοις αὐτίκα μετὰ τὴν εὐχὴν τὴν
Παυσανίω, ἰγίνετο θυομίνουσι τὰ σφάγια χρηστά. ὥς
δὲ χρόνῳ ποτὶ ἰγίνετο, ἰχώριον καὶ οὗτοι ἐπὶ τοὺς Πέρ-
σας, καὶ οἱ Πέρσαι ἀντίοι, τὰ τόξα μετέντες. ἰγίνετο δὲ
πρῶτον περὶ τὰ γίρρα μάχῃ. ὥς δὲ ταῦτα ἱπικτώνει,
ἤδη ἰγίνετο μάχῃ ἰσχυρὴ παρ' αὐτὸ τὸ Δημήτριον, καὶ
χρόνῳ ἐπὶ πολλὸν, εἰς ὃ ἀπίκοντο εἰς ὠδισμὸν· τὰ γὰρ
δώρατα ἐπιλαμβανόμενοι κατέκλων οἱ βάρβαροι. λήματι
μὲν νυν καὶ βώμῃ οὐκ ἴσσοις ἴσαν οἱ Πέρσαι, ἄνοπλοι δὲ
ἴοντες, καὶ πρὸς, ἀνεπιστήμονες ἴσαν, καὶ οὐκ ὁμοῖοι τοῖσι
ἀντίοις σοφίῃν. προειξαίτεσσι δὲ κατ' ἴνα, καὶ δίκῃ,
καὶ πλειυνίς τι καὶ ἱλάσσοις συστρίφομενοι, ἐπέπιπτον
εἰς τοὺς Σπαρτιήτας, καὶ διφθίροντο.

63. Τῇ δὲ ἐτύγχανε αὐτὸς ἰὼν Μαρδόνιος, ἀπ' Ἰσπαν
τι μαχόμενος λιυκοῦ, ἔχων τι περὶ ἑαυτὸν λογάδας
Περσίων τοὺς ἀρίστους χιλίους, ταύτῃ δὲ καὶ μάλιστα
τοὺς ἱπικτίους ἐπίεσαν. ὅσον μὲν νυν χρόνον Μαρδόνιος
περιῆν, οἱ δὲ ἀντιῆχον, καὶ ἀμυνόμενοι κατέβαλλον πολ-
λοὺς τῶν Λακιδαιμονίων· ὥς δὲ Μαρδόνιος ἀπίθανι, καὶ
τὸ περὶ ἱπῶν τεταγμένον, ἰὼν ἰσχυρότατον, ἔπεισε, οὕτω
δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἱεράποντο, καὶ ἔβαν τοῖσι Λακιδαιμονί-
οις. πλειῖστοι γὰρ σφίας ἰδηλείτε ἢ ἰσθῆς ἐρῆμος ἰούσα
ἔπλων· πρὸς γὰρ ἐπλίτας ἴοντες γυμνῆτες ἀγῶνα ἱπι-
εῖντο.

64. Ἐνθαῦτα ἥ τι δίκη τοῦ φόου τοῦ Λιωνίδου, κατὰ
τὸ χρηστήριον, τοῖσι Σπαρτιήταισι ἐν Μαρδονίῳ ἱπικιλείτε,
καὶ νίκην ἀναίρειται καλλίστην ἀπασίων τῶν ἡμῶς ἴδμεν,

Παυσανίης ὁ Κλειομβρότου τοῦ Ἀναξανδρίδιω. (τῶν δὲ κατ' ὑπερβολὴν οἱ προγόνων τὰ οὐνόματα εἶρηται ἐς Λαϊονίδην· αὐτοὶ γὰρ σφι τυγχάνουσι ἰόντες.) ἀποδήσκει δὲ Μαρδόνιος ὑπὸ Ἀιμυνήστου, ἀνδρὸς ἐν Σπάρτῃ λογίμου· ὃς χρόνῳ ὕστερον μετὰ τὰ Μηδικὰ, ἔχων ἀνδρας τριηκοσίους, συνέβαλε ἐν Στυνυκλήρῳ, πολέμου ἰόντος, Μισσηνίοισι πᾶσι καὶ αὐτός τι ἀπέδανε καὶ οἱ τριηκόσιοι.

65. Ἐν δὲ Πλαταιῇσι οἱ Πέρσαι ὥς ἐτράποντο ὑπὸ τῶν Λακιδαιμονίων, ἔφινυγον οὐδένα κόσμον ἐς τὸ στρατόπιδον τὸ ἰωϋτῶν, καὶ ἐς τὸ τεῖχος τὸ ξύλινον, τὸ ἐποιήσαντο ἐν μοίρῃ τῇ Θηβαΐδι. θάῤυμα δέ μοι ὅπως παρὰ τῆς Δήμητρος τὸ ἄλσος μαχομένων, οὐδὲ εἴς ἐφάνη τῶν Περσίων οὔτε ἰσιλθὼν ἐς τὸ τίμιον, οὔτε ἱναποθαιὼν περὶ τὸ ἱερὸν, οἱ δὲ πλεῖστοι ἐν τῷ βιβλήῳ ἔπισον. δοκίω δὲ, εἴ τι περὶ τῶν θείων πρηγμάτων δοκίειν δεῖ, ἢ θιὸς αὐτῇ σφιας οὐκ ἰδίκετο, ἱμπερήσαντας τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Ἐλευσίνι ἀνάκταρον. αὕτη μὲν νυν ἡ μάχη ἐπὶ τοσούτῳ ἐγίνετο.

66. Ἀρτάβαζος δὲ ὁ Φαρνάκιος αὐτίκα τι οὐκ ἀρίσκειτο, κατ' ἀρχὰς λιπομένου Μαρδονίου ἀπὸ βασιλῆος, καὶ τότε πολλὰ ἀπαγορεύων, οὐδὲν ἦναι, συμβάλλειν οὐκ ἰὼν ἐποίησέν τι αὐτὸς τοιάδε, ὥς οὐκ ἀρισκόμενος τοῖσι πρήγμασι τοῖσι ἐκ Μαρδονίου ποιουμένοις. τῶν ἱστρατήγει ὁ Ἀρτάβαζος, (εἴχε δὲ δύναμιν οὐκ ὀλίγην, ἀλλὰ καὶ ἐς τίσσεις μυριάδας ἀνθρώπων περὶ ἰωϋτὸν,) τοῦτους, ὅπως ἡ συμβολὴ ἐγίνετο, εὖ ἐξέπιστάμενος τὰ ἔμιλλε ἀποδέχισθαι ἀπὸ τῆς μάχης, ἥτις κατηρτισμένοι, παραγγίλας κατὰ τῷ τὸ ἶναι πάντας τῇ ἂν αὐτὸς ἐξηγίηται, ὅπως ἂν αὐτὸν ὀρέωσι σπουδῆς ἔχοντα. ταῦτα παραγγίλας, ὥς ἐς μάχην ἦγι δῆθαι τὸν στρατὸν. προτιρίων δὲ τῆς ὁδοῦ, ἄρα καὶ δὴ φεύγοντας τοὺς

Πέρσας. οὕτω δὲ εὐκίετι τὸν αὐτὸν κόσμον κατηγίετο, ἀλλὰ τὴν ταχίστην ἰστέχαζι φύγων, οὔτε ἰς τὸ ξύλινον οὔτε ἰς τὸ Θηβαίων τιῦχος, ἀλλ' ἰς Φωκίαις, ἰδίλων ὡς τάχιστα ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἀπικίεσθαι. ἤ δὲ οὗτοι μὲν ταύτῃ ἰτρέποντο.

67. Τῶν δὲ ἄλλων Ἑλλήνων τῶν μετὰ βασιλῆος ἰθαλοκαπίοντων, Βοιωτοὶ Ἀθηναίοισι ἱμαχίσαντο χρόνον ἐπὶ συχρόν. οἱ γὰρ μηδίζοντες τῶν Θηβαίων, οὗτοι ἔχον προθυμίην οὐκ ἐλίγην, μαχισόμενοί τε καὶ οὐκ ἰθαλοκαπίοντες, οὕτω ὥστε τριηκόσιοι αὐτίκην οἱ πρῶτοι καὶ ἄριστοι ἰθαῦτα ἵπισεν ὑπὸ Ἀθηναίων. ὡς δὲ ἰτρέποντο καὶ οὗτοι, ἴφθυγον ἐν τὰς Θήβας, οὐκ ἤπειρ οἱ Πέρσαι, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων ὁ πᾶς ὄμιλος, οὔτε διαμαχισάμενος οὐδὲν, οὔτε ἀποδιξάμενός τι, ἴφθυγον.

68. Δηλοὶ γέ μοι ὅτι πάντα τὰ πρήγματα τῶν βαρβάρων ἤρτηντο ἐκ Περσίων, εἰ καὶ τότε οὗτοι, πρὶν ἢ καὶ συμμῆξαι τοῖσι πολεμίοισι, ἴφθυγον, ὅτι καὶ τοὺς Πέρσας ὤρων. οὕτω τε πάντες ἴφθυγον, πλὴν τῆς ἵππου τῆς τε ἄλλης καὶ τῆς Βοιωτῆς. αὕτη δὲ τσαῦτα πρὸς τοὺς φύγοντας, αἰεὶ τε πρὸς τῶν πολεμίων ἀγχιστα ἰοῦσα, ἀπείργουσά τε τοὺς φίλους φύγοντας ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων. οἱ μὲν δὲ νικῶντες ἵπποντο, τοὺς Ξέρξῃ διώκοντίς τε καὶ φοιύοντες.

69. Ἐν δὲ τούτῃ τῇ γιομένη φέβῃ ἀγγέλλεται ταῖσι ἄλλοις Ἑλλήσι τοῖσι τιταγμένοις περὶ τὸ Ἡραῖον, καὶ ἀπογοινομένοις τῆς μάχης, ὅτι μάχη τι γίγνετο, καὶ νικῶν οἱ μετὰ Πausανίῳ. οἱ δὲ, ἀκούσαντες ταῦτα, οὐδὲνα κόσμον ταχθῆντες, οἱ μὲν ἀμφὶ Κορινθίους, ἰτρέποντο διὰ τῆς ὑπώρεης καὶ τῶν κολωνῶν τὴν φέρουσαν ἄνω, ἰθὺ τοῦ ἱεροῦ τῆς Δήμητρος· οἱ δὲ ἀμφὶ Μεγαρίδας τε καὶ Φλιασίους, διὰ τοῦ πεδίου τὴν λειοτάτην τῶν ἰδῶν.

ἰπαί τε δὲ ἀγχοῦ τῶν πολεμίων ἰγίνετο οἱ Μεγαρεῖς καὶ Φλιάσιοι, ἀπιδόντις σφίας οἱ τῶν Θηβαίων ἰσπύται ἰππιγομίους οὐδὲνα κόσμον, ἤλαυνον ἰπ' αὐτοὺς τοὺς ἱππους, τῶν ἰππάρχαι Ἀσσιπόδωρος ὁ Τιμάνδρου. ἰσπισόντις δὲ κατιστόρισαν αὐτίων ἱξασσίους, τοὺς δὲ λοιποὺς κατήραξαν διώκοντις ἐς τὸν Κιθαιρῶνα. οὗτοι μὲν δὴ ἐν οὐδὲν λόγῳ ἀπώλοντο.

70. Οἱ δὲ Πέρσαι καὶ ὁ ἄλλος ὄμιλος, ὡς κατέφυγον ἐς τὸ ξύλινον τεῖχος, ἴφθησαν ἰπὶ τοὺς πύργους ἀναβάντες, περὶ ἧς τοὺς Λακιδαιμονίους ἀπικίσθαι ἀναβάντες δὲ, ἰφράξαντο ὡς ἡδυάτο ἀριστα τὸ τεῖχος. προσελθόντων δὲ τῶν Λακιδαιμονίων, κατιστήκεῖ σφι τειχομαχίῃ ἰβρώμινιστήρῃ. ἵως μὲν γὰρ ἀπῆσαν οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ δ' ἡμύνοντο, καὶ πολλῷ πλείον ἔχον τῶν Λακιδαιμονίων, ὥστε οὐκ ἰπισταμίνων τειχομαχείῃν ὡς δὲ σφι οἱ Ἀθηναῖοι προσῆλθον, οὕτω δὲ ἰσχυρὴ ἰγίνετο τειχομαχίῃ, καὶ χρόνιον ἰπὶ πολλόν. τέλος δὲ, ἀριτῇ τε καὶ λιπαρήν ἰπέψησαν Ἀθηναῖοι τοῦ τεύχους, καὶ ἤρπον, τῇ δὲ ἰσυχίοντο οἱ Ἕλλησις. περῶτοι δὲ ἰσῆλθον Τιγιῆται ἐς τὸ τεῖχος, καὶ τὴν σκηπὴν τοῦ Μαρδονίου οὗτοι ἴσαν οἱ διαρπάσαντες, τὰ τε ἄλλα ἐξ αὐτῆς καὶ τὴν φάτιν τῶν ἱππων, ἰοῦσαν χαλκίην πᾶσαν καὶ θίης ἀξίν. τὴν μὲν νυν φάτιν ταύτην τὴν Μαρδονίου ἀνίδισαν ἐς τὸν νηὸν τῆς Ἀλῆς Ἀθηναίης Τιγιῆται, τὰ δὲ ἄλλα ἐς τὰῦτ' ὅσα περ ἴλαβον ἰσῆνικαν τοῖσι Ἕλλησι. οἱ δὲ βάρβαροι οὐδὲν ἴτι στίφους ἰποιήσαντο πισόντος τοῦ τεύχους, οὗτι τις αὐτίων ἀλκῆς ἰμίμνητο· ἀλύεπαζόν τι εἶα ἐν ὀλίγῳ χώρῳ πιφοδημῖνοι τε καὶ πολλὰ μυριάδες κατελημμῖναι ἀνδρώπων. παρῆν τε τοῖσι Ἕλλησι φονεύειν οὕτω, ὥστε τριήκοντα μυριάδων στρατοῦ, καταδιουσίων τισσίρων, τὰς ἔχων Ἀρτάβαζος ἴφινγε, τῶν λοιπῶν μηδὲ

τρῆς χιλιάδας περιγινέσθαι. Λακιδαιμονίῳ δὲ τῶν ἐκ Σπάρτης ἀπίθαισι οἱ πάντες ἐν τῇ συμβολῇ ὤς καὶ ἐν- νιήκοντα· Τιγινήτιον δὲ, ἑκακίδεκα· Ἀθηναίων δὲ, δύο καὶ πεντήκοντα.

71. Ἡρίστους δὲ τῶν βαρβάρων πιζὸς μὲν, ὁ Περσίων, Ἰσπας δὲ, ἡ Σακίων· ἀνὴρ δὲ λίγισται Μαρδόνιος. Ἑλλή- των δὲ, ἀγαθῶν γινομένων καὶ Τιγινήτιον καὶ Ἀθηναίων, ὑπερβάλλοντο ἀριστῇ Λακιδαιμόνιοι. ἄλλα μὲν οὐδὲν ἔχω ἀποσημῆναι· ἅπαντες γὰρ οὗτοι τοὺς πατ' ἰωῦτοδες εἶναι· ὅτι δὲ κατὰ τὸ ἰσχυρότατοι προσηνέχθησαν, καὶ σούτων ἐκράτησαν. καὶ ἄριστος ἐγένετο μακρῷ Ἀριστό- δημος κατὰ γνώμας τὰς ἡμετέρας· ὅς ἐκ Θερμοπυλίων μούσις τῶν τριηκοσίων σωθὶς, ἔχε οὐκ ὀλίγον καὶ ἀτιμήν. μετὰ δὲ τοῦτοι ἠρίστουςαν Ποσειδώνιός τε καὶ Φιλοκλῆον καὶ Ἀμομφάριτος Σπαρτιήτης. καὶ τοὶ γινομένης λίσχης ὅς γίνετο αὐτῶν ἄριστος, ἔγνωσαν οἱ παραγινόμενοι Σπαρτιητίων, Ἀριστόδημοι μὲν βουλόμενοι φαειρῶς ἀπο- θανῆν ἐκ τῆς παριούσης οἱ αἰτίας, λυσσῶντά τε καὶ ἐκλιπόντα τὴν τάξιν, ἔργα ἀποδείξασθαι μεγάλα· Πο- σειδώνιοι δὲ, οὐ βουλόμενοι ἀποθνήσκειν, ἀνδρα γινέσθαι ἀγαθόν· τοσούτῳ σοῦτον εἶναι ἀμείνω. ἀλλὰ ταῦτα μὲν καὶ φθόνῳ ἂν εἴποιεν. οὗτοι δὲ τοὺς κατίλιξα πάντας, πλὴν Ἀριστοδήμου, τῶν ἀποθανόντων ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ τίμιοι ἐγίνοντο· Ἀριστόδημος δὲ, βουλόμενος ἀποθανῆν διὰ τὴν προειρημένην αἰτίην, οὐκ ἐτιμήθη.

72. Οὗτοι μὲν τῶν ἐν Πλαταιῇσι ὀνομαστότατοι ἐγί- νοντο. Καλλιπράτης γὰρ ἔξω τῆς μάχης ἀπίθαισι, ἑλ- θὼν ἀνὴρ κάλλιστος ἐς τὸ στρατόπεδον τῶν τότε Ἑλλή- των, οὐ μόνον αὐτῶν Λακιδαιμονίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλ- λων Ἑλλήνων· ὅς, ἱπυδὴ ἰσφαγιάζιτο Πausανίης κατή- ρμιος ἐν τῇ τάξιν, ἰσρωματίσθη τοξιδύματι τὰ πλινυρῶ.

καὶ δὴ οἱ μὲν ἐμάχοντο, ὁ δ' ἐξηνηιγμένος ἰδυσθανάτις τε καὶ ἱλιγι πρὸς Ἀρίμνηστον, ἄνδρα Πλαταιαῖα, οὐ μίλιν οἱ ὅτι πρὸ τῆς Ἑλλάδος ἀποθνήσκει, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἐχρήσατο τῇ χειρὶ, καὶ ὅτι οὐδὲν ἐπεί οἱ ἀποδεδεγμένοι ἔργον ἰωυτοῦ ἄξιον προθυμυμίνου ἀποδίδασθαι.

73. Ἀθηναίων δὲ λίγεται εὐδοκιμῆσαι Σωφάνης ὁ Εὐτυχίδειω, δήμου Δικελῆθιν· Δικελίων δὲ τῶν ποτὲ ἔργασαμίνων ἔργον χρήσιμον ἐς τὸν πάντα χρόνον, ὡς αὐτοὶ Ἀθηναῖοι λήγουσι. ὡς γὰρ δὴ τοπάλαι κατὰ Ἑλένης πομίδην Τυνδαρίδαι ἐσίβαλον ἐς γῆν τὴν Ἀττικὴν σὺν στρατοῦ πλῆθει, καὶ ἀνίστασαν τοὺς δήμους, οὐκ εἰδότες ἵνα ὑπὲρβῇ ἡ Ἑλένη, τότε λήγουσι τοὺς Δικελίας, οἱ δὲ αὐτὸν Δέικilon, ἀχθόμενόν τε τῇ Θεσίῳ ὕβρι καὶ διημαίνοντα περὶ πάσῃ τῇ Ἀθηναίων χώρῃ, ἐξηγησάμενόν σφι τὸ πᾶν πρῆγμα, κατηγήσασθαι ἐπὶ τὰς Ἀφιδνας, τὰς δὲ Τιτακὸς ἰὼν αὐτόχθων καταπροδιδῶν Τυνδαρίδῃσι. τοῖσι δὲ Δικελιῦσι ἀπὸ τούτου τοῦ ἔργου ἐν Σπάρτῃ ἀτιλίῃ τε καὶ προιδρὴ διατιλίει ἐς τότε αἰεὶ ἔτι ἰοῦσα, οὕτω ὥστε καὶ ἐς τὸν πόλεμον τὸν ὕστερον πολλοῖσι ἴτισι τούτων γινόμενον Ἀθηναίοισι τε καὶ Πελοποννησίοισι, σινομένων τὴν ἄλλην Ἀττικὴν Λακιδαιμονίων, Δικελίης ἀποσχίσθαι.

74. Τούτου τοῦ δήμου ἰὼν ὁ Σωφάνης, καὶ ἀριστιύσας τότε Ἀθηναίων, διζοὺς λόγους ληγομένους ἔχει· τὸν μὲν, ὡς ἐκ τοῦ ζωστῆρος τοῦ θώρηκος ἰφόρει χαλκίῃ ἀλύσει διδιδμένην ἄγκυραν σιδηρεῖν· τὴν, ὅπως πελάσειε ἀπικνέμενος τοῖσι πολεμίοισι, βαλλίσκετο, ἵνα δὴ μιν οἱ πολέμιοι ἐκπίπτοντες, ἐκ τῆς τάξης μετὰκινῆσαι μὴ δυνάτατο· γινομένης δὲ φυγῆς τῶν ἱαντίων, δίδωτο, τὴν ἄγκυραν ἀναλαβόντα, οὕτω διώκειν. οὗτοι μὲν οὕτω λίγεται. ὁ δ' ἴτις τῶν λόγων, τῷ πρότερον λεχθέντι ἀμφισκετίν,

λίγεται, ὥς ἐκ' ἀσπίδος αἰὶν περιθιούσης καὶ οὐδαμᾶ ἀτριμίζούσης ἰφόρει ἰπίσσημον ἀγκυραν, καὶ οὐκ ἐκ τοῦ θώρηκος διδιμίνον σιδηρίην.

75. Ἔστι δὲ καὶ ἴτιρον Σωφάνει' λαμπρὸν ἔργον ἔξεργασμένοι, ὅτι περιπατημένων Ἀθηναίων Αἴγιναν, Εὐρυβάτην τὸν Ἀργεῖον, ἄνδρα πινταίθλον, ἐκ προκλήσιος ἰφόνισσι. αὐτὸν δὲ Σωφάνεια χρέον ὕστειρον τουτίων κασίλαβι, ἄνδρα γινόμενον ἀγαθόν, Ἀθηναίων στρατηγόντα ἄμα Λιάγρῳ τῷ Γλαύκωνος, ἀποθανόντι ὑπὸ Ἡδωνῶν ἐν Δάτῳ, περὶ τῶν μεταλλῶν τῶν χρυσίων μαχόμενον.

76. Ὡς δὲ τοῖσι Ἑλλήσι ἐν Πλαταιῇσι κατίστρωντο οἱ βάρβαροι, ἐνθαυτὰ σφι ἐπαῆλθε γυνὴ αὐτόμολος. ἡ ἱπιδὴ ἱμαδί ἀπολωλότας τοὺς Πέρσας, καὶ νεκῶντας τοὺς Ἑλληνας, ἰούσα παλλακὴ Φαραιδάτιος τοῦ Τιάσπιος, ἄνδρος Πέρσιω, κοσμησαμένη χρυσῷ πολλῷ καὶ αὐτὴ καὶ αἱ ἀμφίπολοι, καὶ ἰσθῆτι τῇ καλλίστῃ τῶν περυσίων, καταβάσα ἐκ τῆς ἀρμαμάξης, ἰχώρει ἐς τοὺς Λακιδαιμονίους ἔτι ἐν τῇσι φονῇσι ἰόντας. ὁρῶσα δὲ πάντα ἀκρίνα δίδκοιτα Πausανίην, πρότερόν τι τὸ οὐνομα ἔξιπισταμένη καὶ τὴν πάτρην, ὥστε πολλάκις ἀκούσασα, ἔγνω τι τὸν Πausανίην, καὶ λαβομένη τῶν γουιάτων, ἔλιγε τάδε. “ὦ βασιλεῦ Σπάρτης, ῥυσά με τὴν “ ἰκίτιν αἰχμαλώτου δουλοσύνης. σὺ γὰρ καὶ ἐς τόδε “ ὦνθας, τοῦσδε ἀπολίσας, τοὺς οὔτε δαιμόνιον οὔτε “ θιῶν ἔπιον ἔχοντας. ἐγὼ δὲ γίνες μὲν Κῆν, θυγάτηρ “ δὲ Ἥγητορίδιω τοῦ Ἀνταγόρου. βῆ δέ με λαβὼν ἐν “ Κῇ ἔχει ὁ Πέρσης.” ὁ δὲ ἀμείβεται τοῖσδε. “ Γύναι, θάρ- “ σι, καὶ ὥς ἰκίτις, καὶ εἰ δὴ πρὸς τούτῳ τυγχάνεις “ ἀληθία λήγουσα, καὶ εἴς θυγάτηρ Ἥγητορίδιω τοῦ “ Κῆου, δε ἡμεῖς ξιῖνός μάλιστα τυγχάνει ἰὼν τῶν περὶ

“ πίνους τοὺς χώρους οἰκημένων.” ταῦτα εἶπας, τότε μὲν ἐπέτριψε τῶν Ἑφόρων τοῖσι παριούσι, ὕστερον δὲ ἀπέπιμψι ἐς Αἴγιαν, ἐς τὴν αὐτὴ ἦθιλε ἀπικέσθαι.

77. Μιστὰ δὲ τὴν ἄπιξιν τῆς γυναικὸς, αὐτίκα μιστὰ ταῦτα ἀπίνοντο Μαντινίαις ἐκ' ἐξηργασμένοισι. μαθόντες δὲ ὅτι ὕστεροι ἦκουσι τῆς συμβολῆς, συμφορὴν ἵποιοῦντο μεγάλην, ἄξιοί τε ἴφασαν εἶναι σφίσι ζημιῶσαι. πυνδαρόμενοι δὲ τοὺς Μῆδους τοὺς μιστὰ Ἀρτακάζου φύγοντας, τούτους ἰδίωπον μέχρι Θισσακλῆς· Λακιδαιμόνιοι δὲ οὐκ ἔων φύγοντας διώκων. οἱ δὲ ἀναχωρήσασι ἐς τὴν ἰωῦ-
τῶν, τοὺς ἡγιμόνας τῆς στρατιῆς ἰδίωξαν ἐκ τῆς γῆς. μετὰ δὲ Μαντινίας, ἦκου Ἥλαιοι. καὶ ὡσαύτως οἱ Ἥλαιοι τοῖσι Μαντινιῦσι συμφορὴν ποιησάμενοι, ἀπαλλάσσοντο· ἀπὸ λόντες δὲ καὶ οὗτοι τοὺς ἡγιμόνας ἰδίωξαν. τὰ κατὰ Μαντινίας μὲν καὶ Ἥλεις τοσαῦτα.

78. Ἐν δὲ Πλαταιῇσι ἐν τῇ στρατοπέδῳ τῶν Αἰγινη-
τίων ἦν Λάμπων ὁ Πύδιω, Αἰγινητίῳ τὰ πρῶτα· ὁ
ἀνσιώτατος λόγον ἔχων, ἔτε πρὸς Πausανίην. ἀπικόμε-
νος δὲ σπουδῇ ἔλιγε τάδε· “ ὦ παῖ Κλισμυρότου, ἔργον
“ ἔργασταί τοι ὑπερφύς, μέγαθός τε καὶ κάλλος· καί
“ τοι θιὸς παρίδωκε, ῥυσάμενον τὴν Ἑλλάδα κλῆς κα-
“ ταθίσθαι μέγιστον Ἑλλήνων τῶν ἡμῖς ἴδμεν. σὺ δὲ
“ καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἐπὶ τούτοις ποιήσων, ὥπως λόγος εἶ
“ σε ἔχῃ ἔτι μίζων, καὶ τις ὕστερον φυλάσσηται τῶν
“ βαρβάρων μὴ ὑπάρχειν ἔργα ἀτάσθαλα ποίειν ἐς τοὺς
“ Ἕλληνας. Λεωνίδῳ γὰρ ἀποθανόντος ἐν Θερμοπύλῃσι,
“ Μαρδονίος τε καὶ Ξέρξης ἀποταμόντες τὴν κεφαλὴν
“ ἀνιστάμενοι. τῇ σὺ τὴν ὁμοίην ἀποδίδους, ἵπαινον
“ ἔξω πρῶτα μὲν ὑπὸ πάντων Σπαρτιητίων, αὐτὶς δὲ
“ καὶ πρὸς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Μαρδόνιοι γὰρ ἀνασκο-

“λοπίσας, τιτιμώρησαι ἰς πάτρων τὸν σὸν Λιωνίδην.” ὁ μὲν, δοκίῳν χαρίζεσθαι, ἔλιγι τάδε.

79. Ὁ δ' ἀνταμύβετο τοῖσδε· “ὦ ξιῶνε Αἰγινῆτα, τὸ μὲν εὐνοιοῖν τι καὶ προσορᾶν, ἄγαμαι σιῦ· γνώμης μίνας ἡμέρτηκας χρηστῆς. ἐξάρκας γάρ με ὑψοῦ καὶ τὴν πάτρην καὶ τὸ ἔργον, ἰς τὸ μηδὲν κατὰβαλεις, παραινέων· νεκρῷ λυμαίνεσθαι, καὶ ἦν ταῦτα ποιεῖω, φᾶς ἄμεινόν με ἀκούσεσθαι· τὰ περίπει μᾶλλον βαρβάροισι ποιεῖν ἢ πρὶν Ἑλλήσι· καὶ ἐκείνοισι δὲ ἐπιφθονίομιν. ἐγὼ δ' ὦν ταύτου εἶνικα μήτε Αἰγινήτῃσι ᾄδοιμι, μήτε τοῖσι ταῦτα ἀρίσκειται· ἀποχορᾶ δ' ἔμοι, Σπαρτιάτῃσι ἀρισκόμεινον, ὅσα μὲν ποιεῖν, ὅσα δὲ καὶ λέγειν. Λιωνίδῃ δὲ, τῷ με πιλείυις τιμωρῆσαι, φημὶ μιγᾶλως τιτιμωρῆσθαι· ψυχῇσί τι τῇσι τῶνδε ἀναριθμήτοισι τιτιμήται· αὐτὸς τι καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐν Θερμοπύλῃσι τελευτήσαντες. σὺ μίντοι ἔτι ἔχων λόγον τοιόνδε, μήτε προσέλθῃς ἔμοιγε, μήτε συμβουλεύσῃς· χάριν τι ἴσθι, ἰὼν ἀπαθῆς.”

80. Ὁ μὲν, ταῦτα ἀκούσας, ἀπαλλάσσειτο. Πανσανίης δὲ κήρυγμα ποιησάμενος, μηδένια ἄπτεσθαι τῆς ληΐης, συγκομίζουσιν ἐκίλειυσι τοὺς εἰλωτας τὰ χρήματα. οἱ δὲ, ἀνὰ τὸ στρατόπεδον σκιδνάμεινοι, εὐρισκὸν σκηνὰς κατισκυασμένας χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ, κλίνας τι ἐπιχρύσους καὶ ἱσαργύρους, κρητῆράς τι χρυσοῦς, καὶ φιάλας τι καὶ ἄλλα ἐκπώματα· σάκεους τι ἐπ' ἁμαξίων εὐρισκον, ἐν τοῖσι λίβητες ἰφαίνοντο ἰνιόντες χρυσοί τι καὶ ἀργύριοι· ἀπὸ τι τῶν κυμίνων νεκρῶν ἐσπύλιον ψίλλιά τι καὶ στρεπτοὺς, καὶ τοὺς ἀκινάκας, ἰόντας χρυσοῦς· ἵππαι ἐσθῆτός γε ποιικίλης λόγος ἐγίνετο οὐδὲ εἴς. ἰσθαῦτα πολλὰ μὲν κλίπτοντες ἐπώλιον πρὸς τοὺς Αἰγινήτας οἱ εἰλωτες, πολλὰ δὲ καὶ ἀπιδείκνυσαν, ὅσα αὐτίκω οὐκ εἶδ

τε ἦν πρύψαι· ὥσπερ Αἰγινήτησι οἱ μεγάλοι πλοῦτοι ἀρχὴν ἐνθεῦντιν ἰγίνοντο, οἱ τὸν χρυσὸν, ἅτε ἰόντα χαλκὸν δῆθιν, παρὰ τῶν εἰλωτίων ὠνέοντο.

81. Συμφορήσαντες δὲ τὰ χρήματα, καὶ δικάτην ἐξιλόντες τῷ ἐν Διλφοῖσι θεῷ, ἀπ' ἧς ὁ τρίπους ὁ χρύσιος ἀντίσθη, ὁ ἐπὶ τοῦ τρικαρήνου ὄφις τοῦ χαλκίου ἱππιστῶς ἀγχιστα τῷ βομοῦ· καὶ τῷ ἐν Ὀλυμπίῃ θεῷ ἐξιλόντες, ἀπ' ἧς δικάπηχυν χάλκιον Δία ἀνέθηκαν· καὶ τῷ ἐν Ἰσθμῷ θεῷ, ἀπ' ἧς ἱπτάπηχυν χάλκιος Ποσειδῶν ἐξιγίνετο· ταῦτα ἐξιλόντες, τὰ λοιπὰ διαίρειντο καὶ ἱλαζονῆκαστοι τῶν ἄλλοι ἴσαν, καὶ τὰς παλλακὰς τῶν Περσίων, καὶ τὸν χρυσόν, καὶ τὸν ἀργυρον, καὶ ἄλλα χρήματά τι καὶ ὑποζύγια. ὅσα μὲν νυνὶ ἐξαίριτα τοῖσι ἀριστεύουσι αὐτίων ἐν Πλαταιῇσι ἰδόθῃ, οὐ λίγεται πρὸς οὐδαμῶν, δοκίω δ' ἔγωγε καὶ τούτοις δοθῆναι. Πausanίῃ δὲ πάντα δίκαια ἐξαίριθ' ἐστι καὶ ἰδόθῃ, γυναῖκες, ἵπποι, τάλαντα, κάμηλοι, ὥς δὲ αὐτῶς καὶ τὰ ἄλλα χρήματα.

82. Αἰγίνεται δὲ καὶ τάδε γινίσθαι, ὥς Ξέρξης φιύγων ἐκ τῆς Ἑλλάδος, Μαρδονίῳ τὴν κατασκιυὴν καταλίπει τὴν ἰωῦτοῦ· Πausanίῃ δὲ ὁρίοντα τὴν Μαρδονίου κατασκιυὴν χρυσῷ τι καὶ ἀργύρῳ καὶ παραπιστάσμασι ποικίλοις κατασκιυασμένην, κελεῦσαι τοὺς τι ἀρτοκόπους καὶ τοὺς ὀψοποιούς κατὰ ταῦτά καὶ Μαρδονίῳ διῖπνοι παρασκιυάζειν. ὥς δὲ κελιεύμενοι οὗτοι ἱποοῖουν ταῦτα, ἐνθαῦτα τὸν Πausanίῃν ἰδόντα κλίνας τι χρυσίας καὶ ἀργυρίας ἐδ' ἱστρωμένας, καὶ τρεπίζας χρυσίας καὶ ἀργυρίας, καὶ παρασκιυὴν μεγαλοπρεπείᾳ τοῦ διῖπνου, ἐκπλαγύντα τὰ προκειμένα ἀγαθὰ, κελεῦσαι ἐπὶ γίλωτι τοὺς ἰωῦτοῦ δηκόνους παρασκιυάσαι Λακωνικὸν διῖπνον. ὥς δὲ τῆς θοίνης ποιηθείσης ἦν πολλὸν τὸ μῖσον, τὸν Πausanίῃν γιλάσαντα μεταπίμψασθαι τῶν Ἑλλήνων τοὺς στρατηγοὺς· συν-

ελθόντων δὲ τουτῶν, ἵπαι τὸν Πausανίην, διαινόντα ἐς ἱκατίην τοῦ διείπαιον τὴν παρασκευήν· “Ἄνδρες Ἕλληνες, “ τῶνδε εἴηκα ἰγὰ ὑμῖας συνήγαγον, βουλόμενος ὑμῖν τοῦ “ Μήδου τὴν ἀφροσύνην διῆλαι· δε τοιήνδε δαίεται ἔχων, “ ἥλθι ἐς ἡμῖας αὐτῷ διζυρὴν ἔχοντας ἀπαιρησόμενοις.” ταῦτα μὲν Pausανίην λέγεται ἵπαι πρὸς τοὺς στρατηγούς τῶν Ἑλλήνων.

83. Ὅστιρές μιντοι χρόνῳ μετὰ ταῦτα καὶ τῶν Πλαταιῶν ἔδρον συχνοὶ Θήκας χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων. ἰφάνη δὲ καὶ τῶνδε ὕστερον ἐπὶ τουτῶν τῶν νικρῶν περιψιλωθίντων τὰς σάρκας· συνιφόροι γὰρ τὰ ἐστία οἱ Πλαταιῖς ἐς ἴνα χῶρον. εὐρίθη κεφαλὴ οὐκ ἔχουσα ῥαφήν οὐδιμήνην, ἀλλὰ ἐξ ἱνὸς ἰῦσα ἐστίον· ἰφάνη δὲ καὶ γνάθος, καὶ τὸ ἄνω τῆς γνάθου, ἔχουσα ὀδόντας μυνιοφυῖας, ἐξ ἱνὸς ἐστίου πάντας, τοὺς τε ὀδόντας καὶ τοὺς γομφίους· καὶ πενταπήχιος ἀνδρὸς ἐστία ἰφάνη.

84. Ἐπειτιν δὲ Μαρδονίου διυτίρη ἡμίρη ὁ νικρὸς ἠφάνιστο, ὑπ’ ἔτιν μὲν ἀνθρώπων, τὸ ἀτρικὲς οὐκ ἔχω ἵπαι· πολλοὺς δὲ τινὰς ἦδη καὶ παντοδαποὺς ἤκουσα θάψαι Μαρόνιον, καὶ δῶρα μιγάλα οἶδα λαβόντας πολλοὺς παρὰ Ἀρτόντιν τοῦ Μαρδονίου παιδὸς διὰ τοῦτο τὸ ἔργον· ὅτις μίντοι ἦν αὐτῶν ὁ ὑπιδόμενός τε καὶ θάψας τὸν νικρὸν τὸν Μαρδονίου, οὐ δύναμαι ἀτρικῆως, πυθίσθαι. ἔχει δὲ τινὰ φάτιν καὶ Διονυσόφανος, ἀνὴρ Ἐφίσσιος, θάψαι Μαρόνιον. ἀλλ’ ὁ μὲν τρόπῳ τοιούτῳ ἰτάφη.

85. Οἱ δὲ Ἕλληνες ὥς ἐν Πλαταιῇσι τὴν ληΐην διείλοντο, ἔθαπτον τοὺς ἰωῦτῶν, χωρὶς ἱκαστοι. Λακιδαιμόνιοι μὲν τριζὰς ἰποιήσαντο Θήκας. Ἴνθα μὲν τοὺς ἰρίνας ἔθαψαν, τῶν καὶ Ποσειδώνιος καὶ Ἀμομφάριτος ἔσαν καὶ Φιλοπύων τε καὶ Καλλιπράτης. ἐν μὲν δὲ ἰνὶ τῶν τάφων ἔσαν οἱ ἰρίνες· ἐν δὲ τῇ ἰτέρῃ, οἱ ἄλλοι Σπαρτιαῖται· ἐν δὲ

τῇ τρίτῃ, οἱ εἰλωτες. οὗτοι μὲν οὕτω ἴθαστον. Τιγιῆται δὲ χωρὶς πάντας ἀλίας· καὶ Ἀθηναῖοι τοὺς ἰωυτῶν ἰμοῦ, καὶ Μιγαρείς τι καὶ Φλιάσιοι τοὺς ὑπὸ τῆς Ἰσπου διαφθαρίντας. τουτῶν μὲν δὴ πάντων πλήρεις ἰγίνοντο οἱ τάφοι. τῶν δὲ ἄλλων ὅσοι καὶ φαίνονται ἐν Πλαταιῇσι ἰόντες τάφοι, τούτους δὴ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἱπαισχυνομένους τῇ ἀπιστοῇ τῆς μάχης, ἐκάστους χώματα χῶσαι κινῶν, τῶν ἱπυγιομένων ἐπιτείναν ἀνδρώπων. ἐπὶ καὶ Αἰγινητίων ἐστὶ αὐτόθι καλιόμινοι τάφοι, τὸν ἐγὼ ἀκούω καὶ δίκαι ἴτισι ὕστερον μετὰ ταῦτα, διηθίντων Αἰγινητίων, χῶσαι Κλιάδην τὸν Ἀντοδίου, ἄνδρα Πλαταιέα, πρόξυνοι ἰόντα αὐτῶν.

86. Ὡς δ' ἄρα ἴθασαν τοὺς νεκροὺς ἐν Πλαταιῇσι οἱ Ἕλληνες, αὐτίκα βουλευομένοισί σφι ἰδοῖσι στρατεύεσθαι ἐπὶ τὰς Θήβας, καὶ ἔκαιτίειν αὐτίκων τοὺς μηδίσαντας· ἐν πρώτοισι δὲ αὐτίκων, Τιμηγινίδην καὶ Ἀτταγῆνον, οἱ ἀρχηγίται ἀνὰ πρώτους ἴσαν· ἦν δὲ μὴ ἐκιδιδῶσι, μὴ ἀπαρίστασθαι ἀπὸ τῆς πόλεως πρότερον ἢ ἐξέλωσι. ὡς δὲ σφ' ταῦτα ἴδοι, οὕτω δὴ ἰνδικάτῃ ἡμέρῃ ἀπὸ τῆς συμβολῆς ἀπικόμιναι ἱπολιόρκειον Θηβαίους, κελύοντες ἐκιδιδῶσαι τὰς ἄνδρας· οὐ βουλομένων δὲ τῶν. Θηβαίων ἐκιδιδῶσαι, τῇν τε γῇ αὐτίκων ἴταμιν καὶ προσέβαλλον πρὸς τὸ τιῦψος.

87. Καὶ, οὐ γὰρ ἱπαύοντο σινόμενοι, εἰκοστῇ ἡμέρῃ ἔλκε τοῖσι Θηβαίοισι Τιμηγινίδης τάδε· “Ἄνδρες Θηβαῖοι, “ ἱπυδὴ οὕτω δίδοται τοῖσι Ἕλλησι, μὴ πρότερον ἀπαρίστασθαι πολιορκίοντας, ἢ ἐξέλωσι Θήβας, ἢ ἡμῖας αὐτοῖσι παραδῶντι, νῦν ὅν ἡμῶν ἐπικία γῇ ἢ Βοιωτίᾳ πλῆν “ μὴ ἀναπλήσῃ. ἀλλ' εἰ μὲν χρημάτων χρητίζοντες πρόσ- “ χημα ἡμῖας ἔκαιτίονται, χρήματά σφι δῶμιν ἐν τοῦ “ ποινοῦ· σὺν γὰρ τῇ ποιῇ καὶ ἐμνήσαμεν, οὐ δὲ μούνοι “ ἡμῖας· εἰ δὲ ἡμῶν ἀληθίως δόμενοι πολιορκίησιν,

ἡμῖς ἡμίας αὐτοὺς ἐς ἀντιλογίην παρέξομεν." πᾶρτα τι ἴδαξί εὖ λίγισιν, καὶ ἐς καιρόν αὐτίκα τι ἐπισηρευκύνοντο πρὸς Παισανίην οἱ Θηβαῖοι, θύλοντες ἐκδιδόναι τοὺς ἄνδρας.

88. Ὡς δὲ ὁμολόγησαν ἐπὶ τούτοις, Ἀτταγῆτος μὲν ἐκδιδρῆσκει ἐκ τοῦ ἄσπιος, παῖδας δὲ αὐτοῦ ἀπαχθύντας Παισανίης ἀπέλυσεν τῆς αἰτίας, φὰς τοῦ μηδισμοῦ παῖδας οὐδὲν εἶναι μισαιτίους. τοὺς δὲ ἄλλους ἄνδρας τοὺς ἐξίδουσαν οἱ Θηβαῖοι, οἱ μὲν ἰδόκον ἀντιλογίης τι κυρήσειν, καὶ δὴ χρέμασι ἐπιποίδισαν διωθίσθαι· ὁ δὲ, ὥς παρέλαβεν, αὐτὰ ταῦτα ὑπονοίῳι, τὴν στρατιὴν τὴν συμμαχῶν ἀπασαν ἀπῆκε, καὶ ἐκείνους ἀγαγὼν ἐς Κόρινθον, διέφθιρε. ταῦτα μὲν τὰ ἐν Πλαταιῇσι καὶ Θήβῃσι γινόμενα.

89. Ἀρτάβαζος δὲ ὁ Φαρνάκιος, φεύγων ἐκ Πλαταιῶν, καὶ δὴ πρόσσω ἰγίνετο. ἀπικόμενος δὲ μιν οἱ Θισσαλοὶ παρὰ σφίεας, ἐπὶ τι ξίσια ἐπάλεον, καὶ ἀνιρῶντων περὶ τῆς στρατιῆς γῆς ἄλλης, οὐδὲν ἐπιστάμενοι τῶν ἐν Πλαταιῇσι γινομένων. ὁ δὲ Ἀρτάβαζος, γινούς ὅτι εἰ ἰθὺλαι σφί πᾶσαν τὴν ἀληθειάν τῶν ἀγώνων εἴπαι, αὐτὸς τι κινδυνεύσει ἀπολείσθαι καὶ ὁ μιστ' αὐτοῦ στρατός· ἐπιδήσιθαι γάρ οἱ πάντα τινὰ οἶτο πυνθανόμενον τὰ γιγνόμενα· ταῦτα ἐκλογιζόμενος, οὔτε πρὸς τοὺς Φωκίας ἐξηγόρει οὐδὲν, πρὸς τι τοὺς Θισσαλὺς ἔλιγε τάδε·
 " Ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες Θισσαλοὶ, ὥς ὀρέσθε, ἐπιείγομαί τι
 " κατὰ τὴν ταχίστην ἱλῶν ἐς Θρηίκην, καὶ εἰσποδὴν ἔχω,
 " πεμφθεὶς κατὰ τι πρῆγμα ἐκ τοῦ στρατοπέδου μιστὰ
 " τῶνδε. αὐτοὶ δὲ ὑμῖν Μαρδόνιος, καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ,
 " οὗτος ὁ κατὰ πόδας ἱμῖν ἱλαύνων, προσδόκιμός ἐστι.
 " τοῦτον καὶ ξινίζετε, καὶ εὖ ποιῶντες φαίνεσθε. οὐ
 " γὰρ ὑμῖν ἐς χρόνον ταῦτα ποιῆσαι μεταμιλήσει." ταῦτα δὲ εἶπας, ἀπέλαυνε σπουδῇ τὴν στρατιὴν διὰ Θισσα-

λίης τι καὶ Μαιιδονίης ἰθὺ τῆς Θρηίκης, ὡς ἀληθίως ἰπυγόμενος, καὶ τὴν μισόγαιαν τάμων τῆς ἰδοῦ. καὶ ἀπικνίεται ἰς Βυζάντιον, καταλιπὼν τοῦ στρατοῦ τοῦ ἰωῦτοῦ συχιοὺς ὑπὸ Θρηίκων τι κατακοπίντας κατ' ἰδοῦν, καὶ λιμῇ συστάντας καὶ καμάτων ἰς Βυζαντίου δὲ δίσκη πλοίοισι. οὗτος μὲν οὕτω ἀπινόστησι ἰς τὴν Ἀσίην.

90. ΤΗΣ δὲ αὐτῆς ἡμέρης τῆσπερ ἰν Πλαταιῇσι τὸ πρῶμα ἰγίνιτο, συνκύρησι γινίσθαι καὶ ἰν Μυκάλῃ τῆς Ἰωνίης. ἰατιδὴ γὰρ ἰν τῇ Δήλῃ κατίατο οἱ Ἑλλητες, οἱ ἰν τῇσι νηυσὶ ἄμα Διυτυχίδῃ τῇ Αακιδαιμονίῃ ἀπικόμενοι, ἡλθόν σφι ἄγγελοι ἀπὸ Σάμου, Λάμπων τι Θρασυκλῆος, καὶ Ἀθηναγόρης Ἀρχιστρατιδίῳ, καὶ Ἠγησίστρατος Ἀρισταγόρειῳ, πωμφθίντες ὑπὸ Σαμίων λάθρη τῶν τι Περσίων καὶ τοῦ τυράννου Οιομήστορος τοῦ Ἀνδροδάμαντος, τὸν κατίστησαν Σάμου τύραννοι οἱ Πέρσαι. ἰπελθόντων δὲ σφίων ἰπὶ τοὺς στρατηγούς, ἴλιγι Ἠγησίστρατος πολλὰ καὶ παιτοῖα· ὡς ἦν μοῦνον ἴδωνται αὐτοὺς οἱ Ἰωνες, ἀποστήσονται ἀπὸ Περσίων, καὶ ὡς οἱ βάρβαροι οὐκ ὑπομείνουσι ἦν δὲ καὶ ἄρα ὑπομείνωσι, οὐκ ἰτίρην ἄγρην τοιαύτην ἰρεῖν ἄν αὐτούς· Διεύς τι κινουὺς ἀναπαλίων, προίτριπι αὐτοὺς ῥύσασθαι ἄνδρας Ἑλλήτας ἰκ δουλосύνης, καὶ ἀπαμῦναι τὸν βάρβαρον ἰθπιτίς τι αὐτοῖσι ἴφη ταῦτα γινίσθαι· τὰς τι γὰρ νῆας αὐτίων κακῶς πλείν, καὶ οὐκ ἀξιομάχους κείνοισι ἴναι· αὐτοί τι ἴ τι ὑποπτεύουσι μὴ δόλῳ αὐτοὺς πρεάγοιν, ἰν τῇσι νηυσὶ ἰτοῖμοι ἴναι τῇσι ἰκείνων ἀγόμενοι ὄμηροι ἴναι.

91. Ὡς δὲ πολλὰς ἦν λισσόμινος ὁ ξίπτος ὁ Σάμιος, ἰεῖτο Διυτυχίδῃς, ἴτι κληδόνος ἴναι δῖλων πωθίσθαι, ἴτι καὶ κατὰ συντυχίην, Διουῦ ποιῖντος, “Ὡ ξίπτι

ἡμῖς ἡμίας αὐτοὺς ἐς ἀντιλογίην παρίξομεν." πάρα τα
 ἴδοξε εὐ λήγειν, καὶ ἐς καιρὸν αὐτίκα τι ἐπικηρυκίζοντο
 πρὸς Παισαμένην οἱ Θηβαῖοι, θίλοντες ἐκδίδοναι τοὺς
 ἄνδρας.

88. Ὡς δὲ ὁμολόγησαν ἐπὶ τούτοις, Ἀτταγῖος μὲν
 ἐκδιδρῆσκει ἐκ τοῦ ἄσπιος, παῖδας δὲ αὐτοῦ ἀπαχθίστας
 Παισαμένης ἀπείλυσεν τῆς αἰτίας, φὰς τοῦ μηδισμοῦ παῖδας
 οὐδὲν εἶναι μεταιτίους. τοὺς δὲ ἄλλους ἄνδρας τοὺς ἐξίδο-
 σαν οἱ Θηβαῖοι, οἱ μὲν ἰδόκειον ἀντιλογίης τι κυρήσειν, καὶ
 δὴ χρήμασι ἐπιποσίθισαν διωθίσθαι. ὁ δὲ, ὡς παρέλαβεν,
 αὐτὰ ταῦτα ὑπονοίῳι, τὴν στρατιὴν τὴν συμμάχων
 ἄπασαν ἀπῆκε, καὶ ἐκείνους ἀγαγὼν ἐς Κόρινθον, διέφ-
 θηρι. ταῦτα μὲν τὰ ἐν Πλαταιῇσι καὶ Θήβῃσι γινόμενα.

89. Ἀρτάβαζος δὲ ὁ Φαρνάκιος, φύγων ἐκ Πλαται-
 ῶν, καὶ δὴ πρόσω ἰγίνετο. ἀπικόμιον δέ μιν οἱ Θισ-
 σαλοὶ παρὰ σφίας, ἐπὶ τι ξείνια ἐπέλαβον, καὶ ἀνιέρωντο
 περὶ τῆς στρατιῆς γῆς ἄλλης, οὐδὲν ἐπιστάμενοι τῶν ἐν
 Πλαταιῇσι γινομένων. ὁ δὲ Ἀρτάβαζος, γινὼς ὅτι ἐἰδί-
 λαι σφί παῖσαν τὴν Ἀληθινήν τῶν ἀγώνων ἵππει, αὐτὸς
 τι κινδυνεύσει ἀπελίσθαι καὶ ὁ μὲν αὐτοῦ στρατός· ἐπι-
 θήσισθαι γὰρ οἱ πάντα τινὰ οἶστο πυνθανόμενοι τὰ γι-
 γνόντα· ταῦτα ἐκλογιζόμενοι, οὔτε πρὸς τοὺς Φωκίας
 ἐξηγόρευε οὐδὲν, πρὸς τι τοὺς Θισσαλὺς ἔλιγε τάδε·
 " Ἐγὼ μὲν, ὦ ἄνδρες Θισσαλοὶ, ὡς ἐρᾷτε, ἐπιίγομαί τι
 " κατὰ τὴν ταχίστην ἰλῶν ἐς Θρηίκην, καὶ σπουδὴν ἔχω,
 " πειμφθεὶς κατὰ τι πρῆγμα ἐκ τοῦ στρατοπέδου μετὰ
 " τῶνδε. αὐτὸς δὲ ὑμῖν Μαρδόσιος, καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ,
 " οὗτος ὁ κατὰ πόδας ἐμὺ ἰλαύνων, προσδοκίμος ἐστί.
 " τοῦτον καὶ ξινίζετε, καὶ εὖ ποιῶντες φαίνεσθε. οὐ
 " γὰρ ὑμῖν ἐς χρόνον ταῦτα ποιῶσι μεταμειλήσει." ταῦ-
 " τα δὲ εἶπας, ἀπῆλaven σπουδῇ τὴν στρατιὴν διὰ Θισσα-

λίης τε καὶ Μακεδονίης ἰθὺ τῆς Θρηίκης, ὥς ἀληθίως ἱπυγόμενοι, καὶ τὴν μισόγαιαν τάμιν τῆς ἰδοῦ. καὶ ἀπικνύεται ἰς Βυζάντιον, καταλιπὼν τοῦ στρατοῦ τοῦ ἰωυτοῦ συγχινὺς ὑπὸ Θρηίκων τε κατακοπέντας κατ' ἰδοῖν, καὶ λιμῇ συστάντας καὶ καμάτω' ἰς Βυζαντίου δὲ διέβη πλοίοισι. οὗτος μὲν οὕτω ἀπινύσσει ἰς τὴν Ἀσίην.

90. ΤΗΣ δὲ αὐτῆς ἡμέρης τῆσπιρ ἰν Πλαταιῇσι τὸ τεῤῥμα ἰγίνετο, συνικύρησι γινίσθαι καὶ ἰν Μυκάλῃ τῆς Ἰωνίης. ἱπιιδὴ γὰρ ἰν τῇ Δήλῳ κατῆατο οἱ Ἑλλησις, οἱ ἰν τῇσι νησι ἀμα Λευτυχίδῃ τῇ Λακεδαιμονίῃ ἀπικόμιναι, ἥλδόν σφι ἀγγιλοι ἀπὸ Σάμου, Λάμπων τε Θρασυκλῆς, καὶ Ἀθηναγόρης Ἀρχιστρατιδίω, καὶ Ἠγησίστρατος Ἀρισταγόρῃ, πιμφθίντις ὑπὸ Σαμίῳν λάδρη τῶν τε Περσίῳν καὶ τοῦ τυράννου Θιομήστορος τοῦ Ἀνδρεδάμαντος, τὸν κατίστησαν Σάμου τύραννον οἱ Πέρσαι. ἱπιλδόντων δὲ σφιν ἰπὶ τοῦς στρατηγούς, ἴλιγι Ἠγησίστρατος πολλὰ καὶ πιαιτοῖα· ὥς ἦν μούιν ἴδωνται αὐτοῦς οἱ Ἰωνις, ἀποστήσονται ἀπὸ Περσίῳν, καὶ ὥς οἱ βάρβαροι οὐκ ὑπομινέουσιν ἦν δὲ καὶ ἄρα ὑπομινύσιν, οὐκ ἰτίρην ἄγρην τοιαύτην ἰνρίῳν ἄν αὐτούς· θιούς τε πινοῦς ἀναπαλίῳν, προίτριπι αὐτοῦς ρύσασθαι ἄνδρας Ἑλλητας ἰκ δουλосύνης, καὶ ἀπαμῦναι τὸν βάρβαρον· ἰνπιτίς τε αὐτοῖσι ἴφη ταῦτα γινίσθαι· τάς τε γὰρ νῆας αὐτίῳν κακῶς πιλείιν, καὶ οὐκ ἀξιωμαχους πιίνοισι ἴναι· αὐτοῖς τε ἰῖ τι ὑποπιτιύουσιν μὴ δόλῳ αὐτοῦς προάγοιν, ἰν τῇσι νησι ἰτοῖμοι ἴναι τῇσι πιείνων ἀγόμενοι ὀμηροι ἴναι.

91. Ὡς δὲ πολλὰς ἦν λισσόμενοις ὁ ξιῖνος ὁ Σάμιος, ἰῖριτο Λευτυχίδης, ἰῖτε κληδόνος ἴναι θίλων πιυθίσθαι, ἰῖτε καὶ κατὰ σνιτυχίην, θιοῦ πιουῖντος, “Ὡ ξιῖν

“Σάμι, τί τοι τὸ οὔνομα;” ὁ δὲ εἶπε, “Ἠγησίστρατος.” ὁ δὲ, ὑπαρπάσας τὸν ἐπίλοιπον λόγον, εἴ τινα θραυστολίγιον ὁ Ἠγησίστρατος, εἶπε “Δίκομαι τὸν οἰωνὸν [τὸν “Ἠγησιστράτου,] ὃ ξεῖνε Σάμι. σὺ δὲ ἡμῖν ποίεις ὅπως “αὐτὸς τι δοὺς πίστιν ἀποπλεύσεις, καὶ οἱ σὺν σοὶ “ἰόντες εἶδε, ἧ μὲν Σαμίους ἡμῖν προθύμους ἴσισθαι “συμμάχους.”

92. Ταῦτά τι ἄμα ἠγόρευε, καὶ τὸ ἔργον προῆγι. αὐτίκα γὰρ οἱ Σάμιοι πίστιν τι καὶ θραυὰ ἰποιῦντο συμμαχίης περὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, οἱ μὲν ἀπὸ πλίου μιστὰ σφίων γὰρ ἐκίλει πλείων τὸν Ἠγησίστρατον, οἰωνὸν τὸ οὔνομα ποιούμενος. οἱ δὲ Ἕλλησις, ἰπισχόντες ταύτην τὴν ἡμίρην, τῇ ὑστεραίῃ ἱκαλλιστέοντο, μαντινομίῃσιν εφὶ Δηϊφόνου τοῦ Εὐνήσιου, ἀνδρὸς Ἀπολλωνιήτιω, Ἀπολλωνίης δὲ τῆς ἐν Ἰονίῃ πόλεως.

93. ΤΟΤ τὸν πατέρα κατίλαβε Εὐνήσιον προῆγμα τοιοῦτος. ἴσσι ἐν τῇ Ἀπολλωνίῃ ταύτῃ ἱρὰ ἡλίου πρέσβητα, τὰ τὰς μὲν ἡμέρας βόσκηται παρὰ ποταμὸν, ὃς ἐν Ἀέκμωνος οὐρεὸς ῥεῖ διὰ τῆς Ἀπολλωνίης χώρας ἐς θάλασσαν, παρ’ Ὀρίκον λιμένα· τὰς δὲ νύκτας ἀραιρημένοι ἄνδρες οἱ πλούτῃ τι ἢ γίνεῖ δοκιμώταται τῶν ἄσων, οὗτοι φυλάσσειν ἱκανὸν ἱκαστος. περὶ πολλῷ γὰρ δὴ ποιῶνται Ἀπολλωνιῆται τὰ πρέσβητα ταῦτα, ἐν Διοπροπίου τίνος. ἐν δὲ ἄντρον αὐλίζονται, ἀπὸ τῆς πόλεως ἱκάς. ἴσθα δὲ τότε ὁ Εὐνήσιος οὗτος ἀραιρημένους ἐφύλασσε. καί ποτε αὐτοῦ κατακοιμίσαντες τὴν φυλακὴν, παρελθόντες λύκοι ἐς τὸ ἄντρον, διέφθιραν τῶν πρέσβων ὡς ἐξήκοντα. ὁ δὲ, ὡς ἰπῆσι, εἴχει σιγῇ καὶ ἰφραζί οὐδεὶν, ἐν νόφ’ ἔχων ἀντικαταστήσειν ἄλλα πριάμινος. καὶ οὐ γὰρ ἔλπετο τοὺς Ἀπολλωνιήτας ταῦτα γινόμενα· ἀλλὰ ὡς ἐπύθιντο,

ὑπαγαγόντες μιν ὑπὸ δικαστήριον, κατίκρινεν, ὡς τὴν φυλακὴν κατακειμένσαντα, τῆς ὄψιος στερηθῆναι. ἰπτεῖ τε δὲ τὸν Εὐνήσιον ἱξιτύφλωσαν, αὐτίκα μετὰ ταῦτα οὔτε πρὸς κατάσφι ἵσταται, οὔτε γῇ ἱφίρι ὁμοίως παρτόν. πρὸς φαντα δέσφι ἔν τε Δωδώνῃ καὶ ἐν Διλφοῖσι ἰγίγντο. ἵπνι-
τα ἱπιρώτιον τοὺς προφήτας τὸ αἷτιον τοῦ παριόντος πακοῦ. οἱ δὲ αὐτοῖσι ἱφραζόν ὅτι ἀδίκως τὸν φύλακον τῶν ἱρῶν πρὸςάτων Εὐνήσιον τῆς ὄψιος ἱστέρησαν· αὐτοὶ γὰρ ἱπορμῆσαι τοὺς λύπους· οὐ πρὸςτέρον τι παύσισθαι τιμω-
ρίοντες ἱκίειν, πρὶν ἢ δίκας δῶσι τῶν ἱποιήσαν, ταῦτας τὰς ἂν αὐτὸς ἱληται καὶ δικαιοῖ· τουτίων δὲ τελιομένων, αὐτοὶ δώσιον Εὐνήσιῳ δόσιον τμαύτην τὴν πολλοὺς μιν μα-
καρίῃ ἀνδρώπων ἱχοντα.

94. Τὰ μὲν χρηστήρια ταῦτά σφι ἱχρήσθη. οἱ δὲ Ἀπολλωνιῆται, ἀπόρρητα ποιησάμενοι, πρὸςθισαν τῶν ἀστῶν ἀνδράσι διαπρῆξαι. οἱ δὲ σφι διίπρηξαν ᾧδε. κα-
στημίνου Εὐνήσιου ἐν θώπῃ, ἱλθόντες οἱ παρίζοντο, καὶ λό-
γους ἄλλους ἱποιεύντο· ἐς δὲ κατίβαινον συλλυπεύμενοι τῷ πᾶδι. ταύτη δὲ ὑπάγοντες, ἱρώτιον τίνα δίκην ἂν ἱλοι-
το, εἰ ἱθίλοιον Ἀπολλωνιῆται δίκας ὑποστῆναι δώσιον τῶν ἱποιήσαν. ὁ δὲ, οὐκ ἀκηκοὺς τὸ θιοπρόπιον, ἱλιτο, ἱπας
εἰ τίς οἱ δοίη ἀγρεύς· τῶν ἀστῶν ἐνομάσας, τοῖσι ἡπίστατο
εἶναι καλλίστους δύο πλήρους τῶν ἐν τῇ Ἀπολλωνίῃ. καὶ
οἴκησιν πρὸς τούτοις, τὴν ἥδιε καλλίστην ἱοῦσαν τῶν ἐν
τῇ πόλῃ· τουτίων δὲ ἱφῇ ἱπήβολος γινόμενος, τῷ λοιποῦ
ἀμήνιτος εἶναι, καὶ δίκην οἱ ταύτην ἀποχερῆν γινομένην.
καὶ ὁ μὲν ταῦτα ἱλιγι, οἱ δὲ πᾶριδροι ἱπαν ὑπολαβόν-
τες· “Εὐνήσιε, ταύτην δίκην Ἀπολλωνιῆται τῆς ἱκτυ-
“ φλώσις ἱκτίνουσί τοι κατὰ τὰ θιοπρόπια τὰ γινόμε-
“ να.” ὁ μὲν δὲ πρὸς ταῦτα δυνά ἱποιίστο, ἱδιῦτιν
πυθόμενος τὸν πᾶντα λόγον, ὡς ἱξαπατηθείς· οἱ δὲ

πυράμενοι παρὰ τῶν Ισχυρίων, διδοῦσί οἱ τὰ εἴληστα. καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα ἱμφοτεν μαντικὴν εἶχι, ὅσπερ καὶ οὐρανιστοὶ γινίσθαι.

95. ΤΟΤΤΟΤ δὲ ὁ Διήφοις ἰὼν παῖς τοῦ Εὐηνίου, ἀγόντων Κορινθίων, ἱμαντιώτετο τῇ στρατιῇ. ἤδη δὲ καὶ τότε ἤκουσα, ὡς ὁ Διήφοις ἱπικατιώων τοῦ Εὐηνίου οὐτόματος, ἐξιλάμενοι ἰπὶ τὴν Ἑλλάδα ἔρχεσθαι, οὐκ ἰὼν Εὐηνίε παῖς.

96. Τοῖσι δὲ Ἕλλησι ὡς ἐκαλλίερον, ἀνῆγον τὰς νῆας ἐν τῇς Δήλου πρὸς τὴν Σάμον. ἰπὶ δὲ ἐγίνοντο τῆς Σαμῆς πρὸς Καλάμοισι, οἱ μὲν αὐτοῦ ὀρμισάμενοι παρὰ τὸ Ἑραῖον τὸ ταύτη, παρισπυράζοντο ἐς ναυμαχίην. οἱ δὲ Πέρσαι, πυθόμενοί σφίος προσπλῖν, ἀνῆγον καὶ αὐτοὶ πρὸς τὴν ἡπείρου τὰς νῆας τὰς ἄλλας, τὰς δὲ Φονίων ἀπῆκαν ἀποπλῖν. βουλευόμενοι γάρ σφι ἰδοῦσι ναυμαχίην μὴ ποιέσθαι· οὐ γὰρ ὧν ἰδοῖσιον ὀρμῆαι ἵπαι. ἐς δὲ τὴν ἡπείρου ἀπῆλθον, ὅπως ἴασι ὑπὸ τὸν πιζὶν στρατὸν τὸν σφίτιρον, ἰόντα ἐν τῇ Μυκάλῃ· δς, κελύσαντος Πίριξιο, κατακλιμμένους τοῦ ἄλλου στρατοῦ, Ἰωνίων ἐθύλασσε. τοῦ πλῆθους μὲν ἦν μυριάδεις· Ἰσρατῆγαι δὲ αὐτῷ Τιγρένης, πάλλι' τι καὶ μιγάδι' ὑπὲρβίρων Περσίων· ὑπὸ ταῦτον μὲν δὴ τὸν στρατὸν ἐβουλίβαντο καταφυγεῖν. οἱ δὲ τῷ ναυτικῷ στρατηγῷ ἀντιρῆσαι τὰς νῆας, ἔπειτα καλίσθαι ἔρχεσθαι, ἔρχεσθαι τῶν νῶν, καὶ σφίων αὐτίκων κρησφύγιστον.

97. Ταῦτα βουλευσάμενοι, ἀνήγοντο. ἀπικόμενοι δὲ παρὰ τὸ τῶν Ποσειδίων ἱερὸν τῆς Μυκάλης ἐς Γαίωσά τι καὶ Σκολοπίεσσα, τῇ Δήμητρος Ἑλευσινίης ἱστὸν ἱερὸν, τὸ Φίλιστος ὁ Πασικλῆς ἰδρύσατο, Νεΐλιον τῇ Κόδρου ἐπιστάμενος ἰπὶ Μιλήτῳ κτιστὸν· ἐνθαῦτα τὰς τι νῆας ἀνέκρουσαν, καὶ περιβάλλοντο ἔχουσας καὶ λίθων καὶ ξύλων, δίν-

δρια ἐκπόψοντες ἤμερα, καὶ σκόλοπας περὶ τὸ ἔρκος κα-
τίσκηξαν. καὶ παρυσκυάδατο ὡς πολιορκησόμενοι, καὶ
ὡς νικῆσόντες· ἵπ' ἀμφότερα ἐπιλιγόμενοι γὰρ παρυσκυ-
άδατο.

98. Οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς ἐπύθοντο εἰχνοπότες τοὺς βαρ-
βάρους ἐς τὴν ἡπειρον, ἤχθοντο ὡς ἐκπιφυγότες· ἐν ἀπε-
ρίῃ τι εἵχοντο ὃ, τι ποιήσῃ, εἴτε ἀπαλλάσσονται ὀπίσω,
εἴτε καταπλήσῃ ἵπ' Ἑλλησπόντου. τίλος δ' ἴδοξι του-
τίων μὲν μαδίετρα ποιήσιν, ἐκπλήσιν δὲ ἵπ' τὴν ἡπειρον.
παρυσκυασόμενοι ὦν ἐς ναυμαχίην καὶ ἀποβάδρας καὶ
τὰ ἄλλα ὅσων ἴδω, ἱπλίοι ἵπ' τῆς Μυκάλης. ἵπ' δὲ ἐγ-
χοῦ τι ἐγίνοιτο τοῦ στρατοπέδου, καὶ οὐδεὶς ἰφαίνειτ' ὅφι
ἐκασκόμενος, ἀλλὰ ὄρων νῆας ἀνελκυσμένας ἴσω τοῦ
τείχους, πολλὰ δὲ πειρὴν παρσκαυρμίζον παρὰ τὸν αἰ-
γιαλόν, ἰθαῦτα πρῶτοι μὲν ἐν τῇ νηὶ καταπλήων, ἐγ-
χερίμψας τῇ αἰγιαλῇ ταμάλας Λευτυχίδης, ὑπὸ κήρυ-
κος προηγόρευι τοῖσι Ἴωσι λήγων· “Αἰδρεῖς Ἴωνες, ὅσοι
“ ὁμίῳι τυγχάνουσιν ἀπακούουσιν, μάθαιτε τὰ λήγων·
“ πάντας γὰρ οὐδὲν σπῆσους Πέρσαι τῶν ἐγὼ ὑμῖν ἐν-
“ σίλλαμαι. ἵπ' δὲν συμμίσγωμαι, μαινήσθαι τινα χρὴ
“ ἐλευθερίης μὲν πάντων πρῶτον, μετὰ δὲ, τοῦ συνεθή-
“ ματος Ἡΐης. καὶ τάδε ἴτω καὶ ὁ μὴ ἱσκούσας ὁμίῳι
“ πρὸς τοῦ ἱσκούσαντος.” ὧς δὲ οὗτος ἰὼν τυγχάνει
νόος τοῦ πρήγματος καὶ ὁ Θμιστοκλῆς ὁ ἵπ' Ἀρ-
ταμισίῳ. ἥ γὰρ δὴ λαθόντα τὰ ῥήματα τοὺς βαρβάρους
ἱμαλλι τοὺς Ἴωνας πείσιν, ἥ ἵπ' αὖτις ἀνιευχθέντα ἐς τοὺς
βαρβάρους, πωήσιν ἀπίστους τοῖσι Ἕλλησι.

99. Λευτυχίδῳ δὲ ταῦτα ὑπαδιμίμου, διόντιος δὲ τά-
δε ἱπείουν οἱ Ἕλληνες, προσσχόντες τὰς νῆας, ἀπίκυσαν
ἐς τὸν αἰγιαλόν. καὶ οὗτοι μὲν ἐτάσσοντο. οἱ δὲ Πέρσαι,
ὡς εἶδον τοὺς Ἕλληνας παρσκαυαζόμενους ἐς μάχην, καὶ

τοῖσι Ἴωσι παρενίσκοντας, τοῦτο μὲν, ὑποσώσαντες τοὺς Σαμίους τὰ Ἑλλήων φρονίῳν, ἀπαιρῶνται τὰ ἴπλα. οἱ γὰρ ὦν Σάμιοι, ἀπικομίσων Ἀθηναίων αἰχμωλώτων ἐν τῇσι νηυσὶ τῶν βαρβάρων, τοὺς ἱλαζον ἀνὰ τὴν Ἀττικὴν λελυμμένους οἱ Ξέρξης, τούτους λυσάμενοι πάντας, ἀποπύμπουσι ἱποδιάσαντες ἰς τὰς Ἀθήνας· τῶν εἵνεκιν οὐκ ἦπιστα ὑποψίην ἔχον, πιντακοσίας κεφαλὰς τῶν Ξέρξει πολυμῶν λυσάμενοι. τοῦτο δὲ, τὰς διόδους τὰς ἰς τὰς κορυφὰς τῆς Μυκάλης φερούσας προστάσσουσι τοῖσι Μιλησίοις φυλάσσειν, ὡς ἱπισταμένοισι δῆδιν μάλιστα τὴν χώραν. ἱποίουσι δὲ τούτου εἵνεκιν, ἵνα ἐκτὸς τοῦ στρατοπέδου ἴωσι. τούτους μὲν Ἴωνων, τοῖσι καὶ πατιδόκιοι νοχμοὶ ἂν τι ποίειν, δυνάμεις ἱππασκομίνουσι, τρέποισι τοιούτοις προφυλάσσοντο οἱ Πέρσαι. αὐτοὶ δὲ συνιφόρησαν τὰ γύρρα ἱρκος εἶναί σφι.

100. Ὡς δὲ ἔρα παρισκινάδατο τοῖσι Ἑλλήσι, προσήϊσαν πρὸς τοὺς βαρβάρους. ἰῶσι δὲ σφι φήμη τι ἰσίστατο ἰς τὸ στρατόπεδον πᾶν, καὶ κηρυκῆϊον ἰφάνη ἐπὶ τῆς πυματογωγῆς κίμινον. ἡ δὲ φήμη διῆλθ' ἐσφι ᾧδε, ὡς οἱ Ἕλληες τὴν Μαρδονίου στρατιὴν νικῶν ἐν Βαιωτοῖσι μάχονται. δῆλα δὲ πολλοῖσι τικμηρίοις ἔστι τὰ θῦα τῶν πρηγμάτων· εἰ καὶ τότε τῆς αὐτῆς ἡμέρης συμπιπτούσης, τοῦ τι ἐν Πλαταιῇσι καὶ τοῦ ἐν Μυκάλῃ μίλλοντος ἴσισθαι τρώματος, φήμη τοῖσι Ἑλλήσι τοῖσι ταύτῃ ἰσπίκετο, ὅστις θαρσῆσαι τι τὴν στρατιὴν πολλῷ μᾶλλον, καὶ ἰδίῳ πρὸς θυμότερον κινδυνεύειν.

101. Καὶ τότε ἴτεροι συνέπεισι γινόμενοι, Δήμητρος τιμνικα Ἑλευσινίης παρὰ ἀμφοτέρως τὰς συμβολὰς εἶναι. οὗ γὰρ δὴ ἐν τῇ Πλαταιῇδι παρ' αὐτὸ τὸ Δημήτριον ἰγνιτο, ὡς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ἡ μάχη, καὶ ἐν Μυκάλῃ ἱμιλλῇ ὑσάτως ἴσισθαι. γιγνόναι δὲ νίκην τῶν μι-

τὰ Παισάνειω Ἑλλήνων, ὁρῶς σφι ἡ φήμη συνίσταται ἰλ-
 θούσα. τὸ μὲν γὰρ ἐν Πλαταιῇσι πρῶτ' ἵτι τῆς ἡμέρης
 ἰγίνετο· τὸ δὲ ἐν Μυκάλῃ, περὶ δειλὴν. οἳ δὲ τῆς αὐτῆς
 ἡμέρης συνίσταται γίνεσθαι, μηνός τι τοῦ αὐτοῦ, χρόνον οὐ
 πολλῷ σφι ὕστερον δῆλα ἀναμνησθέντες ἰγίνετο. ἦν δὲ
 Ἀργυροδὴ σφι πρὶν τὴν φήμην ἰσκαπικέσθαι, οὔτι περὶ σφί-
 των αὐτῶν οὔτω, ὥς τῶν Ἑλλήνων, μὴ περὶ Μακεδονίᾳ
 πεπαισῇ ἡ Ἑλλάς. ὥς μύθῳ ἡ κληδὼν αὐτῇ σφι ἰσίστα-
 το, μᾶλλον τι καὶ ταχύτερον τὴν πρόσδοτον ἰποινοῦτο. οἱ
 μὲν δὲ Ἕλλησι καὶ οἱ βάρεαροι ἱσπιυδοὺς ἐς τὴν μάχην,
 ὥς σφι καὶ αἱ νῆσοι καὶ ὁ Ἑλλάσποντος αἰθλα πρεΐσι-
 το.

102. Τοῖσι μὲν νυν Ἀθηναίοισι καὶ τοῖσι προσιχίσι
 τούτοις τιταγμένοις, μέχρι κου τῶν ἡμισίων, ἡ δὲ ἰγί-
 νετο κατ' αἰγιαλόν τι καὶ ἄπειδον χῶρον τοῖσι δὲ Λακι-
 δαιμονίοισι, καὶ τοῖσι ἱπείχῃς τούτοις τιταγμένοις, κατὰ
 τι χαράδρην καὶ οὖρια. ἐν ᾧ δὲ οἱ Λακιδαιμόνιοι περιή-
 σαν, οὗτοι οἱ ἐπὶ τῷ ἱτέρῳ κίρι' ἵτι καὶ δὴ ἰμάχοντο. ὥς
 μὲν νυν τοῖσι Πέρσῃσι ὁρῶς ἦν τὰ γίβρα, ἡμύνοντό τι καὶ
 οὐδὲν ἱλασσοὺς εἶχον τῇ μάχῃ. ἐπὶ δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ
 τῶν προσιχίων ὁ στρατός, ὅπως ἰωῦτῶν γίνηται τὸ ἔργον
 καὶ μὴ Λακιδαιμονίων, παρακελευσάμενοι, ἔργου εἶχοντες
 προθυμότερον, ἐνδιύτιν ἤδη ἱστριοῦτο τὸ πρῆγμα. διωσά-
 μενοι γὰρ τὰ γίβρα οὗτοι, φερόμενοι ἰσπίτσον ἄλλεις ἐς τὰς
 Πέρσας. οἱ δὲ διξάμενοι, καὶ χρόνον συχρὸν ἀμυνόμενοι, τί-
 λος ἱφθυγον ἐς τὸ τιῖχος. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ Κορίνθιοι καὶ
 Σικυώνιοι καὶ Τροιζήνιοι, οὗτοι γὰρ ἴσαν οἱ ἱπείχῃς τιταγ-
 μένοι, συνισπίπτοντες ἐς τὸ τιῖχος. ὥς δὲ ἔ-
 τδ τιῖχος ἀραίρητο, οὔτ' ἵτι πρὸς ἄλλην ἐτράποντο οἱ
 βάρεαροι, πρὸς φυγὴν τι ὁρμήατο οἱ ἄλλοι, πλὴν Περ-
 σίων. οὗτοι δὲ κατ' ὀλίγους γινόμενοι, ἰμάχοντα τοῖσι αἰῶ

ἰς τὸ τιῆχος ἰσώπτεται Ἑλλήνων. καὶ τῶν στρατηγῶν τῶν Περσικῶν δύο μὲν ἀποφύγουσι, δύο δὲ τιλιωτῶσι· Ἀρσαμένης μὲν καὶ Ἰθαμίττης, τοῦ ἰαυτικῷ στρατηγιόντις, ἀποφύγουσι· Μαρδόντης δὲ καὶ ἐ τοῦ πεζοῦ στρατηγὸς Τιγράνης, μαχόμενοι τιλιωτῶσι.

103. Ἐτι δὲ μαχόμενοι τῶν Περσίων, ἀπίκουτο Λακωναίῳ καὶ οἱ μετ' αὐτῶν, καὶ τὰ λοιπὰ συνδιεχύριζον. ἴππισιν δὲ καὶ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων συχνοὶ ἰνδαῦτα ἄλλοι τε καὶ Σικυῶνοί, καὶ στρατηγὸς Περίλιος. τῶν δὲ Σαμίων οἱ στρατιώμενοι, ἴόντες τι ἐν τῇ στρατοπέδῳ τῇ Μηδισῇ, καὶ ἀπαραιρημένοι τὰ ὄπλα, ὡς ἴδον ἀντίπαλον αὐτῶν ἀρχαῖς γινομένην ἱταλικήν τὴν μάχην, ἔρδει ὅσοι ἰδυίαντο, προσφιλίῳ ἰδίοντες τοῖσι Ἕλλησι. Σαμίους δὲ ἰδόντες οἱ ἄλλοι Ἴωνες ἀρξάντας, οὕτω δὲ καὶ αὐτοὶ ἀποστάντες ἀπὸ Περσίων, ἀπίδιντο τοῖσι βαρβάρῳσι.

104. Μιλησίοις δὲ προσετίταντο μὲν τῶν Περσίων τὰς διόδους τηρεῖν, εὐτηρίης ἰνικᾶ σφι· ὥς ἢ ἄρα σφίαις καταλαβάνῃ οἷά περ κατέλαβι, ἔχοντες ἡγεμόνας, σώζονται ἐς τὰς κορυφὰς τῆς Μυκάλης. ἰσάχθησαν μὲν οὖν ἐπὶ τοῦτο τὸ πρῆγμα οἱ Μιλήσιοι τούτου τι ἰνικα, καὶ ἴνα μὴ παρίοντες ἐν τῇ στρατοπέδῳ τι νοχμὸν ποιῶσιν. οἱ δὲ πάντες τὸ ἰνατεῖον τοῦ προσεταγμένου ἰποῖον· ἄλλας τε κατηγιόμενοί σφι ὁδοὺς φύγουσι, αἱ δὲ ἔφειρον ἐς τοὺς πελοποννησίους, καὶ τέλος αὐτοὶ σφι ἐγένοντο κτείνοντες πελοποννησίους. οὕτω δὲ τοδούτιον Ἰωνίῃ ἀπὸ Περσίων ἀπίστη.

105. Ἐν δὲ τούτῃ τῇ μάχῃ Ἑλλήνων ἡρίστιστος Ἀθηναῖος καὶ Ἀθηναῖον, Ἑρμόλυκος ὁ Εὐμόδου, ἀπὸρ πικρῶς ἰσασμένης. τοῦτον δὲ τοῦ Ἑρμόλυκου κατέλαβι ὕστιστον τουτίων, πελοποννησίους ἴοντες Ἀθηναῖοις τε καὶ Κερκυραίοις, ἐν Κέρκῃ τῆς Κερκυρῆς χώρας ἀποθανόντα

ἐν μάχῃ, καίσθαι ὑπὲρ Γεραιστῶ. μετὰ δὲ Ἀθηναίους, Κορίνθιαι καὶ Τροιζῆνιοι καὶ Σικυωνῖοι ἠρίστουσιν.

106. Ἐπὶ τι δὲ κατεργάσαντο οἱ Ἕλληνες τοὺς πολλοὺς, τοὺς μὲν μαχομένους, τοὺς δὲ καὶ φεύγοντας τῶν βαρβάρων, τὰς νῆας ἐνέπρησαν, καὶ τὸ τεῖχος ἅπαν, τὴν λήϊν προεξαγαγόντες ἐς τὸν αἰγιαλόν· καὶ θησαυροὺς τινὰς χρημάτων εὗρον. ἱμπρήσαντες δὲ τὸ τεῖχος καὶ τὰς νῆας, ἀπέπλιον. ἀπικόμενοι δὲ ἐς Σάμον οἱ Ἕλληνες, ἐβουλεύοντο περὶ ἀναστάσεως τῆς Ἰωνίης, καὶ ὅπη χριῶν εἴη τῆς Ἑλλάδος κατοικίσει, τῆς αὐτοὶ ἱγκρατίης ἴσαν· τὴν δὲ Ἰωνίην ἀπειῖναι τοῖσι βαρβάροις. ἀδύνατον γὰρ ἱφαινετό σφι εἶναι ἰωυτούς· τι Ἰώνων προκατησθαι, φρουρόντας τὸν πάντα χρόνον, καὶ ἰωυτῶν μὴ προκατημένων, Ἰωνας οὐδιμίην ἱλπίδα ἔχον χαίροντας πρὸς τῶν Περσέων ἀπαλλάξιν. πρὸς ταῦτα Πελοποννησίων μὲν τοῖσι ἐν εἰλαΐ ἰεῦσι ἰδόκει τῶν μηδισάντων ἰθύνειν τῶν Ἑλληνικῶν τὰ ἱμπόρια ἔξανασησάντας, δοῦναι τὴν χώραν Ἰωσι ἐνοικῆσαι· Ἀθηναίοισι δὲ οὐκ ἰδόκει ἀρχὴν, Ἰωνίην γινώσθαι ἀνάστατον, οὐδὲ Πελοποννησίοισι περὶ τῶν σφιστέρων ἀποικίῳ βουλεύειν. ἀντιτινόντων δὲ τούτων, προθύμως εἶξαν οἱ Πελοποννησῖοι. καὶ οὕτω δὲ Σαμίους τε καὶ Χίους καὶ Διοβίους, καὶ τοὺς ἄλλους νησιώτας, οἱ ἔτυχον συστρατευόμενοι τοῖσι Ἕλλησι, ἐς τὸ συμμαχικὸν ἰποιήσαντο, πῶς τι καταλαβόντες καὶ ὀρεκίοισι, ἱμμεῖν τε καὶ μὴ ἀποστήσασθαι. τούτους δὲ καταλαβόντες ὀρεκίοισι, ἔπλιον τὰς γιφύρας λύσονται· ἴτι γὰρ ἰδόκεισιν ἐντιταμείας εὐρήσειν. οὗτοι μὲν δὴ ἱπ' Ἑλλησπόντου ἔπλιον.

107. Τῶν δὲ ἀποφυγόντων βαρβάρων, ἐς τὰ ἄκρα τι τῆς Μυκάλης κατευληθίντων, ἰόντων οὐ πολλῶν, ἰγίνετο κομιδὴ ἐς Σάρδεις. πορευομένων δὲ κατ' ὁδὸν, Μασίστης ὁ

Δαρείου παρατυχὸν τῇ πάθιδι τῇ γιγνόντι, τὸν στρατηγὸν Ἀρταύτην ἔλγει πολλὰ τι καὶ κακὰ, ἄλλα τι καὶ γυναικὸς κακίῳ φᾶς αὐτὸν εἶναι, τοιαῦτα στρατηγήσαντα, καὶ ἄξιον εἶναι παντὸς κακιοῦ, τὸν βασιλῆος οἶκον κακώσαντα. παρὰ δὲ τοῖσι Πέρσησι, γυναικὸς κακίῳ ἀποῦσαι, δίννος μίγιστός ἐστι. ὁ δὲ, ἰσὶ πολλὰ ἤκουσι, δινὰ ποιεύμενος, σπᾶται ἰπὶ τὸν Μασίστην τὸν ἀκινάκια, ἀποκτεῖναι θέλων. καὶ μιν ἰσθίδιοντα φρασθεὶς Ξιναγόρης ὁ Περζίλιω, ἀνὴρ Ἀλικαρνησιῦς, ὅσιςδε ἰστιάς αὐτοῦ Ἀρταύτην, ἀρπάζει μίσην, καὶ ἐξέρχας, παῖς ἰς τὴν γῆν· καὶ ἐν τούτῳ οἱ δορυφόροι οἱ Μασίστιω προίστησαν. ὁ δὲ Ξιναγόρης ταῦτα ἐργάσατο, χάριτα αὐτῷ τι Μασίστη τιθίμενος καὶ Ξέρξῃ, ἐκσώζων τὸν ἀδελφίδν τὸν ἐκείνου· καὶ διὰ τοῦτο τὸ ἔργον Ξιναγόρης πάσης ἤρξε Κιλικίης, δόντος βασιλῆος. τῶν δὲ πατ' ὁδὸν πορευομένων, οὐδὲν ἔτι πλείον ἰγίνετο τουτίων, ἀλλ' ἀπικνίσονται ἰς Σάρδεις. ἐν δὲ τῇσι Σάρδεσι ἐτύγχανε ἰὼν βασιλεὺς ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου, ἰπὶ τι ἐξ Ἀθηνίων, προσπαΐσας τῇ ναυμαχίῃ, φυγὰν ἀπίκετο.

108. ΤΟΤΕ δὴ ἐν τῇσι Σάρδεσι ἰὼν ἄρα, ἔρα τῆς Μασίστιω γυναικὸς, ἰούσης καὶ ταύτης ἰνδαῦτα. ὥς δὲ οἱ προσπίμπαντι οὐκ ἰδύνατο κατεργασθῆναι, οὐδὲ βίην προσίφει, προμηθεύμενος τὸν ἀδελφίδν Μασίστην· τῷτ' δὲ τοῦτο ἔχει καὶ τὴν γυναῖκα· εὖ γὰρ ἰπίστατο βίης οὐ τιυξομένη ἰνδαῦτα δὴ Ξέρξης ἐργόμενος τῶν ἄλλων, κρήσσει τὸν γάμον τοῦτον τῷ παιδὶ τῷ ἰωῦτεῦ Δαρίῳ, θυγατέρα τῆς γυναικὸς ταύτης καὶ Μασίστιω· δοκίαν αὐτὴν μᾶλλον λάμψισθαι, ἢ ταῦτα ποιήσῃ· ἀρμόσας δὲ, καὶ τὰ νομιζόμενα ποιήσας, ἀπήλαυνε ἰς Σοῦσα. ἰσὶ δὲ ἐκείνῃ ἀπίκετο, καὶ ἠγάγετο ἰς ἰωῦτεῦ Δαρίῳ τὴν γυναῖκα, οὗτω δὴ τῆς Μασίστιω μὲν γυναικὸς ἰπίπαιτο·

ὁ δὲ, διαμειψάμενος, ἤρα τι καὶ ἐτύγγχανε τῆς Δαρείου μὲν γυναικὸς, Μασίστιω δὲ θυγατρὸς· οὖνομα δὲ τῇ γυναικὶ ταύτῃ ἦν Ἀρταύνη.

109. Χρόνου δὲ προϊόντος, ἀνάπυστα γίνεται τρόπῳ τοιῷδε. ἔξυφνήασα Ἀμηστρεῖς ἡ Ξέρξῳ γυνὴ φᾶρος μίγα τε καὶ ποικίλον καὶ θίης ἄξιον, διδοῖ Ξέρξῃ. ὁ δὲ, ἡσ-
θίς, περιβάλλεται τι καὶ ἔρχεται παρὰ τὴν Ἀρταύνην. ἡσθίς δὲ καὶ ταύτῃ, ἐκίλευσε αὐτὴν αἰτῆσαι ὅ, τι βούλεται οἱ γινέσθαι ἀντὶ τῶν αὐτῇ ὑπουργημάτων· πάντα γὰρ εὐξίσθαι αἰτήσασαν. τῇ δὲ κακῶς γὰρ ἴδρι πανοικίῃ γινέσθαι, πρὸς ταῦτα ἵπαι Ξέρξῃ, “ Δώ-
“ σις μοι τὸ ἄν σε αἰτήσω; ” ὁ δὲ, πᾶν μᾶλλον δοκίωσιν κίειν αἰτῆσαι, ὑπισχνέσθαι καὶ ἄμοσι. ἡ δὲ, ὡς ἄμοσι, ἀδιδῶς αἰτεῖ τὸ φᾶρος. Ξέρξης δὲ, παντοῖος ἐγίνετο, οὐ βουλόμενος δοῦναι κατ’ ἄλλο μὲν οὐδὲν, φοβερόμενος δὲ Ἀμηστριν, μὴ, καὶ πρὶν κατευκαζούσῃ τὰ γινόμενα, οὕτω ἐπιυρεθῇ πρήξων· ἀλλὰ πόλιν τι ἰδίδου καὶ χρυσὸν ἄπλιτον, καὶ στρατὸν τοῦ ἱμιλλῇ οὐδὲν ἄρξιν ἄλλ’ ἢ ἐκίειν. Περσικὸν δὲ κάρτα ὁ στρατὸς δῶρον· ἀλλ’, οὐ γὰρ ἴπιιδι, διδοῖ τὸ φᾶρος. ἡ δὲ, περιχαρὴς ἰούσα τῷ δώρῳ, ἐφόρει τι καὶ ἀγάλλετο.

110. Καὶ ἡ Ἀμηστρεῖς πανθάνεται μιν ἔχουσαν. μα-
δοῦσα δὲ τὸ ποικύμενον, τῇ μὲν γυναικὶ ταύτῃ οὐκ ἔχει ἔγκοτον· ἡ δὲ, ἐλπίζουσα τὴν μητέρα αὐτῆς ἵπαι αἰτήσιν, καὶ ταῦτα ἐκίειν πρήξουσιν, τῇ Μασίστιω γυναικὶ ἰεού-
λινι ὀλιθρον. φυλάξασα δὲ τὸν ἄνδρα τὸν ἰωῦτῆς Ξέρ-
ξην βασιλῆϊον διῶπον προτιθίμενον· τοῦτο δὲ τὸ διῶπον παρασπιυάζεται ἄσταξ τοῦ ἰναιουτοῦ, ἐν ἡμίρῃ τῇ ἐγί-
νιτο βασιλεύς· οὖνομα δὲ τῷ διῶπῳ τούτῳ, Περσιστὶ μὲν, τυκτὰ, κατὰ δὲ τὴν Ἑλλήων γλῶσσαν, τίλιον· γάτε καὶ τὴν κεφαλὴν σμᾶται. μόνον βασιλεύς, καὶ

Πέρσαι δωρίσται· ταύτην δὴ τὴν ἡμέραν φυλάξασα ἡ Ἀμυστρίς, χρητίζει τοῦ Ξέρξου, δεδῆναί οἱ τὴν Μασίστιον γυναῖκα. ὁ δὲ δεινόν τι καὶ ἀνάρσιον ἰσχυίετο, τοῦτο μὲν, ἀδελφιοῦ γυναῖκα παραδοῦναι, τοῦ δὲ, ἀναιτίην ἰοῦσαν τοῦ πρήγματος τούτου· συνῆκε γὰρ τοῦ εἶναιεν ἰδίετο.

111. Τίλος μίντοι, ἱκίνης τι λιπαριούσης, καὶ ὑπὸ τῷ νόμου ἱξεργόμενος, ὅτι ἀτυχῆσαι τὸν χρητίζοντα οὐ σφιδνατόν ἐστι βασιλιῆου δειπνεῖν προκειμένον, κάρτα δὴ αἰκῶν κατακτείνῃ καὶ παραδούς, ποιεῖ αἶδε. τὴν μὲν κελύει ποιεῖν τὰ βούλει· ὁ δὲ, μεταπειμψάμενος τὸν ἀδελφιδόν, λέγει τᾶδε· “Μασίστα, σὺ εἰς Δαρείου τι παῖς, “ καὶ ἱμὸς ἀδελφίος· πρὸς δ’ ἐτι τούτοις, καὶ εἰς ἀνὴρ “ ἀγαθός. γυναικὶ δὲ ταύτῃ τῇ νῦν συνοικίεις, μὴ συνοικίει· “ ἀλλὰ σοὶ ἀντ’ αὐτῆς ἐγὼ δίδωμι θυγατέρα τὴν ἱμῶν. “ ταύτη συνοικίει· τὴν δὲ νῦν ἔχεις, οὐ γὰρ δοκίμῃ ἱμῶ, “ μὴ ἔχει γυναῖκα.” ὁ δὲ Μασίστης ἀποδωυμάσας τὰ λειγόμενα, λέγει τᾶδε· “ὦ δίσποτα, τίνα μοι λόγον “ λέγεις ἄχρηστον, κελεύων με γυναῖκα, ἐκ τῆς μοι πατρίδης νηπίαί τί εἰσι τρεῖς, καὶ θυγατέρες, τῶν καὶ σὺ “ μίην τῷ παιδὶ τῷ σιωῦτοῦ ἡγάγεις γυναῖκα· αὐτὴ τί “ μοι κατὰ νόον τογχεῖν κάρτα ἰοῦσα· ταύτην με κελεύεις μετίνεα, θυγατέρα τὴν σιωῦτοῦ γῆμαι; ἐγὼ “ δὲ, βασιλεῦ, μίγα μὲν ποιεῦμαι ἀξιόμινος θυγατρὸς “ τῆς σῆς, ποιήσω μίντοι· τουτέων οὐδένιστα. σὺ δὲ μηδαμῶς βιώ πρήγματος· τοιοῦδὲ δέομινος· ἀλλὰ τῇ τι σῇ “ θυγατρὶ ἀνὴρ ἄλλος φανήσεται ἱμῶ οὐδὲν ἴσσαν, ἱμὶ “ τι ἔα γυναικὶ τῇ ἱμῇ συνοικίειν.” ὁ μὲν δὲ ταυόντοις ἀμύβεται. Ξέρξης δὲ θυμωθεὶς, λέγει τᾶδε· “Οὐτω “ δὴ σοὶ, Μασίστα, σφίπρηκεται. οὔτε γὰρ ἄν σοι δοίην “ θυγατέρα τὴν ἱμῶν γῆμαι, οὔτε ἱκίνη πλεῖστα χρέον “ συνοικῆσαι· ὥς μάθης τὰ δίδόμενα δύναισθαι.” ὁ δὲ,

ὥς ταῦτα ἤκουσι, εἶπας τούονδι, ἰχώρει ἔξω, “ Δίσποτα,
 “ οὐ δὴ κού με ἀπώλυσας.”

112. Ἐν δὲ τούτῳ τῷ διὰ μέσου χρόνῳ ἐν τῇ Πίρξῃς
 τῇ ἀδιλφίῳ διαλείγεται, ἡ Ἀμνηστρις μιταπιμψαμένη τοὺς
 δορυφόρους τοῦ Πίρξιου, διαλυμαίνονται τὴν γυναῖκα τὴν
 Μασίστιω. τοὺς τι μαστοὺς ἀποταμοῦσα, κυσὶ προέβαλε·
 καὶ ῥίνα, καὶ ὦτα, καὶ χεῖλια, καὶ γλῶσσαν ἐκταμοῦσα,
 ἐς οἶκόν μιν ἀποτίμπτει διαλιλυμασμένην.

113. Ὁ δὲ Μασίστης, οὐδὲν ἢ καὶ ἀνηκούως τουτίν, ἰλ-
 πόμιος δὲ τί οἱ κακὸν εἶναι, ἰσπίνετι δρόμῳ ἐς τὰ οἰκία.
 ἰδὼν δὲ διφθαερμένην τὴν γυναῖκα, αὐτίκα μιστὰ ταῦτα
 συμβουλιουσάμιος τοῖσι παῖσι, ἰσπορεύετο ἐς Βάκτρα σὺν
 τε τοῖσι ἑαυτοῦ υἱοῖσι, καὶ δὴ πού τισι καὶ ἄλλοις, ὥς
 ἀποστήσων νομὸν τὸν Βάκτριον, καὶ ποιήσων τὰ μέγιστα
 πακῶν βασιλῆα· τάπηρ ἂν καὶ ἰγίνετο, ὥς ἱμοὶ δοκίμῳ,
 εἴπειρ ἔφθῃ ἀναβὰς ἐς τοὺς Βακτρίους καὶ τοὺς Σάπας·
 καὶ γὰρ ἴσπερ γόσι εἰ μιν, καὶ ἦν ὑπαρχος τῶν Βακτρίων.
 ἀλλὰ γὰρ Πίρξῃς πυθόμενος ταῦτα ἐκίονον πρήσσοντα,
 πῆμψας ἐπ’ αὐτὸν στρατιήν, ἐν τῇ δὲ κατέκτανεν αὐτόν
 τε ἐκίονον καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τὴν στρατιήν τὴν
 ἐκίονον. κατὰ μὲν τὸν ἔρωτα τὸν Πίρξιου, καὶ τὸν Μασί-
 στιω θάνατον, τσαῦτα ἰγίνετο.

114. Οἱ ΔΕ ἐκ Μυκάλης ὀρμηθῆντες Ἕλληνες ἐπ’
 Ἑλλησπόντου, περὶ μὲν περὶ Λικτὸν ὄρμιον, ὑπὸ ἀνί-
 μων ἀπολαμφθῆντες· ἐνδιῶντι δὲ ἀπίνετο ἐς Ἀζυδοί,
 καὶ τὰς γιφύρας εὖρον διαλιλυμένας, τὰς ἰδέσκειν εὐρήσειν
 ἵτι ἰντισαμίνας· καὶ τουτίν οὐκ ἤμισα εἶπικιν ἐς τὸν
 Ἑλλήσποντον ἀπίνετο. τοῖσι μὲν νυν ἀμφὶ Λιτυχιῖδα
 Πιλοποννησίοις ἰδοῖς ἀποπλύνει ἐς τὴν Ἑλλάδα· Ἀθη-
 ναίοις δὲ, καὶ Ξανδίῳ τῷ στρατηγῷ, αὐτοῦ ὑπομεί-
 νοντας, πιεῖσθαι τῆς Χερσονήσου. οἱ μὲν δὲ ἀπίνετον·

Ἀθηναῖοι δὲ, ἐκ τῆς Ἀβύδου διαβαλόντες ἐς τὴν Χερσονήσον, Σηστὸν ἰσολόρηκτον.

115. Ἐς δὲ τὴν Σηστὸν ταύτην, ὡς ἴοντες ἰσχυροτάτου τείχεος τῶν ταύτη, συνῆλθον, ὡς ἤκουσαν παρῖναι τοὺς Ἕλληνας ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, ἔκ τε τῶν ἄλλων τῶν περιουκίδων, καὶ δὴ καὶ ἐκ Καρδίας πόλιος Οἰόβαζος, ἀνὴρ Πέρσης, ὃς τὰ ἐκ τῶν γιφυρέων ὄπλα ἰνδαῦτα ἦν πινομικώς. ἔχον δὲ ταύτην ἐπιχώριοι Αἰολεῖς, συνῆσαν δὲ Πέρσαι τε καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων συχνοὺς ὅμιλος.

116. Ἐτυράννισι δὲ τούτου τοῦ νομοῦ Ξέρξῃς ὑπαρχος Ἀρταύκτης, ἀνὴρ μὲν Πέρσης, δεινὸς δὲ καὶ ἀτάσθαλος· ὃς καὶ βασιλῆα ἱλαύνοντα ἐπ' Ἀθήνας ἔξηπάτησε, τὰ Πρωτισίλιω τοῦ Ἰφίπλου χρήματα ἐξ Ἑλαιούντος αἰτήσας. ἰν γὰρ Ἑλαιούντι τῆς Χερσονήσου ἴσσι Πρωτισίλιω τάφος τε καὶ τίμιος περὶ αὐτὸν, ἴνθα ἦν χρήματα πολλὰ, καὶ φιάλαι χρύσειαι καὶ ἀργύριαι, καὶ χαλκοὺς, καὶ ἰσθῆς, καὶ ἄλλα ἀναθήματα, τὰ Ἀρταύκτης ἰσύλησι, βασιλῆος δόντος. λίγων δὲ τοιᾶδι, Ξέρξῃς διβόλητο· “ Δίεσπота, ἴσσι ἵππος ἀνδρὸς Ἑλληνος ἰνδαῦτα, ὃς “ ἰπὶ γῆν τὴν σὴν στρατιυσάμενος, δίπης κυρήσας, ἀπί- “ θανι. τούτου μοι δὲς τὸν οἶκον, ἵνα καὶ τις μάθῃ ἐπὶ “ γῆν τὴν σὴν μὴ στρατιεύσθαι.” ταῦτα λίγων, ἐμπιστίως ἔμιλλῃ ἀναπείσειν Ξέρξῃα δοῦναι ἀνδρὸς οἶκον, οὐδὲν ὑποτοπηθέντα τῶν ἐκείνος ἰφρόνι. ἰπὶ γῆν δὲ τὴν βασιλῆος στρατιεύσθαι Πρωτισίλιων ἔλιγι, τοῖων τοιᾶδι· τὴν Ἀσίην πᾶσαν νομίζουσι ἰωυτῶν Πέρσαι εἶναι, καὶ τοῦ αἰεὶ βασιλεύοντος. ἰπὶ δὲ ἰδόμεν ταὰ χρήματα, ἐξ Ἑλαιούντος ἐς Σηστὸν ἐξιφόρησι, καὶ τὸ τίμιος ἴσπιρι, καὶ ἰνίμιστο· αὐτὸς τε ὅπως ἀπίκοιτο ἐς Ἑλαιούντα, ἐν τῷ ἀδύτῳ γυναιξὶ ἰμίσγατο. τότε δὲ ἰσολιόρηκτο ὑπὸ Ἀθη-

ναίων, οὔτε παρεσκευασμένους ἐς πολιορκίην, οὔτε προσδινόμινους τοὺς Ἕλληνας· ἀφυλάκτους δὲ πως αὐτῷ ἐπίπυσιν.

117. Ἐπὶ δὲ πολιορκιούμενοις σφι φθινόπωρον ἐπιγίγνεται, καὶ ἡσχαλλοὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἀπὸ τι τῆς ἰωυτῶν ἀποδημίου, καὶ οὐ δυνάμιναι ἐξιλεῖν τὸ τεῖχος, ἰδionτό τι τῶν στρατηγῶν ὅπως ἀπάγοιεν σφίας ὀπίσω· οἱ δὲ οὐκ ἔφασαν, πρὶν ἢ ἐξίλωσι, ἢ τὸ Ἀθηναίων κοινόν σφίας μεταπίμψηται· οὕτω δὲ ἱστίργον τὰ παριόντα.

118. Οἱ δ' ἐν τῷ τείχῳ ἐν πᾶσι ἦδη κακοῦ ἀπιγμῖνοι ἴσαν, οὕτω ἄσπερ τοὺς τόπους ἔψοντες τῶν κλινῶν, ἱστίοιοτο. ἰαυί τι δὲ οὐδὲ ταῦτα ἴτι ἔχον, οὕτω δὲ ὑπὸ νόκτα οἷχονται ἀποδράντες οἱ τι Πέρσαι καὶ ὁ Ἀρταύκτης καὶ ὁ Οἰόβαζος, ὅπισθε τοῦ τεύχους καταβάντες, τῇ ἢ ἐρημέταται τῶν πολέμιων. ὥς δὲ ἡμίρη ἐγίνετο, οἱ Χερσωνησίται ἀπὸ τῶν πύργων ἐσήμηναν τοῖσι Ἀθηναίοις τὸ γιγνόν, καὶ τὰς πύλας ἀνοίξαν. τῶν δὲ οἱ μὲν πλεῖστος ἰδίωνοι, οἱ δὲ τὴν πόλιν ἔχον.

119. Οἰόβαζος μὲν νυν ἐκφυγόντα ἐς τὴν Θρηάκην, Θρηάκῃσι Ἀψίνδιοι λαβόντες, ἔδυσαν Πλευστῶρα ἐπιχωρίῳ θιῷ, τρέπων τῷ σφισίρῳ τοὺς δὲ μετ' ἐκείνου, ἄλλῳ τρέπῳ ἐφόνισαν. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Ἀρταύκτην, ὕστισιν ἐρημνῶντες φύγουσι, ὥς κατελαμβάνοντο ὀλίγοι ἰόντες ὑπὲρ Αἰγὸς Ποταμῶν, ἀλεξόμενοι χρέον ἐπὶ συχρὸν, οἱ μὲν ἀπείδαιον, οἱ δὲ ζῶντες ἀλάμψθησαν. καὶ συνδῆσαντες σφίας οἱ Ἕλληες, ἡγαγον ἐς Σηστόν· μετ' αὐτίκῃ δὲ καὶ Ἀρταύκτην διδιδίμουν, αὐτόν τι καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ.

120. Καί τι τῶν φυλασσόντων λίγιται ὑπὸ Χερσωνησίταιν ταρίχους ὀπταῖντι, τίρας γινέσθαι τοιόδῃ. οἱ τάρχη οἱ ἐπὶ τῷ πυρὶ κείμενοι ἐπ' αὐτοῖς τι καὶ ἡσπαιρον, ὅπως πλεῖον ἰχθύνες νοσῶλωται. καὶ οἱ μὲν, περιχυθέντες,

ἰθὺμαζον. ὁ δὲ Ἀρταύκτης ὡς εἶδε τὸ τίρας, καλίσας
τὸν ἑταῶντα τοὺς ταρίχους, ἔφη· “Ἐμὴν Ἀθηναῖε, μη-
“δὲν φοβέομαι τὸ τίρας τοῦτο, οὐ γὰρ σοὶ πείσῃ· ἀλλ’
“ἡμὶν σημαίνει ὁ ἐν Ἑλαιοῦντι Πρωτισίλιος, ὅτι καὶ
“τιθνίωσι, καὶ τάριχος ἰὼν, δύναμιν πρὸς θιῶν ἔχου τὸν
“ἀδελφεόντα σίνισθαι. οὐν ὦν ἀποιναὶ οἱ τὰδε ἰθίλω ἱπι-
“θῶναι ἀντὶ μὲν χρημάτων τῶν ἱλασθῆναι ἐκ τοῦ ἱεροῦ,
“ἡκατὸν τάλαντα καταθίσῃναι τῷ θιῷ· ἀντὶ δ’ ἡμισυ-
“τοῦ καὶ τοῦ παιδὸς, ἀποδώσω τάλαντα διηκόσῃ· Ἀθη-
“ναῖσισι περιγυρόμενος.” ταῦτα ὑπισχόμενος, τὸν στρα-
τηγὸν Πάριδιππον οὐκ ἱπιδι. οἱ γὰρ Ἑλαιοῦσινοι τῷ Πρω-
τισίλιῳ τιμωρίαντις, ἰδίοντό μιν καταχρησθῆναι, καὶ
αὐτοῦ τοῦ στρατηγοῦ ταύτη ὁ νόος ἴφρι. ἀσπαραγόντις δὲ
αὐτὸν ἐς τὴν ἀκτὴν ἐς τὴν Εἰρήνης Ἰζωξί τὸν πόρον, οἱ δὲ
λίγουςι, ἱπὶ τὸν πολωνὸν τὸν ὑπὲρ Μιδότου πόλιος, σα-
νίδα προσπασσαλιώσαντις, ἀνικρίμασαν· τὸν δὲ πῶνδαι ἐν
ἰφθαλμοῖσι τοῦ Ἀρταύκτιω πατίλισσαν.

121. Ταῦτα δὲ ποιήσαντις ἀπίπλιον ἐς τὴν Ἑλλάδα,
τά τε ἄλλα χρέματα ἄγόντις, ἔθῃ ἔθῃ τὰ ἱπλά τῶν γιφου-
ρίων, ὡς ἀναθήσουσις ἐς τὰ ἱρά. καὶ κατὰ τὸ ἶτος τοῦτο
αὐδὲν ἴτι πλίσιν τουτίων ἐγίνιτο.

122. ΤΟΤΤΟΤ δὲ τοῦ Ἀρταύκτιω τοῦ ἀνακριμα-
σθίντος προπάτωρ Ἀρτιμίδεης ἱστῇ, ὁ Πέρσησι ἐξηγησά-
μενος λόγον, τὸν ἡμῖνοι ὑπολαβόντις, Κύρη προσήνικαν,
λίγωατα τὰδε· “Ἐπὶ Ζεὺς Πέρσησι ἡγιμονίην διδοῖ, ἀν-
“δρῶν δὲ σοὶ, Κύρι, πασιλὼν Ἀστυάγισ, φέρι, γῆν γὰρ
“ἡστήμιδα ἐλίγη, καὶ ταύτην τρηχίην, μεταισταντίς
“ἐκ ταύτης, ἄλλην ἔχουμιν ἀμείνω. εἰσὶ δὲ πολλὰ μὲν
“ἀστυγίτοις, πολλὰ δὲ ἔκ ἡσαστέρω· τῶν μὲν σχότις,
“πλίοσι ἱσόμεδα θωῦμαστέτιροι. οἰκὸς δὲ ἀρχοντας ἀν-
“δρας τοιαῦτα ποίισιν. πότι γὰρ δὴ καὶ παρῆξιν κάλ-

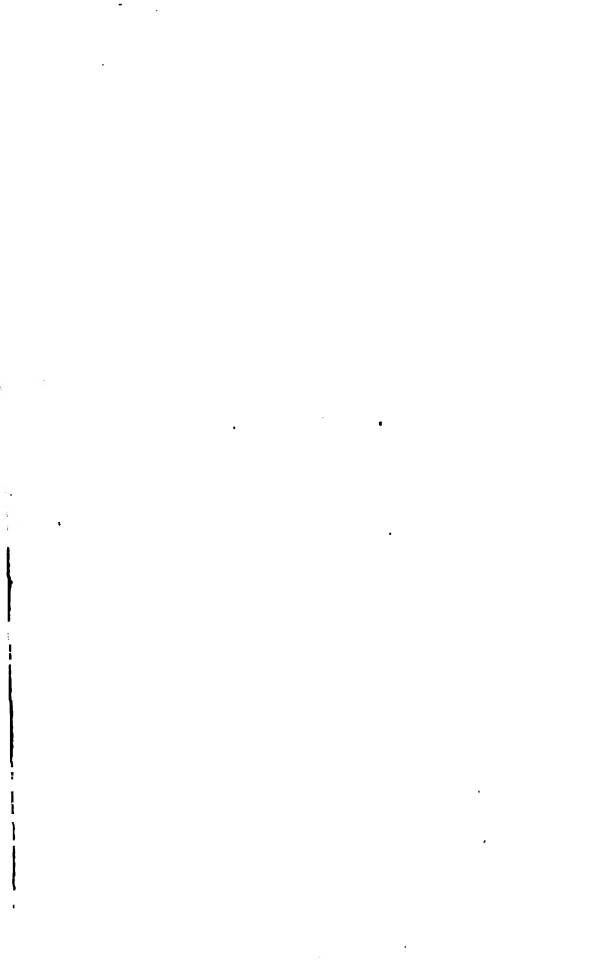
“ λιον, ἥ ὅτι γιὰνθρώπων τι πολλῶν ἄρχομι, πάσης τι
 “ τῆς Ἀσίης ἰ” Κῦρος δὲ ταῦτα ἀκούσας, καὶ οὐ θωυμά-
 σας τὸν λόγον, ἐκίλιε παίειν ταῦτα· οὕτω δὲ αὐτοῖσι
 παραινέει κελιύων παρρασκιυάζεισθαι ὡς οὐκίτι ἄρξοντας,
 ἀλλ’ ἀρξομένους· φιλείειν γὰρ ἐκ τῶν μαλακῶν χώρων
 μαλακοὺς ἄνδρας γίνισθαι· οὐ γάρ τοι τῆς αὐτῆς γῆς
 εἶναι, καρπὸν τι θωυμαστὸν φύειν, καὶ ἄνδρας ἀγαθοὺς
 τὰ πολέμια. ὥστε συγγόνεις Πίρσαι οἵχοιτο ἀποστάν-
 τες, ἰσσωθίντες τῇ γνώμῃ πρὸς Κύρου· ἄρχειν τι εἴλοντο
 λυπερὴν οἰκίοντες μᾶλλον, ἢ πεδιάδα σπείροντες ἄλλοισι
 δουλείειν.

FINIS.

13
8

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

